

NPRD/A 135

అర్థశాస్త్రం

రచన:

లియాన్ టీవ్

~~క్ర. సం. 204~~

అనువాదం:

నందూరి ప్రసాదరావు

ప్రజాశక్తి బుక్ హౌస్, విజయవాడ - 2

C1

అర్థశాస్త్రం

(ప్రారంభ పాఠాలు)

రచన :

లియాన్ టోన్

అనువాదం :

నండూరి ప్రసాదరావు

ప్రతి 2.2
204

ప్రజాశక్తి బుక్ హౌస్ : విజయవాడ-2

ప్రచురణ నెం. : 110

ప్రథమ ముద్రణ : 1947

ద్వితీయ ముద్రణ : 1974 ఆగస్టు

తృతీయ ముద్రణ : 1979 జూన్

కాపీలు : 1,000

వెల : రు. 7-00

ముద్రణ :

ప్రజాశక్తి ప్రెస్,

విజయవాడ-520 002

రాజకీయ అర్థశాస్త్రం అంటే ఏమిటి ?

అది బోధించేదేమిటి ?

కార్మికవర్గం, మార్క్సు, ఎంగెల్స్, లెనిన్, స్టాలిన్ బోధనలను ననుసరించి, తన పోరాటాన్ని కొనసాగిస్తుంది. ఈ మహాపాద్యాయులయిన కార్మిక వర్గ నాయకులు అత్యంత శక్తివంతమైన ఆయుధాన్ని రూపొందించారు. కార్మిక వర్గపు విప్లవకర సిద్ధాంతాన్ని సృష్టించి, అభివృద్ధి పరచారు. పెట్టుబడిదారీ విధానం క్రింద కార్మికవర్గం సాగించే పోరాటానికి మార్క్సిస్టు-లెనినిస్టు బోధనలు సరియైన దారి చూపుతాయి. పెట్టుబడిదారీ విధానానికి వ్యతిరేకంగా పోరాటం ప్రారంభించే వర్గచైతన్యంగల అన్ని దేశాల కార్మికులకు మార్క్సిజం-లెనినిజం అతి శక్తివంతమైన ఆయుధంగా ఉంటుంది. కార్మికవర్గ విప్లవం జయప్రదమైన తరువాత కూడా సోషలిజానికి శత్రువులైన వారందరికీ వ్యతిరేకంగా జరిపే పోరాటాన్ని జయప్రదంగా కొనసాగించటానికి దారిచూపుతుంది. పూర్తి సోషలిస్టు సమాజాన్ని నిర్మించే యోగంగా నిర్మించుటకు సరియైన విధానాన్ని అవలంబించునట్లుగా మార్క్సిజం - లెనినిజం తోడ్పడుతుంది.

లెనిన్ బోల్షివిక్ పార్టీయొక్క మొదటి ముసాయిదా ప్రోగ్రాముకు వివరణ ఇస్తూ ముప్పది సంవత్సరముల క్రితం ఇలా వ్రాశాడు. “మార్క్సిస్టు సిద్ధాంతం ..... మొదటిసారిగా సోషలిజాన్ని ఉపాసితమైన దానిగా చూపిస్తోంది. ఈ కారణానికి, సరియైన గట్టి పునాదిని ఏర్పాటు చేసి దానిని మరింత పూర్తి వివరణలతో అభివృద్ధి పరచి ఏ మార్గాన్ని అనుసరించవలసిందీ సూచించింది. నేటి పెట్టుబడిదారీ ఆర్థిక విధానం, భూములు, ఫ్యాక్టరీలు, గనులు మొదలగు వాటిని కలిగియున్న కొద్దిమంది పెట్టుబడిదారులు, అనంతభృతంగా ఉన్న ఆస్తులు ఏమీలేని ప్రజానీకాన్ని, కూలీలుగా నియమించి వారి శ్రమశక్తిని కొనివేయబంద్వారా వారిని బానిసలుగా చేస్తున్న పిషయాన్ని కప్పిపుచ్చుతున్నదని మార్క్సిజం బట్టబయలు చేస్తోంది. నవీన పెట్టుబడిదారీ ఆర్థికాభివృద్ధి అంతా ఏవిధంగా పెద్దపెద్ద పరిశ్రమలు చిన్న పరిశ్రమలను నాశనం చేయటానికి దారితీస్తున్నదీ, సోషలిస్టు సమాజాన్ని నిర్మించవలసిన పరిస్థితులను, అవశ్యకతను ఏవిధంగా సృష్టిస్తున్నదీ మార్క్సిజం తెలియజేస్తోంది.

పాతుకుపోయిన ఆచారాల ముసుగుక్రింద, రాజకీయ కుట్రలు, మోస పూరిత చట్టాలు, జిత్తుమారి బోధనలు మొదలగువానిక్రింద ప్రతి ఒక్కరూ వర్గ పోరాటాన్ని గుర్తించేలా మార్క్సిజం బోధించింది. ఈ వర్గపోరాటం అస్తులున్న అన్నితరగతుల వారిమధ్యనూ, కార్మికవర్గం నాయకత్వం వహించే అస్తులు ఏమీలేని జనసామాన్యానికి మధ్యనూ జరుగుతుంది. మార్క్సిజం, విప్లవకర సోషలిస్టుపార్టీ యొక్క విజయమైన కర్తవ్యాన్ని సుస్పష్టం చేసింది అది చేయవలసింది సమాజాన్ని పునర్నిర్మించేటటువంటిదేనని మోసపూరిత ప్లానులుకావు. కార్మికుల స్థితిగతులను మెరుగుపరచాలని పెట్టుబడిదారులకు, వారి కాబేదారులకు వీరిబోధనలు చేయడం కాదు. కుట్రలను పన్నడం ఎంతమాత్రమూకాదు. అది కార్మికవర్గ పోరాటాలను వదుపుతూ వాటికి నాయకత్వం వహించాలి. రాజకీయాధికారాన్ని కార్మికవర్గం హస్త గతం చేసుకోవాలనీ, సోషలిస్టు సమాజాన్ని నిర్మించాలనీ, అంతిమ ఆశయం కలిగి వుండి పనిచేయాలి. *

మార్క్సిజం, మానవసమాజ చరిత్రను శాస్త్రీయదృక్పథంతో అధ్యయనం చేయడానికి మొట్ట మొదటిగా ఉపక్రమించింది. బూర్జువా శాస్త్రజ్ఞులు, సమాజాభివృద్ధిని తెలియజేసే సూత్రాలను వివరించటంలో అశక్తులయ్యారు. వారు సమాజపు చరిత్ర అంతా అనకోకుండా జరిగే అనేక వరుసలుటనల గొలుసు మాత్రమేననీ, వాటిని కలిపే దానిని వివరించుటకు, ప్రత్యేక సూత్రం కనుగొనుట ఆసాధ్యమని చెప్పారు. మొట్టమొదటిసారిగా మార్క్సు భౌతిక పరిణామం మాదిరిగానే సామాజిక పరిణామం కొన్ని అంతరంగిక సూత్రాలనుసరించి జరుగుతుందని వివరించారు. ఆయితే ప్రకృతిపరిణామ సూత్రాలకంటే సమాజపరిణామ సూత్రాలుపేరు. మానవుని యొక్క ఇచ్చ పనులకు సంబంధ లేకుండా స్వతంత్రంగా యీ సమాజ పరిణామం జరగడం లేదు. పైపెచ్చు మానవ మాజి యొక్క కార్యాచరణవల్లనే ఈ పరిణామం జరుగుచున్నది. * పెట్టుబడిదారీ విధానం, తనలోనే వున్న వరస్పర విరుద్ధ శక్తుల

* లెవిన్ - కలక్టర్ వర్క్సు - సంపుటి 2.

అవర్ ప్రోగ్రాం - పే. 491 - రవ్యన్ ఎడిషన్.

• చరిత్ర పరిణామానికి సంబంధించిన మార్క్సిస్టు మూలసూత్రాలు చారిత్రిక భౌతికవాదం (Historical materialism) అని అంటారు. ఉదాహరణకు ఈనాటి సమాజాన్నివ శీలిస్తుంటే, ఉన్నదున్నట్లుగా పరిశీలన ప్రారంభిస్తే తుది మొదలకూడా తెలియదు. కాబట్టి ఏ సమాజ పరిస్థితులనుండి ఇప్పటి సామాజిక వ్యవస్థ ఏర్పడింది : ఈ వ్యవస్థనుండి, ఏసామాజిక వ్యవస్థ ఏర్పడబోతున్నది— అనేది పరిశీలించాలి ఈ పరిణామం మానవుని ఇచ్చ అభీప్రాయాల ప్రకారం జరుగదు—అతడెంత వ్యతిరేకించినా; అతడు అసలు దానిని గుర్తించక పోయినా, అందుచే సమాజ పరివర్తనం, అభివృద్ధిలు కొన్ని నిర్దితమగు సూత్రాలప్రకారమే నడుస్తవి: ఈ సూత్రాలు మానవుని ఇచ్చ కోర్కె, చైతన్యములకు లోబడి వుండవు సరిగదా పైపెచ్చు, ఈ సమాజ పరిణామ సూత్రాలే మానవుని ఇచ్చ, చైతన్యములను నిర్ణయిస్తవి. ఇదే మార్క్సు ప్రధాన సిద్ధాంతం.—(అనువాదకుడు)

మూలకంగా తన నాశనం వైపుకు తప్పనిసరిగా పోతూవుందని మార్క్సిజం స్పష్టం చేసింది. అయితే పెట్టుబడిదారీ విధానం యొక్క నాశనం దానంతట కదలేదు; అది శ్రామికవర్గం పెట్టుబడిదారీ వర్గంతో జరిపే ఎడతెగని పోరాటంవల్లనే వస్తుంది. సమాజం ఏ విధంగానో కొన్ని క్రీకమైన సూత్రాల ప్రకారం నడుస్తోంది. కాబట్టి పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థ బదులు సోషలిస్టు వ్యవస్థ దానంతట అదే వస్తుంది. కాబట్టి శాస్త్రీయవర్గం ఏమీ చేయకుండా చేతులుముడుచుకు కూర్చుంటే చాలా; సమాజ పరిణామ సూత్రాలు ఎట్లాగూ పనిచేస్తూ సోషలిజం దానంతట అదే వస్తుంది అనే సోషల్ డెమోక్రాటు * సిద్ధాంతం మార్క్సిజాన్ని మోరంగా వికృతంచేయటం తప్ప మరేమీ కాదు. సమాజ పరిణామ సూత్రాలు వాదంతట అనే ఫలితపు సమాజంలో జరిగే వర్గపోరాటం మూలకంగానే ఈ పరిణామ సూత్రాలు ముందుకు త్రోసుకురాగలవు. పరిణామ సూత్రాలు ముందుకు పోగలవు.

శ్రామికవర్గం, మార్క్సు-లెనిన్ సిద్ధాంతాల సహాయంతో తమ పోరాటాన్ని సాగించగలదు. సమాజం ఎట్లా పరిణామం చెడుతున్నదో, కామం ఏ పంథాను ఏ వ్యూహాలను, ఎత్తులను అవలంబించాలో శాస్త్రీయమైన మార్క్సిజం - లెనినిజం తెలియజేస్తుంది.

సమాజంలో రెండుపక్షాలు వున్నవి. పీడించేవారు; పీడింపబడేవారు. వీరి రువురి మధ్య ఎల్లప్పుడూ ఎడతెగని పోరాటం జరుగుతూ వుంటుంది. ఈ వర్గ పోరాటాన్నే మార్క్సిజం బట్టిబయలు చేస్తూవున్నది. ఈ వర్గ పోరాటాన్ని ఎడతెగ కుండా జరిపి, పెట్టుబడిదారీ వర్గం యొక్క అధికారాన్ని కూలద్రోసి, శ్రామికవర్గ వియత్యత్యాన్ని ఏర్పర్చుటద్వారానే సోషలిజం స్థాపన జరుగుతుందని మార్క్సిజం తెలియజేస్తుంది.

పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థలో వర్గపోరాటం

ఏ కాపిటలిస్టు దేశాన్నిగాని, చూడండి : అది భాగాభివృద్ధి పొందినదైనా, వెనుకబడినదైనా సరే, మొట్ట మొదటగా మనకు ఆ దేశంలో కన్పించేవి వర్గ విభేదాలు, రాజమందిరాలు, ఉద్యానవనాలు, విశాలమగు రావబాటలు - వీటిలో నివసిస్తూ సమస్త భోగాలను అనుభవించే కొందిమంది ధనధ్యులు కన్నడుతారు : ఈ భాగ్యాన్నంతటినీ సృష్టిస్తూకూడా కూలిపోయే గుడిసెలలో మురికిగుంటల ప్రక్క బక్కచిక్కిన ఎండు దొక్కలతో కృంగి కృశించిపోయే శాస్త్రీకులు మరోప్రక్క కన్నడుతారు.

* ప్రథమంలో, మార్క్సు సిద్ధాంతాలను అనుసరించేవారిని సోషల్ డెమోక్రాటులనేవారు. కాని క్రమేణా సిద్ధాంత భేదాలు వృద్ధియౌతున్న కొలది వరియగు పంథా అవలంబించిన వారిని కమ్యూనిస్టులనీ, మార్క్సిజాన్ని తారుమారుచేసి, సంస్కరణ వాదాన్ని అవలంబించిన సోషలిస్టులను సోషల్ డెమోక్రాటులనీ పిలవటం సాగింది, (అనువాదకుడు)

కాపిటలిజం క్రింద సమాజం “రెండు” శత్రు “పక్షం” క్రింద ఒకరి నొకరు ఎదుర్కొనే “రెండు వర్గా” క్రింద చీలిపోతుంది. ఇవే బూర్జువా శ్రామిక వర్గాలు దేశంలోవుండే సంపదలంతా తూమి, యంత్రాగారాలు, గనులు బ్యాంకులు, రైల్వేలు— నమస్తమూ బూర్జువా వర్గావిది. ఇదే “పరిపాలక వర్గం” కూడా. రాజ్యాధికారం ఈ వర్గంయొక్క చేతుల్లోనే వుంటుంది. శ్రామిక వర్గానికి వుండేంతా దరిద్రం, బాధలు, పీడన. ఇందువల్ల ఏ దేశంలోనైనా మొట్టమొదటగా మనకు కన్పించేది “బూర్జువా శ్రామికవర్గం మధ్యగల తేడా. ఈ దేశంలో అన్నిటికన్న ప్రాధాన్యత వహించేది ఈ రెండు వర్గాల మధ్య “పోరాటం”. ఈ రెండు వర్గాల మధ్య నుండే అఘాతం అంతకంతకూ పెరుగుతుంది. ఈ వర్గవిభేదాలు ఎక్కువైన కొద్దీ కాఢీక ప్రజాసామాన్యం యొక్క కోపాగ్ని ప్రజ్వలిల్లుతుంది. వారి పోరాటాలు వృద్ధియౌతవి. వీరి విప్లవ చైతన్యం వృద్ధియౌతుంది; వారి బలంయెడ వారికి విశ్వాసం వృద్ధియౌతుంది; కాపిటలిజాన్ని నిర్మూలించ గలమనే విశ్వాసం గట్టి పడుతుంది.

కాపిటలిస్టు వ్యవస్థలో వచ్చే సంక్షోభంవల్ల శ్రామికవర్గానికి చెప్పరావి కష్టాలు కలుతాయి. అత్యధికలకు విరుద్ధోగం, న్వర్పు జీతాలు, హతాశులయిన వేల కొలది అభాగ్యుల అత్యహత్యలు, కరువువల్ల చావులు, పసిపిల్లల దుర్మరణాలు— కాపిటలిజం కార్మికులకు బహుశరించేది ఇవే కార్మికు లీవిధంగా విపరీత దురవస్థలకు గురియౌతుంటే బూర్జువావర్గం మాత్రం యధావిధిగా విపరీత సంపదలను పోగు చేస్తూనే వుంటుంది.

ఉదాహరణకు, జర్మను వార్తాపత్రికల ప్రకటనల ప్రకారం రంగుల కంపెనీలో 43 మంది డైరెక్టర్లకు ఒక్కొక్కరికి ఏడాదికి 145000 మార్కులు, స్కూటర్లు కంపెనీలోని 4 గురు డైరెక్టర్లకు ఒక్కొక్కరికి ఏడాదికి 145000 మార్కులు, మాక్సివన్ కంపెనీలోని 7 గురు డైరెక్టర్లకు ఒక్కొక్కరికి 135000 మార్కులు, అలవెన్స్ ఇమ్పారెన్స్ కంపెనీ యొక్క 32 మంది డైరెక్టర్లకు ఒక్కొక్కరికి 80000 మార్కులు సంపాదన వస్తుంది. *

కొందరిమంది పరాశ్రయ జీవులు సోమరిపోతులుగా నర్వసంపదలతో తుల తూగటానికై లక్షలు, కోట్లమంది తిండిలేక మరలమర మాడిపోవలసి వస్తున్నది. కాపిటలిజం ప్రసాదించేది ఇదే. వర్గవిభేదాల ఫలితం ఇదే : ఈ వ్యవస్థవల్ల తరచు సంభవించే సంక్షోభములవల్ల ఈ వర్గవిభేదాలు మరింత తీవ్రమౌతవి.

కాపిటలిస్టు దేశాలలో బూర్జువావర్గం, శ్రామికవర్గం ఈ రెండే మూల వర్గాలు. వీరిమధ్య సంబంధాలు, వీరిమధ్య పోరాటాలు — ఇవే కాపిటలిస్టు సమాజం

* జర్మను నాణెం పేరు మార్కు (అనువాదకుడు)

* భారతదేశాన్ని ఉదాహరణగా తీసుకున్న ఈ వ్యత్యాసం స్పష్టంగా కన్పిస్తుంది

యొక్క భవితవ్యమును నిర్ణయించేవి. అయినా, కాపిటలిస్టు దేశాలలో బూర్జువా శ్రామికవర్గాలతోబాటు మధ్యతరగతి ప్రజలు కూడా వుంటారు. చాలా దేశాలలో ఈ మధ్యతరగతి ప్రజల సంఖ్య తగినంత ఎక్కువగానే వున్నది.

ఈ మధ్యతరగతి ప్రజలు అంటే ఎవరు? రైతులలో ఒక మోస్తరు స్థితిపరులు, చిన్న రైతులు, గృహపరిశ్రమదారులు మున్నగువారు మధ్యతరగతి ప్రజలు. వీరికి కొంత భూమి, కొన్ని పనిముట్లు, ఉపకరణాలు మున్నగునవి వుండటంవల్ల బూర్జువావర్గం తో బంధుత్వము, కష్టజీవులు కాబట్టి శ్రామికవర్గంతో బంధుత్వము. ఈ విధంగా వీరి జీవితం ఇరువర్గాలతోనూ పెనవేసుకొని వుంటుంది. కాని కాపిటలిజం వల్ల ఈ మధ్యతరగతి క్రమేణ శిథిలమైపోతుంది. కాపిటలిస్టులు ఇట్టి మధ్యతరగతి ప్రజలను పరిపివేస్తారు. వీరిలో చాలా కొద్దిమంది మాత్రమే భాగ్యవంతులై బూర్జువా వర్గంలో కలసి దోపిడిగాండ్రుగా తయారౌతారు. కాని అత్యధిక సంఖ్యాటలు సమస్తమూ కోల్పోయి శ్రామికవర్గంలో చేరిపోతారు అందుచే, బూర్జువావర్గంతోటి పోరాటంలో శ్రామికవర్గం యొక్క మిత్రులు మధ్యతరగతి ప్రజలు.

వర్గము లనబడేవి ఏమిటి ?

ప్రతి కాపిటలిస్టు దేశంలోనూ బూర్జువావర్గం, శ్రామికవర్గం - ఇవి రెండే ప్రధానమైన వర్గాలు. అధికారంలో వుండి పరిపాలన సాగించేది బూర్జువావర్గం. అయితే శ్రామికవర్గం లేకుండా బూర్జువావర్గం వుండలేదు. ప్యాక్టరీలలోనూ, గనులలోనూ కార్మికుడు చెవిదోర్చి సంపదలు సృష్టించనిదే కాపిటలిస్టు భాగ్యవంతుడు కాలేదు. కార్మికుని ప్వేదబిడువులే బూర్జువాలకు షక్తిప్రసన్నము గావిస్తవి. అందుచే బూర్జువావర్గం పెరుగుతూ వుండటం, చిలనడతూ వుండటంతోబాటు శ్రామికవర్గమూ పెరుగుతూ, వారి ఐకమత్యం పెరుగుతూ వుంటుంది ఈ విధంగా బూర్జువావర్గం తన వినాశకులను తానే సృష్టించుకుంటుంది. కాపిటలిస్టు విధానం పెరుగుతూవున్న కొలది దాని వడిబొడ్డులోనే భావి సోషలిస్టు సమాజం యొక్క శక్తులు ఉద్యమిస్తాయి. వర్గాలు, వర్గపోరాటాలు, అంతర్విభేదాలు - ఇదే కాపిటలిస్టు సమాజం యొక్క జీవితం.

కాని వర్గాలంటే ఏవి? ఈ ప్రశ్నకు రెవిన్ ఈ క్రింది విధంగా జవాబు చెప్పాడు:

“సామాన్యంగా వర్గాలు అంటే ఏమిటి? సమాజంలో ఒకరి శ్రమశక్తిని మరొకరు అవహరిస్తూవుంటే వర్గాలు ఉద్యమిస్తాయి. సమాజంలో ఒక భాగానికే భూమి అంతా వుంటే, భూస్వాములు, రైతులు అనే రెండు వర్గాలు వుంటాయి. ఒక భాగానికే ప్యాక్టరీలు, గనులు, బ్యాంకులు, షేర్లు, పెట్టుబడివుంటే, రెండో భాగం

ఈ ప్యాక్టరీలు వగైరాలలో పనిజేస్తూ వుంటే కాపిటలిస్టువర్గం, శ్రామికవర్గం ఏర్పడుతాయి”.

అయితే, సమాజంలో ఒక భాగం కష్టపడుతూవుంటే, మరోభాగం కష్ట పరితాన్ని అంతటినీ హరించే అవకాశం ఎట్లా ఏర్పడింది? “ఎత్తకుండా వంటను కోసుకుపోయే” పెద్దమనుష్యులు సమాజంలో తయారౌటకు కారణాలేమిటో చూడాలి.

ఈ రహస్యాన్ని తెలుసుకోవాలంటే సమాజంలో “ఉత్పత్తిక్రమం ఏకదృశ్యం అని విద్వాంసం గావింపబడి ఉన్నదో” పరీక్షచేయాలి. ఉత్పత్తి అంటే ప్రతి కార్మికునికి తెలుసు. మనకి బ్రతికి ఉండాలంటే తిండి, బట్ట ఇల్లు వుండాలి ఇల్లు కట్టాలంటే, వంటలు వండించాలంటే బట్టలు నేయాలంటే, ఈ విధంగా మానవుని వాస్తవ కవులమైన నరకుల వుండనీ తయారేయాలంటే ప్యాక్టరీలు మున్నగు వాటిలో శ్రమ పడాలి ఈ నరకానికి కార్మికులకు బాగా తెలుసు. ఎందుకంటే వారు రోజూ చేసేది ఆ పనే కాబట్టి.

మానవుడు ప్రకృతిలో లభ్యమయ్యే వస్తువులను తీసుకొని తన కోర్కెలను తీర్చుకుంటాడైతే తన శ్రమవల్ల వస్తువులను తయారు చేస్తాడు. భూగర్భంలో వుండి ఇనుము, బొగ్గు, చమురు, మున్నగునవి వుంటాయి తన శ్రమశక్తిద్వారా మానవులు వీటిని పైకితీస్తారు. ముడిఇనుము కరిగించి ఇనుమును తయారు చేస్తారు. ఈ ఇనుముతో అసలుభృతములయిన వస్తువులు పెద్ద రైల్వే ఇంజను మొదలకొని చిన్న గుడ్డుసూదివరకూ తయారేస్తారు. ఈ విధంగా మానవుని శ్రమశక్తిద్వారా ప్రకృతి సంపదను మానవుని కోర్కెలను తీర్చట కవసరమైన సరుకులు ఉత్పత్తి చేయబడుచున్నవి.

అయితే, మానవులు ఒకరి ఒకరిగా గాక కలిసి పనిజేస్తారనేది ప్రతి వారికీ తెలిసినదే ఒక్కొక్క మనుష్యుడు ఒక పెద్ద ప్యాక్టరీలోగాని, గదిలో గాని ఏమి చేస్తాడు? అనలు వందలు, వేలు కలిసి పనిజేస్తేనేగాని అట్టి పరిశ్రమలు యంత్రాలయాల పనిచేయగలవా? అయితే, ఇట్టి భారీ పరిశ్రమలలోనేకాదు మనుష్యులు కలిసి పనిజేసేడి; చిన్నవాటిలోకూడా కలిసి పనిజేస్తారు. అనలు ఒక్క మనుష్యుడే ఇతరుల సహాయం లేకుండా పనిజేస్తాడనేది ఊహించుటకే వీలులేదు. ఒక దీని రైతు చారెదంత భూమితునకలో ఒంటినాగలితో సాగుజేస్తున్నా, ఇతనికి వడ్రంగి, కమ్మరి మున్నగువారి సహాయం లేకపోతే, ఒక్క అడుగు సాగదు. ఇదే విధంగా చేతిపనులవారు కూడా వారు ఒక్కొక్కరే తమ ఇంట్లో పనిజేయకున్నా వారి పనులకు కావలసిన పుతరణాలు ఇతరులచే తయారుచేయబడినవే.

* యువజన కమ్యూనిస్టు లీగు మూడవ కాంగ్రెసులో రెవిన్ యిచ్చిన వుపన్యాసం నుండి.

కాబట్టి సమాజంలో ఉత్పత్తి ఏవిధంగా జరుగుతోందో చూశాము. ఉత్పత్తి “సామాజికంగా” జరుగుతుంది; అయితే ఇది “అనేకవిధాల” జరుగుతుంది.

ఉత్పత్తి చేయాలంటే భూమి, ప్యాక్టరీలు, యంత్రాలు, ముడిసరుకులు మున్నగునవి కావాలి. వీటినే “ఉత్పత్తి సాధనాలు” అంటారు. అయితే “మానవుని కాయకష్టం” లేకుండా “మానవుని శ్రమకత్తి” జోడించకుండా ఈ ఉత్పత్తి సాధనాలు వినియోగపడవు. ఉత్పత్తి సాధనాలకు మానవుని శ్రమకత్తి జతగూర్చబడ్డప్పుడే ఉత్పత్తి ప్రారంభమౌతుంది. “మానవ సమాజంలో వివిధ వర్గాల స్థానం, ప్రాముఖ్యత ఆయా వర్గానికి ఈ ఉత్పత్తి సాధనాలతో వుండే సంబంధంవల్ల నిర్ణయింపబడగలవు.” ఉదాహరణకు, ప్యూడల్ సమాజంలో, ఉత్పత్తి సాధనమైన భూమియంతా భూస్వాముల చేతులలో వుండేది. భూమిమీది తన స్వత్వములవల్ల భూస్వామి రైతులను దోచుకునేవాడు. కాపిటలిస్టు వద్దతిలో ఉత్పత్తి సాధనాలన్నీ బూర్జువావర్గం చేతులలో వుంటాయి. శ్రామిక వర్గముకు ఉత్పత్తి సాధనాలేమీ వుండవు. బూర్జువావర్గం శ్రామికవర్గాన్ని దోచుకుంటానికి మూలం ఇది.

వర్గముల యొక్కగాని, వర్గవిభేదాల యొక్కగాని పుట్టుకకు కాపిటలిజం కారణం కాదు. కాపిటలిజానికి పూర్వమే ప్యూడల్ విధానంలోనూ, అంతకుముందు కూడా వర్గములుంటావుండేవి. కాని కాపిటలిస్టు వ్యవస్థలో పాతవర్గాల బదులు కొత్తవర్గాలు వచ్చినవి. ఒక వర్గాన్ని ఇంకో వర్గం దోచుకుంటానికి, వర్గపోరాటాన్ని సాగిస్తానికి కొత్త పద్ధతులను తెచ్చిపెట్టటమే కాపిటలిజం చేసినపని.

ఉత్పత్తి శక్తులు, ఉత్పత్తి సంఘాలు

మానవ సమాజం యొక్క అవభిద్ధిని గూర్చిన సూత్రములు మొట్టమొదటగా బహిరంగపర్చినది మార్క్సు. సమాజ పరిణామానికి మూలం అర్థిక విషయాలనీ, ఈ అభివృద్ధికి ప్రధానమైన స్ప్రింగు వర్గపోరాటమనీ మార్క్సు తెలియజేశాడు. పీకింగబడే వర్గాలు పీకించే వర్గాలతో పోరాడటమే చరిత్ర ముందుకు సాగటానికి కారణమయ్యే మూలకత్తి.

సామాజిక ఉత్పత్తి శ్రమంలో ఏయే వర్గానికి ఏయే స్థానం వుందో, అంటే ఉత్పత్తి సాధనాలకూ, వారికి ఎలాటి సంబంధమున్నదో, వాటినిబట్టే వర్గ విభజన జరుగుతూ వున్నదని ఇంతవరకూ చూశాము. ఇంతేగాక, ఈ సామాజిక ఉత్పత్తి విధానంగూడా బహురీతులుగా ఏర్పాటు కాబడి వున్నది. కాపిటలిస్టు దేశాలలో ఒక సామాజిక వ్యవస్థ, సోవియటు యూనియన్లో మరొక సామాజిక వ్యవస్థ ఏర్పడి వున్నవి. కాపిటలిస్టు దేశాలలో కార్మికులు కాపిటలిస్టులకు కూలిపని జేయాలి, అనేక నిర్బంధాలకు, బాధలకు గురికావాలి. ఈ దేశాలలో వుండే ప్యాక్టరీలు, గనులు, బ్యాంకులు వగైరా అన్నీ బూర్జువావర్గానికే చెందివుంటాయి. ఈబలం వల్లనే

కార్మికుల రక్తమాంసాలు పిండి దబ్బు కూడబెట్టుతారు. ఈ విధమైన సంబంధాలే, కాపిటలిస్టు దోపిడీగాండ్లు కష్టజీవులగు కార్మికులను దోచుకోవడమే, కాపిటలిస్టు దేశాలలోని వ్యవస్థకు రూపురేఖలు ఏర్పరుస్తవి. కాని సోవియటు యూనియన్ లో ఇందుకు పూర్తిగా వ్యతిరేకం. అక్కడ వుండే ప్యాక్టరీలు, గనులు, బ్యాంకులు అన్నీ శ్రామికవర్గానివే; వారే పరిపాలకులుగా వుంటారు.

ఉత్పత్తి క్రమంలో ప్రజల మధ్య: పూర్తి వర్గాల మధ్య విచ్ఛేదమైన సంబంధాలు ఏర్పడుకవి వీటినే “ఉత్పత్తి సంబంధాలు” అంటాము. ఉత్పత్తి సంబంధాలంటే ఏమిటో కాపిటలిస్టులకు, శ్రామికులకు మధ్యగల సంబంధాలు చూస్తే తెలుస్తుంది. ఏ సామాజిక వ్యవస్థలోనైనా సరే: ఈ ఉత్పత్తి సంబంధాలు బలీయంగా పనిచేస్తూ వుండటం మనం చూస్తాము ఈ ఉత్పత్తి సంబంధాలు కాపిటలిస్టు దేశాలలో ఒక మోస్తరు, సోవియటు యూనియన్ లో పూర్తిగా అందుకు విరుద్ధమైన మరొక మోస్తరు.

అయితే, సమాజంలో ఈ ఉత్పత్తి సంబంధాలను నిర్ణయించేది ఏది? మార్క్సు దీనికి సమాధానం చెప్పాడు. సమాజంలోని భౌతిక ఉత్పత్తిశక్తులే, అవగా వస్తువులను ఉత్పత్తిగావించే సాధనాలరూపం, వాటి పద్ధతులు మున్నగునవే, ఈ ఉత్పత్తి సంబంధాలను నిర్ణయిస్తవి. ఒక్కొక్క కాలంలో సమాజంయొక్క ఉత్పత్తిశక్తులు ఒక్కొక్క స్థాయిలో వుంటాయి. ఈ కాలంలో చూస్తే, పెద్ద పెద్ద యంత్రాగారాల సహాయంతో ప్యాక్టరీలలో, యంత్రాలయాలలో ఉత్పత్తి జరుగుతున్నది. నాగలి, దుక్కిచెక్కతో సాగించబడే వ్యవసాయంలో కూడా అంత కంతకూ యంత్రముల వు యోగం ఎక్కువౌతూ వున్నది. కాని పూర్వంనుండి ఇదే విధంగా లేదు. పూర్వం ఉత్పత్తి ఇతర విధాల జరిగేది. ఈనాడు విభ్రాంతిగూర్చే యంత్రాలు అనాడు పూహించియైనా ఎరుగరు. పురాతనకాలంలో రాళ్ళు, కర్రలే మనస్సుని సాధనాలు. ఇవి వేల సంవత్సరాల క్రితం మాట. క్రమంగా రామరాను మానవుడు నూతన సాధనాలను, ఉత్పత్తి పద్ధతులను కవిపెట్టిసాగాడు ఉపకరణాలు, యంత్రాలు ఇవి మానవు కి సహాయ భూతాలు. వీటి సహాయంతో మానవుడు మును పెన్నడూ ఊహించనంతటి బ్రహ్మాండమగు వస్తుసముదాయము వంతటినీ ఉత్పత్తి చేయసాగాడు. అయితే, ఉత్పత్తి సాధనాలు మారటంతోబాటు మానవుని శ్రమకూడ మారుతుంది. గత 100, 150 ఏండ్ల చరిత్రలో ఇది స్పష్టంగా గోచరిస్తూంది. 150 ఏండ్లక్రితం స్త్రీము ఇంజనుమ ఎవ్వరూ ఎరుగరు. ఎరిక్త్రిసిటీ ఉపయోగం 50 ఏండ్ల నుండి వచ్చింది. రైల్వేలు గత 100 ఏండ్లలోగానే వేయబడినవి. మోటార్లు గత 20, 30 ఏండ్లలోనే; వ్యవసాయానికి ఉపయోగించే ట్రాక్టర్లు మరీ ఇటీవల. 1914 యుద్ధానికి పూర్వం మొట్టమొదటిసారిగా ఎగురుతూఉండే ఒకటి, రెండు విమానాలను చూచినవారు ఇప్పటికీ బ్రతికే వున్నారు.

అయితే మానవుని ప్రధాన విశ్రమములగు ఉత్పత్తి సాధనాలే కాదు

అభివృద్ధి అయ్యేది: వాటితోబాటు ప్రాజనహితమగు ఉత్పత్తి క్తులు కూడా అభివృద్ధి అవుతూఉంటాయి. మానవుడే కష్టజీవుల వర్గములే సమాజంలోకెల్లా గొప్పవగు ఉత్పత్తి క్తులు. మాతన యంత్రాలు క. పెట్టిబడిన కొలదీ, బెన్నీక్ అభివృద్ధియైన కొలదీ మానవుని సామర్థ్యము, నైపుణ్యం, విజ్ఞానం అభివృద్ధియౌతవి. విమానాలు లేకముందు పైలట్లు (విమానాన్ని నడిపేవారు) లేరు. మోటార్లు రాకపూర్వం మోటారు డ్రైవర్లు లేరు. అనేక రకాల యంత్రాలతో పనిచేయటమే కాదు మానవుడు నేర్చుకొనేది: వాటిని ఉపయోగించటానికి ముందు వాటిని నిర్మించటము, సృష్టించటము నేర్చుకుంటాడు.

ఉత్పత్తి క్తుల అభివృద్ధితోబాటు ఉత్పత్తి సంబంధాలు కూడా మారుతవి. భౌతిక ఉత్పత్తి సాధనాల అభివృద్ధి, మార్పులతోబాటు ఉత్పత్తి క్తుల మార్పుతో బాటు సాంఘిక ఉత్పత్తి సంబంధాలు కూడా మారగలవని మార్క్సు స్పష్టం చేశాడు.

ఇంతేగాదు: సమాజంలోని ఉత్పత్తి క్తుల అభివృద్ధితో పెనవేసుకొనే, పెత్తనం వహించే వర్గముల రూపాలుకూడా మారుతవి. ఉదాహరణకు, భారీగా ఉత్పత్తిగావించటం వృద్ధియౌటతో, భారీయంత్రాలు నెలకొల్పటంతో కాపిటలిజం అభివృద్ధి పెనవేసుకొని వున్నది.

పురాతన కాలంలో ఉత్పత్తి క్తులు అభివృద్ధి జెందియుండలేదు. ఉత్పత్తి సాధనాలంతగా అభివృద్ధికాలేదు. ఇప్పటి యంత్రాలుగాని, ఇంతకు పూర్వపు నాగళ్ళు వగైరాలుగాని కూడా అప్పుడులేవు బహుస్వయ్యమగు ఆయుధాలు, సాధనాలతోనే, రాళ్ళు కర్రలు మున్నగు వానితోనే మానవుడు ప్రకృతితో పోరాడుతూ వాడు. అడవులలో కర్రలతో, రాళ్ళతో వేటాడటంద్వారానే పురాతనపు తెగలు జీవించేవి. అప్పుడు వారిలో స్వంతం అనేది వుండేదికాదు. ఒకరి శ్రమపై ఇంకొకరు జీవించే వద్దతి అప్పుడు వుండేదికాదు. కాబట్టి ఉత్పత్తి క్తులు కొంత అభివృద్ధియైన తర్వాత కాలంలోనే వర్గవిభేదములు, విభజన పొడసూపినవి.

ఉత్పత్తి సంబంధాలు కొంతవరకు మాత్రమే ఒక మెట్టువరకూ మాత్రమే భౌతిక ఉత్పత్తి క్తుల అభివృద్ధికి తోడ్పడుతవి. ఉదాహరణకు, కాపిటలిజం పూర్వపు ఉత్పత్తి వద్దతులను పూర్తిగా మార్చివేసి, బ్రహ్మాండమగు యంత్రాల సహాయంతో బహుళమగు వస్తువులను అతిత్వరగా, చౌకగా ఉత్పత్తిగావిస్తుంది. కాని ఒకానొక స్థితిలో, ఈ ఉత్పత్తి క్తుల అభివృద్ధి, ఆ అభివృద్ధికి అవలంబనంగా వుండే ఉత్పత్తి సంబంధాలతో ఢీకొంటోంది.

“ఉత్పత్తి క్తుల అభివృద్ధికి దోహద మివ్వటానికి మారుగా ఈ ఉత్పత్తి సంబంధాలు అట్టి అభివృద్ధికి గుడిబొడలుగా తయారవుతాయి. అట్టి సమయంలోనే సామాజిక విప్లవం వస్తుంది”. *

* “అర్థికశాస్త్ర విమర్శ” మార్క్సు.

ఈనాడు మనం ఇట్టి “సామాజిక విప్లవ దళం” వున్నాము. ఉత్పత్తి శక్తుల భావి అభివృద్ధికి కాపిటలిస్టు ఉత్పత్తి సంబంధాలు పెద్ద అడ్డంకుగా వున్నవి. కాపిటలిస్టు పరిపాలనను కూలద్రోయటం ద్వారానే శ్రామికవర్గం ఈ అడ్డంకులను కూలద్రోయగలదు. శ్రామికవర్గ విప్లవమే ఉత్పత్తిశక్తులకు కాపిటలిజం ఏర్పరచే అడ్డంకులను నశనంగావించి, వీటి శీఘ్రాభివృద్ధికి అనంతమైన అవకాశాలను ఏర్పరచగలదు.

అర్థశాస్త్రం తెలుసుకొనవలసిన అవసరం

ప్రజా సామాన్యాన్ని దోచుకునే కాపిటలిస్టు పద్ధతి దానంతట అదే రంగం నుండి విష్కరించివదు. రైతాంగ జనసామాన్యం యొక్క, పరిసర దేశాలలోని కష్టజీవుల యొక్క తోడ్పాటుతో కార్మికవర్గం జరిపే “విప్లవ పోరాటం” వల్లనే “కాపిటలిజం కూలద్రోయబడి ప్రపంచమంతటా సోషలిజం విజయం పొందగలదు”.

ఐతే సోషలిజానికి, కాపిటలిజానికి మధ్యజరిగే యీ బ్రహ్మాండమైన పోరాటంలో ఉచితమైన పాత్రను నిర్వహించాలంటే కాపిటలిజం ఏ విధంగా ఏర్పాటు అయినదీ, ఏ సాధనాలతో ఆ దేశ కార్మిక ప్రజానీకాన్ని కొరికిమంది కాపిటలిస్టులు దోచుకుంటున్నారో అనే విషయాలు స్పష్టంగా తెలుసుకోవాలి. ఇందువల్లనే అర్థ శాస్త్రాన్ని తెలుసుకొనటం అత్యంతావశ్యకం; ఉపయోగకరం. “సాంఘికోత్పత్తి క్రమం ఏ విధంగా చారిత్రకంగా అభివృద్ధి అయినదీ తెలిపే విజ్ఞానశాస్త్రం” అని రెనిన్ అర్థశాస్త్రాన్నిగూర్చి చెప్పాడు. మార్క్సు, రెనిన్ ఉపదేశాలలో ఈ అర్థ శాస్త్రం ప్రాముఖ్యత చాల ఎక్కువగా గోచరిస్తుంది. “కాపిటల్” గ్రంథం పీఠికలో మార్క్సు యిలా వ్రాశాడు :

“....ప్రస్తుత సమాజమైన కాపిటలిస్టు సమాజంయొక్క గమనమునకు కారణమైన ఆర్థిక సూత్రాలను బైటపెట్టటమే ఈ గ్రంథంయొక్క అంత్యాశయం.

తమ స్వాతంత్ర్యం కొరకై శ్రామికవర్గం జరిపే పోరాటంలో వారికి మార్గదర్శకంగా ఉండుటకై మార్క్సు ఈ కాపిటలిస్టు సమాజాభివృద్ధి మూల సూత్రాలను కనిపెట్టాడు.

బూర్జువా వర్గమూ, వారి ఉప్పు, పులుసు తినే ఆర్థిక శాస్త్రవేత్తలూ, ఈ కాపిటలిస్టు వ్యవస్థ సంబంధాలు అనాదినుండి ఉన్నవనీ, అసమర్థాంశరహితములనీ “రజువు” చేస్తూనికి ప్రయత్నిస్తారు. కాపిటలిజానికి నాశనంలేకవి, కార్మికులను విశ్వసించలేదు జూస్తారు. కాపిటలిజం నాశనం అంటే మానవజాతి నాశనమే వంటారు. ఇది సహజమేకదా : వారి వుద్దేశంలో కాపిటలిస్టు పద్ధతులలోనే మానవ జాతి జీవించగలదు. అందుచేతనే కాపిటలిజం యొక్క మూల సూత్రాలు, ప్రధాన సాంఘిక సంబంధాలు అని తెలుపుతారు. పూర్వంనుండి ఇలాగే వుందనీ; ఇకముందు కూడా యిలాగే వుండగలదనీ యీ బూర్జువా బుట్లు చెప్పుతారు.

అయితే మార్క్సు, లెనిన్ యీ బూర్జువా ఆర్థిక శాస్త్రమును సంపూర్ణంగా నేలగుల్చివేశారు. మార్క్సిస్టు, లెనినిస్టు సిద్ధాంతాలు, వెనకటి సమాజాన్ని శిథిలం చేసి నేటి కాపిటలిస్టు వ్యవస్థ ఏవిధంగా ఏర్పడిందీ, అది ఎట్లా అభివృద్ధి అవుతుందీ, అభివృద్ధిలోనే అంతర్విభేదాల సంవర్షణ ఎలా తీవ్రమవుతూవుందీ, ఈ సంవర్షణ ఫలితంగా కాపిటలిజం ఏవిధంగా తప్పనిసరిగా నాశనమవుందీ ఈ విధంగా కాపిటలిజాన్ని భూస్థాపికం చేయటంద్వారా ఎలాగు సోషలిస్టు వ్యవస్థ ఏర్పడదీ తెలుపుతాయి.

కాపిటలిజం అంటే ఏమిటో తెలియకుండానే వేలకొందీ సంవత్సరాలు మనములు బ్రతికినట్లుగా మానవచరిత్రవల్ల తెలుస్తుంది. ఇందువల్ల బూర్జువా ఆర్థిక శాస్త్రవేతలు చెప్పినట్లుగా కాపిటలిజం శాశ్వతమైందీ అచంచలమైందీ కాదనీ అట్లు చెప్పే మాటలు బూటకాలనీ తెలుస్తుంది. పైపెచ్చు చరిత్ర మనకు చెప్పే దేముంటే కాపిటలిస్టు వ్యవస్థకు సంబంధించిన సూత్రాలు ఆ వ్యవస్థలోనే పుట్టివన్నీ అది అంతరించగానే ఆ సూత్రాలకూడా మారిపోగలవని తెలుస్తుంది దీనివల్ల అర్థ శాస్త్రాన్ని అత్యసంబంధం చేసి కాపిటలిస్టు వ్యవస్థ వొక్కదానినే తెలుసుకుంటే చాలా దనీ, అంతకు పూర్వం వున్న సామాజిక వ్యవస్థలకూడా తెలుసుకోవాలనీ బోధ పడుతుంది.

కాపిటలిజం యొక్క దోపిడీని, పీడనను మూల మూలం వరకొరికి బట్టాయలు చేసేది మార్క్సిస్టు, లెనినిస్టు అర్థశాస్త్రం. బూర్జువా ఆర్థిక శాస్త్రజ్ఞులు మరుగుపర్చే రహస్యాల వెన్నటిని ఇది బయట పెట్టుతుంది.

మనం చూసినట్లుగా, క్రీతికమైన ఉత్పత్తి సంబంధాల పరిమితులతో ఉత్పత్తి శక్తులు పెరుగుతూ వుంటాయి కానీ కొంతకాలానికి ఈ ఉత్పత్తి శక్తులు తనను ఆపించుకున్నప్పుడు ఉత్పత్తి సంబంధాల పరిమితికి మించిపోతాయి. అప్పుడు ఈ ఉత్పత్తి సంబంధాలు భవిష్య ఉభివృద్ధికి అడ్డంకమౌతాయి. అప్పుడు అభివృద్ధి అయ్యే ఉత్పత్తి శక్తులు, వాటి అభివృద్ధిని విరోధించే ఉత్పత్తి సంబంధాలకు మధ్య తీవ్రసంవర్షణ సాగంకమౌతుంది ఈ సంవర్షణే, దోపిడీపై ఆధారపడిన ఉత్పత్తి సంబంధాలను బలపర్చే బూర్జువా వర్గాకి, ముఠావి ముఠావి దోచుకునే వర్తకులన్నింటినీ అంతమొందించాలనే శ్రామిక వర్గానికి జరిగే వర్గ పోరాటంగా పరిణమిస్తుంది.

అర్థశాస్త్రం - సోషలిజం స్థాపన

కాపిటలిజమును త్రోసివేసి, దానిస్థానే సోషలిజం వస్తుంది. అప్పుడు కాపిటలిజంతో వుండే ఉత్పత్తి సంబంధాలకు పూర్తిగా విరుద్ధంగా వుండే సంబంధాలు వుంటాయి. వీటివికూడా అర్థశాస్త్ర తెలియజేయాలి. లెనిన్ అన్నట్లు, "యీ శాస్త్రం వృద్ధియౌతూవుండే ఉత్పత్తి సంబంధాల స్వరూపాలను ఆయా కాలాలలో ఎట్లా వుంటాయో తెలుసుకోవటం అర్థశాస్త్రం పని"

మాడ్కుకు రెండవ శరీరమా అన్నంత నన్నిహతుడగు ఎంగెల్సు
“మానవ సమాజంలో జీవనమున కవులమగు భౌతిక పరికరాల ఉత్పత్తి. మారక
ములను కాపించే సూత్రాలకు వలబంధించిన పైన్న అని అర్థకాస్త్రాన్ని సామాన్యంగా
చెప్పవచ్చును” అని తెలియజేశాడు *

కాబట్టి అర్థకాస్త్రం కాపిటలిజాన్ని గూర్చి తెలియచేయటమేగాక, ఇంతకు
ముందున్న శాశ్వత పరిస్థితులను గూర్చి, భవిష్యత్తులో కాపిటలిజాన్ని త్రోసివేసి
దానిస్థానే వచ్చు వ్యవస్థను గూర్చి తెలియజేయాలి.

అంటే అన్నసా మిక ఉత్పత్తి వద్దకుంకూ ఒకేరకం సూత్రాలు వర్తిస్తా
యనుకోవటం తప్పు. పిడుగుకీ, బియ్యంకీ ఒకే మతమా? ప్రతి సామిక
ఉత్పత్తి వ్యవస్థకూ ప్రత్యేక సూత్రాలు వర్తిస్తవి. కాపిటలిస్టు వ్యవస్థకు వర్తించే
సూత్రాలు సోషలిజానికి వర్తించవు.

అందులోనూ, నేడు ప్రపంచములో అరవ భాగంలో జరుగదంగా సోష
లిజం కొనసాగింపబడుతూ వుంటే, అక్కడ కాపిటలిజం నుండి సోషలిజానికి మార్పు
ఎట్లా జరిగిందీ, సోషలిజంక్రింద ఆర్థిక వ్యవస్థ ఎట్లా వున్నదీ తెలుసు కొనటం
అత్యంతావశ్యకము.

మనకు సిద్ధాంతం జీవచ్ఛవమగు మతాదేశముకాదు విప్లవ పోరాటానికి
సిద్ధాంతరణ అత్యంతావశ్యకము విప్లవ సిద్ధాంతము అనేది కాకుండా, ప్రపంచంలో
కల్లా మిక్కిలి విప్లవకారులగు పీడిత వర్గ యొక్క బ్రహ్మాండమగు విప్లవంసాగటం
అసాధ్యం. ఈ విషయాన్ని లెవిన్ వదేపదే నొక్కి చెప్పాడు.

“సిద్ధాంతం అది సరియగు సిద్ధాంతం అయితే కార్యరంగంలో ప్రవేశించిన
కార్మికులకు సరియగు దృక్పథాన్ని కల్గిస్తుంది. తమ కార్యచరణలో పశ్చాత్తాపాన్ని
కల్గిస్తుంది. తమ ఆశయం తప్పక ఫలవంతం కాగలదనే “అత్మ దైర్యాన్ని” కలిగి
స్తుంది. సోషలిస్టు విమర్శాపత్ర మన కార్యకలాపాలకు యిది ఎంతో అవసరం”
అని స్టాలిన్ తెలియజేశాడు.

అందుచే అర్థకాస్త్రం ఒక్క కాపిటలిస్టు వ్యవస్థ విమర్శన, దాని అభివృద్ధి
వివాదములను గూర్చి మాత్రమే కాదు చెప్పవలసినది; కాపిటలిస్టు శిథిలాలపై నిర్మింప
బడే సోషలిస్టు వ్యవస్థయొక్క సూత్రాలను కూడా తెలియజేయాలి కాబట్టి మార్క్సిస్టు
లెనిన్ అర్థకాస్త్రం క్షీణించిపోయే కాపిటలిజాన్ని గూర్చే గాక మనవోన్మేషంగా
సోషలియటు యూనియనులో వృద్ధిపొందుతూ వుండే సోషలిస్టు ప్రపంచాన్ని కూడా
వివరిస్తుంది.

కేవలం కాపిటలిస్టు విధానమును గూర్చి తెలుసుకుంటానికి మాత్రమే
అర్థకాస్త్రాన్ని వినియోగిస్తే : అది సోషలిస్టు విమర్శానికి శత్రువుయిన వారికి

* “డహరింగు ఖండన” అన్న ఎంగెల్సు గ్రంథం నుండి

అవకాశమివ్వట మౌతుంది. ప్రపంచ మంతటిలోనూ ఉండే కార్మిక వర్గానికి మిక్కిలి ఉపయోగపడే సోవియటు యూవియను చరిత్ర. అక్కడ సోషలిజం విరూపణకై జరిగే మహా త్రరమగు కృషిని అవగాహన జేసుకుంటానికి వినియోగపడే సిద్ధాంతదర్శనమును మరుగునర్పటమౌతుంది. ఇందువల్ల సిద్ధాంతమును కార్యాచరణ నుండి విడదీయుట యౌతుంది; సిద్ధాంతీకరణ వేరు, కార్యాచరణవేరు అనే వాదనకు దారితీస్తుంది. సిద్ధాంతానికి కార్యాచరణకూ ఎక్కడా అంటూ సొంటూకూడా లేకుండా పోతుంది. ఇదిమన శత్రువులకే ఉపయోగం. ఈ విధంగా కాపిటలిస్టు నమాణానికి చెందిన సూత్రాశను వివరించడమే రాజకీయార్థిక శాస్త్రం పని అని చాలామంది ఆర్థికశాస్త్ర వేత్తలు భావించారు. ఇందుకు దారితీసింది సోషల్ డెమోక్రటిక్ సిద్ధాంత కర్త హెల్ వర్థంగు. ఈ పెద్దచునిషి మార్క్సు సిద్ధాంతాన్ని అదర్శవాదంలోకి యీడ్వ ప్రయత్నించిన ఘనుడు లెన్ ఇట్టిప్రయత్నాలను, అర్థశాస్త్రం పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థ సూత్రీకరణయే అనేవాదాన్ని తీవ్రంగా ఎదిరించాడు.

ఈనాడు రాజకీయార్థిక శాస్త్రంయొక్క దృష్టిసంకా అకర్షించేవి రెండు ప్రపంచాలు. కాపిటలిస్టు ప్రపంచం ఒకటి. సోషలిస్టు ప్రపంచం ఒకటి ఉన్నవి.

కాపిటలిస్టు దేశాలలో నమాణ జీవితంలో కనీసినీ ఎరుగట్లుగా వినాశనం, ముక్క చెక్కలుగా విడిపోవటం జరుగుచున్నవి.

రెండు ప్రపంచాలు - రెండు వ్యవస్థలు

1929 లో అతి విస్తారమైన, అగాధమైన సంక్షోభం బయలుదేరింది. మునుపెన్నడూ ఎరుగనంతటి బ్రహ్మాండమైన ఆర్థికసంక్షోభం యిది.

ఈ సంక్షోభం, పరిశ్రమలకూ, వ్యవసాయానికి కూడా నాశన పరిస్థితులను తెచ్చి పెట్టినది. అమ్ముకుంటానికి తగిన మార్కెటులు లేకపోవుటచే ఉత్పత్తి ఎంతో ఎక్కువగా తగ్గించి వేయబడింది. అనేక పేల ప్యాక్టరీలు, యంత్రాలయాలు మూసి వేయబడినవి; లక్షలకొలది కార్మికులు విరుద్యోగులై ఆశ్రయంలేని పక్షులవలే అయినారు. గ్రామసీమలలో సాగుబడి తగ్గించబడినది; లక్షలాది రైతులు దివాళా తీశారు. నరుకులు పెద్ద పెద్ద మొత్తాలుగానే నాశనం గావింపబడినవి. బ్రెజిల్ లో అమ్ముడుగాక మిగిలివుండే కాఫీగింజలు ఎన్నో సముద్రంలో పారబోయబడినవి. యునైటెడ్ స్టేట్సులో గోధుమలను ఇంజన్లలో బొగ్గుగా వుపయోగించారు. పొలము తీసుకుపోయి నదులలో పారబోశారు; పట్టిన చేలను సముద్రంలో విసరివేశారు; పశువులను చంపి పారవేశారు; వంటలను ధ్వంసం చేసినారు. ఈ విధంగా మార్కెటుకు వంపే నరుకుల మొత్తాన్ని తగ్గించ జూచారు. సంక్షోభం కాస్త తగ్గిన తరువరి కాపిటలిజం కొంత వుంజుకున్నట్లు కన్పించినా పూర్వపు అంతస్తుకు చేరుకోలేక పోయింది. ఈ కోల్పోవటమైనా ఎట్లా జరిగింది? కార్మికులను దోచుకోవడం మరింత అతిశయింప జేయటంద్వారా, వలసదేశాల ప్రజలను దోచుకోవటం అధికం

జేయటంద్వారా, యీ కోల్పోవటమైనా కొద్దిగా జరిగింది. అయితే కాసిటలిజం పూర్తిగా కోల్పోన్నదని చెప్పవలసివచ్చింది; ఎందుకంటే అది పతనం అయిపోయే దశలో, క్రమేణా శిథిలమై దుర్లభమైపోయే దశలో వుండటంవల్ల కోల్పోవలసివచ్చింది. కానీ యీ పతనంనుండి రక్షించు కొనటకై బూర్జువావర్గం ప్రయత్నిస్తుంది. అందుకై కార్మికవర్గాన్ని దోచుకోవటంఅధికారంగా పెంచుకుంటుంది. ఎంతో సామాజికవాద యుద్ధానికి దారితీస్తుంది. సోవియట్ యూనియన్ ను ద్వంసంచేయ ద దయాత్రకు వన్నాహాలు చేస్తుంది. కార్మికులను అణచి వుంచటానికై భీకరహామగు పద్ధతులను అవలంబిస్తూ, ప్రత్యక్షంగా పాసిస్టు పద్ధతులకు దిగుతుంది.

ఈ విధంగా కాసిటలిజం ప్రపంచం విలక్షితరవగు సంక్షోభంలోపడి కొట్టుకుంటూవుంటే, సోవియట్ యూనియన్ లో ప్రథమ పంచవర్ష ప్రణాళిక అద్భుతంగా జయప్రదంగా సాగింపబడుతూ వచ్చింది. 6 ఏళ్ల కార్యక్రమంతా 4 ఏళ్లలోనే పూర్తిగావించబడింది మూల ఇంకొక పంచవర్ష ప్రణాళిక మరి పెద్దఎత్తున సాగింపబడుతూ వచ్చింది. ఈ రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళిక జయప్రదంగావటంతో ఒకదాని కింకొకటి శత్రువుగావుండే వర్గములు రద్దుగావించబడగలవు; పూర్తి సోషలిజం వ్యవస్థ ఏర్పడగలదు.

మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళికలో సోషలిజం అర్థిక వ్యవస్థ కవుసరమగు పునాదులన్నీ వేయబడినవి. సోషలిజానికి మూలస్థూభమగు భారీపరిశ్రమలు విరివిగా నిర్మింపబడినవి. ఇదివరకెన్నడూ రష్యాలో లేని అనేక నూతన పరిశ్రమలు నెలకొల్పి జరిగినవి. ముఖ్యంగా జాతీయార్థిక సంపదకు పునాదియగు భారీ పరిశ్రమలు, కీలక పరిశ్రమలు విరివిగా అభివృద్ధి పొందినవి.

ఈ మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళిక లోనే, వ్యవసాయాన్ని కూడా సోషలిజం పద్ధతులపై నిర్మించటకు మహత్తరమగు కృషి జరిగింది. రైతులకు ఒక నూతన మైన, సాంఘికమైన జీవితాన్ని ప్రసాదించే నమిష్టి వ్యవసాయ క్షేత్రాలు (కోల్ ఖోజా) జయప్రదంగా సాగింపబడినవి. రైతాంగ లో ఆత్యధిక సంభాకులు ఈ నమిష్టి వ్యవసాయకులుగా తయారై, సోవియట్ వ్యవస్థకు బలీయమైన అడగా విలక్షణమగు. ఇదే కాలంలో కాసిటలిజం అందయగు భూస్వాముల, మూల (కులకుల)కు వ్యస్తీకృతమైంది.

కార్మికవర్గం విపరీతంగా వృద్ధిపొందింది. వీరి జీవన పరిస్థితులు ఎంతో బాగుపడినవి. దేశమంతా విజ్ఞాన చంద్రికలు వెదజల్లబడినవి. ప్రతి ఒక్కరికీ చదువు నేర్పబడింది; అజ్ఞానంలో మునిగి తేలుతూ ఉండే కోట్లకొందరి ప్రజలకు అందరికీ స్వల్పకాలంలో విద్య గరపబడినది అనేక పాఠశాలలో లక్షలకొంది బాలుర, పెద్దలకూడా చదువుకుంటున్నారు. సోషలిజం కార్మిక శిక్షణ దాగా అంప దింది సోషలిజాన్ని నిర్మించే ప్రణాళికలో కార్యదీక్ష, శక్తియుక్తులు విపరీతంగా అతిశయించినవి.

ప్రథమ పంచవర్ష ప్రణాళిక మూలంగా ఒక్క దేశంలో జయప్రదంగా సోషలిజమును స్థాపించ అవకాశమున్నదని చరిత్రలో మొట్టమొదటిసారిగా ప్రపంచ మందలి కష్టజీవులందరికీ రుజువు చేయబడింది. సోవియట్ యూనియన్ లో ప్రతి కార్మికుడూ, ప్రతి సమష్టి వ్యవసాయకుడూ రేపటిని గురించి చింతపడనక్కర లేదు. మరుసటి దినం తనకెట్టి భవిష్యత్తు వుందో తెలుసుకున్నాడు; తన శక్తి తన శ్రద్ధ, తన కృషియొక్క స్వభావములనుబట్టి సమాజంయొక్క అర్థిక వైజ్ఞానిక పరిస్థితులు పెరిగుతూ వుంటాయని తెలుసుకున్నాడు. ఈ దేశంలో దరిద్రం, అకలిదప్పులు, విరుద్యోగం మున్నగు బాధలు పూర్వస్మృతియై పోయినవి. ఇక మరల ఆ బాధల దేశ లో అడుగు పెట్టలేవు. సంఘోషంఘోమా, అత్మ విశ్వాసంఘోమా కార్మికుడూ, సమిష్టి రైతూ భవిష్యత్తును గూర్చి ఆలోచిస్తూ, ఏ విధంగా విజ్ఞాన సౌఖ్యాలను వృద్ధిజేయాలా అని, అందుకై పాటుపడుతూ వుంటాడు. *

ఇదే సమయంలో కాపిటలిస్టు ప్రపంచం, మునుపెన్నడూ కనీసినీ ఎరుగ నంతటి క్లిష్టదశలో పడింది. అర్థిక సంక్షోభం ఈ ప్రపంచాన్నంతటినీ క్రిందుమీదులు చేసింది ప్రజాసామాన్యం బాధలు చెప్ప నలవిగాకుండా పోగినవి. విరుద్యోగుల వైన్యం పెరిగి పెరిగి చివరకు ౪ కోట్లవరకూ వచ్చింది. అంటే వారి కుటుంబాలతో కూడా కలిస్తే యునైటెడ్ పేట్సు జనాభాకు మించిన విరుద్యోగులు వున్నారన్నమాట. వీరు విరుద్యోగంవల్ల కల్గేబాధలు, కష్టాలు అన్నీ పడుతున్నారన్నమాట. సంక్షోభం కాస్త సర్దుకొని, వృత్పత్తి మరల కొంచెం కొంచెంగా కోలుకొంటున్నా కార్మికులస్థితి మరింత హీనం అవుతూ వుండేగాని బాగుపడటంలేదు. ఉత్పత్తి కొంచెముగా వృద్ధి అయింది. అంటే అది కార్మికులను మరింత దోచుకొనటం ద్వారానే, కార్మికులచే మరింత ఎక్కువవని చేయించటం ద్వారానే సాధ్యమౌతోంది.

రష్యాలో అంతర్ముద్దం పూర్తి అయిన పిమ్మట, అర్థిక షనర్నిర్మాణానికి పాగివెళ్ళినపిమ్మట లెనిన్ “ఇప్పుడు మన అర్థిక విధానంద్వారా ప్రపంచ విప్లవాలపై ఎక్కువ ప్రభావాన్ని ప్రసరింపజేయ గలుగుతాము” అని చెప్పాడు. అందుచేతనే సోవియటు యూనియన్ లో సోషలిజం జయం పొందటం “అత్యంత అంతర్జాతీయ ప్రాముఖ్యత” గలిగినట్టిది. కాపిటలిస్టు దేశాలలో నలిగిపోతున్న కార్మికులు, పాసిస్టు దేశాలలో క్రూరబాధ లన్నింటికీ గురియౌతున్న ప్రజాసామాన్యం, ప్రపంచ మంతటి సామాన్య ప్రజలు సోవియటు దేశాన్ని ప్రపంచ శ్రామికవర్గం యొక్క పితృదేశంగా చూస్తారు. సోవియటు యూనియన్ విజయాన్ని చూచి కాపిటలిస్టు దేశాలలోని కార్మికులు కూడా పోరాటాలను పాగిస్తారు. ఈ విధంగా సోవియటు యూనియన్ సోషలిజం విజయం పొందటం “ప్రపంచ సోషలిస్టు విప్లవానికి ఎంతో అవుసరం”.

* సోవియట్ యూనియన్ కమ్యూనిస్టు పార్టీ 17 వ వార్షిక సమావేశంలో గవించ బడిన తీర్మానంలోని భాగం.

“కాపిటలిస్తు వ్యవస్థయొక్క గతి” రేపు ఏమిటా యని కాపిటలిస్తులు, వారి తాబేదారులూ కంగారు పడుతున్నారు. ఉరకలువేస్తూ ముందుకు సాగిపోతున్న సోవియటు ఆర్థిక వ్యవస్థ ఈ రెండింటి మధ్యగల భేదం అంతకంతకూ స్పష్టమవుతోంది. భవిష్యత్తు ఎవరిది— కమ్యూనిజముదా, కాపిటలిజముదా— అన్న ప్రశ్న అంతకంతకూ యీ కమ్యూనిస్తు శత్రువులను బాదిస్తోంది.

ఈ విధంగా నేడు ప్రపంచంలో ప్రధానంగా కచ్చించే నమస్థ, “రెండు వ్యవస్థలకు, రెండు సామాజిక పద్ధతులకు మధ్య జరిగే పోరాటం”. ఇదే కాపిటలిజానికి, సోషలిజానికి మధ్య జరిగే పోరాటం. పూర్తిగా పరస్పర విరుద్ధమగు రెండు ప్రపంచాలు ఒకదాని నొకటి ఎదుర్కొంటున్నవి. ఒకటి దివదిన ప్రవర్తనానం అవుతూ, కార్మిక కర్షకులకు వందనోద్యావంగా వుండే సోషలిస్తు సోవియట్ యూనియన్. రెండోది లాభాన్వేషణ, దోపిడీ, విరుద్యోగం, ఆకలి, దుర్మరణాలుండే బూర్జువా ప్రపంచమగు ఇతర అన్ని దేశాలు సోవియటు యూనియన్ పతాకంపై “పని చేయనివారికి తిండిలేదు” అని వ్రాయబడి వుంటుంది; బూర్జువా పతాకంపై “కార్మికులకు తిండిలేదు” అని వ్రాయబడి వుంటుంది. చైతన్యం పొందిన ప్రతి కార్మికునికి సోవియటు యూనియన్ తన సోషలిస్తు పితృదేశం అని తెలుసు.

అయితే దోపిడీ దౌర్జన్యములపై ఆధారపడిన కాపిటలిస్తు వ్యవస్థ దానంతట అదే నమసిపోదు. “కార్మికవర్గ పోరాట ఫలితంగానే” అది నాశనం కాగలదు. ప్రజా సామాన్యాన్ని అధఃపాతాళానికి అణగద్రొక్కుతూ వుండే యీ కాపిటలిస్తు వ్యవస్థ చైతన్య పూరితులగు కార్మికులు గావించే విప్లవ పోరాటం ద్వారానే అంతం చేయబడగలదు.

సోవియటు యూనియను ఏర్పడగానే, సోషలిజమా? కాపిటలిజమా? అనే ప్రశ్న వచ్చింది. సోవియటు యూనియను నానాటికీ బలవదుతూ వుండటం, కాపిటలిజం నానాటికీ శిథిలమౌతూ వుండటంవల్ల యీ ప్రశ్న మరింత పెద్దదిగా ఏర్పడుతూ వున్నది.

శ్రామికవర్గ నియంతృత్వం ద్వారానే సోషలిజం

స్థాపించ బడగలదు

కాపిటలిస్తు దేశాలలో రాజ్యాధికారమంతా బూర్జువా వర్గాలచేతులలోవుంది. ప్రభుత్వం ఎలాంటి రూపం కల్గివున్నా - ప్రజాస్వామికమైనా, పాసిస్తుయైనా, సోషల్ డెమోక్రసీయైనా—ఈ రూపాన్ని “బూర్జువావర్గ నియంతృత్వాన్ని” కప్పిపుచ్చేదీది మాత్రమే. బూర్జువా ప్రభుత్వంయొక్క ఉద్దేశమల్లా కాపిటలిస్తుదోపిడీని సాగించడం, బూర్జువా వర్గంయొక్క ఫ్యాక్టరీలు, గనులు మున్నగు సంపాదనలను కాపాడటం, భూస్వాముల స్వంత ఆస్తులను రక్షించటం మాత్రమే.

సోషలిజం విజయం పొందాలంటే, బూర్జువా పరిపాలనను కూలదోయాలి.

బూర్జువా ప్రభుత్వాన్ని నాశనం చేయాలి. దానిస్థానే “శ్రామికవర్గ నియంతృత్వం” స్థాపనకావాలి. కాపిటలిస్టులతో ఎవరెగఁకుండా, వర్గపోరాటాన్ని శ్రామికవర్గం జరుపుట ద్వారానే, “శ్రామికవర్గ విప్లవం” ద్వారానే శ్రామికవర్గ ప్రభుత్వాన్ని ఏర్పర్చటం ద్వారానే కాపిటలిజం నుండి సోషలిజానికి మారటం సాధ్యమౌతుంది. తన ప్రభుత్వ యంత్రాన్ని శ్రామికవర్గం ఏర్పర్చుకొనటం ద్వారానే సోషలిస్టువ్యవస్థను ఏర్పర్చటం దాన్ని జయప్రదంగా సాగించటం చేయగలదు. ఇదొక్కటే కాపిటలిజంనుండి సోషలిజానికి గల మార్గం.

“కాపిటలిస్టు వ్యవస్థ నుండి కమ్యూనిస్టు వ్యవస్థకు మారటంలో మధ్య ఒక విప్లవకరమగు సంధికాలం వుంటుంది. దీనితోబాటే రాజ్యాధికారంలో కూడా ఒక విప్లవకరమగు సంధికాలం వుంటుంది. ఇదే “శ్రామికవర్గ నియంతృత్వం” అని మార్క్సు వ్రాశాడు.

యీ మార్గాన్నే, యీ సరియగు ఒకే ఒకటగు దాటనే రష్యను కార్మిక వర్గం 1917 లో వడిచింది.

సోవియటు యూనియనులో కార్మికవర్గం రాజ్యాధికారాన్ని సంపాదించు కున్నది. ఆక్టోబరువిప్లవంద్వారా “కార్మికవర్గ” పరిపాలన కార్మికవర్గ నియంతృత్వం ఏర్పడినది. తేవలం అధికార వాంఛతో కార్మికవర్గం ప్రభుత్వాన్ని స్వాధీనం చేసు కోవడంలేదు. శ్రామికవర్గం చేతులలో రాజ్యాధికారం వుండటం మాతనమగు సోషలిస్టు సమాజాన్ని స్థాపించుకోటానికై వ మంచి సాధనం.

“కార్మికులు ప్రభుత్వాన్ని స్వాధీనం చేసుకోవడం సోషలిజాన్ని స్థాపన చేయుటకొరకై; సమాజాన్ని వర్గరహితం చేయటానికై, సమాజంలో అందరూ పనిచేసేవారుగా చేయుటకై; ఒక మనిషిని ఇంకోమనిషి దోచుకొనే పద్ధతిని రూపు మాపుటకై; ఇది ఒక్కరోజులో జరిగే పనికాదు; క్రమేణా జరిగేది; ఇందుకై కాపిటలిస్టు విధానం నుండి సోషలిస్టు విధానానికి మారటంలో కొంత సంధికాలం వుంటుంది. ఎందుకంటే; జీవితంయొక్క ప్రతిపద్ధతిలోనూ మార్పుతేనాంటే కొంత కాలం పడుతుంది; వైగా అర్థికవిర్మాణంలో బాగా పాతుకుపోయిన, బూర్జువా, పెట్టి బూర్జువా పద్ధతులను కూలద్రోయాలంటే, చాలాగట్టి పోరాటాన్ని దీర్ఘంగా జరుప వలసి వుంటుంది. అందుచేతనే శ్రామికవర్గ నియంతృత్వముంటే “కాపిటలిజం నుండి సోషలిజానికి మార్గే సంధికాలం” అని మార్క్సు వ్రాశాడు. *

* “గోథా పోగ్రాము విమర్శ” అన్న మార్క్సు గ్రంథం నుండి.

• “విరున్నా కార్మికులకు ఆభినందనలు” అన్న లెనిన్ సందేశం నుండి.

కాపిటలిజంనుండి సోషలిజానికి మార్టానికి కొంతకాలం పడుతుంది: ఇట్టి “మార్క్సకాలం” తప్పవినరీ. ఈ కాలంలో రాజ్యాధికారం కార్మికవర్గం చేతిలో వుంటుంది.

బూద్ధువావర్గ నియంతృత్వ మంటే అత్యధిక సంఖ్యాకులగు ప్రజా సామూహ్యాన్ని కొండిమంది వరాశ్రయ జీవులు దోచుకోవటా; శ్రామికవర్గ నియంతృత్వం అంటే; అత్యధికసంఖ్యాకులగు కష్టజీవుల మేలుకై ఏమి దోచుకుతినే దోపిడిగాండ్రను అణచివేయటా. శ్రామికవర్గం మనిషిని మనిషి దోచుకొనే అన్ని విధాల పద్ధతులను తువముట్టించుటకై తనఅధికారాన్ని వినియోగిస్తుంది. పుక్కుత్తిని సోషలిస్టు పద్ధతులపై పెడుతుంది. దోపిడిగాండ్ర ప్రతిఘటనను నిర్మూలిస్తుంది. ఊగినలాడే వర్గాలను, వ్యక్తులను నరియగు మార్గంలోకి తెస్తావికై పాటుపడుతుంది; వర్గరహితమగు సమాజాన్ని సృష్టించుటకై పాటుపడుతుంది.

లెనిన్ ఈ శ్రామికవర్గం నియంతృత్వాన్నిగూర్చి దీర్ఘంగా తెలియజేశాడు. వెనుకటి అధికారవర్గయొక్క నామరూపాలు లేకుండా చేయుటకై ఎడతెగకుండా జరిపే వర్గపోరాటమే శ్రామికవర్గ నియంతృత్వమనీ, ఈ దశ కొంతకాలం తీసు కొంటుందనీ చెప్పాడు.

“సోషలిజం అంటే వర్గరహిత్యం. ఈ వర్గరహిత్యాన్ని సాధించుటకై శ్రామికవర్గ నియంతృత్వం పూర్తిగా పాటుబడుతుంది. కాని వర్గాలను పున్నపాళంగా రద్దుచేయటం అనంభవం. శ్రామికవర్గ నియంతృత్వ దశలోకూడా “వర్గాలు పున్నవి. వుంటాయి కూడాను.” వర్గాలు అంతరించి పోయినప్పుడు శ్రామికవర్గ నియంతృత్వం ఆపునరమే వుండదు. అయితే ఇట్టి నియంతృత్వం లేకుండా మాత్రం వర్గాలు రూపుమాపబడవు. శ్రామికవర్గ నియంతృత్వ కాలంలో వర్గాలుపున్నవి. కాని వాటి వాటి రూపురేఖలు మాత్రం మారుతాయి. శ్రామికవర్గ నియంతృత్వ కాలంలో వర్గపోరాటం అదృశ్యంకాదు. అది మరొక రూపం మాత్రమే దరిస్తుంది.” *

శ్రామికవర్గ నియంతృత్వ కాలంలో ఇతర రూపాలు దరించిన వర్గ పోరాటం మరింత తీవ్రంగా జరుగుతుంది. ఇది సహజమేకూడా. ఇంతవరకూ పరిపాలకులుగావుండి, ఇప్పుడు పదభ్రష్టులు గావింపబడిన బూద్ధువావర్గం కోల్పోయిన రాజ్యాధికారాన్ని తిరిగి సంపాదించుకోటావికై అనేక ప్రయత్నాలు చేస్తుంది. ఏదో విధంగా తమ అధికారాన్ని విలబెట్టుకోటావికై చెప్పరాని, చేయరాని దుష్కృత్యాన్ని జేసి కార్మిక ప్రభుత్వాన్ని కూలద్రోయ ప్రయత్నిస్తారు.

ఈ సత్యం సోవియటు యూనియన్లో సోషలిజం విజయంకై జరిపిన పోరాటంవల్ల రుజువు అవుతుంది. ఈ దేశంలో పాత బూద్ధువా వ్యవస్థకు, దోపిడి

* “శ్రామికవర్గ నియంతృత్వ కాలంలో అర్థిక రాజకీయాలు” అన్న లెనిన్ వ్యాసం నుండి.

వద్దకు వ్యతిరేకంగా అతితీవ్రమైన, ఏడతెగవిపోరాటాలు జరుపబడ్డవి. బూర్జువా వద్దకు నల్లటిని ఓడించి అనేక విజయాలు సాధించబడినవి. అయినా బూర్జువా వర్గంయొక్క ప్రతిఘటన వృద్ధియాతూనే వచ్చింది. సోషలిజమును నాశనం చేయుటకై చేసేవారి ప్రయత్నాలు మరింత దుష్టం కాజొచ్చినవి. ప్రత్యక్ష పోరాటంలో ఓడిపోయిన పిమ్మట భూస్వాములు, పావుకార్లు తదితర దోపిడీగాండ్ర ముఠావారు క్రమంగా సోవియటు పరిక్రమలు, సంస్థలు మున్నగు వాటిలో ప్రవేశించి, వాటిని కుట్రబద్ధంగా, మోసాద్ధంగా భగ్నంచేయటానికి ప్రయత్నించారు. అందుచే క్రామిక వర్గం అతి జాగరూకతతో వుండవలసి వచ్చింది. క్రామిక వర్గ వియంత్యత్వాన్ని మరింత బలపర్చవలసి వచ్చింది.

“నల్లటిపోయే వర్గంయొక్క హతకేసునుకూడా నిర్దీంచుటకై, వారి మాయోపాయములను భగ్నం గావించుటకై, మనం యిప్పుడు బలీయమైన సమర్థమైన క్రామికవర్గ వియంత్యత్వాన్ని ఏర్పర్చాలి” అని స్టాలిన్ తెలియజేశాడు కాబట్టి కాపిటలిజం నుండి సోషలిజంకు మారేదశనుకూడా క్రామికవర్గ వియంత్యత్వాన్ని గూర్చుకూడా అర్థశాస్త్ర పూర్తిగా తెలియ జెప్పాలి.

అర్థశాస్త్రం వర్గంయొక్క పోరాట శాస్త్రం

తప్పనిసరిగా జరిగే కాపిటలిజ్టు వ్యవస్థ నాశనాన్ని, సోషలిజం విజయాన్ని తెలియచేసే సూత్రాలను వియమాలను దాచుటకూ మరుగు పెర్చుటకూ, తామునాడు చేయుటకు బూర్జువావర్గం, దాని అర్థిక శాస్త్రవేత్తలూ ప్రయత్నిస్తారు ఇట్టి అర్థిక శాస్త్రవేత్తలు కాపిటలిజం అనాది సిద్ధమనీ, కాళ్యతమవీ చెప్పుతూ వుంటారు ఈ విధంగా వారు కాపిటలిజాన్ని దాన్ని నాశనంమంచి రక్షించారని ప్రయత్నిస్తారు.

కాని యీ కాపిటలిజానికి వ్యతిరేకంగా జరిగే కార్మికవర్గ విప్లవ పోరాటంలో నాయకత్వం వహించేది కమ్యూనిస్టుపార్టీ. కమ్యూనిస్టుపార్టీ సరిగా నిర్వహించే పాత్రయే యీ క్రామికవర్గ విప్లవాన్ని జయప్రదం గాస్తుంది. అందుచేతనే కమ్యూనిస్టుపార్టీని ఇతరులందరూ ద్వేషిస్తూ వుంటారు. దాన్ని నాశనం చేయాలనీ, దానిలో చీలికలు కల్గించాలనీ చూస్తారు. పార్టీ పాలనీ నుండి పార్టీ పథ్యలు ఏమాత్రం వైదొలగినా, తప్పుదారిని బడినా, యీ కమ్యూనిస్టు విద్వేషులు ఎంతో హర్షిస్తారు.

కాపిటలిజంతోటి పోరాటంలో, కమ్యూనిజం స్థాపనకై జరిగే పోరాటంలో బహు సునిశితమైన ఆయుధం అర్థశాస్త్రం. అన్ని విజ్ఞానశాస్త్రాల వలెనే అందులోనూ ముఖ్యంగా మానవ సమాజం, దాని అభివృద్ధి క్రమములకు స.బంధించిన శాస్త్రాల వలెనే అర్థశాస్త్రం కూడా వర్గస్వభావం కలిగిన శాస్త్రమే.

క్రామికవర్గం చుట్టూ శత్రువులున్నారు. బహు తీవ్రమైన వర్గపోరాటం వేరు జరుగుతూ వున్నది. కాబట్టి కమ్యూనిస్టు పార్టీలో ఏమాత్రం చీలికలు వచ్చినా పార్టీ పాలసీ నుండి ఏమాత్రం తొలగినా, సిద్ధాంతంలో గాని, ఆచరణలో గాని ఏమాత్రం తప్పుబడుగులు వేసినా శత్రువులకు సహాయంగానే అవుతుంది. అందుచేతనే పార్టీ పాలసీనుండి తొలగి, తప్పుబడులకు తీవ్ర సిద్ధాంతాలను, ప్రయత్నాలను బహు తీవ్రంగా ఎదిరించాలి ఈ దీక్షయేవల్ల మితవాద పూరితమగు ఆవకాశవాదం గానీ యుంది, అతివాదం గానీయుంది - వాటిని పూర్తిగా నిర్మూలించవలసియే యున్నది.

విప్లవాన్ని భగ్నం చేయాలనీ, సోవియటు యూనియనును నాశనం చేయాలనీ తిరుగు దండయాత్రను సాగించాలనీ, కుట్రలు వన్నే బూర్జువా వర్గానికి విప్లవ వ్యతిరేకమగు ట్రాట్స్కీయిజం బాగా విషయోగపడుతుంది. సోషల్ డెమాక్రసీ యొక్క మరొక రూపమే ట్రాట్స్కీయిజం. ఈ ట్రాట్స్కీయిజం వివిధ దేశాలలోని విప్లవోద్యమాలను, సోవియటు యూనియన్ ను దూషించుతూ వాటి నిజస్వభావాన్ని మరుగుపర్చి తప్పుగా చూపించడం ద్వారా బూర్జువా వర్గానికి ప్రత్యేకంగా సహాయం పడుతుంది. ఈ విధంగా విప్లవాన్ని నాశనం చేయటంపై తిరుగుబాటును లేవదీయ కుట్రలు వస్తున్నట్లు బూర్జువా వర్గానికి ట్రాట్స్కీయిజం ఒక ఆయుధం.

కాబట్టి అర్థశాస్త్రాన్ని సరిగా అధ్యయనం చేయడంలో ఒక ప్రధాన విషయాన్ని గుర్తుంచుకోవాలి మార్క్సిజమునకు వ్యతిరేకమూ, తప్పు మార్గాన వట్టించే సిద్ధాంతాలూ అయిన వాటియన్నిటికోనూ తీవ్ర పోరాటం జరుపవలసి యున్నది.

అ ధ్యాయం 2

సమాజం కాపిటలిజంలోనికి

ఎట్లా పరిణమిస్తూ వచ్చింది?

వర్గరహితమగు సమాజాన్ని స్థాపించటం మన ధ్యేయం

1917 అక్టోబరులో జరిగిన రష్యను విప్లవం మానవ జీవిత చరిత్రలో ఒక మాత్రవ ఆధ్యాయాన్ని ప్రారంభం చేసింది. అన్నటి నుండి సోషలిజం ప్రాచీనమే లక్ష్యమైంది. ఇట్టి సోషలిస్టు వ్యవస్థలో మనిషిని మనిషి దోచుకొనే వద్దతులు అంతమొందినవిదశాయి. 1933 లో సోవియటు యూనియన్ లో ప్రారంభించబడిన ద్వితీయ మావవర్ష ప్రణాళిక కర్తవ్యం వర్గరహితమగు సోషలిస్టు వ్యవస్థను నిర్మాణం చేయటమే.

1933 ఏప్రిల్ లో నమిష్టి వ్యవసాయక్షేత్రాల షాక్ బ్రేగేడ్ వర్కర్స్ (బహు నేర్పరులై, అతిత్వరగా, సులభంగా కృషిజేయగల రైతులు) సమావేశంలో పునవ్యసిస్తూ, కామ్రేడ్ స్టాలిన్ ఈ విధంగా అన్నాడు :

“ఎవిధ జాతుల చరిత్రలో అనేక విప్లవాలు జరిగినవి. కాని అక్టోబరు విప్లవానికి, ఈ పూర్వపు విప్లవానికి చాలా భేదం వున్నది. ఆ విప్లవాలన్నీ ఒక రకపువి. వాటి మూలకంగా కష్టజీవులను దోచుకొనే ఒక రకం వద్దతిపోయి, మరో రకం వద్దతి వచ్చేది; కాని ఏ వద్దతిపోయి ఏ వద్దతి వచ్చినా, దోపిడీమాత్రం పొగుతూనే వుండేది. ఒక మూలా దోపిడిగాండ్రుపోయి, ఇంకో మూలా దోపిడిగాండ్రు వచ్చేవారు. కాని దోపిడి, పీడన మాత్రం యదాతదంగానే వుండేవి. అక్టోబరు విప్లవం ఒక్కటే అన్నిరకాల దోపిడిగాండ్రును అంతమొందించాలనీ, కాళ్వతంగా, పూర్తిగా దోపిడినే అంతం చేయాలనీ లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.

వర్గరహితమగు సోషలిస్టు సమాజాన్ని స్థాపించాలంటే, దాని పూర్తి అవునరాన్ని, ప్రాముఖ్యతను తెలుసుకోవాలంటే, అసలు వర్గవిభేదాలతో కూడివున్న సమాజంయొక్క లోతుసాతులన్నీ బాగా గ్రహించాలి కాపిటలిజంలో ఏ యే వర్గాలు

శున్నాయి అనేది బాగాగుర్తించాలి. అనలు వర్గాలమిటి : ఎట్లా ఏర్పడినవి : మొదటి ముందీ ఈ వర్గాలనేవి వున్నవా : అనే విషయాలు కూడా తెలుసుకోవాలి. ఇతర వర్గముల పరిపాలనకూ. కాపిటలిస్టు వ్యవస్థకూవున్న తేడాలనుకూడా తెలుసుకోవాలి. ఇంకా కాపిటలిజం ఏర్పర్చిన బానిసత్వాన్ని : ర్యూలనం చేయాలంటే కార్మికవర్గం ఎలా పోరాడాలి : కాపిటలిజం ఏ విధంగా క్రమంగా వాళవమైపోతుంది : మున్నగు విషయాలనున్నిటిని కూడా బాగా గ్రహించాలి.

వర్గములు ఎల్లప్పుడూ వున్నవా ?

సమాజం ఎల్లప్పుడూ వర్గములక్రింద విభజింపబడి వుండక తీరదని బూర్జువా తోతులు చెప్పుతారు. కాపిటలిజం శాశ్వతంగా, క్రమంగా పుండాలంటే ఇటువంటి : బుర్జువెస్సీ మోసం చేయడం వారికి చాలా అవుతరం. పూర్వం ఒకప్పుడు రోమను సామ్రాజ్యంలో బానిసలు తమ యజమానులపై తిరుగుబాటు చేశారు. అప్పుడు ఆ ప్రభువర్గంలో ఒక బుడిచుంతుడు ఇట్లాకెప్పాడు : "మరిన్ని శరీరం కూడండి. చేతులు ననులు చేస్తాయి : చేతులు తెచ్చిపెట్టిన తిండిని పొట్ట తిని జీర్ణించు కుంటుంది. అట్లాగే సమాజంకూడా మానవ శరీరం వంటిదే కొందరు కష్టపడి పని జేయాలి. మరికొందరు వారు తయారుచేసిన సంపదలను అనుభవి. చాలి." కాపిటలిజాన్ని సమర్థించే నేటి అర్థిక శాస్త్రవేత్తలకూడా ఈ రోమను ప్రభువుకన్న రెండాకులు ఎక్కువ చదివినవారే.

కాని విజానికి, వర్గ : భేదాలు, ఒక వర్గం ఇంకోవర్గాన్ని పాలించటం, దోచుకోవటం మున్నగు చీకలు లేకుండానే మానవులు నే : కొంది ఏండ్లు నివసించారని చరిత్ర ము టావడంగా చెబుకోంది. మానవుడు కొన్ని రక్షణ సంవత్సరాలక్రితం మృగజాతినుండి పరిణామం పొంది వచ్చివున్నాడు. అతడెప్పుడూ ఒంటరిగా వివసిస్తూ వుండలేదు : సమూహంలో వివసిస్తూ వుండేవాడు మానవజాతి పరిణామం ప్రధమ దశలో ఈ సమూహాలు చిన్నవిగా వుండేవి. ప్రత్యేక వ్యక్తులు సమూహాలుగా ఎందు కేర్పడవలసివచ్చింది : అనే ప్రశ్న వస్తుంది. దీనికి జవాబు తేలికే. తమ బ్రతుకు తెరువుకై వారందరూ కలిసి పోరాడవలసివున్నది : తిండిని న. పాదించుకుంటావితై కలిసి పని చేయవలసివున్నది. అందుకై సమూహములుగా జేరవలసి వచ్చింది.

పురాతనపు తెగ కమ్యూనిజం

మానవజాతి అభివృద్ధికై మొట్టమొదటి దశలో మానవుడు చాలా అబ్బుందు లకు తోనాతూ ప్రకృతికో పోరాటాన్ని సాగించవలసి వచ్చేది. చాలా వేల సంవత్సరాల తరబడి అతనికి పోరాటంలో వున్న ఆయుధాలల్లా రెండే : ఒకటి కర్ర : రెండవది రాయి అడుగడుగుకీ అతనికి అపాయలే. ప్రతి అడుగునా అతడు ప్రకృతి ముండి గల్గే మహా అపదలను ఎదుర్కోవలసి వచ్చేది. అప్పటి కాతడికి ప్రకృతి మూలసూత్రాలు ఏమీ తెలిసినవికావు.

ఇటువంటి పరిస్థితులలో మానవులు చిన్న చిన్న సమూహాలుగా వివసించే వారు. వాటినే తెగలు అంటారు. అందరూ కలిసి పనిచేసేవారు. సంపాదించిన దానిని అందరూ కలిసి అమ్మబించేవారు. ఆస్తిలో వారిలో హెచ్చుతగ్గుల భేదాలు వుండేవికావు. ఎందుకేకనంటే, వారి సంపాదన అంతా వేటవల్ల వచ్చిన కొద్ది మాంసమో, పశుసాలశమో, లేక దహు పురాతనమగు న్యర్పసాటి వ్యవసాయమో.

ప్రతి మానవుడు, చరిత్రలో పూర్వం ఒకప్పుడు ఇట్టి పురాతనపు తెగ లలో వివసించినవాడే. ఇట్టి తెగలనే పురాతనపు కమ్యూన్ లనేవారు. ఇట్టి కమ్యూన్లు మొన్న మొన్నటివరకూ మారుమూల ప్రాంతాలలో వుంటూ వుండేవి. నవీన నాగరికతా ప్రభావం ఇంకా వాటికి సోకలేదు. కాని క్రమేణా ఐరోపా కాపిటలిస్టులు ఆ మారుమూలంను కూడా కబళించి, అట్టి తెగల సంఘాలను విచ్ఛేదం జేసే కారు. కాని ఈ కాపిటలిస్టులు కూడా ఒక్కడు 1000, 1500 ఏండ్ల క్రితం ఇట్టి తెగలలో వివసించినవారే.

ఈ విధంగా సమాజంలో వర్గవిభేదాలు పొడసూపే కాలం వరకూ మానవులు ఇట్టి పురాతనపు కమ్యూనిజంలో వివసించేవారని తెలుస్తోంది. వివిధ ప్రాంతాలలో, వివిధ తెగలలో ఈ వర్గత వివిధ రూపాలలో వుండేవి. కాని ఈ భేదాలు ఎలాంటివైనప్పటికీ మూల ప్రకృతిలో మాత్రం ఈ సాంఘిక వ్యవస్థ అంతా ఒకటే నని తెలుస్తోంది.

సామాజికాభివృద్ధి ప్రథమ దశలో యీ పురాతనపు కమ్యూనిజం వుండేది. ఆదళలో చాలా మెల్లగా సమాజం పరిణామం చెందుతూ వుండేది. వేలకువేల యేండ్లు యీ దశలో గడిచిపోయినవి. ఒక్కొక్క అడుగే అభివృద్ధివైపుకు వేయబడు మానవులకు వందల, వేల యేండ్లు దిట్టేవి. చాలా మెల్లగా, క్రమేపీ మానవుడు తన పనిముట్లను సున్నితం చేసుకొనుట ప్రారంభించాడు. పనిలో మెరుకువ, విపులత్వం నేర్పాడు.

ఇట్టి పురాతనపు కమ్యూనిజంలో సాంఘిక సంబంధాలెట్లుండేవి? ఇట్టి పురాతనపు తెగలో వుండేవారి సంఖ్య చాలా కొద్దిగానే వుండేది. అనాడున్న చెక్కిల్ విపులత్వం దిట్టి న్యర్పసంఖ్య కాక పెద్ద సంఖ్య అయితే, వారివందలనీ పోషించటం కష్టతరమౌతుంది. అట్టితెగ సంఘములో పనులన్నీ ఒక స్థానుప్రకారం జరగేవి; అందరకూ విధిత్వమైన పనులుండేవి. ఉదాహరణకు : పురుషులందరూ వేటాడేవారు; స్త్రీలందరూ ఇంటివద్దవుండి పిల్లలను పోషించడం, పశుసాలనం, లేదా వ్యవసాయం చేసేవారు. వేటనుండి తిరిగి వచ్చిన తర్వాత, వారి వారి పూర్వాచారముల ప్రకారం వేటమాంసము వందరూ పంచుకొనేవారు.

“అనాథా ఆ కాలంలో చాల తక్కువగా వుండేది. ఒక్కొక్క తెగ ఒక్కొక్క ప్రాంతంలో వివసించేది. వివాసస్థానానికి చుట్టూ ఒకే పరిమితి వరకూ వున్న అడవి అంతా ఆ తెగకు చెందినది. ఒక తెగ అడవికి మరొక తెగ అడవికి

మధ్య కొంత ప్రదేశం తటస్థ ప్రాంతంగా వుండేది. ఈ తెగలలో శ్రమ విభజన చాలా సులభంగా వుండేది. శ్రీ-పురుష లిక్వరూ రెండు వేర్వేరు రకాల వసులను చేసేవారు. పురుషులు యుద్ధం చేసేవారు, వేటాడేవారు, చేసలు వచ్చేవారు. తిండికి కావలసిన పదార్థము లన్నిటినీ సేకరించేవారు. ఇందుకు కావలసిన పనిముట్లను, ఆయుధాలను అన్నిటినీ తయారుచేసేవారు. శ్రీలు గృహవిర్వహణ గావించేవారు; భోజనం వండేవారు; బట్టలు తయారుచేసేవారు. ఇందుకు సమిష్టి తయారు చేసే వారు. ఎవరి కార్యరంగ లో వారు సర్వాధిపతులు; పురుషులు అడవిలో అధిపతులు; శ్రీలు గృహంలో అధిపతులు, ఎవరు తయారుచేసుకొన్న ఆయుధాలు, పనిముట్లు వారివే. గృహం కమ్యూనిస్టు వద్దతులపై నిడిచేది. ఒక్కొక్క ఇంట్లో చాలా కుటుంబాలు వివసిస్తూ వుండేవి * సమిష్టిగా యేది యేది ఉత్పత్తి చేయబడి, ఉపయోగించబడేదో అది అంతా సమిష్టి ఆస్తిగా చూడబడేది. ఇల్లు, కోట, వడవ మున్నగు ఇట్టి వస్తువులు అన్నీ సమిష్టి ఆస్తిగానే వుండేవి.”

ఇట్టి పురాతనపు కమ్యూనిస్టు సమాజంలో, కష్టపడి జీవించేవారు, కష్టపడకుండా ఇతరుల శ్రమమీద జీవించేవారు అనే విభాగాలు వుండేవికావు. సమాజంలో ఒక భాగం ఇంకొక భాగాన్ని దోచుకునివటం వుండేదికాదు. ఆ కాలంలో వుత్పత్తి సాధనాలైన పనిముట్లు చాలా స్వల్పంగానూ, అర్పంగానూ వుండేవి. అందుకు వాటిలో స్వంత ఆస్తి అనే ప్రశ్నయే వుదయించేదికాదు. ఎవరికి వారే సులభంగా కొద్దికాలంలో ఒరైమునో, రాతి ఆయుధమునో, విల్లంబులనో తయారు చేసుకొనేవారు. ఇదే విధంగా భూమిపైగూడ స్వంత ఆస్తి హక్కులుండేవికావు. సమాజంలో తర్వాత తర్వాత వర్గవిభేదాలు పొడసూపినా, వ్యవసాయంలో మాత్రం సమిష్టిజీవనం చాలా కాలం నిల్చివున్నది. అటుపిమ్మట సామాజికాభివృద్ధిలో దోపిడీగాండ్రవర్గం పైరకపు గ్రామ వ్యవస్థను కృత్రిమంగా విరిచెట్టి ప్రయత్నించింది. ఇందుకు కారణం స్పష్టమే. ఇట్టి గ్రామవ్యవస్థకు పునాదులు కూల్చివేయబడినా, పైపై స్వయానా విరిచటం దోపిడీ వర్గం స్వలాభంకొరకే వీటిద్వారా వస్తులు వగైరా తేలికగా వసూలు చేయవచ్చును. రైతాంగమును దోచుకొనే వద్దతులను మరుగుపర్చవచ్చును. కాపిబలిజా పూర్తిగా విస్తరిస్తామిత్తే బూర్జువావర్గం యీ గ్రామ వ్యవస్థను సమూలంగా, విశేషంగా నశనం గావించినది.

వ్యవసాయమే ప్రధానమైన వృత్తిగా తయారైన పిమ్మటకూడా భూమిపై సమిష్టివ్యవస్థ వుండేది. సాగుజేసుకుంటానికి భూమి విభాగాలుగావివడి, ప్రత్యేక

* “ముఖ్యంగా ఇట్టి వద్దతి అమెరికా ఈశాన్యంలో వుండేది. ఈ విషయం బాంక్రాఫ్ట్ తెలియజేశాడు. క్విన్ చార్లెట్ దీవులలో కొన్ని కొన్ని ఇండ్లలో 700 మంది వరకూ వివసించేవారు. నూట్కా తెగలలో, ఒక్కొక్క ఇంట్లో ఒక్కొక్క తెగ మొత్తం జనాభా వివసించి వుండేది.” ఎంగెల్స్.

“కుటుంబం, దాని వుట్టు పూర్వోత్తరాలు” అన్న ఎంగెల్స్ గ్రంథము నుండి.

సత్యేకంగా కుటుంబాలకు యివ్వబడినా, గ్రామ సమిష్టి అస్తిగా మాత్రమే వుండేది. అప్పుడప్పుడూ లాటరీ వేయబడి, భూమి ఈ కుటుంబాలమధ్య మరల పంచబడుతూ వుండేది. పశువుల బీళ్ళ విషయంలో ఈ సమిష్టి అస్తిపద్ధతి యింకా ఎక్కువకాలం విల్పివున్నది. ఈనాడు కూడా, కాపిటలిజం బాగా ప్రబలిత దేశాలలో గూడా గ్రామాని కంతటికీ కలిపి సాముదాయక బీటిభూములు వుండుట సామాన్యమే.

ఈ విధంగా వర్గవిభేదాలు పొడసూపక పూర్వం సమాజం పురాతనపు తెగ కమ్యూనిస్టు విధానంలోకి దేది. కమ్యూనిజం అంటేనూ, స్వంత అస్తిహక్కులు రద్దుకొనబడునంటేనూ గంగవెల్లులెత్తే బూర్జువా వర్గానికి స్వంత అస్తి అనేది ఎరుగని సమాజం ఉండేదనీ ఆ విధంగా మానవులు చాలాకాలం సమాజజీవనం గడిపారనీ చెప్పితే ఒప్పుకోరు. అది అనంభవం అంటారు. కాని వీరి వాదనలు పూర్తిగా తప్పు అనీ, వర్గరహితమగు సమాజం ఒకప్పుడు వుండేదనీ చరిత్ర ఘోషిస్తోంది.

పురాతనపు కమ్యూనిస్టు సమాజంలో రాజ్యాంగయంత్రము వుండేదికాదు. సమాజం వర్గములక్రింద చీలిపోయి స్వంతఅస్తి అన్నది ఏర్పడకనే రాజ్యాంగ యంత్రం అనేది వచ్చింది. రాజ్యాంగ యంత్రాన్ని గూర్చిన ఉపన్యాసంలో లెనిన్ ఇట్లా చెప్పాడు :

“పురాతనపు సమాజంలో ప్రజలు చిన్న చిన్న తెగలుగా వివసించేవారు. వీరి నాగరికతాభివృద్ధి అప్పుడు చాలా స్వల్పంగావుండేది. చాలామొరటుగా, అనాగరిక జీవనం గడుపుతూ వుండేవారు. ఇవి కొన్నివేల ఏండ్లక్రితం - నాగరిక మానవునికి చాలా వేలఏండ్లక్రితం - వుండే పరిస్థితులు. అప్పటికి రాజ్యాంగ యంత్రం చిహ్నాలే ఉండేవికావు. ఆ కాలంలో పరిపాలన అంతా పూర్వీకాలం ప్రకారం, సాంప్ర దాయం ప్రకారం, పెద్దలయెడవుండే భయభక్తుల సనుసరించి, అనాడు పురుషులతో బాటుగానో, కొద్దిగా ఎక్కువగానో హోదాకలిగివున్న ప్రీతి అజ్ఞానకారం సాగుతూ వుండేది. సత్యేకంగా పాలకులనేవారు ఉండేవారుకారు. రాజ్యాంగ యంత్రం అనేది క్రమేణా వచ్చినది. సమాజంలో ఒకరినొకరు దోపిడీ చేసుకునే విధానాలు వచ్చి, వర్గవిభేదాలు పొడసూపిన పిమ్మటనే దోచుకొనేవారు. దోచుకొనబడేవారిని అణచి వుంచటానికై ఏర్పరచబడినది యీ రాజ్యాంగ యంత్రం అని చరిత్రవల్ల మనకు తెలుస్తుంది”.

పురాతన సమాజం శిథిలమైన పద్ధతి

పురాతన కాలంలో మానవ సమాజం అభివృద్ధి చాలా మెల్లగా జరిగేది. కాని అభివృద్ధి యనేది మాత్రం వుండేది. సమాజ జీవితంలో స్పృహ, శిశ్చులత అని వుండనే వుండవు. మెల్లగా క్రమంగా పనిముట్లు సౌష్ఠవంగా చేయబడ సాగినవి. ఇదివరకు అగమ్యగోచరంగా వుండే ప్రకృతిశక్తులను మానవులు క్రమంగా తమ కువయోగకారులుగా చేసుకో ప్రారంభించారు. విప్పును చేయటం ఒక ద్రవ్యమగు

విప్లవాన్ని తెచ్చిపెట్టినది. తరువాత జేటాడుటకు విల్లంబులను కవిపెట్టారు. మొదట్లో క్రమం, రాళ్ళను పువయోగించేవారు. క్రమచెక్కి మొనదేల్చి ఈరెండు తయారు చేశారు. రాళ్ళను నువ్వుదేల్చి మంచి పదునైన అయిదుగా తయారుచేశారు. వట్టికో కుండలుచేసే విద్య నేర్వగానే మరొక మాతవదళ ప్రారంభమైనది. పిమ్మట పెంపుడు పకుపులను పెంచటం, దావ్యములను పండించటం బహు ముఖ్యముగా పరివర్తనమును తెచ్చిపెట్టినవి. పకుపాలనం, వ్యవసాయం ప్రధాన వృత్తులయినవి. తర్వాత ముడి యినుమును కరిగించి మంచి యినుమును తయారుచేసి, దానితో అనేక పనిముట్లను గావించటం, వ్రాయటాన్ని కవిపెట్టటం జరిగింది. ఇంతటితో పురాతన కాలం అంత మైంది; నాగరికతా శకం ప్రారంభమైంది. ఇప్పటి నుండే మానవ సమాజంలో వర్గ విభేదాలేర్పడినవి. ఇక చరిత్ర యంతా వర్గపోరాటాల చరిత్రయే. ఈ విషయాన్ని మార్కుస్, ఎంగెల్సులు కమ్యూనిస్టు మార్క్సిస్టులో వృష్టంగా వ్రాశారు.

అయితే వర్గాలు ఎట్లా ఏర్పడినవో వివరంగా చూడాలి. వర్గాలు ఎప్పుడో అకస్మాత్తుగా పుట్టుకొచ్చినవికావు. సామాజికాభివృద్ధి అవుతూ పున్నప్పుడే క్రమంగా వర్గ విభేదములు పొడసూపుతూ వచ్చినవి. పకుపాలనం ప్రారంభమైంది. అప్పుడు పకుపాలనము వృత్తిగాగల తెగలు ఇతర తెగలనుండి వేరై నవి. ఈ విధంగా సమాజంలో మొట్టమొదటగా శ్రమ విభజన జరిగింది. ఇప్పటినుండి వివిధ తెగలు వివిధ వస్తు సమదాయములను కలిగి యుండటం కూడా ప్రారంభమైంది. పకుపాలన వృత్తిగా గలవారికి పకుపులు, వాటి పాలు ఉన్ని, మాంసము, కోళ్ళు వగైరాలు వుండేవి. ఇతర తెగలకి వుండేవికావు. అందువల్ల ఒక తెగ మరొక తెగతో తమ తమ వస్తువులను మార్పిడి చేసుకొనే వద్దతి ఏర్పడింది. మొట్టమొదటగా తెగ పెద్దలు ఈ మారకాన్ని (exchange) సాగిస్తూ వుండేవారు. ఒక వస్తువుకు యింకో వస్తువును యిచ్చి పుచ్చుకోవటమే అనాటి మారక విధానం. దీనినే మార్పిడి (Barter) అంటారు. మొట్టమొదటిగా ఈ వస్తు మార్పిడి వ్యక్తుల మధ్య జరిగేది కాదు. తెగల మధ్యనే జరిగేది.

ఇదే సమయంలో అనాటి పెరుగుతూ వచ్చింది; దీనితో పాత వద్దతులు సమాజమునంతటినీ పోషించుటకు సరిపోలేదు. దీనితో చెట్లు చేమలు పెంచటం, క్రమంగా దావ్యాలు పండించటం ప్రారంభమైంది. ఇది వ్యవసాయ కృషిలో మొదటి మెట్టు; వ్యవసాయం ప్రారంభం కావటమంటే కొన్ని కుటుంబాలవారు భూమిని ఎల్లప్పుడూ ఒకేచోట అంటిపెట్టుకుని యుండవలసి వస్తుంది. దీనితో స్వంత ఆస్తి అనేది ఏర్పడుటకు ప్రాతిపదిక ఏర్పడింది.

“పకుపాలనం, వ్యవసాయం, గృహవర్తికములు మున్నగు వివిధ రకాల ఉత్పత్తి మార్గాలు ఏర్పడిన పిమ్మట మానవుడు తన శ్రమశక్తిని వినియోగించటా ద్వారా, తన జీవనాని కవసరమైన వస్తువులకన్న ఎక్కువగా ఉత్పత్తి చేయగలుగు చున్నాడు. ఇదే సమయంలో, తెగలోగాని, యిటిలోగాని, కుటుంబంలోగాని ఉండే

ప్రతివ్యక్తికి రోజూ చేయవలసిన పనికూడా ఎక్కువైతూ వచ్చింది. పనిచేసేవారిని ఇంకా జేబుకోవటం అవునర ముడిచింది. యుద్ధంలో ఇట్టివారు దొరికేరారు. పూర్వం యుద్ధంలో ఓడిపోయినవారు సామాన్యంగా వదిలిబడేవారు. ఇప్పుడు గెల్చినవారు ఓడిపోయిన వారిని పట్టుకొని బానిసలుగా చేసుకున్నారు. ఈ విధంగా సామాజికాభివృద్ధిలో, ఒక నొకప్పుడు బానిసత్వం ఆవనరమైంది బానిసనిదానంవల్ల సమాజం యొక్క సంపద పెరిగింది ఉత్పత్తి కృషికూడా విస్తరించింది ఈ విధంగా సమాజంలో మొట్టమొదటి సారిగా జరిగిన పెద్ద శమనిభవతో పాటు మొట్టమొదటిసారిగా రైతువర్గాల్లోనూ ఒకటి బానిసలు; రైదోది బానిస యజమానులు - దోచుకోబడేవారు, దోచుకునేవారు." *

మన పురుషుడు పనిచేయటంలో మాతన మార్గా మ, రూపాలను ఆవరించివున్న కొందరి శ్రమ విభాగం అంతకంతకూ పెరుగుతూ వుంటుంది. వంట సామాగ్రిని రూరకాల పనిముట్లను, అనేకముగ్గు ఆయుధములను చేయుట ప్రజలు నేర్చారు. దీనితో వ్యవసాయం నంచి చేతిపనులు వేరైనవి. ఇందువల్ల మారకంలో కూడా అభివృద్ధి కలుగుటకు వునాది ఏర్పడింది.

కాపిటలిజమునకు పూర్వమువున్న దోపిడి రూపాలు

పూతనపు కమ్యూనిస్టు సమాజం క్రమంగా ఈ విధంగా శిథిలమైపోయింది. దీనితోపాటు వరువులు, భూమి పనిముట్లు వగైరా సమిష్టి హక్కుల మంది వ్యంత అస్థిగా మారినవి. ఈ విధంగా స్వంత అస్థి హక్కులు ఏర్పడగానే సమాజంలో హెచ్చుతగ్గుల భేదం ఏర్పడుటకు కూడా వునాది యేర్పడింది.

“స్వతంత్రులు, బానిసలు అనే విభాగానికితోడు భాగ్యవంతులు బీదవారు అనే విభాగంకూడా ఏర్పడింది. అంతకంతకూ పెరిగే శ్రమవిభాగమూ ఈ బీద, భాగ్యవంతులనే విభాగమూకలిపి సమాజాన్ని కర్ణముక్తింద చీల్చుటకుతోడ్పడినవి.”

పూతన కమ్యూనిజం శిథిలం కావటంతో సమాజంలో దోచుకునేవారు, దోచుకోబడేవారుగా కర్గాలు ఏర్పడినవి ఒకరి శ్రమ ఫలితంపై మరొకరు జీవించటం ప్రారంభమైంది. ఇక ఇప్పటివంటి సమాజంలో ఒకవర్గం ఇంకొక వర్గాన్ని దోచుకోవడమే చరిత్రగా అభివృద్ధియైంది. అయితే ఈ అభివృద్ధి క్రమం ఒక్కొక్క దశలో ఒక్కొక్క రీతిగా వుండేది. అట్టి వివిధ దశలలో దోపిడి వివిధ రూపాలను తిరిగి వుండేది.

“నాగరికత ప్రారంభమైనప్పటినుండి శ్రమవిభాగం ఏర్పడడం కర్ణవిభజన ఏర్పడటం. ఒకవర్గాన్ని ఇంకొకవర్గం దోచుకోవడం ప్రారంభమైంది. ఇక ఇప్పటి

* ఎంగెల్స్ “కుటుంబం దాని పుట్టుపూర్వోత్తరాలు” అన్న గ్రంథంనుండి.

• ఎంగెల్స్ “కుటుంబం దాని పుట్టుపూర్వోత్తరాలు”

మందే సమాజం ఎల్లప్పుడూ ఈ విధంగానే దోపిడీతో కూడుకొని యున్నది మొట్ట మొదటి దోపిడీరూపం బానిసత్వం. తర్వాత మధ్యయుగాల కాలంలో భూస్వాములు కొండార్ల వూరిగము వుండేది ఈవాడు కాపిటస్టు సమాజంలో కూలిసని వున్నది. ఈ విధముగా వాగరికత ప్రారంభమైనప్పటినుండి మూడు పెద్ద చరిత్రక కాలాలు, వాటిలో మూడురకాల బానిసత్వం వున్నది. ప్రత్యక్షముగా గానీయండి, మరుగువది వుండనీయండి, బానిసత్వం అనేది ఎల్లప్పుడూ వుంటూనే వచ్చింది.” *

సమాజంలో ఒకవర్గమున కున్నస్థానం, వుత్పత్తి సాధనాలతో దానికున్న వంబుదారను ఒకటి నిర్ణయించి బదుతుందని మొదటి అధ్యాయములో చూశాము. దోపిడీపై ఆధారపడిన బానిసత్వం, కొండార్ల ఊరిగం, కాపిటలిజం. ఈమూడురకాల సమాజ వ్యవస్థలు ప్రత్యేకముగా వుత్పత్తి వంబుదారను కల్గివున్నవి. అసలు సమాజానికి ప్రత్యేకమైన వుత్పత్తిసాధనాలను, వుత్పత్తిసంబంధాలు వున్నవి.

బానిస విధానం మానవ సమాజంయొక్క వ్రాయబడిన చరిత్రలో మొట్ట మొదటిచరలో వున్నది. ఇదే దోపిడీవిధానం యొక్క మొట్టమొదటిరూపం ఈ వద్దతి క్రింద దోచుకోబడేవారు దోచుకొనేవారి అస్తి ఒక ఇంట్లోను శువో, పనిముట్లో యజమాని స్వంతంఅయినట్లుగానే బానిసకూడా యజమాని స్వంతమే. పూర్వం రోమను సామ్రాజ్యంలో ఈ బానిస విధానం జాస్తిగా అమలులో వుండేది. ఆ కాలంలో “పశు వుండు నోరులేని పనిముట్ల”ని, బానిసలను “నోరువున్న పనిముట్ల”ని పిల్చేవారు. బానిస యజమాని యొక్క సామాన్య వస్తువుగా చూడబడేవాడు. అతడు ఖానీ చేయడం కొదవేడిలేదు యజమానికి ఎంతమంది బానిసలువుంటే, అతడంత బాగ్య వంతుడని పించుకొంటాడు. యజమాని బానిసలచే పనిచేయించుకొంటాడు విర్బంద ముగా భయంతో ఈ పని చేయండేది. కాని ఆ కాలంలో పెక్కికర్ అభివృద్ధిలేదు. బానిసలు చాలా బాద పనిముట్లతో, తమకందలను కరిగించి, పనిచేయవలసి వచ్చేది. అందుచేత వారి వుత్పత్తి శక్తిగూడ చాలాతక్కువగానే వుండేది. యజమాని బానిస లకు కష్టం తగ్గించుటకు ఆలోచించే వాడేకాదు.

ఈ విధంగా బానిస విధానంలో పనిముట్లు, వస్తువులు యజమానికి చెంద టమేగాక బానిసకూడా యజమాని స్వంత అస్తియే. బానిస చే పనిచేయించుకోవాలి కాబట్టి బానిస చనిపోతే తన సంపదకు నష్టం కాబట్టి యజమాని వానిని తిడిపెట్టి పోషించడాడు ఆ కాలంలో వస్తుపూర్పిడి తక్కువగానే వుండేది; కాబట్టి యజమాని బానిసలచేతను, తనకుటుంబమునకు పరివామునకు కావలసిన వస్తువునకు మాత్రమే వుత్పత్తి చేయించేవాడు. అందుచేతనే బానిసవిధానం ఉన్నసమాజంలో అధికారవర్గం కన్నుమిప్పగానని భోగలాలనతో తేలియాడేవారు. కాని వారి భోగాలు ఎంతవై వప్పటికీ, వుత్పత్తి ఒక హద్దుకు మించిపోయేదికాదు. ఎందుకనగా వుత్పత్తి

* ఎంగెల్స్ “కుటుంబం దాని పుట్టుపూర్వోత్తరాలు”

ఎక్కువైతే, దాని మనమోగించే దిక్కువూడదు అందుచే దానిన విధానంక్రింద వస్తువుల్ని, సంపదాభివృద్ధి కొంది పరిమితిలోనే వుండేది. ఇందుచేతనే దానిన సమాజంలో పెక్కికర్ అభివృద్ధి చాలా తక్కువ.

ఈ విధంగా సమాజంలో ఒక వర్గం పెత్తనం సంపాదించగానే అదిక పంఖ్యాకులను కొందిమంది దోచుకోటానికి వీలుగా బలాన్ని వుపయోగించుటకై "రాజ్యాంగ యంత్రం" ఏర్పాటుచేసింది. దానిన విధానం వున్న కాలంలో ఇట్టి రాజ్యాంగ యంత్రం నేటి రాజ్యాంగ యంత్రం కన్న తక్కువ పరిమితులలోనే వుండేది. అనాటికి రహదార్లు అభివృద్ధిలేదు. నమ్మదం, పర్వతాలు అయి పదిద లేదు అందుచే ఆ విధంగా అనాడుండే రాజ్యాంగ యంత్రంకూడా రాజరికం, ప్రజాస్వామికం మున్నగు రూపాలలో వుండేది. కాని రూపం ఎటువంటిదయినా, దానిన యజమానుల అధిపత్యాన్ని కాపాడుటకే ఇది వుపయోగపడేది. దానినలు సామాన్యంగా సమాజంలో నభ్యులు కానిట్లే చూడబడేవారు.

పూర్వం గ్రీకు రోమను సామ్రాజ్యాలలో దానిన సమాజంలో చరిత కళలు పైను చాలా అభివృద్ధి చెందినవి. కాని ఈ నాగరికత మాత్రం లక్షలకు లక్షల దానినలు అస్థిమంజరాల పునాదులపై నిర్మింపబడినది.

యుద్ధాలు ఎక్కువౌతున్న కొంది దానినల సంఖ్య పెరిగేది. దీనితో వీరి జీవితాలు చాలా స్వచ్ఛమై పోయినవి : యజమానులు వీరిని : రక్షణంగా, అశ్రద్ధగా జూచేవారు. అందుచే అనేకతూర్లు దానినలు యజమానులపై తిరుగుబాట్లు గావించారు. దానినత్వం చరిత్రయంతా దానినలకు, యజమానులకు జరిగిన ఘోర పోరాటాల చరిత్రయే.

ఇట్టి తిరుగుబాటు దానిన సమాజంయొక్క పునాదులనే కడిలించి వేశాయి. చివర చివరకూ యీ పోరాటాలు, తిరుగుబాట్లు మరి వృద్ధియైచి రోమను సామ్రాజ్యం విస్తీర్ణం అయినకొద్దీ, లోలి కుళ్ళు కూడా పెరుగుతూ వచ్చింది. అంతర్విభేదాలు పెరిగినవి సమాజపునాదులు కూకటివేళ్ళతో పెల్లగింపబడే తిరుగు బాట్లు బయలుదేరినవి. వీటిలోకల్లా ప్రధానమైనది 2000 ఏండ్ల క్రితం స్పార్టాన్ అనేవాని నాయకత్వాన రోమ్ పట్టణములో జరిగిన దానినల తిరుగుబాటు ఈ తిరుగు బాట్లు దానినలకు విజయాన్ని తేలేకపోయినమాట వాస్తవమే; దోపిడివి అంతము చేయలేకపోయినమాటా నిజమే. ఇందుకు కారణాలు, వీరికి నరియగు లక్ష్యం లేక పోవడమే; నాయకత్వం వహించే నరియగు సంఘం లేకపోవడమే చాలాసార్లు దానిన యజమానులలో, ఒక మూల ఇంకొక మూలపైన పగతీర్చుకొనుటకు కూడా ఈ తిరుగుబాట్లను ప్రేరేపించటం కూడా జరిగింది. కాని ఎన్ని లోపాలు జరిగినా, ఈ అంతర్ముద్దాలు, దానినల తిరుగుబాట్లు దానిన విధానానికి చావుదెబ్బ కొట్టినవి; దాని విధానానికి పునాదులను వేసినవి.

కాని నమాజంలో దానినత్యానికి బదులు వరక దోపిడీరూపం వచ్చింది. మధ్యయుగాలనాడున్న దోపిడీ రూపం పూర్వరికం : * దీని అంతిమదశలో ఇది కొలుదారీ పూడిగంగా మారింది. ఇట్టి పూర్వరిక విధానం చాలాకాలం వుంది. ఈ విధానంలో భూమి అంతా ప్రభువునది. రైతులు ఈ భూమిపై ప చేసి, వత్సత్తి నంతా ప్రభువులవరం జేసేవారు. ప్రభువు ఈ రైతులను పోషించేవాడు భూమి మీద పనిజేసే హక్కును కల్గియున్నందులకై రైతు ప్రభువుకు అనేక వెట్టి చాకిరీలు చేయాలి; నజరానాలు చెల్లించాలి.

వత్సత్తి స్వంత వుపయోగానికిగాని అమ్ముకొనేందుకు కానట్టి సామాన్య అర్థిక విధానంలో ఈ పూర్వరిక దోపిడీ కొంది పరిమితులలో వుండేది రైతులు వండించిన పంటలో ప్రభువు తన కవన మైనంత భాగాన్ని తీసుకునేవాడు. ఈ భాగంతో తన సైన్యాలను పోషించేవాడు. తనకు అవసరమగు ఆయుధాలు, ఇతర దేశాలనుండి వచ్చే బోగ వస్తువులు మున్నగువాటిని కొనుటకై వుపయోగించేవాడు. కాని క్రమేణా వస్తువుల మారకం పెరిగింది. దానితోబాటు పూర్వరిక ప్రభువుల దాహం కూడ వృద్ధియైంది. దీనితో తనయొక్క, తన పరివారం యొక్క పోషణ తనసరిమైనంతయేగాక, ఇతర అన్ని నరుకులను కొనుట కవనరమైనంత కప్పమును రైతుల డగ్గరనుండి గుంజేవాడు. ఈవిధంగా మారకం వృద్ధియైన కొందీ రైతులను దోచుకోవటంకూడా వృద్ధియైనది. దీనితో ఇంతవరకూ పూర్వరిక ప్రభువుకు రైతులకూ వుండే పంరక్షకుడు, పంరక్షింపబడే వానికుండే పైశ్యక సంబంధము పోయి పూర్తి కొలుదారీ పూడిగం, అనగా వ్యవసాయక దానినత్యం వచ్చింది.

భూస్వాములు రైతులను దోచుకునే పద్ధతులలోకెల్లా ఈ వ్యవసాయక దానినత్యం మహా దారుణమైంది. ఈ పద్ధతి క్రింద భూమియంతా భూస్వాములది. రైతులు తరతరాలుగా సాగుజేస్తున్న వాంతేమీ హక్కులేవు. కాని యీ పంట పంటటిని భూస్వామి కాజేస్తాడు. అంతేకాదు, ఒకానొకవిధంగా రైతును తన దాని నగా చేసేస్తాడు. రైతుకూడా భూమికి అంటివుండే ఒక వస్తువుగా పరిగణింపబడ తాడు. భూస్వామియొక్క స్వంత అస్తిగా పరిగణింప బడతాడు.

మారక విధానం యీనరికి బాగా పరిణతి చెందింది. విదేశ వ్యాపారం తోరుగా సాగుతూవుంది. రకరకాల వస్తుసామాగ్రి వచ్చి డుతూ వుంది. ధనం యొక్క ప్రాముఖ్యత పెరిగింది. కాబట్టి భూస్వామి దానినరైతునుండి ఇంకా ఎక్కువగా పిండనారంభించాడు. ఇందుకై అనేక మాతన పద్ధతులవలంబిస్తాడు. భూమిని చీలికలు చీలికలుగా జేసి ఒక్కొక్కరైతుకు ఒక్కొక్క చీలిక యిచ్చి, తన స్వంత భూములపై వాటినికూడా ఈ భూములతోబాటు సాగుచేయాలని నిర్బంధించుతాడు. వెట్టివాకిరి చేయించుకుంటాడు. నజరానాలు, ఇతర అక్రమ వసూళ్ళు సాగిస్తాడు.

* పూర్వరికమును జమీందారీ వ్యవస్థయని చెప్పవచ్చును. (అనువాదకుడు)

బానిస రైతాంగాన్ని దోచుకొనే ఇట్టి దాడులు పద్ధతికి వ్యతిరేకంగా అనేక తీవ్ర పోరాటములు జరిగినవి. ప్రతి దేశ చరిత్రలోనూ ఇట్టి పోరాటాలు చూడగలం. జర్మనీ, ప్రాంసు, ఇంగ్లాండు, రష్యా మున్నగు పూర్వదళితుల వున్న దేశాలలో ఇట్టి తిరుగుబాట్లు అనేకం వచ్చి అంతర్ముద్రలకు దారితీసినవి. దళాల్దారులు అంతఃశంహారంతో గడిచిపోయినవి. పూర్వదర్ ప్రభువులు, వారిప్రభుత్వాలు ఈ తిరుగు బాట్లను అతి క్రూరంగా అణచివేశారు. కాని, గమనించవలసిన విషయం ఏమిటంటే భూస్వాముల దోపిడీకి బదులు కాపిటలిస్టు దోపిడీని ప్రవేశపెట్టి ప్రయత్నిస్తూ అప్పు డప్పుడు తలెత్తుచున్న బూర్జువావర్గం ఈ వ్యవసాయక బానిసత్వాన్ని దెబ్బకొట్టుటకై యీ రైతు పోరాటాలను పునయోగించుకుంటూ వచ్చింది.

ఈ విధంగా ఒక సామాజిక వ్యవస్థకుబదులు మరొక సామాజిక వ్యవస్థ వస్తుందేది. దీనిని గూర్చియే స్టాలిన్ యిట్లా చెప్పాడు :

బానిసల తిరుగుబాటుతో బానిసత్వం అంతమొందింపబడింది. దీనితో బానిస యజమానుల దోపిడీ రూపంకూడా పోయింది. దీనిస్థానే పూర్వదర్ ప్రభువులు కొండార్లను దోచుకొనే పద్ధతి వచ్చింది. అంటే దోపిడిగాండ్ర రూపం మాత్రం మారిందన్నమాట. బానిస విధానంలో యజమానులు బానిసలను చంపుటకు కూడా “న్యాయశాస్త్రం” ఒప్పుకున్నది. పూర్వదర్ విధానంలోని వ్యవసాయక బానిసత్వంలో భూస్వామి బానిస రైతును అమ్ముకొనుటకు “మాత్రమే” “న్యాయశాస్త్రం” హక్కును కల్గిజేసింది. చంపటానికి మాత్రం కాదు.

రైతు విప్లవాల ఫలితంగా ఇట్టి వ్యవసాయక బానిసత్వం అంతరించి పోయింది. పూర్వదర్ వర్గం పోయింది. కాని వీరి స్థానంలో కాపిటలిస్టులూ, భూస్వాములూ వచ్చారు. కాపిటలిస్టు భూస్వామ్య దోపిడీ విధానాలు వచ్చినవి. దోపిడిగాండ్ర ముఠాలు మాత్రమే మారిపవన్నమాట. వ్యవసాయక బానిసత్వి పద్ధతిలో, రైతులను అమ్ముకుంటానికి “న్యాయశాస్త్రం” ఒప్పుకున్నది. కాపిటలిజంలో కష్టాలు విరుద్ధంగానికి, దరిద్రాలచే కరువుకాటకాలవల్ల నశించిపోవటానికి “మాత్రమే” “న్యాయశాస్త్రం” ఒప్పుకుంటుంది.

“ఒక్క మనదేశంలోనే, అక్టోబరు విప్లవానంతరం ఒక మహా తరమగు మనుటన జరిగింది ఒక దోపిడిగాండ్ర ముఠా బదులు మరో దోపిడిగాండ్ర ముఠా వచ్చేపద్ధతికి స్వస్తి చెప్పబడింది. అన్నిరకాల దోపిడీలను, దోపిడిగాండ్రను అంతం జేయడం జరిగింది.” *

మారకం యొక్క పుట్టుక, అభివృద్ధి

మానవ చరిత్రలో పూర్వకాలంలోనే మారకం పద్ధతి పట్టిందని లోగడ చూశాము. సమాజంలో కొందరు కొందరు ప్రత్యేక ప్రత్యేక వస్తువులను తయారు

* ‘లెనినిజమ్’ నుండి.

చేపేటట్లుగా క్రమవిభజన జరిగినప్పుడే మారకం వద్దకి వీణలు వడినవి. మొదట్లో ఇరుగు పొరుగునవున్న తెగలమధ్యనే ఈమారకం జరిగేది. ఎప్పుడైతే ఇట్టిమారకం వద్దకి వచ్చిందో వెంటనే స్వయంఘంట అంతర్గతంగాకూడా మార్పులు రాసాగినవి. ధబ్బు అనేది పునయోగంలోకి వచ్చింది. అయితే వజ్రములు, కాగితం నోట్లుకాదు. అప్పుడు ధబ్బు అంటే, అవాడు ఏ వస్తువులు మార్పుకోబడుటకు ప్రధానంగా కావలసి వచ్చినవో అవే ధబ్బుగా పునయోగపడినవి. పశుసాంఘం ప్రధాన వృత్తిగా గల తెగలలో పశువులు ధబ్బుగా, మారకానికి వినియోగ పడినవి. ఒక్కొక్క తెగకు స్వంత అస్థిఅనేది ఏర్పడ్డ పిమ్మట, ఒక్కొక్క ముఠానికి, ఎన్ని పశువులు వుంటే అతడంత సంపన్నుడని గుర్తింపబడుతూ వుండేవాడు.

కాని సామాన్య వృత్పత్తి వద్దకి చాలాకాలంవుంది. సామాన్య వృత్పత్తి అనగా, అమ్మకానికికాక, స్వంత ఉపయోగానికై ఉత్పత్తి చేయటం. మారకం అమలులోకి వచ్చిన పిమ్మట కూడా చాలాకాలం ఇట్టి సామాన్య ఉత్పత్తి వున్నది. ఎంతోకాలానికి గాని అమ్మకానికి ఉత్పత్తి చేయటం రాలేదు. అమ్మకానికి ఉత్పత్తి చేయటాన్ని “నరుకుల ఉత్పత్తి” అంటాము.

కానివత్సరం, పూర్వదలితం కాలములలో సామాన్య వృత్పత్తియే వుండేది. ఇట్టి ఉత్పత్తి వద్దకిపైననే ఈ పూర్వపు దోపిడివిధానములు వుండగల్గేవి మారకం హెచ్చినకొద్ది ఈ వ్యవస్థల పునాదులు కదిలిపోవారంబించినవి. ఈ అభివృద్ధి క్రమమును గురించి ఎంగెల్సు ఈ విధంగా వ్రాశాడు:

పూర్వకాలంలో ఉత్పత్తి కమ్యూనిస్టు వద్దకులపై జరిగేది. అప్పుడు ఉత్పత్తి అయిన వస్తువును ఉత్పత్తిదారులే అనుభవించేవారు. తర్వాతనే చాలా కాలానికి, తమకు సరిపోగా మిగిలిన వస్తువులను ఇతరులకిచ్చి, వారికి మిగిలిపోయిన వస్తువులను తీసుకునే మారకం వద్దకి వచ్చింది. మారకం వద్దకి రావటమంటే వస్తువులు నరుకులుగా అనగా అమ్మకం కొరకే ఉత్పత్తి అయిన వస్తువుల రూపంగా మారటానికి మొదటిమెట్టు అన్నమాట. మొదట్లో ఈ మారకం తెగల మధ్యనే జరిగేది. క్రమంగా తెగలలో అంతర్గతంగానే ఈ మారకం జరగటం వచ్చింది. ఇందువల్ల తెగలు పెద్ద, చిన్న కులముల క్రింద అనగా కొన్ని కుటుంబాలు ముఠాలుగా చీలిపోవటం జరిగింది. కాని ఈ విధంగా కులాలక్రింద విభజింపబడినా, కుల పెద్దల ద్వారా మారకం జరుగుతూ వుండేది. ఈ కులపెద్దలు కూడా కులంలోని ఇతరుల వసాయంతో తమకు కావలసిన వస్తువుల వన్నిటినీ ఉత్పత్తి చేసుకొనే కష్టతీవులుగా వుండేవారు. చాలా అత్యర్థమగు వస్తువులను మాత్రమే తమకు మిగిలిన వస్తువులను మారకంగాయిచ్చి, తెచ్చుకొనేవారు. కుటుంబం వ్యవసాయం చేయటం, పశువులను పెంచటమేగాదు చేసేవని. వీటివల్ల ఉత్పత్తి అయ్యే వస్తువులనుకూడా తామే యితర ఉపయోగముల కొరకు మార్చుటకై పనిచేసేవారు. తమ దాన్యాన్ని తామే చిన్న చిన్న గాలిమరల, నీటిమరల వసాయంతో పిండిగా విసురు

కొనేవారు. రొట్టెలను కాల్చుకొనేవారు. వడికేవారు. నేసేవారు. రంగుద్దకం చేసేవారు. కోలువానేవారు ఇల్లుకట్టుకొనేవారు. వాటినిమరమ్మతులు చేసుకొనేవారు. తమకు కావలసిన పనిముట్లను చేసికొనేవారు. వడ్రంగం, కమ్మరం చేసేవారు. ఇంతెందుకు సర్వసామాన్యంగా కుటుంబం అవుసరాలకు కావలసిన వస్తువుల వన్నింటినీ స్వయంగా తయారు చేసుకొనేవారు.

ఇర్మనీలో 19 వ శతాబ్దారంభంలోకూడా ఇట్టి కుటుంబాలు వుండేవి. వారు మారకంద్యారా తెచ్చుకొనేవి చేతిపనులవారు తయారుచేసే కొద్దివస్తువులను మాత్రమే. వీటినే వా వారు తయారు చేసుకొనలేకకాదు. తాముచేసిన వాటికన్న తాముకొనేవి “బాగుండటంవల్లగాని చవుక అవటంవల్లగాని మాత్రమే.” *

ఈ విధంగా బాసినత్వం, పూర్వదలిజం ఉన్న కాలములలో సామాన్య ఉత్పత్తి ఉండేది. ఇంతేగాదు, నూతన పరిస్థితులలో కూడా, కాపిటలిజం ప్రారంభ దశలో కూడా మరోరూపంలో ఈ సామాన్య ఉత్పత్తి ఉండేది. కాపిటలిజం పూర్తిగా వికసించిన విమ్మటనే సామాన్య ఉత్పత్తి పూర్తిగా అంతరించింది.

కాపిటలిజానికి పూర్వంకూడా సరుకులు, అవగా అమ్మకానికై తయారు కాబడిన వస్తువులు ఉత్పత్తి కాబడేవి. మారకంకూడా ఉండేది. అంతకంతకూ శ్రమ విభజన ఎక్కువౌతూ వచ్చినకొద్దీ ఇవన్నీవచ్చినవి. మొట్టమొదటగా వ్యవసాయం నుండి చేతిపనులు వేరైనవి. వ్యవసాయదారు తన పోషణకై తాను పండించు కొనే వాడు. ఈ విధంగా సామాన్య ఉత్పత్తి ఉండేది. కాని చేతిపనుల వారి పరిస్థితి ఇది కాదు. మొదటినుండి వారు తయారుచేసేవి తమ ఉపయోగానికే కాక, అమ్మకానికై ఉద్దేశింపబడేవి. చెప్పలో, గుర్రపుజీనులో, నాగళ్ళో, బుడెలు, చెంబులు మున్నగు పాత్రలో ఉత్పత్తి చేశారంటే వాటిని మార్కెటులో అమ్ముటకే తయారు చేసేవారు. కాని కాపిటలిస్టు వ్యవస్థలోవలెగాక, ఈ చేతిపనివారలు తమ పనిముట్లపై పూర్తి హక్కులు కలిగి వుండేవారు. తన పనిముట్ల నుపయోగించి, శ్రమశక్తిని జోడించి వస్తువులను ఉత్పత్తి చేసేవారు. కూలికి కాక తనకుతానే శ్రమపడి అమ్మకానికై ఉత్పత్తిగావించే ఇట్టి ఉత్పత్తి పద్ధతిని “సరుకుల సామాన్య ఉత్పత్తి” సింపుల్ కమోడిటీ (ప్రొడక్షన్) అని అంటాము.

అయితే కాపిటలిజానికి, సరుకుల సామాన్యపుత్పత్తి విధానానికి వుండే భేదం ఏమిటి? చేతిపనులవారూ, వ్యవసాయదారులు, మున్నగువారు తాము పనిచేసే సాధనాలపై తామే స్వంతహక్కులు కలిగివుంటారు. వీరినహాయంతో, తమ శ్రమ శక్తిని వినియోగించి వీరు సరుకులను తయారుచేసి అమ్ముతారు. కాని కాపిటలిజంలో ఇట్లాకాదు ఉత్పత్తి సాధనాలైన ఫ్యాక్టరీలు, యంత్రాగారాలు, గనులు మున్నగున వన్నీ కాపిటలిస్టులవి. కష్టపడి శ్రమశక్తిని హెచ్చించి సరుకులను ఉత్పత్తి చేసేది

* ‘కాపిటల్ పై’ అన్న ఎంగెల్స్ గ్రంథంనుండి

కార్మికులు. వీరికి ఉత్పత్తిసాధనాలపై ఎలాంటి హక్కులేదు. వీరు కేవలం కూలికి మాత్రం పనిచేస్తూ వుంటారు. ఈ విధంగా రెండింటికీ పూర్తిభేదం వున్నది. అయితే నరుకుల సామాన్య ఉత్పత్తి కాపిటలిజానికి ముందున్న పరిస్థితి. నరుకుల సామాన్య ఉత్పత్తి లేకుండా కాపిటలిస్టు వ్యవస్థ వచ్చివుండేదికాదు; నరుకుల సామాన్యఉత్పత్తి విధానమే పెట్టుబడిదారీ విధానానికి మార్గాన్ని తయారుచేస్తుంది.

“చాలామంది కాపిటలిజానికి పూర్వం ఈలాటి స్వీయోపయోగ ఉత్పత్తి విధానం వుండేదన్న విషయాన్ని గ్రహించటంలేదు. ఈ విషయాన్ని గుర్తించ వలసిన అవసరం - రాజకీయావసరం - చాలావున్నది. కాపిటలిజం బాగా వృద్ధి నొందిన దేశాలలో కూడా ఇట్టి పూర్వపద్ధతి - నరుకుల సామాన్యఉత్పత్తి - వుంటూ వున్నది. రక్షం కొండి చిన్నరైలు, చేతివనుల వారు వున్నారు. వీరు క్రమంగా కాపిటలిస్టు విధానానికి బలియై పోతున్నారు. పైకి వీరు స్వతంత్రులుగా, స్వేచ్ఛా జీవులుగా కన్పించినా అనేక విధాల కాపిటలిజానికి బానిసలే. కాబట్టి కాపిటలిజంతో పోరాడటంలో ఈ తరగతి ప్రజలు కార్మిక పర్గానికి బాసటగా విలుస్తారు. ఈ విషయాన్ని గుర్తించక పోవటంవల్ల కార్మికవర్గం, తన పోరాటంలో పెద్ద సహాయాన్ని కోల్పోతున్నదన్నమాట. రైతులు, కార్మికులకు సహాయపడరని, శ్రామిక విప్లవంలో పాల్గొనరని సిద్ధాంతకరించుట యన్నమాట. ఇట్టి సిద్ధాంతాలే విప్లవ ప్రతికూలమగు ట్రాడ్స్కీయిజంకు దారితీసినవి.”

అయితే కాపిటలిజానికి, నరుకుల సామాన్య ఉత్పత్తి విధానానికి మధ్య పెద్ద హేమాలయ పర్వతం వున్నదనీ, దానికి, దీనికి ఏమీ సంబంధంలేదనీ చెప్పటం కూడా బండసద్దతేగావి మార్క్సిస్టు - లెనినిస్టు సిద్ధాంతం కాదు. ప్రతిరోజూ, ప్రతి గంటా, ప్రతి విమిషమూ నరుకుల సామాన్య ఉత్పత్తి విధానం కాపిటలిజంగా పరిణామం చెందుతూ వున్నది. ఈ విషయాన్ని గుర్తించకపోతే చాలా పెద్ద ప్రమాదం కలుగుతుంది. గ్రామాలలో వ్యవసాయం ఎక్కువగా స్వీయోపయోగం ఉత్పత్తి పద్ధతులపై జరుగుతూవుంది. అంచేత ఇది భారీఎత్తున జరిగే సమిష్టి వ్యవసాయం క్రిందకు మారదనే నిర్ణయానికి దారితీస్తుంది. దీని ప్రకారం సోవియట్ యూనియన్లో సోషలిస్టు పద్ధతులపై వ్యవసాయాన్ని పునర్నిర్మించటం అసాధ్యమని తేలుతుంది. ఇది చాలా తప్పుడు సిద్ధాంతమని పైకి స్పష్టంగానే తెలుస్తున్నది.

కాపిటలిస్టు ఉత్పత్తి పుట్టుక

పూర్వదలిజంలోని ఉచ్చదశ యగు వ్యవసాయక బానిసత్వం నుండియే కాపిటలిజం పుట్టుకు వచ్చింది. పెట్టుబడి మొదటగా వ్యాపారరీత్యా; వడ్డీవ్యాపార రీత్యా వుండేది. సామాన్య ఉత్పత్తి విధానంలో మారకం ఎక్కువవుతున్న కొండి వర్తకుల ప్రాముఖ్యత హెచ్చింది. పూర్వ ప్రభువుల, వ్యవసాయ బానిసల యజమానుల భోగాలకై అనేక వస్తువులను సరఫరాచేస్తూ వర్తకులు విశేష లాభాలు అర్జించారు. ఈ విధంగా రైతాంగాన్ని దోచుకోవటంలో వీరు కూడా భాగస్వాము

లైనారు. దోపిడీలో ఒక భాగం వీరికీ ముట్టుతూ వుండేది. వ్యాపారుల వృద్ధిఅయిన కొలది వద్దీ వ్యాపారం కూడా పెరిగింది. రాజులు, ప్రభువులు యుద్ధాలకు, పందులు- విలాసాలకు ఖర్చుపెట్టేవారు. దీనికై ఋణదాతలనుండి అప్పులు చేసేవారు. ఋణదాతలు విషరీతమైన పెద్దరేట్లు గుంజుతూ, వ్యవసాయాన్ని దోచుకొనటంలో కామూ భాగస్వాములైనారు. ఈ విధంగా వ్యాపారం, వద్దీవ్యాపారం వద్దకులు క్రమంగా వేళ్ళునుకొని పూర్వం నమాణం యొక్క పునాదులను కదల్చివేసినవి. వ్యాపారం అభివృద్ధియైన కొలదీ పూర్వం ప్రభువులు వ్యవసాయదార్లను దోచడం మరింత వృద్ధియైంది. దీనితో రైతుల నడుములు విరిగిపోయినవి. దివాళా స్థితికి వచ్చారు. ఈ విధంగా వ్యావసాయిక దానినత్వం శిథిలమైపోతూ, కాపిటలిజానికి దారితీసింది.

మొదట్లో వ్యాపార పెట్టుబడి కేవలం వర్తకంలోనే వుండేది. చేతి వృత్తులవారు, వ్యవసాయదారులు ఉత్పత్తిచేసిన సరుకులను కొని అమ్మటమే అవాటి ప్రధాన రూపం. కాని వ్యాపారం వృద్ధియైనకొలదీ స్థానికంగా దొరికే వస్తువులు చాలా పోయినవి. గృహ పరిశ్రమలు ఈ పెరిగే వ్యాపారానికి కగివన్ని సరకులను ఉత్పత్తి చేయలేకపోవుచున్నవి. అందుచే వ్యాపారం అభివృద్ధియైనకొలదీ ఉత్పత్తి అధికం చేయవలసి వచ్చింది.

కాని ఉత్పత్తి సాధికం చేయాలంటే పెట్టుబడి ఉండాలి. చిన్న ఎత్తున తిరిగే వస్తుఉత్పత్తి విధానంలో ఇంత పెద్ద పెట్టుబడి పెట్టలేదు. ఇట్టి పరిస్థితులలోనే చిన్న ఎత్తున తిరిగే గృహపరిశ్రమలకు మారుగా భారీఎత్తున తిరిగే పెద్ద పరిశ్రమలు ఏర్పడినవి. మూతన రకమైన దోపిడీవిధానం - మానవుని మానవుడు దోచుకొనే వద్దకులలో అతిరీ రూపం - అవగా కాపిటలిజ్టు దోపిడీ విధానం అమలులోకి వచ్చింది.

చిన్న గృహ పరిశ్రమలనుండి భారీ పరిశ్రమలకు దారితీసిన వర్ధతివిగూర్చి లెవిన్ ఈ విధంగా వివరించాడు :

“ఇదివరకు చిన్న చిన్న మేస్త్రీలు సరుకులను ఉత్పత్తి చేసేవారు. సమాజంలో వీరి సుఖ్య చాలా అధికంగా ఉండేది, తమకు కావలసిన వస్తువులన్నిటినీ తామే స్వయంగా తయారు చేసుకొంటూ కొద్దిగా మిగిలే పక్క గ్రామాలలోనో, మార్కెట్లలోనో అమ్ముకుంటూ విక్రమైన, కదలికలేని జీవితాన్ని గడిపేవారు. పూర్వం ప్రభువుల విలాసాలకు, భోగాలకు కావలసిన వస్తువులను కూడా వీరే తయారుచేస్తూ వుండేవారు. స్వల్పమైన సాధనాలతో పనిచేస్తూ గ్రామాలవెంట పని కొరకై తిరుగుతూ, చేతివనులవారు జీవిస్తుండేవారు.

“కాని వ్యావసాయిక దానినత్వం అంతం కావటంతో ప్రజల జీవితంలో బ్రహ్మాండమగు మార్పువచ్చింది. గృహ పరిశ్రమలస్థానే పెద్ద పెద్ద పరిశ్రమలయాల వచ్చినవి. ఈ ఫాక్టరీలు చాలా త్వరితంగా వృద్ధిజెందినవి. మేస్త్రీలు తమ వృత్తులను పోగొట్టుకొని, ఈ ఫాక్టరీలలో కూతలుగా తయారైనారు. వందలు వేల

కొంది కూలీలు ఒకే ప్రదేశంలో పనిచేస్తూ, కుప్పతిప్పలుగా నరుకులను తయారు చేస్తూ వుంటున్నారు. రష్యా అంతటా ఈ నరుకులు అమ్మబడుతూ వుండేవి.”*

“గృహ పరిశ్రమల స్థానే భారీపరిశ్రమలు స్థాపించబడుతాయి. ఈ భారీ పరిశ్రమలలో కేవలం కూలి డబ్బులకై కూలీలు పనిచేస్తారు. ఈ పరిశ్రమల అధిపతులైన కాపిటలిస్టులు చాలా పెద్ద పెద్ద భవనాలను కల్గివుంటూ విశేషమైన పెట్టుబడిని కల్గివుంటారు. ఎంకో ముడినరుకును కొంటారు. వీటిని నరుకులుగా ఉత్పత్తిచేసి, అమ్మి విశేషమైన లాభాలు ఆర్జిస్తారు. ఆ లాభాల నన్నిటివీ తమ జేబులలో వేపేసుకొంటారు. అయితే ఈ లాభాలు ఎక్కడనుండి వస్తున్నవి? కూలీలు కష్టపడి పనిచేసి, వివిధ వస్తుసముదాయాన్ని సృష్టించటం మూలాన్నే. ఉత్పత్తి కాపిటలిస్టు పద్ధతులపై జరుగుకొంది గృహపరిశ్రమలు నాశనమౌతవి. వారు విశ్వంగా గడిపే గ్రామజీవనం తామూరు అవుతుంది. ఇంక వారు పొట్టి చేతపట్టుకొని, ఎక్కడైనా కూలిపని దొరుకుతుందేమోనని పూరూరా తిరగటం ప్రారంభిస్తారు. ఏ పెట్టుబడిదారైనా పని చెప్పుకాదాయని ఎదురు చూస్తుంటారు. ఈ విధంగా క్రమంగా ఒక పెద్దభాగం గ్రామజీవనం నుండి, వ్యవసాయం నుండి కాశ్యతంగా దూరమైపోతారు. పట్టణాలలో, పాక్షరీలు వున్నప్రాంతాలలో, పారిశ్రామిక కేంద్రాలలో జేరుకుంటారు. తమ శ్రమకత్తిని అమ్ముకొనుట మినహా మరేమి వ్యంక అస్తిలేని క్రామికవర్గం, ఈ విధముగా ప్రత్యేకవర్గముగా తయారౌతుంది.”

* “సోషల్ డెమాక్రటిక్ పార్టీ ప్రోగ్రాముయొక్క విస్తరణ” అవే వ్యాసం నుండి.

• రెవిన్ పై వ్యాసంలోనుండి.

అ ధ్యాయం 3

పరుకు ఉత్పత్తి

కౌపిటలిస్తు ఉత్పత్తి విధానంలో రెండు ముఖ్యలక్షణాలు గోచరిస్తాయి. ఒకటి : కాపిటలిజంలో నరుకుల ఉత్పత్తి వుంటుంది. రెండవది : మానవ శక్తివల్ల తయారుకాబడే వస్తువేగాక, మానవ శ్రమ శక్తియే కానుక్కొనే, అమ్ముకొనే వస్తువుగా తయారౌతుంది.

అయితే ఒకటి గుర్తుంచుకోవాలి. కాపిటలిజంకు పూర్వంకూడా నరుకుల ఉత్పత్తి వుండేది. కానీ కాపిటలిజంలోదే నరుకులఉత్పత్తి వద్దతి సర్వసామాన్యమూ విశ్వవ్యాప్తమూ అయింది. కాబట్టి నరుకుల ఉత్పత్తి లేకుండా కాపిటలిజం అనేది వుండలేదు.

అందుచే కాపిటలిజాన్నిగూర్చి అవగాహన చేసుకోవాలంటే ముందు నరుకుల గూర్చి, దాని ప్రత్యేక లక్షణాలనుగూర్చి, దానికి సంబంధించిన సూత్రాలను గూర్చి తెలుసుకోవాలి.

కాపిటలిస్తు దేశాలలో ఒక స్థానం, క్రమం లేకుండా ఉత్పత్తి జరిగిపోతూ వుంటుంది. పాక్షరీలు, గనులు మున్నగు ఉత్పత్తి సాధనాలన్నీ కాపిటలిస్టుల అస్తి. వీరు “నరుకులను” మార్కెట్లలో అమ్ముకుంటాసకై తయారు చేస్తారు. కానీ ఏయే నరుకులను, ఎంతెంత మొత్తంలో తయారు చేయాలో ఈ కాపిటలిస్టులకు యెవ్వరూ చెప్పరు. అదికాపిటలిస్టుల ఇష్టం. అతడు ఉత్పత్తిని ఎక్కువ చేయవచ్చు, తక్కువ చేయవచ్చు, లేదా ప్యాక్షరీని మూసివేసి అనలు ఉత్పత్తినే ఆపివేయవచ్చు. అతడిని అడిగేవారెవ్వరూ వుండరు. అంతేగాదు. అతడు ఏది ఉత్పత్తి చేస్తున్నాడో కూడా అతడి యిష్టమే. ప్రజలకు తిండికావాలా, బట్టలు కావాలా, మందులు కావాలా అన్న విషయం అతడికి ఆక్కరలేదు. దేనిని ఉత్పత్తిచేస్తే ఎక్కువ లాభం వస్తుందో దానికే పరుగెత్తుతాడు. దేనిలో లాభం రాదనుకుంటాడో దాని ముఖమే చూడడు.

ఈ విధంగా లాభాన్నే ప్రధానంగా పెట్టుకొని కార్మికులను దోచేసి ఉత్పత్తినిగావించే కాపిటలిస్టువిధానం నేడు ప్రపంచమంతా వ్యాపించివుంది. ఇది నేడు

లేని దేశమల్లా ఒక్క సోవియటు యూనియన్ మాత్రమే. సోవియట్ యూనియన్ లో మాత్రమే ప్రభుత్వాధికారమంతా కార్మికుల చేతులలో వున్నది. అర్థిక జీవనమంతా ఒక స్లానుప్రకారం జరుగుచున్నది.

కాపిటలిజం క్రింద జరిగే ఉత్పత్తి విధానంలో అరాజకం వ్యాపించి వుంటుంది. సామాజికోత్పత్తి * లో ఒక స్లాను, క్రమం అనేది వుండవు.

కాపిటలిస్టు అంతకంతకూ ఎక్కువలాభాలను సంపాదించాలని తలుస్తాడు. ఇందుకై ప్యాక్టరీలలో కార్మికులను పనిజేయిస్తూ కాసిస్తాడు. కాని మొత్తం సామాజికోత్పత్తిలో అరాజకం వుంటుంది. ఈ అరాజకం అంతకంతకూ అతిశయిస్తూ, సంక్షోభంపై సంక్షోభమును తెస్తూఉంటుంది. ఇట్టి అర్థిక సంక్షోభంలో, కుప్ప తిప్పలుగా పడివుండే వస్తువులను కొనేవారు ఉండరు. కార్మికులకు పనిపాటలు దొరకవు వారు మాది చావవలసిందే" అని లెనిన్ వ్రాశాడు.

పరుకు అంటే ఏమిటి ?

కాపిటలిస్టు నమాణంలో ఉత్పత్తి ఇంత అరాజకంగా జరగటంలో ఉన్న కిటుకు ఏమిటి ? అని చూడాలి. కాపిటలిస్టు నమాణంలో పరుకుల ఉత్పత్తి విధానం ఉంటుంది. ఉదాహరణకు ఒక కాపిటలిస్టుకు అమువము నూనెమిల్లు ఉండనుకుందాము. అంటే ఆ కాపిటలిస్టు తనమిల్లులో తయారైన అముదాన్నంతటినీ తానే తాగుతాడా ? అట్లాగే, మరో కాపిటలిస్టుకు గాజుకళ్ళు తయారుచేసే ప్యాక్టరీ వుండనుకుందాము. అంతమాత్రాన ఆతడు వున్నకళ్ళు వూపిక్కువి గాజుకళ్ళను పెట్టుకుంటాడా ? ఇనుము, ఉక్కు తయారుచేసే మిల్లులు వుంటాయి. ఆ ఇనుమును, ఉక్కును అంతటినీ మిల్లు యజమాని ఉపయోగించుకోగలడా ? కాబట్టి కాపిటలిస్టు విధానంలో తయారుకాబడే వస్తువులన్నీ మార్కెటులో అమ్ముకుంటావికే వుత్పత్తి కాబడుచున్నవి. స్వంత ఉపయోగానికైగాక అమ్మకానికై మానవ శ్రమశక్తినిల్ల ఉత్పత్తి కాబడ్డ వస్తువునే "పరుకు" అని అంటారు.

ఇంతకు పూర్వం కమ్యూన్ పభ్యులుగావి, కుటుంబ పభ్యులుగావి తమకు కావలసిన వస్తువులను తామే తయారుచేసుకొని తామే అనుభవించేవారు. దీనినే సహవుత్పత్తి అని పిలిచాము. ఇట్టి సామాన్య ఉత్పత్తివిధానం చాలా శతాబ్దాలు వుంది. కాపిటలిజానికి పూర్వంవున్న దోపిడీనద్దకులైన బానిసత్వం, ప్యూడలిజంతో బాటు సామాన్య ఉత్పత్తి విధానం కూడా ఉండేది. కాని కాపిటలిజంలో అట్లుకాదు. మారక విధానం పరుకుల ఉత్పత్తివిధానం అభివృద్ధికోసే కాపిటలిజం ప్రభవించింది.

* ఎవరికివారేగావి, కుటుంబం అంతా కలిసిగావి ఉత్పత్తి చేసేదిగాక వేంకొంది కార్మికులు కలిసి ప్యాక్టరీలో పనిచేస్తూ, ఒకరికొకరు ఆవారభూతంగావుంటూ ఉత్పత్తిని గొనిండుటాన్ని సామాజిక ఉత్పత్తి అంటాము. (అనువాదకుడు)

“కాపిటలిస్తు ఉత్పత్తివిధానం ఉన్న సమాజంలో ఒక్కొక్క సరుకేకలిసి బ్రహ్మాండమయినసరుకుల సముదాయం అవుతుంది. అదే ఆ సముదాయం యొక్క సంపద అంటాము” అన్న వాక్యంతో మార్క్సు తన “కాపిటల్” అన్న గ్రంథాన్ని ప్రారంభించాడు. ఈ గ్రంథంతో కాపిటలిస్తు సమాజాన్ని కాపించే అర్థిక సూత్రాలేమిటో మార్క్సు వివరించాడు. అందుచేత కాపిటలిజానికి ప్రాతినిధ్యం వహించే సరుకులను పరిశీలించటంలో “కాపిటల్” ము ప్రారంభించాడు.

పరుకుయొక్క రెండు గుణాలు

మానవుడు తమ శ్రమశక్తిని వెచ్చించి ఉత్పత్తిగావించే వస్తువు అతని ఏదోఒక వాంఛను తీర్చి. లేదా అతని శ్రమ వ్యర్థమయినట్లే. ఈ విధంగా శ్రమశక్తి జీవితమగు వస్తువుకు వుండే ఒక గుణమును “ఉపయోగపు విలువ” అని అంటాము. గడియారంవుంది. దాని ప్రయోజనము, అది మనకు కాలమును తెలియ జేయటమే. ఇది గడియారము ఉపయోగపువిలువ. అయితే మానవ శ్రమశక్తినిర్వహించే కాకుండా తయారైన వస్తువులకుకూడా ఉపయోగపు విలువ వుంటుంది. ఊటనీరు, అడవిపండు మున్నగువి ఎవ్వరూ కష్టపడకుండానే వచ్చినవి. వాటికి ఉపయోగపు విలువ వున్నది. కాబట్టి సామాన్య ఉత్పత్తి విధానంలోనైనా సరే, సరుకు ఉత్పత్తి విధానంలోనైనా సరే వస్తువులకు ఉపయోగపు విలువ వుంటుంది. తన తిండికై రైతు పండించిన పంటకు ఉపయోగపు విలువ వుంటుంది.

కాని కాపిటలిస్తు విధానంలో రైతు కూడా అమ్ముకుంటావితై పంటలను పండిస్తాడు. అప్పుడు దాన్యం సరుకుగా మారుతుంది. ఇట్టి దాన్యానికి కూడా ఉపయోగపు విలువ వుంటుంది. ఎందుచేతననగా అది మానవునికి ఆహారంగా ఉపయోగపడుతుంది. అర్థం చాలక దాన్యం పురుగుపట్టిపోతుంది. అప్పుడాదాన్యాన్ని ఎవరూ కొనరు. అట్టి పుచ్చిపోయిన దాన్యానికి ఉపయోగపు విలువ వుండదు.

ఈ అమ్ముకునే సమయంలో దాన్యానికి మరోగుణం కలుగుతుంది. దాన్యం ఒక సరుకు అయింది. దీనిని మరేసరుకుకై వా మార్చుకోవచ్చును. అంటే ఒకవస్తువు సరుకుగా మారిన ఏమ్మట అది అనేకములగు ఇతర సరుకులతో మార్చుకొన బడుటకు ఒక ప్రత్యేక గుణాన్ని కల్గివుంటుందన్నమాట. సరుకుకు కొత్తగా కల్గే గుణానికి చాలా ప్రాధాన్యతవుంది.

“ఒక సరుకుకు రెండు గుణాలు ఉన్నవి. ఒకటి: అది మానవుని వాంఛను తీరుస్తుంది. రెండవది: అది మరొక సరుకుతో మార్చబడుతుంది. వస్తువులయొక్క ప్రయోజనంవల్ల దాని ఉపయోగపు విలువ ఏర్పడుతుంది: ఇతర సరుకులకు బదులుగా మార్చుకొనుటవల్ల “మారకపు విలువ” ఏర్పడుతోంది. మారకపు విలువ (సామాన్యంగా విలువ అంటాము.) అంటే ఉపయోగపు విలువను కల్గివుండే ఒకరకం వస్తువులు, ఉపయోగపు విలువను కల్గివుండే మరొకరకం వస్తువులతో మారేవిషయం.

ఒకరకం వస్తువులు ఎంత ప్రమాణంకల్గిన మరొకరకం వస్తువులలో మారనో తెలుసుట వల్లనే మారకపు విలువ ఏర్పడుతుంది. ప్రతినిత్యం మనం ఒక విషయాన్ని చూస్తునే యున్నాము. రక్షంకొందివస్తువులు వుంటాయి. ఒక దానితో ఇంకొకదానికి సంబంధమూ, పాద్యశ్యమేలేదు. అయితే ఒక దానితో ఇంకొకటి మూలతూనేవుంటాయి. ఈ విధంగా నరుకుకు మారకపు విలువ ఏర్పడుతోంది" అని లెవిన్ వ్రాశాడు.

ఈ విధంగా నరుకుకు ఉపయోగపు విలువ, మారకపు విలువ లేదా విలువ అనే రెండు గుణాలు ఉన్నవి. అయితే ఈ రెండింటిమధ్య వైరుధ్యం ఉన్నది. నరుకును ఉత్పత్తిచేసేవానికి ఆ నరుకు ఉపయోగపు విలువలేదు. ఎందు చేతననగా అతడు దానిని ఉపయోగించడు. అయితే ఇతరులకు దాని ఉపయోగపు విలువ ఉంటుంది. అదేవిధంగా నరుకు కొనేవానికి సరుకుయొక్క ఉపయోగపు విలువయే ఉంటుంది. దాని విలువ అతనికికుండదు. ఇంకా స్పష్టంగా చెప్పాలంటే ఒకడు చెప్పులను తయారుచేసి మరొకనికి అమ్మాడు. చెప్పులను కట్టినవాడు వాటిని అమ్ముకుంటున్నాడుగాని న్యాయంగా తొడుక్కొనడంలేదు. కాబట్టి వానికి సంబంధించి వంతవరకూ ఆ నరుకుకు ఉపయోగపు విలువలేదు. విలువ మాత్రం, అనగా 4 సేర్ల బియ్యం తెస్తున్నది. కాబట్టి మారకపు విలువ ఉన్నది. అనగా ఒక చెప్పులు ఇత 4 సేర్ల బియ్యంతో మారుతున్నది. కాబట్టి చెప్పులు కట్టినవానికి చెప్పులలో విలువ మాత్రమే కనిపిస్తున్నది. అయితే చెప్పులు కొనుక్కుని, 4 సేర్ల బియ్యం యిచ్చిన వానిమంది చూద్దాం. ఈతడికి తొడుక్కుంటానికి చెప్పులు కావాలి. అంటే చెప్పుల ఉపయోగం ఈతడికి ఉంది కాబట్టి చెప్పులలోని ఉపయోగపు విలువయే ఈతడికి వస్తోంది. చెప్పుల నీతడు అమ్ముకోబోవటంలేదు. ఏ వస్తువు కొరకూ ఈతడు చెప్పులను మార్చుకొనడంచుట లేదు. కాబట్టి చెప్పుల విలువ ఈతనికిలేదు. కాబట్టి నరుకును అమ్మేవానికి ఉపయోగపు విలువ; కొనేవానికి విలువ కన్పించవు.

నరుకులు ఉత్పత్తి కాగానే ఉపయోగించబడవు. అవి అమ్మబడతాయి. ఈ విధంగా నరుకు ద్వారా సమాజంలో కొనేవాడు, అమ్మేవాడు కలస్తున్నారు. ఈ విధంగా నరుకుద్వారా సామాజిక సంబంధాలు ఏర్పడుచున్నవి. ఉత్పత్తి చేసే వానికి సమాజంలో ఇతరులతో నరుకు, సంబంధాలను ఏర్పరుస్తున్నవి. అయితే ఈ సంబంధాలు సూటిగా ఏర్పడటంలేదు: సమాజంవచ్చి ప్రతి ఒక్కనికోసం అతడు ఫలానా వస్తువును ఫలానా మొత్తమునకు చేయాలని చెప్పడు. కాబట్టి కాపిటలిస్టు సమాజంలో నరుకుల ఉత్పత్తి ఒక క్రమం ప్రకారం జరుగదు.

శ్రమశక్తివల్లనే విలువ ఏర్పడుచున్నది

అయితే నరుకు యొక్క విలువ దేమీద ఆధారపడి ఉన్నది? దాని ప్రమాణం ఎట్లా తెలుసుకోగలం? కొన్ని నరుకులు పెద్దవి: కొన్ని చిన్నవి. కొన్ని నరుకులు ప్రియం, కొన్ని చవుక. ఈ విధంగా ఉపయోగపు విలువను కలిగివుండే

వస్తువులు అనగా ఉపయోగకర వస్తువులు వాటి స్వరూపాలలో, మొత్తాలలో ప్రమాణాలలో వివిధములుగా ఉంటాయి. మాంసం ముక్కకూ, పట్టు పంచెలకూ సంబంధం ఏమిటి? అయినా ఒకదానితో ఇంకొకటి మార్చుచును. కాబట్టి విలువ అంటే ఏమిటి? సరుకుల మారకంలో ఉపయోగపు విలువ గణించదు. అయితే మరింతేమిటి? మార్కు చెప్పినట్లు :

“సరుకులకున్న గుణాలలో వాటి ఉపయోగపు విలువను మినహాయిస్తే మరొక్కటే మిగులుతుంది. సరుకులన్నీ మానవ శ్రమజనితాలే. ఈ గుణమే ప్రతి వస్తువులోనూ ఉన్నది.”

ఒకసరుకుయొక్క విలువ, దాని సుత్పత్తి చేయటంలో ఖర్చుపడిన మానవ శ్రమశక్తి మొత్తంవల్ల నిర్ణయింపబడుచున్నది.

వస్తువులను ఒకదానికి బదులుగా ఇంకొకటి ఇచ్చి పుచ్చుకునే మారకపు పద్ధతి ఎక్కువగా అమలులోనికి రావంతకాలం, పున్నకొద్ది మారకం ఏదోయాదృచ్ఛికంగా జరిగేది. పూర్వకాలంలో ఒక వేదగాదు మాంసాన్ని తెచ్చి యింకొకనితో దాన్యానికి మార్చుకొన్నాడంటే, ఈ మారకపు నిష్పత్తి ఒక వియమం వుండేదికాదు. ఏదో కొంత యివ్వటం, కొంత పుచ్చుకోవడమే ఉండేది.

కావిత్వరలో పరిస్థితులు మారినవి. సామాన్య ఉత్పత్తి పద్ధతి పోయింది. వస్తువుల మారకం ఎక్కువైంది. ఇట్టిపరిస్థితులలో ఈ మారకపు నిష్పత్తి క్రమంగా మార్చుకొనే వస్తువులను తయారు చేయుటకు ఖర్చుఅయిన శ్రమశక్తికి దగ్గరగా వచ్చింది. ఉదాహరణకు, స్వయోపయోగ ఉత్పత్తి పద్ధతివుండే కాలంలో ఒకరైతు కొంత దాన్యాన్ని ఇచ్చి ఒక గొడ్డలిని కొన్నాడనుకొందాము. అయితే ఎంత దాన్యాన్ని ఇచ్చాడు? గొడ్డలిని తయారు చేయటానికి ఎంత శ్రమశక్తి అవసరమైనదో, అంత మొత్తపు శ్రమశక్తితో తయారైన దాన్యాన్ని ఇచ్చాడు. కాపిటలిజానికి పూర్వం ఉన్న స్వయోపయోగ ఉత్పత్తి విధానములో వస్తువుల మారకం ఈక్రింది విధముగా వుండేది అవి ఎంగెల్స్ తెలియ జేశాడు.

“కాను కొనుక్కొనే వస్తువులను తయారుచేయుట కెంత శ్రమకాలం వడుతుందో మధ్య కాలాలనాటి రైతులకు బాగా తెలుసును. అతని కళ్ళ ఎదుటనే కమ్మరి, వడ్రంగి, కుమ్మరి వగైరాలు పనిచేస్తున్నారు. దర్జీ, ముచ్చీ మున్నగువారు కూడా ఇంతే. ఇంతెందుకు, నా చిన్నతనంలోనే రైన్ ప్రాంతంలో * దర్జీ, ముచ్చీ ఇంటి టిక్ తిరిగి బట్టలు, చెప్పులు కుదుతుండేవారు. వీరు కాయకష్టం చేసేవారు. రైతూ కాయకష్టం చేసేవారు. కాబట్టి వీరు ఇచ్చిపుచ్చుకునే వస్తువులు వీరి శ్రమ ఫలితాలే. వీటిలో సమానంగా ఉన్నది మానవుల శ్రమ : శ్రమ మినహా మరేదీ

* ఎంగెల్స్ జర్మన్ దేశస్తుడు. రైన్ నదీ ప్రాంతాన్ని గూర్చి ఎంగెల్స్ తెలియ జేస్తున్నాడు. (అనువాదకుడు)

సమావేశమైన వస్తువు వీటిలోలేదు. తమ పనిముట్లకై తేనేమి, ముడిసరుకులకై తేనేమి, వాటిని అమ్ముకునే తయారు సరుకులుగా నైతేనేమి తయారుచేయుటకు శ్రమశక్తినే ఖర్చుచేశారు. కాబట్టి ఒక సరకు వింకొకరు మార్చుకోవటంలో, ఆ సరుకులలో ఉన్న శ్రమశక్తి యొక్క ప్రమాణాన్ని బట్టిగాక, ఇంకెట్లు? ఈ సరుకులలో వున్న శ్రమశక్తి యొక్క ప్రమాణాన్ని బట్టి గాక మరే విధంగానూ వస్తువు యొక్క విలువ ఎంతో, దాని కాపాటు ఎంతో తెలిసికోలేము. అసలు ఊహించనే లేము. 10 గంటలు శ్రమపడి తయారుచేసిన దాన్యాన్ని తీసుకుపోయి 1 గంటలో తయారయి చెప్పులతో మార్చుకొనేటంత బుద్ధిహీనుడారైతే? కాదు. 10 గంటలలో తయారైన చెప్పులతో మార్చేవాడు. లేదా ఒక్క చెప్పులంతే కావలసివస్తే 1 గంట శ్రమవల్ల తయారైన దాన్యాన్ని ఇచ్చేవాడు. ఈ విధంగా వ్యవసాయంలో సహజ ఉత్పత్తి పున్నంతకాలం క్రమముగా వస్తువులు శ్రమశక్తి లెక్కప్రకారమే మారితూ ఉండటం జరుగుతూవచ్చింది. మరొకవిధపు మారకమే సాధ్యం అయ్యేది కాదు.....

ఇదేవిధంగా రైతు వండించే వంటలను చేతిపనుల విషణులు తయారు చేసే వస్తువులతో మార్చుకొనేవారు. చేతిపనుల విషణుడు పట్టణాలలో నివస్తున్నా తనూ కొంతవరకు ఒకరైతే. తనకూ ఇల్లా, దొడ్డివుంది. దొడ్లో కూరగాయలు, వళ్ళు, ఫలాలు వండిస్తూ తింటాడు. లేదా, ఇంకా తనకూ గోవిపాతంక భూమి వున్నది. రెండు ఆవులు, నాలుగు పందులు వగైరాలు వున్నవి. కాబట్టి వ్యవసాయంలో సన్నిహితంగావుండే చేతిపనులు విషణులుకూడా వ్యవసాయోత్పత్తి వస్తువులకయ్యే శ్రమశక్తి ప్రమాణం ఎరగగుదురు. అట్లే రైతులు ఈ చేతిపనులవారి సరుకుల విలువ ఎరగగుదురు. ఇందువల్ల సరుకులను శ్రమశక్తి కాలం ప్రమాణాన్ని బట్టి మార్చుకునేవారు.”

సరుకులు వాటిలో అంతర్యూతమై వుండే శ్రమశక్తి యొక్క ప్రమాణాన్ని అనుసరించి మార్చబడుతూ ఉంటాయని అనేక విషయాలవల్ల తెలుసుకోవచ్చును. ఒకప్పుడు బాగా ప్రయంగాఉన్న వస్తువుల ధరలు తర్వాత చొక కావచ్చును ఎందుచేత? వాటిని ఉత్పత్తి చేస్తానికి కావలసిన శ్రమశక్తి తక్కువగానే ఖర్చు అవుతోందన్నమాట. ఉదాహరణకు కొన్ని దశాబ్దాల పూర్వం ఆల్యామినియం వెండికి 8, 10 రెట్ల ఖరీదు ఉండేది. కిలోగ్రాము 1కి 225 దారల్లు ఉండేది. కాని ఎలక్ట్రికల్ పెక్కిక్ వృద్ధియైన తర్వాత ఆల్యామినియం మరింతగా తయారు చేయటం సాధ్యమైంది. అందువల్ల దాని ధర కిలోగ్రాము 1కి 27 పెంట్లు * అవగా దారలలో షమారు నాలుగవ వంతును పడిపోయింది. అంటే పూర్వం ధరకు 1000

* ఎంగెల్స్ “కాపిటల్ పై” అన్న గ్రంథంనుండి.

* 100 పెంట్లు 1 దారరు, దారరు అవగా సుమారు 4 రూపాయలు దారరు అమెరికన్ నాణెము. (అనువాదకుడు)

రెట్లు తగ్గిపోయిందన్నమాట. ఎందువల్ల ఇంత చౌక అయిందో కారణం స్పష్టమే గదా; ఇప్పుడు దానిని తక్కువ శ్రమతో, తక్కువ కాలంలో తయారు చేయవచ్చు గనుక.

అందుచే ఒక నడకుయొక్క విలువ, ఆ “నరుకు తయారు చేయుటలో వెచ్చింపబడిన శ్రమపై ఆధారపడి వుంటుందని” చూశాము. ఒకే మొత్తపు శ్రమతో ఎక్కువ వస్తువులను తయారు చేశాము అనుకోండి. అనగా ఇదివరకు గంటకు 1 చెప్పులంత తట్టితే ఇప్పుడు 2 ఇతలు కుట్టాము అనుకోండి. ఇప్పుడు ఉత్పత్తి సామర్థ్యము పెరిగింది అంటాము లేదా గంటకు ఒక చెప్పునే కుట్టగలిగా మనుకుంటే శక్తి సామర్థ్యం తగ్గింది అంటాము. దీనివల్ల ఉత్పత్తి సామర్థ్యం హెచ్చితే, నరుకును తయారుచేయుటకు వెచ్చించవలసిన శ్రమ తగ్గుతుంది అని తెలుసుకోవచ్చును. ఇందువల్ల నరుకు విలువ తగ్గుతుంది. అందుచే అది చౌక అవుతుంది. ఇదే విధంగా ఉత్పత్తి సామర్థ్యం తగ్గుతుంది. అంటే నరుకును తయారుచేయుటకు ఎక్కువ శ్రమ కావాలి. అంటే నరుకు విలువ హెచ్చుతుంది. అందువల్ల అది ప్రിയం అవుతుంది. దీనినే మార్కుస్ “శ్రమయొక్క ఉత్పత్తి సామర్థ్యం పెరుగుతరుగుతు కల్లక్రిందులుగా నరుకుయొక్క విలువ మారుతూ వుంటుంది” అని చెప్పాడు.

నరుకును తయారు చేస్తానికి వెచ్చింపబడిన శ్రమవల్లనే నరుకు విలువ నిర్ణయింపబడుచున్నది. ఇందువల్ల నరుకు విలువ అంటే ఆ నరుకులో ఇమిడివున్న (అంశర్గతమైవున్న) శ్రమకాలంయొక్క మొత్తం అన్నమాట. కాని ఈ విలువ ఎన్నడు బయటపడుతుంది? ఒక నరుకు మరొక నరుకుతో మార్చబడినప్పుడే. ఉదాహరణకు ఒక బన్ను ఇనుమును తయారుచేయుటకు ఎంత శ్రమకాలం పట్టిందో ఒక కిలోగ్రాం వెండిని తయారు చేయుటకూ అంతే శ్రమకాలం పట్టిందని అనుకుందాము. అప్పుడు 1 బన్ను ఇనుము, 1 కిలోగ్రాం వెండి విలువతో సమానం అంటాము. ఈవిధంగా ఒక నరుకు విలువతో మరొకనరుకు విలువ పోల్చబడినప్పుడే మారకపు విలువ అంటున్నాము. ఈవిధంగా మారకపు విలువగానే నరుకు విలువ బహిర్గతమౌతుంది. ఒకడు 1 చెప్పులంత తయారుచేశాడు. దాన్ని తనే తొడుక్కుకొని తిరిగితే దాని విలువ అతనికి తెలియదు ఉపయోగపువిలువ మిససా తయారుచేశాడు. తొడుక్కొన్నాడు. చింపేశాడు. అంతేకాని దానితో బియ్యం కొనుక్కొంటానికి వెళ్ళి వప్పుడే దానివిలువ ఎంతో తెలుస్తుంది. 4 పేర్ల బియ్యంతో 1 చెప్పులంత సమానం అనగా చెప్పులంత విలువ 4 పేర్ల బియ్యం అని తెలుసుకుంది. కాబట్టి ఒక వస్తువు యొక్క విలువ, అంటే దానిని తయారు చేయుటకు పట్టిన శ్రమ కాలం అనీ, ఈ విలువ వస్తువుల మారకంలోనే బహిర్గతమౌతుందని తెలుస్తుంది.

క్రమంగా మారకం హెచ్చింది. దబ్బు రూపంలోనే మారకం ప్రారంభమైంది. ప్రతి వస్తువా ఏదో కొంతమొత్తం దబ్బుకు మారుతున్నది. అంటే నరుకు

, “కాపిటల్” నుండి

యొక్క విలువ డబ్బు రూపంలో బైటపడుచున్నది. ఈ విధంగా నరుకు యొక్క మారకపు విలువ నరుకు ఖరీదుగా అగుచున్నది. “నరుకు యొక్క విలువను డబ్బు రూపంలో లెక్కగట్టుటనే ‘ఖరీదు’ అని అంటాము.

సర్వసామాన్యపు విర్దిష్ట శ్రమ

నరుకులలో అంతర్యుతమైవుండే పరస్పర విరుద్ధ శక్తులను అర్థం చేసుకోవాలంటే, ఈ నరుకుల పుత్పత్తికి కారణమైన శ్రమయొక్క ప్రత్యేక లక్షణాలను గమనించాలి.

నరుకుల మారకంలో అనేకరకాల శ్రమ ఒకదానితో ఒకటి పోల్చబడుతూ వుండి అన్వయమాట. చెప్పలు కుట్టేవాని శ్రమ దాన్యం పండించేవాని శ్రమతో పోల్చబడుతున్నదన్నమాట. గుండీలు తయారుచేసే వాని శ్రమ చొక్కాలు కుట్టేవాని శ్రమతో పోల్చబడుచున్నది. కాని ఒకదానికి ఇంకొకదానికి పోలికలేదు. ఒకటి చెప్పలు, రెండోది దాన్యం. ఒకటి గుండీలు, రెండోది చొక్కాలు. కాని యీ చెప్పలు, దాన్యం, గుండీలు, చొక్కాలు, అన్నింటిలోను సమానంగావున్నది మానవుని శ్రమ. అందుచే అన్ని నరుకులకు సమానగుణం మానవుని శ్రమ. దీనినే “మానవుని సర్వ సామాన్యపు శ్రమ, (abstract human labour) అంటాము. ఇది రూపొందిన శ్రమ (concrete labour) కన్న భిన్నం. రూపొందిన శ్రమ అంటే ఒకరూపాన్ని, అనగా చెప్పలుకుట్టే శ్రమగానో, దాన్యాన్ని పండించే శ్రమగానో పున్న శ్రమ.

“ఒక సమాజంయొక్క సంపద అంటే ఆ సమాజానికి పున్ననరుకుల సముదాయపు మొత్తం. ఈ నరుకులలో ఒక్కొక్కటి మానవ శ్రమకై వర్తనే తయారౌతున్నది. ఈ విధంగా సమాజంయొక్క సంపద అంటే ఆ సమాజంలోని మానవులందరూచేసే కాయకష్టం - శ్రమ. సంపద అంతటా విడిచియున్నది యీ మానవశ్రమే. లక్షల లక్షల మారకాలు దీనినే సృష్టించుచున్నవి. లేకపోతే, ఒక దానితో ఒకటి ఎట్లా మారగలవు? ఈ విధంగా మొత్తంగా, సమాజంయొక్క సర్వ సామాన్యపు శ్రమను వేరు వేరుగా విభజించిచూస్తే అనేక రకాల శ్రమగా కన్పడుతుంది.”

రూపొందిన విర్దిష్ట శ్రమవల్లనే ఉపయోగపు విలువ, వస్తువులు ఏర్పడుచున్నవి. అనగా ఆ శ్రమవేనక ఒకపుద్గళంవుంది. ఆ పుద్గళంలో శ్రమజేసి, ఒక ఉపయోగం గల్గిన వస్తువును తయారుచేస్తున్నాము. ఈ విధంగా ముద్పివానిచే రూపొందించిన శ్రమవల్ల చెప్పలు తయారవుతున్నవి. దర్జీవాడు రూపొందించిన శ్రమవల్ల చొక్కాలు వస్తున్నవి. వాస్తుశిల్పి రూపొందించిన శ్రమవల్ల మేడలు, మిద్దెలు కట్టబడుచున్నవి. ఈ ఒక్కొక్క నరుకుయొక్క విలువ కేవలం సర్వ సామాన్య శ్రమనే, అందరికీ సామాన్యమైన శ్రమ ఖర్చు అయిందనే విషయాన్నే తెలియ జేస్తుంది.

“పిజియాలజీ” (శారీరక శాస్త్రం)ని బట్టి చూస్తే, శ్రమ అంతా మానవుని శ్రమక క్రివి ఖర్చుపెట్టటమే. అనేక వస్తువులు తయారౌతున్నా, వాటి అన్నిటిలోనూ మానవశ్రమ అనేది యిమిడివున్నది. ఇందువల్లనే అవి ఒకదానితో ఒకటి మార గలుగుచున్నవి. ఇందువల్ల నరుకుకు సర్వసాధారణమయిన శ్రమ విలువ (మారకపు విలువ) ఏర్పడుచున్నది. అయితే మానవుని శ్రమ అంతా ఒకే రూపంలో బైట పడటంలేదు. చెప్పులరూపంలో కొంత, దాన్యరూపంగా కొంత, చొక్కాలరూపంగా కొంత బైటపడుతోంది. అంటే మానవ శ్రమ రూపురేఖలుకల్గి ఒక ఉపయోగకరమైన వస్తువులను సృష్టిస్తోందన్నమాట. ఈ విధంగా ఉపయోగకరమైన రూపొందిన శ్రమగా బైటపడుచున్నది. అట్లు బైటపడుటలో ఉపయోగపు విలువలను అంటే నరుకులకు ప్రత్యేక ఉపయోగాలను కల్గిస్తుంది” *

ఈ విధంగా నరుకుల పుకృత్తి విధానంలో మానవుని శ్రమ రెండు రకాలుగా - రూపొందిందిగానూ, సర్వ సామాన్యమైనదిగానూ - కన్పిస్తుంది. ఒక నరుకుకు పునయోగపు విలువను కల్గించటం వల్ల అది ఒక రూపమును పొందుచున్నది: దీనిని రూపొందిన శ్రమ అంటాము. నరుకుకు విలువను, అనగా మారకమునకు వీలుగా వుండునట్టి గుణమును కల్గించుటవల్ల, సర్వసామాన్యపు శ్రమ అంటాము. ఉదాహరణకు ప్రతి పుకృత్తి దారుడూ చెప్పులు, చొక్కాలు, గ్లాసులు, ఎలెక్ట్రిక్ బల్బులు మున్నగువాటిని సృష్టిస్తాడు. ఇది ముచ్చి, దర్జీ మున్నగువారిచే రూపొందిన శ్రమ. ఇదే సమయంలో, ఈ చెప్పులు, చొక్కాలు వగైరాలు ఒకదానితో ఒకటి మారకమునకు వీలుగా వుంటున్నవి. అంటే వాటి యన్నిటిలోనూ సమానంగా మానవ శ్రమ ఇమిడివుంది. ఇందువల్ల వాటికి విలువ ఏర్పడుచున్నది. ఈ విధంగా దర్జీ, ముచ్చి మున్నగువారి శ్రమ సర్వసామాన్యపు శ్రమరూపాన్ని పొందుచున్నది.

ఈ విధంగా ప్రతి నరుకుకు రెండు గుణాలు వుంటాయి. ఒకటి ఉపయోగపు విలువ, రెండవది విలువ. రూపొందిన శ్రమ ఫలితంగా ఉపయోగపు విలువ అనగా ఉపయోగకరమగు వస్తువులు సృష్టించబడుచున్నవి. మానవులందరికీ సామాన్యంగావున్న శ్రమ ఫలితంగా వస్తువులు ఒకదానితో ఒకటి సరితూగుటకు, మారుటకు విలువను పొందుచున్నవి. ఈ విధంగా శ్రమా రెండు రూపాలు కల్గి వుంటున్నది; నరుకూ రెండు గుణాలను కల్గివుంటున్నది.

ఈ విధంగా సర్వసామాన్య శ్రమ అనీ, రూపొందిన శ్రమ అనీ మానవ శ్రమ విభజించడటం నరుకుల పుకృత్తి విధానంలోనే వుంటుంది. ఇట్టి నరుకుల ఉత్పత్తి విధానంలో ఒక్కొక్క వ్యక్తియొక్క పనిమొత్తం సమానం అంతా చేసే శ్రమలో భాగం అవుతుంది. అంతేగాదు. అది ప్రత్యేక వ్యక్తియొక్క పని కూడా అనిపించుకుంటుంది. మార్కుస్ ‘విలువ, ఖరీదు, లాభం’ అన్న పుస్తకంలో ఈ విధంగా వ్రాశాడు :

* “కాపిటల్” నుండి.

“తన వ్యంత ఉపయోగావితే ఒకడు ఒకదానిని నృష్టిస్తే అది ‘వస్తువు’ అనిపించుకుంటుందికాని ‘నరుకు’ అనిపించుకొనదు. తన మట్టుకు తనకు కావలసి వని తానే నృష్టించుకొంటున్నాడు కాబట్టి ఈ వ్యక్తికి సమాజం మొత్తంతో పనిలేదు. కాని ఒకనరుకును (అమ్మకునేవస్తువును) తయారుచేశాడంటే ఈతడు సమాజంయొక్క వాఁచాను తీర్చే వస్తువునే నృష్టించాలి. లేవా, దీనినెవ్వరూ కొనరు. ఈతడి శ్రమ వృధా అవుతుంది. ఇంతేగాదు. ఈతడి శ్రమ సమాజం అంతా చేసే శ్రమలో భాగస్వామి కావాలి. సమాజంలో ఉండే శ్రమ విభజనకు లోబడి పనిచేయాలి. అంటే చొక్కానుకుట్టే దర్జీ, బట్టకై నేతగానికోనూ, వడికేవాడికోనూ, మిషనుకై మిల్లు కూరికోనూ, బ్రాడ్రిగేటింగ్ అయిలుకై మానెగనుల కార్మికులకోనూ కలిసి పని చేయాలిగాని, అన్నీ నేనే నృష్టించుకుంటాను అంటే పనిసాగదు. ఈ విధంగా అతడి శ్రమ సమాజంలో వున్న శ్రమ విభజన ప్రకారం కాకుండా జరగదు. కాని ఇదే సమయంలో ఆ శ్రమ విభజన ప్రకారం జరిగే ఇతర వనులను ఈతడి వ్యక్తిగత శ్రమ పరిపూర్ణం చేస్తుంది. అంటే నేతగాడు, వడికేవాడు, మిల్లు కూరి మున్నగువారి శ్రమలేకుండా దర్జీవాని శ్రమ అసాధ్యం. కాని అదే సమయంలో మిల్లుకూరి, నేతగాడు, వడికేవాడు, వీరందరి శ్రమ నంతటినీ పరిపూర్ణంచేసే ఒక చొక్కాను తయారుచేస్తుంది దర్జీవాని శ్రమ.

ఈ విధంగా కాపిటలిస్టు సమాజంలో ప్రతి శ్రామికునియొక్క శ్రమ రెండుగుణాలనుకల్గి ఉంటుంది. రెండవ శ్రమ విభజన తేకుండా ఇది వుండజాలదు : ఆ రెండవదానిని పరిపూర్ణం జేస్తావితే ఇది వుంటుంది.”

నరుకుఁపుకృత్తి విధానంలో ప్రతిఒక్క కార్మికునిశ్రమ మొత్తం సామాజిక శ్రమలో ఒక అణువు. అది ప్రత్యేకంగానూ వ్యక్తిగతంగానూ ఉంటుంది. అదేసమయంలో సమాజపు మొత్తపుశ్రమలో భాగమైవుంటుంది. దర్జీవాని శ్రమ చొక్కారూపం పొందుతుంది. కాని దర్జీవాడు, నేతగాడు, వడికేవాడు మున్నగువారితో కలిసిపనిజేస్తాడు. కాబట్టి చొక్కాకై చేసిన శ్రమ సమాజపు మొత్తం శ్రమలో భాగమౌతోంది. ఈ విధంగా చొక్కాను తయారు చేయటంవల్ల శ్రమ రూపు రేఖలుకల్గి, రూపొందిన శ్రమ అవుచున్నది. కాని సమాజంలో అనేకుల శ్రమతో కలిసిపోయి కేవలం మానవుల శ్రమగా మాత్రమే కన్పించటంవల్ల సర్వ సామాన్యపు శ్రమ అనిపించుకుంటుంది. ఈ విధంగా ప్రత్యేక పుకృత్తిదారుల వ్యంతశ్రమ సమాజపు మొత్తం శ్రమలో కలిసిపోవటం అనే వైరుధ్యం నరుకుల పుకృత్తి విధానంలోనే కన్పిస్తుంది. అంతకు పూర్వం సామాన్యపు పుకృత్తి విధానంలో ఇది ఉండేదికాదు. అనాడు ఎవరికివారే తమకు కావలసినవన్నీ పుకృత్తి గావించుకొని, తామే అనుభవించేవారు. ఇందుకై సమాజం అంతటియొక్క కోర్కెలు పూడనవసరంలేదు. కాని సోషలిస్టు సమాజాన్ని తీసుకుందాము. ఇక్కడ మరొక

విచారితం కన్పిస్తుంది. వ్యక్తియొక్క శ్రమ సమాజపు శ్రమకో మరొక ఎక్కువగా కలిసిపోతుంది. సమిష్టి శ్రమద్వారానే పుకృతి జరుగుతూవుంటుంది. కాని ఇక్కడ కూడా సరుకుల ఉత్పత్తి విధానంలోవుండే వైరుధ్యం కన్పించదు. ప్రతి శ్రామికుడు ఒక స్థాన ప్రకారం సమాజక్షేమానికి ఇతరులతోకలిసి పనిజేస్తాడు. శ్రమ ఫలితంగా వచ్చిన పుకృతి వస్తువులను, వ్యక్తిగతంగా ఒక్కొక్క శ్రామికుడుగాక సమాజ మొత్తంగా అనుభవిస్తుంది. ఈ విధంగా సామాజిక శ్రమ ప్రదానమౌతుంది: ఇట్టి పరిస్థితులలో శ్రమ సామాజికం కావటం, ఫలితం వ్యక్తిగతం కావటం, అనే వైరుధ్యం వుండదు.

సామాజికంగా అవుసరమగు శ్రమ

ఇంతవరకూ ఒక వస్తువును తయారుచేయుటకు వెచ్చించబడిన శ్రమ మొత్తమునుబట్టి ఒక సరుకుయొక్క విలువ ఉంటుందని చూచాము. అంతే ఒకడు బద్ధకస్తుడై ఏ కొందరి అతడు తయారుచేసే సరుకుయొక్క విలువ పెరుగుతుందన్న ఆర్థం స్ఫురిస్తుంది. ఉదాహరణకు, ఇద్దరు ముచ్చివాడ్లువున్నారు. ఒకడు చుట్టకుగా పనిజేసి రోజుకు ఒకజత చెప్పులు కుట్టుతాడు. రెండోవాడు మందకొడిగావుండి రోజుకు ఒకచెప్పునే కుట్టుతాడు. మొదటివాడిజత చెప్పులకూ, రెండోవాడి ఒక చెప్పుకూ కూడా ఒక్కరోజువట్టింది. కాబట్టి రెండోవాడి ఒకచెప్పు మొదటివాని ఒక్కచెప్పుకు రెట్టింపు విలువనుకల్గి వుంటుందా ?

“ఒక సరుకుయొక్క విలువ ఆ సరుకులో ఇమిడి వున్న “శ్రమ మొత్తమును” బట్టి వుంటుందంటే ఆర్థం ఏమిటి ? అనాటి సమాజంలో పున్న సామాజిక పరిస్థితులేమిటి, పని విపుణత్వం ఏమిటి, పని ఎంతత్వరగా ఎక్కువగా చేయబడుతుంది - అనే వన్నీ చూసి సరుకును ఉత్పత్తి చేయుటకు అవుసరమగు శ్రమమొత్తం ఎంత అని చూస్తాము. ఇంగ్లాండులో మొదటో చేమగ్గరిమీద బట్టను నేసేవారు. ఏమ్మట మరమగ్గంవచ్చింది. ఒకగంట బట్టను చేమగ్గరిమీద నేస్తానికిపట్టే కాలంలో సగంకాలంలో మాత్రమే మరమగ్గరిమీద నేస్తానికివట్టుతోంది. అందుచేతమర మగ్గంకువట్టే కాలంలో ఒకగంట కాలానికి చేమగ్గరికి 2 గంటలు పడుతోంది అయినా ఒక గంట గుడ్డ మాత్రమే నేస్తోంది. దానివల్ల తేలేదేమిటి ? చేమగ్గరి 2 గంటల శ్రమ మరమగ్గరి గంట శ్రమకో సరిసమానం. ఎందు చేతననగా, సాంఘికంగా జూస్తే ఇప్పుడు విజానికి 2 గంటలు శ్రమపడ వవుసరంలేదు. అందుచే చేమగ్గరిమీద నేసే సాలెవానికి రెండు గంటలు పట్టినా అది సామాజిక శ్రమలో గంటగానే లెక్కగట్టబడుతుంది.” *

సరుకుల పుకృతి విధానంలో శ్రమ సామాజికమైనది. అంటే ప్రతి వ్యక్తియొక్క శ్రమ సామాజిక శ్రమ మొత్తంలో ఒక అణువుగా మాత్రమే అవు

* 'విలువ, ఖరీదు, లాభం' అన్న మార్కు గ్రంథం నుండి.

తుంది. అందుచేత, ఒక వ్యక్తి ఎంతకాలం శ్రమపడినా అది లెక్కలోనికి రాదు. ఆ సామాజిక ఉత్పత్తి పరిస్థితుల్లో ఎంత శ్రమ పడవలసివచ్చినా ఆ సగటు లెక్కనే అతని శ్రమ లెక్కించబడుతుంది. ఒక గంటలో ఒక గంట గుడ్డను సగటున నేసే వ్యక్తి విధానంలో బద్ధంస్తున్న 2 గంటలు తీసుకుంటే, 2 గంటల విలువ కట్టబడదు; అతని 2 గంటల శ్రమ 1 గంట సామాజికంగా అవసరమగు శ్రమగానే లెక్కగట్టబడుతుంది.

సులభ శ్రమ : నైపుణ్య శ్రమ

మనం శ్రమ అని మామూలుగా ఉపయోగిస్తున్నాము. కాని శ్రమ అంతా ఒకటి కాదు: దర్జీవాది శ్రమ; గడియారపు నిర్మాత శ్రమ ఒకటికావు. బట్టలు కుట్టడం సులభంగానే నేర్చుకోవచ్చును. దీనికి ఎక్కువకాలం వట్టుదు. ఎక్కువ నైపుణ్యం అక్కరలేదు. కాని గడియారాన్ని చేయటం అల్లాకాదు. కనీసం ఏ రెండు ఏండ్లో ఆ విద్యను నేర్చుకొనుటకై శ్రమపడాలి. ఎంతో నైపుణ్యం కావాలి. కాబట్టి శ్రమ కూడా సులభశ్రమ అనీ, నైపుణ్య శ్రమఅనీ రెండు రకాలుగా వుంటుంది. అయితే ఈ రెండింటినీ జోడించటం ఎట్లా? రెండింటినీ పోల్చడం ఎట్లా? ఉదాహరణకు గడియారాన్ని తయారుచేస్తానికి 20 గంటలు వట్టింది అనుకుందాము. ఈ గడియారాన్ని మార్చిపై 40 గంటల సులభశ్రమతో తయారయిన చొక్కాలు వచ్చినవనుకుందాము. అంటే గంట నైపుణ్యపు శ్రమ 2 గంటలు సులభ శ్రమతో సమానమౌతున్న దన్నమాట.

ఒకవేళ, ఈ తేడా లేదనుకుందాము. ఒక్కడి శ్రమలో విపుణత్వంతో తయారుచేసిన సరుకును సులభశ్రమతో తయారుచేసిన సరుకుతో సమాన మొత్తా లకే మార్పాలనుకుందాము. అప్పుడు ఏమి జరుగుతుంది? ఎవ్వరూ నైపుణ్యశ్రమను కోరరు. ఎక్కువ శ్రమను ఖర్చుపెట్టికోరరు. గడియారాలు తయారుచేయటం, మెకానిజం నేర్చుకోవడం, రసాయనిక పదార్థం చేయటం మున్నగునవి చేయరు. అందుచే గడియారాలు, మిషన్లు, రసాయనిక పదార్థాలు దొరకవు సరుకు కొద్దియౌట వల్ల ప్రతివారూ వాటికోరకై పరుగెత్తుతారు. అందువల్ల వాటిఖరీదులు పెరుగుతవి. అందుచే మళ్ళీ గడియారములు, మిషన్లు మున్నగునవి చేయటం లాభసాటి అవి ఐయలుచేరుతారు. తిరిగి మళ్ళీ గడియారంలో వున్న 1 గంట నైపుణ్య శ్రమ చొక్కాలో, లేక తేలికగా తయారయ్యే ఇతర సరుకులలో వున్న 20 గంటల సులభ శ్రమతో సరితూగుతుంది. అప్పుడు తిరిగి విపుణత్వంతో కూడిన వృత్తులను నేర్చు కోవటం ప్రారంభిస్తారు.

బిజ్జారు - పోటీ

ఇంతవరకూ మనం విలువ అంటే ఏమిటో చూశాము. ఒక నరుకును
తయారుచేయుటకు అనాటి సామాజిక వుత్పత్తి పరిస్థితులలో ఎంత నగలు కాలం

కావాలి అదే ఆ నరుకుయొక్క విలువ అని చూశాము. అయితే, ఈనాటి నరుకుల ఉత్పత్తి సంబంధాలలో ప్రతిసరుకు తన పూర్తి విలువకే మారుకోదా ? 10 గంటల నగలు శ్రమ కలిగివున్న ఇతర నరుకుతోనైనా మారుచున్నవా? లేదు. దీనికి కారణం వుంది. ఒక నరుకు తయారుకాగానే దాన్ని కొనుక్కోనే క్రయదారు వుండాలి. ఈ విధంగా వస్తే (తయారై అమ్మకానికి సిద్ధంగా వున్న వస్తువుల సముదాయము) దీమాండుతో (కొనాల్సిన సిద్ధంగా కాచుకు కూర్చోనుట) వదితూగారి. అప్పుడే తయారయిన నరుకులన్నీ సవలీకృతం కాగలవు. కాని నిజంగా ఇది సంభవమా ?

కాపిటలిస్టు ఉత్పత్తి విధానంలో ఎవరెవరు, ఏయే నరుకును ఎంతెంత ఉత్పత్తి చేయాలో నిర్ణయించే సంస్థ ఏదీ లేదు. బజారునుబట్టి పోతూ వుంటారు ఉత్పత్తిదారు. తన స్వంత ఉపయోగానికే ఉత్పత్తి చేసుకొని కాస్తోకూస్తో మిగులుతో దగ్గరున్న వూళ్ళో అమ్ముకొనే కాలంలో బజారుయొక్క ప్రాముఖ్యత లేదు. కాని నరుకుల ఉత్పత్తి విధానం వృద్ధియైన కొద్దీ బజారు ప్రాముఖ్యత కూడా హెచ్చింది.

ప్రతి ఉత్పత్తిదారుడూ ఏదో వస్తువును తయారుచేస్తాడు. అది అమ్ముడు ఆవుతుందా లేదా? అనేది; దాన్ని కొనేవాళ్ళు ఎంతమంది వున్నారో అనేది చూడడు. అతనికి తెలిసే మార్గమూ లేదు అతడు తననరుకును ఉత్పత్తి చేసినతర్వాత దానిని చేతితో పట్టుకొని ఎవడు కొంటారో అని బజారువెంట తిరుగుతాడు. అప్పుడే అతనికి తన నరుకుకు దీమాండు వుందా, లేదా అని తెలుస్తుంది.

నరుకుయొక్క ఖరీదు అంటే ఆ నరుకు విలువను ధనరూపంలో చెప్పటం. కాని ఈ ఖరీదు ఎప్పుడూ బజారులో అటూ ఇటూ వూగులాడుతూ వుంటుంది. బజారులో అమ్మేవాడు, కొనేవాడు ఎదురు బదులే ఆవుతారు. బేరసారాలు సాగుతాయి. అమ్మేవారిమధ్య కొనేవారిమధ్య పోటీ వస్తుంది. యిప్పటికి డబ్బు వాడకం లోకి వచ్చింది గనుక కొనేవాడు తక్కువ డబ్బు యిచ్చి కొందామని చూస్తాడు. అమ్మేవాడు ఎక్కువ డబ్బుకు అమ్ముదామని చూస్తాడు. ఈ విధంగా నరుకుకు ఖరీదు నిర్ణయించబడుతుంది. అయితే ఈ ఖరీదుమాత్రం అనలు విలువకు దగ్గరలో అటూఇటూగా వుంటుందిగాని ఎన్నడూ దానితో సరిసమానంగా వుండదు. ఈ ఖరీదు ఎప్పుడూ విలువనే కేంద్రంగా పెట్టుకొని అటూఇటూ వూగిసలాడుతూ వుంటుంది. ఒక్కొక్కప్పుడు కాస్త తక్కువగా వుంటుంది.

దీనికి కారణం చూద్దాము. ఒక్కొక్కప్పుడు దీమాండుకన్న సప్లయి ఎక్కువవుంది అంటే 100 చొక్కాలు కావాలనివుండగా బజారులోనికి 200 చొక్కాలు వచ్చినవి. 200 చొక్కాలు అక్కరలేదు. కాని వుత్పత్తిదారుడు 200 చొక్కాలు అమ్మేసుకోవాలి. దగ్గరపెట్టుకు కూర్చుంటే అతనికిమి ప్రయోజనం ? కాబట్టి 200 చొక్కాలను తక్కువ ఖరీదుకు అమ్మేస్తాడు. అంటే వుత్పత్తిదారుడు 200 చొక్కాలను తయారుచేస్తానికి ఎంతశ్రమను వెచ్చించాడో అంతశ్రమకు ప్రతిఫలం పూర్తిగా

పొందలేదన్నమాట. ఈ విధంగా అనలు విలువకు చొక్కా ఖరీదు తగ్గుచున్నది. అందుచే రెండవసారి చొక్కాలు తయారుచేయడు. బజారులో చొక్కాలు వుండవు. 100 చొక్కాలు కావంసివుంటే 50 మాత్రమే వుంటాయి. అందుచే వాటిని కొంటా వికి ప్రతివాడూ ఎగబడతాడు. ఎక్కువ ఖరీదు పెట్టి కొంటాడు. అంటే చొక్కా అనలు విలువకన్న ఎక్కువకు అమ్మబడుచున్న దన్నమాట. ఇప్పుడు చొక్కాలు తయారుచేయటం మళ్ళీ లాభసాటిగా కన్పిస్తుంది. మళ్ళీ అందరూ చొక్కాల ఉత్పత్తికి పరుగెత్తుకు వస్తారు. మళ్ళీ చొక్కాలు 200 వుత్పత్తి కాబడి దీమాండుకు సప్లయ మించుతుంది. మళ్ళీ చొక్కాల ఖరీదు తగ్గుతుంది. ఈ విధంగా మార్కెటులో ధర లెప్పుడూ వూగినలాడుతూ వుంటాయి. కాని అవి అనలు విలువ అనే ఇరుసుచుట్టూ మాత్రం తిరుగుతూ వుంటాయి.

ఈ విధంగా బజారు వూగినలాడును బట్టి ధరలు మారుతూ వుంటవి. ఈ విధంగా విలువకు సంబంధించిన మాత్రం బహిర్గత మౌతుంది. వరిగ్గా సప్లయ దీమాండులు వరితూగితేనే సరుకులు పూర్తి విలువకు అమ్మబడుతవి. కాని యిది దాదాపు అరుదు. సప్లయ దీమాండులు ప్లాసులేని కాపిలరిస్సు ఉత్పత్తి విధానంలో ఎన్నడూ సరితూగవు.

బజారు అంతా గుడ్డిగా వరిగెత్తుతూ వుంటుంది. ఈ గుడ్డి శక్తికి ప్రతి ఒక్క ఉత్పత్తివారుడు లొంగిపోవంసిందే. మార్కు చెప్పినట్లుగా ఇల్లు కూలి పోతే అందులోవాళ్ళు ఎట్లా వరిగిపోతారో అట్లే బజారుయొక్క గుడ్డి నడకవల్ల క్రయ విక్రేతలు వరిగిపోతూ వుంటారు. ఈవిధంగా కాపిలరిస్సు పుత్పత్తి విధానంలో బ్రహ్మాండమయిన అరాజకం వ్యాపించి వుంటుంది. ఒక ప్లాసు "ఒక క్రమం" ఒక వియమం అనేది లేకుండా పుత్పత్తి, అమ్మకములు సాగిపోతూ వుంటాయి:

మారకంయొక్క వృద్ధి : విలువయొక్క స్వరూపాలు

సరుకుల ఉత్పత్తివిధానం ఒక్కసారిగానే వున్నవించలేదని మనం ఇంత వరకూ చూచాము. సామాన్య ఉత్పత్తివిధానం ఎన్నో శతాబ్దాలు ఉన్న పిమ్మట క్రమంగా మారకం వద్దతి వృద్ధియౌతూ దాన్ని తుడిచిపెట్టి వేసింది. మారకం వృద్ధి యైన కొందీ సరుకుల ఉత్పత్తివిధానం వచ్చింది.

అయితే సరుకులు ఒకదానితో ఒకటి సూటిగా మారవు. ఈరోజున ఒక చెప్పల తరను బజారుకు తీసుకొనివెళ్ళి పేరుఉప్పు, 4 కోడిగుడ్లు, 1 గణం చొక్కా గుడ్డ తెచ్చుకోవటం సాధ్యపడదు. సరుకులు అన్నీ దబ్బుకే మారుతవి. ఒక సరుకును అమ్మి ఇంకో సరుకును కొనాలంటే ముందు వీటిని దబ్బురూపంలోకి మార్చుకోవాలి. ఈ విధంగా సరుకుల విలువ దబ్బురూపంలోకి మారుతుంది. దీనినే విలువ యొక్క ధనరూపం అంటాము. అయితే విలువయొక్క ధనరూపం అనాదిమండీ లేదు. ధన రూపం ఇటీవలనే కొన్నివందల ఏండ్లక్రితమే వచ్చింది. ఇది అంతకు పూర్వమున్న

వరిపితుల వల్లనే క్రమంగా వరిజామం జెందుతూ వచ్చింది. కాబట్టి విజయ యొక్క ధనరూపానికి పూర్వం ఏ రూపములున్నవో కూడా చూడాలి.

పురాతన కాలంలో ఉత్పత్తి బహు సామాన్య వద్దతులలో జరుగు తున్నప్పుడు (సామాన్య ఉత్పత్తి విధానం వున్నప్పుడు) వస్తువుల మధ్య మారకం ఒకసూత్రం ప్రకారం జరిగేదికాదు. సాధారణ వద్దతిలో, లెక్కలేకుండా జరిగేది. ఒకడు పశుచర్మాన్ని తెచ్చి, ఇంకొక తెగలోని వారికిచ్చి రెండు యీదెలు తెచ్చు తునేవాడు. పశుచర్మం రెండు యీదెలకు మారుటకు ఏమిసూత్రమున్నది? ఏమీ లేదు. ఈ మారకం తలవని తలంపుగా జరిగింది. అందుచే విజయ యొక్క ఈ స్వరూపాన్ని సామాన్య రూపం అవిగావి, విజయయొక్క తలవనితలంపు రూపం అవిగావి అంటారు.

అయితే విజయ యొక్క సామాన్య రూపంలో కూడా ఒక విషయాన్ని మనం చూస్తాము. ఇక్కడ ఒక పశుచర్మం రెండు యీదెలతో మార్చబడుచున్నది. పశుచర్మం విజయ యంత : రెండు యీదెలు కాబట్టి పశుచర్మంయొక్క విజయ యీదెలతో పోల్చిచూస్తేగాని తెలియటంలేదు. కాబట్టి పశుచర్మంయొక్క విజయ మొత్తము ఎంతో దానంతట అదే బహిర్గతంకాదు : దానిని ఈదెలతో పోల్చినప్పుడే బైటపడుతుంది. కాబట్టి పశుచర్మం విజయను “తారతమ్యపు విజయ” అంటాము. ఈదెల విషయములో : ఇక్కడ ఈదెలు ఎందుకు వుపయోగపడుచున్నవి? చర్మంలో ఎంతవిజయవున్నదో కొలిచిచెప్పుటకు. ఉప్పుపోగువున్నది. దాని ప్రమాణం యెంత వున్నది చెప్పాలంటే పేర్లతో కొలుస్తాము. అంటే పేరుఉప్పుయొక్క ప్రమాణాన్ని తెలియజేయుటకు సాధారణంగా వినియోగపడుచున్నది. అట్లే చర్మంవిజయ యొక్క ప్రమాణాన్ని తెలియజెప్పుటకు ఇక్కడకూడా యీదెలు వుపయోగపడుచున్నవి. కాబట్టి యీదెల విజయను సరిసమానపు విజయ అంటాము. చర్మంయొక్క విజయ రెండు యీదెలు ఉపయోగపు విజయద్వారా బహిర్గతమవుతుంది.

ఈ సందర్భంలో మనం ఒకటి చూస్తున్నాము. ఒక నరుడుయొక్క ఉపయోగపు విజయ (రెండు ఈదెల ఉపయోగపు విజయ) ఇంకొక నరుడు (చర్మము) యొక్క విజయను కొలుచుటకు ఉపయోగపడు చున్నది. ఒకే వస్తువుకు యీ రెండు గుణాలు, విజయ, ఉపయోగపు విజయ వుంటాయి. కాని మారకంలో ఒక్కొక్క వస్తువుకు ఒక్కొక్క గుణమే ప్రాధాన్యం వహిస్తుంది. ఇక్కడ ఒక మనిషికి రెండుయీదెలు కావాలి. అంటే ఆ యీదెలు అతని ఉపయోగార్థం కావాలి. అందుచే ఆ యీదెల ఉపయోగపు విజయ ఈతనికి కావాలి. అదే సమయంలో ఈతడు యీదెలను కొనుటకై ఒక పశుచర్మాన్ని ఇచ్చేస్తున్నాడు. ఈ పశుచర్మం కూడా ఉపయోగకరమైన వస్తువే అయినా, ఆ ఉపయోగం ఇతడికి అవసరం లేదు. అతడికి కావలసినది యీదెలను కొనడానికి చర్మం సాధనం మాత్రమే. అందుచే ఈతనికి సంబుధించినంత వరకూ చర్మానికి మారకం విజయ మాత్రమే వుంటుంది. చర్మం

చర్మనికిగావి, యీచెలు యీచెలకుగావి మారవు. చర్మం ఈచెలకు మాత్రమే మార్పబడుతవి. అందుచేత తేలేదేమిటాచే, నరుకుయొక్క విలువ ఇంకొక నరుకు యొక్క ఉపయోగపు విలువ ద్వారా మాత్రమే దిహిర్గతమవుతుంది.

ఉదాహరణకు : 4 చెప్పుల విలువ ఎంత : 4 చెప్పుల విలువ 4 చెప్పులు అని అనము. 4 చెప్పుల విలువ 2 చొక్కాలు అని చెప్పుతాము. ఎందుచేత? చెప్పులు ఇచ్చి చెప్పులు పుచ్చుకోము. చెప్పులు ఇచ్చి చొక్కాలు పుచ్చుకుంటాము. కాబట్టి చెప్పుల విలువ చొక్కాల ద్వారా కన్పిస్తుంది. అంటే ఒక నరుకు విలువ మరొక నరుకు ఉపయోగపు విలువద్వారా కన్పిస్తుంది.

కాబట్టి ఒక నరుకుయొక్క పునయోగపు విలువద్వారా మరొక నరుకు యొక్క విలువ దిహిర్గతమౌతుంది. అంటే రూపొందిన శ్రమద్వారా సామాన్యపు శ్రమ ఎంత యిమిడివుందో తెలుస్తుంది.

అయితే, పురాతనకాలంలో రెండు వస్తువుల మధ్యనే మారకం జరిగి వున్నా, శ్రమగా ఎక్కువ వస్తువుల మధ్య మారకం ప్రారంభమైంది. ఇట్టి మంద ర్మంలో విలువ యొక్క సామాన్యరూపం పోయి విలువయొక్క విస్తారిక రూపం వస్తుంది. అంటే ఒక వస్తువు మరొక వస్తువుతోనేగాక, అనేక వస్తువులతో మార్ప బడుటకు వీలు ఏర్పడుతుంది. ఉదాహరణకు : చర్మం రెండు ఈచెలతోనేగాక, 1 జత చెప్పులు లేక పడవ తెడ్డు, లేక ఒక కట్టునంచ, లేక ఒక దస్తా దాన్యం - దేవికోనైనా మారుతుంది. అంటే విలువ యొక్క సామాన్య రూపం, విస్తారిక రూపం యీ విధంగా వుంటాయి :

సామాన్య రూపం

1 వకు చర్మం = 2 ఈచెలు

విస్తారిక రూపం

1 వకు చర్మం } = 2 ఈచెలు
లేక, 1 జత చెప్పులు.
లేక, 1 పడవ తెడ్డు
లేక, 1 కట్టునంచ
లేక, 1 దస్తా దాన్యం

ఈ పై ఈశ్వేషన్వల్ల తెలిపేదేమిటి? మానవ శ్రమజీవితమైన ఒక వస్తువు ఏ యితర వస్తువుతోనైనానరే మారుతుంది. ఈనాటికి మారకం కూడా వృద్ధియైంది. కాబట్టి ఇది అవసరమైంది.

విలువయొక్క విస్తారికరూపంలో విలువయొక్క రూపం అభివృద్ధియైన దన్నమాట. ఒక నరుకుయొక్క విలువ అనేక నరుకుల ద్వారా దిహిర్గత మవు చున్నది. విలువకు, ఉపయోగపు విలువకూ మధ్య విభాగం ఎక్కువ అయింది.

కాని మారకం వృద్ధిఅయినకొందీ ఈ విలువయొక్క విస్తారిత రూపం కూడా చాలలేదు. ఇందులోని లోపాలు స్పష్టంగా కానవచ్చినవి. ఒకవివద్ద చర్మం వుంది. ఒకవివద్ద ఈటెలు వున్నవి. ఇంకొకవి వద్ద చొక్కా వున్నది. ఇంకొకవి వద్ద దాన్యం వున్నది. చర్మం కావలసినవానికి దాన్యం కావాలి. కాని దాన్యం కావలసినవానికి చర్మం అక్కరలేదు. చొక్కా కావాలి చొక్కా వున్నవానికి దాన్యం అక్కరలేదు. ఈటెలుకావాలి. ఇటువంటి పరిస్థితులలో చర్మం వున్నవానికి దాన్యం ఎట్లా వస్తుంది : చర్మంతో చొక్కానుకొని, చొక్కాతో దాన్యాన్ని కొనాలి. రక్షణ రకాల నరుకులు ఇట్టి వస్తుమార్పిడి ఎట్లా సాధ్యం అవుతుంది : అందుచే మారకంలో మరింత సులభమగు వద్దతి వచ్చింది. విలువ యొక్క వర్వసాధారణ రూపం వచ్చింది. మారకం కొద్దిగా జరుగుతూవుండే కాలంలో విలువయొక్క విస్తారిత రూపం వుండేది. ఆ కాలంలోనే యితర నరుకులుకన్న ఏదో ఒక నరుకు యొక్కవగా చలామణీ అవుతూ వుండేది. చర్మం, చొక్కా, చెప్పులు, దాన్యం, ఈటెలు, పశువులు, తెడ్లు, కట్టువంచలు మున్నగు అనేక నరుకులలో ఏదో ఒక నరుకు యితర వాటికన్న ఎక్కువగా ఇచ్చిపుచ్చుకోబడతూ వుండేది. క్రమంగా యితర నరుకులన్నీ ఈ నరుకుద్వారానే మారటం వచ్చింది. ఉదాహరణకు : విలువ యొక్క విస్తారిత రూపంలో ఎద్దు యితర నరుకులకన్న ఎక్కువగా చలామణీ అవుతూవుండేవి అనుకుందాము. కాబట్టి ఎద్దు విలువ అనేక యితర నరుకుల ద్వారా వెల్లడింపబడేది అంటే ఒక ఎద్దు, ఒక పడవతో, లేక 3 జతల చెప్పులతో, లేక మూడు బస్తాల దాన్యం, లేక 20 అంబులు, లేక ఈ వరుసను వెనకకు తిప్పితే విలువయొక్క వర్వసాధారణ రూపం వస్తుంది.

1 పడవ, లేక	} = 1 ఎద్దు
2 జతల చెప్పులు, లేక	
3 బస్తాల దాన్యం, లేక	
20 అంబులు, లేక	
6 చొక్కాలు మొ॥	

ఇందువల్ల ఏమి ఏర్పడుచున్నది : ఒక్క నరుకు యితర నరుకులన్నిటి యొక్క విలువను నిర్ధారణచేయుటకు ఏర్పడియున్నది. ఈ విధమైన నరుకును విశ్వవ్యాపితమగు సరిసమాన వస్తువుగా పిలుస్తాము. ఈ నరుకు ఏ నరుకుకు బదులుగా నైనా వెంటనే స్వీకరింపబడుతుంది. ఇందువల్ల విలువయొక్క విస్తారిత రూపంలోవున్న యిబ్బండికాస్తా తొలగిపోతుంది. చర్మం కావలసినవాడు అమ్మి వేషకొని విశ్వవ్యాప్తమగు సరిసమాన వస్తువును అనగా ఎద్దును సంపాదిస్తాడు. ఆ ఎద్దుతో తన తవుసరమైన దాన్యమును కొనుక్కుంటాడు. ఇట్టి పరిస్థితిలో విలువకూ వుపయోగపు విలువకూ మధ్య విభాగం మరింత పెరుగుతుంది. అన్ని నరుకుల విలువలూ ఒక్కనరుకులో ప్రతిఫలిస్తవి. ఈ ఒక్కనరుకుయొక్క పని ఏమిటంటే

యితర అన్ని నరుకులయొక్క విలువనూ కొలిచి తెలియజేయడమే. ఈ విధంగా అన్ని నరుకులూ రెండు పరస్పర వ్యతిరేకమగు గ్రూపులుక్రింద విడిపోతాయి. అన్ని నరుకుల విలువలనూ ప్రతిఫలించే విశ్వవ్యాప్త పరిసమానవస్తువు ఒక్కటే ఒకగ్రూపు. తక్కిన నరుకులన్నీ ఒకగ్రూపు.

విలువయొక్క సర్వసాధారణరూపం, విచ్ఛిన్న విలువయొక్క “ధన రూపం” అమలులోకి వచ్చినవి ఈ రెండింటికీ తేడా న్నవ్వమే. బంగారం వెండి లోహాలు యీ విశ్వవ్యాప్త సరికమాన వస్తువును ధరించగానే విలువయొక్క ధన రూపం వచ్చింది. ధనరూపానికి సామాజిక కర్తవ్యం ఒకటి యేర్పడింది. దీనివని యితర అన్ని నరుకులయొక్క విలువల ప్రమాణాన్ని తెలియజేయడమే. అద్దంలో అన్ని వస్తువులు ఎట్లా ప్రతిఫలిస్తాయో, అట్లాగే ధనరూపంలో అన్ని నరుకుల విలువ ప్రతిఫలిస్తాయి. అయితే మనం ఒకటి మరిచిపోరాదు. విలువగల నరుకులే అనగా మానవ శ్రమపూరితములగు నరుకులే - ఒకదానితో ఒకటి మారగలవు. అందుచే బంగారం గాని, వెండిగాని ధనంగా తయారై యితర నరుకులతో మారుతున్నవి. అంటే బంగారం, వెండి లోహాలుకూడా విలువను కల్గివుండాలి. అవి కూడా ఒక నరుకు అయివుండాలి. బంగారంకూడా ఒక నరుకుయేననీ, అదికూడా మానవశ్రమ పూరితమేననీ, మనం యెరుగుదుము. యెంతో తద్వలన గనులుతవ్వినీ, శుభ్రపరిచేనేగాని బంగారం, వెండిలోహాలు రావు. వాటిని కరిగించి పోత పోస్తేనేగాని రూపాయలు మున్నగునవిరావు. కాబట్టి వాటిలో విలువ వున్నదని మనం తెలుసుకోవగలం. కాబట్టే ధనం ఇతరనరుకుల విలువను తెల్పుటకు, వాటితో మారుటకు అర్హతను పొందుచున్నది.

విలువ అనేది మనుష్యుల మధ్య ఏర్పడిన ఒక నిర్ణీతమగు సాంఘిక సంబంధం. కాని నరుకులమధ్య సంబంధంగా బహిర్గతమౌతుంది. ఒక నరుకుయొక్క విలువ ఆ నరుకులను బట్టే తెలుసుకోబడదు. మరొక నరుకు సహాయంతోనే, మరొక నరుకుతోపోటీ పెట్టబడినప్పుడే ఈ విలువ తెలుస్తుంది. కాబట్టి ఒక నరుకు మరొక నరుకుతో వుండే మారకం సంబంధం, లేదా “మారకం విలువ” ద్వారానే ఆ నరుకు విలువ తెలుస్తుంది. విలువయొక్క వివిధరూపాలు, సామాన్య రూపం నుండి ధనరూపంవరకు మారినక్రమం చూశాము. నరుకులలో ఇమిడివుండే పరస్పర వైరుధ్యాల అభివృద్ధికో విలువయొక్క వివిధరూపాల అభివృద్ధి తోడివదిలి వుంది. మారకం పెరిగినకొద్దీ, దానితోబాటు విలువయొక్క రూపాలు మారినకొద్దీ నరుకు యొక్క విలువ, వుపయోగపు విలువల మధ్యవుండే వైరుధ్యం మరింత పెరుగుతుంది. ధనంలో ఇది మరింత స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది. ధనం ఒక్కటే విలువను తెలియజేసే విశ్వవ్యాప్తమగు సాధనం. ఇతర అన్ని నరుకులూ ధనం ముందు వుపయోగపు విలువలుగా వచ్చి విరిచుకుపోతాయి. ఈ వుపయోగపు విలువలలో ఒక్కొక్కదాని విలువను తెలియజేస్తానికి ధనం ఒక కొంతబద్ధ.

సరుకుల భూతక కి

సరుకుల వృత్తి విధానంలో ఒక విచిత్రం గోచరించుతుంది. వృత్తి సామాజికమైంది. మనుష్యులమధ్య సంబంధాలు హెచ్చినవి. కాని మనుష్యులమధ్య ఈ సంబంధాలు వారిపట్ల సంబంధాలుగా గాక సరుకులమధ్య సంబంధాలుగా పైకి కన్పిస్తాయి. ఉదాహరణకు ముచ్చివానినీ, దర్జీవానినీ చూద్దాము. ముచ్చి చెప్పలు తయారుచేశాడు. దర్జీ చొక్కాలు కుద్దాడు. ముచ్చికి చొక్కాలు కావాలి. దర్జీకి చెప్పలు కావాలి. అంటే ముచ్చియొక్క శ్రమ, దర్జీయొక్క కోర్కెలను తీరుస్తానికి కావాలి. అట్లే దర్జీవాని శ్రమ ముచ్చివాని కోర్కెలు తీరుస్తానికి పునయోగపడుతోంది, కాబట్టి ఈ ఇద్దరిమధ్య సంబంధం ఏర్పడుతోంది. సరుకుల వృత్తిప్రకారం మూనవులమధ్య - దర్జీ, ముచ్చివాండ్రమధ్య - సంబంధం ఏర్పడుతున్నది. కాని ఈ సంబంధం ఎట్లా విపరీతమౌతోంది? ఏ విధంగా అది కన్పడుతోంది? సరుకులు ఒకరి చేతుల్లో నుండి మరొకరి చేతుల్లోనికి మారినవి. చెప్పలు దర్జీవానికి, చొక్కాలు ముచ్చివానికి చేరినవి. అయితే నరానరి చొక్కాలు దర్జీవాని నుండి ముచ్చికి, చెప్పలు ముచ్చినుండి దర్జీవానికి వెళ్ళవు. ముచ్చి తీవ్రమైన చెప్పలను సాహసకారుకు అమ్ముతాడు. అందుకు డబ్బువస్తుంది. తన డబ్బుతో దర్జీ చెప్పలను, తన డబ్బుతో ముచ్చి చొక్కాలను కొనుక్కుంటారు. ఈ విధంగా సరుకుల ఉత్పత్తి విధానంలో మనుష్యుల మధ్య వుండే ఉత్పత్తి సంబంధాలు సరుకుల కదలికగా, సరుకుల సంబంధాలుగా కన్పిస్తవి.

విలువ అనేది సరుకులను ఉత్పత్తిచేయు మనుష్యుల మధ్య సంబంధం. కాని ఇది వస్తువులమధ్య - సరుకుల మధ్య - సంబంధంగా కన్పిస్తుంది. ఉత్పత్తి సంబంధాల విజన్వరూపం ఒక తెరవల్ల వస్తువుల మార్పిడి వెనుక దాగివుంటుంది. ఒక సరుకుకు రంగు, బరువు మున్నగు గుణాలున్నట్లే విలువ గూడా సహజ గుణంగా కన్పిస్తుంది. ఉదాహరణకు దావ్యం బరువు 1 పౌండు. దాని విలువ 5 రూపాయలు అని అంటాము. ఈ విధంగా సరుకుకు ఒక సహజ విలువ గుణంగా కన్పిస్తూ వుంటుంది; సరుకు అనేది చాలా విచిత్రంగా తయారౌతుంది. ఒక ఉత్పత్తి దారుని అదృష్టమంతా అతని సరుకులపై ఆధారపడి వుంటుంది. ముచ్చివాడు తన చెప్పలను అమ్ముకోగల్గితేనే దావ్యం కొనగలుగతాడు. అమ్మలేదా తిండిలేక వస్తు వండుకోవలసిందే. చెప్పల ధర తగ్గిందా అతడు కొనగల్గిన దావ్యం కూడా తక్కువ వస్తుంది. అందుచే అర్థాకలితో వూడవలసి వస్తుంది. అయితే ముచ్చివాడు ఎందు చేత చెప్పలు అమ్ముకోలేదు; లేక చెప్పల ధర ఎందుకు పడిపోయింది? దీనికి కారణాలు అర్థిక జీవితంలో మార్పులలోనే కన్పిస్తాయి. కాపిటలిస్టు సమాజంలో మనుష్యుల మధ్య వృత్తి సంబంధాలలో కల్గిన మార్పులలో గోచరిస్తాయి. అర్థిక సంక్షోభం వచ్చివుండవచ్చు. లేదా తమ జీతాలు తగ్గించబడడం ద్వారా కార్మికులు

చెప్పుచును కొనబడు తగ్గించేశారు. ఇందువల్ల చెప్పుల ధరలు పడిపోయినవి. ఈ విధంగా మనుష్యుల మధ్య వుత్పత్తి సంబంధాలలో వచ్చిన మాడ్చులు నరుకుల ధరలను నిర్ణయిస్తున్నవి. కాని సామాన్య వుత్పత్తిదార్లకు, ఉదాహరణకు ముచ్చి వానికి విజయమైన కారణాలు చాలాకాలం వరకూ తెలియవు. ఎప్పుడో తెలుసుకున్నప్పు టికి ఆ జ్ఞానం కూడా నశియైనదిగా వుండదు.

✓ సరుకుల వుత్పత్తి విధానంలో వుత్పత్తి ద్వారా మనుష్యుల మధ్య ఏర్పడిన సంబంధాలు సరుకుల మధ్య సంబంధాలుగా కన్పిస్తవి. ఈ విధంగా సరుకులకు విచిత్రమైన సామాజిక ధర్మాలు ఏర్పడుతవి. సరుకులే ప్రపంచమంతాను. సరుకుల సంబంధాలే ప్రపంచంలో మనుష్యుల మధ్య సంబంధంగానూ కన్పిస్తవి. సరుకునే సర్వంగా పూజించటం జరుగుతుంది. దీనినే “సరుకుల భూతత్వ క్తి (Fetishism) * అని అంటాము. కాపిటలిజంలోని మనుష్యుల మధ్య ఏర్పడిన సంబంధాలు వస్తువుల వెనుక మరుగుపడి వుంటాయి. వ్యక్తుల మధ్య వుత్పత్తి సంబంధాలన్నీ వస్తువుల మధ్య సంబంధాలుగా, వస్తువుల ద్వారా ఏర్పడిన సంబంధాలుగా కన్పిస్తాయి. ఈ విధంగా కాపిటలిస్టు సమాజంలో మానవుల మధ్య ఏర్పడిన సామాజిక సంబంధాలు వస్తువుల వెనుక మరుగు పడిపోయి, వాటి ప్రాధాన్యత, స్వరూపం మున్నగు వని కన్పడకుండా వుంటాయి. అందుచే ఈ సరుకుల భూతత్వ క్తిని బట్టబయలు చేయాలి; దాని స్వరూపాన్ని పూర్తిగా గ్రహించాలి.

✓ ఈ సరుకుల వైచిత్ర్యాన్ని మార్క్సు ఒక్కడే మొట్ట మొదటగా బట్టి బయలు చేశాడు. ఇంతవరకు ప్రతివాడూ సామాజిక సంబంధాలను సరుకుల మధ్య సంబంధాలే, సరుకుల వల్ల ఏర్పడిన సంబంధాలే - అనుకుంటూ వుండేవారు. కాని మార్క్సు ఇది తప్పు అనీ, విజ్ఞానికి అవి మనుష్యుల మధ్య ఏర్పడిన సామాజిక సంబంధాలనీ చెప్పాడు. సరుకుల ఉత్పత్తి విధానంలో మనుష్యులలో ఏర్పడిన సామాజిక సంబంధమే విజయ వలన మొట్ట మొదటగా మార్క్సుయే స్పష్టం చేశాడు.

“అర్థశాస్త్రం” “సరుకులతో”, ప్రారంభమవుతుంది. ఇద్దరిమధ్య గాని, రెండు తెగల మధ్యగాని ఉత్పత్తికాబడిన వస్తువులు మారటం ప్రారంభమైనప్పటి నుండి ప్రారంభమవుతుంది. మారకం కాబడే వస్తువునే సరుకు అంటాము. ఇద్దరు మనుష్యులు వున్నార; అందులో ఒకడు ఉత్పత్తిదారుడు, రెండోవాడు కొనుగోలు దారుడు వీరిరువురూ వేర్వేరు వనులు చేసినవారు. వీరిరువురి “మధ్య సంబంధాలు” ద్వారా ఒక “వస్తువు” మారుచున్నది. అప్పుడే సరుకు అనేదిగా ఆ వస్తువు తయారవుతున్నది. ఇది అసలు విషయం. అర్థశాస్త్రంలో మనం ఈ విషయాన్ని మొదటి నుండి కొన వరకు చూస్తాము. కాని దీనినే బూర్జువా అర్థిక శాస్త్రవేత్తలు

* భూతత్వ క్తి (Fetishism) అంటే ఒక వస్తువుకు కొన్ని అమానుష శక్తులను అపాదించి, దానిని కొనవటం [అనువాదము]

గ్రహించలేక తికమకలుపడ్డారు. మనుష్యులమధ్య సంబంధంతోనే, చివరి చివరికి వర్గాల మధ్య సంబంధంతోనే ఆర్థిక శాస్త్రం సంబంధించి వున్నదిగాని, వస్తువుల మధ్య సంబంధంతో కాదు అనే విషయాన్ని వీరు గ్రహించలేక పోయారు. కాని విజ్ఞానికి వ్యక్తులమధ్య వర్గాల మధ్యవుండే సంబంధాలు ఎల్లప్పుడూ “వస్తువులతో జోడింపబడివున్నవి. పైకి వస్తువులుగా కన్పిస్తవి.” కొద్దికొద్దిగా కొంతమంది ఆర్థిక శాస్త్రవేత్తలు ఈ విషయాన్ని గ్రహించినా, మార్క్సుయే మొట్టమొదటగా దీని పూర్తి స్వరూపాన్ని బైటపెట్టాడు. అది ఈనాడు పరమప్రామాణికంగా బూర్జువా ఆర్థిక శాస్త్రవేత్తలచేత గూడా అంగీకరింపబడక తప్పలేదు. *

సరుకుల వుత్పత్తిలో ధనయోగ్మ పాత్ర

వస్తుక కాలంతో ఒక సరుకు ఇంకొక సరుకుతో సూటిగా మారటం అనేదిలేదు. ఇప్పుడు జరిగేదల్లా, ఒక సరుకును వుత్పత్తి చేసినవాడు, ఆ సరుకును దబ్బుకు అమ్ముతాడు. ఆ వచ్చిన దబ్బుతో తనకు కావలసిన సరుకును కొంటాడు. ఈ విధంగా సరుకులు సూటిగా ఒకదానితో ఒకటి మారటంలేదు. అయినా సరుకుల మారకం అని ఎందుకంటాము? దీనికి కారణం స్పష్టమే. విజ్ఞానికి సరుకుల మధ్యనే మారకం జరుగుతోంది. ఈ మారకం జరగటానికి ధనం మధ్యవర్తిగానే, దళారిగానే వుంటున్నది. కాపిటలిస్టు తన సరుకులను అమ్మివేసి దబ్బు సంపాదిస్తాడు కాని అతనికి దబ్బు దబ్బుగా మాత్రమే కాదు కావలసింది. ఇంకా ఎక్కువ ముడి వదార్థాలను కొని సరుకులను ఎక్కువగా ఉత్పత్తి చేయటమే అతని కోర్కె. అందుకే అతడు ధన సముపార్జన చేస్తున్నాడు. కాబట్టి ఉత్పత్తిని అధికం చేస్తాననే యీతనికి ధనం అవునరం అవుతున్నది.

అయితే ఒక సరుకుతో ఇంకొకసరుకు సూటిగా మారేవద్దతి నుండి ధనం ద్వారా మారేవద్దతి చాలా దిన్నమైనది. మారకంలో ధన రూపంగానే సరుకులో ఇమిడివున్న పరస్పర వైరుధ్యాలు మరింత అధికమౌతాయి.

మారకంలో, ఎవరియొక్క అంగీకారంతో గాని, ఒప్పందంతోగాని ధనం ప్రవేశ పెట్టబడలేదు. దానంతటాదే ఆచరణలోనికి వచ్చింది. మారకంలో ధనరూపం వచ్చిన తర్వాతనే సరుకుల ఉత్పత్తి విధానం క్రింద ఉత్పత్తి గావించే, లక్షలాది వ్యక్తుల మధ్య సామాజిక సంబంధాలు దృఢమైనవి.

శ్రమయొక్క రెండురూపాలను చూశాము. ఇవే నర్వసామాన్యపు శ్రమ, రూపొందిన శ్రమ ఈ రెండు రూపాలమధ్య వైరుధ్యాలను కూడా చూశాము. శ్రమయొక్క రెండురూపాల మధ్య వైరుధ్యాలే సరుకుయొక్క రెండు గుణాల మధ్య ఉపయోగపు విలువ, విలువల మధ్య - వైరుధ్యాలుగా కూడా చూశాము. విలువయొక్క ధనరూపం వ్యాప్తిలోకిరాగానే ఈ వైరుధ్యాలు మరింత వృద్ధియౌతాయి.

* “రివ్యింగ్ వ్యూయర్ షిప్” అనే ఎంగెల్స్ గ్రంథం నుండి.

నరుకు రెండు రూపాలు పొందుతుంది. ఒకటి ధనం; రెండవది నరుకు. ధన రూపంలో మారకం జరిగినపుడు నరుకు బదులు ధన్యు యివ్వబడుతుంది. అంటే ఆ ధన్యులో నరుకుయొక్క విలువ యిమిడివున్నదన్నమాట.

నరుకుయొక్క విలువ దాని అరీదుగా బహిర్గతమౌతుంది. అవగా కొంత మొత్తపు ధనంగా చెప్పబడుతుంది. ఒక నరుకును ఉత్పత్తిచేయటంతో కాపిటలిస్టు వని పూర్తిగాడు అతడు దానిని ధన్యుకై మార్చుకోవాలి. అవగా ఆ నరుకు అమ్మ బడాలి. దాని ధరను అతడు పొందాలి. ఆ నరుకు అమ్మబడలేదంటే ఉత్పత్తిదారుని శ్రమ వృధా అయిందన్నమాట.

ధనం విశ్వవ్యాపితమైన నరుకు. విశ్వవ్యాప్తంగా అన్ని నరుకులకు సరి సమానమగు కొంత. ధనం విలువయొక్క మూర్తి. పర్యసామాన్యపు శ్రమయొక్క మూర్తి ప్రత్యేక వ్యక్తులు సృష్టించిన వస్తుసముదాయమంతా నరుకులుగా మారు తుంటే. సామాజిక శ్రమవల్ల సృష్టించినవిగా పరిగణించబడుచున్నవి. అట్లు నరుకులు, సామాజిక శ్రమజనితములన్న విషయాన్ని ధనం రూఢిపరుస్తుంది.

అయితే ఇందులో ఒక ప్రమాదం వున్నది. ఎవరైనా ఒకరి నరుకు బజారులో అమ్ముడుపోదు అంటే, అతడి వ్యక్తిగతశ్రమ సామాజికశ్రమలో భాగం కావటం లేదన్నమాట. ఎందుచేత? అతడు పుత్పత్తిగావించిన నరుకు సమాజానికి అవసరం లేకపోయింది. అతడు అవసరంగా శ్రమవడి ముడివస్తువులను, వని ముట్లను అర్చుజేసి అమ్ముడుపోవటంవంటి నరుకులను తయారుచేశాడు. ఇది ఉత్పత్తి విధానంలోవున్న అరాజకంవల్ల జరుగుచున్నది. సమాజానికి ఏది అవసరమో, ఏది పుత్పత్తిచేయాలో తెలియక అతడొక వస్తువును పుత్పత్తిజేశాడు. అది అమ్ముడు కా లేదు. అందుచే అతడి శ్రమ వినియోగవడక, వేరుగానే వుండిపోయింది. ఈవిధంగా ధనరూపంలో నరుకుల భూతశక్తి మరింత వృష్టంగా గోచరిస్తుంది. మార్కుస్ చెప్పినట్లు కాపిటలిస్టు పుత్పత్తి సంబంధంలో పుత్పత్తి అంతా గిట్టుపూత పూయబడి వుంటుంది. అంటే వెండి, బంగారముల రూపంలో వుంటుంది. ధనమునకు అమానుష శక్తులన్నీ, దైవిక శక్తులన్నీ అంతుగట్టబడుతాయి సామాజికాభివృద్ధి వల్లనే ధనం ఏర్పడినా, కాపిటలిస్టు సమాజంలో ధనం విసరిత ప్రాముఖ్యతను, బలాన్ని మంపాదించుకొన్నది.

“ధనం మారకంయొక్క వృద్ధిక్రమంలోనూ, నరుకుల ఉత్పత్తి విధానం లోనూ వచ్చిన చిట్టచివరిరూపం. ఇట్టి దశలో మార్కెటుద్వారా లక్షకొరిదిగా వున్న ఉత్పత్తిదార్లమధ్య ఏర్పడిన సామాజిక బంధాల్ని వ్యక్తిగత శ్రమకు కల్గిన సామాజిక స్వభావాన్ని ఈ ధనం మడుగు పరుస్తున్నది.” *

* “మార్కుస్ - ఎంగెల్స్ - మార్క్సిజం” అన్న రెవిన్ గ్రంథం నుండి.

స్వీయోపయోగం ఉత్పత్తి విధానం నుండి కాపిటలిజానికి మారేటందుకై ధనం ఎంతో ఉపయోగపడింది. ఏదో ఒకవిధంగా బాగా సంపదలను కూడబెట్టి భాగ్యవంతులైన యజమానులు తమ సంపద వంతులను ధనరూపంలో ఉంచేవారు. ధనరూపంలోనే మొట్టమొదటగా కాపిటల్ (పెట్టుబడి) ప్రభవించుతుంది.

ధనం యొక్క విధులు

నరుకు ఉత్పత్తివిధానంలో ధనం చేయవలసిన వనులు చాలా వున్నవి. ప్రతి నరుకూ నిర్ణీతమగు కొంత ధబ్బుకు అమ్మబడుతూంది. ఈ ధబ్బు మొత్తాన్నే “నరుకు యొక్క వెల” అంటాము. కాబట్టి ధబ్బురూపంలో చెప్పబడిన విలువయే ఖరీదు. నరుకు యొక్క విలువ ధబ్బురూపంలో కొలవబడుతూంది.

ఏ నరుకు అయినా మారలి అంటే, అది అమ్మబడవీయండి, కొనబడవీయండి. దాని విలువ ధబ్బురూపంలో కొలవబడాలి. ఈ విధంగా లెక్కకట్టడమే నరుకులు మారటానికి ఆధారం. ఒక నరుకు అమ్మబడటానికి, కొనబడటానికి పూర్వం దాని వెల తెలిసివుండాలి. కాబట్టి “విలువయొక్క కొలతగా” ధబ్బు ఉపయోగ పడుతుంది.

ఒక నరుకుయొక్క విలువ ఆ నరుకును పుష్పత్తివేయుటకై ఖర్చుపడిన శ్రమకారంపై ఆధారపడి వుంటుందని లోగడ చూశాము. అయితే ఒక నరుకు విలువ శ్రమకారం ద్వారా వ్యక్తం కాజాలదు. ఉదాహరణకు, ఒక జత చొక్కాలు తయారుచేయుటకు 20 గంటల కాలం వట్టింది అనుకుందాము. (కాలం చెప్పటంలో సామాజికంగా ఆపునరమైన కాలం అని గుర్తించాలి). ఆ జత చొక్కాల విలువ 20 గంటల కాలం అని చెప్పము వాటి వెల 10 రూపాయలు అని చెప్పకము. ఈ విషయమే గూడా లోగడనే వృద్ధవర్ణబడింది. ఒక నరుకు విలువ మరొక నరుకు మధ్యవర్తిత్వద్వారానే వెల్లడిఅవుతుందనికూడా చూశాము. అయితే యీమార్గంలో ఒకటి జరుగుతుంది. బజారులోకి చొక్కాలు యెక్కువ వచ్చినవి. అట్టి సందర్భంలో జత చొక్కాలు రు. 10 లకు అమ్మబడవు. రు. 5 కే అమ్మబడుతవి. అంటే 20 శ్రమ గంటలకాలం వట్టిన చొక్కాలు 10 శ్రమ గంటలకాలంలో ఉత్పత్తికాబడిన నరుకులకే మారుతవన్నమాట. ఈవిధంగా ఖరీదు యెప్పుడూ విలువకు అటూయటూ ఉండుతూ వుంటుంది. ఒకప్పుడు విలువకన్న వెల కొద్దిగా ఎక్కువ ఉండవచ్చును. ఒకప్పుడు తక్కువ ఉండవచ్చును.

విలువను కొలిచే సాధనమైనప్పుడు ధనముకూడా ఒకనరుకు అయివుండాలి. దానికి విలువకూడావుండి వుండాలి. ఒక బరువుగల పదార్థంయొక్క బరువు యెంత వుందో తూచాలంటే బరువుగల మరొక పదార్థాన్నే పునయోగించాలిగదా : అట్లే ఒకనరుకు విలువను ధనంద్వారా తెలుసుకోవాలంటే ధనానికికూడా విలువవుండి వుండాలి. అయితే, ఈ కొలతలో ధనం ప్రత్యేకంగా హాజరై వుండాలా : అక్కర

లేదు. చిల్లిదమ్మిడి జేబులో లేకపోయినా, ఎంత మొత్తం నరుకుల విలువనైనా, మరలగా తెలుసుకొనవచ్చును. 10 చెప్పల జతల ఖరీదు 40 రూపాయలు అని చెప్పవచ్చును. ఇందుకు వానికి 40 రూపాయలు ప్రత్యక్షంగా కచ్చించనక్కరలేదు. కాబట్టి నరుకుల విలువలను కొలుచుటకై ధనం, సిద్ధాంతరీత్యా కొంపాత్ర మాత్రమే. అందుచే దానిని “అదర్శప్రాయమగు ధనం” అంటాము. కాబట్టి విలువలను కొలుచుటకై ధనంయొక్క మొత్తముతో అవునరంలేకని తేలుకోంది.

నరుకుకు ధనరూపంలో ఖరీదు కట్టుబడినతర్వాత అది అమ్మబడాలి. అంటే ధనంతో మార్పబడాలి. ఈ విధంగా ధనసాధనంతో జరిగే నరుకుల చలామణి అంటాము నరుకుల చలామణి దబ్బు చలామణితో జోడించబడివున్నదని స్పష్టంగా తెలుస్తూనే వున్నది. అమ్మేవాని చేతులలో నుండి నరుకు కొనేవాని చేతుల్లోకి పోతూనే, కొనేవాని చేతుల్లోనుండి దబ్బు నరుకును అమ్మేవాని చేతులలోనికి పోతుంది. అంటే యిక్కడ దబ్బు చలామణి సాధనంగా, నరుకుల మధ్య మారకానికి సాధనంగా వుపయోగపడుచున్నది.

చలామణి సాధనంగా తన పాత్రను నిర్వహించుటకై ధనం ప్రత్యక్షంగా హాజరుకావాలి. ఇక్కడ యిది “అదర్శప్రాయమగు ధనం”గా వుండటానికి వీలులేదు. విలుమగు ధనంగానే వుండాలి. “అదర్శప్రాయమగు” ధనంతో ఒక్క చిటికెడు వ్యయమునుకూడా కొనలేమన్న విషయం స్పష్టమే. రక్షరూపాయలంటే యెంతో విమేషు కొనవచ్చునో నీవు ఊహించవచ్చును. కాని ఒక్క కంపాళీని కొనాలంటే నీ ఊహణ తమగు రక్షరూపాయలు యెందుకూ కొరగావు. కాని నీ దగ్గర ఎంతగా ఒక్కరూపాయివుంటే, దానితో నరినమానపు విలువకలిగిన యే ఒక్క వస్తువునైనా 20 పాళీలుగాని, 4 వట్టులుగాని, 10 కేర్ల ఉప్పుగాని కొనవచ్చును.

అయితే, మారకం ఈ దశకువచ్చిన పిమ్మట మరొకమార్పు వంథ విస్తుంది ధనం నరుకుల చలామణి సాధనంగాను, విలువలకొరత పాత్రగానూ వుపయోగిస్తుందని చూకాము. కాని ధనంకున్న ఈ రెండు వుపయోగాలూ రెండూ రెండు రకాలు; చలామణి సాధనంగా వుపయోగంపేరు: విలువయొక్క కొంపాత్రగా ఉపయోగంపేరు: చలామణి సాధనంగా వుండటంలో ధనానికి తప్పనిసరిగా విలువ వుండవలసరలేదు. చెప్పలు అమ్ముకొనేవాడు రూపాయలు తీసుకుంటున్నాడు. రూపాయలలోవున్న విలువకొరకుకాదు, అతడు వాటిని తీసుకోవటం: చొక్కాలు కొనుక్కుంటానికి వాటిని సాధనంగా వుపయోగించుకొనుటకే. చొక్కాలు వస్తూ వున్నంతవరకూ రూపాయలలో విలువవున్నదా, లేదా అనేది వానికి అవసరంలేదు. చలామణి సాధనంగా ధనం ఒకరి జేబులోనే వుండదు. రక్షలకొంది మనుష్యుల జేబులో అటా ఇటా తిరుగుతూ వుంటుంది. నరుకుల ప్రవాహం ఒక దిక్కు పోతూవుంటే, వానికి ఎదురు దిక్కుగా ధనం పోతూవుంటుంది. కొనేవానికి

నరుకులు పోతే అమ్మేవానికి ధనం పోతుంది. ఇందుచే ధనం క్షణభంగురంగా చలామణిలో మాత్రమే వుంటుంది. ఇందుచేతనే చలామణి సాధనంగా ధనం వుపయోగపడేదప్పుడు బంగారం బదులు ఇతర వేటినినా, అవి బాంకు నోట్లు కానీయండి, కరెన్సీ నోట్లు గానీయండి, రాగి, వెండి, వికిలు నాణెములు గానీయండి (వాటి తూకానికి సరిపోయిన రాగి, వెండి, వికిలు వాటిలో లేకపోయినా) సులభంగా వుపయోగించవచ్చు. బంగారం బదులు వాడేవాటిని విలువ చిహ్నములు అంటాము. వీటికి విలువ అనేదేలేదు. ఉన్నా, అవి ఎంత విలువ ప్రమాణాలను కొవగల్గు చున్నవో అంతకు చాలా తక్కువ విలువనమాత్రమే కల్గివున్నది. 10 రూపాయల కాగితం నోటులో 1 జత చెప్పులు, 2 చొక్కాలు, 3 నబ్బులు, 5 శేర్ల వుప్పు కొవ వచ్చును. కాని కొన్న చెప్పులు నబ్బులు, చొక్కాలు, వుప్పులలో వున్నంతవిలువ (సూచన శ్రమకాలం) 10 రూపాయల నోటులో వున్నదా? అందుచే సూర్యరశ్మి ప్రతిఫలించి కళాకాంతులనీనే చంద్రునివలెనే, విజయగు బంగారంయొక్క విలువను ప్రతిఫలిస్తూ ఈ నాణెములు వగైరా చలామణి సాధనాలుగా వుపయోగపడుచున్నవి.

చలామణి సాధనంగా వుపయోగపడుటకు ధనం వ్యయంగా ప్రత్యక్షమై వుండాలి. ఒక వేయిరూపాయలను పెట్టి యిల్లు కొంటూంటే వేయిరూపాయలు ప్రత్యక్షంగా ఇవ్వబడవలసిందే. ఏదో కొంత వుంటే చాలదు. అయితే ఈ వేయి రూపాయలే 10 పుట్ల రావ్యాన్నిగాని, 50 ఫౌంటెన్ పెన్లనుగాని, 10 గడియారము లను గాని, 5 సైకిళ్ళనుగాని కొనుటకు వినియోగపడగలవు. ఈ విధంగా వేయి రూపాయలు విలువగల్గిన సరకులమధ్య చలామణి సాధనంగా వుపయోగపడగలవు. అయితే, ప్రతిరెప్పుడూ ఒకరి తర్వాత ఒకరు కొనరు. అనేక లక్షలమంది లక్షల కొరిది రకాల సరకులను ఒకేకాలంలో కొంటూవుంటారు. కాబట్టి ఒకే కాలంలో, చలామణిలో ఎంత వరుక్తే తే వుందో, వాటి ఖరీదుకు సరిపోయినంత ధనం హాజరగా వుండాలి.

అయితే, ఒక ఏడాదిలో అమ్మబడే సరకుల మొత్తం ఖరీదు ఎంత వుంటుందో అంత మొత్తం ధనం వుండవక్కరలేదు. ధనం చలామణి వేగపైబట్టి ఈ మొత్తం ఎంత వూడాలో నిర్ణయింప బడుతుంది. చలామణి అతి వేగంగా జరు గుతూవుంటే తక్కువ మొత్తమే సరిపోతుంది: లేదా, ఇందుకు వ్యతిరేకంగా చలా మణి మందకొడిగా వుంటే ఎక్కువ మొత్తం ధనంకావాలి. ఉదాహరణకు 10 మంది 1 గంటలో 10 నరుకులను అమ్మటం కొనటం సాగించారు. ఇందుకు వేయి రూపాయలు అవసరమైనాయి. ఈ వేయి రూపాయలే 10 నరుకుల చలామణి! సరిపోయింది. కాని యిందులో 3 గ్గురు తమ దగ్గరకు డబ్బురాగానే పెట్టెలో పెట్టి దాచేసుకున్నారు. వీరి దగ్గర 300 రూపాయలు వుండిపోయినవి. కాని తక్కినవారికి సరకులు కావాలి. అందుకై డబ్బు కావాలి. కాబట్టి అప్పుడు ఎక్కువ డబ్బు చలామణిలో వుండవలసి వస్తుంది.

నరుకుయొక్క ద్వీవిధ స్వభావావలలి అది ఒక వస్తువుగాను, ధనంగాను ఉండే స్వభావాలవలలి నరుకులు ఉత్పత్తి విధానంలో వాస్తవ వైరుధ్యాలు ఇంకా పెరుగుతవి. నరుకులు ఒకదానికొకటి సూటిగా మారేటప్పుడు అమ్మటం, కొనటం, రెండూ ఒకేసారి జరిగేవి. కాని మారకంలో ధనం ప్రవేశించిన ఏమ్మట అమ్మకానికి, కొనుగోనికి ఎడబాటు వచ్చింది. రెండూ ఒకేసారి జరగనక్కరలేదు. నరుకుల వుత్పత్తిదారుడు తన నరుకులను అమ్మేసుకొన వచ్చును. కాని నెలనే ఇతర వరుకులను కొనకుండా, వచ్చిన డబ్బును దాచేసుకోవచ్చును. అనేకమంది వుత్పత్తి దారులు ఒకేకారంలో అమ్మేసుకు దాచుచి బతుకుదేరితే, అదే వసుయంలో వాచు మళ్ళీ ఏ ఇతర నరుకులను కొనకుండా డబ్బును దాచుకొందామనుకుంటే, బజారులో పెద్ద సంక్షోభానికి దీక్షలు వద్దవన్నమాట. ఉత్పత్తిదారులు ఇంకా నరుకుల నెక్కువ వుత్పత్తిజేసి, వాటిని అమ్ముకుందామనీ, డబ్బును దాచుకుందామనీ ప్రయత్నిస్తే సంక్షోభం తప్పకుండా వస్తుంది. అటువంటి సందర్భంలో అమ్మకానికి నరుకులు ఎక్కువ ఉంటాయి. కొనేవారు వుండరు. నరుకులు అమ్ముడుపోవు, ఆర్థిక సంక్షోభం వస్తుంది.

ధనాన్ని దాచటం ఎందుకు : ఉత్పత్తిదారుడు నరుకును అమ్మేసుకొని, వచ్చిన డబ్బును పెట్టెలోపెట్టి వుంచుతున్నాడు. అందుచేతనే “భౌతిక సంపదలకు విశ్వ వ్యాప్తమగు ప్రతినిధిధనం” అని మార్కుస్ అన్నాడు. కాపిటలిస్టు ప్రపంచంలో డబ్బుంటే, ఏ క్షణాన అయినా ఏ నరుకులోకైనా దానిని మార్చుకో వచ్చును. నరుకును అమ్ముకొని ధనంగా మార్చుకోవటం కష్టంగాని; ధనంవెచ్చించి నరుకులుగా మార్చుకోవటం క్షణం. కాబట్టి సంపదలను కూడబెట్టటానికి ధనం చాలా వీలు. కాపిటలిస్టు వ్యవస్థలో లాభం దాహం విపరీతం. కాబట్టి వీరై నంత ఎక్కువ ధనమును కూడబెట్టుటకు లాభపేక్షయనేది ప్రోత్సహిస్తూ వుంటుంది.

కాపిటలిస్టు సమాజంలో, ధనాన్ని చూస్తూ మురిసిపోతూ వుండటానికై ధనం కూడబెట్టబడదు. కాపిటలిజం ప్రారంభదినాలలో అట్లాకూడా చెప్పకొని, దాన్ని చూచి ముసుస్తాఉండటం ఉండేది. కాని నేడట్లుకాదు. ధనంయొక్క మెరుగుపూతలను చూచి, కాపిటలిస్టు భ్రమవడేసి లేడు. తన సంపదలను వృద్ధిచేయాలంటే, ఉత్పత్తి వధికం చేయాలి; నరుకుల నెక్కువగా త్వరగా వృష్టించాలి. కూలీలకు తక్కువ కూలీయిచ్చి ఎక్కువ పనిని చేయించుకోవాలి. ఇందుకై ధనాన్ని వెచ్చించాలిగాని, పెట్టెలో పెట్టుకు కులుకుతూఉంటే ఎట్లా : అయినా, అధునాతన కాపిటలిస్టు వద్దకుంటేకూడా, ఒక్కొక్కప్పుడు ధనాన్ని కూడబెట్టటం అవుసరమౌతూ వుంటుంది. వుత్పత్తిని విస్తరింపజేయాలంటే, ఒకేసారి చాలా ధనాన్ని వెచ్చించాలి; కాని ఈ ధనం మొత్తం, ఎంతోకాలంనుండి కూడబెడుతూవుండగా పోగువదేదేగదా!

ఇంతేగాదు. ధనం మరొకందుకు కూడా వుపయోగపడుతుంది. బాకీలు తీర్చటానికి ధనం సాధనమౌతుంది. అమ్మటం, కొనటం సాధారణంగా అరువుగా

ఇరుగుతూ వుంటాయి. ఒకడు ఒక వరుకునుకొని, దాని వెలను కొంతకాలానికి యిస్తాడు. ఈ విధంగా మారకంలో ధనంయొక్క విధులు ఎక్కువౌతాయి వ్యక్తిగత వృత్తిదారుల మధ్య సంబంధాలు ఇంకా దృఢపడుతాయి. ఒకరిపై ఒకరు ఆధార పడటం ఇంకా ఎక్కువౌతుంది. ఇందులో, కొనేవారు ఋణస్థుడౌతాడు; అమ్మేవారు ఋణదాత అవుతాడు. బాకీ తీర్చవలసిన సమయం సమీపించేసరికి, ఋణస్థుడు దబ్బును సంపాదించాలి. అందుకై ఏదోవిధంగా తన వరుకును అమ్మేసుకోవాలి. దురదృష్టంకొద్దీ అతని వరుకు అమ్ముడుపోదు; అతడు తన బాకీని తీర్చలేకపోతాడు. అప్పుడు ఈ ఋణస్థుడి వ్యాపారం, వృత్తి దెబ్బతినట్లమేకాదు; ఈతనికి అరుపు పెట్టిన ఋణదాత వృత్తికూడా దెబ్బతింటుంది. ధనం చలామణి సాధనంగా రాగానే సంక్షోభానికి దీజాలు వడినవి. అరుపు యివ్వటం ప్రారంభమవటంతో ఈ సంక్షోభానికి మరింత కాపు ఏర్పడింది.

బాకీలు చెల్లించ బడటానికి ధనం ఒక సాధనంగా తయారుకాగానే, చలామణిలో దబ్బు ఏమాత్రం వుండాలి అనే విషయంలో ఒక మాతనపరిస్థితి ఏర్పడు చున్నది. ఇంతవరకూ చలామణికి ధనం ఒక ఆశ్రయంగా వుండేది. ఇప్పుడు బాకీలు తీర్చటానికి కూడా ధనం ఉపయోగ పడుచున్నది. చలామణికి మాత్రమే ఉపయోగ పడేదప్పుడు, చలామణిలో ఉన్న మొత్తం సరుకుల వెలకు సరిపూనమైన ధనం మొత్తంకూడా చలామణిలో ఉండవలసి వచ్చేది. కాని యిప్పుడు పరిస్థితులు మారినవి. చలామణిలోవున్న సరుకుల ఖరీదులో కొంతభాగం వెలనే చెల్లించబడదు. సరుకులు అరుపుగా యివ్వబడుతవి. కాబట్టి చలామణిలో వున్న సరుకుల మొత్తం ఖరీదుకు సమానమైన ధనం ఉండనక్కరలేదు. అయితే, లోగడ అరుపు యివ్వబడి, ఇప్పుడు బాకీ తీర్చవలసివుంటే, ఆ చెల్లింపుకు సమానమైన ధనం ఉండవలసి వుంటుంది. ఒక్కొక్కప్పుడు అమ్మేవారు, కొనేవారు పరస్పరం బాకీలు ఉన్నప్పుడు లెక్కలు సరిజూచుకొని, బాకీ శేషమునే చెల్లిస్తారు. అట్టి సందర్భాలలో బాకీ శేషమునకు అవుసరమైన ధనం మాత్రమే కావాలిగాని ఉభయంల మధ్య జరిగిన మారకము కంతటికీ తగిన ధనం అక్కరలేదు. ఈ విధంగా అనేక సంగతి సందర్భాలనుబట్టి చలామణిలో ఉండవలసిన ధనం మొత్తం నిర్ణయింపబడుతుంది.

ఇంతేగాదు; ధనం విశ్వవ్యాప్తమయినది. వివిధ దేశాల మధ్య అనేక సరుకుల మధ్య వ్యాపారం ఇరుగుతూ వుంటే, ఒక్క బంగారాన్నే ఏ దేశమయినా ఆభ్యంతరం చెప్పకుండా తీసుకునేది. ఉదాహరణకు : ఇంగ్లాండునుండి అమెరికాకు సరుకులు ఎగుమతియైనవి. అమెరికాకూడా ఇంగ్లాండుకు కొంత సరుకును పంపింది. ఇంగ్లాండు పంపిన సరుకుల ఖరీదు ఎక్కువైతే, ఆ తేడాసొమ్ముకు అమెరికా బంగారం రూపంలో ఇంగ్లాండుకు యివ్వాలి.

బంగారం వాతెము? బదులు కాగితం నోట్లు యివ్వటం ఈనాడు మామూలై నది. ఒకదేశంలో సరుకుల చలామణి ఎంత వుందో అంతకు పరిగడు కాగితపు

నోట్లు వేస్తారు. ఆ నోట్లకు ఎప్పుడుబడితే అప్పుడు బంగారం క్రింద మార్పుకుంటా
వికి వీలువుంటే, అప్పుడు ఆ నోట్ల కొనుగోలుకత్తి స్థిరంగా వుంటుంది. కాని
కాపిటలిస్టు దేశాలు ఒక్కొక్కప్పుడు, ముఖ్యంగా యుద్ధకాలములోనూ, ఇతర
ఒడునుడుకు సమయాలలోనూ తమ అవసరాలకు సరిపడేటట్లుగా నోట్లను ముమ్మ
రంగా వేస్తారు. ఈ విధంగా ధనం విలువ తగ్గించబడుతోంది. ఉదాహరణకు : ఒక
దేశంలో నరుకుల చలాచలాతై 10 కోట్ల రూపాయలు కావలసి వుంటుంది. కాని
యుద్ధావసరాలలో ప్రభుత్వం 30 కోట్ల రూపాయల నోట్లను చలాచలాతై పెట్టింది.
అంటే నరుకులను కొంటానికి 10 కోట్ల రూపాయలకు బదులు 30 కోట్ల రూపా
యలు వుంటాయి. 1 రూపాయకి ఇచ్చే నరుకు ఇప్పుడు నోట్ల ముమ్మరంవల్ల
3 రూపాయలు అవుతుంది. ఈ విధంగా ధనం విలువ పడిపోతుంది. ఆర్థిక సంక్షోభ
దినాలలో ఈ విధంగా ధనం విలువ తగ్గింపును బూర్జువా ప్రభుత్వాలు అవలంబిస్తు
న్నవి. 1930 - 34 ఆర్థిక సంక్షోభ దినాలలో చిన్నచిన్న దేశాలు యందుగా నోట్ల
ముమ్మరాన్ని ప్రారంభించినవి. త్వరలో ఇంగ్లండు, అమెరికా వంటి మిక్కిలి
పెద్ద కాపిటలిస్టు దేశాలు కూడా అమసరించినవి.

విలువయొక్క సూత్రం - కాపిటలిస్టు సరుకు

ఉత్పత్తి విధానం యొక్క చలన సూత్రం

కాపిటలిస్టు ఉత్పత్తి విధానంలో వేర్వేరు ఉత్పత్తిదారుల మధ్య ఏర్పడిన
సామాజిక బంధం మరుగుపడి వుంటుంది. ఈ వ్యక్తుల మధ్య వుండే సామాజిక
సంబంధం నరుకుల మధ్య మారకంగా కన్పిస్తుంది. మానవ శ్రమ యీ ఉత్పత్తి
విధానంలో విలువ రూపం ధరిస్తోంది. నరుకులు వాటి వాటి విలువలనుబట్టి అనగా
వాటిలో దాగివుండే సామాజికంగా అవసరమైన నగటు సర్వసామాన్య శ్రమ
(social necessary abstract labour) ను బట్టి ఒకదానితో ఒకటి మారుతవి.
కాపిటలిస్టు నరుకుల ఉత్పత్తి విధానంలో వున్న పరస్పర వైరుధ్యాలన్నీ నరుకుల
లోనూ, వాటి విలువలోనూ, వాటి మారకంలోనూ వీలరూపంలో కనిపిస్తవి.

కాపిటలిస్టుల ఉత్పత్తి విధానము యొక్క చలన మంతటికి ప్రధాన
సూత్రం విలువ. నరుకుల చలనంద్వారా ఈ విలువ కన్పిస్తుంది. విలువలో వీల
రూపంలోవుండే పరస్పర వైరుధ్యాలన్నీ ఈ నరుకుల చలనంలో ఇంకా దాగా
ప్రస్ఫుటమౌతాయి. ఆర్థిక సంక్షోభ సమయంలో ఈ పరస్పర వైరుధ్యాలు బైట
పడుతాయి. కాపిటలిజంవల్ల తప్పనిసరిగా ఈ ఉత్పత్తిలో ఏర్పడే అరాజకం, దాని
పగ్నరూపంలో ఈ సంక్షోభ కాలంలో కన్పిస్తుంది. కాపిటలిజం యొక్క నాశనానికి
తప్పనిసరిగా దారితీసేటటువంటి పరస్పర వైరుధ్యాలు - స్పష్టంగా బైటపడతవి.

ఈ విధంగా నరుకుల ఉత్పత్తి క్రమంలో కాపిటలిస్టు విధానం వచ్చిన పిమ్మట
కాపిటలిజం వృద్ధిపొందినకొందీ, నరుకులలోవున్న పరస్పర వైరుధ్యాలు, వాటి

విలువలోవున్న వరస్పర వె రుద్యాలు బైటపడి, అంతకంతకూ పెరుగుతాయి. కాపిట
లిజం బ్రహ్మాండమగు అడుగులు వేసుకుంటూ వచ్చిన ఆభివృద్ధి క్రమంలో ఈ వర
స్పర వె రుద్యాల క్రమాభివృద్ధిగూడా గోచరిస్తుంది.

ఏ విధంగా నరుకుల ఉత్పత్తిలోవుండే వరస్పర వె రుద్యాలు పుట్టి,
పెరిగినవో, వీటి చారిత్రాకాభివృద్ధి మార్కుని వృష్టం జేశాడు. వీటిని తెలియజేస్తూ
రెవిన్ ఇట్లా వ్రాశాడు :

“బూర్జువా ఆర్థిక శాస్త్రవేత్తలు, నరుకుల మారకాన్ని వస్తువుల వద్య
సంబంధంగా మాత్రమే చూశారు. కాని మార్క్సిస్టుల విధి “మనస్సుల వద్యనబంధం”
అని చూపించాడు. మనస్సుల వద్య ఏర్పడే సంబంధాలను మార్కెటు ద్వారాజరిగే
నరుకుల అమ్మకం తెలియజేస్తుంది. ఈసంబంధం అంతకంతకూ దృఢమౌతున్నదనీ,
ఆర్థిక జీవనంలో ఒక్కొక్క ఉత్పత్తిదాడూ కలిసి, సంఘం మొత్తంలో ఐక్యమై
పోరాడుతున్నదనీ “ధనం” నిరూపిస్తున్నది. ఈ సంబంధం యొక్క వృద్ధి ఫలితమే
“కాపిటల్ (పెట్టుబడి).” ఈ దశ వచ్చునరికి “మానవ శ్రమశక్తి కూడా” ఒక
సరుకే అయింది....

“కార్మిక శ్రమవల్ల సృష్టించబడే కాపిటల్, కార్మికుల వంతకంతకూ
నొక్కివేస్తుంది. అర్ప యజమానులను నాశనం జేస్తుంది. నిరుద్యోగుల పటాలాలను
సృష్టిస్తుంది....

అర్ప ఉత్పత్తిని కాపిటల్ దెబ్బకొట్టటం ద్వారా శ్రమ యొక్క ఉత్పత్తి
శక్తిని అధికం జేస్తోంది. వరీ పెద్ద కాపిటలిస్టుల ముఠాలు గుర్తాదికారాన్ని సంపా
దించుటకు వీలును కల్గజేస్తుంది ఉత్పత్తి అంతకంతకూ సామాజికమౌతుంది. రక్షణ
కొరతీ కార్మికులు ఒక విధీతమగు ఆర్థిక విర్మాణంద్వారా జతగూర్చబడతారు. కాని
వీరి సమిష్టి శ్రమ ద్వారా ఉత్పత్తియైన వస్తుసముదాయం కొందిమంది కాపిటలిస్టుల
హస్తగతమౌతుంది. ఉత్పత్తిలో అరాజకం, ఆర్థిక నక్షాభములు, బజారుల కొరత
పిచ్చివేట, అశేష ప్రజాసామాన్యం యొక్క జీవితాలు ఆస్తిరమగుట - ఇవన్నీ
వృద్ధియౌతాయి.” *

కాపిటలిజంలోని అంతర్విభేదాల వృద్ధికొబటుగానే, శ్రామికవర్గ విజ
యమునకు వీజాలు కూడా నాటబడుతవి.

“కాపిటలిజం ప్రపంచమంతటా విజయం పొందింది. కాని ఈ విజయం
శ్రామికవర్గ విజయానికి నాంది మాత్రమే” అని రెవిన్ వ్రాశాడు. *

* “మార్క్సిజం యొక్క మూడు మూలస్థానాలు మూడు అంతర్విభాగాలు” అన్న
రెవిన్ గ్రంథం నుండి.

• పై గ్రంథంలోనే.

అ ధ్యాయం 4

కాపిటలిస్తుదోపిడియొక్కసారం

కాపిటల్వల్ల ఏ విధంగా కార్మికులు దోచుకోబడుతున్నారు;
ఒక పరుకుగా శ్రమశక్తి

ప్రతి కాపిటలిస్తు దేశంలోనూ బూర్జువావర్గం కార్మికవర్గాన్ని దోచుకుంటూ వుంటుంది. ప్రతి కాపిటలిస్తు దేశంలోనూ ఒకదాని కొకటి ఎదురు బొదురుగా విరిచిదే ప్రవ్రధాన వర్గాలు రెండే. అవి బూర్జువా, కార్మికవర్గాలు. కార్మికులు శ్రమ జేసి వుత్పత్తి చేసిన ఫలితాన్ని బూర్జువాజీ దోచుకుపోడానికి ఏమి పరిస్థితు లేర్పడినవో మనం గమనించాలి. కాపిటలిస్తు దోపిడి యొక్క రహస్యం ఎందులో యిమిడి వున్నదో మనం చూడాలి. దీనినే క్రామికవర్గ విజ్ఞాన వివిధగు మార్క్సు మనకు తేటతెల్లంగా చూపించాడు.

కాపిటలిస్తు దోపిడి యొక్క మూల రహస్యం ఏమిటి? అది యేవిధంగా ఏర్పడింది? కాపిటలిస్తులు ధనవంతులగుటకు కారణం ఏమిటి? ఏ అవ్యక్త రూపాలగు తాళ్ళతోనో కార్మికుడు తన దోపిడిగానిచే బంధించబడి వున్నాడు. ఒకవర్గం నానాటికి దరిద్రమౌతుంటే మరొక వర్గం ఎలా సంపన్నమౌతుంది?

ఈ ప్రతి ప్రశ్నకూ మార్క్సిజం స్పష్టమైన, సూటియైన జవాబునిస్తుంది. కాపిటలిస్తు ప్రపంచం యొక్క లోగిలి యెట్లా కట్టబడిందో, దాని అభివృద్ధికి కారణములైన స్పింగులు కాపిటలిస్తు కట్టడంలోనే ఎక్కడ ఎట్లా వున్నవో, అది విధిగా ఎలా నాశనమౌతుందో వీటినిన్నింటినీ మార్క్సు సిద్ధాంతాలు బోధించుతాయి.

గత అధ్యాయంలో స్వీయోపయోగ ఉత్పత్తి విధానాన్ని గూర్చి దాని ప్రవ్రధాన సూత్రమైన “విలువ సూత్రము”ను గూర్చి అభ్యసించాము. స్వీయోపయోగ ఉత్పత్తి విధానం నుండే కాపిటలిజం యొక్క పిందోత్పత్తి జరుగుతుంది. స్వీయోపయోగ ఉత్పత్తి విధానం పెరిగి పెద్దదై శ్రమంగా కాపిటలిజం క్రిందకు మారుతుంది. ఈ నరుకుల వుత్పత్తి విధానం యొక్క అభివృద్ధికి సంబంధించిన సూత్రమే “విలువ సూత్రం”. ఈ అభివృద్ధిమే కాపిటలిజమునకు దారితీస్తుంది.

ఉత్పత్తి విధానం అభివృద్ధి అవుతున్నకొద్దీ ప్రాథమికమైన విలువ సూత్రం యొక్క బలం కూడా పెరుగుతుంది.

కాపిటలిజం అంటే ఏమిటి? అనే ప్రశ్నకు లెవిన్ ఈ క్రింది జవాబు విచ్చాడు.

“నరుకు ఉత్పత్తి విధానం దాని ఉచ్ఛరణకుపోయి, శ్రమశక్తియే ఒక నరుకుగా తయారుకావటాన్ని కాపిటలిజం అంటాము.” *

నరుకుల ఉత్పత్తి విధానంలో వస్తువులు ఉత్పత్తిదారుల స్వంత పునయోగమునకుగాక అమ్మకానికై తయారుచేయబడుతవి. ఇట్టి నరుకుల ఉత్పత్తినీ, మారకాన్నీ విలువసూత్రం కాసిస్తుంది. నరుకులు వాటి విలువనుబట్టి, అనగా వాటి ఉత్పత్తిజేయుటకు వినియోగమైన సామాజికంగా అవుసరమగు శ్రమనుబట్టి మారుతూ వుంటాయి.

కాపిటలిజం క్రింద నరుకుల ఉత్పత్తి విధానమూ, దాని కనువర్తించే సూత్రాలు రద్దుకావు. పైగా, కాపిటలిజంలోనే నరుకుల ఉత్పత్తివిధానం ఉచ్ఛరణకు జేరుకుంటుంది. దాని సూత్రాలు మరింత దృఢపడుతవి. అందుచే నరుకుల ఉత్పత్తి విధానం యొక్క సూత్రములపైనా, మరియు ముఖ్యంగా విలువ సూత్రంపైనా కాపిటలిజం ఉత్పత్తి విధానం యొక్క సూత్రాలు ఆధారపడివున్నవి.

“కాపిటలిజం ఉత్పత్తి విధానంలో మొదటినుండి రెండు ప్రత్యేక లక్షణాలు గోచరిస్తవి. ఒకటి: ఆ విధానంలో వస్తువులు నరుకులుగా అనగా అమ్మకానికే పుద్దేనవదిదినవిగా తయారు చేయబడుతవి. అయితే ఇందులో ప్రత్యేకత ఏమీలేదు. ఇతర ఉత్పత్తి వద్దకుల నుండి ఇంతమాత్రం చేతనే ఇది వేరుగాదు దీనిలో ఉన్న ప్రత్యేక లక్షణం ఏమిటంటే, ఇది పూర్తిగా ప్రప్రధానంగా నరుకులనే తయారు చేస్తుంది. ఇట్టిస్థితి వచ్చిందిఅంటే, కార్మికుడు కూడా నరుకులను అమ్మేవాడి జేషాన్ని ధరిస్తాడు. అతడు తన శ్రమశక్తిని అమ్ముకుంటానికి స్వేచ్ఛను కలిగి వుంటాడు. కూలివనిగా శ్రమ విశిష్టత పొందుతుంది.....”

“రెండు: కాపిటలిజం ఉత్పత్తివిధానం యొక్క ఇంకో ప్రత్యేక లక్షణం ఏమిటంటే, ఉత్పత్తి యొక్క ప్రధాన లక్ష్యం, ఉత్పత్తిని సాగించుటకంటే విపరీతి ప్రోత్సాహం, అదనపు విలువను సృష్టించాలనే. కాపిటల్, ప్రధానంగా కాపిటల్ నే సృష్టిస్తుంది. కాని అదనపువిలువ సృష్టించ బడునంతవరకే ఈ విధంగా కాపిటల్ పునరుత్పత్తి జరుగుతుంది”.

కాపిటలిజంలో నరుకుల ఉత్పత్తి వద్దకియొక్క విర్మాణం ఇంకా పెరుగుతుంది. ఇంతకు పూర్వం అపురూపమైనవి, స్వీయోపయోగ ఉత్పత్తి

* “కాపిటలిజం యొక్క ఉచ్ఛరణ. సామ్రాజ్యవాదం” అన్న గ్రంథం నుండి.

, మార్క్స్ “కాపిటల్” నుండి.

విధానంలో లేనట్టిదీ అగు ఒక “కౌత్తవరుకు” అవతరించుతుంది. ఇదే “శ్రమశక్తి.” ఇది ఎటువంటి వరుకు ?

మార్కుస్ ఈ ప్రశ్న కిట్లా జవాబిచ్చాడు :

“ఏదైనా ఒక ఉపయోగపు విలువను తయారు చేయాలంటే, మానవుడు కొంత శ్రమపడుచున్నాడు. ఇట్టి శ్రమ శారీరకమైనదిగాను, మానసికమైనదిగానూ వుంటుంది. కాబట్టి ఒక ఉపయోగకరమైన వస్తువు ఉత్పత్తి చేయుటకెంత శారీరక, మానసిక శ్రమను వెచ్చిస్తున్నాదో యిదంతా కలిపిన మొత్తమునే శ్రమశక్తి అని అంటున్నాము.”

ఇంకా సూక్ష్మంగా చెప్పాలంటే, మానవుడు శ్రమచేయగల సామర్థ్యమును, ఉత్పత్తి కార్యములను సాగించు సామర్థ్యమును శ్రమశక్తి అంటాము.

మార్కుస్ యిలా అంటాడు :

“తాను ఉపయోగించుకొనుటకై కాపిటలిస్టు, శ్రమశక్తిని కొంటున్నాడు. ఉపయోగంలో వున్న శ్రమశక్తియే శ్రమ. •

కాపిటలిజం క్రింద శ్రమశక్తి గూడా ఒక వరుకుగా తయారౌతుంది. కాని శ్రమశక్తి ఎల్లప్పుడూ వరుకుగానే వున్నదా ? లేదు. ఉదాహరణకు : ఒక చిన్న ఉత్పత్తి దారుని తీసుకోండి. అతడు తన స్వల్పపాటి భూమిలోనో, తన చిన్న కార్ఖానాలోనో న్యాయంగా కష్టించుతుంటాడు. తన ఉత్పత్తి వస్తువులను అమ్ము తుంటాడేగాని, తన శ్రమశక్తిని ఇంకొకరికి అమ్ముకోడు. తన శ్రమశక్తిని తానే ఉపయోగిస్తున్నాడు. ఇది ఎందువల్ల పాద్యమవుతోంది ? అతనికి న్యాయంగా పని జేసుకుంటానికి కొద్దిగానైనా భూమియో, పరికరాలో వుంటున్నవి. వాటి కాతడే యజమాని. వాటితో అతడు పనిచేస్తున్నాడు. అతని భూమిగాని, పనిముట్లను గాని తీసేయ్యండి. ఏమి చేస్తాడు ? తన శ్రమశక్తిని స్వంత పరిశ్రమలో వినియోగించ గలడా ? స్వంత పరిశ్రమలే, స్వంత కార్ఖానాలే లేనప్పుడు వాటిలో న్యాయంగా ఎట్లా కష్టించ గలడు ?

అయితే ఇంకా వారేమి కావాలి ? ఏమిచేయాలి ? కడుపులు మాడ్చుకొని చావకుండా వుండాలంటే వారు పనిజేయాలి. ఇందుకై ప్యాక్టరీలు, భూఖండాలు, గనులు, రైల్వేలు మున్నగు వాటి కఠినాదులయిన కాపిటలిస్టుల దగ్గర పనివ్వమని ప్రార్థింపాలి. కాపిటలిస్టు దగ్గర పనికి కుదురుతున్నదంటే అర్థమేమిటి ? ఒకడు తన శ్రమశక్తిని అమ్ముకొంటున్నాడన్నమాట.

ఈ విధంగా కాపిటలిజం జనించుటకు ముందుగా కొన్ని “పరిస్థితులు” ఏర్పడి వుండాలి. నమాజంలో కొందరు మాత్రమే వుత్పత్తి సాధనాన్ని పట్టిపైవ

, “కాపిటల్” నుండి.

• “కాపిటల్” నుండి.

పెత్తనాన్ని కలిగియుండాలి రెండో ప్రక్కన తమ శ్రమశక్తిని అమ్ముకొనక తప్పని ఒక వర్గం ప్రజలు ఏర్పడి వుండాలి.

కాపిటల్ వుత్పత్తికి చారిత్రకంగా ఏర్పడిన పూర్వ పరిస్థితులివి. ఒకటి : నరుకుల ఉత్పత్తి విధానం బాగా అభివృద్ధి చెంది వుంటుంది. సామాన్యంగా ఇట్టి విధానంలో కొందిమంది చేతులలో ధనం ఎక్కువగా పోగువడి వుంటుంది. రెండు : స్వతంత్రులయిన కార్మికులు వుండాలి. ఈ 'స్వతంత్రత'కు రెండు అర్థాలు ఉంటాయి. వారు తమ శ్రమశక్తిని అమ్ముకుంటానికి ఎట్టి అభ్యంతరాలు నిర్బంధాలు లేకుండా స్వతంత్రులుగా ఉండాలి. వారు భూమిలేక ఇతర ఉత్పత్తి సాధనాలు వేటినుండి గూడా స్వతంత్రులుగా, అంటే ఎట్టి ఆస్తి లేనివాడుగా, అనగా తమ శ్రమశక్తిని అమ్ముకొనుటవ్వారా తప్ప వేరే ఏ విధంగానూ పొట్టలను పోషించుకోలేని ప్రజలుగా ఉండాలి." *

పురాతనపు సంవత్సరంచయము

అంతకు పూర్వమున్న సాంఘిక వ్యవస్థ అనగా పూర్వ (జమిందారీ) ఆర్థిక వ్యవస్థయొక్క శిథిలావస్థనే కాపిటలిజం పిర్చింపబడింది. నరుకుల అర్హ ఉత్పత్తి విధానం అనే భూమి మీదనే కాపిటలిజం పెరిగుతుంది. అంతకు పూర్వం వున్న సామాజిక సంబంధాలలో కాపిటలిజం చాలా తీవ్రమగు మార్పు కొనివస్తుంది.

కాని ప్రజానికి కాపిటలిస్టులు ఎట్లా భాగ్యవంతులయినారు? కాపిటలిస్టు శక్తి ప్రారంభ దినాలలో, అనగా సుమారు 300, 400 ఏండ్ల క్రితం, అనాడు యూరపులో అగ్రగణ్యంగా ఉన్న పోర్చుగల్, స్పెయిన్, హాలెండు, ఇంగ్లాండు దేశాలు విదేశాలతో సముద్రం మీదుగా పెద్ద వ్యాపారాన్ని సాగిస్తూ ఉండేవి. సాహసుకులు అన్వేషకులు తూర్పున వున్న సంవన్న దేశమగు భారతదేశం, చైనా లకు మాత్రంగా అమెరికాకు సముద్ర మార్గాలను కనిపెట్టారు. తుపాకి మందు కనిపెట్టబడే, దాని సహాయంతో ఈ ఐరోపాదేశీయులు ఆసియా, అమెరికా దేశాల ప్రజలను సులభంగా ఓడించి, వాటిని స్వాధీనం చేసుకొన్నారు. అమెరికా ఖండ్ మంతా పెద్ద వరివదేశంగా చేయబడింది. కామ స్వాధీనం చేసుకొన్న విదేశాలను వివరీతంగా దోపిడీచేయు, ఈ ఐరోపాఖండ్ దేశాలు, అందులోనూ ముఖ్యంగా ఇంగ్లాండు ప్రారంభించినవి. ఈ విధంగా ఐరోపా ఖండ్లలోని కొన్ని దేశాలలో పూర్వమే ధనం కూర్చబడివున్నది. ఈ విధంగా కాపిటలిజం (పెట్టుబడి) బాగా వసుకూర్చి వుంటానికి మరోమార్గం యుద్ధాలు. ఐరోపా ఖండ్లలోనే ఒక దేశానికి మరో దేశానికి యుద్ధం జరిగినప్పుడల్లా, విజయులు ఓడిపోయిన దేశాన్ని పూర్తిగా కొల్లగొట్టేవారు. ఇంకా ఇతర మార్గాలకూడా ఈ కాపిటల్ పోగుచేయబడింది. వడ్డీ వ్యాపారంద్వారా, దేశంలోనేవున్న ప్రజాసామాన్యాన్ని దోచుకోవటం, దోపిడి

* మార్క్సు 'కాపిటల్' నుండి.

ధరల కమ్మటాద్యారా విదేశాలను కొల్లగొట్టటం, ఒక్కొక్కప్పుడు ప్రత్యక్షంగా దోచుకోవటాద్యారాను (నముద్రాలపై ఓడలను కొల్లగొట్టటం ద్వారా) కాపిటర్ లోగుజేషబడింది. ఈ విధంగా కాపిటలిజం ప్రారంభదినాలలోనే విశేషంగా నంవలను కూడబెట్టటాన్నే పురాతనపు సంవత్సరం చయ మటాము

కాని కాపిటలిస్టు పుత్పత్తి వద్దతి పూర్తిగా నెలకొల్పబడాలంటే సంవదలను కూడబెట్టడం ఒక్కటే చాలదు. నన్నాహారలో వగం మాత్రమే పూర్తి అయిన వన్నమాట. పూర్తికావాలంటే తగినంతమంది “స్వతంత్రులగు కూలీలు” కావాలి.

కాము స్వతంత్రంగా కృషిజేసుకొని బ్రతకడానికి వీలుంటే యెవ్వరూ కాపిటలిస్టుల క్రింద పనిజేస్తానికి ఒప్పుకోరు. కాబట్టి చిన్న చిన్న పుత్పత్తిదార్లందరూ కాపిటలిస్టులకు పనిజేయాలంటే వారి పుత్పత్తి పాధవాలను వారికి లేకుండాజేయాలి. బజారులో అమ్ముకోవాలంటే వారికి శ్రమశక్తి మినహా మరే స్వతంత్ర అస్తి లేనట్లుగా జేయాలి. ఇంతేగాదు, వారు వ్యక్తిగతంగా స్వతంత్రులుగా ఎక్కడికీబడితే ఆక్కడికి పనిని వెతుక్కుంటూ వెళ్ళటానికై అనువుగా వెనుక వీమీ బాదర బండి లేకుండా స్వేచ్ఛాజీవులుగా వుండాలి. స్వేచ్ఛగా తమ శ్రమశక్తిని అమ్ముకుంటానికి వీలుగా వుండాలి.

ఈ విధంగా శ్రమశక్తి స్వేచ్ఛగా అమ్ముకుంటానికి, కాపిటలిజానికి పూర్వం వున్న వ్యావసాయక బానిసత్వం వద్దతిలో వీలుందేదికాదు. కాపిటలిజానికి పూర్వం బరోసాలో వ్యావసాయక బానిసత్వం వుందేది. దాని క్రింద రైతులు దాదాపు బానిసలవలె భూమికి కట్టబడి వుండేవారు. వ్యావసాయాన్ని వదలీ, తమ ప్రభువులను వదలీ వెళ్ళటకు వారికి వీలుందేదికాదు. అందుచేతనే కాపిటలిజం అంతకు పూర్వంవున్న వ్యావసాయక బానిసత్వాన్ని నాశనం చేసింది.

వ్యావసాయక బానిసత్వం నుండి రైతులను ఉద్ధరించుటతో కాపిటర్ యొక్క ప్రయోజనాలు పూర్తియగుటలేదు. ఆ విముక్తి పొందిన రైతు “కాపిటలిస్టు” యొక్క కర్మాగారంలో “పనిచేయునట్టి పరిస్థితులను” తనకి కల్పించాలి. కుటీర పరిశ్రమలను నాశనం చేయడం ద్వారా వృత్తులు లోగొట్టుకున్న వృత్తి నిపుణులు కొంతమంది కూలీలుగా తయారౌతారు. విజమే: కాని వారి సంఖ్య చాలదు. పెద్ద పెద్ద పరిశ్రమలలో వేలకొంది కార్మికులు పనిజేస్తూ వుండవలసియుంది. అంతే గాక ఎల్లప్పుడూ కొంతమంది కార్మికులు పనిలేక నిలవ (రిజర్వు)గా ఉంటూ వుండాలి. దీని ఉపయోగం ముందు ముందు చూస్తాము.

అందుచే వ్యావసాయక బానిసత్వంనుండి “విముక్తి”ని పొందటంతో బాటు అంత ముఖ్యమూ అయిన “విముక్తి”ని మరొక దానిని కూడా పొందుతాడు. అతడు పనిజేసే భూమినుండి అతడు “విముక్తి” నొందించబడుతాడు. మామూలుగా రైతుకు వుండేది జానెడు భూమి; దానినై నా సామాన్యంగా అతడు కొనుక్కొన

వలసినదే. అందరినీ పోషించగల్గినంత భూమి లేకపోవుటచే రైతులు తప్పనిసరిగా కాపిటలిష్టుల చేతులలో పడవలసినదే. పేద్యార్లమైన భూమికి భారమైన “అదనపు” ధనం గ్రామాలనుండి తరలివెళ్ళి వట్టణాలలోవుండే కార్మికుల రిజర్వను వృద్ధి చేస్తారు.

ఈ విధంగా పురాతనపు సంపత్సంచయము కాపిటలిజం యొక్క అవతరణకు అవసరమగు పాదన సంపత్తి నంకటినీ మూడుగానే నమకూర్చివుంటుంది. ఇప్పటి వరిస్థితులు లేకుండా కాపిటలిజం ప్రభవించనేలేదు. ఈ వరిస్థితులేమిటో ఇప్పుడే మనం చూశాము. ఒకటి : నమాణంలోని కొందిమంది చేతులలో విశేషముగా సంపదలు పోగువడి పూడటము. రెండు : అధిక సంఖ్యాకులు ఉత్పత్తి పాదనాలపై పెత్తనాన్ని కోల్పోయి, వేరు జీవనోపాధిలేక తమ శ్రమశక్తినే అమ్ముకొని రావలసి యుండటం. ఈ రెండు వరిస్థితులు ఏర్పడినప్పుడే కాపిటలిజం ప్రభవించగలదు. పురాతనపు సంపత్సంచయము గావించిన మహాత్కార్యమల్లా “ఉత్పత్తిదాక్షిణి అతడి ఉత్పత్తి పాదనములనుండి దూరం చేయటమే.” ఎంతో దౌర్జన్యంతోనూ, క్రూర పైశాచిక వద్దతులతోనూ ఇట్టి ఎడబాటు తేబడింది. ఇట్టి వరిస్థితులవల్ల కాపిటలిజం ప్రభవించిన పిమ్మట అంతర్గత శక్తులవల్లనే కాపిటలిజం వేళ్ళునుకొని మరింత బలవడి, పెరిగి పెద్దదైనది. కార్మికులు ఒక ప్యాక్టరీలో వదుంపాచి కష్టపడు తున్నారంటే కాపిటలిష్టు యొక్క సంపదను వృద్ధి చేస్తున్నారన్నమాట. అదే నమయంలో వీరి భాగ్యం మాత్రం “ఎంత పెరిగినా గొర్రెకు బెత్తెడుకోక” అన్నట్లుగా పూటుంది. వారికి కూలిపని చేసుకొనే గీతమాత్రం చెరగదు.

ధనం కాపిటల్ (పెట్టుబడి)గా మారిన విధం

మొట్ట మొదటగా కాపిటల్ ధనరూపంలో ప్రభవించుతుంది. అందుచే కుటీర వరిశ్రమలనుండి కాపిలిజమునకు మారుటలో ధనం చాలా ప్రముఖ పాత్రను నిర్వహిస్తుంది. కాని వరుకుల ఉత్పత్తి క్రమంలో, ఒకదశలో ధనం కాపిటల్గా మారుతుంది. వరుకుల ఉత్పత్తి విధానంయొక్క క్రమం వ (నరుకు)-ధ (ధనం)-వ (నరుకు)గా వుండేది. అంటే, ఒక నరుకును మరొక నరుకును కొనుటకై అమ్ముటగా వుండేది. తర్వాత ఈ క్రమం తల్లక్రిందులై వది. ధనం కాపిటల్గా మారిన సందర్భంలో ఇట్లావుంటుంది : ధ (ధనం)-వ (నరుకు)-ధ (ధనం) అంటే (రాఖావితై) అమ్ముటకై కొనటం.

ఈ రెండు వద్దతులలోనూ వున్న తేడా ఏమిటి : వ-ధ-వ అన్న వద్దతి కుటీర వరిశ్రమ కాలంలో వుండేది. అప్పుడు ఒకనరుకు మరొక నరుకుకై మార్చబడేది. అప్పుడు ధనం నరుకుల మారకానికి ఒకపాదనం మాత్రమే. మారకము యొక్క అవువరం స్పష్టమేగదా : చెప్పుకొట్టే ముచ్చివాని దగ్గర 2 బతల చెప్పులున్నవి. అతడికి రావ్యం కావాలి. కాబట్టి తనదగ్గరవున్న చెప్పులను రైతుకిచ్చి,

రైతుదగ్గరవున్న ధాన్యాన్ని తానుపొందాలి. అంటే ఒక ఉపయోగపు విలువను మరొక ఉపయోగపు విలువతో మార్చుకొనుటయన్నమాట. ఇందుకు దళారీగా మాత్రమే ధనం ఉపయోగపడుచున్నది. సరుకుల మత్స్య తిజేసేవవాడు తనకవునరంలేని సరుకులను యితరులకిచ్చి వాటికి బదులు యితర సరుకులను పొందుతాడు. ఈ విధంగా వ-ధ-న క్రమం ఉండేది.

కాని కాపిటల్ చలామణీయొక్క క్రమం ఇందుకు పూర్తిగా భిన్నమైనది. కాపిటలిస్టు కొంతధనాన్ని చేతిలో పెట్టుకొని బజారు వెళ్ళుతాడు. ఇక్కడ కప్పించే లేదా ఏమిటి? అతడు సరుకునుకాదు, ధనమును చేతిలో పెట్టుకొని వెళ్ళుచున్నాడు. ఈ ధనంతో కాపిటలిస్టు కొన్ని సరుకులను కొంటున్నాడు. అయితే ఇంతటితో ధనయొక్క వడక ఆగిపోవడంలేదు. ఈ సరుకులు వళ్ళి అమ్మబడి ధనంగా మార్చబడుచున్నవి. అందువే కాపిటల్ యొక్క వడకలో ప్రారంభ స్థానమూ, గమ్య స్థానమూ రెండూ ధనమే. కాపిటలిస్టు బజారుకు బయలుదేరేటప్పుడూ చేతిలో ధనమునే పెట్టుకువెళ్ళాడు. ఇంటికి తిరిగి వెళ్ళేటప్పుడూ ధనమునే తీసుకువెళ్ళుచున్నాడు. అయితే ఒక్క భేదాన్నిచూడాలి. ధనం ఎప్పుడూ ధనమే. దాని మొత్తం పరిమాణం పెరుగుతుందిగాని గుణం ఎన్నడూ మారదు. సరుకు లట్లాకాదు; ఒక్కొక్క సరుకు ఒక్కొక్క రకంగా వుంటుంది; కాని ధనం ఎంతవున్నా గుణం మాత్రం ఒకటే. అందుచేత, కాపిటలిస్టుచేతిలో బజారు ప్రవేశించేటప్పుడూ, బజారును విడిచేటప్పుడూ కూడా ఒకే మొత్తం ధనం వున్నదంటే, కాపిటల్ యొక్క వడకకు అనగా అతడి వ్యాపారానికి అర్థమే లేదన్నమాట. కాపిటల్ వున్నదంటే అవగా ఒకడు కొంత ధనమును పెట్టుబడిపెట్టి సరుకులను కొని అమ్ముతున్నాడంటే, ఈ విధంగా కాపిటల్ యెల్లప్పుడూ వడుస్తున్నదంటే దాని అవ్వసరం ఒక్కటే. ప్రారంభంలో యెంత వున్నదో అంతలో దాని పరిమాణం పెరగాలనే. ప్రారంభంలో 10 రూపాయలున్నది. అంతలో 20 రూపాయలుగా పెరగాలనే. ఈ విధంగా చలామణీలో వున్న ధనాన్ని గుంజాలనే. కాపిటల్ యొక్క లక్ష్యమంతా లాభాన్ని గుంజటమే. దాని క్రమం యింకొక సరుకును కొనుటకై ఒక సరుకును అమ్మడం కాదు. లాభాలను ఏదారనే వృద్ధేశ్యంతో సరుకులను కొని, అమ్మటం.

అయితే లాభం ఎట్లా సంపాదించబడు చున్నది? ఒక కాపిటలిస్టు తన దగ్గరవున్న ధనంతో కొన్ని సరుకులను కొని, తనకు గిట్టింపు అయిన వెలకంటే ఎక్కువ వెలకు ఆ సరుకును అమ్మడం ద్వారా లాభం సంపాదించవచ్చు. కాని ఈ సందర్భంలో యింకొక కాపిటలిస్టును కొల్లగొట్టడం ద్వారావే ఈ లాభాన్ని సంపాదించగలుగు చున్నాడు. ఇంకొక కాపిటలిస్టు దగ్గర నీసలైన వెలను చెల్లించకుండా దగాచేసి తక్కువకైనా సరుకును కొనాలి. లేదా అమ్మేటప్పుడు అసలు వెలకంటే ఎక్కువ వెలకైనా అమ్మాలి; లేదా రెండువిధాలా చేయవచ్చు. కాని ఈ పద్ధతిలో ఒక కాపిటలిస్టు లాభాన్ని సంపాదిస్తుంటే ఇతర కాపిటలిస్టు నష్టపడుతున్నాడు.

కాని తమలో కామే ఒకరి కొకరు మోసం జేసుకోవటం ద్వారా కాపిటలిస్టు వర్గం బాగుపడదు. అయితే మరి లాభాలు యెట్లావస్తాయి? ఇది స్పష్టమే. ఒక మాతన సరుకును కాపిటలిస్టు వట్టుకుంటాడు. అట్టి సరుకు వుపయోగించేటప్పుడు విలువను సృష్టించేదిగా వుండాలి. కాపిటలిస్టు విధానంలో అట్టి సరుకు ఒకటి వుంది. అదే శ్రమశక్తి.

శ్రమశక్తి కొనుగోలు అమ్మకములు-దాని విలువ

సరుకుల పుత్పత్తి విధానంలో ప్రతి సరుకు దాని విలువను బట్టి అమ్మబడుతుంది. కార్మికులవద్ద వున్న ఒకే ఒక సరుకు అతని శ్రమశక్తి. కాపిటలిస్టు పుత్పత్తికి అత్యవసరమైన ఈ శ్రమశక్తిని ఈ కార్మికుడు అమ్ముతాడు ప్రతి సరుకుకూ విలువ వుంటుందని, ఆ సరుకును పుత్పత్తి చేయుటకై అసరిమైన శ్రమ కాలమును బట్టి ఆ విలువ నిర్ణయించబడుతుందని మనం లోగడ చూశాము కార్మికుడు అమ్ముకునే సరుకుకు, అతని శ్రమశక్తికి వున్న “విలువ” ఏమిటి?

ఒక వ్యక్తి తన జీవనాన్ని పోషించుకోగల స్థితిలో వుండేనే-అంటే తింటానికి తిండి, కట్టుకుంటానికి బట్ట, తలదాచుకోవటానికి ఇల్లు కలిగివుండేనే-నని చేయగలుగాడనేది మనం అందరం ఎరిగినదే. తన అవసరాలను కనీసం ప్రాథమిక అవసరాలను జయిస్తా నంత్యపై పర్చుకోగలిగితేనే ఏ మావవుడైనా పనిచేయగలడు. ఒక కార్మికుడు అకలితో బాధపడుతూ వుంటే, కట్ట గుడ్డలేక కుమిలిపోతూంటే ఏమి పని చేయగలుగుతాడు? త్వరలోనే తన శ్రమశక్తిని కోల్పోతాడు కాబట్టి కార్మికుడు తన ప్రాథమికావసరాలను తీర్చుకొనట ద్వారానే శ్రమశక్తిని కలిగివుంటున్నాడు.

ఇదే సమయంలో, ఈతని అవసరాలను తీర్చే వస్తువులన్నీ అవగా తిండి, బట్టలు, ఇల్లు మున్నగువన్నీ బజారులో అమ్ముడుకాడదే సరుకులు. అవి ఉచితంగా వచ్చేవి కావు. ఆ సరుకులను ఉత్పత్తిజేస్తాసితై కొంతశ్రమ వెచ్చింపబడింది. అందు వల్ల అవి విలువను కలిగివుంటున్నవి. అందుచేత కార్మికుడు తన జీవనాన్ని విరివెట్టుకొనేందుకూ, తన కుటుంబాన్ని పోషించుకొనేందుకూ, తాను వెచ్చించిన శ్రమశక్తిని కోల్పోకుండాకూ, కాపిటలిస్టులకు తిరిగి శ్రమశక్తి లభ్యమయ్యేటట్లు చేయుటకు ఎన్ని సరుకులనైతే ఉపయోగిస్తున్నాడో వాటి విలువ మొత్తమూ, అతడు వెచ్చించే శ్రమ శక్తియనే సరుకుయొక్క విలువ మొత్తమూ సరిసమానంగా వుంటాయి.

“తన జీవనాన్ని విరివెట్టుకొనేందుకై సామాన్య కార్మికుడు వెచ్చించే సరుకుల మొత్తము విలువ వల్లనే కార్మికుని శ్రమశక్తివిలువ నిర్ణయించబడుచున్న” దని మార్క్స్ “కాపిటల్” అనే గ్రంథంలో వ్రాశాడు.

కాని సరుకుల విలువ వాటి సుత్పత్తి చేయుటకై వ శ్రమపై ఆధారపడి వుంటుంది.

— ఇంకో విధంగా శ్రమ విలువను చెప్పవచ్చును. శ్రమ విలువ అంటే శ్రమశక్తి. ఈ శ్రమశక్తి పరిణామం ఎట్లా తెలుసుకోబడుచున్నది : దానికి మార్గం ఒకటి వున్నది. శ్రమశక్తిని పొందారంటే మనుష్యుడు తిండి, బట్టలు వగైరాలను కోరుచున్నాడు. వాటిని ఉత్పత్తిజేయుటకై ఎంత శ్రమ కావాలో మనకు తెలుసు. కాబట్టి ఈ వస్తువులలో ఇమిడివున్న శ్రమవల్లనే శ్రమశక్తి విర్ణయించబడుచున్నది. ఈ శ్రమశక్తి విలువకు జీతాల రూపంలో కాపిటలిస్టు కార్మికునికి ఇస్తున్నాడు.

కాపిటలిస్టుకు ఫ్యాక్టరీ వుంది. పెద్దపెద్ద భవనాలు, గిడ్డంగులు వున్నవి. అగిడ్డంగులనిండా ముడినడకు వున్నది. ఇతర ఉపకరణాలన్నీ వున్నవి. అయినా ఉత్పత్తి ప్రారంభంకాలేదు. కారణం? ఇవన్నీ విద్భీనములు. వీటిని సచేతనములుగా చేయాలంటే మానవ శ్రమ అవసరం. అందుచే కాపిటలిస్టు కార్మికులను కుదుర్చు చున్నాడు : అంటే తన పుత్పత్తికి కావలసిన అందు వరుకును కూడా కొన్నాడన్న మాట. ఇప్పుడన్నీ పరిపూర్ణమయ్యాయి. ఉత్పత్తి ప్రారంభమౌతుంది.

కార్మికుణ్ణి పనికి కుదుర్చుకొన్న తర్వాత, ఇన్ని ప్రమాణ గంటలు నీవు పనిచేయాలి అని విర్ణయించుకొన్న విమ్మట వాచిచే కాపిటలిస్టు పనిచేయిస్తాడు. ఈ విధంగా పనిచేయిస్తాననికే కాపిటలిస్టు శ్రమశక్తిని కొంటున్నాడు.

— ఇక్కడ మనం శ్రమను, శ్రమశక్తిని తాడమారు చేయరాదు. శ్రమ, శ్రమశక్తి ఒకటికావు : రెండూవేరు. శ్రమశక్తి యవగా మానవుడు పనిచేయగల సామర్థ్యము. శ్రమఅంటే విలువను సృష్టించునది; కార్యరూపందాల్చినది శ్రమశక్తి. కాబట్టి శ్రమశక్తియే వరుకు : అవగా అమ్మబడేది లేక కొనబడేది.

దీని ఆర్థం తెలుసుకోవాలంటే ఒక ఉదాహరణను చూద్దాము. రైలు యంత్రమువుంది. అది వరుగెత్తగలదు. అంటే దానికి చలనము అనే శక్తివుంది. రైల్వే ఇంజనువచ్చి ప్లేషనుముందు అగింది. దాని చలనము అగిపోయింది. అయితే, అది చలించగలశక్తి. అవగా మరల వరుగెత్తగల సామర్థ్యమును కోల్పోలేదు. ఆ ఇంజను వరుగెత్తకపోయినా, దానిలో చలనశక్తి ఇమిడివుంది. అవురరమైనపుడు అది తిరిగి కదలటం; వరుగెత్తటం ప్రారంభిస్తుంది. ఇదేవిధంగా కార్మికునికి పని పాటలు దొరక్కపోతే, అతని శ్రమశక్తి ఉపయోగం లేవిడిగా వుంటుంది. అయినా జబ్బు వడకుండా ఉంటేను, తిండిలేక నడిచుంటేను తప్ప, ఈ విడద్యోగి శ్రమశక్తి కల్గేవుంటాడు. సిగ్నల్ యివ్వబడగానే రైలుయంత్రము మళ్ళీ వరుగెత్తినట్లు ఈతడు తగు సమయంరాగానే పనిచేయటం అవగా శ్రమశక్తిని వెచ్చించటం ప్రారంభిస్తాడు.

— ఒక వరుకుయొక్క వెల ఆ వరుకుయొక్క విలువకు కాస్త హెచ్చు గానో, తగ్గుగానో ఉంటుందని మనం చూకాము. కాని శ్రమశక్తియొక్క వెల మాత్రం ఇతర వరుకుల వెలవలెగాక, సర్వసాధారణంగా దాని విలువకు తగ్గియే ఉంటావుంటుంది. అంటే కార్మికుడు తన శ్రమశక్తిని అమ్ముకొన్నా తన జీవితా

పుసరాలను పూర్తిగా పొందలేక పోవుచున్నాడన్నమాట. జీవితాన్ని పోషించు కుంటానికి ఎన్నిసరుకుల నైతే కార్మికుడు కోరుచున్నాడో వాటినియవయే శ్రమశక్తి విలువయని లోగడ చెప్పాము. దీనివల్ల వెంటనే శ్రమశక్తి విలువకు పూర్తియగు ప్రతిఫలాన్ని పొందుచున్నాడని మాత్రం అనుకోరాదు. నర్వసాధారణంగా కార్మికుడు తన శ్రమశక్తిని, దానివిలువకు “తగ్గిందే” అమ్మవరిసి వస్తువుంటుంది. ఒకవేళ పూర్తివిలువను పొందినా, ఈతని శ్రమ ఫలితములైన సరుకులద్వారా కాపిటలిస్టుకు అదనపు విలువ వస్తుంది. ఆ విధంగా అతడు సంపన్నుడౌతాడు.

కాపిటలిస్టుల లాభాలకు మూలం ఏమిటి ?

సరుకులు వాటి విలువనబట్టి మారుతున్నవని లోగడ చూశాము. అయితే కొందరు శ్రమవది విలువను సృష్టించుతూవుంటే, అది మరొకరి జేబులోకి పోతూవుంది. ఇది ఎట్లాగో మనం చూడాలి. కాపిటలిస్టు ఫ్యాక్టరీని ఏర్పించాడు. యంత్రాలను అమర్చాడు. ముడిసరుకులను పేకరించాడు. కావలసిన బొగ్గు వగైరాను కూడా సమకూర్చాడు : కూలీలను నియమించాడు. ఉత్పత్తి శ్రమం ప్రారంభమౌతుంది. బొగ్గు కాలుతుంది. యంత్రాలు తిరుగుతాయి. కార్మికులు పనిజేస్తారు. ముడిసరుకులు తయారు సరుకులుగా బైటకువస్తాయి. ఈ విధంగా సరుకులు తయారుకాగానే అవి బజారుకు పంపబడి అమ్మబడతాయి. ధనం చేకూరుతుంది. తిరిగి ముడిసరుకులను కొనటా, కూలీలను పెట్టటం, ఉత్పత్తి ప్రారంభించబడటా ప్రారంభమౌతుంది. ఈ విధంగా ఉత్పత్తి శ్రమము తిరుగుతూ వుంటుంది.

అయితే, ఇట్లా ఉత్పత్తి అయిన సరుకుల విలువ ఎంత ? మొట్టమొదటి సారిగా, ఈ ఉత్పత్తిదేశంలో ఖర్చుపడిన సరుకుల విలువ : వాటి ఆరుగు, తరుగులు; బొగ్గు మున్నగునవి, ముడిసరుకులు వగైరాల విలువ, వీటి యన్నిటివిలువ 3000 శ్రమగంటల విలువకుందాము. వీటికి కార్మికులు జేర్చిన విలువ మాత్రంగా జేరుతుంది. ఉదాహరణకు 20 మంది కార్మికులు రోజుకు 10 గంటల చొప్పున 6 రోజులు పనిచేసి ఈ సరుకులను సృష్టించారు అనుకుందాము. అంటే మొత్తం 1000 శ్రమగంటలు వెచ్చించారు. కాబట్టి కొత్త సరుకుల మొత్తం విలువ $3000 + 1000 = 4000$ శ్రమ గంటలు.

—ఇంత మొత్తం విలువ వున్నదినరే. ఇందుకు కాపిటలిస్టు ఎంతమూల్యం చెల్లిస్తున్నాడు ? అనేది చూడాలి. యంత్రాల ఆరుగు తరుగులు, బొగ్గు, ముడిసరుకులు మున్నగువాటికి పూర్తి విలువను చెల్లించక తప్పదు. అంటే 3000 శ్రమ గంటల కాలానికి సరిపడు డబ్బును చెల్లించాలి. ఈ 3000 శ్రమ గంటలకుకోడు కార్మికులు జేర్చిన 1000 శ్రమ గంటలు వున్నవి. ఈ 1000 శ్రమగంటల కాలానికి సరితూగు డబ్బును కాపిటలిస్టు కార్మికుల కిస్తున్నాడా ? ఇందులోనే వున్నది కిటుకు. కాపిటలిస్టు దోపిడీ రహస్యం అంతా ఇందులో యిమిడి వున్నది.

20 మంది కార్మికులు 5 రోజులు వెచ్చించిన శ్రమశక్తి యొక్క విలువను కాపిటలిస్టు కార్మికులకు చెల్లిస్తున్నాడు. అంటే కార్మికులు 5 దినాలు తమ శ్రమ శక్తిని ఉత్పత్తిచేయుటకు కనివంత ధనాన్ని చెల్లిస్తున్నాడు. కాని 1000 గంటలకన్న ఈ మొత్తం చాలా తక్కువగా వుంటుందని మనం ఎరుగుదుము. కార్మికుడు ఫ్యాక్టరీలో ఐర్దుపెట్టే శ్రమ మొత్తం వేరు. అతడు పనిచేయుట కవసరమగు శక్తిని ప్రసాదించుటకై అతనికి కావలసిన అవసర పదార్థాల విలువ వేరు, అని మనం చూస్తాము.

.....“శ్రమశక్తి విలువ మొత్తం వేరు. ఆ శ్రమశక్తి వెచ్చించబడటం ద్వారా ఉత్పత్తి కాబడే విలువ యొక్క ప్రమాణం వేరు” అని మార్క్సిస్ట్ ‘కాపిటల్’లో వ్రాశాడు.

మళ్ళీ మన ఉదాహరణకు వద్దాము. ఫ్యాక్టరీలో పనిచేసిన కార్మికుడు వెచ్చించిన శ్రమశక్తి యొక్క విలువ 5 శ్రమగంటల రేఖకుందాము. అంటే 5 రోజులకు 20 మంది కార్మికులకు 100 శ్రమగంటలకు సమానమగు ధనమును కార్మికులకు కాపిటలిస్టు చెల్లించాడు.

ఇప్పుడు మనం లెక్క తేల్చుకుందాము. కాపిటలిస్టుకైన ఐర్దు $8000 + 500 = 8500$ శ్రమగంటలు. అతనికి వచ్చిన సరుకుల విలువ $8000 + 1000 = 4000$ శ్రమగంటలు.

అదనపు శ్రమ : అదనపు విలువ

కాపిటలిస్టుకు లాభం ఎక్కడనండి వస్తుంది? అన్న ప్రశ్నకు ఇప్పుడు ముఖంగా జవాబు చెప్పగలం. కార్మికుడు వచితంగాచేసే శ్రమఫలితమే పెట్టుబడిదారు లాభం. కార్మికుడు రోజుకు తనకువచ్చే జీతానికి 5 గంటలు శ్రమజేస్తే సరిపోతుంది. కాని 10 గంటలు పనిజేస్తున్నాడు. కాబట్టి 5 గంటలు జీతం లేకుండా, ఉచితంగా పనిజేస్తున్నాడన్నమాట. ఇది అతని “అదనపు శ్రమ”. ఈ అదనపు శ్రమవల్ల “అదనపు విలువ” సృష్టించబడుచున్నది. ఈ అదనపు విలువ కాపిటలిస్టుల జేబులలో పడుచున్నది. కాబట్టి జీతం పొందని, వచితశ్రమ మూలకంగా అదనపు విలువ, లాభం - కష్టఫలితంగాని ఆదాయం - వస్తోంది.

జీతానికి పనిచేసే కార్మికుడు భూస్వామికో, ఫ్యాక్టరీ యజమానికో, తన శ్రమశక్తిని అమ్ముతాడు అంటే పనిజేస్తాడు. రోజులో కొంతభాగం తన జీవిత పోషణకై తన కుటుంబ పోషణకై సరిపడు మొత్తాన్ని, అవగా, జీతం రూపంగా వచ్చే విలువను సృష్టిస్తానికి శ్రమపడతాడు. రోజులో తక్కిన భాగం అంతా ఉచితంగా కాపిటలిస్టుకు శ్రమజేసి పెడుతాడు. ఆ విధంగా అదనపు విలువను సృష్టించి దానిని కాపిటలిస్టు హస్తగతం చేస్తున్నాడు. ఇదే లాభంయొక్క నంపద యొక్క, కాపిటలిస్టు వర్గం యొక్క మూలం.

“మార్క్సుయొక్క ఆర్థిక సిద్ధాంతాలకు కీలకం అంతా అదనపు విలువ సిద్ధాంతంలో ఉన్నది.” అని లెన్ వ్రాశాడు. *

కాపిటలిస్టు దోపిడియొక్క రహస్యాన్ని మార్క్సు చూపించిన అదనపు విలువ సిద్ధాంతం బట్టబయలు చేస్తోంది. అందుచేతనే కాపిటలిజము కోటి పోరాటంలో కార్మికవర్గానికి మార్క్సు ఉపదేశాలు పెద్ద ఆయుధంగా ఉపయోగపడటం. ఇందు చేతనే, బూర్జువాజీ బంటులగు “విజ్ఞానమనులు” మార్క్సు ప్రతిపాదించిన అదనపు విలువ సిద్ధాంతాన్ని వదేసదే విమర్శించుతూ ఉంటారు. వదేసదే “ఈ సిద్ధాంతం తప్పు” అని రుజువుచేస్తానికి తావత్రయపడుతూ ఉంటారు.

మార్క్సుయొక్క అదనపువిలువ సిద్ధాంతం ఆయన విలువ సిద్ధాంతంపై ఆధారపడివుంది. “దోపిడి సిద్ధాంతం” అంతా విలువ సిద్ధాంతంపై ఆధారపడివుంది. కాబట్టి విలువ సిద్ధాంతాన్ని ఏవిధంగానూ వికృతం గావీయరాదు.

కాపిటలిస్టులు సంపన్నులు కావటానికి మూలం ఎక్కడవున్నదో ఇప్పుడు మనం సూక్ష్మంగా చెప్పవచ్చును. లెన్ దీనిని చాలా స్పష్టంగా, సూటిగా, క్లుప్తంగా చెప్పాడు.

“నరుకుల చలామణీలో అదనపు విలువ సృష్టించబడనేరదు. ఎందుచేతననగా, నరిసమానమైన నరుకులే మారుతున్నవి. కాబట్టి ఈ యిచ్చి పుచ్చుకొనుటలో ఒకరి కెక్కువ మిగిలేది ఏమీలేదు. ధరల వ్యత్యాసంవల్ల కూడా ఇది ఏర్పడదు. కారణం ఏమిటంటే, ఒకరి నష్టం ఇంకొకరి లాభం కాబట్టి మొత్తం సమాజంలో లాభ వష్టాలు నరిపుచ్చుకుంటాయి. కాబట్టి అదనపు విలువ అనేదానికి తావులేదు. మనం యిక్కడ చూసేది సమాజాన్నిగాని, ఒక్కొక్క వ్యక్తినిగాదు. కాబట్టి తన ఉపయోగంలో విలువను సృష్టించే ఒక నరుకు కావాలి. ఇటువంటిది ఒకటి వున్నది. అదే మానవ శ్రమశక్తి. మానవ శ్రమశక్తి ఉపయోగమే శ్రమ; శ్రమయే విలువను సృష్టిస్తున్నది. శ్రమశక్తిని దాని విలువకు, కాపిటలిస్టు కొంటాడు. శ్రమశక్తి విలువ ఏమిటి? దాని సుత్పత్తి జేయుటకు పట్టిన సామాజికావసర శ్రమ; ఈ శ్రమ రూపురేఖలను కల్గినదిగానే బహిర్గత మౌతోంది. కాబట్టి, కుటుంబపోషణ కవసరమైన తిండి, బట్టలు వగైరా లన్నమాట వీటిని కాపిటలిస్టు వస్తువుల రూపంలో యివ్వడు; జీతాల రూపంలో యిస్తాడు. ఈ విధంగా శ్రమశక్తిని కొన్నతర్వాత దాన్ని ఉపయోగంలో పెడుతాడు: అంటే పనిచేయిస్తాడు. ఉదాహరణకు కార్మికుని చేత 12 గంటలు పనిచేయించాడు. ఈ 12 గ.టంలోనూ కార్మికుడు తన జీవిత పోషణ కవసరమైన విలువను (స్థూలంగా చెప్పాలంటే వస్తువులను) 8 గంటలలో సృష్టిస్తున్నాడు. అనగా అతనికి జీతంక్రింద యిచ్చేదానిని 8 గంటలలోనే సృష్టిస్తున్నాడు. తక్కిన 4 గంటలూ అననంగా పనిచేస్తున్నాడు. దీనినే అదనపు శ్రమ

* మార్క్సిజం యొక్క మూడు మూల స్థానాలు, మూడు అంతర్విభాగాలు అన్న గంథం నుండి,

కాలం అంటున్నాము. ఈ కాలంలో వృత్తి అయినదంతా అదనపు విలువ, అనగా వరుకుల రూపంలోవున్న శ్రమ. ఇట్టి అదనపు విలువకు కాపిటలిస్టు ఏమీ చెల్లించటంలేదు.” *

చాలా పురాతనమైన కాలంలో, ప్రతి లింకా వాగరికత నేర్వవలసి వచ్చును, కేవలం జీవనాన్ని విరివెట్టుకొనేందుకే, కావలసిన అవసరాలను నమకూర్చుంటానికి మానవుడు ఎంతో శ్రమపడవలసి వచ్చేది. శ్రమపడటం మూలకంగా వచ్చిన వస్తువుల మూలంగా ఆకలితో మాడి చావకుండా మాత్రం ఎట్లాగో కాలక్షేపం చేసేవాడు.

పురాతన మానవులు ఈ విధంగా ప్రకృతితో పోరాడి చాలా కష్టంతో జీవనాధారాన్ని సంపాదించుకుంటున్నప్పుడు, వారిమధ్య వర్గవిభేదాలు ఏర్పడుటకు అవకాశం వుండేదికాదు. మృగములలో వర్గవిభేదం వుండేది : అట్లే పురాతన మానవులలోనూ వుండేదికాదు. అదనపు విలువ ఏర్పడిన ఏమ్యటనే మానవుడు మానవుని దోచుకుంటానికి అసమానత్వం ఏర్పడటానికి అవకాశం కలిగింది. కొంతమంది అదనపు శ్రమ ఇతరుల హస్తగతమౌతుంది. తమకన్న తక్కువైన వర్గాలను దోచుకొనే ఉన్నతవర్గాల చేతులలో ఈ అదనపు శ్రమ ఫలితం పడుతుంది.

ఈ విధంగా ఒకరి అదనపు శ్రమ ఫలితం ఇంకొకరి హస్తగతం కావటం కాపిటలిస్టు విధానం ఏర్పడినంతవరకూ, కాపిటలిస్టు శకంలోకూడా వుంది. దోపిడి రూపాలు మారుతూమాత్రం వుంటాయి. బానిసత్వం, పూదలిజం, కాపిటలిజంలో దోపిడి వివిధ స్వరూపాలను కల్గివుంది. కాని సారం ఒకటే. దోపిడియే, సమాజం మొత్తం యొక్క అదనపు శ్రమను పరిపాలకవర్గం దోచుకోవటం జరుగుతుంది.

కాపిటల్ (పెట్టుబడి) మాత్రమే అదనపు శ్రమను నూతనంగా సృష్టించలేదు. ఈ విషయాన్ని మార్కుస్ చారిత్రకంగా రుజువుచేశాడు. ఏ సమాజంలోనైనా వరే, దోచుకొనేవారు, దోచుకోబడేవారుగా చీలివుంటే, పరిపాలక వర్గం కష్టపడే దోచుకోబడే ప్రజా సామాన్యం యొక్క - అదనపు శ్రమను దోచుకుంటుంది. కాపిటలిజంలో వచ్చిన మార్పు ఏమిటంటే, పరిపాలక వర్గానికి అదనపు శ్రమకై వుండే దాహానికి అంతూపొంతు వుండదు.

బానిస విధానం క్రింద, సామాన్య ఉత్పత్తి పద్ధతులు వుండేవి. అట్టి పరిస్థితులలో అదనపు విలువను దోచుకుంటానికి ఒకపరిమితి వుండేది. బానిస యజమాని గాని, పూదల్ ప్రభువుగాని తన క్రింది బానిసలవేకాక రైతులచే పనిచేయించేవాడంటే తన కోర్కెలన్నీంటినీ సఫలపర్చగలుగు వంతవరకూ చేయించేవాడు. కాని కాపిటలిజంలో అదనపు శ్రమకై న దాహమునకు మితిలేదు. కార్మికుని నుండి కాపిటలిస్టులు పొందే అదనపుశ్రమ చెవురికింపుగా టింగుటింగుమనే డబ్బు క్రిందకు

* మార్కుస్ - ఎంగెల్స్, మార్క్సిజం “కారల్ మార్కుస్” అన్న గ్రంథం నుండి.

మాడతుంది. ఇది తిరిగి కాపిటల్ గా వువయోగపడుతుంది. మళ్ళీ పుత్పత్తి సాగు
తుంది. మళ్ళీ అదనపు విలువ సృష్టించబడుతుంది. ఈ విధంగా కాపిటలిస్టు యొక్క
దాహానికి గావి, కార్మికుని పీర్చి విప్పిచేసే వద్దతికిగావి అతువుండదు.

కాపిటలిస్టు విధానం వాశనం కావటంతో, కాపిటలిస్టుల ప్రయోజనం
కొరకై కార్మికుల నుండి అదనపు శ్రమను పొందటం అగిపోతుంది. కార్మికుడు పని
చేసే దినాలలో కొంతభాగం తన జీవిత పోషణకు అవసరమగు శ్రమ అనీ, తక్కిన
భాగం అదనపు శ్రమ అనీ కాపిటలిజంలో ఇప్పుడున్న రూపం అంతరించిపోతుంది.
దీనిని గూర్చి మార్క్సు యీ విధంగా తెలియజేశాడు :

“కాపిటలిస్టు పుత్పత్తి వద్దతిని వాశనం చేయడంతో, కార్మికుడు పని
చేయవలసిన కాలం అవసరమైనంత మేరకే తగ్గించబడుతుంది. ఇటువంటి పరిస్థితు
లలోకూడా అవసరశ్రమకాలం, దాని హద్దులకన్న కొంచెం ఎక్కువగానే వుంటుంది.
కారణం ఏమిటంటే ‘జీవనపద్ధతు’లయెడవుండే అభిప్రాయాలు మారటం, కార్మికుడు
ఇంకా ఎక్కువ పౌఖ్యప్రదమైన జీవనాన్ని కోరటం, ఒకటి. ఇప్పుడు అదనపు
శ్రమ అనే దానిలో కొంతభాగం, అప్పుడు అవసర శ్రమగా మారటం అనగా
రిజర్వగా, అనగా పరిశ్రమలను పెంపొందించటానికి, అరుగు, తరుగులను, ప్రమాద
వశాత్తు తిరిగిన వస్త్రాలను భర్తీచేస్తానికి, మున్నగువాటికై పుత్పత్తి పరికరాలను
వంపాడించుట కొరకు నిర్వహించబడిన కొంతవిధిని వుంచటం రెండు.” *

కార్మికులను దోచుకొనే వద్దతి సోవియటు యూనియనులో ఎంకోకాలం
క్రిందటనే ఎందుకు అంతరించిపోయిందో మార్క్సు యొక్క సైమాటలను చదివితే
స్పష్టం కాగలదు.

సోవియట్ యూనియన్ లో, చరిత్రలో మొట్టమొదటసారిగా వర్గ దోపిడీ
కూకటివేళ్ళతో పెల్లగింపబడినది. అచ్చటవున్నది సోషలిస్టు పరిశ్రమలు. కాపిటలిస్టు
పరిశ్రమలలో వున్నట్లుగా సోవియట్ పరిశ్రమలలో పరస్పర వ్యతిరేకమయిన
వర్గములు వుండవు. పరిశ్రమలూ, సంపదా అంతా సోవియట్ ప్రభుత్వం యొక్క
శ్రామికవర్గ వియంత్వత్వంయొక్క ఆస్తి. ప్యాక్షరీలను, యంత్రాగారాలను, గనులను,
రైల్వేలను, ఇతర ఉత్పత్తిపరికరాలను కల్గివుండేవర్గమూ వీటిలో పట్టచేసే వర్గమూ
ఒకటే. ఇచ్చట కార్మికుడు యజమానికి తన శ్రమశక్తిని అమ్ముకోవట మనేది
వుండదు. ఇటువంటి సోషలిస్టు విధానంలో అదనపు విలువను సృష్టించటం అనేది
వుండదు. ఉండటం అసాధ్యం. కార్మికుడు తన అవసరాలకుమించి ఉత్పత్తిగావించే
వస్తునముదాయమంతా కార్మికవర్గం యొక్క సమిష్టి ఉపయోగానికే, సోషలిస్టు పరి
శ్రమల రిజర్వకే, శ్రామికవర్గ ప్రభుత్వపు రక్షణకే వివియోగపడుతుంది.

* “కాపిటల్” నుండి.

సోవియట్ యూనియన్ లో వున్నది పేటు కాపిటలిజం (వ్యక్తులు గాక పెట్టుబడిదారు లందరియొక్క ప్రతివిధియైన ప్రభుత్వం సాగించే కాపిటలిజం) కావి సోషలిజం కాదని ట్రాట్స్కీయిష్టులు అంటారు. ఇది కేవలం దుష్ప్రచారం, విప్లవ వ్యతిరేకము కాక మరేమీ కాదని పై వివరణ తెలియజేస్తుంది. ఈ విధంగా వీచ ప్రచారాన్ని చేయటంద్వారా సోవియటు యూనియన్ లో విర్మించబడే సోషలిష్టు వ్యవస్థను కూలద్రోయుటకై సాగించే తమ విద్రోహచర్యలను కప్పిపుచ్చుకొనుటకు ఈ ట్రాట్స్కీయిష్టులు చూస్తున్నారు.

కాపిటల్ (పెట్టుబడి) అంటే ఏమిటి ?

ఏ విధంగా అదనపు విలువ సృష్టించ బడుచున్నదో మనం ఇంతవరకూ చూశాము. కాపిటలిష్టులు కార్మికులను దోచుకుంటూ ఏవిధంగా అనాయాసంగా సంపద లను చేకూర్చుకుంటున్నారో, దాని వెనుకగల తీక్షణ శక్తి ఏమిటోకూడా చూశాము. కార్మికుల శ్రమయే కాపిటలిష్టులకు అనాయాసపు రాబడి అని కూడా చూశాము. అయితే, లక్షలకొద్దీ ప్రజలు ఎందుచేత ఈ విధంగా శ్రమజేసి తమ శ్రమ ఫలి తాన్ని ఇతరులకు కట్టపెట్టవలసి వస్తున్నదో, అందులకు గల బలవత్తర కారణా లేమిటో మనం ఇంకా స్పష్టంగా చూడాలి. యిందుకై కాపిటల్ యొక్క శక్తి యేమిటి. అసలు కాపిటల్ విజస్వారూపం ఏమిటి అనేది చూడాలి.

కాపిటలిష్టులు కార్మికులను ఎందుకు దోచుకో కలుగుతున్నారు ? కాపిట లిష్టు సమాజంలో సంపద అంతా, ఉత్పత్తి సాధనాలు, జీవనాధారాలు అన్నీ కాపిట లిష్టుల చేతులలో కేంద్రీకరించబడి వున్నవి. కార్మికులకు ఈ రెండింటిలో ఏదీలేదు. సమాజ సంపద అంతటిపై కాపిటలిష్టుల గుత్తాధికారాన్ని సంపాదించారు.

కమ్యూనిస్టు ఇంటర్నేషనల్ * యొక్క ప్రోగ్రాములో కాపిటలిష్టువద్దతి ఈ క్రింది విధంగా వర్ణించబడింది :

“నరకుల ఉత్పత్తివిధానం అనే పునాదిపై విర్మించబడిన కాపిటలిష్టు సమాజంలోని ముఖ్య లక్షణాలు ఏమిటంటే ఒకటి : ఉత్పత్తి సాధనాలలో ముఖ్యమూ, కీలకమూ అయినవన్నీ, కాపిటలిష్టువర్గం, పెద్ద భూస్వాముల చేతులలో కేంద్రీకరించబడి వుండటం. రెండు : ఉత్పత్తి సాధనాలపై ఎలాంటి హక్కు లేకుండా జేయబడిన కార్మికవర్గం తప్పనిసరిగా తమ శ్రమశక్తిని అమ్ముకోవలసి రావటం. మూడు : నరకులు లాభాపేక్షతోనే ఉత్పత్తిచేయబడడం. నాలుగు : వీటికి తోడుగా, ఒక ప్లాను, క్రమం లేకుండా, అల్లకల్లోలంగా, అరాచక వద్దతులలో ఉత్పత్తి సాగించబడటం అనేవి.”

* వివిధ దేశాలలోని కమ్యూనిస్టు పార్టీలు కలసి అంతర్జాతీయ కమ్యూనిస్టు పార్టీగా ఏర్పడినవి. దీనినే కమ్యూనిస్టు ఇంటర్నేషనల్ అనీ, కొమింటర్న్ అనీ అంటారు. 1943లో ఇది రద్దు గావించబడింది. (అనువాదకుడు)

కాపిటలికంలో కార్మికులు ఉత్పత్తి సాధనాలపై ఎలాంటి పెత్తనంలేకుండా పుంటారు. ఉత్పత్తి సాధనాలంటే ఏమిటి? ఒకటి : ఉత్పత్తిని సాగించుటకు అవు సరమైన పరికరాలు. చెప్పులుఉట్టే ముచ్చివాని కంఠాణి మొదలుకొని బ్రహ్మాండ మగు ఎంక్టిక్ మోటార్ల వరకూ అన్నీ ఉత్పత్తి పరికరాలే. రెండు : ముడి వస్తువు, చెప్పులను తయారుచేయుటకు తోలు ముడివస్తువు ఉక్కును తయారుచేయుటకు ముడి ఇనుము, రాక్షసబొగ్గు ముడివస్తువులు : మజ్జిను గుడ్డకు వ్రత్తి ముడివస్తువు. మూడు : చమురు సున్నం, ఇనుము మున్నగు సహాయకములు ఉపకరణాలు.

ఉత్పత్తి సాధనాల యొక్క వివిధ ఉపాగమాలగతి ఉత్పత్తి క్రమంలో వివిధములుగా వుంటుంది. ఉత్పత్తి పరికరాలు చాలాకాలం వుంటాయి. బట్టలమిల్లులో వూడే మరకదుక్కు చాలాకాలం వుండి చాలా నూలును నేస్తాయి. కాని ముడివస్తువుల జీవితం ఉత్పత్తి క్రమంలో అంతరించిపోతుంది. వ్రత్తి అంతరించి గుడ్డ అవశారాన్ని ధరిస్తుంది. తోలుపోయి చెప్పులు వస్తాయి. ముడి ఇనుము, బొగ్గు పోయి ఉక్కు వస్తుంది. ఇట్లే సహాయకములు, ఉపకరణాలు అయిన మానె మున్నగునవి కూడా ఉత్పత్తి క్రమంలో అంతరించి పోతాయి. బొగ్గు బాయిల్స్ వేడిలోనూ, చమురు యంత్రభాగాల చలనంలోను అంతర్హితములౌతాయి.

ఏమీలేకుండా ఎట్టి పనీ సాధ్యంకాదు. అట్టి ఉత్పత్తి సాధనాలన్నీ కాపిట లిస్తు వ్యవస్థలో బూర్జువావర్గం చేతులలో వుంటాయి. ఇందువల్ల సమాజం అంతటి పైనా బూర్జువావర్గం యొక్క బలం అత్యధికంగా పుంటుంది. సమాజంలో అత్యధిక పంఖ్యాకులకు తప్పనిసరిగా శ్రమశక్తిని అమ్ముకొనే బ్రహ్మచరిని పున్నది గనుక బూర్జువావర్గం చేతులలో ఉత్పత్తి సాధనాలు దోపిడి సాధనాలుగా తయారౌతాయి.

కాపిటల్ అనేది ఒక వస్తువుకాదు. ఇది ఒక విర్జీతమైన “సామాజిక సంబంధము” అని మార్క్స్ చెప్పాడు ఉత్పత్తి సాధనాలు, వివిధ రకాల సరుకులు మున్నగు వస్తువులన్నీ కూడా కాపిటల్ కాదు. ఒక ప్రత్యేకమైన సామాజిక వ్యవస్థ లోనే ఇవి దోపిడి సాధనాలుగా మారుతున్నవి. ఇట్లు మారుటకు వీలు నేర్పరచిన సామాజిక సంబంధాన్నే కాపిటల్ అంటున్నాము. కాపిటల్ అన్నది ఒక ప్రత్యేక మైన, చారిత్రాత్మకమైన విర్జీతమైన, సామాజిక ఉత్పత్తి సంబంధము” అని లెనిన్ వ్రాశాడు. ఉత్పత్తి సాధనాలన్నంటికి యాజమాన్యశక్తిని వర్గానికి, ఈ సాధనాలపై ఎలాంటి యాజమాన్యం లేనందున తప్పనిసరిగా శ్రమశక్తిని అమ్ముకోవలసివ వర్గానికి మధ్యవుండే సామాజిక సంబంధమే కాపిటల్.

కాపిటలిస్టు సమాజంలో ఉత్పత్తి సాధనాలన్నీ అమ్ముకానికి, కొనబడ టానికి వీలైనవి. అందుచే అవి సరుకులు. సరుకులుగా వాటికి విలువ ఉన్నది. అందుచే అవి ధనంలోనికి మార్పబడగలవు (అనగా అమ్మబడగలవు). లేదా ధనంచే ఎప్పుడై నా సరుకులను పొందవచ్చును. (అనగా సరుకులు కొనబడగలవు). కాబట్టి కాపిటల్ నుగూర్చి ఇంకోవిధంగా చెప్పాలంటే, శ్రమశక్తిని పిందటంద్వారా అదనపు

విలువను తెచ్చే విలువయే కాపిటర్. విలువ అంటే ఏమిటి? కరడు గట్టిన శ్రమయే, శ్రమఫలితమే విలువ. కాబట్టి విలువ అంటే ఖర్చుఅయిన, 'నిర్జీవమైన శ్రమ'. అందుచేతనే మార్కుస్ యీ విధంగా వ్యాఖ్యానించాడు: "కాపిటర్ అన్నది నిర్జీవ శ్రమ. రక్తం త్రాగుతూ బ్రిటికే గండభేరుండ వక్షివలె ఈ నిర్జీవశ్రమ (కాపిటర్) నజీవ శ్రమను పీల్చి పిప్పిజేస్తూ బ్రతుకుతుంది."

స్థిరమైన కాపిటల్, తరచు మార్పుజెందు కాపిటల్

మనం కాపిటలిస్టు దోపిడీని పూర్తిగా అర్థం చేసుకోవాలంటే "స్థిరమైన కాపిటల్"నూ, "తరచు మార్పుజెందుతూవుండే కాపిటల్"నూ మధ్య తేడాను చూడాలి. ఒక నరుకు యొక్క పూర్తి విలువలో ఆ నరుకు మత్పత్తి చేయుటకు వినియోగపడిన ఉత్పత్తి సాధనాల భాగంకూడా కలిసి వుంటుంది. యంత్రాలు, ముడి నరుకులు, చమురు వగైరాలు పూర్తిగానో, కొంతగానో ఖర్చు అవుతున్నవి. ఈ విధంగా అరుగు తరుగులవల్ల పోయే వీటి విలువ కొత్తగా తయారయ్యే నరుకులలో జేరుచున్నది. కాబట్టి కాపిటల్ యొక్క ఈ భాగాన్ని, అనగా యంత్రాలు, ముసినరుకులు, చమురు వగైరాలను మనం "స్థిరమైన కాపిటల్" అంటాము. కారణం, ఇవి అరిగిపోయినా, ఖర్చుపడినా వీటి విలువ మాత్రం నశించటాలేదు. మాతనంగా తయారైన నరుకులలో ఇమిడివుంది, వాటి అమ్మకంద్వారా తిరిగి కాపిటలిస్టుకు జేరుతూనేవుంది.

కాపి మాతనంగా తయారైన నరుకు విలువలో మరొక మిక్కిలి ముఖ్యమగు వస్తువు జేసుకోందని చూశాము. ఇదే కార్మికులు ప్యాక్టరీలో కష్టపడి, నరుకు జేర్చిన విలువ. ఉదాహరణకు, ఒక ప్యాక్టరీలో 100 మంది కార్మికులు రోజు 13 10 గంటల చొప్పున పనిజేస్తున్నారనుకొందాము. గంటయొక్క విలువ రు. 5.00 ల క్రింద జమకట్టితే, రోజుకు 100 మంది కార్మికులు రు. 5000 ల మాతన విలువను సృష్టిస్తున్నారు. ఈ విలువ, నరుకులలో విలువ రూపంలోవున్న 'స్థిరమైన పెట్టుబడి'కి జోడింపబడి నరుకుయొక్క పూర్తి విలువ ఏర్పడుచున్నది.

అయితే కార్మికులు సృష్టించే విలువకన్న వారిజీతాలు ఎప్పుడూ తక్కువగానే వుంటాయని మనం చూశాము. ఈ మాతన విలువలో కొంతభాగం కార్మికుల జీతాలక్రింద పోతుంది. అననపు విలువ కాపిటలిస్టుల ఇనుపపెట్టెలలోకి పోతుంది.

100 మంది కార్మికులు రోజుకు 10 గంటల చొప్పున ప్యాక్టరీలో పని జేశారు. ఇందులో వారి జీవన పోషణకై కావలసిన 'అవసర శ్రమ' 6 గంటలు ఈ 'అవసర శ్రమ' విలువ రు. 2500.00 లను కాపిటలిస్టు కూలిరూపంలో చెల్లిస్తున్నాడు. కాపి మొత్తం సృష్టించబడిన మాతన విలువ రు. 5000 లు, కాబట్టి కార్మికులు శ్రమజేయటంద్వారా, కాపిటల్ రెట్టింపు అవుచున్నదని చూశాము. రు.2500 లు రు. 5000 లు అయింది. అయితే ఈ విధంగా కాపిటల్ రెట్టింపు కావటం కార్మికుల

యొక్క 'అదనపు శ్రమ' ద్వారానే. కాబట్టి కార్మికుల శ్రమశక్తిని కొంటానికి వెచ్చించే సొమ్మును, అవగా కూలిని, అస్థిరమైన కాపిటల్ కు అంటాము.

కాపిటలిస్టుకు సంబంధించినంతవరకూ కాపిటల్ లో మరి రెండు భేదాలు వున్నవి. కాపిటల్ లో కొంతభాగం తరచు రకం మారుతూ వుంటుంది. కొంత చాలా నెమ్మదిగా రకం మారుతూ వుంటుంది. పాక్షిక భవనాలు, యంత్రాలు మున్నగునవి చాలాకాలం విల్పివ్వంటాయి. కాబట్టి వీటిని "నిశ్చలమైన కాపిటల్" అంటారు. ముడి నరుకులు, చమురు మున్నగునవి. కూలి, త్వరత్వరగా వెచ్చింపబడుతూ వుంటాయి. కాబట్టి కాపిటల్ లో ఈ భాగాన్ని "చలావణియే కాపిటల్" అంటారు.

ఉత్పత్తి శ్రమంలోనూ, అదేవిధంగా చలావణి శ్రమంలోనూ కాపిటల్ లోని ఈ భాగాలు వేరు వేరు పాత్రలను వహించుతాయి. భవనాలు, యంత్రాలు మున్నగునవి చాలాకాలం వుంటాయి. కాపి చివరకు శిథిలమైపోతాయి. ఉదాహరణకు: భవనం 50 ఏండ్లు వుంటుంది. కాబట్టి ఈతడు ఉత్పత్తిగావించే నరుకులలోనూ భవనం విలువలో $1/50$ వంతు ఇమిడివుంటుంది. అందుచే భవనంకై వెచ్చించిన కాపిటల్ ఈతడికి 50 ఏండ్లలో తిరిగి వస్తుంది. యంత్రము సుమారు 15 ఏండ్లు వుంటుందనుకుందాము. కాబట్టి నరుకులలో ప్రతిఏడాది యంత్రం విలువలో $1/15$ వంతు జేరుచున్నది. 15 ఏండ్లలో యంత్రంపై పెట్టిన కాపిటల్ యజమానికి తిరిగి వచ్చుచున్నది. కాపి ముడినరుకులు చమురు మున్నగువాటి విషయంలో అట్లాలేదు. అవన్నీ ఉత్పత్తిలో పూర్తిగా, వెంటనే ఖర్చుబడిపోతున్నవి. కాబట్టి వాటి విలువ నరుకులలో జేరి, నరుకుల విలువద్వారా మరల వెంటనే కాపిటలిస్టుకు జేరుకోంది. అదేవిధంగా కూలి యిచ్చుటకు పెట్టిన కాపిటల్ కూడా త్వరగా తిరిగి వస్తున్నది.

కాబట్టి స్థిరమైన కాపిటల్ - అస్థిరమైన కాపిటలున్ను; నిశ్చలమైన కాపిటల్ - చలావణి అయ్యే కాపిటలున్నూ ఒకటిగావు.

స్థిరమైన పెట్టుబడిలో నిశ్చలమైన కాపిటల్ యీ చలావణి అయ్యే కాపిటల్ లో ముడినరుకులు, చమురు, ఇతర సహాయక వస్తువులు కొనుటకయ్యే భాగమున్ను జేరివుంటుంది. అంటే, ఉత్పత్తి కవునరమైన 'నిర్ణీతశ్రమ' (యంత్రాలు, ముడినరుకులు వగైరా యిదివరకే వెచ్చింపబడిన శ్రమ గనుక నిర్ణీత శ్రమగా అవుతున్నది.) కొనుటకు స్థిరమైన కాపిటల్ ఉపయోగింపబడుచున్నది. కాపి, త్వరగా మార్పుజెందు కాపిటల్ మాత్రం కేవలం కార్మికుల జీతాలనిచ్చుటకే ఉపయోగపడుచున్నది. దీనిని 'సజీవశ్రమ' అంటాము.

కాపిటర్ను ఈ రెండు విధాలుగా విభజింపు ఈ క్రింది టేబిల్ ద్వారా సులభంగా తెలుస్తుంది.

రకం మారడం ప్రకారం విభజన	కాపిటర్ భాగం	దోపిడీక్రమాన్నిబట్టి విభజన
విశ్వంమైన కాపిటర్	పాక్టరీ భవనాలు, యంత్రాలు, ముద్రీనరుకులు, చమురు బొగ్గు, ఇతర సహాయక వస్తువులు	స్థిరమైన కాపిటర్
చలాచలన ఆయ్యే కాపిటర్		అస్థిరమైన కాపిటర్

కాపిటర్ను ఈ రెండు రకాలుగా విభజించి చూడటం అత్యవసరం. స్థిరమైన కాపిటర్ త్వరగా మార్పుకెదు కాపిటర్గా విభజించబడంద్వారా అదనపు విలువ ఇన్వెస్టమెంట్ ఏమిటో త్వరగా తెలిసిపోతుంది. కాపి కాపిటర్లు కాపిటర్ను విశ్వంమైన కాపిటర్ అనీ, చలాచలన ఆయ్యే కాపిటర్ అనీ విభజిస్తారు. ఇందువల్ల అసలు విషయం మరుగునడిపిస్తుంది. కాపిటలుయొక్క విజన్వరూపం, గతి, సరిగా కన్పించదు. దోపిడి ఏవిధంగా సంభవమౌతుందో తెలియదు.

అదనపు విలువ రేటు

పైన ఇచ్చిన ఉదాహరణలో కార్మికులు దినానికి రు. 5000/- మాత్రమే విలువను సృష్టిస్తున్నారు. కాపి వీరికి కూలి రూపంలో వచ్చేది రు. 2500/- మాత్రమే. కాబట్టి అదనపు విలువయైన మిగిలిన రు. 2500/-ను కాపిటర్లు స్వాహ జేస్తున్నారు.

అయితే కాపిటర్లు ఎంత కాజేస్తున్నాడో స్పష్టంగా తెలుసుకోవాలంటే కార్మికులు శ్రమలో వారికివచ్చే భాగం ఎంత, కాపిటర్లుకు పోయేది - అనగా, అదనపు శ్రమ ఎంత అనేది చూడాలి

అదనపు విలువ రేటును చూస్తే ఇది తేలికగా తెలిసిపోతుంది. అదనపు విలువ రేటు అంటే - అదనపు విలువకూ, అస్థిరమైన కాపిటర్కూ, లేదా ప్రతిఫలం పొందబడని శ్రమకూ, అవసర శ్రమకూ మధ్యగల విస్ఫుత్తి మనం ఇంతకముందు చూచిన ఉదాహరణ ప్రకారం అదనపు విలువ రేటు ఈవిధంగా వుంటుంది :

రు. 2500 అదనపు విలువ: రు. 2500 అస్థిరమైన కాపిటర్ 100%

అదనపు విలువ రేటు 100% వుందనుకుంటే కార్మికుల శ్రమ సరి సమానంగా అవసర శ్రమ క్రింద, అదనపు శ్రమ క్రింద విభజించబడిందన్నమాట. కూలి రూపంలోవుండే మార్పుకెదు కాపిటర్ ఎంతవుందో, అదనపు విలువ అంత వున్నదన్నమాట. కార్మికుడు తన శ్రమలో సగభాగానికి మాత్రమే ప్రతిఫలం పొందు తున్నాడన్నమాట. ఇతర సగం కాపిటర్లుకు పోయిందన్నమాట.

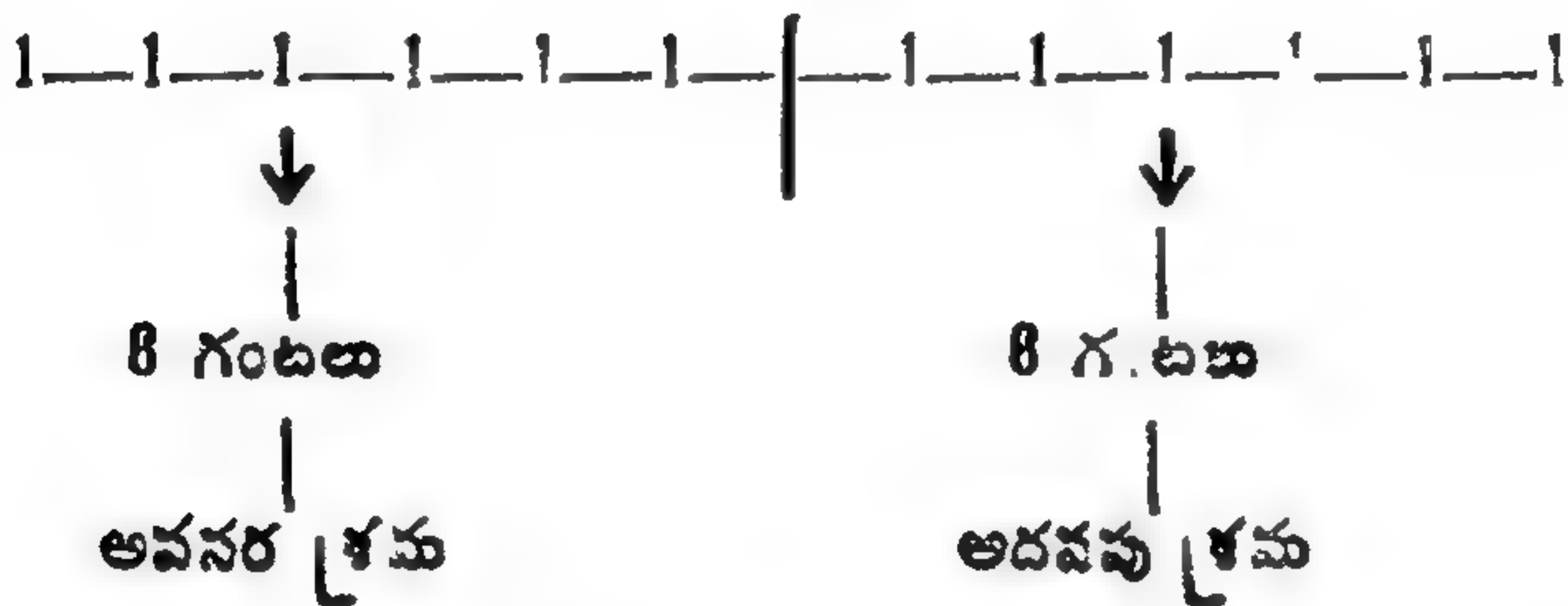

అదనపు విలువను హెచ్చు చేస్తానికి రెండు మార్గాలు

కాపిటలిస్టు సాధ్యమైనన్ని విధాల అదనపు విలువను హెచ్చించాలని చూస్తాడు. ఇందుకై ఏమి జేయాలి? కాపిటల్ ను పెంచాలి 100 మంది కార్మికులచే పనిచేయిస్తూ వుంటే రు 25 0/0 అదనపు విలువ వస్తోంది. 200 మంది పెట్టి పని జేయిస్తే రు 50 0/0 అదనపు విలువ వస్తోంది కాని ఇందుకు మరొక ప్యాక్టరీని ఏర్పించాలి. ఇందుకై అదనంగా కాపిటల్ ను తెచ్చిపెట్టాలి కాపిటలిస్టు దగ్గర అంత ధనం వుంటే లేక ఉత్పత్తి సాధనాలన్నీ వుంటే ఇది చేస్తాడు. కాని ఇంతకన్న మరోమార్గంవుంది. కాపిటల్ ను వృద్ధిచేయవలసరం లేకుండానే, అదనపు విలువను ఎక్కువగా సంపాదిస్తానికి మార్గం చూస్తాడు. ఇందుకు రెండు మార్గాలు వున్నవి.

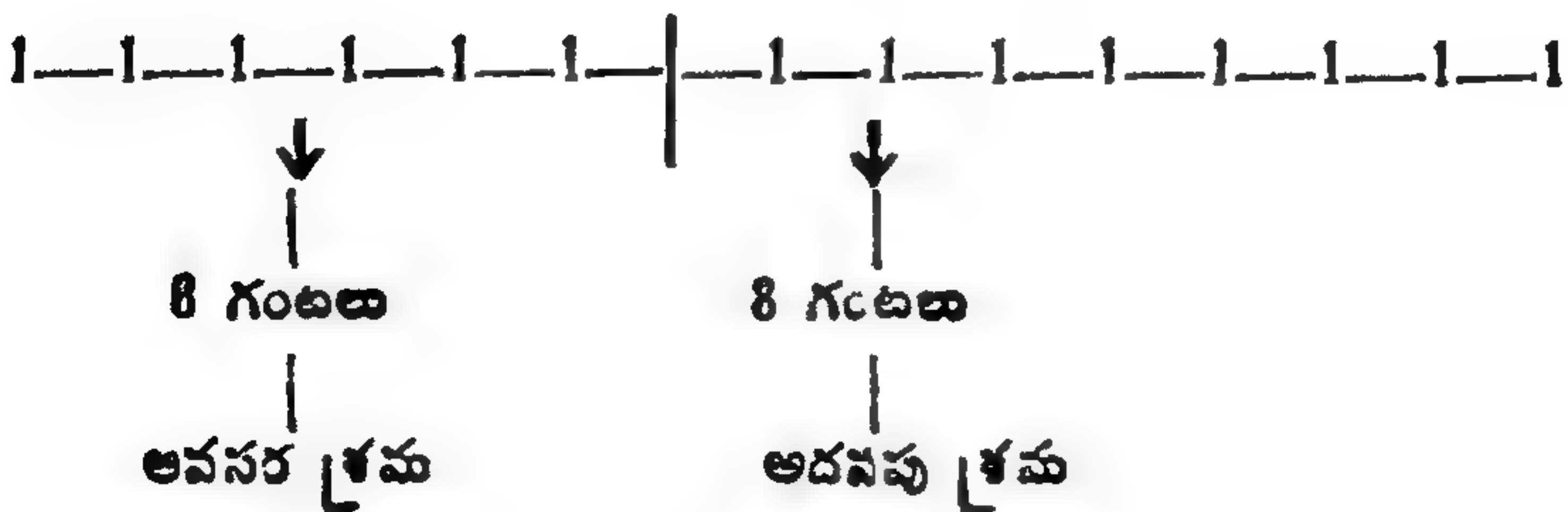
కార్మికుడు పనిచేసే రోజు రెండు భాగాలుగా విభజింపబడి వుందని చూశాము. ఒక భాగము అవసర శ్రమ - అనగా ఈతని జీవన పోషణకు వెచ్చించ వలసిన శ్రమ. ఇందుల కీతనికి కూలి ముట్టుకుంది. రెండోభాగం అదనపు శ్రమ. ఇందుకీతనికి ఏ జీతమూ, ఏమి ప్రతిఫలమూ ముట్టదు. ఉదాహరణకు: రోజులో పనిచేసే గంటలు 12 అనుకుందాము. ఈ 12 గంటలకు గంటకొక అర్థగీత చొప్పున గుర్తు పెట్టుకొని ఒక లెక్కగా వేస్తే ఇది బాగా తెలుస్తుంది.

12 గంటలు

ఇట్టి సందర్భంలో 12 గంటలు చెరికమానంగా అదనపు శ్రమ. అవసర శ్రమం క్రింద విభజింపబడి వుంది. కాని పనిచేసే గంటలను మరో 2 గంటలకు పెంచితే?

14 గంటలు

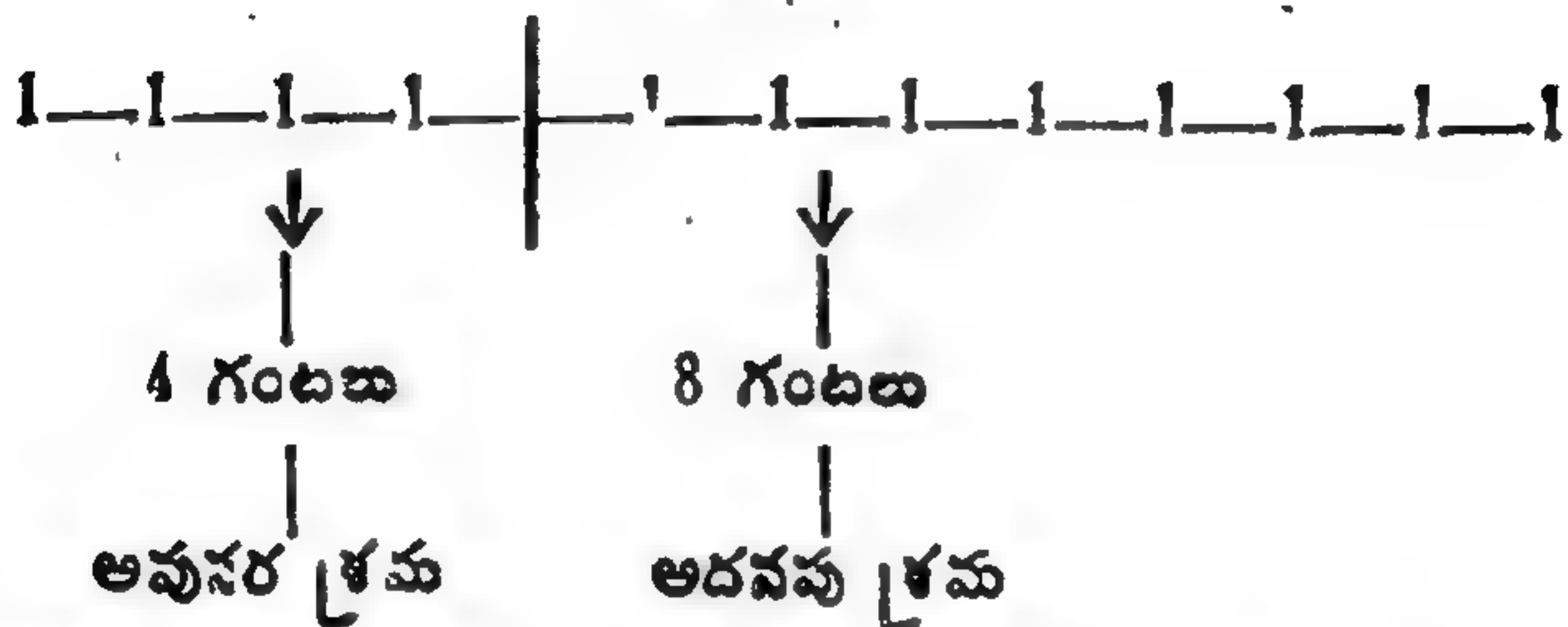

కాబట్టి పనిచేసే గంటలు హెచ్చిస్తే కార్మికుడు తన జీవన పోషణకై వెచ్చించవలసిన శ్రమ ఎన్నడూ 8 గంటలే గనుక, అదనపు శ్రమ ఎక్కువైన దన్నమాట, అదనపు శ్రమ ఫలితమే అదనపు విలువ గనుక, ఈ విలువను 'అదనపు విలువ' అని అంటాము.

ఇంకో విధంగా అదనపు విలువను పంచవచ్చును. కాపిటలిస్టు అవసర శ్రమ భాగాన్ని తగ్గించవచ్చును. అవగా కార్మికులకు పూర్తి జీతరీయదు. ఉదాహరణకు : అవసర శ్రమ 4 గంటలకే తగ్గినది.

12 గంటలు

దీనివల్ల తేలేదేమిటి : పని చేసేదేమో 12 గంటలే. కాని కార్మికునికి ప్రతిఫలంగా పోయేది 4 గంటల శ్రమయే. మిగిలిన 8 గంటల శ్రమఫలితం కాపిటలిస్టుకు పోతోంది. కాబట్టి అవసర శ్రమకు అదనపుశ్రమకు పూర్వం 4 : 8 నిష్పత్తి వుంటే. ఇప్పుడు 4 : 8 గా మారింది. ఈ విధంగా 'తారతమ్యపు' అదనపు విలువ వృద్ధి అవుతోంది.

అయితే, అవసర శ్రమను తగ్గించడం ఎట్లా సాధ్యం అయింది :

ఉత్పత్తి విధానంలో అంతకంతకూ టెక్నిక్ అభివృద్ధి జరుగుతూ వున్నది. పూర్వం కార్మికుల జీవనభృతికై 8 గంటలవరకే ఇప్పుడు 4 గంటలే అవసరం అగుచున్నది. కార్మికుని జీవన సాధనాల ఉత్పత్తి చేయుటకై తక్కువ శ్రమ అవసరం అవుతోంది. కాబట్టి వీటివిలువ తగ్గుతోంది. ఇందువల్లనే 12 గంటల రోమా 4 గంటలు మాత్రమే అవసర శ్రమ అగుచున్నది. మిగతావి అదనపు శ్రమ అగుచున్నది. ఆ విధంగా అదనపు విలువ భాగం విస్తృతి పెరుగుచున్నది.

కార్మికుని ఉత్పత్తి శక్తి వృద్ధి కాకపోయినా, మరో విధంగా కూడా అవసర శ్రమను తగ్గించవచ్చు. కార్మికుని కుటుంబ పోషణకై అతిదొక్కడే 8 గంటలు శ్రమనడిపంపాదించవలసి వస్తోంది. ఇప్పుడు కాపిటలిస్టు కార్మికుని భార్య బిడ్డలచేత కూడా పనిచేయించి జీతం మాత్రం రోగద కార్మికుడు ఒక్కనికి ఇచ్చేదే అందరకూ కలిపి యిస్తాడు. అంటే ఒక్కొక్కరి జీతం తగ్గించబడి, మొత్తం కుటుంబ పోషణ తవసరమైన జీతం మొత్తం అందరకూ కలిపి యివ్వ

బదుచున్నదన్నమాట. చెక్కిక్ అభివృద్ధి అయి, కార్మికుడు కేవలాయంత్రాలవద్ద విలబడి స్వల్పంగా మాత్రం పనిచేస్తూ వుండటం వచ్చిన పిమ్మట ప్రీంసు, బిడ్డలను కూడా పాక్టరీలో పనిచేయించటం సాధ్యమైనది. సాధారణంగా ప్రీంకు తక్కువ కూలి, బిడ్డలకుకూడా తక్కువకూలి వుండటం జరుగుతుంది.

మరీ హెచ్చు అదనపు విలువ

అదనపు విలువను పెంచాలని కాపిటలిస్టు చూస్తాడు అందుకై అన్ని ప్రయత్నాలు గావిస్తాడు. ఉత్పత్తి ఖర్చులు తగ్గేటందుకై అభివృద్ధి మార్గాలను కనిపెట్టుతాడు. కొత్త యంత్రాలను అమర్చుతాడు. చెక్కిక్ అభివృద్ధిని గావిస్తాడు. ఈతడు తెచ్చిన చెక్కిక్ అభివృద్ధి ఇతర కాపిటలిస్టులకు తెలియకపోతే, వీరికన్నా ఈతడు చొకగా నరుకులను తయారుచేసి, వారు అమ్మే ధరలకే కామా అమ్ముతాడు. ఇందువల్ల అతడికి విశేషలాభాలు వస్తాయి. వీటినే 'మరీ హెచ్చు అదనపు విలువ' అంటారు.

ఇదే సందర్భంలో ఇంకొకటి జరుగుతుంది. చెక్కిక్ అభివృద్ధియైనకొందీ కార్మికుని జీవన విధానం ఉత్పత్తి కవనరమైన శ్రమ (అవసరశ్రమ) తగ్గుతుంది. అంటే 8 గంటల బదులు 4 గంటలే అవసరమౌతాయి. ఇందువల్ల 'తారతమ్యపు' అదనపు విలువ పెరుగుతుంది అంటే 8 గంటలు అవురగశ్రమ, 8 గంటలు అదనపు శ్రమ బదులు 4 గంటలు అవసరశ్రమ, 8 గంటలు అదనపుశ్రమగా విచ్ఛిన్నమౌతుంది. అవసర శ్రమ తగ్గుచున్నది అంటే కార్మికుల కూలి మొత్తం తగ్గుతోంది అన్నమాట. ఈ విధంగా అదనపు విలువ కొరకు అయిన పోటీలో చెక్కిక్ అభివృద్ధి జరిగి, అవసరశ్రమ తగ్గటం, అదనపు విలువ పెరిగి మరీ హెచ్చు అదనపు విలువ ఏర్పడటం జరుగుతుంది.

పనిదినం గూర్చిన పోరాటం

తన లాభాలను ఇంకా వృద్ధిచేసుకోవాలంటే కాపిటలిస్టుకు మరల మార్గం పని గంటలను హెచ్చు చేయటమే. ఇందుకొరకై ఏ చెక్కిక్ అభివృద్ధి అవుసరం లేదు. వాస్తవంగా ఈ విధంగా పనిగంటలను హెచ్చు చేయటం సర్వసాధారణం. ఇందువల్ల అదనపు విలువ మొత్తం ఎక్కువౌతుంది. సాధ్యమే గనుక అయితే కాపిటలిస్టు రోజుకు 24 గంటలన్న ఎక్కువ పనిని కార్మికులచే చేయించేవాడే. కాని అదృష్టవశాత్తు అది అసంభవమగు విషయం. పైగా సవికారం పొడిగించటం ముందే చాలా సాధకదాదకాలున్నవి. కార్మికులు తీవ్రంగా వ్యతిరేకిస్తారు. అందుచే, పనికాలాన్ని హెచ్చించటానికి తోడుగా, చెక్కిక్ అభివృద్ధి ద్వారా శ్రమయొక్క ఉత్పత్తి శక్తిని పెంపొందించటంకూడా కాపిటలిస్టు చేస్తాడు.

కాపిటలిస్టు శ్రమ ప్రసారంమైన కొత్తలో పనికాలం బహుదీర్ఘంగా వుండేది. కార్మికుడు రోజుకు 18, 18 గంటలు కూడా పని జేపేవాడు. ఆ కాలంలో

ఛార్జీకర్ అభివృద్ధి అంక ఎక్కువకాలేదు. కార్మికులలో నమ్మకం ఏర్పడలేదు. వారు పోరాటానికి తయారుకాలేదు. అందుచే ఆ దినంలో వఃకాలం చాలాదీర్ఘంగా వుండేది. ఒక్కొక్కప్పుడు విద్రాకాలం మినహా మిగిలిన రోజులూ కార్మికుడు పని జేస్తూనే వుండేవాడు.

ఈనాటికి కూడా చాలాదేశాలలో దినంలో పనిచేసేకాలం చాలాదీర్ఘంగానే వుంటున్నది. ఉదాహరణకు చైనాలో ఈరోజున కూడా రోజుకు 18 18 గంటలు పనిచేయటంవుంది. అఖరుకు గనులలో కూడా చాలా దీర్ఘకాలం పనిచేయవలసి వుంటుంది. పుష్పలేగాక, ప్రిలు, బారు కూడా ఈ విధంగా దీర్ఘకాలం పనిచేయ వలసి వుంటుంది.

మార్క్సు చెప్పినట్లు ప్రజాసామాన్యం రోజంతా కష్టపడి పనిచేయటం ద్వారానే కాపిటలిస్టువర్గానికి ఎక్కువ విక్రాంతి దొరుకుచున్నది.

క్రామికవర్గం తన పోరాటంలో మొట్ట మొదటగా తీసుకొనే నినాదాలలో ఒకటి పనిగంటలు తగ్గించాలనేది. ప్రిలు, బారుచేసే పని గంటలను ఒకహద్దును మీఠకుండా ఉండునట్లు ఇ గ్లాండు, ప్రాన్సు మున్నగు పెద్దకాపిటలిస్టు దేశాలలో 1840 ప్రాంతాలలో మాత్రం గావించారు. కార్మికులు ఎంతో తీవ్రపోరాటాలను సాగిస్తేగాని కార్మికచట్టాలు ప్యాసుకాలేదు. ఈ అందోళనకు లొంగటంవల్లనూ, కార్మికులు తిరిగి పనిచేయాలంటే వారిస్థితి మరి దివాలాగానే వుండవలసి వుండటం వల్లనూ, కాపిటలిస్టులు ఈ చట్టాలను ప్యాసు జేయవలసి వచ్చినది. ఎందుచేతనంటే: కార్మికులు లేకపోతే కాపిటలిస్టులకు లాభాలెక్కడివి ?

మొదటి ప్రపంచ యుద్ధానికి పూర్వం చాలా దేశాలలో 10 గంటల పని కాలం వుండేది. రాక్షసబొగ్గు, లోహముల గనులలో మాత్రం ఇంకా కొంచెం తక్కువగా వుండేది. ప్రిలు, బారు పనివిగూర్చి కూడా కొన్ని హద్దులుండేవి.

ప్రథమ ప్రపంచ యుద్ధానంతరం లేబరు పుర్యనం మహాజోరుగా వుంది. కాపిటలిజమే నాశనమౌతుందా యన్నంత భయం వుండేది. అట్టి రోజులలో కాపిటలిస్టులు లొంగి కార్మికులకు కొన్ని పాకర్యాలను కలిగించారు. అఖరుకు, రోజుకు 8 గంటలకన్న ఎక్కువ పనిచేయించ కూడవని కూడా 1919 లో వాషింగ్టన్ లో నిర్ణయించబడింది. కాని అది తీర్మాన రూపంలోనే వుండిగాని ఆచరణలో పెట్టేనాదుడే లేకపోయాడు. తర్వాత కాపిటలిస్టులు బలాన్ని నమకూర్చుకొని తిరుగు చాడివి ప్రారంభించారు. లోగడ ఇచ్చిన పదుపాయలన్నీటిని ఒక్కొక్కటిగా పూడబీకారు. 8 గంటల పనికాలం నర్వసామాన్యంగా ఎగిరిపోయింది. కార్మికులు యమయాతన లకు గురికాబడుచున్నారు.

శ్రమ తీవ్రత

కార్మికులచే పనిచేయించి ఇంకా ఎక్కువ ఆదనపు విలువను పొందుటకు

కాపిటలిస్టు ఇంకోమార్గం వెతుకుతాడు. కార్మికుల పని తీవ్రతను హెచ్చించుతాడు. ఒక కాలపరిమితిలో పూర్వంచేసే శ్రమకన్న ఇంకా ఎక్కువ శ్రమను వెచ్చించేటట్లుగా చేస్తాడు. ఇందువల్ల, పూర్వం శ్రమజేసే కాలంలోనే ఇప్పుడు ఎక్కువ ఆదనపు విలువను సృష్టిస్తున్నాడు. ఇదీ కాపిటలిస్టు జేబులోకి పోతుంది.

యంత్రాగారంలో పనిజేసే కార్మికులచే ఎక్కువ తీవ్రంగా పనిచేయించుటకు యంత్రాన్ని వేగంగా నడపటం ఒకపద్ధతి. కార్మికుడు యంత్రవేగాన్ని అందుకొని పనిచేయాలి. లేదా వెళుకోబడిపోతాడు. పని పోగొట్టుకుంటాడు లేదా కాపిటలిస్టు మరోమార్గం వెతుకుతాడు. బహుమానాలనీ, బోనసులనీ పేరుపెట్టి కార్మికులచే ఎక్కువ పనిచేయిస్తాడు. లేదా ఇతర విధాల - కాంట్రాక్టు పద్ధతి, ఉత్పత్తినిబట్టి డీకం(price rate) - పనితీవ్రత హెచ్చేటట్లు చూస్తాడు.

పని గంటలు పెంచటం కార్మికుని ఆరోగ్యానికి ఎంత హానికరమో, పని తీవ్రత కూడా అంతే హానికరం. పని గంటలు చట్టపరకారం నిర్ణయమెసవ్వదు, కాపిటలిస్టులు పని తీవ్రత మార్గాన్ని ఆవరించిస్తారు. అనేక కాపిటలిస్టు దేశాల్లో యీ పని తీవ్రత ఎంత హెచ్చుగా, దారుణంగా అరలించిన దుడుతున్నదంటే, అదేగానో కార్మికులు చాలా త్వరలోనే వృద్ధావస్థమును పొందుతున్నారు. పనిజేసేందుకు శక్తిని కోల్పోవుచున్నారు. అనేక వ్యాధులకు గురియౌతున్నారు.

కాపిటలిస్టులు కార్మికులను ఇంకా ఎక్కువగా దోచుకుంటావితే, వారి బానిసత్వాన్ని ఇంకా దృఢం చేస్తావితే ఒక మార్గం ఈ పని తీవ్రత.

కాపిటలిజం, టెక్నికల్ (సాంకేతిక విద్య) అభివృద్ధి

ఈనాడు కాపిటలిజం తరచు తీవ్ర ఆర్థిక సంక్షోభాలకు గురియౌతూ శిథిలమైపోతూవుంది. ఇట్టి శిథిలావస్థలో ఇది టెక్నికల్ అభివృద్ధికి శక్తువౌతున్నది. కాపిటలిస్టులు, వారి తత్వజ్ఞులు యంత్రాలవల్లనే అన్నికష్టాలు వస్తున్నవి కాబట్టి వెనుకకు మరలి మళ్ళీ గృహపరిశ్రమలను చేపట్టాలంటారు. ఎక్కువ యంత్రాలున్న కొండీ, నరుకు లెక్కువై అమ్ముడుపోవనీ, విరుద్యోగం వ్రబలుతుందనీ, మానవుడు యంత్రానికి దాసుడై పోతాడనీ రకరకాల సిద్ధాంతాలు లేవదీస్తారు. కాని ఓజానికి యంత్రాలవల్ల ఆర్థిక సంక్షోభం రాదన్న నంగతి కార్మికునికి తెలుసు. ఆర్థిక సంక్షోభానికి కారణం కాపిటలిస్టు వ్యవస్థలోనూ, అందరి పరస్పర వైరుధ్యాలలోనూ మాత్రమేవుంది. కార్మికుని నోటిముందు ముద్దలాగేపేది యంత్రంకాదు, కాపిటలిస్టు. ఇందుకు కాపిటలిస్టు యంత్రాన్ని సాధనంగా మాత్రం వుపయోగిస్తున్నాడు.

ఆర్థిక సంక్షోభ కాలాల్లో కాపిటలిస్టులు యంత్రాలను వదిలి పూర్వపు కుటీర పరిశ్రమలను చేపట్టటం సంభవిస్తుంది. ఇటువంటి పిచ్చి పిచ్చి పూహలు

* మన దేశంలో గాంధీజీ ప్రారంభించిన విరూణ కార్యక్రమం ఇట్టిదే (అనువాదకుడు).

విజంగా జరిగినవే. 1929-34 సంక్షోభంలో అమెరికాలో అవిరివల్ల పనిచేసే పాఠాలు, ద్రెస్ట్లు (వదులలో ఉదివి క్రవ్వివేసే యంత్రాలు) మూలపడి, తిరిగి మామూలు పాఠాలు, వలుగులూ బయటకు వచ్చినవి. ఒక్క సోవియటు యూనియనులోనే ఇట్టి అభివృద్ధి విరోధక వనులు జరగలేదు. బెక్కిక్ అభివృద్ధి ద్రవ్యం ధంగా జరిగిపోతూవుంది. సోషలిస్టు వ్యవస్థ ఆ దేశంలో పుడటమే ఇందుకు కారణం.

వవీన బెక్కిక్ ఇంజనీరింగు ద్వారా, ఇదివరకు ఒక్కమనిషి చేసే పనికి ఇప్పుడు అదేకాలంలో వందలు, వేల రెట్లు పనిచేయటం సాధ్యమౌతుంది.

మామూలుగా చేతులతో పనిచేసే కార్మికుడు రోజుకు 400 ఇటుకలు చేయగలడు. కాని ఇప్పటి ఇటుకలు విర్మించే యంత్రం అందు పనిచేసే ఒక్కొక్క కార్మికునికి, రోజుకు 4,00,000 ఇటుకలను - అంటే వ్యయంగా మానవుడు చేసే దానికిసుమారు 1000 రెట్లు ఎక్కువ - తయారు చేస్తున్నది.

గోధుమలను కర్ర గానుగతో విసిరితే రోజుకు 750-850 పొనులు విసర వచ్చును. అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రాలలోని మినియాపొలిస్ రాష్ట్రం పిండిమరలతో ఉత్తమమైన పిండి ప్రతి కార్మికునికి 1,30 00,000 పొనులు తయారవుతుంది. అంటే కర్రగానుగకు 20000 రెట్లు ఎక్కువ.

ఒకమనిషి 1 జత బూట్లను 8 రోజులలో కట్టితే, అదేకాలంలో ఈనాటి ప్యాక్టరీలో 89 జతలు తయారు చేయబడుచున్నవి.

అయినప్పటికీ చరమదశలోపున్న కాపిటలిజం నక్షాంభానికి పూర్వమే ఈ బెక్కిక్ అభివృద్ధిని ఉపయోగించుకోలేకుండావుంది. ఉదాహరణకు: అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రాలలో ద్రవ్యమైన ఇటుక ప్యాక్టరీలు వున్నవి. ఒక్కొక్కటి 100 మంది కార్మికులను పెట్టుకొని అటువంటి ప్యాక్టరీలు 8, 7 పనిచేస్తే ఆ దేశానికి కావలసిన ఇటుకలన్నింటినీ తయారుచేయగలవు. కాని ఆ దేశంలో ఈ బెక్కిక్ను ఉపయోగపర్చుకొనటంలేదు. 1929 లో చిన్నవి 2730 ఇటుక ప్యాక్టరీలు వున్నవి. వాటిలో 39000 మంది కార్మికులు పనిచేస్తున్నారు. 800 కోట్ల ఇటుకలను తయారు చేస్తున్నారు.

అట్లే పిండిమరలు, పైనచెప్పిన మినియాపొలిస్ మిల్లు ఒక్కడేవుంది 17 మంది కార్మికులు పనిచేస్తే, అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రాలకంతటికీ కావలసిన 850 కోట్ల పొనుల పిండిని ఉత్తమమైన దానిని, తయారు చేయవచ్చును. కాని ఈనాడు పిండిమరలలో 27,028 మంది కార్మికులు వినియోగింపబడి వున్నారు. ఎంత శ్రమ వృధా !

1929 లో బూట్ల పరిశ్రమ (Shoe Industry) బాగా అభివృద్ధి చెందినదని అనుకొనేవారు. కాని ఆ కాలంలోకూడా 205840 మంది కార్మికులు

పవిజేస్తూ, 98,50,00 000 జతల బూట్లను తయారుచేశారు. ఈ లెక్కన కార్మికులకు 98 జతలుకాక 95 జతలు మాత్రమే తయారు చేయబడుచున్నవి.

ఇటువంటి ఉదాహరణలు ఎన్నోవి యివ్వవచ్చు.

కాపిటలిజం తన దార్యదశలో చెక్కిక అభివృద్ధికి, మాతన పరిశోధనలకూ ఎంతో ప్రోత్సాహం యిచ్చి కోర్చుచుంది. అంతకు పూర్వం కవివివి యెరుగని బ్రహ్మాండములగు యంత్రములు, వివిధ రకాలవి విర్మించబడినవి. కాపిటలిజంలోనే యంత్ర పరిశ్రమ వచ్చింది. రహదారులు వృద్ధియైనవి. భూగర్భంలో దాగియుండే అగణితమైన నువదలంతా బయటపడింది. మానవుని శ్రమను సులభతరం గావించు నట్లుగా, ప్రకృతిపై మానవుడు పెత్తనం సంపాదించునట్లుగా, కాపిటలిజం చెక్కిక అభివృద్ధిని గావించింది.

కాని కాపిటలిజం ఈ చెక్కిక అభివృద్ధివంతటినీ కార్మికులను దోచు కుంటావితే ఉపయోగించింది. యంత్రముల పరిపూర్ణత చెందుకొంది కార్మికులను దోచుకొనే పద్ధతులుకూడా సంపూర్ణములౌతూవచ్చినవి. లాభాపేక్షయే, లాభాలకొరకు వరుగెత్తుటయే కాపిటలిజం పరిశ్రమయొక్క ప్రధాన లక్షణం. లాభాలను పెంచు కొనుటకే కాపిటలిజం చెక్కిక అభివృద్ధిని గావిస్తున్నాడు.

ఇందుకే కాపిటలిజం వ్యవస్థలో చెక్కిక అభివృద్ధి ఇంకా ఎక్కువైనది. అంటే, కార్మికుల దోపిడి ఇంకా పెరిగిందన్నమాట. ప్రజాసామాన్యంలో వీరరికం వృద్ధియౌతూంటే, కొందిమంది కాపిటలిజం, వారి సంపన్నులౌతున్నారన్నమాట. కాని ఇట్టి సమయంలో చాలా ఎక్కువ చెక్కికలో పరిపూర్ణతను గల్గిన యంత్రాలను విర్మించటం ద్వారా, మానవుని శ్రమను సులభతరం చేయటం ద్వారా కాపిటలిజం సోషలిజం స్థాపన కవునరమైన భౌతిక సాధనాలన్నవినీ ఏర్పాటు చేసిపెడుతోంది. ఈ విధంగా శ్రామికవర్గ విప్లవానికి అవసరమగు పరిస్థితులను ఏర్పర్చి వుంచటమే కాపిటలిజం యొక్క చారిత్రక ప్రాముఖ్యత.

కు లి బా వి ప త్వ ము

బూర్జువాపెద్దలు “సమానత్వము”ను గూర్చి “స్వాతంత్ర్యము”ను గూర్చి పెద్దపెద్ద కబుర్లు చెప్పుతారు. కాని దనవంతులకు విరుపేదలకు, కలిగిఉవాటికి, అర్థా కలితో ఉంచేవారికి, సోమరిపోతులకు, కలకాలం కష్టించేవారికి “సమానత్వం” అని వీరు చెప్పే కబుర్లు కల్లబొల్లి మోసపు కబుర్లు కాక ఏమిటి? వాస్తవానికి అకలి, కార్మికుని కాపిటలిజం కొగిటిలోనికి తోలుతుంది. ఎంత కఠినమయిన చట్టమయినా దీనికి సరిగాదు. కాపిటలిజంలో అంతకంతకూ కార్మికులస్థితి దిగజారుతుంది. దరిద్రం ఎక్కువౌతుంది. కడుపుదేవక ఎల్లప్పుడూ వీరి యిందల్లో అతిథ్యాన్ని పీకరిస్తూనే వుంటుంది. మాడ్కు ఈవిధంగా వ్రాశాడు:

“రోషన్ సామ్రాజ్యంలో యజమానులు బానిసలను వ.తెళ్ళతో బంధించే వారు. కాపిటలిస్టులు అదృశ్య రూపములైన తాళ్ళతో కార్మికులను బంధించి వేస్తున్నారు. యజమానులు మారుతూ వుండడంవల్ల కార్మికుడు “స్వతంత్రుడు”గా కన్పిస్తున్నాడేగాని ఎవరికయినా అతడు చేపేది ఉపయోగమే.” ఓర్వెన్ మనె

విజమే. కార్మికులకు ‘స్వాతంత్ర్యం’ వుంది. ఎందుకు : యజమానులను మార్చుకుంటానికి మాత్రమే,”

“చూడండి : పోలియటు యూనియన్ లోనే వున్నది విర్బంద పేన, మాత్రమే. అంటూ వేరేయేముంది?” బానిసయజమానులువచ్చి ఆనంపూర్వ స్వతంత్రతా పౌఖ్యములు వెల్లివిరిసే పోలియటు యూనియన్ ను వెక్కిరించటం : ఒక్క పోలియటు యూనియన్ లోనే కూలి బానిసత్వం (కూలియిచ్చి కాపిటలిస్టు కార్మికుని తన బానిసగా జేసుకొనే పద్ధతి) సమూహంగా నాశనం జేయబడింది. చరిత్రలో మొట్ట మొదటిసారిగా కార్మికులు స్వతంత్రంగా బ్రతుకగడగడచున్నారు. తమకొరకు, వమాణం మొత్తం కొరకు స్వేచ్ఛగా కష్టపడుతున్నారు.

కాని కాపిటలిస్టు ప్రపంచ మంతటా కార్మికులు తనసదవి తాళ్ళతో బంధించి వేయబడ్డారు అర్థిక దాస్యంలో పూర్తిగా మునిగిపోయి ఉన్నారు. వారు కష్టపడిన కొండీ వారిని బంధించివుంచే తాళ్ళ మరింత విగుస్తున్నవి. అగణితము లగు సంపదలను సృష్టిస్తూ, వాటివన్నిటినీ పోమరిపోతులకు సమర్పిస్తూ తాము దరిద్ర జీవనములను గడుపుచున్నారు. “బానిస పెత్తందారు కొండ బదులు మేస్త్రీల జరిమానా : డ్యు పుస్తకం” వచ్చింది అని మార్క్సు చెప్పాడు. విజమే, పూర్వం బానిసలు పెత్తందారు కొరడాకెంత జడిపేవారో అంతగా ఈనాడు నాగరిక షడ్దుఃకు జరిమానా షడ్దులకు కూలి పోతుందనే భయానికి కార్మికులు బడుస్తున్నారు.

మేస్త్రీల కొరడలుకూడా అపురూపం కాదు. కాపిటలిస్టు దేశాలలో, చాలా దేశాలలో, మరీ ముఖ్యంగా వలసదేశాలలో ఏకాద్రు అయిన బానిసత్వం వుంది. “వెట్టికరి” ఏమిటి మరి : కొన్ని దేశాలలో “కార్మిక సైన్యములు” అనే పేరుతో కొన్ని ఏర్పాట్లను ప్రభుత్వాలు ఏర్పాటు జేస్తున్నవి. ముఖ్యంగా విరుద్యోగులగు కార్మికులను వీటిలో జేరుస్తున్నారు. వీరిచే చాదపు ఉచిత పేన చేయించుకొనుటయే ప్రభుత్వంపని. జర్మనీలో ఇట్టే “లేబర్ సర్వీసు” క్యాంపులు చాలావుండేవి. వాటిలో యువకులను జేర్చి విఘ్నంధంగా పని చేయించేవారు. వాటికి చాలా స్వల్ప వేతనాలు మాత్రమే ఇవ్వబడేవి. పైచిక తర్ఫీదు యివ్వబడేవి. ఈ విధంగా వీరిని యుద్ధంలో ‘బటి’గాను తయారుచేసేవారు.

అమెరికాలో వీగ్రోం బానిసత్వం ఈనాటికీ వుంది. ఆ దేశంలో సుమారు 1,20,00,000 మంది వీగ్రోం — వీరిలో అత్యధిక సంఖ్యాకులు కార్మికులు, పేద రైతులు — వున్నారు. పేరుకు 1888 లో బానిసత్వం రద్దు గావించబడినా, వీరందరూ

కాపిటలిస్టు దయాదాక్షిణ్యాల మీదనే బ్రతికేటట్లు వరిస్థితులు కలిపించబడినవి. అమెరికా నాయుక్ రాష్ట్రాల్లోని దక్షిణ ప్రాంతాల్లో, భూస్వామి వీగ్రోకు కొద్దిగా భూమి విత్తరాలు, తిండి, పనిముట్లు, యిచ్చి పనిచేయిస్తున్నాడు. తన పెట్టుబడితిరిగి వచ్చువరకూ ఆ వీగ్రోను బావిసలాగా పనిచేయించుకుంటాడు. అదాకి ఎన్నడూ తీరేది కాదు. ఉదాహరణకు : 800 డాలర్లు పంట వండింది అనుకుందాం. “800 డాలర్లు పెట్టుబడి పెట్టాను : ఇంకానాకు 200 డాలర్లు బాకీవున్నావు” అంటాడు భూస్వామి. ఆ వీగ్రో వండించిన పంట వంకటివీ సమర్పించినా ఇట్లే ప్రతి సంవత్సరమూ తిరుగుతూ వుంటుంది. వీగ్రోబావిసగానే పడివుంటాడు. కోర్టుకుపోయినా ప్రయోజనం లేదు తెల్లవాడి మాటముందు. పల్ల వీగ్రోమాట ఏమి భాతరు చేస్తుంది : ఒకవేళ పారిపోయాడా, పోలీసులు పేటాడి పట్టుకొనివచ్చి వాళ్ళు భూస్వామికి వప్పగిస్తారు. ఈ వేటాడటానికి ప్రత్యేకంగా కుక్కలను కూడా తరిపీడు చేస్తారు. పోలీసులు ఏ వీగ్రోయైనా వేచుగా తిరుగుతున్నాడని అనుమానంతోపై పోలీసులు పట్టుకొని ఏ భూస్వాముకో, లేక పూర్వపు భూస్వామికో వప్పగిస్తారు.

ఇంతేగాదు. ఎప్పుడయినా భూస్వామికి కూలీలకారత వస్తుంది. వెంటనే వారు పోలీసు కోర్టులకు తెలియజేస్తారు. పోలీసులు కనబడిన వీగ్రోనెల్లా అరెస్టు చేసి: కేసులు న్యష్టించి, బాటకపు విచారణ జరిపి, జరిమానాలువేస్తారు. జరిమానాలు చెల్లించుటకై భూస్వాములనద్ద వీరు పనిచేయాలి !

వలస దేశాలలో బావిపత్వం

కాని ఇంతకన్న మోరమైన బావిసత్వం వలసదేశాల్లో వున్నది. దక్షిణాఫ్రికాలో బొగారుగనులు, మరియు మున్నగుచోట్ల రబ్బరుకోటలు, ఇండియాలో టీ, కాఫీ కోటలు మున్నగు వాటిల్లో ఇట్టి దారుణమగు బావిసత్వ వద్దతి వున్నది. దక్షిణాఫ్రికాలో “యజమానులు, భృత్యులు చట్టం అనేది ఒకటుంది. దాని ప్రకారం ఒక పనివాడు పారిపోతే, పట్టుకోబడి అతని పూర్వపు యజమానికి వప్పజేసేబడు తాడు. న్యదేశీయులందరూ ఎక్కడకుపోయినా ప్యాస్‌పోర్టులు తీసుకువెళ్ళాలి. అవి లేకపోతే వారు అరెస్టుకూడా కాబడతారు. ఎక్కడయినా పనికి కువరాలంటే, ఆంకకు పూర్వం తాను ఒక ఐరోపీయునివద్ద పనిజేసినట్లు రజావు పత్రం చూపాలి. లేదా ఎక్కడా పని దొరికదు.

దక్షిణాఫ్రికా బొగారు, వజ్రపు గనుల్లో కార్మికులకు ప్రత్యేక వివాస స్థానాలుంటాయి. వాటిని “దొడ్లు” అంటారు. వాటిచట్టా ముంద్ల తిగెలు వుంటాయి. పొయదులగు పోలీసులు కాపలా కాస్తూ వుంటారు. రోజు కూలి డాలరులో నగానికి తక్కువ (1-50కు తక్కువ)గానేవుంటుంది. ఈ స్వర్పకూలికే రోజు 13 12-14 గంటలుపనిచేయాలి గనుల్లో.

కొన్నిచోట్ల దహరంగంగానే మనుష్యులను అమ్మటం, కొనటం ఇంకా వుంది. పోర్చుగల్ పాత్రాజ్య భాగలైన అంగోలా, మొజాంబిక్ (అప్రికాలోవి) లోనూ, ఆమెరికన్ కోటీశ్వరుల కొత్త, “స్వతంత్ర దేశము” అగు నైజీరియా లోనూ ఈ దానిన వ్యాపారం ఈనాడూ వుంది.

ఇట్టి దానిన త్యాగికోడు ఋణదానిన క్వము కూడా వుంది. ఒక కాపిటలిష్టు లేక భూస్వామి కొంత ఋణం ఇస్తాడు. దానికి వడ్డీమీస వడ్డీ పెరుగుతూ వుంటుంది. ఋణస్తుడు దానినెన్నడూ తీర్చుకొనలేడు. అందుచే ఋణం తీరేదాకా అతడు, అతని కుటుంబం ఋణదాతక్రింద దానినలుగా పూడిగించేస్తూ బ్రతకవలసినదే. *

---

* మనదేశంలో ఇట్టి ఋణదానిన క్వం చాలాచోట్ల వుంది. దీనికి వ్యతిరేకంగానే 1948 లో దానాబిల్లా (బొంబాయి రాష్ట్రం) లోని వర్గీయ తీవ్రపోరాటాన్ని ప్రారంభించారు. గుజరాతు, తమిళనాడు, సంయుక్త రాష్ట్రాలలో ఇది ఈనాటికీ బలంగా వుంది. (అనువాదకుడు)

అ ధ్యాయం 5

కూలి డబ్బులు - కాపిటలిస్టు వ్యవస్థలో కార్మికుల బీదరికపు క్రమాభివృద్ధి

శ్రమశక్తి యొక్క విలువ; దాని వెల

కాపిటలిస్టు వ్యవస్థలో కార్మికుడు కాపిటలిస్టుకు తన శ్రమశక్తిని అమ్ముకుంటాడు. ఇందుకుగాను ఈతనికి 'కూలి' ముట్టుతుంది. ఈ విధంగా "శ్రమశక్తి" యొక్క అమ్మకం, కొనుగోలు జరుగుతుంది.

కాని ఇతర సరుకులవలెగాక శ్రమశక్తి ఒక "ప్రత్యేకరకమైన సరుకు". ఈ శ్రమశక్తి అమ్మకం కొనుగోలువల్లనే కాపిటలిజంలో ప్రప్రధాన వర్గాలైన కాపిటలిస్టు, శ్రామికవర్గాల మధ్య సంబంధం లేర్పడ బడుచున్నది. 'శ్రమశక్తి' యొక్క విలువ ఏమిటి? శ్రమశక్తిని తిరిగి కల్గజేయుటకు, కార్మికుని కుటుంబ పోషణకు సరిపడునట్టి జీవితావసరముల విలువ - కాని కాపిటలిస్టు ఎల్లప్పుడూ కూలిని ఈ విలువకు తగ్గించి వుంచుటకే ప్రయత్నించుతూ వుంటాడు. కార్మికులు ఎట్లా వివసిస్తున్నారో ఏ కాపిటలిస్టు వట్టించుకోడు. కార్మికులు తరచు నిరుద్యోగులుగానూ, అకలిగొన్నవారుగానూ, వుంటూనే వుంటారు. వారికి పని దొరికినా, కూలి గూడా పరిగా యివ్వబడదు.

జీవితావసరముల విలువయే శ్రమశక్తి యొక్క విలువ అని చూశాము. అయితే ఈ జీవితావసరములను నిర్ధారణచేసేది ఎట్లా? వీటిని, వీటి మొత్తంను కూడా నిర్ధారణ చేయటం అనేక విషయాలపై ఆధారపడి వుంది. మాడ్క్స దీనిని గూర్చి ఈ క్రిందివిధంగా చెప్పాడు.

"ప్రతి దేశంలోనూ శ్రమయొక్క విలువ, "సాంప్రదాయ సిద్ధాంతంగా వచ్చే జీవన ప్రమాణాన్ని" బట్టి నిర్ణయించబడుచున్నది. మానవులు కేవలం తిండి తినటం, కండలను పెంచటం వల్లనే బ్రతకటాలేదు. సామాజిక పరిస్థితులనుండి

వారికి కొన్ని వాంఛ ఇదయించటం, కొన్ని వియమాలను పాటించటం ఇరుగుతూ వుంది. వాటిని సంకృప్తి పర్చటంకూడా జీవన ప్రమాణంలోనికి వస్తుంది.” *

కాబట్టి ఇతర సరుకులవలెగాక, శ్రమశక్తి విలువ కొన్ని చారిత్రకమైన లేక సామాజికమైన పరిస్థితులనుబట్టి విధారణకాబడుతూవుంటుంది. ఒక కార్మికుని జీవన ప్రమాణం యెల్లప్పుడూ ఒకేవిధంగా వుండేదికాదు. కాలపరిస్థితులు మారుతూ వున్నకొండీ ఇదీ మారుతూ వుంటుంది. చరిత్రమారుతూవున్న కొండీ ఒక్కొక్క దేశం ఏవిధంగా అభివృద్ధి అవుతున్నదీ, వీటినిబట్టి కార్మికుని జీవన ప్రమాణం విర్ణయించబడుతుంది. అయినా, కాపిటలిస్టులు ఎల్లప్పుడూ కూలిని చాలాతక్కువ ప్రమాణంలోనే వుంచుటకు ప్రయత్నిస్తుంటారు. ఒక సరుకుయొక్క విలువను ధనరూపంలోచెప్పితే జావిని వెల అంటాము అని లోగడ చూశాము. సరుకుయొక్క వెల ఎప్పుడూ ఆ సరుకు విలువచుట్టూ వూగుతూ వుంటుంది. ‘శ్రమ శక్తి’ అనే సరుకుయొక్క వెలయే ఒక ప్రత్యేక రూపాన్ని ధరించి కూలి అనిపించుకుంటోంది. కాబట్టి శ్రమశక్తియొక్క విలువచుట్టూ కూలి వూగిసలాడుతూ వుంటుంది. కాని ఇతర సరుకుల వెలకూ, ఈ శ్రమశక్తి వెలకూ అనగా కూలికివున్న భేదమేమి టంటే, కూలి ఎల్లప్పుడూ విలువకు తగ్గియే వుంటుంది.

కాపిటలిస్టు దోపిడీకి కూలి ఒక ముసుగు మాత్రమే

కాపిటలిస్టు దేశాలలో కూలి ఎప్పుడూ రెండు భాగాలుగా- ఒకటి: కూలి యివ్వబడే అవుసర శ్రమ; రెండు: కూలి యివ్వబడేవి ఆదనపు శ్రమ- విభజించబడి వుంటుందని చూశాము. కాని కార్మికునికి ఈ గొడవేమీ తెలియదు. తనకు అవుసర శ్రమకు మాత్రమే ప్రతిఫలం యివ్వబడుతోందనీ, ఆదనపుశ్రమ ఫలితం పూర్తిగా కాపిటలిస్టుకే పోతోందనీ అతడెరుగదు. పైగా, కార్మికుడు చేసిన కష్టమంతటికీ ప్రతి ఫలం యివ్వబడుచున్నట్లుగా మాత్రం కన్పిస్తుంది.

ఉదాహరణకు: ఒక రాక్షస బొగ్గు గనిలోని కార్మికుని తీసుకుందాము. అతడికి టన్ను బొగ్గు తవ్వినందుకు 1 డాలరు కూలి. ఎంతో కష్టపడితేనే గాని ఈతనికి ఈ ఒక్క డాలరూరాదు. ఈ డాలరుతో అతడు తిండితినటమే కష్టం. ఇక యితర సౌకర్యాల విషయం యెందుకు: బహుశ ఈ విషయాన్ని కార్మికులు తన యజమానియైన కాపిటలిస్టుకు చెప్పుకుంటాడు అనుకుందాము. ఆ కాపిటలిస్టుకు దయకల్గివంటే, అతని జనాదు యిట్లా వుంటుంది:

“ఏమిటోయ్: ప్రతి టన్ను బొగ్గుకూ నీకు ఒక డాలరు ఇస్తున్నానే, ఇంకా ఎందుకు పిర్యాదు చేస్తావు: చూడు ప్రక్కనున్న మరే గనిలోనైనా ఎక్కువ ఇస్తున్నారా: నీకు న్యాయంగానే కూలి ఇస్తున్నానే. నీవు చేసిన పని డాలరుకన్న

* “విలువ, వెల, లాభం” అన్న గ్రంథం నుండి.

ఎక్కువ విలువ చేస్తుందేమిటి? నీకు యింకా ఎక్కువ కూలి కావాలంటే ఇంకా ఎక్కువ కష్టపడు, ఎక్కువ బొగ్గును తవ్వు."

విజయే ననుకుంటాడు పాపం ఏమి కార్మికుడు. అతనికేమి తెలుసు, కాపిటలిస్టులందరూ దోపిడిగాండ్రేనని:

విజయికి తాను ఎంత విలువను సృష్టిస్తున్నాడో కార్మికుని కేమి తెలుసు. తనుచేసే శ్రమలో కొంత అదనపు శ్రమ అనీ కొంత అదనపు శ్రమ అనీ తెలుసు కొనుటకు అతడేమి అర్థకాస్త్రమంతా బట్టి-ట్టాడా ఏమిటి? అతడనుకొనే: ల్లా విజయే: నం ఎక్కువ పనిచేస్తే ఎక్కువ కూలివస్తుంది అని. కాని ఎక్కువ పనిచేసేకొంది ఎక్కువ అదనపు శ్రమ చేస్తున్నాడనీ, ఆ అదనపు శ్రమ ఫలితమైన అదనపు విలువను కాపిటలిస్టుకు కట్టపెట్టుచున్నాడని అతడేమి ఎరుగును:

కాపిటలిస్టుల దోపిడికి మునుగు వేయబడివుంది. కాస్త్రాన్ని ఈ దోపిడిని మరుగుపరచడానికే కాపిటలిస్టుకు సాయపడతాయి. ఈ భూలోకంలోవుండే పరిస్థితుల నన్నిటినీ తగవ-తుడు ఏర్పాడు. వాటిని మార్చటం పాపం అని మతం, పీతాధి పతులు చెప్పుతాయి. బుద్ధవాదర్థంయొక్క ప్రతికలు, రంగస్థలము, సినిమా, పైను, సాహిత్యం, కళలు, అన్నీ దోపిడిని మరుగు పరచడానికే పునయోగిస్తాయి. రోజూ సూర్యుడెట్లా ప్రకాశిస్తున్నాడో, చెట్లు ఎట్లా చిగురుస్తున్నాయో, వసంత కాలములో కోయిలెట్లా మధురగానాలు చేస్తాయో అట్లాగే కాపిటలిస్టు సంపన్నులు కావటం కూడా ప్రకృతి సహజమేనని ఇవి బోధింపజూస్తాయి.

"ఈ విధంగా కూలిదబ్బులు, పనిగంటలను అవసర శ్రమ క్రింద, అదనపు శ్రమక్రింద కనపడనీయకుండా కళ్ళు గవ్వుతాయి. శ్రమ అంతా ప్రతిఫలం పొందినదిగానే కనిపిస్తుంది. పూర్వం దానినలు పనిచేసేటప్పుడు కూడా వారి శ్రమ కూడా అవసరశ్రమ (వాని జీవిత పోషణకు అవసరమగు శ్రమ) అదనపు శ్రమ క్రింద విభజింపబడే వుండేది. కాని దానినకు ఏమి తెలుసు ఈ విషయం? అయితే అప్పుడు తన యిష్ట, వచ్చినట్లు పనిచేయించుకొని యజమాని దానినకు తిండిపెట్టి పోషించేవాడు ఎక్కువ అదనపు శ్రమ చేసేవాడు. కాని అనాడు దానినచేసే శ్రమ అంతా అదనపు శ్రమయేననీ, వుచితంగానే చేస్తున్నాడనీ అనుకొనేటట్లు కన్పించేది. అనగా అవసర శ్రమకు ఏమీ ప్రతిఫలం యివ్వబడవట్లు కన్పించేది. ఇప్పుడో, కాపిటలిస్టు కార్మికునకు యిచ్చేసి పూర్తి శ్రమకు, అనగా అదనపు శ్రమకు కూడా ప్రతి ఫలం యిస్తున్నట్లు కన్పిస్తుంది" అని మార్క్సు 'కాపిటల్'లో వ్రాశాడు.

మనకాళ్ళు "నీవు పూర్వజన్మలో ఏమి పాపం చేసుకున్నావో ఈనాటిట్టి స్థితి అనుభవిస్తున్నావు" అనీ "నీరాత అట్లావుంది" అనీ అనటం ఇదే. "తాగ్యవంతునికి అన్నీ బెంగలే. బీదవాళ్ళు హాయిగా విశ్చింతగా బ్రతుకుతారు" అనీ, "పురుషార్థములు కోరటం పాపం. వి. దంబరమైన సామాన్యమైన జీవితాన్ని గడపడమే మహత్త్వం" అని కూడా చెప్పే మెట్టవేరాంతం కూడా కూలీలను, బీదలను కళ్ళు గవ్వుటానికే. (అనువాదకుడు)

కూలి, కార్మికవర్గ పోరాటం

కార్మికులు చాలా త్వరలో ట్రేడ్ యూనియన్లను ఏర్పించుకొని తమ స్థితిగతుల పరివృద్ధి గావించుకొనుటకై పోరాట ప్రారంభించారు.

శ్రమశక్తి యొక్క విలువ మీదనే కూలి ఆధారపడి వుంటుందని మనం చూశాము. సాధారణంగా శ్రమశక్తి యొక్క విలువకు తగ్గియే కూలి వుంటుంది. మరో విషయం ఏమంటే అనేక పరిస్థితులను బట్టి శ్రమశక్తి విలువకూడా మారుతూ వుంటుంది.

ఈ కూలిరేటు విషయంలో కార్మికులకు, పెట్టుబడిదారులకు మధ్య నిల్చి వున్న పోరాటం ఇరుగుతూనే వుంటుంది. ఈ పోరాట ఫలితం ఉభయాల నంపు నిర్మాణానికి మీద ఆధారపడి వుంటుంది.

కార్మికులు ట్రేడ్ యూనియన్లలో సంఘటితం కానంతకాలం, కాపిటలిస్టులు విడివిడిగా ఒక్కొక్క కార్మికునితో కాంట్రాక్టు కుదుర్చుకొనేవారు. అటువంటి సందర్భాలలో కాపిటలిస్టుకు కూలిరేటును తక్కువగా నిర్ణయించటం ముఖ్యం. కార్మికుడు అందుకు ఒప్పుకొనకపోతే, వనికి ఏళ్ళు వదులుకోవాలి.

ట్రేడ్ యూనియన్ ఉద్యమంతో పరిస్థితులు మారినవి. కాపిటలిస్టు యిప్పుడు ఒక్కొక్క కార్మికునితో గాక మూలక ఉమ్మడిగా ట్రేడ్ యూనియన్తో కాంట్రాక్టు చేసుకోవలసి వుంది. కార్మికులందరికీ సమానమగు పరిస్థితులను, కోర్కెలను ట్రేడ్ యూనియన్ కోరుతుంది. కూలిరేటును గూర్చి ప్రత్యేక ఒడంబడికలు ఇరుగుతవి.

అయితే, కాపిటలిస్టులు కూడా ఈ ట్రేడ్ యూనియన్లతో పోరాడుటకు తమ 'ఎస్టాబ్లిష్మెంట్' వంశాలను పెట్టుకుంటారు.

అయితే, అంతకంతకు పెరిగే కాపిటలిస్టు దోపిడి, తమదరిద్రం, ఆకలి బాధలకు వ్యతిరేకంగా కార్మికులు ఒక్క ఆర్థిక పోరాటాన్నే ఇరువరు. పూర్తిగా దోపిడిని అంతమొందించాలంటే ఒక "విప్లవం" ద్వారానే అది సాధ్యమవుతుంది. విప్లవం ద్వారా కాపిటలిజిజిని నాశనం చేసుకుంటున్నట్లనే తమ దానిద్రానికి, బాధలకు కారణమైన వర్గదోపిడి నాశనం చేయబడగలదు.

మార్క్సు ఈ క్రింది విధంగా వ్రాశాడు :

“కూలిపద్ధతి చాలా హీనమైనదే. కాని కూలిరేటు హెచ్చింపుకై జరిగే పోరాటాలను గూర్చి, ఇవే సర్వార్థ మోక్షములని భావించకూడదు. కూలి హెచ్చింపు కొరకై పోరాటం అనేది, కాపిటలిజిజివల్ల కల్గిన ఫలితాలతో పోట్లాడటమే గాని కాపిటలిజిజి మొత్తంతో కాదు : అనగా ఈ దానిద్రానికి కారణమైన వాటితోగాదు. తమ స్థితి అంతకంతకూ దుర్భరం అవుతూ వుండడంతో పోరాడుచున్నారే గాని, అసలు యీ పరిస్థితుల గతినే, మర్గాన్నే మార్చుటకైగాదు. ఈ గెరిల్లా పోరాటాలు

చాలా అవసరమే. క్రమక్రమంగా తనజీవితానిని కలిపివేసే కాపిటల్ (పెట్టుబడి) యొక్క దురాక్రమణకు, జాబు మాన్యులకు వ్యతిరేకంగా జరిపే పోరాటాలు అవసరమేకాని ఇవి తాత్కాలిక ఉపశమనములేగాని పూర్తి రోగ వివరణ కుపక గించేవికావు. తమ దార్శిన్యానికి, బాధకు కారణమైన ఈ ప్రస్తుత వ్యవస్థయే, నమాజ్ను అత్యున్నతినైపుకు కావిపోవటానికి "ఉత్తమ ఆర్థిక వ్యవస్థను నిర్మించటానికి" అనువైన భౌతిక వాస్తవాలన్నీ ఇప్పటి దుష్ట ఆర్థిక వ్యవస్థవల్లనే ఏర్పడి వున్నదని కార్మికులు గుర్తించాలి. కాబట్టి వాచినాదం "న్యాయమగు రోజువనికి న్యాయమగుకూలి" అనేదికాదు. "కూలిపద్ధతి పోషించుగాక" అనే ఎల్లవ నివాదమేవారి వాదమైన వివాదం.

కూలియిచ్చే పద్ధతులు

కార్మికులకు కాపిటలిస్టు అనేక పద్ధతులలో కూలియిస్తాడు. అదులో ముఖ్యమైనవి రెండు : కొన్ని ప్రదేశాలలో లేక కొన్ని పరిశ్రమలలో కార్మికులకు గంటలసెబట్టి లేక రోజులు వారాలు, నెలలుబట్టి కూలి యివ్వబడుతుంది. దీనిని గంటల కూలి (Time wage) అంటారు. మరికొన్ని పరిశ్రమలలో కార్మికుడు చేసిన పనిబట్టి కూలి యివ్వబడుతుంది. ఉదాహరణకు, ఇన్నిటన్ను బొగ్గుతవ్వితే ఇంతకూలి; ఇన్నిగజాల బట్ట నేస్తే ఇంతకూలి; కాళాజుచేస్తే యంతకూలి అని నిర్ణయింపబడుతుంది దీనిని పనికూలి (Piece work wage) అంటారు. కాని ఇవి రెండు పద్ధతులైనా మొత్త మీద ఒకటే. గంటలకూలి నిర్ణయించబడ్డప్పుడు, గంటకెంత పనిజేస్తాడు అని లెక్కజూచుకొనే కాపిటలిస్టు కూలిరేటును నిర్ణయిస్తాడు అట్లే పని కూలిని నిర్ణయించడంలో కూడా, ఈ పని జేసానికి ఎన్ని గంటలు పడుతుంది అని లెక్కజూచుకొనే కూలిరేటును నిర్ణయం జేస్తాడు. కాబట్టి సజానికి రెండు పద్ధతులు కూడా ఒకటే. కాని ప్రత్యేక ప్రాంతాలలో కాపిటలిస్టుల అవకాశాల్నిబట్టి, ఆచారాలనుబట్టి ఒక్కొక్క పద్ధతి అవలంబించబడుతుంది. లేక ఈ రెండు పద్ధతులే అనేక రూపాలలో అవలంబించబడుతూ వుంటాయి.

గంటల కూలి : ప్రతి కార్మికుడు ఎంత ఎక్కువ సరకు మొత్తం తయారుచేస్తున్నాడో అది చూడవల్సి అవసరం లేకప్పుడు కాపిటలిస్టు పని కాలాన్నిబట్టి కూలియిస్తాడు. ఆ ఉత్పత్తి ఆయన సమకు నాణ్యం కాపిటలిస్టుకు గావాలిగాని నాణ్యకాదు అదేవిధంగా, కొన్నిమిల్లాలలో పనిజేస్తున్నప్పుడు కార్మికుని పనియంతా యంత్రబాగాలను కవిపెట్టుకొని వుండటమే. కార్మికుడు న్యాయంగా ఎక్కువ తక్కువలను ఉత్పత్తి చేయటం వుండదు. యంత్రం వేగంగా తిరుగుతుంటే ఎక్కువ ఉత్పత్తి జరుగుతూ ఉంటుంది. అందుచే ఇట్టి పరిస్థితులలో కూడా పని కాలాన్నిబట్టి కూలి యివ్వటమే జరుగుతుంది.

పని కూలి : మరి ఇతర పరిశ్రమలలో ఉత్పత్తి చేసిన సరకుల సంఖ్య లేక పరిమాణము లేక బరువులనుబట్టి కూలియివ్వబడుతుంది. 10వస్త్రపుంకు 82 పై.

8 వస్తువుకు 50 పై, 15 వస్తువుకు 94 పై అవి కూలి విర్ణయింపబడుతుంది. కాపిటలిస్టుకు యిందులో ఒక సుఖంవుంది. కాని ఉత్పత్తిగావించే సరుకు నాణ్యం కన్న పంఖ్య ప్రదానమౌతుంది. అప్పుడు తమ స్వయంగా కార్మికుడు బాగా పని జేస్తున్నాడా? లేదా, చూడనవసరం వుండదు. కాబట్టి కార్మికుని పని మొత్తమును బట్టి కూలి యిస్తానంటాడు. కార్మికులలో బాగా వేర్పరికవం గల్గిన కార్మికుడు ఎంత పనిచేయగలడో ఆ పనికి ఒకరేటు విర్ణయిస్తాడు. ఇతర కార్మికులంతా అంత పనిని జేస్తేనే పూర్తికూలిని పొందగలడు. లేదా కూలిలో విరగకోతలు ప్రారంభమౌతాయి. కార్మికులలో ఎక్కువమంది శ్రమపడి, నేర్చునంపాదించి నేర్పరి తయారు చేసినంత తయారు చేయడం ప్రారంభిస్తే, ఏదోఒకవంకపై కాపిటలిస్టు కూలిరేటును తగ్గిస్తాడు. అప్పుడు కార్మికులు పూర్వపు కూలిరేటును నంపాదించాలంటే పూర్వంకన్న ఎక్కువ కష్టపడాలి. ఈ విధంగా పనికూలివల్ల పని ఒత్తికి, తీవ్రత చాలాకాస్త అవుతాయి.

సోవియటు యూనియన్లో పనికూలియొక్క స్వభావంపూర్తిగా మారింది. ఇక్కడ కార్మికుడు ఏ కాపిటలిస్టుకూ కూలికిగాను పనిచేయుటలేదు. శ్రామికవర్గ ప్రభుత్వానికి జేరిన పాక్షికంలో పనిచేస్తున్నాడు. ఈతడు చేసినపని మొత్తాన్నిబట్టి, కాలాన్నిబట్టి సమాజం ఈతనికి భృతి ఇస్తోంది. ఈ విధంగా ఒక సరుకుయొక్క నాణ్యం, పరిమాణముల మధ్య సమన్వయం కాగలదు. ఇందువల్ల కార్మికుల పుత్పత్తికత్తి అధికంకాగలదు. కార్మికవర్గశ్రేయస్సు అభివృద్ధికాగలదు. ఈవిధంగా పనినిబట్టి భృతిఇచ్చే సోషలిస్టు విధానానికి, పనినిబట్టి కూలియిచ్చే కాపిటలిస్టు విధానానికి పూర్తి తేడావున్నది.

బోవసు, లాభాలలో భాగం

ఒక్కొక్కప్పుడు కాపిటలిస్టు 'బోవసు' యిస్తాడు. కార్మికులు యింకా ఎక్కువ కష్టపడి, ఇంకా ఎక్కువ శ్రద్ధతో పుత్పత్తి వధికం గావిస్తావితై ఎరవేసే వద్దతి బోవసు.

అట్లే కొన్ని పరిశ్రమలలో కార్మికులకు 'లాభాలలో భాగం' పంచిపెట్ట బడుతుంది. కాని ఇంతకన్న మోసం వేరేమీ వుండబోదు. 'లాభాలలో భాగం' పేరుతో కొంతమంది కార్మికులకు కూలిరేటు తగ్గించబడుతుంది. చివరకు వచ్చిన లాభంలో కొంతభాగం వీరికి యివ్వబడుతుంది. కాని కూలిలో తగ్గించిన మొత్తం కంటే ఈ లాభాలలో భాగం సాధారణంగా తక్కువగానే వుంటుంది. తీరా చూసే సరికి, మామూలు కూలికి పనిజేస్తున్న కార్మికునికి వచ్చే ఆదాయంకంటే 'లాభాలలో భాగం' వద్దతిపై పనిజేసే కార్మికులకు వచ్చే ఆదాయం తక్కువని తేలుతుంది.

ఈ 'లాభాలలో భాగం' వద్దతిప్రకారం ఈ ఆశతో కార్మికులచే మరి ఎక్కువ పనిజేయిస్తాడు కాపిటలిస్టు. ఇంతేగాదు; కార్మికులలో ఒక భాగాన్ని చీల్చిస్తాడు. మీరూ పరిశ్రమ లాభాలలో భాగస్థులే; అందుచే పరిశ్రమలపై మాతోబాటు మీరూ

భాగస్వాములే అని భ్రమలు కల్పించి వీరి ఇతర క్రామికవర్గం నుండి వేరు జేయుటకు చూస్తాడు.

పని కూలి పద్ధతిపై ననే ఆధారపడి చెమటోద్భే పద్ధతి (Sweating System) వున్నది. ముఖ్యంగా సూదులు తయారుచేసే పరిశ్రమలో ఇది వున్నది. దీని ప్రకారం పలానా సంఖ్య సూదులు ఉత్పత్తి గావిస్తే ఇంత కూలియిస్తామని కాపిటలిస్టు అంటాడు. కార్మికులు తమ యింద్ల వద్దనే పనిచేసి సూదులను ఉత్పత్తి చేస్తారు కాని ఈ పనికి చాలా స్వచ్ఛంగానే కూలి ముట్టకుంది. అందుచే రాత్రిం దగళ్ళు కష్టపడితేనే కాపి జీవనానికి సరిపడునంతటి కూలికూడా దొరకదు. ఈవిధంగా కండలను తిరిగించే పద్ధతిగాన 'చెమటోద్భే పద్ధతి' అని పేరుపెట్టారు.

శాస్త్రీయ పద్ధతులపైజేయు శ్రమ : టైలర్ పద్ధతి; ఫోర్డు పద్ధతి

కాపిటలిస్టు కార్మికుల శ్రమశక్తిని కొన్నాడు. కాబట్టి ఈ శ్రమశక్తిని కాను పూర్తిగా ఉపయోగించుకోవాలని, అందుకై కొత్త పద్ధతులు కనిపెట్టారు. దీనికై 'శాస్త్రీయ పద్ధతులపై శ్రమ' జేసే పద్ధతులను కనిపెట్టారు. అది ఈ క్రింది విధంగా వుంటుంది.

యంత్రాగారాల్లో ఏయేపని ఎట్లా, ఎక్కడ చేయాలో పెద్దపెద్ద విషయాలచే బాగా పరీక్ష చేయబడుతుంది. ఏయే పనిముట్లు అవసరం : ఏవి యెక్కడ వుండాలి? కార్మికుడు చేతులను, కాళ్ళను ఎంత నేర్పుతో, కట్టువ శ్రమతో తన లాభి ముప్పగునవచ్చి వీరి విర్ణయిస్తారు. ఇందువల్ల కార్మికుడు సునాయనంగా తన పనిమీదనే పూర్తి ధ్యానవుంచి, పనిచేయుటకు వీలు ఏర్పడుతుంది. ఇట్టి సందర్భాల్లో కార్మికుడు వెచ్చించిన శ్రమ అంతా, ఏమీ నష్టపోకుండా పూర్తిగా ఉత్పత్తి గావిచుటకే ఉపయోగపడుతుంది. ఇందువల్ల కాపిటలిస్టుకు ఎంతో అదనపు శ్రమ మిగులుతుంది. లాభాలు పెరుగుతాయి.

మానవ శ్రమను సునాయనంగా ఉపయోగకరం చేయుటకై ఈ శాస్త్రీయ పద్ధతి ఎంతో ప్రయోజనకరం. కాని కాపిటలిస్టు విధానంలో దీని ఫలితం అంతా కాపిటలిస్టుకే పోతుంది వైష్ణు అభివృద్ధి అంతా, పని విపులత్వం అంతా అదనపు విలువను సృష్టిస్తా కే వినియోగపడుతుంది. కాని సోషలిజంలో మానవ శ్రమను సునాయన జేయుటకూ, మానవునకు ఎక్కువ విక్రాంతిని చేకూర్చుటకు ఈ పద్ధతి వినియోగపడగలదు.

శ్రమను శాస్త్రీయ పద్ధతులపై వినియోగించే విధానాన్ని టైలర్ అనే ఆమెరికన్ ఇంజనీరు ప్రారంభించాడు. అందుచే దీనిని టైలర్ పద్ధతి అంటారు. కార్మికులు కూడా యంత్ర భాగాలుగానే నిర్మి వేరే ధ్యానలేకుండా పూర్తిగా పనిలో

విమగ్నులై పోయి ఉక్పత్తి గావిస్తూ ఉంటారు. ఈకడేక ద్యానవల్ల, ఒకే వద్దకిలో అంగవిన్యాసం చేస్తూ ఉండటంవల్ల వీరి మానసిక ప్రవృత్తికూడా విచిత్రంగా పరిణమిస్తుంది. క్రమంగా వీరు అచిరకాలంలోనే దుర్బలరయిపోతారు. కొద్ది టైంర్ వద్దతి అంటే, కార్మికులచే తక్కువ కూలికి ఎక్కువపని చేయించుకోవటమే.

1920 కి పిమ్మట అమెరికా కోడిక్వరడు, మోటార్ కార్ల కంపెనీ యజమానుడు అగు హెన్రీ ఫోర్డ్ మరొక వద్దతిని ప్రవేశపెట్టాడు. ఫ్యాక్టరీలో తయారయ్యే సరుకు ప్రతిభాగం ప్రత్యేకంగా తయారుచేయబడితే ది అందుకై ప్రత్యేకపు షోపులు వుంటుంది. ఒక పెద్ద పట్టాలంటిని. ఇరుగుతూ వుంటుంది. అపట్టాపై తయారుకావలసిన యంత్రభాగం వుంటుంది. కార్మికులు ఈపట్టాప్రక్కవ నిల్చుని, అది ఇరుగుతూ వున్నప్పుడే ఆ యంత్రభాగాన్ని తయారుచేస్తూ వుంటారు, ఉదాహరణకు బోల్టు : పట్టాపై ఇనుపముక్కలు వుంటాయి మొదటో విలుచున్న కార్మికుడు ఆ ఇనుపముక్కపై సుత్తితో కొట్టి తలను చేస్తాడు రెండో కార్మికుడు దీనికి క్రింద వలయాలు (Threads) ఏర్పరుస్తాడు. మరో కార్మికుడు దానికిమెరుగు పెడతాడు. ఇంకా ఇరిగేటప్పుడు ఇనుప మేకులతో వున్న పట్టా కదులుతూనే వుంటుంది. మొదటి కార్మికుని ఎదురుగా పట్టా రాగానే, అతడు సుత్తితో మేకుపై కొడతాడు. వెంటనేపట్టా ఇరుగుతుంది. మేకు రెండవ కార్మికునికి ఎదు గా వుంది. అతడు వలయాలు ఏర్పరుస్తాడు వెంటనే పట్టా కదులుతుంది. మేకుమూడవ కార్మికునికి ఎదురుగావస్తుంది, అతడు మెరుగు పెడతాడు. పట్టా కదులుతుంది, 4వో కార్మికుడు తయారయిన బోల్టులు పూడదీస్తాడు. పట్టా త్వరత్వరగా కదులుతే కారి కుడు త్వర త్వరగా తమ పనిని పూర్తిచేయాలి. పట్టావేగాన్ని కార్మికు డుడుకోలేకపోతే పనిచేయ లేకని బర్తరపు చేయబడతాడు. ఈ విధంగా కాప్రియాభివృద్ధి కార్మికులను మరింత దోచుకుంటానికై కాపిటలిస్టుల చేతులలో ఆయుధంగా వినియోగపడుచున్నది.

వస్తురూపంలోగావి ధనరూపంలోగావి కూలి చెల్లించుట

ఇదివరకు పల్లెటూళ్ళలో కార్మికులను పనికి పెట్టుకుంటే వారికి ధన రూపంలో కూలి చెల్లించేవారు కాదు. ఆ కార్మికునికి తిండి, బట్టి యిచ్చి ఏదాది అతిమన ఏదో కొద్దిగా ధన్యం యిచ్చేవారు. అంటే కార్మికునికి కూలి వస్తురూపంలో ముట్టుచున్నదన్నమాట. కార్మికుడు తమ శ్రమశక్తిని అమ్ముకోవటం దా రా సూటిగా తన జీవితావసరములను పొందుచున్నాడు. ఇది దాదాపు వస్తుమార్పిడి దారర్ వద్దతి వంటిదన్నమాట. వ్యాపారం ఇంత వ్యత్యంగా వున్నప్పుడు శ్రమశక్తి విలువ సురభంగా కార్మికుని జీవితావసరముల విలువగా కనిపిస్తుంది.

అయితే ఈనాడు కాపిటలిస్టు ప్రపంచంలో వస్తురూపమయిన కూలి చాలా అరుదు. సర్వసాధారణముగా ధనరూపంలోనే కూలి యివ్వబడుతుంది. అదబ్బుతో కార్మికుడు తమ జీవితావసరములను కొనుక్కుంటాడు. కాని ఒక్కొక్కప్పుడు

కూలిలో కొంతభాగం వస్తురూపంగా యివ్వటం కూడా వుంది. అన్నం పెట్టి రోజుకు 0-4-0 డబ్బులు యిస్తావంటాడు కాపిటలిస్టు. లేదా తానే స్టోర్స్ పెట్టి ఆ స్టోర్స్ లో కార్మికులకు కావలసిన జీవితావసరములను నష్టయిజేసి, ఆ ధరను జీతంలో మినహాయించుకొని, మిగతా కూలినే యిస్తాడు. ఈవిధంగా చేయటంవల్ల కాపిటలిస్టుకు మరింత లాభం చేకూరుతుంది పుచ్చిపోయిన వనికిరాని చెత్తరకమంతా స్టోర్స్ ద్వారా అమ్మబడుతుంది. తీసుకొనే ధరలో బజారురేటుకు 2, 3 రెట్లువుంటాయి. ఈ విధంగా కార్మికుని అనలక్షూరి తగ్గుతుంది. 0-2-0 బియ్యం, 0-1-0 ఉప్పు, వప్పు, చింతవండు, 0-0-3 మసాలా నరుకులు, 0-0-3 మానె, మొత్తం 0-4-0 నష్టయిజేసిన నరుకుల క్రింద 0-4-0 ధనరూపంలోనూ మొత్తం 0-8-0 కూలిని చెల్లించినట్లుమ్మా, విజమైన కూలి అంత ముట్టదు. బియ్యంలో 0-0-3, వప్పు, ఉప్పు వగయిరాలో 0-0-3, ఇతర నరుకులలో 0-0-3 కాజేస్తాడు కాపిటలిస్టు. ఈ విధంగా 0-4-0 ధడకూ 0-8-0 వెరిగల నరుకులనే నష్టయిజేస్తాడు. ఇందువల్ల విజంగా కార్మికునికి ముట్టేది. 0-7-0 మాత్రమే, మరో విధంగా కూడా కాపిటలిస్టు కార్మికులను దోచుకుంటాడు. కార్మిక నివాసాలలో, లేక మొత్తం ఆ ప్రాంతంలో ఉండే దుకాణాలన్నింటినీ తానే కొని, తానే నరుకులను అమ్ముతాడు. పోటీ లేకపోవుటచే రెట్టింపుధర కమ్ముతాడు. ఈవిధంగా 0-8-0 కూలిలో, హెచ్చుధరకు నరుకులమ్మటా మూలకంగా 0-1-0, 0-2-0 కాపిటలిస్టు కొట్టివేస్తాడు. కాబట్టి యిటువంటి అన్ని రకాల దోపిడికి వ్యతిరేకంగా కార్మికులు పోరాడాలి. ఇందుకు కొవ్వగోలు సంఘాలను ఏర్పర్చడం ఒక మార్గం.

వామమాత్రమైన కూలి విజమైన కూలి

అభివృద్ధి చెందిన కాపిటలిస్టు దేశాలలో ఎక్కడో అరుదుగాగాని, సాధారణంగా వస్తురూపంలో కూలి యివ్వబడదు. సర్వసాధారణంగా ధనరూపంలోనే కూలి యివ్వబడుతుంది కార్మికుడు తన శ్రమశక్తిని అమ్ముకుంటాడు ఇతర నరుకులవలెనే. శ్రమశక్తికూడా దాని విలువకు అమ్ముడుపోతుంది. అనగా దాని ఉత్పత్తికయ్యే జీవితావసర వస్తువుల వెలను ధనరూపంలో పొందుతుంది.

కాని కార్మికుడు డబ్బుతినడు. అతని జీవితావసరములను కొనుటకు ధనం ఒక సాధనం మాత్రమే. అతడు తనకు విర్జితమైన కూలిని పొందగానే దానితో తనకవుసరమైన నరుకులను కొనుక్కొంటాడు. అందుకై ఆ నరుకులకు బజారులో ఉన్నధరను చెల్లిస్తాడు.

అయితే నరుకుల ధరలు స్థిరంగా వుండవని మనం చూశాము. అనేక కారణాలవల్ల ధనంయొక్క కొనుగోలు శక్తి మారుతూ వుంటుంది. బంగారం విలువ తగ్గింది అనుకోండి. అందువల్ల ఈతని దగ్గరవున్న ధనంయొక్క విలువ తగ్గింది. అంటే పూర్వం ఈ ధనముతో తన అవుసర నరుకులను ఎన్నికొనేవాడో అన్నింటినీ

ఈనాడు కొనలేదన్నమాట. ఒక్కొక్కప్పుడు ప్రభుత్వం కాగితపు నోట్లను చాలా ఎక్కువగా పేనుంది. అటువంటప్పుడు పరుకుల ధరలు చాలా మార్పులు చెందుతవి. ధనం యొక్క కొనుగోలు శక్తి చాలా పడిపోతుంది. అందుచేత, మనం కార్మిక వికూలిని చూడాలంటే కేవలం ఆతని చేతులలో ఎంతదబ్బు పడుతుంది అని చూస్తే చాలదు. ఎందుకనగా అతడు దబ్బు తినడు. ఆతని చేతులలో పడే కూలి దబ్బులను, 'నామమాత్రమైన కూలి' అని అంటాము. కాని దాని కొనుగోలు శక్తిని మనం చూడాలి ఆ దబ్బులతో జీవితావినయం వస్తువులను ఎన్నిటిని కొనగలుగుచున్నాడు అని చూడాలి. ఒకానొక సమయంలో ఎన్ని ఉపయోగ సమగు పరుకులను కూలి దబ్బులు కొనగలుగుచున్నావా? వీరినే మనం 'విజయగు కూలి' అంటాం. అంటే కార్మికునకు లెక్కలోనికి వచ్చేది ఇదే.

ఉదాహరణకు, కార్మికునకు రోజుకు 0-8-0 కూలి, ఆ సమయములో వియ్యం పేరు ఒకటికి 0-4-0 అమ్ముకుంటే అతనికి రెండుపేర్ల వియ్యం వస్తున్న వన్నమాట. కాని రోజుకి రు. 1/- కూలియై, వియ్యం శేరు 1 కి 1-0-0 అమ్ము తూంటే, అతనికిప్పుడు రోజుకు ఒకపేరు వియ్యం మాత్రమే కూలిదబ్బులు వస్తున్న వన్నమాట. పూర్వం 2 పేర్లు వస్తుంటే, ఇప్పుడు ఒకపేరు వియ్యమే వస్తున్నది. కాని ధనరూపంలో చూస్తుంటే పూర్వం 0-8-0, ఇప్పుడు రు. 1-0-0. కాబట్టి రు. 1-0-0 కూలి విజయంగా పెరుగువలె కాదు. కూలిలో విరగకోతయే. ఎందుకనగా రు. 1-0-0 యొక్క కొనుగోలు శక్తి ఇప్పుడు 1 పేరు వియ్యం మాత్రమే. కాబట్టి 'నామమాత్రమైన కూలి'కి 'విజయగు కూలి'కి భేదాన్ని గ్రహించాలి.

విషణ్ణులగు కార్మికుల వేతనాలు

వివిధ పరిశ్రమలలో కార్మికులకుముచ్చే కూలిలో భేదం వుంటుందని మనం ఎరుగుదుము. విషణ్ణులగు కార్మికులకు ఎక్కువ జీతాలు రావటం, విషణ్ణులు కాని కార్మికులకు తక్కువ జీతాలు రావటం వుంటుంది. విషణ్ణత్వం ఎక్కువైన కొందరి కార్మికునికి ఎక్కువకూలి వస్తుంది. ఎందుచేత ?

వివిధ పరిశ్రమలలో పనిచేసే కార్మికులకు ఒకేరకమైన నేర్పరితనం వుండనవసరంలేదు. గదియారాజుజేసే కార్మికునకు, ఇటుకరాళ్ళు తయారుచేసే కార్మికునకు ఒకే నేర్పరితనం వుంటుందా? అందుచే వీరిమధ్య కూలి వేర్వేరుగా వుంటుంది.

ఒకే పరిశ్రమలోకూడా వేర్వేరు కార్మికులమధ్య వేర్వేరు జీతాలు వుంటాయి. అందుకు కారణం, వారి నైపుణ్యంలో వుండేభేదమే. ఎక్కువ నైపుణ్యం గల్గిన కార్మికునకు ఎక్కువ జీతం; కొంత నైపుణ్యం గల్గిన కార్మికునకు కొంత తగ్గిపు జీతం; బుండపనిచేసే కార్మికునకు మరి తక్కువజీతం వుంటుంది.

విషణ్ణుడైన కార్మికనకు జీతం ఎందుకెక్కువ వుండాలి. కాని వానికి ఎందుకు తక్కువ వుండాలి? దీనికి కారణం సులభమే. విషణ్ణుడగు కార్మికుడు తన పనిలో నైపుణ్యమును సంపాదిస్తానికి చాలా శ్రమనూ, కాలాన్ని వెచ్చించాలి. బండ పని చేస్తానికి ఈ ప్రయత్నమేమీ అవసరం లేదు. అందుచేత నైపుణ్యశ్రమ విలువ హెచ్చుగా వుంటుంది. దానికి ఎక్కువ జీతం వస్తుంది. ఈవిధంగా తేడా లేకపోతే, ఎవ్వరూ శ్రమపడి శేర్మరికనాన్ని పొందుటకు కాలాన్ని, ధనాన్ని వ్యయపర్చరు. అందు బండగానే పనిచేయాలని చూస్తారు. ఇందువల్ల ఎవరూ మంచి వృత్తులను నేర్చుకొనరు.

కాని యంత్రాభివృద్ధి ఎక్కువైనకొద్దీ కార్మికుల నైపుణ్యంతో అవసరం తగ్గిపోతున్నది. కార్మికులు చేసే చాలా సున్నితపు పనులను కూడా యంత్రమే చేస్తున్నది. కాబట్టి విషణ్ణులగు కార్మికులు తమ పనులను పోగొట్టుకొంటున్నారు. కాని జీవనం గడవాలిగదా? అందుచే సామాన్య కార్మికుల వేతనానికి పక్షజేతుటం పొగిస్తారు. ఈ విధంగా వారి గతి అధ్వాన్నమవుతున్నది.

వివిధ కాపిటలిస్టు దేశాలలో

వివిధ కాపిటలిస్టు దేశాలలోని జీతాలు ఒకే ప్రమాణంలో లేవు. కొన్ని దేశాలకన్న మరికొన్ని దేశాలలో జీతాలు హెచ్చు. ఇందుకు చాలా కారణాలు వున్నవి.

కార్మికుల కూలి ప్రమాణం

జీతాలు హెచ్చుగావున్న దేశాలలో కాపిటలిస్టులు కార్మికుల యెడ అభిమానం గలవా రనుకొనేరు. అట్టిదేమీ కాదు. నిజానికి ప్రతిదేశంలోని కాపిటలిస్టు జీతాలను తగ్గించాలనే చూస్తూవుంటాడు. కాని వివిధ కాపిటలిస్టు దేశాలలోనూ పరిస్థితులు వేర్వేరుగా వుంటాయి. దేశ చరిత్రలు కూడా భిన్నభిన్నములు. ఉదాహరణకు అమెరికా చూడండి- ఈ దేశంలో విస్తారమైన భూభండంలో ప్రజలు వంస వచ్చి వ్యవసాయాన్ని సాగించారు. కాని వీరికి తగినంతమంది కూలీలు దొరకలేదు. అందుచే మొదటినుండి కార్మికులు వేతనాలు హెచ్చే కొన్ని కాపిటలిస్టు దేశాలలో కార్మికోద్యమం చాలా బలవంతం, కాపిటలిస్టులకు తీవ్రమైన ప్రతిఘటన విస్తున్నది. దాగా అభివృద్ధి చెందిన కాపిటలిస్టుదేశాలలో పెక్కికల్ అభివృద్ధి, కార్మికుల ఉత్పత్తి సామర్థ్యమూ, నైపుణ్యమూ చాలా హెచ్చు. కాబట్టి ఇట్టి దేశాలలో కార్మికుల వేతనాలు ఇతర దేశాలకన్నా హెచ్చుగానే వుంటాయి.

కొన్ని దేశాలలో ఉదాహరణకు తీసుకోదాము. ఈ దేశాలలో 1914 కు పూర్వం గంటకు ఇచ్చే కూలిరేట్లు తారతమ్యాన్ని చూద్దాము. ఇంగ్లాండు 100 ఉదాహరణకుందాము. దీనికో ఇతర దేశాలను పోల్చదాము.

ఇంగ్లాండు 100
జర్మనీ 75

ప్రాసు 84
అమెరికా సం. రాష్ట్రములు 240

కొన్ని లెక్కల ప్రకారం 1800-1802 ల మధ్య ఏడాది వేతనాలు ఈ క్రింది విధంగా వుండేవి.

అ. సం. రాష్ట్రములు	483 డాలర్లు	అసియా	187 డాలర్లు
ఇంగ్లాండు	258 ..	రష్యా	97 ..
జర్మనీ	237 ..	జపాను	55 ..

ప్రథమ ప్రపంచ యుద్ధానంతరం కూడా ఈ తేడాలు వుంటూనే వున్నవి. కొన్ని ముఖ్యమైన దేశాలలో విజయం కూలిరేటు ఈ క్రింది విధంగా వుండేది.

1924-1929 లో ఇంగ్లాండు రేటు 100

పి:డల్ఫియా	208	బెర్లిన్	77
దల్లిన	108	మాడ్రిడ్	57
లండను	105	బ్రెస్లెర్స్	52
స్టాక్ హోం	93	మిలాన్	50
అమ్స్టర్ డం	88	రోం	44

కాపిటలిజం నూతనంగా ప్రభవించిన దేశంలోనే కూలిరేటు తక్కువగా వుండటాన్ని చూస్తాము ఎందుచేత : కాపిటలిజం అభివృద్ధికొబాటు అధిక సంఖ్యాకు లగు రైతులు, వృత్తి విషణులు పనులను పోగొట్టుకొని నిరాధారలౌతారు. వారం దరూ ప్యాక్టరీలలో కూలి కొరతై ఎగబడుతారు. అందుచే కూలిరేటు తగ్గుతుంది. వలస దేశాలలో ప్రజల జీవన పరిమాణం చాలా తక్కువ. చైనాలో మరీ తక్కువ. అక్కడ కాపికడు పిడికెడు వియ్యపు అన్నం తివి, చింకిగుడ్డలు కట్టుకొని రోడ్ల వక్కనో, చెట్లక్రిందనో పడుకొని నిద్రపోతూ కాంక్షనం జేస్తూవుంటాడు. ఇట్టి దరిద్రదేవతా మూర్తియగు కార్మికునినే అదర్శ కార్మికునిగా కాపిటలిస్టులు చూపిస్తారు. “చైనా కార్మికుని చూడు. ఎంత పొదుపుగా సంపారాన్ని గడుపుతాడో: ఎంత అదంబర రహితమైన జీవితాన్ని గడుపుతాడో” అని తమ దేశాల కార్మికులకు వీరి తోధలు చేస్తారు.

కాపిటలిస్టు దోపిడి అత్యధికమగుట

కాపిటలిజం వృద్ధియైన కొలదీ “కార్మికవర్గం యొక్క దరిద్రం అభివృద్ధి అవుతుంది.” కూలి పెంచుకోవాలనే పోరాటం కష్టకరమౌతుంది. కాపిటలిజం పెరిగిన కొలదీ కూలి బొత్తిగా తగ్గిపోతుంది. తారతమ్యాన్ని చూసినా తగ్గిపోతుంది.

కాపిటలిస్టుల భాగం పెరుగుతుంది. కార్మికుల భాగం తగ్గుతుంది. కాపిట

లిస్టు దేశాల లెక్కలు చూస్తే ఇది స్పష్టమౌతుంది. ఇంగ్లాండు విషయమే తీసుకుందాము. దేశమంతటా ఉత్పత్తి అయిన విలువల (దీనినే జాతీయాదాయం అంటారు.) మొత్తాన్ని 100 అనుకుంటే కార్మికుల కూలిభాగం ఈ క్రింది విధంగా వుంది :

సంవత్సరం	జాతీయాదాయం పౌండ్లు స్టెరిలింగులలో లక్షలలో	కూలి మొత్తం పౌండ్లు స్టెరిలింగులలో లక్షలలో	జాతీయాదాయంలో కూలి భాగం
1848	6100	2350	45.6%
1860	8320	3920	47.1%
1884	12740	5210	41.4%
1903	17100	6550	38.3%
1908	18440	7030	38.1%

కార్మికవికి వచ్చే భాగం క్రిమంగా క్షిణించిపోతోంది. ఇదే సమయంలో జాతీయాదాయం పెరిగిపోయింది కాబట్టి కార్మికుల వద్దం పెరుగుతోంది. కార్మికుల వద్దం కాపిటలిస్టుకు లాభం.

ప్రథమ ప్రపంచ యుద్ధానికి పూర్వం కార్మికుల స్థితిగతులెట్లుండేవో లెనిన్ ఈ విధంగా వ్రాశాడు : “జర్మనీలో 1880, 1892 వ.వర్షాల మధ్య కూలి మొత్తం 25% చొప్పున పెరిగింది కొన్ని దేశాలలో జీవితవ్యయం 40% చొప్పున పెరిగింది రష్యాదేశానికి కార్మికవర్గానికి ఎంతో ఎక్కువ నడుపాయలున్న జర్మనీ దేశంలోనే అతి భాగ్యవంతులైన, నాగరికతగల, సమ్మెలు చేయహక్కుగల, వ్రతకా ప్పాతంత్ర్యంగల, లక్షలకొద్దీ సభ్యులుగల, కార్మికసంఘాలు దిలంగాగల, కార్మిక వర్గ వ్రతకంఠు చదివేవాడు లక్షలమందిగల జర్మనీ దేశంలోనే గుట్టి పరిస్థితులుంటే ఇతర దేశాలసంగతి ఇంకా చెప్పాలా?”

వీటినిబట్టి లెనిన్ ఈ క్రింది నిర్ణయాలకు వచ్చాడు :

“కార్మికుడు మొత్తంమీద బొత్తుగా దీనవాడైనాడు : అంటే పూర్వకన్న ఇప్పుడు దరిద్రంలో పడిపోయాడు. తక్కువ తింటున్నాడు. మరింత జీర్ణకదీరాల్లో కొపురముంటున్నారు. ఇదే సమయంలో ఇతరులతో “తారతమ్యాన్ని బట్టిచూపినా” దీనవాడౌతున్నాడు. కాపిటలిస్టు సమాజంలో అంతకంతకూ భాగ్యవంతులమౌతూవుంటే కార్మికవర్గం దీనవాడౌతున్నది. కాపిటలిస్టు సమాజంలో, సంపదలు వృద్ధియౌతూవుంటే కార్మికవర్గం దారిద్ర్యం అధికమౌతూ వుంటుంది.”*

* “కాపిటలిస్టు సమాజం యొక్క” అన్న లెనిన్ గ్రంథం నుండి.

వలన దేశాంశ దోచుకువచ్చి తమ స్వంత దేశాంశాని కార్మికులకు కూలిని మరకాంత పెంచగల కాపిటలిస్తు దేశాంశాని పరిస్థితే యిది. ఇక వలనదేశాంశ దోచుకుంటానికే కాపిటలిస్తులు దయలుదేరినప్పుడు అవలనదేశాంశ కార్మికుల మగతి చెప్పాలా? అక్కడ “దోపిడీ మరింత అత్యధికంగా పెరుగుతూ వుంటుంది.

ఈ విధంగా కాపిటలిస్తు, కార్మికవర్గాల మధ్య అభాతం పెరుగుతూ వుంటుంది. కాని కొందరు బూర్జువా పెద్దలు సమాజంలోవున్న వరన్నర నైరుధ్యాలు తగ్గుచున్నవనీ, మెల్లిగా నర్దుకొంటున్నవనీ వర్గముల మధ్య శాంతి ఏర్పరచాలనీ, కాపిటలిజం వున్నప్పటికీ కార్మికవర్గ స్థితిగతులు బాగుపడవచ్చుననీ ధర్మపన్నాలు వర్కనారంభించారు. కాని వీరి ఎన్ని చెప్పుచున్నా, కాపిటలిస్తులు మితిమీరిన లాభాంశం కోల్పోచూస్తే, కార్మికవర్గం అంతకంతకూ బీదదౌతున్నది. దీనిపాలిటి భాగం కూడా అంతకంతకూ తగ్గుచున్నది. అతి భాగ్యవంతమగు కాపిటలిస్తు దేశాంశానికూడా కార్మికుల దరిద్రం అంతకంతకూ అతీతయిస్తున్నది. వారికి తగినంత కూడు వుండటం లేదు. మరి ఇరుకు సడల్లో, మురికి కూపాంలో వివసిస్తూ వుంటున్నారు. తాను ఇదివరకు నంపాడించినకూలిని సంపాదిస్తానికే నేడు కార్మికుడు మరింత కష్టపడవలసి వస్తున్నది. క్రమ ఉత్పత్తికి తీవ్రమైన కొడి కార్మికుల క్రమకత్తి ఉడిగిపోతున్నది. ఈ విధంగా వర్గసభేదాలు నర్దుబాటు కావటంలేదు సరిగదా అవి “మరింత తీక్షణరూపం దాట సున్నవి.”

విరుద్ధోగం, కార్మికుల రిజర్వ్ పైన్యం

కాపిటలిజం పెరిగిన కొండి విరుద్ధోగం పెరుగుతుంది. ఈ విరుద్ధోగుల కార్మికులనే “కార్మికుల రిజర్వ్ (విలన) పైన్యం” అంటాము. పరిశ్రమలను పెంచుకోదలచినప్పుడూ లేక పనిజేసే కార్మికులు పనిచేయ విరాకరింపనప్పుడూ కాపిటలిస్తులు ఈ కార్మికుల రిజర్వ్ పేనలోనుండి తమ పరిశ్రమలో పనిజేయుటకు కొంతమందిని తీసుకుంటారు. ఇది ఎందుకు జరుగుతుందో చూద్దాము.

కాపిటలిజం ప్రభవించినప్పుడు కార్మికులుగా పనికివచ్చేవారు తయారుగా వున్నారు. భూములు పోగొట్టుకొన్న రైతులు, వృత్తులు పోగొట్టుకొన్న గృహ పరిశ్రమదారులు, యీ కార్మికులుగా తయారౌతారు తమ జీవనాన్ని గడుపుకోడానికి కాపిటలిస్తు తృటియిస్తే, తాము వారికి పనిచేస్తానికి సిద్ధం. ఈ విధంగా తమకు పని జేస్తానికి అవురరమెకవారు ఎల్లప్పుడూ కొంతమంది ఉంటావుండారి. ఈ విధంగా కార్మికులను దోచుకోవటంద్వారానే కాపిటలిజం వృద్ధియౌతున్నది.

కాపిటలిజం పెరిగిన కొండి ఏమి జరుగుతుంది?

కాపిటలిజం వృద్ధి అగునప్పుడు గృహ పరిశ్రమలను నాశనం గావించి, ఈ వృత్తుల వారిని విరాధారులను గావిస్తుందని చూశాము. క్రమ గా బీద రైతులు కూడా పిరిగిపోతారు. వీరందరూ తమ యిళ్ళు, వాకిళ్ళు వడిలిపెట్టి కాపిటలిస్తుకు

దాన్యం చేయటకై బయలుదేరుతారు. కాపిటలిజం ఇంకా వృద్ధియౌతుంది. కొత్త కొత్త పరిశ్రమలు, పాక్షరీలు వెలుస్తాయి. స్వల్ప పరిశ్రమలు పూర్తిగా నాశనమౌతాయి. కార్మికుల సంఖ్య పెరుగుతుంది.

కార్మికుల పని యంత్రాలే చేస్తాయి

మరొక ప్రకృతి వైచిత్ర్యం గోచరిస్తుంది. ఉత్పత్తివిధానంతో ఎల్లప్పుడూ క్రమంగా పెక్కిక అభివృద్ధి జరుగుతూ వుంటుంది. పెక్కిక అభివృద్ధి అనీ నూతన విర్మాణమునీ అంటే అర్థమేమిటి? అవి మానవశ్రమకు బదులు యంత్రశక్తిని తెచ్చిపెట్టుచున్నవి ఇందువల్ల ఉత్పత్తి తేలిక. ధాన్యం అవుతున్నది. ఈ విధంగా పెక్కిక అభివృద్ధి జరగటం ద్వారా ఉత్పత్తి గావిస్తానికి కార్మికులు తక్కువమూడే కావలసివస్తున్నారు. యంత్రములు కార్మికులను త్రోసివేస్తున్నవి. పైగా ఉన్న కార్మికులైనా ఎక్కువ తీవ్రంగా పనిచేయునట్లు యంత్రములు నిర్బంధిస్తాయి. వాటి యన్నిటినల్ల చాలామంది కార్మికులు నిరుద్యోగులు అవుతారు. ఇందువల్లనే యంత్ర యుగం ప్రారంభమైన మొదటిరోజుల్లో, తమ దరిద్రానికి, నిరుద్యోగానికి కారణమేవరో తెలుసుకొనలేక, యంత్రములే వీటిని తెచ్చిపెడుతున్నవని, జీవనాధారములను పోగొట్టుకున్న వృత్తిపనులవారు వగైరాలు యంత్రములను కూల్చివేయడానికి ప్రారంభించారు వీరినే “యంత్ర విధ్వంసకులు” అని అనేవారు.

ఈ విధంగా నూతన యంత్రాలను నెలకొల్పటంవల్ల, దీనిమూలకంగా కార్మికులను వెళ్ళగొట్టటంవల్ల : నిరుద్యోగులకు కార్మికుల సంఖ్యను కాపిటలిస్టులు పెంచుచున్నారు.

శ్రమ తీవ్రతవల్లగూడా నిరుద్యోగం పెరుగుచున్నది. 10 మంది చేపే పనిని ఇప్పుడు రిగురే చేయటంవల్ల 4 గురు అనవసరమౌచున్నారు. వీరు నిరుద్యోగులౌతారు. వీరే కార్మికుల రిజర్వ (నిలవ) సేనగా తయారౌతారు. ఈ రిజర్వ సేన కాపిటలిస్టులకు ఒక పెద్ద ఆయుధం. ఈ నిరుద్యోగులు ఏ పరతులమీదనైనా పనిచేస్తానికి సిద్ధం. మరి ఏదో విధంగా పని సంపాదించుకొనకపోతే, భుక్తి గడిచే దెట్లా? ఈ విధంగా పనిలోవున్న కార్మికుల వేతనాల ప్రమాదాన్ని తగ్గించటానికి ఈ కార్మిక రిజర్వు కాపిటలిస్టుకు ఉపయోగపడుతోంది. మరో ప్రయోజనం కూడా కాపిటలిస్టుకు ఉన్నది. ఎప్పుడైనా పరిశ్రమను విస్తరింప జేయదలచినా, కొత్త ప్యాక్షరీలను పెట్టదలచినా అందుకు కావలసిన కార్మికులు తయారుగానే ఉంటారు. ఈవిధంగా పరిశ్రమలు పెరగడంతో తత్కాలికంగా నిరుద్యోగం తగ్గుతుంది. కాని కొత్త పెక్కిక రాగానే, మరల అనేక వేలమంది కార్మికులు పనిమంది దిర్ఘపు చేయబడుతారు.

ఈ విధంగా కాపిటలిజం, వృత్తులు పోగొట్టుకున్న చేతిపనుల వారికి ఒక

మూల పని కల్పిస్తుంది. మరో మూల చెక్కి అభివృద్ధి గావించటం మూలంగా వేం, క్షరం కార్మికులను విరుద్యోగుల గావించి వారి కూడును పడగొట్టుతుంది.

కాపిటలిస్టు సంపత్సంచయం యొక్క పర్వసాధారణ సూత్రం

యంత్రాలు అభివృద్ధిజేసి, కార్మికులు చేసే పనిని అవే చేస్తున్న కొందరి “తారతమ్యపు అదనపు జనాభా” పెడగుతుంది. “తారతమ్యపు అదనపు జనాభా” అంటే పనిలోవున్న కార్మికుల సంఖ్యకూ, విరుద్యోగ కార్మికుల సంఖ్యకూ వుండే విచ్ఛేదం పెడగుతుంది. ఇందువల్ల వేంకొరిసి కార్మికులు ఎక్కడ పనిదొంగుతుకుందా అని వెళ్తుంటూ ఇతర దేశాలు వలసపోతారు. ప్రథమ ప్రపంచ యుద్ధానంతరం ఈ పరిస్థితి మరి విషమించింది. అన్నిదేశాల పరిస్థితులు ఒకేవిధంగా వున్నవి. కాబట్టి ఒకదేశంనుండి మరొక దేశానికి వలస పోవటం క్రమంగా విషేషించింది.

విరుద్యోగులకు కార్మిక రిజర్వు వుండటం మొత్తం కార్మికవర్గ యొక్క బాగోగులపై ఎంతో ప్రభావాన్ని కల్గజేయుచున్నది; దరిద్రం వృద్ధియౌతుంది; కూలి తగ్గుతుంది; రేషన్ రోజుగతి ఏమిటా అన్న చింత వృద్ధియౌతుంది. కార్మికులు ఆదనపు విలువను నష్టిస్తుంటారు. కాపిటలిస్టులు దీనిని జేబుల్లో వేసుకుంటూ వుంటారు. కాపిటలిస్టులు ఈ ఆదనపు విలువలో కొంతభాగాన్ని స్వంతానికి ఖర్చు చేపెస్తారు; మిగిలిన దానిని తమ అసలు కాపిటల్ కు జేస్తారు. ఉదాహరణకు ఒకడు 1,00,000 దారల్లను పెట్టుబడిగా పెట్టి వుత్పత్తి గావించి 1,20,000 దారల్లను తెచ్చాడు. ఇందులో 20,000 దారల్ల అదనపు విలువ. ఇందులో స్వంతానికి 10,000 దారల్లు ఉపయోగించివేశాడు. ఇంకా 10,000 దారల్లు మిగిలినవి. దీనిని అసలు మొత్తానికి జేస్తాడు. కాబట్టి రెండో ఏడాదికి యీతని కాపిటల్ 1,10,000 దారల్లు అవుతుంది. ఈవిధంగా కాపిటల్ మొత్తం పోగుబడుతూ వృద్ధియౌతుంది. అదనపు విలువ పోగుబడుతూ వుండటం మూలకంగా కాపిటల్ విపరీతంగా వృద్ధియౌతుంది. కాపిటలిజం వృద్ధి అయ్యేకొద్దీ అదనపు విలువ, అసలు కాపిటలిస్టుల దోపిడి వృద్ధియౌతూ వుంటుంది.

ఈ సంపత్సంచయము కొలదిమంది కాపిటలిస్టుల చేతుల్లో విపరీత బలాన్ని, అధికారాన్ని చేకూర్చుతుంది. కార్మికుడు నష్టించే అదనపు విలువయే కాపిటలిస్టుల ప్రాబల్యానికి, కార్మికుల దరిద్రానికి కారణమౌతుంది.

కాపిటలిస్టు సంపత్సంచయములో ఇది తప్పదు. కాపిటల్ పోగుబడుతూ వున్న కొందరి, పరిశ్రమలు వృద్ధియౌతవి; కొత్త యంత్రాలు వస్తాయి; కార్మికులను దోచుకోవటం వృద్ధియౌతుంది. విరుద్యోగం ప్రబలుతుంది.

కాపిటలిజంలో సంపత్సంచయానికి మూలసూత్రం ఇదేనని మార్క్సు వెల్లడిచేశాడు. కాపిటలిజాన్ని అర్థం చేసుకోవాలంటేనూ, కాపిటలిజం ఎటువైపుగా పరిణామం జేస్తున్నదో తెలుసుకోవాలంటేనూ ఈ మూలసూత్రాన్ని పూర్తిగా అవగాహన జేసుకోవాలి.

మార్క్స్ కాపిటలిష్టు సంవత్సంచయముగూర్చి ఇట్లా వ్రాశాడు :

“సమాజ సంవద వృద్ధియైనకొలది, పెట్టుబడి రూపంలోవున్న ధనం వృద్ధియైకొలది, కాపిటల్ వృద్ధి వేగంగా జరుగుతున్నకొలది, కాపిటలిజం వర్ణవ సామంగవచ్చే కార్మికవర్గం సంఖ్య పెరిగినకొలది, కార్మికుల ఉత్పత్తికి అతిశయించేకొలది విరుద్యోగులగు కార్మికుల సంఖ్య, కార్మిక రిజర్వు సంఖ్యకూడా పెరుగుతుంది. కాపిటల్ విస్తరణకత్తి వభివృద్ధిజేసే కత్తులే శ్రమకత్తినికూడా అభివృద్ధి జేస్తాయి. కాబట్టి సంవద ఎంత పెరుగుతున్నది అన్నదానికెట్టి విరుద్యోగ కార్మికుల సంఖ్య కూడా పెరుగుతూవుంటుంది. పనిలో వియ్యుక్తులైన కార్మికుల సంఖ్యను విరుద్యోగులగు కార్మికుల సంఖ్యతో పోల్చినప్పుడు విరుద్యోగుల సంఖ్య పెరిగిన కొలది కార్మికుల దరిద్రం, బాధలూ హెచ్చుతవి. కార్మిక వర్గంలో యీ విభాగాలు ఎక్కువయినకొలది దరిద్రం మరింత పెరుగుతూ వుంటుంది. కాపిటలిష్టు సంవత్సంచయము యొక్క పరమ సత్యం ఇదే.”

ఇంకా ఇట్లా చెప్పుతాడు:

“.... కాపిటలిష్టు వ్యవస్థలో సామాజిక ఉత్పత్తికి పెరిగే కొలది అ ఉత్పత్తిని గావించే కార్మికుని దరిద్రం వృద్ధియౌతుంటుంది. ఉత్పత్తి అభివృద్ధి కవనరమగు సాధనములన్నీ కార్మికులను కాపిటలిష్టులు దోచుకుంటా కి, వారిపై పెత్తనం వహించడానికి మాత్రమే పునయోగపడుతవి ఈ అభివృద్ధియే, ఉత్పత్తి సాధనాలు మహమ్మయి యంత్రంలో ఒక భాగంగా చేస్తాయి. అందు ఉత్సాహంతో పనిజేసేటందుకు బదులు మొక్కు తీర్పుకుంటావీగను పనిజేసేట్లుగా చేస్తాయి. వైన్ను అభివృద్ధి తి యంత్రంలో ఎంత వున్నదో, అదే ఎత్తును కార్మికుని చొర వను, నిర్మాణ కుశలతను వృద్ధిగావీచువు. అతని కాలమంతా కష్టకాలంగానే గావిస్తాయి....కాని అదనపు విలువను వృద్ధిజేసే మార్గాన్ని సంవత్సంచయము వృద్ధి గావించే మార్గాలే. ఈ సంవత్సంచయం వృద్ధియౌతూ, తిరిగి సంవత్సంచయం వృద్ధి యౌటకు బాటను వేస్తూనే వుంటుంది. ఇందుచేత సంవత్సంచయము వృద్ధియౌతూ వున్న కార్మికునకు జీతం హెచ్చు కావీయండి, తక్కువ కావీయండి దరిద్రం అతిశయిస్తూనే ఉంటుంది. సంవత్సంచయం వృద్ధియైకొలది, విరుద్యోగం కూడా ప్రబలతూ, కార్మికుని కాపిటలిష్టు బానిసగా బంధించేస్తాయి....సంవత్సంచయం వృద్ధితో బాటు దరిద్రం కూడా వృద్ధియౌతూ వుంటుంది. ఒకవైపున సంవత్సంచయం పెరుగుతూ వుంటే మరోవైపున దరిద్రం పెరుగుతూ వుంటుంది.”

కార్మికవర్గం దరిద్రం పెరుగుట

ఈ విధంగా ఒకవైపున సంవద పెరుగుతూవుంటే మరోవైపున దరిద్రం

• 'కాపిటల్' నుండి.

పెరగటా చూస్తున్నాము. కార్మికుల వేతనాలు తగ్గించడంవల్లనే దరిద్రం పెరుగదు. అంతకంతకూ అధిక నష్టాలు విరుద్యోగులొకారు. శ్రమ తీవ్రత ఎక్కువైన కొందరి కార్మికులు త్వరగా బహిరంగదీపి అనకులైపోతారు. సాధారణంగా వృద్ధాప్యంలో కార్మికులను కాపిటలిస్టులు వనిలోనుండి తరిమివేస్తారు. వయస్సులో వృద్ధులు కాకపోయినా దుర్బలత్వం హెచ్చడంవల్ల కొద్ది వయస్సులోనే కార్మికులు వనిలోనుండి తొలగించబడతారు.

కార్మికులలో చిన్న గ్రూపులను కాపిటలిస్టులు స్వాధీనపరచుకుంటారు. వీరిని కార్మికవర్గంలో పై తరగతి అనీ, కార్మిక ప్రభువర్గం అనీ అంటారు. కార్మికులలో నైపుణ్యపు శ్రమను గావించేవారికి సాధారణంగా హెచ్చుతీతాలిస్తారు. వలస దేశాలను కొల్లగొట్టుకొనేటటు, వీరి కీవిధంగా హెచ్చుతీతాలిస్తారు. ఇందువల్ల ఈ హెచ్చుతీతాలు గల్గిన కార్మికులు—కార్మిక ప్రభువర్గం కాపిటలిస్టుల బంటుగా తయారౌతారు. కాని వీరి జీవితం బహు ఒడుదుడుకుగా వుంటుంది. మరుసటి రోజున ఈ హెచ్చుతీతాలు ఉండునా, ఉండవా అనే భయం వీరినెప్పుడూ వేధిస్తునే ఉంటుంది. కాపిటలిజం క్షీణించేకొద్దీ వీరి స్థితి కూడా మట్టమౌతుంది.

అర్థిక సంక్షోభ పమయంలో కార్మికవర్గ దరిద్రం మరి పెరుగుట, విరుద్యోగం పెరుగుట

అర్థిక సంక్షోభకాలంలో ఈ కార్మిక దుస్థితి మిన్నముట్టుతుంది. కాపిటలిజంలో వున్న వరసర వైరద్యాలన్నీ “తీవ్రమౌతాయి :” బైటపడుతాయి. సంక్షోభం వచ్చిందంటే లక్షలాది కార్మికులు విరుద్యోగులౌతారు. వనిలో వున్న కార్మికుల జీతాలు అడుగంటుతాయి.

1929-34 అర్థిక సంక్షోభం ఈ దుర్బర పరిస్థితుల వన్నిటిని తెచ్చింది. ప్రతి ఒక్క కాపిటలిస్టు దేశం చావుదెబ్బ తిన్నది. కాపిటలిస్టుతేమో తమ దివాళాను కార్మికులపైకి నెట్టారు. ఇందులో ఒక దేశం కాపిటలిస్టులు మరొక దేశం వారికో పోటీజేతారు. కార్మికుల వేతనాలు విపరీతంగా తగ్గించబడ్డవి. ఈ కార్మికులు దివాళా స్థితికి తేబడ్డారు. తమ అత్యంతవసరములను కూడా తెచ్చుకోలేని స్థితికి కార్మికులు ఈడ్చబడ్డారు. బాగా ధన సంపన్నులైన కాపిటలిస్టు దేశాలలో సహితం, మనం ఊహించలేన తగా దరిద్రం, విరుద్యోగం, అకలి వ్యాపించినవి.

అనేక విషయాలు దీనిని రుజువు చేస్తాయి. ఇంగ్లండులోని గమల కార్మికుల స్థితిగతులను చూచిన ఒక వ్రతీకా రచయిత ఇట్లా వ్రాశాడు.

“వీవు దక్షిణ వేల్సులోగాని, డర్హంలోగాని గమల కార్మికులలో ఒకని ఇంటికి వెళ్ళు : భరింపరాని దారుణదృశ్యం వీకు కన్పిస్తుంది. మంచిరోజుల్లో కొనుక్కున్న మంచాలు, బిల్లులు, వగైరా అన్నీ అంతర్ధానమైనాయి. ఇంటిఅద్దెను

చెల్లించలేక కూలి చేసుకుంటూనే పూటకూళ్ళు పెట్టడం సాగించాడు. కాని భోజనం చేసేవారుకూడా నిరుద్యోగులు కావటావల్ల సాధారణంగా బాకీలుపడి ఎగవేస్తూ ఉంటున్నారు. కుటుంబంలో తండ్రికి వనివుంటే కొడుకు నిరుద్యోగి; కొడుకుకు వనివుంటే తండ్రి నిరుద్యోగి. కాకట్టు పెట్టవగిన వస్తువల్లా అప్పుడే పాపాకార్ల వద్దకు జేరిపోయింది. మంచిబట్టలు వేసుకునే భాగ్యంలేదు. ఒకరికి మంచి బట్టలు వుంటే వాటిని అమ్మివేసి, చిరిగిపోయిన పాతబట్టలను కొనుక్కొని, వాటికిమాసికలు వేసి అందరూ ఉడయోగిస్తున్నారు."

సంక్షోభానికి పూర్వం కార్మికులు స్వయంగా చందాలు వేసుకొని లైబ్రరీలు పెట్టార; రంగస్థలములు నిర్మించారు. సంక్షోభం వచ్చిన పిమ్మట లైబ్రరీకి ఒక్క పుస్తకం కొనలేదు. రంగస్థలాలు మూతబడినవి.

కొన్ని ఇతర పరిశ్రమలలో పరిస్థితులు షరీ ఘోరంగా వున్నవి. లాంక్ షైరు బట్టలమిల్లుల కార్మికులస్థితి హీనాతి హీనం.

బాగా శక్తికొంది పనిజేస్తే ఒక కార్మికుడు 4 మరవగ్గాల వద్ద పనిజేయ గలడు. ఇందుకు వారానికి 31 షిల్లింగుల 8 పెన్నీలు * వేతనం. కాని సాధారణంగా కార్మికుడు 2 మగ్గాలవద్దనే పనిజేస్తాడు. బీడర్లీ టౌన్ లో కార్మికునికి వారానికి 15 ముండి 20 షిల్లింగుల వేతనం మాత్రమే వుండేది. ఈ కుడియైతా ముడినరుకు మంచి దైతేనే కార్మికునకు రథ్యమాతుంది. కాని సంక్షోభ కాలంలో కాపిటలిస్టు చెడ్డ ముడి వరుకును అనగా చెడ్డ వత్తిని ఉడయోగించేవాడు. కాబట్టి కార్మికుని వేతనం తగ్గిపో యేసి. ప్రభుత్వం సంపాదించిన లెక్కలే లాంగ్ షైరు కార్మికులు దుర్బర పరిస్థితిని గూర్చి తెలియజేస్తున్నవి. 1931లో వైగన్ సంపాదించిన లెక్కలప్రకారం ముప్పి పొలిటీయే 'మనుష్యుని వివాహానికి అవర్త మైనవి' అని అందించబడిన శిథిల గృహాల లోనూ, మురికి కూపాలలోనూ కార్మికులు నివసిస్తూ వుండేవారు. బోంన్ లో, ముప్పి పొలిటీ చెత్తవక్కన, మురికిగుంటల పక్కన, పెంటపోగుల పక్కన, పశుశాలల పక్కన వున్న గుడిపెలలో కార్మికులు కాపురముండేవారని ముప్పిపొలిటీ కమిషన్ తెలియజేసింది.

సంక్షోభ దినాలలో అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రాలలో వారంకూలి ఈక్రింది విధంగా తగ్గించబడింది.

సంవత్సరం

వారానికి కూలి (డాలర్లలో)

1929

28.5

1930

25.8

* పెన్నీలు షిల్లింగులు. పౌండ్లు ఇంగ్లీషు నాణెములు. షిల్లింగు అనగా 0.10-8 లు కాబట్టి కార్మికునికి వేతనం వారానికి 21-0-0 రూపాయలు. ఇంగ్లాండులో ఇది చాలా తక్కువకూలి. (అనువాదకుడు)

పంపత్సరం

వారానికి కూలి (డాలర్లలో)

1931

22.6

1932

17.1

1933

17.7

1932 లో కన్న 1933 లో కొద్దిగా కూలి పెరిగినట్లు కన్పిస్తుంది. కాని ఇది వట్టిది. 1932 కన్న 1933 లో జీవిత వ్యయం 7 పాయింట్లు పెరిగింది. కాన ఈ లెక్కలు సరియైనవిగావు. లేదర్ రివెన్యూ బ్యూరో లెక్కల ప్రకారం భోజన పొమ్మగి ధరలు 18% చొప్పున పెరిగినవి. అందుచే విజయనగర కూలి 1932లో కన్న 1933 లో తక్కువగానే ఉన్నది.

పాసిస్తు జర్మనీలో కార్మికుల స్థితి మరొక అధ్యాన్నమైనది. జర్మను కార్మికుల పుత్రులందరూ ఈ విషయం తెలుస్తుంది. అంకర్వాతీయ ప్రభాతి పొందిన 'సీమెన్సు' కంపెనీలో పనిచేసే ఒక కార్మిక యువతి, ఏదేకాలలో ప్రకటించబడే ఒక జర్మను పత్రికకు లేఖవ్రాస్తూ ఈ విషయాన్ని తెలియ జేసింది.

"సీమెన్సు కంపెనీయొక్క చిన్న ప్యాక్టరీలోని ప్రెస్సు, షాపులలో స్థితిగతులు చాలా దారుణంగా వున్నవి. ఇక్కడ కూలి పనినిబట్టి వుంటుంది. ఎంత ఉత్పత్తిచేస్తే అంత కూలి (పీర్వర్క్కు). వారానికి 5 రోజులే పని వుంటుంది. వారానికి 25 మార్కులు • కూలిగా వస్తే మనమే. అప్పుడప్పుడూ ప్రీలకు వారానికి 3 రోజులే పని వుంటుంది. అప్పుడు వారానికి 3 మార్కుల కూలియే వస్తుంది. ఈ 3 మార్కులలో 5 మార్కులు ఇంటి అద్దెక్రింద, 2 మార్కులు ప్రయాణఖర్చుల క్రింద పోతే మిగిలిన 2 మార్కులతోనూ తిండి తినేదేమిటి? బ్రతికేదేమిటి? ఈ పని కూలీ'తో ప్రీలు వేగలేకుండా వున్నారు. పైగా అతిశ్రమంగా పనిచేయాలి. పనిచేసినా పడకుండు ఒక చోటనుండి ఇంకొకచోటికి తెచ్చేందుకు వట్టిన కాలాన్నీ, వధ్యాహ్న భోజనానికి వట్టిన కాలాన్నీ మినహాయించి దానికి కూలి యివ్వరు".

అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రాలలో అధిక వంక్షోభ దినాలలో కార్మికుల స్థితి ఎంత దిగజారిపోయిందో ఈ క్రింది అంకెలు తెలియజేస్తాయి. 1923-25 కాలం వాటి కార్మికుల సంఖ్యను, మొత్తం కూలిని ప్రమాణంగా తీసుకుంటే, 1929-34 మధ్య ఎంతగా ఇవి తగ్గిపోయినవో తెలుస్తుంది. *

• మార్కును జర్మను నాణెం

(అనువాదకుడు)

* ఈ లెక్కలను 'ఇండెక్సు నంబర్లు' అంటారు. 'ఇండెక్సు' అనగా విషయసూచిక.

(అనువాదకుడు)

నెల, సంవత్సరం	వనిలోపున్న కార్మికుల సంఖ్య	కూలిగా యిచ్చిన రసం మొత్తం
మే 1929	105.8	112.9
మే 1930	84.8	86.4
మే 1931	80.1	73.4
మే 1932	63.4	48.8

ఈ లెక్కలవల్ల ఏమి తెలుస్తున్నది? 1929 మే నెలలో, అనగా సంక్షోభం ప్రారంభం కాకముందు 1929-25 కన్నా వనిలోపున్న కార్మికుల సంఖ్య చాలా కొద్ది ఎక్కువగాను, కూలి మొత్తంగా పూరి కొంచెము ఎక్కువగాను వున్నది. కాని ఆటవిమ్మలు పెద్ద జాతడు ప్రారంభించింది. 1932 మే నెల వాటికి కార్మికుల సంఖ్య తగ్గేసరికిన్నా కూలి మొత్తం చాలా ఎక్కువగా తగ్గటాన్ని చూస్తాము. అందుకు కారణాలు రెండు. (1) విరద్యోగుల సంఖ్య చాలా ఎక్కువగా వుండటం. (2) ఏయోగిషబడిన కార్మికుల జీతాలు బాగా తగ్గిపడడం. సంక్షోభ కాలం 3 ఏండ్లలోను కార్మికుల సంఖ్య 30% చొప్పున తగ్గితే, మొత్తంకూలి 85% చొప్పున తగ్గింది. అంటే కూలి నగనికి నగం తగ్గించబడిందని తెలుస్తోంది.

అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రాలలో విరద్యోగులకు కార్మికులకు విరద్యోగ తృతి యివ్వబడదు. అందుచే వాణిజ్యికి ఎంత అభ్యాన్నంగా వుంటుందో సూహించ వచ్చును. ఆదై చెల్లించలేని విరద్యోగులు ఇండ్లనుండి, హోటళ్ళనుండి వెళ్ళగొట్ట బడుతారు. వారు దండుగా బయలుదేరి, పెద్దపెద్ద పట్టణాల వెలుపల వివాసాల వేర్పర్చుకంటారు. ఇట్టివిరద్యోగుల క్యాంపులను 'ఆరణ్యాలు' అంటారు అమెరికన్లు కానిపోర్చియూ రాష్ట్రమువలె స్టార్టన్ బాదవటూములలో నెలకొల్పబడిన ఒక విరద్యోగుల క్యాంపును చూచిన బూర్జువా పత్రికా ప్రతినిధి ఈక్రింది విధంగాచాచివి వర్ణించాడు.

"మేము ఆ క్యాంపును చూచుసరికి, దేవాలమండి పొగపైకి లేస్తున్నది. ప్రతి చిన్నముతా తమ తిండిని వండుకొంటున్నది. ఈ దృశ్యమంతా కల్పితగాధవలె వుంది. ఒక వైపుకూచాము. పట్టణం, పట్టణాలలో దావ్యంతో నిండివున్న బ్రహ్మాండ మైన కొట్లు కనిపించాయి. మరోవైపున పెద్ద పంచదారవిల్లు కన్పించింది. దాని కొనను దాక్చ (ఓడలునిల్పు పెద్దకార్యలు) దాక్చు ఒడ్డుననే వివిధవస్తు సంచయంతో నిండి ఆకాశాన్నంటుకున్న వేర్హౌస్లు కన్పించాయి. మా కెదటివైపున వనిచేద్దా మన్నా వనిదొరకక, వీధిలో ఏది దొరుకుతే అది తీసుకుంటూ వేర్హౌసులలో నగం కుళ్ళిపోయిన పుల్లిపాయలను, చిక్కుళ్లను, క్యారబ్ దుంపలను పొరవేస్తే వాటిని ఏడుకొనివచ్చి, చెత్తదబ్బాలలో దొరికిన టిన్నులలో వాటిని వండుకొంటావున్న కార్మికులు, వారి వినాసాలు కన్పించాయి."

ఈ విషయ దృశ్యాన్ని అంకటిని వర్ణించి చివరలో ఈ రచయిత ఇట్లా వ్రాశాడు :

“నువది న్యకంక్రదేశం అవి మవపెద్దలు గొప్పలు చెప్పారు. విజయ, మవదేశం న్యకంక్రమైనదే. ప్రజలు తమ ముండన్నమూడు మార్గాలలో ఏదో ఒక దానివెంట వెళ్ళుటకు న్యకంక్రమను కల్గివున్నారు. ఈ మార్గాలు: ఒకటి దొంగ తనాలు చేయటం, రెండు: అకలితో చావటం; మూడు: చెత్త చెదారాలలో ఏడుకొనితనే వశువులాగా బ్రతుకటం.”

ఈ బూర్జువా రచయితకు నాల్గోమార్గం కోవలేదు. అది ఇది: శ్రామిక వర్గం విప్లవ మార్గాన అధిగమించి కాపిటలిజాన్ని కూలద్రోసి దారిద్ర్యానికి, అకలికి, దోసిడికి న్యసిచెప్పుతుంది.

అత్యవసరాలు విపరీతంగా జరగటం, అన్నిరకాల రోగాలు వృద్ధిగావటం అకలివల్ల చావులు పెరగటం— లక్షలకొంది సామాన్య ప్రజలకు కాపిటలిజం ప్రసాదించే వరాలు ఇవి. చావులు, రోగాలు పిల్లలలో మరీత్వరగా వ్యాపిస్తాయి.

బాగా భాగ్యవంకమైన కాపిటలిస్టు దేశాలలోనే కార్మికుల స్థితి ఇట్లా ఉంటే, వెనుకబడిన కాపిటలిస్టు దేశాల వంగతి ఇక చెప్పనవసరంలేదు. వాటిలో స్థితిగతులు మరీహాళం. పోలెండు విషయం చూద్దాము. ఇటీవలనే (ఈ పుస్తకం 1924—34 ఆర్థిక సంక్షోభానుండి ప్రవంచం ఇంకా కోల్పోవని రోజుల్లో వ్రాయబడింది. అనువాదకుడు) ఈ దేశంలో 204 కుటుంబాల ఆర్థిక స్థితివిగూర్చి పరిశోధన జేయబడింది. కమ్యూనిజం అంటే ఎలాటి సానుభూతిలేని ఒక బూర్జువా సాంస్థికత ఈ పరిశోధన గావించబడినది. ఈ కుటుంబాలు పుణ్యం గు కార్మికుల కుటుంబాలు. రిపోర్టులో ఈ విధంగా వ్రాయబడింది.

“మేము పరిశోధన చేసిన కేసులలో అనేకమంది కరువు తిండికన్నా తక్కువే తింటున్నారు. ఇవిగో ఉదాహరణలు : ఒక కుటుంబాన్ని చూశాము. అందులో 4 గురు మొదల్లు, వారు వారానికి తిండికి ఖర్చుపెట్టేది 15 స్లోడి (అంటే మూడు రు. 6-0-0) వారు రోజుకు రెండుమార్లు తింటారు. తినేది బాగాకాదుంవలు కాబేటి, రొట్టె. మాంసంగాని పావుగాని వారు రు. 12-0-0 చూడటలేదు. ఒక దర్జీవాని కుటుంబంలో 8 గురు మొదల్లు. మేము వెళ్ళిన వాటికి మూడురోజులు ముందునుండి వారు అహారాన్నే తినిఎరుగరు. వారికి వంటకట్టెలులేవు; కిరోసిన్లేదు. మరొక కుటుంబం 4 గురు మొదల్లుగలది. 3 వారాలు వంటకాలంటే ఏమిటో ఎరుగరు. వారి తిండిఅంతా రొట్టె. టీ. మరొక కుటుంబంలో యజమానియైన కార్మికుడు విరుద్యోగి, అకలిభార్య బజారులో అదీఇదీ అమ్ముకొనివస్తే దానితో కుటుంబపోషణ జరుగుతుంది. ఆమె తెచ్చేదల్లా రోజుకు 1 లేక 1½ స్లోడి (అనగా 0-8-0 లేక 0-12-0); మరి ఆ కుటుంబంలో మొదల్లు మొత్తం 10 మంది”

ఉననంహారంలో ఇట్లా వ్రాశారు:

“విరుద్యోగుల ప్రధానాహారం బుగళాదుంపలు, కావేజీ: చాలా అరుదుగా రొద్దై, టీ: అప్పుడప్పుడూ దావ్యం, చాలాఅరుదుగా కూరగాయలు. మేము వడిశోధన జేసిన 204 కుటుంబాలలోనూ, 20 కుటుంబాలు మాత్రం మాంసం తింటున్నవి, అదైనా వరానికి ఒక్కసారిమాత్రమే.”

బట్టల విషయం వరీమోరం. రిపోర్టులో ఇట్లా వ్రాశారు:

“దుస్తులు, చెప్పులు విషయంలో మరొకొరక కన్పిస్తున్నది. ఉదాహరణకు : 6 గురుగు ఒక విరుద్యోగియైన రొద్దైలవాని కుటుంబంలో చెప్పులే లేవు. తండ్రిగనుక బైటకి వెళ్ళవలసివస్తే, కోలు అట్టలను తోళ్ళకో పాదాఱు కట్టుకొని వెళ్ళేవాడు. పిల్లలు ఇల్లువిడిచి బైటకి వెళ్ళేవారుకాదు. ఇంకోనందర్పంలో, ఒక కుటుంబంలో ఇద్దరు బాలురకు ఒకే కోటు వుంది. వారి తల్లి చెన్నపిల్లవానికి కోటు తొడిగి బడికి తీసుకువెళ్ళేది. బళ్ళోకి పోగానే, కోటువాడదీసి, పరిగెత్తుకొని వచ్చి పెద్దవానికి తొడిగి బడికి వంపేది. మళ్ళీ పిల్లలు ఇంటికి వచ్చేటప్పుడు ఇదే చదత.”

ఇండ్ల కొరతను గూర్చి రిపోర్టులో ఇట్లా వుంది :

“గృహం ఒకసొరంగం. గోడలమేట పీఠుకాడచున్నవి. గదికి పోష టకు ముదులో 3 అంగుళాల పీరు ఎప్పుడూ నిల్చివుంటుంది. ముగ్గురు పెద్దవారు, పల్లరు బాలురు ఈ గదిలో వివసిస్తున్నారు. చాలా నందర్పాలలో 10 మంది ఒకేగదిలో వివసిస్తువుంటారు. మేము విచారించిన 828 మందిలోనూ 193 మందితే ప్రత్యేకంగా వడకగడలున్నవి. ఈ 193 మందిలో 11 మంది నేలమీద వడుకొంటారు. 14 గురు బల్లమీద, 9 మంది పిల్లలు పెట్టెలు, కుర్చీలు మున్నగునాటిమీద వడుకొంటారు. అధిక వంఖ్యాకులు 2, 3, 4 గురు కలసి ఒకే వడకమీద వడుకొనేవారు. బదుగురు కలసి ఒకే వక్కమీద వడుకొనేవి 9 కేసులు. ఒకే వక్కమీద ఆరుగురు వడుకొనే నందర్పాలు 3 వున్నవి.”

ఉత్పత్తి కొంచెం పెరిగినా, 1933 కన్నా 1934 లో పోలెండులో విరుద్యోగం పెరిగింది. 1934 జనవరిలో లేబర్ ఎక్స్ప్లొజిలో రిజిస్టరయిన విరుద్యోగుల సంఖ్య 4,10,000. 1934 వనంతకాలంలో రిజిస్టరయిన వారినంఖ్య 3,50,000. కాని బూర్జువా వత్రికల లెక్కల ప్రకారమే విరుద్యోగుల సంఖ్య విజంగా 15 90,000కు మించియేయున్నది. పెద్ద పరిశ్రమలలో కార్మికులకిచ్చే జీతాల మొత్తం 1929 లో 164,59,37 000 స్లోటి అయితే 1932 లో 78,78,30,000 స్లోటిమాత్రమే. అంటే 55% తగ్గిందన్నమాట. రోజుకు 8 గంటలే పనిచేయారన్న విబంధన ఎగిరిపోయింది.

విడుద్యోగ భీమా, ఆరోగ్య భీమా మున్నగువాటి విషయంలో కార్మికులు సంపాదించిన కొంది నడుసాయాంను రద్దుగావిస్తూ పాసిస్తు చట్టాలు గావించబడినవి.

కాపిటలిస్టు 'రేషనరైజేషన్' ను అంటే కార్మికులచే విపరీతంగా పని చేయించే యంత్రాధివృద్ధిని ప్రభుత్వం ప్రోత్సహిస్తుంది. కాపిటలిస్టులు పాక్టికల్ రోమా, గజులలోనూ దీనిని ప్రవేశ పెట్టుచున్నారు. ఇందువల్ల ప్రమాదాలు హెచ్చవు తున్నవి. ఈ ప్రమాదాల సంఖ్య ఎంత విపరీతంగా పెరిగిపోయిందో రాక్షసి బొగ్గు గజులను గూర్చి ప్రభుత్వం యిచ్చిన లెక్కలే తెల్పుచున్నవి. 1927-32 మధ్య 100,000 కార్మికులు ఈగనులలో పనిచేస్తున్నారు. ఈ సంవత్సరములో ప్రమాదాల వల్ల 1039 మంది కార్మికులు మరణించారు. 87831 మందికి గాయాలు తగిలినవి. వీరిలో ప్రమాదకరమైన గాయాలు తిన్నవారు 7471 మంది.

జపానులో రాక్షసిబొగ్గు గజులలో పనిచేసే కార్మికులకు 1930 లో రోజు కూలి 1.72 ఎన్నులు; 1933 లో 1.11 ఎన్నులు. ప్రికి 1930 లో 1.52 ఎన్నులు; 1933 లో 0.73 ఎన్నులు. పెద్దవారికి అవీ ఇవీ అందించే సిల్లివాండ్రకు నె కు 5 నుండి 10 ఎన్నులు. బట్టల పరిశ్రమలో యువకులు రోజుకు 15 గంటలు కూడా పనిచేస్తుంటారు. అయినా వీరికి వారానికి కూలి 3 నుండి 4 సిల్లింగులు; ప్యాక్టరీ కొట్లలో వివాసం.

1933 డిసెంబరులో ఒక జపాను పత్రికలో ఈ క్రింది వర్ణన వున్నది :

"పోలీసులు 10 మంది యువకులను స్టేషనులో నిర్బంధించారు. అది చరికాంమైనా, వేనంగిడుస్తులే అనగా వ్యర్థుడుస్తులనే వారు ధరించివున్నారు. వారిని ప్రశ్నించగా తాము బట్టలమిల్లులో పనిచేసే వారమని చెప్పారు. అక్కడ రోజుకు 15 గంటలు పనిచేస్తూ పుండవలసినచేదవీ, వీషి ఎక్రాంతి వుండేదికాదవీ, చాలా వికృష్ట పరిస్థితులలో పనిచేయవలసి వచ్చేదవీ వాపోయారు. మళ్ళీ తిరిగి మిల్లులోకి వెళ్ళందని పోలీసులు సలహావీయగా, చావనైనా చస్తాముగాని మళ్ళీ మిల్లులో ఆడుగు పెట్టం అని వారు బచ్చికంగా చెప్పారు."

జపాను పత్రికలలో ఇటువంటి వార్తలు ప్రకటింపబడటం తరచుగా కానవచ్చే విషయమే.

కాపిటలిస్టుల మధ్య అదనపు విలువ పంపకం

లాభం రేటు సమావం కావటం

క్రాపిటలిజం ప్రమవల్లనే అదనపు విలువ పుకర్పి కౌడుచున్నదని మనం చూశాము. అయితే వివిధ పరిశ్రమలలో ఒకే వంట్యగం కార్మికులు వుండరు. ఇంకా ఒకే వంట్యగం కార్మికులను కలిగివున్న పరిశ్రమలలో కూడా పెట్టుబడి మొత్తాలు వేర్వేరుగా వుంటాయి. ఉదాహరణకు ఇద్దరు కాపిటలిస్టులను తీసుకుందాము. ఉభయరూ చెరివొక లక్ష దారల్లు పెట్టుబడి పెట్టారు. ఒకరు క్వారీ (రాళ్ళు తవ్వటం)లోనూ, వరకొకరు ఎలక్ట్రిక్ వవర్ హౌస్లోనూ ఈ పెట్టుబడిని పెట్టారు. అయితే ఇర్వరూ నియోగించిన కార్మికుల వంట్య వేరువేరుగా వుంటుంది. క్వారీలో 500 మంది కార్మికులుంటే వవర్ హౌస్లో 50 మంది కార్మికులే పనిచేస్తున్నారు. ఇవ్వదొక వ్రశ్న వస్తుంది. 50 మంది కార్మికులను పెట్టుకొన్న కాపిటలిస్టుయొక్క లాభానికి 10 రెట్లు 500 మంది కార్మికులను పెట్టుకున్న కాపిటలిస్టుకు వస్తుందా ?

కాపిటలిస్టు యొక్క ఆశయమూలా లాభం సంపాదించటమేనని మనం ఎడగుడము. ఎలక్ట్రిక్ వవర్ హౌస్ లను వదలటం కలచె క్వారీలో లాభం ఎక్కువ వస్తుంటే, అండరూ క్వారీకే పరిగెత్తుతారు. చాలా కొద్ది కుంది మాత్రమే వవర్ హౌస్ లను నిర్మిస్తారు. ఇది దేనికి దారి తీస్తుంది ? క్వారీలో లాభం తగ్గుతుంది; వవర్ హౌస్ లపై లాభం హెచ్చుతుంది. అలచె క్వారీ రాళ్ళధర తగ్గుతుంది. ఎలక్ట్రిసిటీ ధర పెడగుతుంది. అయితే ఈధరం వెరుగుదలకు హద్దులేమిటి?

పై రెండు పరిశ్రమ లున్నాయనుకొందాము. ఈ రెండు పరిశ్రమలలోనూ, లాభం రేటువడట్టి ధరలు మారినవనుకందాము. వర్షి ధరలు మారుతాయా ? మారవు. కారణం ఏమిటంటే, లాభం రేటు ఒకచె గనుక ఏ పరిశ్రమలో పెట్టుబడి పెట్టినా ఒకచె గనుక రెండింటిలోనూ పుకర్పి మామూలుగానే సాగి పోతూ వుంటుంది.

అయితే కాపిటలిస్టు వ్యవస్థలో రెండుమూడు రకాల సరిశ్రమలేగాదు; ఒక్కో రకం రకం సరిశ్రమలున్నవి. వాటిలో పెట్టుబడి కాపిటల్ మొత్తంకూడా భేదీస్తుంది కాని సరిశ్రమలోని స్థిరమైనకాపిటల్, మార్పుజేసే కాపిటల్ వ్యధ్య భేదంవుంటుంది. మార్పుజేసే కాపిటల్ కన్న స్థిరమైన కాపిటల్ ఎక్కువగా వుంటే, అట్టి సరిశ్రమ లోని కాపిటల్ యొక్క అంగ నిర్మాణ వద్దతి మనంగా వున్నదంటాము ఎంక్విరీక్ వవర్ ప్లేషనులో భవనాలు, యంత్రములు మున్నగువాటికింద చాలాకాపిటల్ వుండి వుంటుంది. కాబట్టి ఈ కాపిటల్ మనమైన అంగ నిర్మాణ వద్దతి (high organic composition) కలిగివుంటుంది. కొన్ని సరిశ్రమలలో వున్న కాపిటల్ ప్రాప్య అంగ నిర్మాణ వద్దతి (low organic composition)ని కలిగివుంటుంది. అనగా స్థిరమైన కాపిటల్ కన్న మార్పుజేసే కాపిటల్ ఎక్కువ వుంటుంది. క్వారీలలో పెట్టుబడి ప్రాప్య అంగ నిర్మాణ వద్దతిని కలిగివుంటుంది. క్వారీలకు మెషిన్లీ, భవనాలు మున్నగునవి అవసరంలేదు. రోజుకూరి మీద ఎక్కువ మంది కార్మికులు కావాలి. వీరికిచ్చే కూలి త్వరగా ఖర్చు అయిపోతుంది. కాబట్టి మార్పుజేసే కాపిటల్ చాలా ఎక్కువగా వుంటుంది.

కార్మికుల శ్రమవల్లనే అదనపు విలువ ఉత్పత్తి అగుచున్నది. కాబట్టి ప్రాప్య అంగ నిర్మాణ వద్దతిని కలిగివుండే కాపిటల్ వున్న సరిశ్రమలలో లాభం ఎక్కువ వస్తుంది. అంటే కార్మికు లెక్కువగా వియోగింపబడుతారు. కాబట్టి అదనపు విలువ ఎక్కువ ఉత్పత్తి అవుతుంది. కాని కాపిటలిస్టుల వ్యధ్యవున్న పోటీ వల్ల లాభం రేటు త్వరలో నమానమౌతుంది.. కాపిటల్ మొత్తాన్నిబట్టి లాభం మొత్తం ఉన్నా, వివిధ సరిశ్రమల కాపిటల్ మీద వచ్చే లాభం రేటు మాత్రం నమానంగానే ఉంటుంది. ఉదాహరణకు రు. 10,00,000/- ల కాపిటల్ ను గల్గిన బట్టల మిల్లులో రు. 1,00,000/- లు లాభం; రు. 10,000/- ల కాపిటల్ గల్గిన అచ్చు ప్రెస్ లో రు. 1000/- లు లాభం, మొత్తంలో తేడా కల్గినా, రేటు మాత్రం 10%యే. కాబట్టి కాపిటలిస్టుల వ్యధ్య పోటీ వల్ల లాభం యొక్క సర్వసాధారణపు రేటు తేడా లాభం యొక్క వగటురేటు ఏర్పడుచున్నది. కాపిటలిజంలో అన్నింటి వలెనే ఈ లాభం వగటురేటు కూడా ఉగ్గిన లాడుతూ ఉంటుంది.

లాభం రేటు ఏ విధంగా నమానమౌతూ వుంటుందో ఒక ఉదాహరణను చూద్దాము. తేలికగా ఆర్థమౌటకై, దేశంలో మూడు సరిశ్రమలే ఉన్నవను కొందాము, ఒకటి బట్టల ఉత్పత్తి : రెండు చెప్పల ఉత్పత్తి : మూడు ఇటుకల ఉత్పత్తి. వీటిలో కాపిటల్ కూడా నమానంగా, అనగా అన్నింటిలోనూ రు. 1000/- చొ॥

పెట్టుబడి పెట్టుబడి ఉంచుకొందాము. కానీ వీటి అంగవిర్మాణ వద్దతి ఈ క్రింది విధంగా వేర్వేరుగా ఉన్నది.

పరిశ్రమ	కాపిటల్ రూపాయలలో	ఇందులో స్థిరమైన కాపిటల్ రూపాయలలో	మార్పుజెందు కాపిటల్ రూపాయలలో
ఇటుకలు	రూ. 1000	రూ. 700	రూ. 300
చెన్నులు	1000	800	200
బిట్టలు	1000	900	100

ఈ విధంగా మూడు పరిశ్రమలలోని కాపిటల్ వివిధ అంగ విర్మాణ వద్దతులను కల్గియున్నది. వీటిలో కార్మికుడు ఉత్పత్తివేయ అదనపు విలువ రేటు కూడా, అనగా జీవన పోషణకు వరినడగా ఇంకా అనవసరంగా ఉత్పత్తి గావించు వరుకుల విలువ, రేటు కూడా సమానంగా ఉన్నదనుకొందాము. అనగా, మూడు పరిశ్రమలలోనూ కార్మికుని అవసరశ్రమ 5 గంటలూ, అదనపుశ్రమ 5 గంటలూ అనుకోదాము. ఇందువల్ల ఇటుకల పరిశ్రమలో రూ. 300/- అదనపు విలువ, చెన్నుల పరిశ్రమలో రూ. 200/- అదనపు విలువ, బిట్టల పరిశ్రమలో రూ. 100/- అదనపు విలువ ఉత్పత్తి అగుచున్నది; ఇందువల్ల ఇటుకలవానికి లాభం చాలా ఎక్కువ వుంటుంది. కాబట్టి బిట్టల పరిశ్రమ యజమాని బిట్టల ఉత్పత్తిని వదలి ఇటుకలకు వరుగెత్తుకాడు. బిట్టల ఉత్పత్తి కగ్గి దానిధరలు మళ్ళీ పెరుగుతవి. ఇటుకల ఉత్పత్తి ఎక్కువై దాని ధరలు కగ్గుతవి. ఇందువల్ల కాపిటలిస్టులలో పోటీలు పెరిగి, హెచ్చు లాభాలు వచ్చే పరిశ్రమలలో ధరలు కగ్గివబడుట, బాగా తక్కువ లాభాలు వచ్చే పరిశ్రమలలో ధరలు హెచ్చింపబడుట జరుగుతుంది. ఈ విధంగా అందరకూ ఒకే మొత్తం లాభం వస్తుంది.

ఈ క్రింది గ్రాఫువల్ల ఇది తెలియగలదు.

పరిశ్రమ	కాపిటల్ రు	స్థిరమైన కాపిటల్ రు	మార్పు జెందు కాపిటల్ రు	అదనపు విలువ రు	ఉత్పత్తి గావింపబడిన పరుకుల విలువ రు	పరుకుల అమ్మకం రు	శిల్పి
ఇటుకలు	1000	700	300	300	1300	1200	20%
చెన్నులు	1000	800	200	200	1200	1200	20%
బిట్టలు	1000	900	100	100	1100	1200	20%
మొత్తం	3000	2400	600	600	3600	3600	20%

ఈ విధంగా కాపిటర్ యొక్క అంగవిరూప వద్దతివైననే గాక, కాపిటర్ యొక్క వుత్పత్తి వేగన్నిబట్టికూడా అదనపు విలువ మొత్తం వుంటుంది. ఉదాహరణకు రెండు పరిశ్రమలలోనూ కాపిటర్ యొక్క అంగవిరూప వద్దతి సమానంగా వుండనుకొందాము. కాని ఒక పరిశ్రమ ఉత్పత్తిక్రమం వూర్తిగా ఒక ఏడాదివదితే, ఈ ఏడాదిలో రెండవ పరిశ్రమలో మూడుసార్లు సరుకులు ఉత్పత్తి కావటం, అమ్ముడుపోవటం జరిగింది. ఒట్టలు, చెప్పుల పరిశ్రమను తీసుకొని ఈ ఉదాహరణను చూద్దాము. ఒట్టల మిల్లులోనూ, చెప్పుల ఫ్యాక్టరీలోనూ రు. 700/-లు స్థిరమైన కాపిటర్ : రు. 800/-లు మార్పుజెందు కాపిటర్ సమానంగావుంది. అయితే ఏడాది అంతమగునడికి చెప్పుల పరిశ్రమలో రు. 1800/-ల సరుకు కయారై, అమ్ముడైతే, ఈ రు. 1800/-ల సరుకు ఒట్టల మిల్లులో కయారై అమ్ముడుకావటం మూడుసార్లు జరిగింది. కాబట్టి చెప్పుల ఫ్యాక్టరీలో రు. 1800/-ల చెప్పులకు ఒట్టల మిల్లులో రు. 8000/-ల ఒట్టలు వుత్పత్తి అయి, అమ్ముడుపోయినవి. కాబట్టి చెప్పుల పరిశ్రమలో రు. 800/-లు, ఒట్టల పరిశ్రమలో రు. 900/-లు ఒకే సంవత్సరంలో లాభం వచ్చింది. కాని ఈ తేడా కూడా కాపిటలిస్టులలో వున్న పోటీవల్ల నమసిపోయి, లాభం సగటురేటు ఏర్పడుతుంది. చెప్పులు అధిక ధరకమ్ముడై, ఒట్టలు తక్కువ ధరకు అమ్ముడై, మొత్తమీద ఇచ్చరి లాభాలు సమానమౌతాయి.

ఇంకొల్ల మనకు తేలేదేమిటంటే, సరుకులు వాటి అసలు విలువకు అమ్ముబడక, అందుకు కొంచెం అటూ యిటుగావుందే వెలకు అమ్ముబడుచున్నవి. విజావికి, కాపిటలిస్టు అధిక విరాసంలో సరుకులు దాని వుత్పత్తి ధరకు అమ్ముడు కాక, కొంచెం ఎక్కువకో, తక్కువకో అమ్ముడు అవుతూ వుంటాయి. ఉత్పత్తికైన అద్దు, సగటున లాభం కలసి ఉత్పత్తి ధర అవుతుంది.

“ఒక పరిశ్రమలో పెట్టబడిన కాపిటల్ కూ, వచ్చే అదనపు విలువకూ ఉండే నిష్పత్తే లాభం. సగటున వుండే తేడాకన్న స్థిరమైన కాపిటల్ కూ, మార్పు చెందు కాపిటల్ కూ మధ్య వుండే తేడా ఎక్కువై, స్థిరమైన కాపిటల్ ఎక్కువైతే అంటే కాపిటల్ యొక్క పున అంగవిరూప వద్దతి వుంటే ఆ పరిశ్రమలో వచ్చే లాభం సగటు లాభంకన్న తక్కువ వుంటుంది. ఇదేవిధంగా ప్రాన్య అంగవిరూప వద్దతికల కాపిటల్ గణక అయితే సగటు లాభంకన్న ఎక్కువ లాభం వస్తుంది. కాని కాపిటలిస్టులో వున్న పోటీవల్ల ఈ వుభయ పరిశ్రమలలోని లాభాల రేటు సగటు రేటుకే జేరుతుంది. ఒక సమాజంలో ఉత్పత్తి అయ్యే సరుకు లన్నిటియొక్క మొత్తం విలువ, ఆ సరుకుల వెల మొత్తంతో సమానం. కాని కొన్నికొన్ని పరిశ్రమలలోను, కొందరు కాపిటలిస్టుల సందర్భంలోనూ విడివిడిగా చూస్తే వారి సరుకులు, వాటి విలువ ప్రమాణమునకు గాక “ఉత్పత్తి ధరలకు” అనగా

ఉత్పత్తిచేయటంలో బద్ధులయిన కాపిటర్, నగటులాభం కలసిన మొత్తమునకు అమ్మబడుతవి.” *

కాబట్టి కాపిటర్లను వ్యవస్థలో, నరుకు దాని విలువకుగాక దాని ఉత్పత్తి ధరకు అమ్మబడుతుంది. దీనివల్ల నరుకుల విలువ సిద్ధాంతం ఎగిరిపోయిందా ? లేదు. ఉత్పత్తిధర అంటే “నరుకుల విలువయొక్క మరొక” రూపమే.

కాపిటర్లనులలో కొందరు తమ నరుకులను విలువకన్నా ఎక్కువ వెలకు, కొందరు తక్కువ వెలకు అమ్ముతారు. కాని మొత్తం నరుకుల అన్నిటి వెలలూ కూడితే మొత్తం ఆ నరుకుల విలువతో సరిపోయింది. మొత్తం లాభాలు మొత్తం అదనపు విలువకు, అనగా మొత్తం అదనపు శ్రమకు, కూలి ఇవ్వబడని కార్మికుల శ్రమకు సరిపోతాయి. నరుకు విలువ తగ్గితే, దాని ఉత్పత్తి ధర తగ్గుతుంది. విలువ పెరిగితే ఉత్పత్తిధర పెరుగుతుంది. ఈవిధంగా ఉత్పత్తిధర ద్వారా నరుకుల విలువ సిద్ధాంతం ఆచరణలోకి వస్తుంది.

ధోరణి అంతా లాభం యొక్క రేటు తగ్గటంవైపే వుంది

కాపిటర్లను లాభకొరకే ఉత్పత్తిని గావిస్తున్నాడు. కాని కాపిటర్లను అర్థిక విధానం యొక్క గతిలోనే ఈ లాభం రేటు ఎప్పుడూ తగ్గుతూవుండే ధోరణి వుంది.

లాభం అంటే, కాపిటర్ మీద వచ్చే అదనపు విలువ. కాని కాపిటర్ యొక్క అంగవిర్మాణ వద్దతిరిగిబట్టి ఈ అదనపు విలువ వుంటుందని మనంచూకాము. స్థిరమైన కాపిటర్ ఎక్కువైతే అదనపు విలువ తగ్గుతుందనీ, మార్పుజెందు కాపిటర్ ఎక్కువైతే అదనపు విలువ ఎక్కువౌతుందనీ చూకాము.

కాపిటర్లను ఆభివృద్ధి అవుతున్నకొలది కాపిటర్ యొక్క అంగవిర్మాణ వద్దతి తరుచు మారుతూవుంటుంది. ప్రతి కాపిటర్లను కొత్త యంత్రాలను తెచ్చి కార్మికులను తగ్గించాలనీ, ఉత్పత్తి బద్ధులు తగ్గించాలనీ, నరుకుల నెక్కువజమ్మాలనీ, తనవంతు లాభాన్ని పెంచుకోవాలనీ చూస్తాడు. ఇందుకై బెక్సికల్ ఆభివృద్ధిని గావిస్తాడు. కొత్తయంత్రాలను అవర్చుతాడు. అంటే స్థిరమైన కాపిటర్ ఉత్పత్తి పెరుగుచున్నదన్నమాట, ఇందువల్ల “కాపిటర్లను యొక్క ఇచ్చకు, శక్తికి అతీతమైన ఫలితాలు కలుగుచున్నవి స్థిరమైన కాపిటర్ ఉత్పత్తి పెరిగిన కొలది నగటు లాభం రేటు తగ్గుతూ వుంటుంది.”

అయితే, లాభాలరేటు పడిపోదానికి ఈ విధమైన పరిస్థితులు ఏర్పడితే, మరొకప్పుడు లాభాలరేటును పెంచేవద్దకులు అవలంబించబడుతాయి. “కార్మికు

*“మాక్సు.ఎంగెల్స్-మార్క్సిజం కారల్ మాక్సు” అన్న లెవిన్ గ్రంథంనుండి.

ను దోచుకునే వద్దతిని ఇంకా తీవ్రం జేసుటంద్వారా లాభంరేటును పెంచవచ్చును. మరొకేషం ఏమిటంటే ఉత్పత్తి సామర్థ్యం పెరిగినకొలదీ యంత్రములు వగైరాల విలువ వదిలిపోతుంది. ఉదాహరణకు పూర్వం రెండు మరమగ్గలవద్ద ఒక్కకార్మికుడు పనిజేస్తే, ఇప్పుడు 16 మరమగ్గలవద్ద పనిచేస్తున్నట్లయితే, మరమగ్గల విలువ తగ్గింది అని అంటాము. ఎందుచేత ?

పూర్వం 2 మరమగ్గలు ఇప్పుడు 16 మరమగ్గలు. కాని ఈ 16 మరమగ్గల ధర 2 మరమగ్గల ధరకు సరిగ్గా రెట్లు ఉండనక్కరలేదు. వాటివిలువ తగ్గడం మూలకంగా 16 మరమగ్గల విలువ పూర్వపు 2 మరమగ్గల విలువకు ఏ 4 లేక 5 రెట్లు మాత్రమే వుంటుంది. ఇందువల్ల లాభంరేటు తగ్గటాలో కొంత తగ్గుతుంది.

లాభంరేటు తగ్గుచున్నదంటే మొత్తం లాభం తగ్గిందని అనుకోకూడదు. కాపిటల్ పెరుగుతూవున్నకొలదీ, పరిశ్రమలు విస్తరించుచున్నకొలదీ, కార్మికుల సంఖ్య పెరుగుచున్నకొలదీ, వారిని దోచుకోవటా వృద్ధియౌతున్నకొలదీ, మొత్తం లాభం పెరుగుతూ వుంటుంది. శ్రీకృష్ణుని లాభంరేటు మాత్రం క్రమంగా తగ్గటంపై పే మొగ్గుతూ వుంటుంది. దీనివల్ల అసలు కాపిటలిస్టు విధానానికి ముప్పుకలుగుతుంది. కాపిటలిజంలోని అంతర్విభేదాలు మరింత తీవ్రమౌతాయి. లాభాలు తగ్గుతూవుంటే, దానిని వద్దుకొని లాభాలను పెంచుకుంటావితే కార్మికులను దోచుకోవడం మరింత వృద్ధియౌతుంది. ఇందువల్ల వర్గ పోరాటం మరింత తీవ్రమౌతుంది. ఇంతేగాక, కాపిటలిస్టుల మధ్యకూడా తీవ్ర పుర్వజ ప్రారంభమౌతుంది. వెనుకబడ్డ దేశాలలో పరిశ్రమలను నెలకొల్పి, అక్కడ అట్టే ఎక్కువ పెట్టుబడి పెట్టనపునవసరంలేదు. కాబట్టి, కూలి చవుకగాబట్టి, ముడివస్తువులు చవుకగా దొరుకుతవి కాబట్టి, ఎక్కువ లాభాలను సంపాదిస్తానికి కాపిటలిస్టులు ప్రయత్నిస్తారు. అంతేగాక, తమలో పోటీని తగ్గి చుకొని, లాభాలను హెచ్చుగానే వుంచుకుంటావితే, కాపిటలిస్టులు తమలోతాము ముఠాలుగా ఏర్పడి కార్దెల్లు, ట్రస్టులు, కలెక్టైట్స్ ఏర్పర్చుకుంటారు.

వ్యాపార పెట్టుబడి దాని ఆదాయం

వ్యాపార వనం లోగడనే చూసినట్లుగాక కాపిటలిస్టు తనవ్వంత ఉపయోగానికిగాక అమ్మకంకొరకై నడకులను వుత్పత్తి గావిస్తున్నాడు. ఆయితే ఆ నడకులనమ్మాలి. అప్పుడుగాని కాపిటలిస్టుకు లాభంగాని, ధబ్బుగానిరాదు.

సామాన్యంగా, కాపిటలిజం వృద్ధిబొందిన ఈ రోజుల్లో ఉత్పత్తివారుదైన కాపిటలిస్టుయే నడకులను సూటిగా అమ్ముటలేదు. అదికూడా చేయాలంటే ఇంకా కొంత కాపిటల్ తెచ్చి, గోడొస్తుకట్టి గుమాస్తాలను పెట్టి నడకుల నమ్మించాలి. ఈనవిని తాను చేయకుండా తన నడకుల వన్నిటిని మరొక వ్యాపారస్తునికి, అంటే ఉత్పత్తి దారునకు, కొనుగోలు దారునకు మధ్యనుండే ఒక దళానికి అమ్మివేస్తున్నాడు.

ఈ దళాదీయైన వ్యాపారస్తుడు ఈ నరుకులను పారిశ్రామికాధిపతిమండి కొనారంటే అందుకు కొంత కాపిటర్గావారి, గోదాన్లు కట్టారి, గుమాస్తాంమ పెట్టారి. కాబట్టి తన కాపిటర్ మీదకూడా నగలు లాభంరావాలని చూస్తాడు. కాబట్టి అమ్మకం కాను గావిస్తున్నందులకై మొత్తంలాభంలో కొంత భాగాన్ని కాను తీసుకుంటాడు. నగలు లాభం రేటు ప్రకారం ఇతనికి కూడా లాభంరావారి, లేదా ఈతడుకూడా వ్యాపారంలో గత, పరిశ్రమలోనే తన పెట్టుబడిని పెరతాడు.

వ్యాపారస్తుడు యాత్రోత్పత్తియగు నరుకులను కొని అమ్మటమే గాదు, గ్రామాంలో వూడే చిన్న పరిశ్రమదారులు, వృత్తి నమంవారు, రైతులు మున్నగు వారిః గ్రరకూడా నరుకులు కొని అమ్ముతూవుంటాడు. రైతులు దాన్యాన్ని పండించి, తమకవుసరమైనది మిగుల్చుకొని తక్కినది అమ్ముతారు. అయితే, ఈ దాన్యం అవుసరమున్న ప్రదేశానికిపోయి అమ్మురు. తమమిగులు దాన్యాన్ని దాన్యపు వ్యాపారి కమ్ముతాడు. ఈ వ్యాపారి తను కొన్న ధరకన్న చాలా హెచ్చుధరకు ఇతర ప్రదేశాంలో అమ్ముతాడు. ఇందుకై కాను కొంత కాపిటర్ పెట్టుచున్నాడు. రవాణా ఖర్చులు, కొరింగారం ఖర్చులు మున్నగునవి భరిస్తున్నాడు. కాబట్టి ఈ ఖర్చులన్నీ పోను లాభం రావారి. అందువే కాను కొన్నధరకు, ఖర్చులన్నీ కలిపి నగలు లాభం రేటు చొప్పున లాభం కల్పకొని అమ్ముతాడు. ఈ విధంగా వ్యాపార పెట్టుబడి చిన్న పరిశ్రమదారులను, వృత్తి నమంవారిని, రైతులును అందరినీ దోచుకుంటూ వుంటుంది.

వ్యాపారంలో వద్దతులు, స్పెక్యులేషన్

ఈనాడు కేవలం అహర పదార్థాంలోనే వ్యాపారం జరగడంలేదు. కేవలం అవే ఉత్పత్తి కావటంలేదు. ఉత్పత్తిని గావిస్తానికై కావలసిన యంత్రసామాగ్రి రవాణా కవసరమైన వాహన సామాగ్రి వగైరాలు కూడా ఉత్పత్తి గావింపబడు చున్నవి. వాటిలో కూడా వ్యాపారం జరుగుచున్నది.

బట్టల వ్యాపారం వుంది. ఇందుకు యంత్రాలు, పత్తి, కడుళ్ళు, మగ్గాలు, చమురు, బొగ్గు వగైరా కావారి. రైల్వేలో ఇంజన్లు, వ్యాగెన్లు, చమురు, బొగ్గు, స్టీవర్లు కలప వగైరా కావారి. ఇవన్నీ మానవుని అహరపదార్థాలు కావు. కాని వాటి ఉత్పత్తికో, రవాణాకో అవసరమగువట్టివి.

మామూలుగా వ్యాపారం ఒక్కని ద్వారానే సాగదు. అనేకమంది దళాతు లుంటారు. ఉదాహరణకు : బట్టల మిల్లులో బట్టలు తయారై నవి, వాటిని మిల్లు యజమాని బోకు వ్యాపారికి అమ్ముతాడు. బోకు వ్యాపారి జిల్లాలోని బోకు వ్యాపారి కమ్ముతాడు, లేదా కోటా హోల్డరు కమ్ముతాడు. అతడు చిల్లరవ్యాపారి కమ్ముతాడు. ఈ చిల్లరవ్యాపారి ప్రజల కమ్ముతాడు. ఈ విధంగా వ్యాపారంలో అనేక మంది దళాతులు ఏర్పడుతారు.

కాపిటలిస్టు దేశాలలో ఈ వ్యాపార పద్ధతులు చాలా విషమంగా వుంటాయి. వ్యాపారం పెద్ద యెత్తున జరిగినప్పుడు వాటికి ప్రత్యేక మార్కెట్లు వుంటాయి. వివిధ తారిక్రామికాధిపతులు. బోకు వ్యాపారులు ఇక్కడ జేరతారు. నరుకుల అమ్మకం, కొనుగోలులు వీరి మధ్య ఇక్కడనే జరుగుతాయి. నరుకు ప్రత్యక్షంగా ఇక్కడ వుండదు. పారిక్రామికాధిపతి వచ్చినా గోదానులో రు. 1,00,000/- విలువగల గుడ్ల వున్నదంటాడు అంతకు చాలా చీటి చూసి ప్తాడు. అది ప్రమాణంగా తీసుకొని బోకు వ్యాపారులు కొంటారు. బోకు వ్యాపారులు ఇతరుల కమ్ముతారు. ఈ విధంగా నరుకులు ఒకరినుండి మరొక వ్యాపారికి మార్చబడే మార్కెటును 'నరుకుల ఎక్స్చేంజి' (Produce exchange) అంటారు.

అయితే ఇటువంటిప్పుడు ఒక జాగ్రత్త తీసుకోవలసివస్తుంది. నరుకు మాత్రం గాలేదు కాబట్టి అమ్మబడే నరుకు మంచిదో, కాదో కొనే వ్యాపారికి తెలియదు. కాబట్టి అమ్మబడే నరుకు మంచి నాణ్యతగల్గి, ఒకేరకముదై వుండాలి. అందుకై ప్రైడ్ మార్కులు, గ్రేడింగులు వగైరాలు కాబడ్డవి. అప్పుడే కొనే వ్యాపారికి తన నరుకును జూడబోయినా, దాని నాణ్యతను గూర్చి హామీ ఏర్పడుతుంది.

ఒక్కొక్కప్పుడు వ్యాపారులు నరుకును వెంటనే అమ్మటానికి తాళం నిర్వహించేస్తానికి కొంటారు. ధరలు పూగినలాడుతూ పుటాయని మనం చూశాము. ధరలు తక్కువగా వున్నప్పుడు కొని, ధరలు పెరిగినప్పుడు అమ్ముదామని నరుకును నిర్వహించేస్తాడు. అయితే ధరలు పెరగకుండా, తగ్గుతాయో కొనే వ్యాపారికి తెలియదు కాని పెరగకుండానే ధైర్యంతో కొంటాడు. ఉదాహరణకు : కాలమాన పరిస్థితులు బాగా అనుకూలించి మంచిపంట పండింది. అందుచే దానం ధర తగ్గుతుంది. పళ్ళి వచ్చే సమయం వంటబోయి, ధరలు పెరగవచ్చుననే వూహతోనే, ధరలు తక్కువగా వున్న సమయంలో దానాన్ని కొని వ్యాపారి నిర్వహించేస్తాడు, ఇట్టి వ్యాపారాన్ని 'స్పెక్యులేషన్ వ్యాపారం' అంటారు. ఇట్టి స్పెక్యులేషన్ వ్యాపారంలో ఒకటి లాభం వచ్చిందంటే, కొంతమంది ఇతర కాపిటలిస్టులకు నష్టం వచ్చిందన్నమాట.

ఎరువు : పెట్టుబడి వరపతి

లాభాలు వచ్చేది పరిశ్రమలోనో, వ్యాపారంలోనో పెట్టుబడి పెట్టిన కాపిటలిస్టులకే కాదు. కాపిటలిస్టు వున్నంతకాలం కొత్తకొత్త పరిశ్రమ జీవులు బయలుదేరుతూ వుంటారు. వీరు ఏ పనినీ చేయకపోయినా, విపరీత లాభాలను మాత్రం సంపాదిస్తూ వుంటారు. కారణమేమీ కాదు. వీరివద్ద ధనం మూలుగుతూ వుండటమే.

ఈ కాపిటలిస్టులకు లాభాలు ఎట్లా వస్తున్నవి? వీరు తమ ధనాన్ని తీసుకుపోయి ఇనుపపెట్టిలో పెట్టి తాళంపేస్తే, అది పిల్లలను పెట్టను. రు. 1000/- లా 10 ఏండ్లు తర్వాత కూడా రు. 1000/- లా గానే వుంటాయి. అందుచే ధనవంతులు

తమ ధనాన్ని బ్యాంకులో దాచుకుంటారు. బ్యాంకులు వీరికి ఒక నిర్దిష్ట మగురేటున వడ్డీని చెల్లిస్తూ వుంటాయి.

అయితే వడ్డీని చెల్లించుటకు డబ్బు ఎక్కడనుండి వస్తున్నదో చూడాలి. అనేకమంది చిన్నపద్యద్యోగులు, వ్యాపారులు, కాపిటలిస్టులు, అనేక రకాలవారు తమ ధనాన్ని బ్యాంకులో దాచుకుంటారు. తిరిగి డబ్బు తీసుకోవటకై అందరకూ ఒకేసారి ఆవుసరంరాదు. ఉదాహరణకు ఈ నెలలో 1000 మంది బ్యాంకులో రు.1 00 000 లను వేశారు. వచ్చేనెలలో ఈ 1000 మంది డబ్బును తిరిగి తీసుకోరు. అందుకు సాధారణంగా వారికి ఆవుసరమూ ఉండదు ఏ 500 మంది మాత్రమే వాపసు తీసుకోవటానికి వుంటారు. ఇంకా 500 మంది ధనం బ్యాంకువద్ద వుంది. ఇదికాక మరల, రెండోనెలలో బ్యాంకులో దాచుకొన్నవారి ధనం కూడా వచ్చి కలుస్తుంది. ఈ విధంగా బ్యాంకులో డబ్బు ఎప్పుడూ నిల్వ ఉంటూ ఉంటుంది. అయితే, దీనిని బాగాడు రూపంలోగావి, బ్యాంకు ద్రాప్టుల రూపంలోగావి, ఇతర పెద్దలలో దాస్తే ప్రయోజనంలేదు: కాబట్టి బ్యాంకులు ధనాన్ని- ప్రజలు దాచుకొన్న ధనాన్ని- ఇతరులకు ఎవ్వరూ, ఋణంగా ఇవ్వగలవు. ఈవిధంగా తనవద్ద వుండే ధనాన్ని అంతటిపి సామాన్యంగా ఇతరులకు ఋణాధిక్రింప బ్యాంకులు యిస్తూ ఉంటాయి. ఏదో అవాంకరం వచ్చి, ధనాన్ని దాచుకొన్న వాంకరూ (డిపాజిటర్లు) వచ్చి మా డబ్బు మాకు వాపసు చేయాలి. అని అడిగితే, బాంకులు ఇవ్వలేక పోతాయి అప్పుడు బాంకులు దివాళాతీసిపంపటము. బాంకులు దివాళా తీయటంవల్ల అనేక వేలమంది డిపాజిటర్లు నష్టపోతారు. ఒక్కొక్కప్పుడు స్వల్ప ఆవాంకరం గా డిపాజిటర్లు పూర్తిగా దివాళాతీసి, తమ జీవనసాధారణమునే పూర్తిగా పోగొట్టుకొంటారు.

అయితే డిపాజిటర్లందరూ ఒక్కసారిగా వచ్చి తమ డిపాజిటర్లను (బాంకులో చేసిన ధనాన్ని) వాపసు తీసుకోవటం సాధారణంగా జరుగదు. ఏ కొద్ది మంది మాత్రమే తీసుకుంటూఉంటారు. కాబట్టిబాంకులు, ఈవాపసు(డిట్రాక్షన్)కు ఆవుసరమైన మొత్తాన్ని మాత్రం ఉంచుకొని, కక్కిన ధనాన్ని ఇతరులకు అప్పుగా ఇస్తవి. కాపిటలిస్టు ఈ ధనాన్ని తీసుకొనిపోయి పరిశ్రమలను స్థాపించి, నరుకుల నుత్పత్తిగావించి, వాటివమ్ముకొని లాభాలు గడించుతాడు. ఈ వచ్చిన మొత్తం నుండి బాంకు అప్పును అసలు పాపదారితో తీర్చిపెట్టాడు. బాంకుకు వడ్డీరూపంలో వచ్చేది కాపిటలిస్టుకు వచ్చిన లాభంలో భాగమే. బ్యాంకులు కూడా దోపిడివిధానంలో భాగస్వాములౌతాయి. ఒక్కొక్కప్పుడు బ్యాంకులే న్యాయంగా పెద్ద పెద్ద పరిశ్రమలను స్థాపించి, అవే కాపిటలిస్టులలాగా వ్యవహరించుతవి :

బ్యాంకులో డబ్బు దాచుకొన్నది ఒకడు : ఆ డబ్బుకో పరిశ్రమలను స్థాపించి నరుకుల నుత్పత్తిజేసి అదనపు విలువను సృష్టించేది ఒకడు. కాని డబ్బును

దాచుకొన్నవాడు, దాచిన బ్యాంకు, ఉపయోగించిన పారిశ్రామికాధిపతి ముగ్గురు. ఈ అదనపు విలువను అనగా లాభాన్ని వంచుకుంటున్నారు.

పారిశ్రామికాధిపతి రు. 1000/- ను బ్యాంకునుండి అప్పుతెచ్చాడు. దీనిమీద ఈకదికి 1% లాభం, అనగా రు. 100/- లు లాభం వచ్చింది. ఇందులో బ్యాంకుకు రు. 70/-లు వడ్డీకింద ఇవ్వాలి. కాబట్టి తన రు. 1100/-లో రు. 1070/- బాంకుకు చెల్లిస్తాడు. అంటే బాంకు 7% చొప్పున వడ్డీని తీసుకుంది. ఈ బాంకు తన దిపాజిటర్లకు వడ్డీని చెల్లించాలి. రు. 50/- చెల్లించిన దనుకొందాము అంటే 5% చొప్పున బాంకు తన దిపాజిటర్లకు చెల్లించింది, దీనినే బాంకురేటు అంటారు. ఈ విధంగా, రు. 1000/- కాపిటల్ తో వచ్చిన రు. 100/-లు అదనపు విలువనూ రు. 30/-లు పారిశ్రామికాధిపతి, రు. 20/-లు బాంకు, రు. 50/-లు దిపాజిటర్లు వంచుకొంటున్నారు.

ఈ బ్యాంకు వ్యాపారంకూడా ఇతర వ్యాపారాల లాంటిదే ఒక వర్తకుడు ఒక గుర్రాన్ని రు. 50/-లకు కొని రు. 70/-లకు అమ్మి రు. 20/-లు లాభం సంపాదించాడు. బాంకు రు. 50/-లకు దిపాజిటర్లవద్ద ధనమును తీసుకొని, దాని వితరులకిచ్చి పుచ్చుకొనడంద్వారా రు. 20/-లు లాభం వస్తున్నది. వ్యాపారి గుర్రాన్ని కొని అమ్మాడ; బాంకు దబ్బాను తీసుకొని ఇచ్చండికాని, లావాదేవీ మాత్రం ఒకటే. అక్కడ గుర్రం ఒక నడకు; బాంకు విషయంలో ధనమే ఒక నడకు. “బాంకు కాపిటల్ను అమ్మి, కొనేటటువంటి ఒక వ్యాపారి.”

కాపిటల్ కూడా ఇతర నడకులవలెనే ఒక నడుకుగా కావటాన్నిచూశాము. కాబట్టి ఇతర నడుకుల వలెనే “కాపిటల్ కు కూడా ఒక వెల విర్ణయింపబడుతుంది. బాంకునుండి రు. 1000/-లను తీసుకొన్న పారిశ్రామికాధిపతి రు. 70/-లను ఒక్క ఏడాది వెలక్రింద చెల్లించాడు. బాంకు రు. 1000/-లను ఒక్క సంవత్సరం పునయోగించుకొన్నందుకు దిపాజిటర్లకు రు. 50/-లను వెలగా చెల్లిస్తుంది.

అయితే ఈ “వడ్డీ రేటును” ఎవరు విర్ణయిస్తున్నారు? ఎట్లు యిర్ణయింపబడుచున్నది?

వడ్డీ రేటు తరచు మారుతూ వుంటుంది. ఒకప్పుడు దబ్బు చవుకగాను, ఒకప్పుడు ప్రియంగానూ వున్నదని మనం అంటాము. దబ్బు చవుక, ప్రియం అనటం ఏమిటి? ధనం వెలకూడా ఇతర నడుకులవలెనే వస్తే దీమాండులమీద ఆధారపడి వుంటుంది. ఒక వెలలో కాపిటలిస్టుకు ఎక్కువ దబ్బు కావలసి వుంటుంది. ఎంతకైనా దానిని వారు అప్పుగా తీసుకోవలసినారు. అప్పుడు ధనం ‘ప్రియము’ అవుతుంది. అంటే బాంకువద్ద రు. 1000/-లు వున్నవి. గాని ఇది ఒక్క పారిశ్రామికాధిపతికే వరిపోతుంది. గాని ఇరువారికి దారివు. అందుచే వారిలో పోటీ వచ్చి బాంకుకు ఎక్కువ వడ్డీని ఇస్తామంటారు. ఎంత ఎక్కువ ఇవ్వగలరు? వారికి

రు. 1000/- ల పెట్టుబడిమీద రు. 100/- ల లాభం వస్తున్నది. కాబట్టి రోగడ ఇచ్చిన రు. 70/- ల బదులు రు. 80/- ల గాని, రు. 80/- ల గాని ఇస్తామంటారు. అంటే బాంకుకు యిచ్చే వడ్డీ 7% నుండి 8%కు గాని 9%కు గాని పెరిగిపోవచ్చును. బాంకుకు కాపిలిస్తు రు. 90/- ల చెల్లించినా, ఇంకా రు. 10/- ల మిగులుకున్నాడు.

అదేవిధంగా దీపాజిబర్లు ఎక్కువమంది వుండి బ్యాంకులో ధనం మూలుగుతూ వుంటుంది. పారిశ్రామికాధిపతులు ఎక్కువగా అప్పు తీసుకోరు. మామూలుగానే తీసుకుంటూ వుంటారు. అట్టి సందర్భంలో బాంకు రేటు తగ్గుతుంది. అనగా దీపాజిబర్లకిచ్చే వడ్డీరేటును తగ్గిస్తుంది. పారిశ్రామికాధిపతులకు అప్పు యిస్తాననే వడ్డీ రేటు తగ్గిస్తుంది. 7%కు బదులు 8% వడ్డీకే తీసుకుంటానని, ఆ విధంగా పారిశ్రామికాధిపతులకు ఎరివేస్తుంది. తనకు వచ్చిన రు. 80/- ల రోమా దీపాజిబర్లకు రు. 40/- లనే అనగా 4%నే ఇస్తుంది. ఇప్పుడు బాంకు రేటు తగ్గిపోయి, ధనం 'చవుక' అయిందని అంటాము.

బాంకు 7%, 8%, 9% మాత్రమే తన ఋణస్థుల నుండి తీసుకోగలదు. 10% కోరితే పారిశ్రామికాధిపతి తనకు వచ్చిన లాభాన్నంతటినీ బాంకుకే ముట్టజెప్పవలసి వస్తుంది. అందుచే తనకేమీ లాభంలేక, ప్రోత్సాహంలేక పారిశ్రామికాధిపతి ఋణంలేని పరిశ్రమను వదిలే అవస్థను మామకుంటాడు. కాబట్టి బాంకు వడ్డీ పెరుగుటకు ఎప్పుడూ ఒక హద్దు ఉంటుంది. ఇది సామాన్యంగా సగటు లాభం రేటుకన్న కొంచెం తక్కువగా ఉంటుంది. అదేవిధంగా బాంకు రేటు కూడా విర్రయిపోవడంతూ వుంటుంది.

అ ధ్యాయం 7

వ్యవసాయంలో కాపిటలిజం

వట్టణాలకు గ్రామసీమలకు మధ్య ప్రతియోగము

కాపిటలిజం బాగా విస్తరించిన ఏమ్మటనే యంత్ర పరిశ్రమ బాగా అభివృద్ధి జెందినది. ఒక్క 150 ఏండ్లక్రితం చూస్తే వేలకొందరి కార్మికులను వియోగించే పెద్ద పెద్ద మిల్లులుగావి, మానేగనులుగావి, రైల్వేలుగావి ఉండేవిగావు. కాపిటలిజమునకు పూర్వం గృహపరిశ్రమలు, చేతిపనులు మాత్రమే ఉండేవి. వాటి ద్వారానే పరుకుల ఉత్పత్తి జరుగుతూ వుండేది.

వ్యవసాయం వేరువిధంగా ఉండేది. చాలా పురాతన కాలంనుండి ప్రజలు భూమినిదున్ని పంటలు పండించటం, పశుసారనం, కోళ్ళు, మేకలు మున్నగు వాటిని పెంచడం, కోటలు పెంచటం చేస్తూ ఉండేవారు. కాపిటలిజం దశ వచ్చువరికి భూమి పూర్తిగా ప్రభువుల చేతులలో ఉండేది. వ్యవసాయంలో పూర్తిగా (అమీందారీ వ్యవస్థ) ఉండేది. కాపిటలిజం అభివృద్ధి కావటంతో పూర్తిగా చావుదెబ్బ తిన్నది. కాని ఇంకా చాలా కాపిటలిస్టు దేశాలలో కూడా పూర్తిగా యొక్క హక్కులేషం నేటికీ కానవస్తున్నే వుంటుంది. సామాన్యంగా భూమి పెద్ద భూస్వాముల చేతుల్లోనూ, అమీందార్ల చేతుల్లోనూ ఉండటాన్ని చూస్తాము.

కాపిటలిజం వృద్ధియైన ఏమ్మట “పరిశ్రమలు వ్యవసాయం నుండి వేరౌతాయి.” కాపిటలిజానికి పూర్వంఉన్న ఆర్థిక విధానంలో సామాన్యంగా రైతులే తమకు కావలసిన బట్టలను, చెప్పులను, పాత్రలను తయారు చేసుకొనేవారు; లేదా వ్యవసాయానికి సన్నిహితంగా వుండే చేతిపనులవారు తయారు చేసేవారు. కాని కాపిటలిజం వృద్ధియైన ఏమ్మట బట్టలు, చెప్పులు వగైరాలన్నీ పెద్ద పెద్ద ఫ్యాక్టరీలలో యంత్రసహాయంతో ఉత్పత్తి గావించబడుచున్నవి. ఈ పరుకు నాణ్యం కూడా హెచ్చుగా వుంటుంది. చౌకగా కూడా తయారౌతుంది. కాబట్టి వ్యవసాయదారుల ఉత్పత్తి క్షిణించిపోతుంది.

పరిశ్రమలు వ్యవసాయంనుండి వేరౌటకోనే పూర్తికాలేదు. వట్టణాలకు, గ్రామసీమలకు మధ్య పెద్ద అభావం ఏర్పడి, అంతకంతకూ ఇది వికారమౌతుంది. పరిశ్రమలొకవైపు అభివృద్ధి యౌతూవుంటే వ్యవసాయం ఇంకొకవైపుకు క్షిణిస్తూ వుంటుంది. దీనినే పరిశ్రమలకూ, వ్యవసాయానికి మధ్య పెరిగే “ప్రతియోగం

(anti Thesis) అంటాము. వక్రీకరణలో ఎల్లప్పుడూ మాతనవ(కోవనలు, యంత్రాభివృద్ధి, శ్రమ మంతంకావటం, ఉత్పత్తికి హెచ్చుగావటం ఇరుగుతూవుంటుంది. ఇందుఁ వ్యతిరేకంగా వ్యవసాయం ఎప్పుడూ వెనకబడే వంటుంది. పూర్వీక దోపిడీకగ్గినా, వరొకరకమైన దోపిడీ వస్తుంది. రైతాంగముయొక్క బీదకము, అజ్ఞానము, అతిశయిస్తుంది. పట్టణాలలో వాకరికత అభివృద్ధియౌతూవుంటే, గ్రామ సీమలలో అజ్ఞానాంధకారం, మౌఢ్యము ఇంకా గఢంగా ప్రబలించి. ఈ విధంగా కాపిటలిజం వృద్ధియౌతూవుంటే వ్యవసాయం క్షీణిస్తువుండడాన్ని చూస్తాము. కాపిటలిజంలో "తీరని గఢమైన అంతర్విభేదాలు ఈ విధంగా ఏర్పడుతాయి. ఇందువల్ల అనేకవిధాల సంక్షోభాలు బయటపడతాయి. "కాపిటలిజంయొక్క నాశనాన్ని ఆవి వార్యం జేస్తాయి ఈ అంతర్విభేదాలే."

"కాపిటలిజం పూర్వలిజం నుండి వ్యవసాయాన్ని బయట కీడుస్తుంది. దానిని వ్యాపార పద్ధతులలోకి దింపుతుంది. యీ విధంగా వ్యవసాయకార్మిక విధానంలో మార్పును తెచ్చినా, మధ్యయుగాల వస్థితులనుండి పెత్తందారీ వంతెళ్ళనుండి కప్పించినా, దోపిడీమాత్రం అట్లాగే ఉంటుంది. ఈ దోపిడీ మాత్రం మాతన రూపాన్ని ధరిస్తుంది. ఒక కొత్తదైన 'వవీనమైన' పద్ధతులలో దోపిడీ సాగుతుంది. కాపిటలిజం వక్రీకరణకు వ్యవసాయానికి మధ్యగల వైరుధ్యాలను పోగొట్టదు సరికదా, వాటిని మరింత తీక్షణం చేస్తుంది. వక్రీకరణలు, వ్యాపారాలలో కాపిటల్ ప్రభావం, ఒత్తిడి పెరిగిన కొలది వ్యవసాయం మరింత దోచుకోబడుతుంది."

వ్యవసాయోత్పత్తికి మూలాధారం భూమి. కాపిటలిజం దేశాలలో భూమి కొంతవంధి భూకానుండుల వ్యంత అస్తి. దావాపు అన్ని దేశాలలోను పెద్ద పెద్ద భూఖండాలు, వ్యయంగా పాగుచేయని భూస్వాముల చేతులలో వుంటాయి. వీయ తమ భూమిని ఇతరులకు 'కౌలు'కు యిస్తారు. వాగుజేసేవారినుండి 'కౌలుకొత్త' లేక 'రెంటు' (రెంటు అనగా భూస్వామికి చెల్లించే భూమిపన్ను) ను వసూలు చేస్తారు. పూర్వం వ్యవసాయక బానిసలను ప్రభువర్గం దోచుకునేది. నేడు భూస్వాములు వ్యవసాయకులగు రైతులను దోచుకుంటున్నారు. దోపిడీరూపం మారింది. అంతే. ఒక్క పోషియటు యూనియనులలోనే భూమిని 'కౌలు'కిచ్చి రైతులను దోచుకునే పద్ధతి లేదు. అక్కడ భూమియంతా జాతీయవరం చేయబడింది: అనగా భూమి క్రామికపర ప్రభుత్వావిధి, భూమిలో కొంత భాగాన్ని రైతులు సమిష్టిగా వ్యవసాయంచేసి, పరి తాన్ని పూర్తిగా తామే అజ్ఞాతవిస్తారు. ఇతర భాగాన్ని ప్రభుత్వమే 'ప్రభుత్వకృషి క్షేత్రం' క్రింద వుంచి వ్యయంగా వ్యవసాయం జేయిస్తుంది. ఇందులోని ఫలసాయం కార్మికులకూ, దేశ రక్షణకు వివియోగ వర్చబడుతుంది.

* "వ్యవసాయంలో కాపిటలిజం అభివృద్ధిని గూర్చిన సూత్రాలను | బలపరుస్తూ మడికొన్ని చెక్కలు" అన్న లెనిన్ వ్యాసం నుండి.

కాపిటలిస్టు దేశాలలో రైతునుండి భూస్వామి వసూలుచేసే కవ్వమును 'భూమి కొలుకెస్తు' అని అంటాము. భూమి భూస్వామిది : సాగుజేసేది రైతులు. వరి సాయాన్ని కొలుకెస్తుగా పట్టుకపోయేది. తిరిగి భూస్వామియే.

కొలుకెస్తు రెండు భాగాలుగా వుంటుంది. ఒక భాగం 'విరంతుకముగు కొలుకెస్తు' రెండవది 'తారతమ్యపు కొలుకెస్తు'. ముందు 'తారతమ్యపు కొలుకెస్తు' ముగూర్చి చూద్దాము. భూములలో కొన్ని సారవంతమైనవి, కొన్ని పర్రనేలలు. వీటి వంటలలో చాలాభేదం వుంటుంది. పైగా కొన్ని భూములకు ఇతర వడుసాయాలు హెచ్చు కొన్ని కాల్యలు మొగలలోవుంటాయి. కొన్నిరోడ్లకు, బస్టీలకు దగ్గరలో వుంటాయి. కాబట్టి ఇతర భూములలోని వంటలకన్న ఈ భూముల వంటలు చవుకగా బజారుకు జేరగలవు, అందుచేత, భూములలో తారతమ్యం వుండటావల్ల యీ భూములపై చెల్లే 'కొలుకెస్తు'లో కూడా తారతమ్యం వుంటుంది. అయితే, విస్సారముగు భూములు కూడా సాగుజేయబడుచున్నవి. వాటిపైన కూడా 'కొలుకెస్తు' ము చెల్లించబడుచున్నది. కాబట్టి విస్సారముగు భూములపై చెల్లించబడే 'కొలుకెస్తు' ము ప్రమాణంగా తీసుకొని అంతకన్న సారవంతముగు భూముల 'కొలుకెస్తు' నిర్ణయించబడుతుంది. కాబట్టి 'కొలుకెస్తు'లో ఈ భాగాన్ని 'తారతమ్యపు కొలుకెస్తు' (Differential Rent) అని అంటాము.

భూమి అంతా భూస్వాముది. దీనిపై వీటికి గుత్తాధికారము ఉన్నది. ఇందువల్ల కాపిటలిస్టులు స్వేచ్ఛగా భూమిపై పెట్టుబడి పెట్టుటకు వీలుకల్గదు. వరి ప్రదేశంలో అట్లాగాదు. ఏ వరిప్రదేశంలో లాభాలు వస్తుంటే ఆ వరిప్రదేశంలో పెట్టుబడి పెట్టుటకు కాపిటలిస్టుకు స్వేచ్ఛ వున్నది. కాని భూమి అంతా భూస్వాముల చేతుల్లో చిక్కువది వుండటంవల్ల భూమిపై పెట్టుబడి పెట్టుటకు కాపిటలిస్టుకు పూర్తి స్వాతంత్ర్యం లేదు. భూమిని కొనాలన్నా, వేయం చేయాలన్నా, కవులుకు తీసుకొని మరొకరికి కవులుకు యివ్వాలన్నా భూస్వామి కోరినంత హెచ్చు 'కొలుకెస్తు' ము చెల్లిచాలి. పైగా భూమిపై విశేషముగు 'స్థిరమైన కాపిటల్' ము పెట్టినక్కరలేదు. అందుచే స్థిరమైన కాపిటల్ కో ఎక్కువ ఆదనపు విలువను గుంజించుచును. ఇందువల్ల వరిప్రదేశంలో వచ్చే ఆదనపు విలువకన్నా వ్యవసాయంలో ఎక్కువ వస్తుంది. వ్యవసాయం నుండి వరిప్రదేశాలకు, వరిప్రదేశాలనుండి వ్యవసాయానికి కాపిటల్ మార్పబడుటకు పూర్తి స్వేచ్ఛగనుక వుంటే, కాపిటలిస్టులలో వీటి హెచ్చి, లాభం రేటు వరిప్రదేశంలోనూ, వ్యవసాయంలోనూ, సరి సమానంగా వుండేది. కాని ఇట్టి స్వేచ్ఛ లేక, భూమిపై గుత్తాధికారం వుండడంవల్ల, వ్యవసాయ వంటలు ఉత్పత్తి దరకన్నా హెచ్చుదరకు అమ్మబడుతాయి. ఈ హెచ్చుదర భూస్వామి జేబులోకి పోతుంది. దీనినే మనం 'విరంతుకపు భూమి కొలుకెస్తు' అని అంటాము. భూస్వామికి చెల్లించబడే కవ్వమే 'విరంతుకపు భూమి కొలుకెస్తు' అని మార్కుస్ వర్ణించాడు.

ఏ విధంగా 'తారతమ్యపు కౌలుశిస్తు', విరంకుళపు కౌలుశిస్తు' ఏర్పడుచున్నవో లెస్సో సూక్ష్మంగా యలా తెలియజేసాడు:

"....మొట్టమొదటిగా భూమిని ఉపయోగించుట విషయమై గుత్తాధికారమున్నది. భూమి పరిమితంగా ఉండటవల్ల ఈ గుత్తాధికారం ఏర్పడుచున్నది. ఏ కాపిటలిస్టు సమాజంలో నైనా ఇది తప్పదు. ఈ విధమైన గుత్తాధికారం వుండటం వల్ల విస్ఫారమైన భూములలో కనిష్టమైన దానిలో, వందే వంటనుకట్టి దావ్యం ధర విర్ణయించినట్లుతుంది. ఇంతకుమించి సారవంతమైన భూములలో వందే వంటవల్ల గావి, మాకన పద్ధతుల సవరించుట ద్వారా వందే వంటవల్ల గావి వచ్చే ఆదాయ లాభమే తారతమ్యపు కౌలుశిస్తు. భూముల సారంలో వుండే తారతమ్యం వల్లనే ఈ 'తారతమ్యపు కౌలుశిస్తు' ఏర్పడుచున్నది. ఇదిగాక, భూస్వామికి భూమి స్వంత అస్తిగా అగుచున్నది. అందువల్ల ఈతడు ఈ భూమిని రైతుకు సాగుజేసుకొనుట కిచ్చి, దానివల్ల ప్రతిఫలమును పొందుచున్నాడు. కేవలం భూమిపై-గుత్తాధికారాన్ని కల్గివుండటం వల్లనే రైతునుండి కొంత లబ్ధి నొందగలుగుచున్నాడు. కాబట్టి రాబడి లోని ఈ లాగాన్ని 'విరంకుళపు కౌలుశిస్తు' అని అంటున్నాము.

"నిజానికి, కాపిటలిస్టు వ్యవస్థలో భూమిపై గుత్తాధికారం తప్పని పరిగా వుండాలనే నిర్ణయంలేదు. భూమి స్వంత అస్తి కాకపోయినా కాపిటలిస్టు పద్ధతులపై వ్యవసాయం జరగటాన్ని ఉపసాహగము. ఇందువల్లనే అనేకమంది బూర్జువా ఆర్థిక శాస్త్రవేత్తలు భూమిని జాతీయపరం చేయాలనికోరాదు. వాస్తవికంగా భూమిపై స్వంత అస్తిహక్కులు లేకపోయినా, వ్యవసాయం నేడు కాపిటలిస్టు పద్ధతులపై జరుగుతూ వుండటాన్ని చూస్తున్నాము ప్రభుత్వ కృషిక్షేత్రాలగాని, సామూహిక భూములుగాని ఇట్టివే కాబట్టి భూమిపై స్వంత అస్తిహక్కులు వున్నపుడు వుండే గుత్తాధికారమునకు, ప్రభుత్వం క్రిందవుండి జాతీయపరం చేయబడ్డప్పుడు వుండే గుత్తాధికారమునకు వుండే భేదాన్ని గుర్తించాలి. స్వంత అస్తి హక్కులన్న గుత్తాధికారం వల్లనే 'విరంకుళపు కౌలుశిస్తు' ఏర్పడుచున్నదనీ, భూమిపై తారతమ్యముల వల్ల 'తారతమ్యపు కౌలుశిస్తు' ఏర్పడుచున్నదనీ, భూమిపై స్వంత అస్తిహక్కులున్నంత కాలం ఈ రెండు రకాలగానూ కౌలుశిస్తు వుంటుందనీ మనం గుర్తించగలం."

భూమి కౌలుశిస్తు యొక్క మూలం

పైన వివరించిన మార్క్సు సిద్ధాంత ప్రకారం రెంటు ఈ విధంగా వస్తున్నది: భూమి భూస్వామిది. అతడు భూమిని కౌలుశిస్తున్నాడు. కాపిటలిస్టు అణగారిన కౌలీదనాన్ని పెట్టుబడి పెట్టేవాడు. కౌలుకు తీసుకొని కొంతమంది కార్మికులకు కూలియిచ్చి వ్యవసాయం జేయిస్తున్నాడు. కార్మికులు అవసరపువిలువను సృష్టిస్తున్నారు. ఈ ఆదాయ విలువ ప్రధమంలో కాపిటలిస్టు కౌలుదాననకు వెళ్ళుతుంది. అతడు దానిని రెండులాగాలు చేస్తాడు. తాను పెట్టుబడి పెట్టినందుకు ప్రతిఫలంగా అంటే

తన లాభంగా ఒకభాగాన్ని జేబులో వేసుకుంటున్నాడు. రెండో భాగాన్ని భూకామం
డుకు చెల్లిస్తున్నాడు. అదనపు విజవలో భూకామండుకు వెళ్ళే భాగాన్నే 'కౌలుశిస్తు'
అంటున్నాము. కాబట్టి పరిశ్రమంలోవలెనే వ్యవసాయంలో కూడా వచ్చే 'విరంజకపు
కౌలుశిస్తు'కు గాని 'తారతమ్యపు కౌలుశిస్తు'కు గాని మూలం కార్మికులు వృష్టి చే
అదనపు విలువయేనని తెలుస్తున్నది.

“అదనపు శ్రమ సృష్టియైన అదనపు విజవయే భూమి కౌలుశిస్తు” అని
మార్క్సు వివరించాడు.

“కౌలుశిస్తు సిద్ధాంతం ప్రకారం వ్యవసాయదారులందరూ భూస్వాములు,
కాపిటలిస్టు. కార్మికులు అనే మూడు తరగతుల క్రింద విభజింపబడి వుండాలి. కాపిట
లిస్టు దీనినే ఆశిస్తుంది. కాని వాస్తవంగా ఇట్లే పరిస్థితులు వుండటంలేదు అని లెనిన్
తెలియజేశాడు.

నిజానికి పరిస్థితులు ఇంత సులభంగాను, సూటిగాను, వుండటంలేదు :
నితో చిక్కులతో, అడ్డదిడ్డంగా వుంటున్నవి. ఒక్కొక్కప్పుడు భూస్వామి, తన
భూమిని కౌలుకీయక, తానే వ్యయంగా సాగుచేస్తాడు. ఇందుకై కార్మికులను పెట్టు
కుంటాడు. ఇటువంటి సందర్భంలో భూస్వామే కాపిటలిస్టు సాహసికుడుగా కూడా
అవుచున్నాడు, [లాభం సంపాదించు ఉద్దేశంతో ధనమును అప్పుదెచ్చి పెట్టుబడిపెట్టే
వారిని కాపిటలిస్టు సాహసికులు (Capitalist entrepreneur) అని అంటాము.]
భూస్వామిగా కౌలుశిస్తును, కాపిటలిస్టుగా తన కాపిటల్ పై లాభాన్ని సంపాదిస్తాడు.
రెంటు, లాభం ఒకరి జేబులోనికిపోతుంది.

కాని సాధారణంగా, భూమి కాపిటలిస్టు సాహసికునిచేగాక, రైతుచే
కవులుకు తీసుకోబడుతుంది. రైతు, కూలీలను నియోగించక, వ్యయంగావే సాగు
చేస్తాడు. ఇటువంటి వచయంలో ఒకటి జరుగుతుంది. రైతుకు వ్యవసాయభూమిలేదు :
తనజీవిత పోషకంకై వ్యవసాయంచేసి తీసి. అందుచే తప్పనిసరిగా ఏ వరతుల
కైనా ఒప్పుకొని భూస్వామి దగ్గర భూమిని కవులుకు తీసుకుంటాడు. భూస్వామి
ధన్యంరూపంలోనూ, వెట్టివాకిరి రూపంలోనూ, ధనరూపంలోను అనేకవిధాల 'కౌలు
శిస్తు'ను గుంజుతాడు. ఇటువంటిప్పుడు, 'రెంటు ఎక్కడనుండి వస్తుంది ? కార్మికులు
నియోగింపబడి, వారు అదనపు విలువను సృష్టించవచ్చుడగుడా 'కౌలుశిస్తు ఎక్కడ
నుండి వుట్టుకు వస్తున్నది ?

ఇటువంటి సందర్భంలో “రైతును దోపిడీచేయటం ద్వారా” 'కౌలు శిస్తు'
వస్తున్నది. రైతు వంటరిను వండిస్తున్నాడు. కాని తన జీవితావసరములకు కూడా
మిగుల్చుకొనకుండా వంటలో చాలా హెచ్చుభాగాన్ని భూస్వామికి చెల్లిస్తున్నాడు.
ఇదే 'కౌలుశిస్తు' అగుచున్నది. ఇందుకనే “పరిశ్రమంలో వనిజేసే కార్మికులను
దోచుకునే వద్దతి, రైతులను దోచుకొనే వద్దతి రూపంలో మాత్రమే భేదించు
చున్నది,” అని మార్క్సు వ్రాశాడు.

భూమి యొక్క క్రయ విక్రయములు

చాలా కాపిటలిస్టు దేశాల్లో రైతులకే వ్యంతభూములుండి వాటిని వారు వ్యయంగా సాగుజేసుకుంటున్నారు. ఇటువంటి సందర్భాలలో కొలుకిస్తు అనేది ఎట్లా వుంటుంది? అనేది చూడాలి.

కాపిటలిస్టు వ్యవస్థలో భూమి క్రయ విక్రయములకు అనువైనది. భూమి వ్యంత ఆస్తిగమక ఈవిధంగా క్రయ విక్రయములు సాధ్యమౌచున్నవి. కాపిటలిస్టు దేశాల్లో రైతులు భూస్వాములమంది భూములను కొనుక్కోవాలి. అట్టి సందర్భాలలో భూమి వెల ఎట్లా నిర్ణయించబడుచున్నది?

భూస్వామికి భూమివుంది. దానివలన కొలుకిస్తే సారీనా రు 5000/-ల 'కొలుకిస్తు' వస్తున్నది. కొలుదారు ఆభూమిని కొనదలుస్తాడు. ఎంతధరకీ భూస్వామి అమ్ముతాడు? అకడిట్లా ఆలోచిస్తాడు: "నాకు వస్తుకం రు 5000/-లు కొలుకిస్తు వస్తున్నది నేను అమ్మగా వచ్చిన రబ్బును దాకులో వేసుకొన్నా నాకు రు 5000/-లు రావాలి. కాబట్టి రు 5000/-ల కడ్డీని తెచ్చే మొత్తానికి భూమిని అమ్ముతాను" అనుకుంటాడు. బ్యాంకురేటు 4% అనుకుందాము. కాబట్టి ఆ భూమిని రు 125,000 లకు అమ్ముతేనే అతనికి సారీనా రు 5000/-ల ఆదాయం కడ్డీరూపంలో వస్తుంది. కాబట్టి భూమి వెల రు 125000/-లు.

కొన్ని సమయాలలో కొందరు భూమి విలువనుగూర్చి మాట్లాడుతారు. ఇది తప్పు. భూమికి విలువ అనేది లేదు. ఇది మానవ శ్రమవల్ల సృష్టించబడినది కాదు. భూమిపై కార్వలు క్రవ్వబడినప్పుడు, కట్టడాలు నిర్మించబడినప్పుడు, వాటి విలువమాత్రం భూమికి చెందుతుంది. అందుచే భూమికివిలువలేదు. కానిఅది కొందరి వ్యంత ఆస్తి అగుటవల్ల కాపిటలిస్టు వ్యవస్థలో వెలను కల్గివుంటున్నది.

భూమియొక్క వెల ఆభూమి సారీనా తెచ్చే ఆదాయాన్నికట్టి వుంటుందని చూశాము. ఎంత ధనాన్ని బాంకులో వేస్తే, వచ్చేవడ్డీ "భూమి కొలుకిస్తు"కు సరిన మానమాతుందోఅమొత్తమే భూమివెల. "దీనినే కిమ్మకు నిర్ణయించటం" అంటాము. ఇందువల్లనే మార్క్సు "కొలుకిస్తును హెచ్చించి ఒకే మొత్తంగా జేయటమే భూమి యొక్క వెల" అని అన్నాడు. కాబట్టి రైతు కొంత ధనాన్ని యిచ్చి భూమిని కొన్నాడంటే, కొన్ని సమవత్సరాల రెంటును ముందుగానే ఒకే మొత్తంగా చెల్లించి కొన్నారన్నమాట.

భూమి కొలుకిస్తు, ఇందువల్ల వ్యవసాయం మరింత

క్షీణించుట

కాపిటలిజం అభివృద్ధియైనకొద్దీ, భూమి కొలుకిస్తు మొత్తం కూడాచాలా ఎక్కువ అవుతుంది. ఇది స్పష్టమేగదా. ఎక్కువ భూమి సాగులోనికి వచ్చినకొద్దీ

భూస్వామికి వూదే గుత్తాధికారంవల్ల అతనికి పోయే 'విరంకశపు కౌలుశిస్తు' మొత్తం హెచ్చుతుంది. ఇదే సమయంలో 'శారతమృతపు కౌలుశిస్తు' మొత్తం కూడా చాలా విపరీతవేగంతో వృద్ధియౌతుంది. దీనికి కూడా కారణం స్పష్టమే. కొత్తగా పొగులొనికి వచ్చిన భూములలో శారతమృతములు వూటాయి; వాటి స్థానంలో భేసం వుంటుంది; కొన్ని భూములలో వ్యవసాయాభివృద్ధి కనుపెత్తిన పనులు — కాల్యాలు తవ్వటం, మోళ్ళు మొదళ్ళు పీకివేయ బడటం, కట్టడాలు కట్టబడటం, రోడ్లు వేయబడటం, ఎరువులు ఉపయోగింపబడటం, న్వల్ప యంత్ర వహాయం పొందబడటం వగైరా — జరగుట మూలకంగా వాటి ఫలసాయం అభివృద్ధి జెంద వచ్చును. ఈ అన్ని కారణాలవల్ల 'శారతమృతపు కౌలుశిస్తు' మొత్తం కూడా హెచ్చు అవుతుంది. కాని ఇదంతా 'కౌలుశిస్తు' రూపంలో చివరకు భూస్వామి జేబులలోనికి పోతుంది.

కౌలుశిస్తు పెరిగినకొద్దీ భూమి వెలకూడా పెరుగుతూ వూటుంది. కట్ట టారం, సంతం వక్కాపన్న భూముల వెలనేగాక, గ్రావసీమలలో వున్న భూముల వెలకూడా పెరుగగలవు. ఉదాహరణకు : 1901 మంది 1910 నాటికి, అనగా 10 ఏళ్లలో అమెరికా స యుక్త రాష్ట్రాలలో వున్న భూమివెల రెండు వేలకొట్ల డాలర్లు (8 నేలకొట్ల రూపాయలు) పెరిగింది. ఇందులో 100 కొట్ల డాలర్లు మాత్రం కట్టడాలు, యంత్రాలు మున్నగువాటి నిర్మాణంవల్ల పెరిగినవే. మిగిలిన 15000 కొట్ల డాలర్లు భూమివెల పెరగటం మూలకంగా వచ్చినదే.

కౌలుశిస్తు పెరిగిందంటే సమాజం, పరాశ్రయజీవులు, సోమరులు అగు భూస్వాములకు చెల్లించే కప్పం పెరిగిండున్నమాట. కౌలుశిస్తు పెరగటంవల్ల వ్యవ సాయాభివృద్ధికి మరింత అటంకం ఏర్పడుతుంది. అది మరింత క్షీణిస్తుంది. వ్యవ సాయానికి, పరిశ్రమలకు మర్యా అభాతం మరింత పెరుగుతుంది.

కౌలుశిస్తు హెచ్చుకావటం వల్లనే వ్యవసాయాభివృద్ధి అరికట్టబడటం లేదు. ఒక ప్లాను క్రమంలేని ఉత్పత్తి వ్యవసాయంలో కూడా జరగుతూ వుంటుంది, ఏయే పంటల నేయే కాలంలో వేయటంవల్ల ఎక్కువలాభం పస్తుందో ఎవ్వరికీ తెలియదు. ఇంతేగాక, ఏమీ పెట్టుబడి పెట్టకనే మరింత లాభాన్ని పొందాలని ప్రయత్నించటంవల్ల భూమి త్వరలోనే విస్ఫోమైపోతుంది. వీటివల్ల వ్యవసాయంలో కూడా సంక్షోభం బయలుదేరుతుంది. అర్థిక సంక్షోభంవస్తే మరి ఎక్కువగా నాశన మయ్యేది వ్యవసాయ వృత్తియే. ఈ విధంగా కాపిటలిజంలోని పరస్పర విభేదాలు పరిశ్రమలనూ, వ్యవసాయాన్ని రెండింటినీ నాశనపరిస్థితులకు ఈడ్చుకపోగలవు.

వ్యవసాయంలో భారీ ఉత్పత్తి, కొద్ది ఉత్పత్తి

కాపిటలిజం వృద్ధి పొందినప్పుడు న్వల్పఉత్పత్తి త్రోసిరాజనబడి భారీ ఉత్పత్తి విజయం పొందుతుంది. భారీ ఉత్పత్తిలో అనేక సదవకాశాలు వున్నవి.

పెద్దయెత్తున యంత్రసాధనములు ఉపయోగించ వచ్చును. క్రమ ఉత్పత్తికి చాలా అధికం కాగలదు. ఇందువల్ల గృహపరిశ్రమలు క్రమంగానష్టగిలిపోయి భారీయెత్తున ఉత్పత్తి ప్రవేశించగలదు. కాపిటలిస్టు పరిశ్రమలలో కూడా పొటీవుంటే క్రమంగా చిన్న పరిశ్రమలు అణచబడి, ప్రతిరంగంలోనూ బాగా పెద్దపరిశ్రమలు మాత్రమే నిలబడి వుంటాయి.

ఈ విధంగా కొద్దియెత్తు పుత్పత్తిపై భారీ వ్యవసాయ పుత్పత్తి విజయం పొందడం తథ్యం. ఇందువల్ల చాలా కొద్దిమంది కాపిటలిస్టుల చేతులలో విపరీత మగు పెట్టుబడి కేంద్రీకరించ బడుతుంది. “ఇందువల్ల వర్గ విభేదాలు మరి తీవ్ర రూపం దర్శిస్తాయి” క్రామిక వర్గానికి, కాపిటలిస్టు వర్గానికి మధ్య వుండే మధ్య తరగతి (పెటీ బూర్జువా తరగతి) - వీరిలో చిన్న దుకాణదాసులు, చేతివసులవారు, చిన్న పుత్పత్తివారులు మున్నగువారు వుంటారు — క్రమంగా శిథిలమై పోతుంది. వీరిలో ఏ ఒకరో, ఇద్దరో మాత్రం భాగ్యవంతులై, కాపిటలిస్టు వర్గంలో జేరతారు. మిగతా అత్యధిక సంఖ్యాకులు పర్వస్వాన్ని పోగొట్టుకొని క్రామిక వర్గంగా తయారౌతారు. ఈ విధంగా కాపిటలిస్టు విధానంలో బూర్జువావర్గం, క్రామికవర్గం ఒకదాని కొకటి ఎదురుగా నిలబడగా విలీనమై వుంటాయి.

చిన్న పరిశ్రమలు వాతవంక వటానికి కాపిటలిజమ్ కారణం. కాని దానిని కాపిటలిస్టు పెద్దలు ఒప్పుకోరు. దీనిని మరుగునర్పించి “అడగో చూడండి వ్యవసాయంలో మధ్యతరగతి రైతులే ఎంత ఎక్కువమంది వున్నారో, వ్యవసాయంలో స్వల్పపుత్పత్తి తరగతులేదా ?” అని అంటారు. ఈ విధంగా వీరు పదే పదే వాదిస్తూ వుంటారు. వ్యవసాయంలో మాత్రం, స్వల్పపుత్పత్తియే లాభదాయకమని కూడా వీరు వాదిస్తారు.

కాని ఇదిపూర్తిగా అసత్యం. పరిశీలించండిగాదు. సోవియటు యూనియన్‌ను చూస్తే ఈ వాదనలోని పస బైటపడుతుంది. సోవియటు యూనియన్‌లో ‘సోవ్ థోజరమ్’ (ప్రభుత్వ కృషి క్షేత్రాలను) కోల్థోజరమ్ (సమిష్టి కృషి క్షేత్రాలను) చూస్తే భారీఉత్పత్తి స్వల్పఉత్పత్తికన్నా ఎన్నోరెట్లు ఫలదాయకమని రుజువువుతుంది. ఇంతేకాదుకాక కాపిటలిస్టు దేశాలలోనే క్రమంగా భారీఉత్పత్తి వ్యవసాయంలోకి కూడా ప్రవేశించటంవల్ల ఈ సత్యం రుజువువుతోంది.

అయితే భారీ ఉత్పత్తివర్గకల్గే ప్రయోజనాలు సోవియటు యూనియన్‌లో వేరే. కాపిటలిస్టు దేశాలలో వేరు. సోవియటు యూనియన్‌లో బ్రహ్మాండమైన ప్రభుత్వకృషి క్షేత్రాలలోగాని, సమిష్టికృషి క్షేత్రాలలోగాని వ్యవసాయం సాగుతున్నదంటే, దాని ఫలసాయమంతా సమాజానికే, సమిష్టి ప్రయోజనాలకే చెందుతుంది. భారీఉత్పత్తి సోషలిస్టుపద్ధతుంపై సాగుతుంది. ప్రజలను సోషలిజం వైపుకు తీసుకు పోతుంది. కాని కాపిటలిస్టు దేశాలలో వ్యవసాయంలో భారీఉత్పత్తి అంటే చిన్న

రైతులను అణగదొక్కటానికి, అనఁబాకులైన కార్మికవ్రతలను మరింత దోచుకుంటానికి మాత్రమే ఉపయోగపడుతుంది.

భారీ ఉత్పత్తి వ్యవసాయంలో ఏ విధంగా లాభదాయకమో ఈ క్రింది వివరాలు ఒట్టి స్పష్టం కాగఁదు. భారీ వ్యవసాయంలోనే బ్రాక్డర్లు, కంటైన్లు మున్నగు యంత్రాలను ఉపయోగించగలము. వీటి సహాయం కల్గి మానవ శ్రమ తగ్గటమేగాక, శ్రమ పుత్పత్తికై అధికమాతుంది. పెద్దపెద్ద వ్యవసాయదారులే చిన్న రైతులకంటె మరణంగా, బ్యాంకుల నుండి అప్పులను తెచ్చుకోగలుగారు. భారీ వ్యవసాయం సాగించేవారే తమ వంటలను మార్కెటులో మరణంగా ఎక్కువ డరలకు అమ్ముకోగలుగారు. భారీ వ్యవసాయం ఉంచేనే నవీనశాస్త్ర పరిశోధనలన్నిటినీ వ్యవసాయాభివృద్ధికి వినియోగించగలము.

వ్యవసాయవృత్తి పరిశ్రమలకన్న వెనుకబడివున్నా క్రమంగా యంత్రముల ఉపయోగం, కృత్రిమ ఎరువుల ఉపయోగం వ్యవసాయంలో అభివృద్ధియౌచున్నవి. భారీక్షేత్రాలలోనే పెద్ద యంత్రాలను ఉపయోగించటం సాధ్యమాతుంది. ఉదాహరణగా ఎన్నేవి చూడవచ్చును. అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రములలో 1918లో 80000 బ్రాక్డర్లు (మరవాగళ్లు) ఉంటే 1930 నాటికి ఇవి 10,00,000 అయినవి. 1920లో 3500 ఉన్న కంటైన్లు (కోత, మార్పిడి ఒకేకాలంలో జరిపే యంత్రాలు) 1930 కి 50000 కు వృద్ధియైనవి. జర్మనీలో 1913—1929 కాలంలో నైట్రోజెన్ ఎరువులు వ్యాప్తి 2½ రెట్లు పెరిగింది. పొటాషు ఉపయోగం 1½ రెట్లు పెరిగింది. ఫ్రాన్సులో నైట్రోజెన్ ఎరువుల వాడకం 2 రెట్లు, పొటాష్ వాడకం 5 రెట్లు, సూపర్-ఫాస్ఫేటు వాడకం 2 రెట్లు పెరిగింది. జర్మనీలోని పెద్దక్షేత్రాలలో అధికనఁబాకుల యంత్రముల మనయోగిస్తున్నవి: చిన్నక్షేత్రాలు పునయోగించలేనవి వేరే చెప్పవక్కరలేదు. ఇవిస్వయంగా బ్రాక్డర్లమగావి, మోటారు లారీలుగావి, ఎంక్టీక్ మోటార్లమగావి పోషించుకోలేవు. పెద్ద క్షేత్రాలలో ఎక్కువ వాటికి ఇవి వున్నవి. 1925 లో జర్మనీలోని 280 హెక్టారులకు పైబడిన పెద్ద క్షేత్రాలలో 70% క్షేత్రాలు ఎంక్టీక్ మోటార్లను, 14 5% బ్రాక్డర్లను, 80% స్టీంబలన్లను, 8% బ్రాక్కులను పునయోగిస్తున్నవి. ఇంత పునయోగించినా, కాపిటలిస్టు వ్యవస్థలో, నవీనశాస్త్ర పరిశోధనలయొక్క యంత్రాభివృద్ధి యొక్క పూర్తి వినియోగాన్ని పొందగల్గిన నైజాకు పెద్ద క్షేత్రాల పరిమాణం పెరగటంలేదు. పెరగలేడకూడదు. ఈ పెద్ద క్షేత్రాలలోకూడా పనిజేసే బ్రాక్డర్లవగైరా యంత్రసాధనములు, వాటి పూర్తిశక్తితో ఉపయోగించబడటలేదు. ఒక్క సోషలిస్టు ఆర్థిక వ్యవస్థలోనే, వ్యతతిస్థి అనేది ఏమీ వుండదు గనుక నవీనశాస్త్ర పరిశోధనలు, యంత్రసాధనాలు పూర్తిగా వాటి పూర్తి శక్తితో వ్యవసాయానికి ఉపయోగపడటం సాధ్యంకాగఁదు.

కాపిటలిజం అభివృద్ధియెవకొంది వ్యవసాయంలోకూడా భారీ వ్యవసాయం వ్యర్థ వ్యవసాయాన్ని వెనక్కు నెట్టివేస్తుంది. కాని ఇట్టి వ్యవసాయంలో మాత్రం

కాపిటలిస్టు అభివృద్ధికిమూలమైన సూత్రాలలో కొన్ని ప్రత్యేక లక్షణాలు గోచరిస్తవి. “వ్యవసాయం వెనుకబడి వుండటం” వలన యంత్రముల వుపయోగం చాలామెల్లగా తరుగుతుంది. ఇందువల్ల చాలా అభివృద్ధిజొందిన కాపిటలిస్టు దేశాలలోకూడా చిన్న చిన్న కృషిక్షేత్రాలు చాలావుంటాయి. పీటిల్ టోరెడంత శ్రమ వృధాజేయబడుతూ వుంటుంది. భూమి కూడా పాడుచేయబడుతుంది. ఈ చిన్నరైతు తాను పూర్తి స్వతంత్రుడవనుకొంటాడు. తన ‘స్వతంత్రత’ను కాపాడుకొంటానికై ఈ జానెడంత భూమి ఉపకరణ వట్టుకొని వేలాడుతూ వుంటాడు. వివరీతమైన శ్రమను జేస్తాడు తన కుటుంబముతటిదేశాకూడా పనిచేయిస్తాడు. ఈ విధంగా స్వల్పకాలంలో భూమి నత్తువకాస్తా పోతుంది. తిరిగి దానికి ఎరువులు కగైలా వేసి నత్తువ చేకూర్చటానికి రైతుకు ఓసికలేదు. పశువులను వేదిస్తాడుగాని వాటిని వరిగా మేసడానికి సామర్థ్య ముండదు. రేపటి గతిఏమిటా అనేదయం సర్వదా ఇతనిని వేదిస్తూవుంటుంది. పన్నులు ఏమాత్రం పెరిగినా, పారిశ్రామిక వస్తువుల ధర లేమాత్రం పెరిగినా, వంటలధర లేమాత్రం తగ్గితా ఈతని స్వతంత్ర జీవనంకాస్తా గుటుక్కుముంటుంది. ఋణాంశాలు కొనటం, చివకున్న జానెడు భూమిని అమ్ముకొని వ్యవసాయ కూలీ కావడమో, అరోండ్లజా అని తిరిపె మెత్తుకోవడమో మాత్రమే ఈతనిరాక. ఎంత ప్రయత్నించినా, ప్రతిపాదీ వేకొంది చిన్నరైతులు దినాకాతినీ కూలీలుగా మారుతూవుంటారు.

తరచు, పెద్ద భూస్వాములు తమ పొలాలమధ్య చిన్నరైతుల పొలాలుండటం లాభమని ఎంచుతారు. ఇందుకు కారణముంది. తన స్వల్పభూమిలో ఈ చిన్న రైతు తన సంపాదాన్ని యాద్యలేడు. కాబట్టి వక్కునున్న భూస్వామికి కూలీజేస్తానికి వెళ్ళుతాడు. ఈతని అవసరాన్ని కనిపెట్టి భూస్వామి తక్కువకూలి యిస్తాడు. ఈ చిన్నరైతుకేగడక ఈ కాస్తభూమి లేకపోతే, ఊరువిడిచి, వట్టిబంబోయి ఏ ప్లాక్టరీలోనో కార్మికుడుగా ప్రవేశిస్తాడు. కాబట్టి ఈ భూమితునక వుండడంవల్ల అతడు గ్రామానికి కట్టివేయబడుచున్నాడు : భూస్వామికి “చవుకగా శ్రమశక్తి” దొడకుచున్నది. అందుచేతనే రెవెన్ ఈ పేదరైతులను “జానెడు భూమిగల కార్మికుడు” అని వర్ణించాడు.

కాపిటలిస్టు పెద్దలు ఈ నగ్నసత్యాన్ని మరగు వద్చుటకై అనేక ధర్మ సిద్ధాంతాలను లేవదీశారు. భారీ వ్యవసాయంకన్న స్వల్ప వ్యవసాయం లాభదాయక మన్నారు. చిన్నరైతు తన సంపాద బోషణకై పదే అష్టకష్టానం ‘శ్రద్ధ’ అనీ, ‘ఓర్పు’ అనీ, వివిధరీతుల పొగుడుతారు. కాని, ఈ చిన్నరైతుపదే కష్టాలను, ఈతని భాధలను మాత్రం మహా తెలివితేటలతో దాచేస్తారు. వాటినిగూర్చి మాత్రం తలవ నైనా తలవరు.

కాపిటలిస్టు దేశాలలో భూమి ఎవరి చేతులలో

ఎంత వున్నది - రైతుల స్థితిగతులు

కాపిటలిస్టు దేశాలలో భూమి కొందిమంది పెద్దభూస్వాముల చేతులలో

కేంద్రీకరించబడి వుండని పైన చెప్పబడింది. వాస్తవానికి, అత్యధికరైతే పేద రైతుల చేతుల్లో వున్న మొత్తం భూమికంటే కొందిమందియైన భూస్వాముల చేతుల్లోనే ఎక్కువ భూమి వున్నది. అందులోనూ కొందిమంది మరీ పెద్ద భూస్వాముల చేతుల్లోనే ఎక్కువభూమి కేంద్రీకరించబడి వున్నది. ఏ కాపిటలిస్టు దేశాన్నిచూసినా ఈ పత్యం బయటపడుతుంది.

1925 జర్మనీ జనాభాలెక్కలు ఈ క్రింది విషయాలను తెలియజేస్తున్నవి. మొత్తం షే తాల్లో , 80% పొలాలు 2 హెక్టారులకంటే తక్కువ పరిమాణం గలవి. ఇట్టి షేతాలన్నీ కలిపినా, వీటి విస్తీర్ణం మొత్తం భూమిలో 65% మాత్రమే. 10 హెక్టారుల పైనవున్న షేతాలు 116% వున్నవి. వీటి మొత్తం విస్తీర్ణం మొత్తం భూమి విస్తీర్ణంలో 87%. దీనివల్ల తెలిసేదేమిటి? 10% సంఖ్య గల షేతాల విస్తీర్ణం మొత్తం భూమిలో 2/3 వంతులు ఉన్నవి. ఇదే సమయంలో అత్యధిక సంఖ్యగల షేతాల మొత్తం విస్తీర్ణం మొత్తం భూమి విస్తీర్ణంలో 1/18 వంతు మాత్రమే. 1908 లో ప్రాన్స్ లో, మొత్తం షే తాల్లో 38% షేతాలు ఒక్కొక్కటి 1 హెక్టారుకన్న తక్కువ విస్తీర్ణం గలవి. వీటి మొత్తం విస్తీర్ణం చూపే మొత్తం భూమి విస్తీర్ణంలో 2.5% మాత్రమే. కాబట్టి రైతులలో 40% మందికి వున్నభూమి మొత్తం భూమిలో 1/40 వంతు మాత్రమే. కాని ఇదే సమయంలో 10 హెక్టారులకు పైబడిన విస్తీర్ణంగల షేతాలు మొత్తం షేతాల సంఖ్యలో 18% మాత్రమే అయినా, వాటి మొత్తం విస్తీర్ణం మొత్తం భూమి విస్తీర్ణంలోని 74.6% అవగా సుమారు 3/4 వంతులు వున్నది. 1921 లో పోలాండులో 2 హెక్టారు లకు పైబడిన విస్తీర్ణంగల షేతాలు మొత్తం షేతాల సంఖ్యలో 34% వున్నవి. కాని వీటి మొత్తం విస్తీర్ణం మొత్తం భూమి విస్తీర్ణంలో 31.5% మాత్రమే. హంగరీలో చిన్న, మధ్యస్థంకల్పి 99% షేతాల విస్తీర్ణం మొత్తం భూమిలో 50% అంటే మిగిలిన 1% షేతాల విస్తీర్ణం 50% అన్నమాట, 1% షేతాల విస్తీర్ణం 99% చిన్న మధ్యస్థ షేతాల విస్తీర్ణానికి సమానమన్నమాట. సంఖ్యలో చూపే 10000 మంది పెద్దభూస్వాములకు 10,00,000 చిన్న రైతులకు వున్నంత భూమివున్నది.

విప్లవానికి పూర్వం రష్యాలో కూడా భూమిలో అత్యధికభాగం కొంది మందియైన రాజకుటుంబీకులు, భూస్వాములు, సలాలు, ప్రభువుల చేతుల్లో వుండేది. 30000 మంది పెద్ద భూకామందులకు మొత్తం 7 కోట్ల దెస్సియాజీన్ల * భూమి వుండేది. ఇదే సమయంలో 1 కోటి నుండి వీర రైతులందరికీ కలిసి 7 కోట్ల 70 లక్షల దెస్సియాజీన్ల భూమి వుండేది. అంటే 331 గురు వీరరైతులకు ఎంత

* ఒక్కొక్క భూకామందుకు వుండే భూమి షేతం (Form) అని వ్యవహరింప బడినది. (అనువాదకుడు).

* దెస్సియాజీన్ అంటే 2 ఎకరాల 70 సెంటు.

భూమి వుందో ఒక్క పెద్దభూస్వామికి అంత భూమి వున్నదన్నమాట. ఒక్కొక్క రైతుకు నగటున 7 దెస్సియాటిన్ల భూమివుంటే ఒక్కొక్క భూస్వామికి నగటున 2800 దెస్సియాటిన్ల భూమివుందేసి. చాలామంది గ్రామస్థులకు భూమి వుండేదేకాదు ఉన్నా, జానెడు తునక మాత్రమే అక్టోబరు విప్లవానంతరమే భూమిపై బ్రతికే నరాశ్రయ జీవులందరూ తమివేయబడి భూమియంతా న్యాయంగా సాగుచేసుకొనే రైతులకు ఈయబడింది.

ఈ విధంగా భూమి కొందివంది చేతులలో కేంద్రీకరించబడి వూడుట వల్ల అసంఖ్యాకులగు రైతుల దివ్యాస్థితికి, ఆర్థిక బానిసత్వానికి పరిస్థితులు దారి తీస్తాయి. తనకన్న చాలెక్కు నేల నడిపాడు. కమక రైతు భూస్వామి దగ్గర భూమిని కవులుకు తీసుకోవాలి. కవులుకు తీసుకొన్న ఏమ్మట దాదాపు భూస్వామికి బానిస గానే బ్రకకాలి. వ్యర్థ వ్యవసాయంవల్ల చెక్కికల్ అభివృద్ధికి అటంకం కలుగడమే గాక ఇంకా అనేక యిబ్బాదులు కలుగతాయి. రైతు పండిన వంటలో అధిక భాగాన్ని భూస్వామికి 'కవులు శిస్తు' క్రింద చెల్లించాలి. ఉదాహరణకు, రైతు అదాయంలో 2/3 వంతులు ప్రభుత్వానికి పన్నురూపంలో పోతున్నది. 'అమెరికాలో' దురదృష్టం కొద్ది వంటలు దెబ్బతిన్నా. కుటుంబంలో చిక్కులువచ్చినా ఆ రైతు బ్యాంకుల దగ్గరకు అప్పుకై పరుగెత్తవలసివడే. ఒకసారి అప్పుజేసిన ఏమ్మట మరల తీర్చటా తప్పం, వడ్డీ రూపంలోనే పెద్ద మొత్తాంను ఏచేటా చెల్లించాలి. వీటితోడు దళారీ లకు దావ్యం వ్యాపారులు, ఇతర వ్యాపారులు మున్నగువారు విపరీతంగా దోచు కుంటారు. ఇన్ని కారణాలవల్ల రైతు నికృష్టపు బానిసబ్రతుకు బ్రకకవలసి వస్తున్నది.

1930 జనబా లెక్కలను చూస్తే అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రాలలోని రైతుల ఖరీదకం గోచరిస్తుంది. 1920-30 మధ్య 10 ఏండ్లలోమా మొత్తం క్షేత్రాల విజవ 5500 కోట్ల డాలర్లనుండి 3500 డాలర్లకు పడిపోయింది. ఒక్కొక్క క్షేత్రములో అందులోమన్న కట్టడాలు కలిసి నగటు విజవ చూస్తే, 10000 డాలర్ల నుండి 7500 డాలర్లకు పడిపోయింది. క్షేత్రాల సంఖ్య గూడా 64 లక్షల నుండి 63 లక్షలకు తగ్గిపోయింది. కవులుదార్ల సంఖ్య 24,55,000 నుండి 26,64,000 కు పెరి గింది. స్వంతభూములసాగు 63 70 00 000 ఎకరాల నుండి 61,80,00,000 ఎకరా లకు తగ్గింది. కవులు భూముల విస్తీర్ణం 22 50,00 000 ఎకరాలనుండి 20 60,00,000 ఎకరాలకు పెరిగింది. అమెరికన్ రైతులలో అధిక సంఖ్యాకు లేవిధంగా ఖరీదా రొతున్నారో, రైతుల స్వంతభూమి ఏవిధంగా తగ్గిపోతున్నదో, కవులు భూముల పరిమాణం, సంఖ్య ఎలా పెరుగుతున్నదో ఈ లెక్కలు తెలియజేస్తున్నవి.

1932 నటి జనానుచూద్దాం. ఈ లెక్కలు వ్యవసాయ మంత్రి కయారు చేయించినవి. ఆ ఏడాది జనానులో 55,78,000 వ్యవసాయదారుల కుటుం బాలు వున్నవి. వీటిలో 14,78,000 కుటుంబాలకు చాలెక్కు భూమికూడా లేదు. వారు

కవులకు జేసుకొని బ్రతుకుతున్నారు. 25,00,000 కుటుంబాలకు 1/2 హెక్టారు, 12,40,000 కుటుంబాలకు 1/2 హెక్టారునూ 1 హెక్టారు చొప్పున భూమివూడి ఈ రెండు అంశస్థులవారిలోను 18,60,000 కుటుంబాలు తమ భూమికోబాటు భూస్వాములవద్ద కవులకు కొంత భూమిని తీసుకొని సాగుజేస్తున్నారు. భూస్వాములకు చవుకగా కూలీలు దొరికినా వ్యవసాయ పేరకం చేయటంకన్న కవులు కీడుటం ద్వారానే ఎక్కువ లాభం వస్తుంది. వందల మొత్తం వంటలో నగడికి పైగానే వీరు 'కవులశిస్తు'ను వసూలు చేస్తున్నారు. ఇట్టి హెచ్చు 'కవులశిస్తు'ను చెల్లిస్తూ బ్రతికే కుటుంబాలు మొత్తం కుటుంబాలలో 70%గా ఉన్నవి. వీరి వ్యవసాయ, కవులు భూమి కలిపినా, నగలు 1 హెక్టారు కంటే ఎక్కువలేదు.

కాపిటలిస్టు వ్యవస్థలో రైతాంగములో వివిధ తరగతులు

కాపిటలిస్టు వ్యవస్థలో రైతు తన కుటుంబ బోషణకై ఎంతో యిబ్బంది పడాలి. తన 'స్వంత' భూమిని విల్చుకొనేందుకై నానా తాపత్రయం పడతాడు. ఆయాసంతో రాలిపోయేటంత వరకూ కష్టపడుతూ వుంటాడు. కాని ఎంత కష్టపడినా చివరకు చితికిపోతాడు. భూమి విస్ఫారమవుతుంది. పశువులు క్షీణిస్తవి. పన్నులు పెరుగుతవి. కవులశిస్తు పెరుగుతుంది. త్వరలోనే ఈతడు వడ్డీ వ్యాపారి కోరంలో చిక్కుతాడు. ఇక క్రమంగా ఈతడు పీల్చిపిప్పిజేయబడుతాడు. వీరికోడు గ్రామంలోని దావ్యం దళారీ ఒకడు. రైతు సామాన్యంగా తన దావాన్ని ఈ దళారీకి అమ్ముతాడు. ఈ విధంగా దావ్యంపై దళారీ, అర్థికంపై వడ్డీవ్యాపారి పెత్తనం వహించి, ఉభయురూ రైతు మూలుగులను పీల్చేస్తారు.

కాపిటలిజం వృద్ధి అయినకొలది ఏఒకరో, ఇద్దరో రైతులు భాగ్యవంతులౌతారు. వారివ్యాపారాన్ని ప్రారంభించో, భూమినికొనో వడ్డీవ్యాపారాన్ని సాగించో భాగ్యవంతులై భూస్వామ్య తరగతిలో జేరితారు. కాని అత్యధిక సంఖ్యకులు విరుపేదలౌతారు. మొఝల్లో పాడిపశువులను, చివరకు దుక్కిచెద్దకు సహితం అమ్మేసుకుంటారు. చివరకు వడ్డీవ్యాపారి కోరంలో చిక్కుకొని హతమైపోతారు. భూమిని పోగొట్టుకొని వ్యవసాయ కూలీగానో, పట్టణంలో కూలీగానో తయారౌతారు.

ఈ విధంగా రైతాంగంలో ఒక చిన్నభాగం భాగ్యవంతులై బూర్జువా వర్గంలో కలుస్తుంది. వీరినే ధనిక రైతులు (కుంకులు) అంటారు. పెద్దభాగం కూలీలుగా తయారౌతారు. ఈ విధంగా కాపిటలిజం "గ్రామసీమంలో రైతాంగమును విచ్ఛిన్నం చేస్తుంది. రైతాంగంలో కూడా వర్గ విభేదాలను తీసుకువస్తుంది."

రైతాంగంలో ఒకవైపు ధనిక రైతు, మరోవైపు వ్యవసాయ కూలీ వుంటారు. ఈ యిరువురిమధ్య "పర్యవసగతి రైతులు" పెద్దభాగంలో వుంటారు. రెండవ వీరిని ఈ క్రింది విధంగా వర్ణించాడు :

“వీరి ముఖ్యలక్షణ మేమిటంటే, వీరిలో ఇంకా “నరుకుల ఉత్పత్తి” విధానం రాలేదు. కారమాన పరిస్థితులు బాగావున్న ఏడాది మాత్రం తన కటుంబ పోషణకు పరిపడునంత పంటను వండించుకోగలుగతాడు. ఇందువల్ల ఈతని స్థితి అతి చంచలమైనది. సాధారణంగా ఈతడు చేబాకీలు చేయకుండా వెళ్ళుచువులేడు. ఈ చేబాకీలను తీర్చలేక ఋణదాతలకు వెట్టివాకిరి చేస్తూవుంటాడు. ఎప్పుడైనా కారమాన పరిస్థితులు పరిగా వుండకపోతాయా. ఈతడు సర్వభ్రష్టత్వం పొంది క్రామిక వర్గంలో కలిసిపోతాడు.”

ఇటువంటి మధ్యతరగతి రైతులు చాలామంది అనేక దేశాలలో వుంటున్నారు. వీరిలో అధికసంఖ్యాకులకున్న గతిఒక్కటే; వీరిలో అత్యధిక సంఖ్యాకులు వ్యవసాయ కూలీలుగా తయారౌతారు. ఏ ఒకరిద్దరో మాత్రం ఒక మెట్టు పైకియెక్కి భూస్వాములుగా; దోషిదీగండ్లుగా తయారౌతారు. అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రాల 1930 జనాభా లెక్కలచూపే ఈ మధ్యతరగతి రైతులు ఏ విధంగా దినాతీస్తున్నారో తెలియగలదు. 20 ఎకరాలలోపు క్షేత్రాలు, 500 ఎకరాల పైబడ్డ క్షేత్రాలు, వృద్ధియౌతూవుంటే, 20—500 ఎకరాల మధ్యవున్న మధ్యతరగతి క్షేత్రాలసంఖ్య తగ్గినది. *

కాపిటలిస్టు దేశాలలో రైతాంగం విరుపేద లాతున్నారు

కాపిటలిజంవల్ల గ్రామసీమలలోని కష్టజీవులందరినీ ఒకటే నానాటికి తీసికట్టు అవుతుంది. వ్యవసాయానికి పరిశ్రమలకు మధ్య అభావం ఏర్పడుతుంది. గ్రామ సీమలు అజ్ఞానాంధకారంలో మునిగి వుంటాయి. రైతులు అహంకారవృద్ధి తీవ్రమై గడుపుతూ వుంటారు. పన్నులబాధ పెరుగుతుంది. మాటల ధరలు విపరీత గా పడి పోతాయి. ఉన్న భూమియూ అతిస్వల్పం. క్రమంగా భూమి ధనికరైతుల చేతుల్లో జేరుకొని, అక్కడ కేంద్రీకరింపబడుతుంది. ధనిక రైతులు భారీ వ్యవసాయాన్ని సాగించి, అధికలాభాలు సంపాదిస్తుంటే, తనవారెదుతునకను ఏవోవిధంగా విలబెట్టుకుందామనే ఉద్దేశంతో బీదరైతు విపరీతంగా కష్టపడుతాడు. కాని చివరకు నిలబడలేడు. ఈ విధంగా గ్రామసీమలలో ఒకవైపున భూమిలో హెచ్చుభాగం గల్గిన ధనిక రైతులు, మరోవైపున భూమిని పోగొట్టుకొన్న అధిక సంఖ్యాకులగు వ్యవసాయ కూలీలు వుంటారు.

ఆర్థిక సంక్షోభంలో కాపిటలిజంలో వున్న అంతర్విభేదాలు బహుశీవ్రళరమౌతాయి. 1929-34 సంక్షోభం దానిని వ్యక్తపర్చింది. ఈ సంక్షోభవల్ల సామాన్య రైతుల జీవితం మరింత అడుగంటింది. గ్రామాలకు, పట్టణాలకు మధ్యవుండే

* అమెరికాలో 20 ఎకరాలన్న రైతు బీదరైతు. 20—500 ఎకరాల మధ్యగల వారు మధ్యతరగతి రైతులు (అనువాదకుడు).

ప్రతియోగం (వైరుధ్యం) మరీ హెచ్చింది. వంటల ధరలు మరీ, పడిపోవటం వల్ల రక్షణ
కొంది మధ్యతరగతి రైతులు దినాతీతారు. ఇదే సమయంలో నాడు, వ్యవసాయ
కూలీలు తమ జీవితాపురం వస్తువులకొరకు హెచ్చుధరలనే చెల్లించవలసి వచ్చింది.

విప్లవంలో కార్మికులకు రైతులు మిత్రులు

పైకాడనానల్ల, కాపిటలికాన్ని నాశనం చేయుటకై జరిపే విప్లవంలో
శ్రామిక వర్గానికి గ్రామాలలో గడమిత్రులు దొరుకుతారు. వ్యవసాయ కూలీ కూడా
ఒక కార్మికుడే పట్టణ కార్మికుడు యంత్రాన్ని వడుపుతూ కాపిటలిస్టుకు దాన్యంజేస్తే,
వ్యవసాయకూలీ నాగలిని పుచ్చుకొని, భూస్వామికి దాన్యం జేస్తాడు. ఇందుచే
“గ్రామ పేదలు” శ్రామికవర్గానికి గట్టి అండ. ఈ గ్రామ పేదలకు విప్లవంవల్ల
పోయేదీలేదు; కాపిటలిజం సాగుతూ వుండటావల్ల ప్రయోజనమూ లేదు. శ్రామిక
వర్గాయొక్క పాలనీగవక వణియైనదైతే “మధ్యతరగతి రైతాంగం” కూడా కలసి
రాగలదు ఈ మధ్యతరగతి రైతాంగం చాలావలుకుబడిని, ప్రధానాన్ని కల్గివుండటం
సామాన్యం. కాబట్టి విప్లవంలో వాటిని తటస్టులుగా వుంచటం, అంటే శ్రామిక వర్గం
యొక్క శతృవర్షంలో జేరకుండాచూడటం అత్యంత అవసరం. విప్లవం జయంపొందిన
విమ్మట శ్రామికవర్గం మధ్యతరగతి రైతాంగంలో “శాశ్వతంగా కలుస్తుంది”.
మధ్యతరగతి రైతులు ఒక మాత్రన జీవితాన్ని గడుపుటకై శ్రామికవర్గం వారిని
వదులుతుంది.

గ్రామ బూర్జువా వర్గమైన భూస్వాములకు ఎడతెగని పోరాటం జరుపుట
ద్వారానే శ్రామిక వర్గానికి, మధ్యతరగతి రైతాంగానికి గడమైన ఐక్యత చేకూర
గలదు. కాపిటలిస్టు వ్యవస్థలో మధ్యతరగతి రైతుజీవితం అస్థిరమైనది, ఎందరూ
పులి వంటి తన ‘స్వంత’ భూములను విరిబెట్టుకొనుటకై మధ్యతరగతి రైతులను
యాతనలు పడతారు. కాని చివరకి ఏ ఒకరిద్దరో పై మెట్టు యెక్కి భూస్వాము
లయితే అత్యధిక ప.భాగం దిగజారి నాశనమౌతారు. శ్రామికవర్గ విప్లవం వీరి
గతినుండి తప్పింది, సౌఖ్యప్రదమైన మాతనజీవితానికి కొనిపోతుంది.

శ్రామికవర్గ విప్లవం, గ్రామసీమలను, పట్టణాలను ఏకంగా దోచుకొనే
కాపిటలిస్టు దోపిడీకిగల మూలాధారములను విచ్ఛేదించేస్తుంది. బ్యాంకర్లు, భూస్వాముల
పారిశ్రామికాధి: పులి దోపిడీకి మూలకందమగు ప్రొప్రయిటరీ హక్కులు నాశనం
గావించబడటంతో, తరతరాలుగా వీర, మధ్యతరగతి రైతులను బంధించివేస్తున్న
బుధనాలు విడిపోతాయి. బాంకులకు, వడ్డీవ్యాపారులకు దాన్యం, కవులుదాడు నికృష్ట
స్థితి నమసిపోతాయి. కాపిటలిజం క్రింద తరచు సంభవించే పంక్షణాలు, వాటివల్ల
వచ్చే వినాశనం అంతం చేయబడుతుంది. రైతాంగం పోషలిస్తు పద్ధతిపై నిర్మించబడే
భారీ వ్యవసాయాన్ని సాగించుటకు సాగిపోతారు.

అధ్యాయము 8

కాపిటలిస్తు వ్యవస్థలోనన్న ఉత్పత్తిక్రమం

అర్థిక సంక్షోభాలు

ఉత్పత్తి సాధనములు, ఆహారసాధనములు

క్రమముగా అనేక వస్తువులు వివిధరూపాలు, వివిధగుణాలు, కలిగినవి తయారు జాబడుచున్నవి. రైల్వేయంతయు, బట్టలు, దాన్యం, యిండ్లు, బొగ్గు, వాగళ్ళు వంచదార, రబ్బరు, సూతులు ఇటువంటి లక్షలక్షల రకాల వస్తువులు ఉత్పత్తి అవుచున్నవి. ఇవన్నీ మానవునికి వుపయోగకరమైనవే. అయితే వీటిలో కొన్ని సూటిగాను, కొన్ని పరోక్షంగానూ ఉపయోగపడుతవి. దాన్యం, వంచదార భోజనానికి కావాలి. బట్టలు కట్టుకొనుటకు కావాలి. ఇండ్లు నివసించటానికి కావాలి. సూతులు బట్టలు కుట్టుకొనుటకు కావాలి. మనె తలకు రాసుకొనుటకో, వంటలకో కావాలి. ఈ విధంగా వస్తువులు వెనువెంటనే, సూటిగా మానవునకు వుపయోగపడితే వాటిని “ఆహార సాధనములు” అని అంటాము వాగళ్ళు భూమిని దున్ని వంటలు వండించుటకు కావాలి. యంత్రాలు సరకుల వుత్పత్తికి కావాలి. ఇవి సూటిగా మానవునకు వుపయోగపడక, మానవునికి సూటిగావుపయోగం. దే వస్తువులను ఉత్పత్తిజేయుటకు ఉపకరించుచున్నవి. ఇట్టివాటిని “ఉత్పత్తి సాధనములు” అని అంటాము మొత్తంమీద రెండురకాలూ మానవునికి వుపయోగపడేవే. కాని ఒక గ్రూపు వెంటనే వుపయోగ పడతాయి, రెండో గ్రూపు ఈ మొదటి గ్రూపును ఉత్పత్తిచేస్తానికి ఉపయోగపడతాయి. కాని కొన్ని వస్తువులు రెండరకాలకూ చెందుతాయి. రాక్షసి బొగ్గు పొయ్యిలోకి ఉపయోగపడుతుంది; యంత్రములను నడపుటకూ ఉపయోగపడుతుంది. కాబట్టి ఇది ఉత్పత్తి సాధనంగానూ, ఆహార సాధనంగానూ కూడా వుంటుంది.

కాపిటలిస్తు వ్యవస్థలో ఉత్పత్తి అంతా కాపిటలిస్టుల చేతుల్లోనే వున్నది. అతడు ఎందుకు ఉత్పత్తి చేస్తున్నాడు? మరం లోగడనే చూకాము. కేవలం లాభా పేక్షతోడనే అతడు వస్తువులను ఉత్పత్తి చేస్తున్నాడు. మోటారు కార్లను ఉత్పత్తి చేయాలా, అగ్గి పెట్టెలనా, బట్టలను తయారుచేయాలా, శవపేటికలనా, చెప్పులను ఉత్పత్తి గావించాలా, సుగంధద్రవ్యాలనా అనేది అతనికి కక్కరలేదు. లాభం వస్తుంది

దనుకుంటే బట్టల మత్పత్తి గావిస్తాడు; అంతకన్న ఎక్కువలాభం వస్తుందనుకుంటే *వపేటికంటే తయారుచేస్తాడు.

పునరుత్పత్తి అంటే ఏమిటి ?

ఏ దేశంలో ఏ వస్తువులను పుకృతి గావించినా అవి ఎల్లప్పుడూ కడులు తూనే వుంటాయి. ఆహారస్తువులు ఉత్పత్తివారుని నుండి ప్రజలకు చేరుతవి. అక్కడ అవి ఖర్చుపడిపోతవి. ఈ విధంగా ఖర్చుపడటాలో కొన్ని కొంతకాలాన్ని తీసుకుంటవి. కొన్ని వెనువెంటనే ఖర్చుపడిపోతవి. రొద్దెలు మెటనే ఖర్చయి పోగలవు. కావి బట్టలు, పుస్తకాలు వగైరా కొంతకాలం మనగలవు. ఉత్పత్తి సాధనాలు కూడా ఇదేవిధంగా. రాక్షసిబొగ్గు, చమురు మెటనే ఖర్చయిపోతవి. యంత్రసామగ్రి చాలా ఏండ్లు వుండగలదు.

వీటి ఎట్లుజరిగినా, ఒకటిమాత్రం నిజం. సమాజం జీవించి వుండాలంటే ఏ వస్తువులైనా ఒకసారి ఉత్పత్తిగావటా చాలదు. ఇవి “వదే వదే, తిరిగి, తిరిగి” ఉత్పత్తి అవుతూ వుండాలి.

చొక్కాలు చిరిగిపోయినవి. తిరిగి కొత్తవి కట్టించాలి. రొద్దెలు అఖరైవవి, తిరిగి రొద్దెలను తయారుచేయాలి. రాక్షసిబొగ్గు కాలిపోయింది. తిరిగి గనులను తవ్వి పైకి తీయాలి. ఇంజన్లు అరిగిపోయినవి, కొత్త ఇంజన్లను తయారు చేయాలి. ఈ విధంగా కొత్త వస్తువులను సృష్టించటాలో మానవుడు ఎప్పుడూ శ్రమపడుతూ వుండవలసివదే.

వివిధ వస్తు సంచయమూ సృష్టించబడుతూ వున్నా, వీటి యన్నింటిలో “సమానమైనగుణం ఒకటి” వున్నది. అనేకరకాల వరుకులు ఉత్పత్తి అవుచున్నవి. ఉపయోగింపబడుచున్నవి; ఖర్చు పడిపోతున్నవి; తిరిగి ఉత్పత్తిగావించబడుచున్నవి. దీనినే వస్తువుల “పునరుత్పత్తి” అని అంటాము.

“సమాజంలో ఏ ఉత్పత్తి విధానం వున్నా పుకృతి తిరిగి తిరిగి జరుగుతూ వుండవలసిందే. సమాజం ఏవిధంగా ఆహారాన్ని తినకుండా మవలేదో అదే విధంగా ఉత్పత్తి గావించకుండా వుండలేదు. ఈ విధంగా సమాజ ఉత్పత్తి ఎడతెగవి పునరుత్పత్తి” *

సాధారణ పునరుత్పత్తి, విస్తృత పునరుత్పత్తి

ఒకనొక సమాజంలో ఏదానికి కావలసిన వస్తువులన్నీ ఉత్పత్తియై, ఆ ఏదాదిలోనే ఖర్చు అయిపోవచ్చును. తిరిగి మరుసటి సువర్కరంకూడా అదే వస్తువులు అదేవిధంగా ఉత్పత్తి గావించబడి ఖర్చు కాగలవు. ఈ ఉత్పత్తి విధానాన్ని

* “కాపిటల్” నుండి.

‘సాధారణపునరుత్పత్తి’ (Simple reproduction) అంటాము. కానీ కాపీరింగ్ లో టాటా ఉత్పత్తి అతివేగంగా అభివృద్ధి యాతుంది. ప్రతి ఏడాది, అ ఏడాదికి కావలసిన సరకుల మొత్తంకన్న ఎక్కువఉత్పత్తి అవుతూ వుంటుంది. దానిని ‘ఎన్యుకలర్ పునరుత్పత్తి’ అని అంటాము. పూర్వపు సమాజంలో ఎదుగుబోదుగులేని ఉత్పత్తి క్రమంలో ప్రచండమైన మార్పును కాపీరింగ్ తెస్తుంది. కాబట్టి కాపీరింగ్ యొక్క ఒక రక్షణం “ఎన్యుకలర్ పునరుత్పత్తి.”

ఈలాటి సమాజ వ్యవస్థ ఉన్నా, పునరుత్పత్తి జరుగుతూనే వుంటుంది. కానీ వివిధ సమాజ వ్యవస్థలలో పునరుత్పత్తి వివిధ రీతులలో వుంటుంది. సోషలిజంలో పునరుత్పత్తి జరిగే రీతి వేరు; కాపీరింగ్ లో పునరుత్పత్తి జరిగేరీతి వేరు. ఉత్పత్తి కాపీరింగ్ ను వద్దతిలో జరుగుతే, పునరుత్పత్తికూడా కాపీరింగ్ ను వద్దతిలోనే జరుగుతుంది, అని మార్క్స్ “కాపీల్” లో వ్రాశాడు.

పునరుత్పత్తి క్రమంలో కేవలం వస్తువులు తిరిగి తిరిగి ఉత్పత్తి గావడమే లేదు. సామాజిక ఉత్పత్తి సంబంధాలుకూడా, మనసుల మధ్య యేర్పడే ఉత్పత్తి సంబంధాలు గూడా పునరుత్పత్తి అవుతూ వుంటాయి. వాస్తవంగా చూస్తే, కాపీరింగ్ ను పునరుత్పత్తి క్రమంలో దాన్యం, బట్టలు, చెప్పులు, యంత్రాలు, గడియారాలు మున్నగువవేనా తిరిగి తిరిగి ఉత్పత్తి అయ్యేవి; ఇవేకాదు. ఈ ఉత్పత్తికి సంబంధించిన కాపీరింగ్ ను ఉత్పత్తి సంబంధాలుకూడా తిరిగితిరిగి ఏర్పడుతూనే వుంటాయి. ఏడాదికేడాది కాట్మికుడు యంత్రాలలో నలిగిపోతూనే వుంటాడు; ఏడాదికేడాది పాక్తరీలు కాపీరింగ్ ను చేతులలోనే వరుసగా వుంటూ వుంటాయి. ఏడాదికేడాది అదృష్ట విజయ నృప్తించబడుతూనే వుంటుంది. కాబట్టి రొబైజ, మాంసము రాక్షసిబొగ్గు, యంత్రాలు గడియారాలు మున్నగువవే కాదు; పునరుత్పత్తి అయ్యేది; వాటి “ఉత్పత్తిలో” ఏర్పడే సంబంధాలుకూడా తిరిగి తిరిగి ఏర్పడుతూ వుంటాయి. అంటే కాపీరింగ్ ను, కార్మికుల మధ్యషండే సంబంధాలు పునరుత్పత్తి అవుతాయి. ఇదే విధంగా కాపీరింగ్ లోని వివిధ సెక్షన్ల మధ్య సంబంధంకూడా పునరుత్పత్తి అవుతాయి.

కాపీరింగ్ ను ఉత్పత్తి సంబంధాలు పునరుత్పత్తి కావడమంటే “కాపీరింగ్ లో వుండే అంతర్నిబేదాలుకూడా పునరుత్పత్తి యొజ్చన్నవన్నమాట. కాపీరింగ్ ను వ్యవస్థలో సరకుల ఎన్యుకలర్ పునరుత్పత్తి జరుగుచున్నదంటే, వివిధరకాల సరకులు ప్రతిఏడాది ఉత్పత్తి అవుచున్నవని మాత్రమేకాదు. కాపీరింగ్ లో ఎన్యుకలర్ పునరుత్పత్తి అంటే యంత్రాలు, వరిశ్రమలు, గనులు వగైరా వృద్ధియాతున్నవన్నమాట. “కార్మికులను దోచుకొనుట మరియు విస్తారమౌచున్నదన్నమాట.” కార్మికులను దోచుకొనుటపై అధారపడ్డ కాపీరింగ్ ను అర్థికవిధానం ఎన్యుకలర్ చుచున్నదన్నమాట : ఒక్కొక్క క్షేత్రానికే కాపీరింగ్ వ్యాపించుచున్నదన్నమాట ; ఒక్కొక్క వరిశ్రమయే కాపీరింగ్ ను అర్థిక వ్యవస్థలోనికి యాద్యబడచున్నదన్న

మాట. ఈ విధంగా కాపిటలిజంలో పుకడుత్పత్తి విస్తరించినదంటే, కాపిటలిజంలో వర్మదావుడే అంతర్విభేదాలు ముంక తీవ్రమై విస్తరి చినవన్నమాట. ఈ విధంగా “కాపిటలిజం” అభివృద్ధి దాని వశనాన్న కూడా తెస్తుంది; కాపిటలిజం తప్పనిసరిగా వణిచి, నూతన సమాజస్థాపనకు సోషలిజం స్థాపనకు దారికీస్తుంది.

కాపిటలిస్టు వ్యవస్థలో ధనసంచయము

ఎక్కువ బట్టలను పుకడుత్పత్తి చేయాలంటే ఎక్కువ మిల్లులను స్థాపించాలి; ఎక్కువ రాక్షసిబొగ్గు పుకడుత్పత్తి గావించాలంటే ఎక్కువ గనులను తవ్వాలి. ఎక్కువ పా బెన్ పెన్నులను పుకడుత్పత్తిచేయాలంటే ఎక్కువ పాక్షరీలను పెట్టాలి ఈవిధంగా పుకడుత్పత్తిని ఎక్కువ చేయాలంటే పున్న పాక్షరీలనైనా పెంచాలి. లేదా కొత్త వాడైనా స్థాపించాలి ఇది కాపిటలిస్టు వ్యవస్థలో ఎల్లా జరుగుతుంది ?

కాపిటలిస్టు దేశాలలో పుకడుత్పత్తి సాధనాలన్నీ కాపిటలిస్టులవి. కాపిటలిస్టు లకు ఎల్లా ధనసంచయం చేకూరిందో, ఈదనాన్ని కూడబెట్టటానికి దోపిడీ, మోసం, దొర్జవ్యం ఎల్లా పునయోగింపబడినవో లోగడ చూశాము. ఈ విధంగా ఓకవర్షాయం స్వత అస్తిని సంపాదించిన ఏమీట దానిని పెంచటానికి, విస్తరించజేయటానికి, కాపిటలిస్టులు చూస్తారు.

కాపిటలిస్టులు అదనపు విలువను గుంజుతారు. ఇది కార్మికుల శ్రమఫలిత మని లోగడచూశాము ఈ అదనపు విలువతో అనగా లాభాతో కాపిటలిస్టు తనయిష్టం వచ్చినట్లుచేస్తాడు. ఇందుకు అటంకాలేమీలేవు. ఒకనికి ఒకఏకాది రు 1,00,000 లు లాభం వచ్చిందనుకొందాము. అతడు తిండిపోతుఅయితే తిండికే దానినంతటివీ ఖర్చు పెట్టవచ్చు. త్రాగుబోతు అయితే త్రాగుదుకే, వ్యభిచారి అయితే జారత్వమునకే ఖర్చుపెట్టవచ్చు. ఈ విధంగా డబ్బాచేపే కాపిటలిస్టు ప్రభువులు లేకపోలేదు. కాని ఇడిమాత్రం అతడుగా జరిగేదే.

తప్పనిసరిగా పలానా విధంగా చేయాలి అనే శాసనం ఏమీలేకపోయినా, వర్మసాధారణంగా కాపిటలిస్టులు తమలాభాలను మరల తమ సరిశ్రమలోనే పెట్టుబడి పెట్టుతారు. ఈ విధంగా అనలుమొత్తానికి అదనపు విలువను జేప్చటాన్ని “కాపిటలిస్టు ధనసంచయం” అని అంటాము.

కాపిటలిస్టుకు రు 1,00,000 లు లాభం వచ్చినది. ఇందులో ఏ 80, 80 వేల రూపాయలో మరల వరిశ్రమలోనే పెట్టుబడి పెడతాడు కొత్తయంత్రాలను కొనుటకో, ప్యాక్షరీ భవనాలు వగయిరాలను పెంచుటకో ఈ ఖర్చు జేస్తాడు. ఇందుకు రెండు కారణాలు వున్నవి. ఒకటి ఎక్కువలాభం సంపాదించాలనే కోర్కె; రెండు పోటీ భయం. కాపిటలిజంలోవున్న ప్రధాన లక్షణం ఇదే. దాని లాభాల దాహానికి అంతేలేదు. ఎంత పెట్టుబడి పెట్టినీయూది, ఎంత లాభం రావీయూది;

ఇంకా ఎక్కువ పెట్టుబడిపెట్టి, ఇంకా ఎక్కువ లాభం తీయాలనే కావలిస్తు చూస్తూ వుంటాడు. ఎక్కువ లాభం సుపాదిస్తానికి ఒకడేమార్గం. ఎక్కువ అదనపు విలువను కార్మికులనుండి పొందాలి. ఇందుకై ఎక్కువ పెట్టుబడిని పెట్టాలి. ఇందుకై లాభంలో కొంతభాగాన్ని కాపిటల్ కు జేసుస్తూ వుంటాడు. తన బోటీదారులయిన కాపిటలిస్టులు వుత్పత్తి నెక్కువ గావిస్తావుంటే, మన కాపిటలిస్టు బోటీదారులయిన వారికే గడ్డు విటకరిస్తూ కూర్చుంటాడా? లేదు. వారిని మించాలనే ఆశతో, వారికన్నా ఎక్కువ లాభాలను సుపాదించాలనే ఆశతో ఎక్కువ పెట్టుబడిని గుప్పెట్టాడు. ఇందుకై ప్యాక్టరీలను పెంచుతాడు. బెల్ట్ కర్ అభివృద్ధిని గావిస్తాడు. మంచి నడకులను చవుకగా వుత్పత్తి గావిస్తాడు. ఈ విధంగా బోటీదారులను నాశనం గాకుండా వుండాలంటే, తన లాభంలో కొంతభాగాన్ని తిరిగి వ్యాపారంలో పెట్టుబడి పెట్టాలి.

ఈ విధంగా తిరిగి పరిశ్రమలోనే లాభాలను, పెట్టుబడి పెట్టాలనే విషయం లేకపోయినా కాపిటలిస్టులు సర్వసామాన్యంగా తమ లాభాలను తిరిగి పరిశ్రమలోనో, వ్యాపారంలోనో పెట్టుబడి పెడుతూనే వుంటారు. కార్మికులు వుత్పత్తిగావించే అదనపువిలువ ఈ విధంగా విస్తృత పునరుత్పత్తి మూలావారంగా వుంటుంది.

కాపిటల్ పమికరణ, కేంద్రీకరణ

తన లాభంలో కొంతభాగాన్ని కూడబెట్టటం ద్వారా పారిశ్రామికాధితి మరింత ఎక్కువ కాపిటల్ కు అధిపతి యౌతాడు. లోగడ అతని పరిశ్రమ రూ. 10,00,000/-లు విలువజేసిందనుకుందాము. దానిపై వ్రతివలా రూ. 70,000/-ల లాభం వచ్చిందనుకుందాము ఇందులో ఏడేలా రూ. 5,00,000/-ల చొప్పున కూడబెట్టి కాపిటల్ కు జేసుస్తుంటే ఒక్క వదినంవత్సరాలలో అతని కాపిటల్ మొత్తం రూ. 15,00,000/-లు అవుతుంది. ఈ విధంగా ఎక్కువ అదనపు విలువను జేర్చటం ద్వారా కాపిటల్ పెరుగుటను “కాపిటల్ సమీకరణ” అని అంటాము. (Concentration of capital)

ఒక్కొక్క కాపిటలిస్టుయొక్క ధనం పెరగటానికి మరోమార్గమున్నది. కాపిటలిస్టుల మధ్య బోటీదారులొక్క కాపిటలిస్టులను పెద్దకాపిటలిస్టు లెట్లా మ్రొంగేస్తారో, పెద్ద పరిశ్రమలు చిన్నపరిశ్రమలనెట్లా నాశనంజేస్తాయో చూశాము. ఈ దివళా తీసిన కాపిటలిస్టుయొక్క పరిశ్రమను కొనటం ద్వారానో, బాక్టీక్రింద కట్టుకోవటం ద్వారానో పెద్ద కాపిటలిస్టు సుపాదిస్తాడు. కాపిటలిస్టులమధ్య వుండే ఎడతెగవిబోటీదారు ఈ విధంగా అనేకమందికాపిటల్ కలిసిపోయి ఒకటిగా అవుతుంది. ఒక్కొక్కప్పుడు ఈ విధంగా కాపిటల్ కూడటం కారితీయకంగానే జరుగుతుంది. స్టాక్ మార్కెట్ లో, కార్పొరేషనులను స్థాపించటం ద్వారా అనేక కాపిటలిస్టు సంస్థలను ఒకే

పెద్ద పంస్తా కా నిర్మించవచ్చును. ఈ విధంగా కాపిటర్ పోగువడటాన్ని “కాపిటర్ కేంద్రీకరణ” అని అంటారు.

కాపిటర్ ఈవిధంగా సమీకరించబడునట్లు, కేంద్రీకరించబడునట్లు పెద్ద పెద్ద కోటీశ్వరుల చేతులలో అగణితమగు ధనరాసులు చేరుకుని పోతాయి, లక్ష కొంది ప్రజల మాన ప్రాణాలన్నీ ఈ కోటీశ్వరుల అరచేతులలో వుంటాయి. కాపిటర్ యొక్క సమీకరణ, కేంద్రీకరణలవల్ల వర్గవిభేదాలు సుతీ తీవ్రమవుతాయి. ఒకవయపున వేళ్ళుగల లెక్కచేసగిన కోటీశ్వరులు, మరొకవయపు శవాకృతులగు అసంఖ్యాక శ్రామిక ప్రజలు వుంటారు.

అశేష ధన సంపదలను కొందిచుంది చేతులలో చేకూర్చుకుంద్వారా, కాపిటర్ సమీకరణ, కేంద్రీకరణ ద్రవ్యమగు పారిశ్రామిక పంస్తలను నెల కొల్పటకు వీలును కలుగజేయుచున్నది. వ్యర్థ పరిశ్రమలకన్న భారీ పరిశ్రమలు లాభదాయకమని మనం లోగడనే చూశాము. కాబట్టి ఆస.భ్యాకమగు కార్మిక ప్రజలను వియోగించే ద్రవ్యమగు పారిశ్రామిక పంస్తలు పెల్లి విడస్తాయి. అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రాలలో ఈ పరిణామం ఎట్లా జరిగిందో 81 ఏండ్ల లెక్కలను ఇట్టి చూడవచ్చును.

(ఒక్కొక్క పరిశ్రమకు సగటు లెక్క)	1889	1899	1909	1919
కార్మికులు	8.1	19.8	24.1	38.0
కాపిటర్ (వేల డాలర్లలో)	8.7	19.0	88.7	154.0
ఉత్పత్తి ,,	13.4	28.1	77.2	218.9

విస్తారానికి పూర్వపు రష్యాలో ఈ అభివృద్ధి మరింత వేగంతో జరిగింది పరిశ్రమల నైజామిట్టి కార్మికుల సంఖ్య ఈ విధంగా పెరిగింది.

పారిశ్రామిక పంస్త	1895	1915
100 కార్మికులపై వియోగించేవి	45.2%	81.2%
50-100 మధ్య కార్మికుల వియోగించేవి	38.9%	80.8%
10-50 మధ్య కార్మికుల మనయోగించేవి	15.8%	82%

(19 మందికి తక్కువ కార్మికుల మనయోగించే పంస్తలను లెక్కలోనికి తీసుకోలేదు.)

ఒక్కొక్క పరిశ్రమలో సగటున 1895 లో 98.5 కార్మికులను వియోగించే 1915 లో 173.4 కార్మికులు వియోగించబడినారు.

1901 నుండి 1910 వరకు 10 ఏళ్ల కాలంలోనూ వర్షపాతం కేంద్రీకరణ రిపోర్టులో ఎంత ఎక్కువగా జరిగిందో ఈ పట్టివల్ల తెలియగలదు.

పారిశ్రామిక సంస్థలు	వర్షపాతం సంఖ్య వేలలో		కార్మికుల సంఖ్య వేలలో	
	1901	1910	1901	1910
50 కార్మికుల వరకు నియోగించేవి	12740	9909	244	220
51-100 కార్మికులవరకు నియోగించేవి	2428	2201	171	159
101-500 కార్మికులవరకు నియోగించేవి	2288	2213	492	508
501-1000 కార్మికుల వరకు నియోగించేవి	403	433	269	303
1000 పైన కార్మికుల నియోగించేవి	243	324	526	713
మొత్తం	18102	16080	1702	1903

“ప్రాప్త” వర్షపాతంలో ఈ పట్టివి వుదహరిస్తూ రెవిన్ తన వ్యాసంలో యీ క్రింది విధంగా వ్రాశాడు.

“ప్రతికాపిటర్లు దేశంలోనూ కనిపించేదృశ్యమే ఇది. చిన్న పారిశ్రామిక సంస్థల సంఖ్య “తగ్గుతుంది.” పెట్టి బూర్జువా ప్రజలు: చిన్న పారిశ్రామిక వేత్తలు నాశనమౌతారు. వారు గుమాస్తాలగానో, కూలీలుగానో తయారౌతారు పెద్ద పారిశ్రామిక సంస్థల సంఖ్య పెరిగి, మొత్తము వర్షపాతంలో వీరి మొత్తం దామాషా పెరుగుతుంది. 1901 నుండి 1910 లోగా ఒక్కొక్కటి 1000 మంది కార్మికులకు పైగా ఉపయోగించే పారిశ్రామిక సంస్థలు దాదాపు 1½ రెట్లు పెరిగినవి. వాస్తవానికి 243 సంస్థలు 324 అయినవి. 1901 లో ఈ సంస్థలలో 6,28,000 కార్మికులంటే 700,000 లకు పైగా ఈ సంఖ్య 1910 నాటికి పెరిగింది. పెద్దపాక్షిక చిన్నవాటిని అణచివేసి ఉత్పత్తిని కేంద్రీకరించుతవి. కొందరి పారిశ్రామిక సంస్థలలో అనంతమైన కార్మిక జన సామాన్యం కేంద్రీకరించబడుతుంది. వీరు ఉత్పత్తిజేసే లాభం కూడా కొందరిమంది కోటీశ్వరులగు కాపిటలిస్టుల చేతుల్లో కేంద్రీకరించబడుతుంది.

కాపిటలిస్టు ధనపంచయము యొక్క చారిత్రక

గతి పరిణామము

కాపిటలిజం అభివృద్ధిచెందినకొద్దీ శ్రమ సామాజికమౌతుంది. వివిధ పారిశ్రామిక సంస్థల మధ్య రాష్ట్రీయమధ్య, మొత్తందేశాల మధ్యనే సాంబంధాలు ఏర్పడతాయి. ఇది వరకు విడివిడిగా, దేవుడే ప్రత్యేకంగా ఉండే వర్షపాతం అపుడు ఒకదానితో ఒకటి సంబంధం కలిగి పెనవేసుకొని ఒకే కుటుంబం యొక్క విభాగాలుగా తయారౌతాయి. వివిధ వ్యక్తుల వని వ్యత్యాసం పొంది. వారిమధ్య అదృశ్యములగు

బండంముల నేర్పడచుతుంది. కాని ఉత్పత్తి ఈ విధంగా సామాజిక మొనర్పబడినా, కాపిటలిస్టు సమాజ వ్యవస్థ ఉన్నంతకాలం దాని లాభాలు సమాజం మొత్తానికిగాని కష్టజీవులకుగాని కల్గవు ప్రయోజనమంతా కొందిమండిగా ఉన్న కాపిటలిస్టులకే పోతుంది. శ్రమ సామాజిక మౌటకోబాటు, శ్రమ విభజన మరింత ఎక్కువవుతుంది. కాపిటలిస్టుల మధ్య పోరాటం, పోటీకూడా వృద్ధియౌతుంది. ఉత్పత్తి సాధనాలపై స్వంత అస్తిహక్కులు కిద్దు గావింపబడినప్పుడే, ఈ ఉత్పత్తి సాధనాలపై యాజమాన్యం మొత్తం సమాజానికే వున్నప్పుడే బూర్జువావర్గ ప్రయోజనాలను అంతమొందించి, ఉత్పత్తిని సామాజిక వద్దతులపై విర్మించినప్పుడే యీ అంతర్మితేజాలు తొంగిపోగలవు.

కాపిటల్ సమీకరణం, కేంద్రీకరణం మూలకంగా సరిశ్రమలు ఏర్పరచుట వల్ల ఉత్పత్తి సాధనాలను సామాజిక వరమొనర్చుటకు పోషలిస్తు సిద్ధాంతాలపై ర్మిక జీవితాన్ని పునర్నిర్మించుటకు "తగు పరిస్థితులు ఏర్పడగలవు." గృహ పరిశ్రమకూ, వేలకొంది కార్మికులు పంజేనే పారిశ్రామిక సంస్థకూ హస్తీశక్తికాంతరం చిన్నచిన్న పరిశ్రమలను అసంఖ్యాకములైన వాటిని సమాజవర మొనర్చుటకష్టం. కాని ఉత్పత్తి కొందినంతగల బ్రహ్మాండములకు పారిశ్రామిక సంస్థలలోను, పాక్షికీంలలోనూ సాగు చున్నపుడు వాటిని ముఖ్యంగా సమాజ వరమొనర్చవచ్చును.

కాపిటలిస్టు ధన వంచయముయొక్క చారిత్రకగతి పరిణామం ఎట్లా వుంటుందో మార్క్స్ ఈ విధంగా చెప్పాడు :

తన శ్రమవల్ల పుట్పితియ్యే వస్తువులను తన స్వంత అస్తిగానే పొందే విధివిధి పుత్పత్తిదారులు పోతారు. దీనివలన, వేరుకు వ్యతంత్రులయిన కార్మికుల శ్రమను దోచుకోవటంపై ఆధారపడిన కాపిలిస్టు స్వాతంత్ర్య వస్తుంది.

"ఈ విధంగా, పాతవ్యవస్థ నశింపవరకుండా మూ శిధిలమైపోయిన పిమ్మట, కార్మికులు కేవలం శ్రమకత్తి వమ్ముకొని జీవించే శ్రామికులుగా మారిపిమ్మట, ఈ శ్రామికుల శ్రమయే కాపిటల్ రూపాన్ని ధరించిపిమ్మట. కాపిటలిస్టు పుత్పత్తి విధానం వేళ్ళునుకొని విల్పిసపిమ్మట, అప్పుడు శ్రమ మరింత సామాజిక మౌతుంది. తూని, ఇతరపుత్పత్తి సాధనాలు సామాజికంగా మరింత దోచుకోబడతాయి. అందు వల్ల సమిష్టి ఉత్పత్తిసాధనాలుగా మారుతాయి. వ్యక్తిగత అస్తివరులు దోచుకోబడటం మాతవరూపాన్ని ధరిస్తుంది. కార్మికులు దోచుకోబడటం కాదు. కార్మికులను దోచు కొనే దోపిడిగాండ్రే, కాపిటలిస్టులే దోచుకోబడాలి. దోపిడిగాండ్రచే దోచుకోవటం కాపిటలిజమందలి అవివార్య సూత్రాలనుబట్టియే జరుగుతుంది. ఒక కాపిటలిస్టు చాలా మంది ఇతరులను నాశనంజేస్తాడు. ఈ విధంగా కాపిటలిస్టులు దోచుకోవబడటం, కాపిటల్ కేంద్రీకృతమవటంవల్ల శ్రమమరింత సహకారరూపాన్ని ధరిస్తుంది పైను తెచ్చే పెన్నెకల్ అభివృద్ధి పునయోగం హెచ్చుతుంది. వ్యవసాయం పవీనపద్ధతులలో తరగటం హెచ్చుతుంది. శ్రమసాధనములు సమిష్టి శ్రమసాధనములుగా మాత్రమే పునయోగపడునట్లు మారుతాయి. సమిష్టియైన, సమాజవరమైన శ్రమద్వారా పుత్పత్తి

సాధనం నెంకోపొడుపుగా వాడటం : ప్రపంచమంతా ఒకేవిధంగా ఉండటం, ఈ వంశం ప్రపంచమందలి ప్రజలందరూ వడటం : ఈవిధంగా కాపిటలిస్టురాజ్యం ప్రపంచమంతా వ్యాపించటం జరుగుతుంది. కోటీశ్వరులనఃఖ్య కగ్గుజన్నకొందీ, ఈ కైజెప్పిన వరిణామం జరుగుతూ వున్నకొందీ దరిద్రం, అకలి, జాడ్యాలు, దాన్యం, దోపిడి అభివృద్ధియౌతాయి. కాని వీటికోటాటుగానే, కాపిటలిస్టు వుత్పత్తిక్రమంలోని మెకానికల్ నే బిక్కమై, న.పీ.బా.నాన్ని పెంపొంది చుగవి, 1 టి శిక్షణను కల్గియుండే కార్మికవర్గనఃఖ్య పెరుగుతూవుటుంది. వీరి పోరాటాలు వృద్ధియౌతూవుంటాయి. ఉత్పత్తి విధానంకోనేషట్టి, దానికోనే పెరుగుతూవుండే కాపిటల్ గుత్తాధికారం ఇకముందు వుత్పత్తిక్రమానికి అవరోధంగా విలుస్తుంది. ఉత్పత్తిసాధనాల కేంద్రీకరణ శ్రమసామాజికం కావటం ఎంత అభివృద్ధియౌతాయంటే ఇకవీటికి కాపిటలిస్టు నాణందా లకూ పొత్తుకుదరదు. ఈ నాణందాలు ప్రేరి, వగిలిపోతాయి. కాపిటలిజంవందలి న్వంత అస్తిహక్కులకు యమమాతం దర్శనం కలుగుతుంది. దోచుకునేవారే దోచుకో బడతారు.”

పునరుత్పత్తి, సరుకుల విక్రయం

కాపిటలిస్టు సరుకులనుత్పత్తి గావించాలంటే మొట్టమొదటగా ముడి సరు కులు, చమురు వగైరా ఉత్పత్తి సాధనాలను కొనాలవీ. కార్మికుల శ్రమశక్తిని కొనాలవీ చూకాము. వీటికో కాపిటలిస్టు ఏడాదిలో కొన్ని సరుకులను ఉత్పత్తి గావించటం పూర్తి అయింది. చెప్పలు కయారై వేర్ హౌసులలో వడివున్నవి. అయితే ఉత్పత్తిక్రమాన్ని తిరిగి సాగించుటకు, చెప్పల పునరుత్పత్తికి ఇంకా ఏమి అవసరం? అనేది చూడాలి.

మొదట్లో కొన్ని ముడి సరుకులు వగైరా బియ్య అయిపోయినవి. కాబట్టి కాపిటలిస్టు “కాత్తి” ముడిసరుకులను కొనాలి. కార్మికులను తిరిగి మరొక సంవత్సరం వనికి పెట్టుకోవాలి. ఇండుకై అతనికి డబ్బుకావాలి. అతడు అప్పుచేయవచ్చును. కాని తిరిగి చెల్లించాలి గదా : కాబట్టి అతనికి కావలసిన డబ్బు సరుకులను “విక్ర యించుటద్వారా” (దీనినే సరుకులను సొమ్ముచేసుకోవటం అంటారు) సంపాదిస్తాడు. ఈ విధంగా సరుకుల వమ్ముకొనటం ద్వారా ధనాన్ని సంపాదించి, దానితో తిరిగి వుత్పత్తికి పూనుకుంటాడు. కాబట్టి “పునరుత్పత్తికి సరుకులను సొమ్ముచేసుకోవటం” అత్యవసరం. పునరుత్పత్తి క్రమంలో మూడుదశలను చూస్తున్నాము. (1) వుత్పత్తి సాధనాలను, శ్రమశక్తిని కొనటం (2) వుత్పత్తిని గావించటం (3) కయారయిన సరుకులను విక్రయించటం : ఈ మూడు దశలలోనూ కాపిటలిస్టుకు లాభం. అనగా అదనపు విలువ సృష్టించబడటం రెండవ దశలోనే జరుగుతున్నది. ఇదే మనకు సూటిగా కన్పించే వుత్పత్తి. దీనినే మనం “వుత్పత్తిక్రమం అంటున్నాము. మొదటి,

1. ‘కాపిటల్’ నుండి.

చివరి రెండు దశలనూ “చలామణీ క్రమం” అంటున్నాము. అంటే మొదటిదశలో దబ్బు సరుకుగా మారచున్నది : మూడవదశలో దబ్బుగా మారచున్నది. ఈ దబ్బు కాపిటలిస్టు తింటానికి కాదు: దీనిని తిరిగి మార్చి సరుకులను పునరుత్పత్తిగా విస్తరించే. ఈ విధంగా కాపిటల్ విరంతురంగా పరిభ్రమిస్తూవుంటుంది.

కాపిటలిస్టు ప్రపంచములో ఒక్కడుగాక, వేలు, లక్షల కాపిటలిస్టులు వున్నారు. వీరిలో ప్రతిఒక్కడూ తన స్వార్థాన్నే, తన లాభాన్నే చూసుకుంటాడు. ఈ విధంగా ఒకరితో ఒకరు పోర్వణసడుతూ, కలహిస్తూ, విడిపోతూ వుంటారు. కాని వీరందరూ వునయోగించేసి కాపిటల్. కాబట్టి మొత్తం కాపిటల్ సామాజికరూపాన్ని ధరిస్తున్నది. విడివిడిగా వుండే కాపిటల్ సామాజికంగానే కలహిస్తూవుండటం వల్లనే అదిగా కాపిటలిస్టులు ఒకరితోఒకరు కలహిస్తూ, విడిపోతూ వుండటంవల్లనే, పునరుత్పత్తి పునరుత్పత్తి క్రమాలు సాగుచున్నవి. పునరుత్పత్తి సాగారంటే, ఒక్క కాపిటలిస్టే కాదు: “మొత్తం కాపిటలిస్టులందరూ తమ మొత్తం సరుకులు అమ్ముకోవాలి”.

కాఫ్రీయంగా మార్క్కు సిద్ధాంతానికి వున్న ప్రాధాన్యత ఏమిటంటే పునరుత్పత్తి క్రమంయొక్క, సమాజంలో మొత్తం కాపిటల్యొక్క చలామణీ క్రమం యొక్క లోతుపాతులను వెల్లడిచేయడమే” అని రెనిన్ వ్రాశాడు.

కాపిటలిస్టు పదానంలోని ఈ పునరుత్పత్తి క్రమంలో “తిరని అంతర్మితేదాలు” ఉన్నవని మనం చూస్తాము. కాపిటలిస్టు వ్యవస్థలో సరుకుల మొత్తంఉత్పత్తి గావారంటేను, వాటిని సొమ్ము చేసుకోవారంటేను “ఎన్నో విషయపరిస్థితులు ఉన్నవని కవిస్తుంది. కాని ఈ విధంగా సరుకులను సొమ్ముచేసుకోవటానికి, కాపిటలిజం అభివృద్ధికి వ్యర్థ వైర్వ్యం వున్నదనీ, ఇందువల్ల తరచు ముష్కభములూ, ఒడుదుడుకు పరిస్థితులూ కలుగకాయని కూడా మనం చూస్తాము.

సాధారణ పునరుత్పత్తి, విస్తృత పునరుత్పత్తి క్రమాలలో సరుకులను సొమ్ముచేసుకొనే పరిస్థితు లెట్లా వుంటాయి?

కాపిటలిస్టు పునరుత్పత్తిలో సరుకులు సొమ్ముచేసుకోవడటం ఎట్లా జరుగుతుందో, ఏయే చిక్కులు వస్తాయో మనం మరికొంత విమర్శగా చూడాలి. కాపిటలిస్టు దేశంలో, ఉత్పత్తి అయ్యే మొత్తం సరుకుల విలువ ఈ మూడు భాగాలను కలిగి వుంటుంది. (1) స్థిరమైన కాపిటల్ (2) అస్థిరమైన కాపిటల్ (3) అదనపు విలువ. ఇదేవిధంగా మొత్తం పరిక్రమణి రెండు పెద్ద గ్రూపులు క్రింద ఉంటాయి. ఇవి (1) ఉత్పత్తి సాధనాలను (యంత్రాలు, మరీనావికలు, బొగ్గు వగైరా) ఉత్పత్తి గావించే పరిక్రమలు (2) ఆహార వస్తువులను ఉత్పత్తిగావించే పరిక్రమలు.

“సరుకులను సొమ్ము చేసుకోవారంటే, దిబ్బాదులో ఒకనరుకు విలువతో పరిమాణు పరక సరుకు (స్థిరమైన కాపిటల్. అస్థిరమైన కాపిటల్. అదనపు

విలువ పరిమాణమని) ఉండాలి. వాటి భౌతిక రూపానికి పరిమాణమగు విలువగల వస్తువులు (ఉత్పత్తి సాధనాలు, ఆహార వస్తువులు అందులోనూ ముఖ్యంగా జీతావసర వస్తువులు విలాసవస్తువులు) ఉండాలి” *

మనం ఒక ఉదాహరణను చూద్దాము. కాపిటలిస్టు ప్రపంచంలో కాపిటలిస్టు స్వల్పకాల ప్రకారమే ఉత్పత్తి అంతా జరుగుతుందను కొందాము. (నిజానికి ఇది వాస్తవంకాదు; బాగా అభివృద్ధి అయిన కాపిటలిస్టు దేశాలలో కూడా చేతివృత్తులు, వీరైతుల వ్యవసాయం ఉంటూనే వుంటుంది. కానీ సాంఘికకొరికై కాపిటలిస్టు ఉత్పత్తివిధానం ప్రకారం ఉత్పత్తి జరుగుతుందను కొందాము) సాధారణ పునరుత్పత్తిక్రమంలో పరిస్థితులీవిధంగా ఉంటాయి. మొదటిగ్రూపు పరిశ్రమలో (ఉత్పత్తి సాధనాల ఉత్పత్తిజేసే పరిశ్రమలలో) ఉత్పత్తికంటే వరుగులు మొత్తం రెండు గ్రూపులు ఉపయోగించే వస్తువులకు పరిమాణం అవుతాయి. ఉదాహరణకు. రెండు రకాల పరిశ్రమలలోనూ 2 కోట్ల టన్నుల బొగ్గు విద్యుదయింది. అంటే మొదటి గ్రూపు పరిశ్రమలలో 2 కోట్ల టన్నుల బొగ్గు ఉత్పత్తి కావాలన్నమాట; అదేవిధంగా 1 లక్ష మరకడుగుల విద్యుదయినవంటే, అవన్నీ కొత్తగా మొదటి గ్రూపు పరిశ్రమలలో ఉత్పత్తి అయినవన్నమాట. ఇక రెండో గ్రూపు పరిశ్రమలు (ఆహార వస్తువుల ఉత్పత్తి గావించే పరిశ్రమలు) మొత్తం రెండు గ్రూపులలోని కాపిటలిస్టులు, కార్మికులు ఉపయోగించే వస్తువులన్నీ అన్నింటినీ ఈ గ్రూపుపరిశ్రమలు ఉత్పత్తి గావించాలి కాబట్టి ఈ పరుకులమొత్తం విలువ కాపిటలిస్టుల, కార్మికుల మొత్తం ఆదాయానికి సరిపోవాలి. ఇక్కడ మనం చూసే సమాఖ్యలో కాపిటలిస్టులూ, కార్మికులూ తప్ప, మరెవరూలేరు. కాబట్టి వీరి ఆదాయాలిద్దరూ వీరు పరుకులను కొనగలుగారు. కార్మికులు వారికివచ్చే జీతములనుబట్టి. కాపిటలిస్టులు వారికివచ్చే అవసర విలువను (లాభాన్ని)బట్టి మాత్రమే పరుకులను కొనగలుగారు.

ఏదాదిలో కొన్నివరుకలు ఉత్పత్తి అయినవి. అవి సొమ్ముజేసుకోబడటాలో ఆ పరుకుల వివిధభాగాలు, అనగా స్థిరమైన కాపిటల్ అస్థిరమైన కాపిటల్, అదనపువిలువ వివిధంగా ఎవరెవరికి పోకోంది అనేది చూడాలి. మొదటి గ్రూపు ఉత్పత్తి విలువలకై వెచ్చించిన కాపిటల్లో స్థిరమైన పెట్టుబడి, ఆ గ్రూపులోనే యంత్రములు మున్నగు ఉత్పత్తి సాధనముల రూపంలో వుండి పోతుంది. ఇక మిగిలిన అస్థిరమైన కాపిటల్ (జీతాలు) అదనపువిలువ (లాభం) ఆ గ్రూపులోనే వూడిపోదు ఆహారవస్తువులను కొనుటకై వినియోగించబడి రెండవ గ్రూపును జేరుతుంది. ఇక రెండవ గ్రూపును చూద్దాము. దీ. యొక్క స్థిరమైన పెట్టుబడి ఉత్పత్తి సాధనాలను కొనుటకై వెచ్చించబడుచున్నది; కాబట్టి మొదటి గ్రూపుకు జేరు

* “సోషలిస్ట్ ఆర్థిక శాస్త్రవేత్తలు సిద్ధాంతంలో చేసినతప్పులు” అన్న రెవిన్ గ్రంథం నుండి.

చున్నది: ఆస్థిరమైన కాపిటర్, అదనపువిలువ అహరవస్తువుల రూపంలో వుంటాయి కాబట్టి వాటిని సొమ్ముజేసుకోవటంద్వారా వచ్చేదనం ఆ గ్రూపులోనే వుండిపోతుంది. కాబట్టి ఈ మాడకంలో ఏమి కన్పిస్తున్నా? మొదటిగ్రూపుయొక్క వుత్పత్తి సాధనాలు, రెండవగ్రూపుయొక్క జీతాలు, అదనపు విలువ వరస్పరం మారుచున్నవి. మొదటిగ్రూపు వుత్పత్తిసాధనావిచ్చి, రెండవగ్రూపునుండి అహరవస్తువులను కొంటున్నది. రెండవగ్రూపు అహరవస్తువులనిచ్చి మొదటి గ్రూపునుండి ఉత్పత్తి సాధనాలను కొంటున్నది. ఉత్పత్తిసాధనాల రూపంలో వుండే ఆస్థిరమైన కాపిటర్, జీతాలు, లాభాలరూపంలో వుండే ఆస్థిరమైన కాపిటర్, అదనపువిలువ కాబట్టి మొదటిగ్రూపుయొక్క ఆస్థిరమైన కాపిటర్, అదనపువిలువ కలిపి రెండవ గ్రూపు యొక్క స్థిరమైన కాపిటర్కు సమానమన్నమాట

మార్క్కు దీనినే ఒక పాఠ్యులాలో చూపించాడు. మొదటి గ్రూపుకు గుర్తు I: రెండవ గ్రూపుకుగుర్తు II: స్థిరమైన పెట్టుబడికి గుర్తు స్థి: ఆస్థిరమైన కాపిటర్కు గుర్తు ఆస్థి: అదనపువిలువ గుర్తు ఆ: కాబట్టి సామాన్య పునరుత్పత్తి పాఠ్యులా ఈ విధంగా వుంటుంది. I (ఆస్థి + ఆ) = II స్థి.

విస్తృత పునరుత్పత్తి క్రమంలో సొమ్ముజేసుకోవటం ఎట్లా వుంటుందో చూద్దాము. సామాన్య పునరుత్పత్తి కాపిటలిస్టు విధానంలో వుండనేవుండదు. మనం కేవలం ఉదాహరణకే దానిని చూశాము. కాపిటలిజం ఎల్లప్పుడూ విస్తృత పునరుత్పత్తి క్రమంలోనే, అవగా ఎల్లప్పుడూ వుత్పత్తి తిరిగి తిరిగి హెచ్చుమొత్తంలో జరుగుతూనే వుంటుంది. ఇటువంటి వ దర్శనంలో సొమ్ముజేసుకోవటం, అవగా వరుకులు అమ్ముకోబడటం ఏ పరిస్థితులలో జరుగుతుందో చూశాలి.

విస్తృత పునరుత్పత్తి అవగానే కొంత సొమ్మును కూడబెట్టలేనని తెలుస్తున్నది. ఉన్న పాక్షరీలు వగైరాలను పెంచనైనా పెంచాలి. లేదా కొత్తవాటిని విక్రమించాలి. ఏ విధంగానైనా కావీయండి, వుత్పత్తి సాధనాలను పెంచాలి. కాని ఇవి వాటియంతట అనే ఉడిగడవు. మొదటిగ్రూపు, అవగా వుత్పత్తిసాధనాల మత్పత్తి జేసే పరిశ్రమలు. ప్రతి ఏడాది కొన్ని వుత్పత్తిసాధనాలను అవసరంగా సృష్టిస్తూ వుండాలి ఈ విధంగానే ఇందలి పరిశ్రమలు విస్తరించుతూ వుండగలవు. అంటే రెండవ గ్రూపుయొక్క స్థిరమైన కాపిటర్కన్న మొదటిగ్రూపు ఆస్థిరమైన కాపిటర్ అదనపు విలువల మొత్తం "ఎక్కువ వుండాలి" అన్నమాట. అంటే రెండవగ్రూపు తనకు కావలసిన యంత్రములు వగైరాలకు తిర్చుపెట్టే స్థిరమైన కాపిటర్ కన్న మొదటి గ్రూపులో కొంత లాభాలు, జీతాలు కలిపిన మొత్తం ఎక్కువ వుండాలి. అప్పుడే మొదటి గ్రూపులో కొంత దనం వుత్పత్తిసాధనాల రూపంలో మిగిలి, పరిశ్రమలను పెంచడానికి వినియోగపడుతుంది. అంటే, ఇంతకుముందు మనం చూసిన పాఠ్యులా మారుతుంది. ఇప్పుడు I (ఆస్థి + ఆ) II స్థి కన్న ఎక్కువ అన్నమాట.

కాపిటరిజంలో అస్థిరమైన కాపిటల్ కన్న, అవగా కార్మికుల కిచ్చే జీతం కన్న స్థిరమైన కాపిటల్ అవగా యంత్రములు, ముసినకులు వగైరాల్లోకింద వుండే కాపిటల్ ఎక్కువ త్వరగా పెరుగుతూ వుంటుందని మనం చూశాము. వని జేసే కార్మికులకున్న యంత్రాభివృద్ధి వేగంగా జరుగుతుంది : ఎక్కువ అవుతుంది. ఈ విస్తృత పునరుత్పత్తి క్రమంలో రెండవగ్రూపు యంత్రసామాగ్రిపై పెట్టే స్థిరమైన కాపిటల్ కన్న మొదటిగ్రూపు యొక్క అస్థిరమైన పెట్టుబడి అవగా కార్మికుల కిచ్చే జీతాలు, లాభాలు కలిసి ఎక్కువ త్వరగా వృద్ధిజేయతాయి అంటే రెండవ గ్రూపు పునయోగించే యంత్రసామాగ్రి వగైరాకన్న మొదటిగ్రూపు పుత్పత్తి గావించే యంత్రసామాగ్రి అధికమౌతూవుంటుంది. అంటే రెండోగ్రూపు స్థిరమైన కాపిటల్ ఎంత పెరుగుతూవుందో అంతకన్న వేగంగా మొదటిగ్రూపు స్థిరమైన పెరుగుతూ వుంటుంది. దీనివలన కాపిటలిస్టు వ్యవస్థలో ఆహారవస్తువుల ఉత్పత్తి గావించే భాగంకన్నా పుత్పత్తి సాధనాల ఉత్పత్తి గావించే భాగం ఎక్కువవేగంగా అభివృద్ధి జేయతూవుంటుంది.

కాపిటలిజంలో కార్మికులకిచ్చే జీతం రూపంలోవుండే అస్థిరమైన కాపిటల్ కన్న యంత్రాల రూపంలోవుండే స్థిరమైన కాపిటల్ ఎక్కువ వేగంతో వృద్ధి జొందుచున్నది. చెక్కిన అభివృద్ధి జరుగుతూవుంటుంది. యంత్రముల సంఖ్య పెరిగి, వాటి శక్తి పెరిగి, అదే సమయంలో కార్మికుల సంఖ్య తగ్గుతుంది. ఈ విధంగా యంత్రముల సంఖ్య వృద్ధిగావించాలంటే ఉత్పత్తి సాధనాలను పుత్పత్తి గావించే పరిశ్రమలలో ఎక్కువ యంత్రములు పుత్పత్తి గావాలి. అంటే రెండవ గ్రూపు పరిశ్రమలలో యంత్రములపై పెట్టే కాపిటల్ కన్న, మొదటిగ్రూపు పరిశ్రమలలో కార్మికులకిచ్చే జీతాలు, అదనపు విలువ క్రిందవుండే కాపిటల్ (రెండవగ్రూపు స్థిరమైన కాపిటల్ కన్న మొదటిగ్రూపు అస్థిరమైన కాపిటల్, అదనపు విలువలు) హెచ్చువేగంతో వృద్ధియౌతాయి. రెండోగ్రూపు పరిశ్రమలలోవుండే స్థిరమైన కాపిటల్ కన్న మొదటిగ్రూపు స్థిరమైన కాపిటల్ ఎంతో ఎక్కువ వుంటుంది. కాబట్టి ఆహార వస్తువుల ఉత్పత్తిజేసే పరిశ్రమలకన్న పుత్పత్తిసాధనాలను పుత్పత్తిగావించే పరిశ్రమలు ఎక్కువ వేగంతో వృద్ధి చెందుతాయి.

ఇట్టి విస్తృత పునరుత్పత్తి క్రమంలో నడుకులు ఏ విధంగా అమ్మబడి, సొమ్ముజేసుకోబడునో మనం వివరంగా చూద్దాము. సామాన్య పునరుత్పత్తిలో అయితే, అదనపు విలువ వంతబివీ వృద్ధి గావించేందుకై అదనపు విలువలో కొంత భాగాన్ని కాపిటలిస్టు కూడబెట్టి, మూతన యంత్రాలను కొంటున్నాడు. అప్పుడు కాపిటలిస్టుకు వచ్చే అదనపు విలువ రెండు భాగాలు అవుతుంది. (1) అప్పు వదే భాగం (2) కూడబెట్టబడే భాగం. ఈ కూడబెట్టిన అదనపు విలువను మూలధనానికి జేరస్తాడు. అంతేకాదు చూద్దాము : బట్టల మిల్లలో రు. 10 రక్షణ మూలధనంతో ప్రారంభమైంది ఏకాదశి కాగానే ఉత్పత్తిపై రు. 1,25,000 లా లాభం వచ్చింది.

ఇందులో రు. 25,000 లను ఖర్చుచేసి రు. 1,00,000 లను పరిశ్రమను ఆవిష్కరించేయుటకై తిరిగి మూలధనమునకు జేసెనున్నాడు. ఈ మూలధనం కూడా రెండు భాగాలుగావుంది. రు. 8 లక్షలు యంత్రములు వగైరా రూపంలో స్థిరమైన కాపిటల్ గాను. రు. 2 లక్షలు కార్మికులకిచ్చే జీతాలరూపంలో అస్థిరమైన కాపిటల్ గాను వున్నది. కూడబెట్టిన అదనపు విలువ రు. 1,00,000 లోనూ రు. 90,000 లు స్థిరమైన కాపిటల్ కు జేర్చబడింది. అనగా కొత్త యంత్రాల్ని కొనుటకూ, ఎక్కువ ముదీనకులు కొనుటకూ పెట్టుబడి పెట్టబడింది. మిగిలిన రు. 10,000 లు అదనంగా పెట్టిన కార్మికులకు జీతాలిచ్చుటకు ఖర్చుఅయింది. అంటే అస్థిరమైన కాపిటల్ కు జేర్చబడింది. కాబట్టి రెండవయేడుప్రారంభమగునాటికి మూలధనం రు. 11,00,000 లు అయింది. ఇందులో రు. 8,90,000 లు స్థిరమైన కాపిటల్, రు. 2,10,000 లు అస్థిరమైన కాపిటల్ గాను వు.ది.

మనం దీనినే అంకగణితం రూపంలో చూద్దాము: మొత్తం అదనపు విలువకు 'అ' అనిగుర్తు: ఇందులో కాపిటలిస్టు స్వ.తానికి ఖర్చుచేసుకొనేదానికి 'ఐ' అనిగుర్తు: మూలధనానికి జేర్చినదానికి 'ధ' అని గుర్తు. ఈ మూలధనానికి జేర్చినదానిలో, అనగా 'ధ' లో కొంతభాగం మూలధనంలోని స్థిరమైన కాపిటల్ కు జేర్చబడుతూ వున్నది. అనగా రు. 1,00,000 లోనూ రు. 90,000 'ధ'. ఈ రు. 90,000 స్థిరమైన కాపిటల్ భాగమగు రు. 8,00,000 లకు జేర్చబడుతోంది. కాబట్టి 'ధ-స్థి' = 8,90,000 లు. ఇక మిగిలిన రు. 10,000 అస్థిరమైన కాపిటల్ కు, అనగా రు. 2,00,000 లకు జేర్చబడుతోంది. కాబట్టి 'ధ-అస్థి' = రు. 2,10,000.

బట్టరిమిల్లుకు కావలసిన యంత్రముల మళ్ళిత్తిగావించే పరిశ్రమకూడా వుండాలి. దీనిని మూలపరిశ్రమ అంటాము. ఈ రెండింటిమధ్య మారకం ఎట్లా జరుగుతుందో, రెండు గ్రూపుల పరిశ్రమలు తమ పరుకుల నెట్లా సొమ్ముజేసుకుంటాయో చూద్దాము.

బట్టరిమిల్లులో 10 లక్షలరూపాయల మూలధనంవుంది. దానిలో 8 లక్షలు స్థిరమైన కాపిటల్. 2 లక్షలు అస్థిరమైన కాపిటలు. ఇంనుపై 2 లక్షలు అదనపు విలువవచ్చింది. ఈ రె.దులక్షలలోనూ రు. 50,000 లను కాపిటలిస్టు తన స్వంత ఖర్చులకై వుపయోగిస్తున్నాడు. ఇంకా రు. 1,50,000 లు మిగిలినవి. ఇందులో రు. 1,00,000 లను పెట్టి యంత్రములను కొంటున్నాడు. కొత్త యంత్రములో పని చేయుటకు హెచ్చుగా కార్మికులను పెట్టుకొన్నాడు. గనుక వారికి జీతాలిచ్చుటకై మిగిలిన రు. 50,000/-ను వినియోగించుచున్నాడు. కాబట్టి తాను ఖర్చుపెట్టుకొనే రు. 50,000/-లు, కార్మికులకిచ్చే రు. 50,000/-లు మొత్తం రు. 1,00,000 లు, మూలధనంలోని అస్థిరమైనకాపిటల్ రు. 2,00,000 లు మొత్తం రు. 3,00,000 లు ఈ గ్రూపు పరిశ్రమలోనే వుండిపోతాయి. ఇంకా మొదటిగ్రూపు పరిశ్రమ అనగా మూలపరిశ్రమను చూద్దాము. ఈ పరిశ్రమల బట్టరి మిల్లుకు రు. 9,00,000 ల

యంత్రములను ఆమ్ముచున్నది. అంటే, యీ గ్రూపులోని కాపిటలిస్టులు, కార్మికులకిచ్చే జీతాలు (ఆస్తిరమైన కాపిటల్) తమ వ్యంతానికి వాడుకునే ధనం, పరిశ్రమను వృద్ధిచేయటా మూలకంగా అదనంగా వియమించిన కార్మికులకు జీతాలుగా తన లాభానుండి ఇచ్చినభాగం కలిపి రు. 9,00,000 లను యంత్రరూపంలో రెండవ గ్రూపుకిచ్చి, ఆ గ్రూపునుండి బట్టలు వగైరా తీసుకుంటున్నారన్నమాట ఈ గ్రూపు పరిశ్రమలోకూడా స్థిరమైన కాపిటల్, ఆస్తిరమైన కాపిటల్ అదనపు విలువలోని అక్షుచేపేభాగం (కాపిటలిస్టు వ్యంతానికి వాడుకునేభాగం), మూలధనానికి (స్థిరమైన కాపిటల్కు) జేర్చేభాగం, అదనపు కార్మికులకు జీతంక్రింద (ఆస్తిరమైన కాపిటల్కు) జేర్చేభాగం వుంటాయి, ఇందులో స్థిరమైన కాపిటల్, అదనపు విలువలో స్థిరమైన కాపిటల్కు జేర్చేభాగం ఈ గ్రూపులోనే వుండిపోతుంది. ఇవి మూల పరిశ్రమ యంత్రముల రూపంలో వుంటాయి. ఇక కార్మికులకు జీతం రూపంలోవున్న ధనం. అదనపు కార్మికులకు జీతం రూపంలో యివ్వబడ్డ ధనం, కాపిటలిస్టులు వ్యంతానికి వాడుకున్న ధనం అంతా అనార వస్తువులను కొనుగట్టె వెచ్చించబడు చున్నది. కాబట్టి ఇది రెండవ గ్రూపుకు జేరుతున్నది. అంటే యంత్రముల, రూపంలో మొదటి గ్రూపు రెండవ గ్రూపుకు : అనారవస్తువుల రూపంలో రెండవ గ్రూపు మొదటి గ్రూపుకు వరుకులను అందజేస్తున్నవి. కాబట్టి విస్తారిక పునరుత్పత్తి క్రమంలో వరుకులు సొమ్ముచేసుకోబడటం ఈ క్రిందివిధంగా వుండాలి :

1. (ఆస్తి + ధ + ద - స్థి)
2. (స్థి + ధ - స్థి)

ఈ రెండు గ్రూపుల వరుకులు పైరూపంలో పున్నప్పుడే అవగా సరి నమానంగా వున్నప్పుడే పరస్పరం మారగలవని తెలియగలదు.

కాపిటలిస్టు పునరుత్పత్తిలో వుండే వైరుధ్యాలు

కాపిటలిస్టు వ్యవస్థలో సామాన్య పునరుత్పత్తిక్రమంలో గానీయండి, విస్తారిక పునరుత్పత్తి క్రమంలో గానీయండి, వరుకులు సొమ్ముజేసి కొనడానింటే ఎటువంటి పరిస్థితులు అందాలో మార్క్సిస్టులూ షాసేజీలు జేస్తున్నవి. ఈ పరిస్థితులు వుండాలి అంటే వాస్తవంగా వున్నవనికాదు. కాపిటలిస్టు వ్యవస్థలో అద్యంతిమూ “వక్రములు, మార్పులు” వుంటూనే వుంటాయి. పరిశ్రమలో వివిధ భాగములమధ్య వుండవలసిన పరస్పర సంబంధాలు “తల్లిక్రిందులొతూ వుండటం” మూలముననే వరుకులు సొమ్ముజేసుకోబడటం నవ్యంగా జరుగక, అనేక అవాతరములు ఏర్పడుతూవుంటాయి.

కాబట్టి కాపిటలిజంలో వున్న పరస్పర వైరుధ్యాల నన్నిటినీ కాపిటలిస్టు పునరుత్పత్తి క్రమం బహిరంగం జేస్తుంది. కాపిటలిజంలో వుండే “ప్రప్రధాన పరస్పర వైరుధ్యం” - పుత్పత్తి సామాజిక న్యభావం కల్గియుండటమూ, ఫలితాన్ని

కాపిటలిజం వ్యవస్థానికి స్వాహా జేయడమూ - బైటపడుతుంది. కాపిటలిజ్టు పుకర్పి
క్రమంవల్ల వే కొందరి కార్మికులు ఐక్యమౌతారు. ప్రతి సరిశ్రమయొక్క సరిశ్రమ
భాగ యొక్క పుకర్పి సమాజ సుంకటికి అత్యవసర మౌతుంది. ఈ సరిశ్రమలతో
సామాజికాభివృద్ధి అంతా ద్యోతకమౌతూ వుంటుంది. పెత్తనం అభివృద్ధి అంతా
వినియోగించుకో బడుతుంది. వేడు క్షుల కార్మికులు ఏకమై, సమిష్టిగా భారీయెత్తున
పుకర్పి తిగావిస్తూ వుంటారు. కాని వీటినున్న పరిణాన్ని, అధిక లాభపేక్ష గల
కొందరిమంది కాపిటలిజ్టులు హర్షిస్తూ వుంటారు.

కాపిటలిజం వృద్ధియైనకొలది "బూజ్జనా వర్గానికి, శ్రామికవర్గానికి మధ్య
వైరుధ్యం" మరింత పెరుగుతుంది. పునరుత్పత్తి, తన సంచయము తిరిగికొలది
ఉత్పత్తి అమిత దనరాసులు, కొంతమంది కాపిటలిజ్టుల చేతులలో కేంద్రీకరించ
బడి వుంటాయి; మరోప్రక్క శ్రామికవర్గంలో అత్యధిక ప్రజాసామాన్యం యొక్క
దానిద్ర్యం, ఆకలి, పీడన అభివృద్ధియౌతుంది. దీనిని అంతమొందించాలనీ, అందుకై
తాము తీవ్రంగా పోరాడాలనీ వీరి సంకల్పం మరింత ధృఢమౌతుంది.

కాపిటలిజంలో వుండే ప్రప్రధాన వైరుధ్యం - ఉత్పత్తి సామాజిక వ్యభా
వాన్ని కల్గివ్వడం. ఉత్పత్తి ఫలితం కొంతమంది చేతులలోకి పోవటం వల్ల
కాపిటలిజ్టు "ఉత్పత్తి విధానంలో వుండే అరాజకం" వృష్టంగా గోచరిస్తుంది.
కాపిటలిజానికి ప్రత్యేక లక్షణమైన ఈ అరాజక సామాజికోత్పత్తిని గూర్చి
ఎంగెల్స్ ఈ క్రింది విధంగా వ్రాశాడు.

"....నరుకుల ఉత్పత్తి విధానంపై ఆధారపడిన ప్రతి సమాజం యొక్క
ప్రత్యేక లక్షణం ఏమిటంటే, ఉత్పత్తిదారులు వారి వ్యంత సామాజిక సంబంధంపై
ఆంధ్రులు లేకుండా పోతున్నారు. ప్రతి పుకర్పిదారుడు తన దగ్గరవున్న పుకర్పి
పాదనలతో, నరుకుల మారకముద్వారా తన అవసరాలను సంతృప్తి పర్చుకొందా
మనే వృద్ధికోసం, నరుకుల ఉత్పత్తి గావిస్తున్నాడు. తాను ఉత్పత్తిగావించే నరుకు
బజారులో అమ్ముడు అవుతూందో, లేదో, దానికి దిమాండు వున్నదో లేదో
ఎవరికి తెలియదు. తన నరుకు ఎవరికైనా విజాగా అవునరం వుందో లేదో,
తన పుకర్పి బప్పులయినా గిట్టుబాటు అవుతాయో లేదో, అందుకు తన నరుకు
అమ్ముడు అవుతుందో లేదోకూడా ఎవరికి తెలియదు. సామాజికోత్పత్తిలో అరాజకం
ప్రబలియ్యుంటుంది. కాని ఇతర పుకర్పి విధానాలకువలెనే, నరుకుల పుకర్పి
విధానానికి కూడా, దానిలోనే అంతర్యుక్తమైయుంది, దానినుండి వేరుజేయరాకట్టి,
కొన్నిసూత్రాలు వున్నవి. ఈ సూత్రాలు పుకర్పితో అరాజకం వున్నా,
అరాజకంలోనే, అరాజకం ద్వారా కూడా బైటపడుతూ వుంటాయి. పుకర్పి
సామాజికంగా తరగటంద్వారానే ఈ సూత్రాలు బైటపడుతాయి. నరుకుల మారకం
ద్వారా ఇవి నిరది వుంటాయి. ఈవిధంగా విడివిడిగా వుండే ఉత్పత్తిదర్శను

అనివార్యమగు వ్యాపార పోటీద్వారా సామాజికజీవితంలోనికి ఈర్ష్యచున్నవి. కాబట్టి మొట్టమొదటలో ఈ మూత్రాలు పుకృతిదార్శనికకూడా కన్పించవు, కావి క్రమంగా, అనవసరమైనవి ఇవి వ్యక్తమౌతాయి. ఉత్పత్తికారు విడివిడిగా పుకృతి గావిస్తూ, స్వంతంగానే అమ్ముకొని లాభాలు సంపాదించజూస్తారు. కావి వారిజన్మలకు వ్యతిరేకంగానే ఈ మూత్రాలు పుకృతి పరిణామం వహించగానే సామాజికమొనర్పుతాయి. కావి కాపిటలిస్టు పుకృతి విధానం కాబట్టి గుడ్డిగా వజ్రజేస్తాయి, వరుకే పుకృతిదార్శనమ కానిస్తుంది.” *

కాబట్టి కాపిటలిస్టు విధానంలో వరుకును సొమ్ముగావించుకొనటం ఎన్ని చిక్కులతో కూడుకొన్నదో చూకము. కావి ఈ చిక్కులన్నీ పున్నవని ఎవరు చూస్తారు? ఒక స్థాన, క్రిమలైవి కాపిటలిస్టు పుకృతి విధానంలో సరకులు సొమ్ము జేసుకోవడటం “ఒకాడ యొక్క గుడ్డిపోకడ” ల్లోనే” అనుగుచున్నది. అనేక వక్రమార్గాలు, అవసరమైన మార్గాలద్వారా, వివిధ పరిశ్రమల సరకులు ఒకదానితో ఒకటి మారుచూ, సొమ్ము జేసుకోవడచూ, వీదోవిధంగా అర్చు అశ్చుచున్నవి.

“పరిశ్రమలు మితం లేకుండా పెరగటమనే స్వభావం” కాపిటలిజంలో స్వతహాగా పున్నవి. లాభాలు సంపాదించారనే వద్దేక్ష్యంతో ప్రతి కాపిటలిస్టు అంతకంతకూ ఎక్కువమొత్తం సరకులను బజారులోకి వంపుకాడు. కావి వాటిని ఎవరికో ఒకరికి అమ్మాలి. కావి “అత్యధిక సంఖ్యాకమగు ప్రజాభిమాన్యం యొక్క కొనుగోలు శక్తిని” తగ్గించుటద్వారా వీటిని అర్చుకూడా తగ్గుకూపుందే స్వభావం కాపిటలిజంలో వున్నది. ఉత్పత్తిసాధనాలను అంతకంతకూ హెచ్చుగా పుకృతిగావించుటద్వారా కొంతవరకూ పరిశ్రమ పెరుగుతూ వుండవచ్చును. కావి ఈ పుకృతి సాధనాలవల్ల పుకృతి యే సరకులు మాత్రం అంతకంతకూ పెరిగి అమ్ముడుకాకుండా విర్చిపోతాయి. ఈ విధంగా కాపిటలిస్టు పునరుత్పత్తిక్రమంలో “ఉత్పత్తికి, అర్చుకాబడటకూ మధ్య పెద్ద వైరుధ్యం ఏర్పడుతుంది” ఉత్పత్తి సామాజికంగా అరగటం. పరితం స్వంతలాభంగా పోటా అనే కాపిటలిజంలోని ప్రప్రధాన వైరుధ్యం యొక్క రూపాలలో ఉత్పత్తికి, అర్చుకాబడటకూ మధ్యవుండే వైరుధ్యం ఒకటి.

అయితే కాపిటలిజంలో ఇన్ని వైరుధ్యాలు పున్నాయంటే, కాపిటలిజం నిలవలేదని అనుకోవడం పొరపాటు. ప్రస్తుతం కాపిటలిజం దాని చరమావస్థలో, దానివతనకాలానికి నమీవంలోవుంది. అయినా, ఒక నొకప్పుడు నమాజంలోని పుకృతి శక్తుల వ్యతిరేకం చేయటంద్వారా, ఇంతకన్న అభివృద్ధికరమైన సోషలిస్టు నమాజ వ్యవస్థకు బాటనేర్పర్చింది. కాపిటలిజం వరస్పర వైరుధ్యాల ద్వారానే వృద్ధియౌతూ వుంటుంది. కావి ఇందలి వరస్పర వైరుధ్యాలను మాత్రమే చూసి, ఈ వ్యవస్థ పరిశ్రమలో

* “దుప్రసాంగు సిద్ధాంత అంధనము” అనే గ్రంథంనుండి.

ఒక క్షణభంగురమైనదశయేననీ, మరొక ఆభివృద్ధికరమైన, పున్నకమైన సామాజిక వ్యవస్థకు ఒక మణిరీమాత్రమేననీ గుర్తించకపోయినట్లయితే పొరబాటు అవుతుంది.

కాపిటలిస్టు పునరుత్పత్తినిగూర్చి వెల్లడిచేసిన మార్క్సిస్టు లెనిన్స్టు సిద్ధాంతం బూర్జువా ఆర్థికశాస్త్ర సేత్తలందరి తప్పుడు సిద్ధాంతాలను చిత్తుచేసింది. కాపిటలిస్టు అనుయాయులు, ఏ ఒడుడుడుకలాలేకుండా, స షోభమా ఉస్థితిలేకుండా కాపిటలిజం రాజబాటను కడుస్తూవుంటుందని చెప్పుతారు. ఇది సర్వ అబద్ధమని మార్క్సిజం డజావు చేసింది. మరికొంతమంది, కాపిటలిస్టు పునరుత్పత్తిలో ఎన్నో చరస్పర వైరద్యాలు వున్నవిబట్టి కాపిటలిజం ఆభివృద్ధి కానేకాలేదని సిద్ధాంతాలు వ్యష్టించారు. కాపిటలిజం బాల్యకాలలో, దాని ఆభివృద్ధివిజాచి “ఇది అస్యార్థం: ఇది వృద్ధికాదు” అన్న పెద్దలుపీరు. కాని ఇవికూడా ఎట్లు తప్పుసిద్ధాంతాలలో మార్క్సిజం డజావు చేసింది. కాని ‘కాపిటలిజం వృద్ధికావటం అసాధ్యం’ అన్న బుద్ధిమంతుల వారసులు కాపిటలిజం, ఆండలి అంతర్గతమైన చరస్పర వైరుధ్యాల సంఘర్షణ ఫలితంగా ఎట్లాగో నశిస్తుంది. దానికొరకై క్రామికవర్గం ఏమీపోరాడ నక్కరలేదు, అనే ద్రోహచింతన గం కర్ణయాలకు వచ్చారు.

కాపిటలిస్టు పుత్పత్తి వికాసంయొక్క మూల సూత్రాలేమిటో, కాపిటలిస్టు వ్యవస్థలో పునరుత్పత్తి ఎట్లాజరుగుతుందో మార్క్కుస్సన్నవ్వజేకాదు. కాని మార్క్కుస్ విశర్షకాలు కొందరు ఈ సూత్రాలను ఖండించారు. దీనిలో రోజాంగ్జోబర్గుకూడా వున్నది. వారి వాదన ఇది : నయకుల సామాన్య ఉత్పత్తి క్రమాన్ని నాశనం చేసే చరితే కాపిటలిస్టు పునరుత్పత్తి కమం సాగుతుంది. : అటుపిమ్మట యీ పునరుత్పత్తి వల్ల జనించే చరస్పర వైరుధ్యాల ఘర్షణ ఫలితంగా కాపిటలిజం దానంతట అదే నాశనమౌతుంది : కాబట్టి కాపిటలిజాన్ని కూలద్రోయుటకై మనం ఏమీ పోరాడ నక్కరలేదు. కాని ఇటువంటి వాదన విప్లవ కంభాగవమగు మార్క్సిస్టు, లెనిన్స్టు సిద్ధాంతాలకు పూర్తిగా వ్యతిరేకం. కాపిటలిజం వ్యచ్ఛాదంగా, దానంతట అదే మరణించటం ఎన్నడూ సంభవించదు. క్రామికవర్గంయొక్క అతంత క్యాగంవల్లనే విప్లవ పోరాట ఫలితంగానే, కాపిటలిజం, దోడిడి, దాన్యం నశించగలవు.

అమెరికాలో గమల కార్మికుల జీవితం ఎట్లా ముటుందో ఒక పుస్తకంలోవున్న ఈ క్రింది సంభాషణ తెలియజెప్పింది :

అమెరికాలో ఉత్పత్తివల్ల కాపిటలిస్టు ఆర్థిక సంక్షోభం

ఒక బొగ్గుగమల కార్మికుని కుమారుడు తనతల్లి కిట్లా ప్రశ్నించాడు :
“అమ్మా నాకు చలికేస్తోందే : మంట వేయవూ ?”

“నాయనా, బొగ్గులు లేవురా”

“అమ్మా, బొగ్గులేదుకు లేనే ?”

“మీ నాన్నకు పనిపోయింది. బొగ్గులు కొందామంటే దబ్బులేదు బాబూ”,

“నాన్నకు పని ఎందుకు పోయిందే అమ్మా?”

“బొగ్గు ఎక్కువగా వుందిరా బాబూ.”

కాపిటలిస్టు ఆర్థిక సంక్షోభంలో ఎటువంటి విజరీకములు వంతవిస్తాయో ఈ పై సంభాషణ చక్కగా తెలియజేస్తున్నది. బొగ్గు ఎక్కువగా భూగర్భంమంది తీయబడింది కాబట్టి బొగ్గుగని కార్మికుని కట్టుబాటు మంటలేక చలిలో విగునుకు పోతుండి; గోధును చాలా ఎక్కువగా పండినది, కాబట్టి అది రైలు యంత్రానికి బొగ్గుక్రింద కాల్చబడుతోంది. అందుకే లక్షలకొంది ప్రజల పొట్టలు మాడుతున్నాయి. చాలా ఎక్కువ ఇండ్లు కట్టబడినవి. అందుకే అవి భారీగా వుంటున్నవి.

కాని దీనినికీ, అవసరం లేకుండా ఎక్కువగా రాక్షసిబొగ్గు, రొద్దెలు, కట్టలు, ఇండ్లు మున్నగువని ఉత్పత్తి అవుచున్నవా? లేదు. సంక్షోభ సమయంలో ప్రజలకు ఎన్నో వస్తువులు కావలసి వుంటాయి. కాని కాపిటలిస్టు ప్రపంచంలో ప్రజల కన్న కోర్కెలు వున్నా. వారిచేతులలో దబ్బువుంటేనే కోర్కెలు తీరేవి. దబ్బువుంటే కొండమీద కోయైనా దిగివస్తుంది. అది లేకపోతే, ఎవరూ భార్య చేయరు. కాబట్టి సంక్షోభ దినంలో బొగ్గు, ఇండ్లు, బట్టలు, రొద్దెలు వగైరాలకు అవుసరం చాలా వున్నా. ఈ కోర్కెల వెనుక దానిని లేపిపుటచే, ప్రజలు యవనయాతనలకు గురికావలసివస్తుంది. ఈ విధంగా ఒకమూల వస్తురాసులు, మరో మూల అ వస్తువులు కావలసినవారు కట్టిక దరిద్రంలో, లేమిలోవుంటూ వుండటం తరగతమైంది. సంక్షోభకాలంలో ఈ విజరీకం మరింత తీవ్రమవుతుంది.

కాపిటలిజంలో ఆర్థిక సంక్షోభం రావటం అమికోత్పత్తి వల్లనే వస్తుంది. ఒకమూల ఆత్యధికంగా పడుతులు ఉత్పత్తి అవుతాయి. ఇంకోమూల ఈ వస్తువులను ఉపయోగించవలసిన వారు వివరీకంగా దోచుకోబడుటవల్ల ఏదీని కొన కత్తి లేని వ రొ తారు. అందుకే ఈ పరుకులు అమ్ముడుకావు.

కాపిటలిస్టు వ్యవస్థలో ఆర్థిక సంక్షోభములు

ఎందుకు తప్పనిసరిగా వస్తున్నవి?

పరుకుల ఉత్పత్తి క్రమంలో వివిధవిగా వుండే ఉత్పత్తివార్లందరూ కలుస్తున్నారు. బజారు గుడ్డినడకయొక్క ప్రభావం ప్రతికాపిటలిస్టుపైన పడుతోంది; ఇటువంటి పరిస్థితులలో ఏమి ఉత్పత్తి అయింది? ఏమి బజారులో అవుసరమున్నది? అనేవాటిమధ్య పై రుద్యం ఏర్పడక తప్పదు. ఈ విధంగా పరుకుల ఉత్పత్తి విధానం లోనే ఆర్థిక సంక్షోభాన్ని తెచ్చిపెట్టే పరిస్థితులు, పునరుత్పత్తి అంతా కాదమారు కావటానికి, తంక్రిందు కావడానికి కావలసిన పరిస్థితులు వున్నవి.

“కార్మికులు, రాక్షసిబొగ్గు” అన్న రాషెస్టర్ గ్రంథంనుండి.

నడకుల సామాన్య పుష్పతి వివాహంలోకూడా అర్థిక సంక్షోభాలు రావచ్చును: కాని రాకుండచేసుకొనే మార్గాల కూడా ఉన్నవి. కాసిటలిజంలోని అర్థిక సంక్షోభాలు నాథనించటం “అవివార్యం”. కాసిటలిజంలో వరస్పర వైరుధ్యాల కారణంగానే ఆదాపా, దదాపా అర్థిక సంక్షోభాలు అధికౌత్పత్తివల్ల నాథనిస్తూ వుంటాయి.

కాసిటలిజంలో శ్రమ అంతకంతకూ సామాజికమాతుంది. ఒక్కొక్క కార్మికుని శ్రమ అంతా పుష్పతి శ్రమంలో రీసమైపోయి ఒకే దారా సంతతిగా తరుగుతూ వుంటుంది. ఇదే సమయంలో వేయి, లక్షలు సంఖ్యగల కార్మికులు ఉమ్మడిగా శ్రమనడి ఉత్పత్తి గావించే వస్తువులను పరిశ్రమలన్నింటినై రాజ్యమేలే కొందిమంది కాసిటలిస్టులు వ్యవసాయం చేసుకుంటారు.

“ఈ విధంగా ఉత్పత్తి అంతా ఒక సామాజిక ఉత్పత్తి శ్రమం ప్రకారం తరుగుతూ వుంటుంది. కాని ప్రతిసరిశ్రమ ఒక్కొక్క కాసిటలిస్టుకు చెందివుంటుంది. ఉత్పత్తి అతని ఇష్టానిష్టములపై ఆధారపడి వుంటుంది. సామాజిక శ్రమద్వారా ఉత్పత్తి అయిన వస్తునందడ నంకటిని ఈ కాసిటలిస్టు కాజేస్తాడు. కాబట్టి యిటువంటి ఉత్పత్తి వివాహం ఆ ఉత్పత్తి పరిణాన్ని కాజేసే దోపిడి పద్ధతితో రీత్రంగా పుష్పతి వడటాలేదా? అని లెనిన్ ఈ అర్థిక సంక్షోభానికి మూలకారణాలను వివరిస్తూ వ్రాశాడు.

ఉత్పత్తి యొక్క సామాజిక వ్యవస్థానమూ, కొంతమంది వ్యక్తులు ఈ ఉత్పత్తి పరిణాన్ని కాజేయటమే ఈ రెండింటి మధ్య వైరుధ్యమే కాసిటలిజం లోని ప్రప్రధాన వరస్పర వైరుధ్యము. ఇందువల్లనే తప్పనిసరిగా అర్థిక సంక్షోభం వస్తున్నది. సంక్షోభ వషయాలలో ఈ వైరుధ్యమే దాహటంగా కన్పించేది.

ఈ వైరుధ్యంవల్ల నడకులు అమ్ముకుపోవడానికి మార్కెటులేకపోయేస్థితి వస్తుంది. బట్టలు, తిండి, ఇళ్ళు మున్నగునవి కావలసినవారు లేకకాదు ఇవి అమ్ముడు కావిది. చాలా ఆత్యవసరంగానే కావాలి. లక్షలు కోట్లకొంది ప్రజలకు యివి కావాలి. కాని కాసిటలిస్టు దోపిడివల్ల వారిచేతులలో చిల్లి గవ్వయ్యే వుండదు. వారి కొనుగోలు శక్తి పూర్తిగా నడిపోతుంది. ఇందువల్ల బజారుపేరం తగ్గించబడుతుంది. ప్యాక్టరీలు, పరిశ్రమలు మూలబడుతాయి. లక్షలకొద్ది కార్మికులు నిరుద్యోగైతొ తారు. గోదాములనిండా నడకులు నిండవుంటాయి. కాని నిరుద్యోగంవల్ల కొనుగోలుశక్తి మరి నడిపోవడంవల్ల ఒక్క నడుకుకూడా తరుకాని పరిస్థితి ఏర్పడుతుంది. కాబట్టి కాసిటలిస్టు అర్థిక సంక్షోభంయొక్క ముఖ్య లక్షణమేమిటంటే, కొట్లన్నీ నడుకులతో నిండివుంటాయి. కాని అశేష ప్రజావీకం నడుకులులేక మాడిపోతూ వుంటారు.

1901 అర్థిక సంక్షోభంయొక్క వినాశకర పాత్రను వర్ణిస్తూ లెనిన్ ఇట్లా వ్రాశాడు :

“కాపిటలిస్తు పుకృతి గంతులువేస్తూ మాత్రమే అభివృద్ధి చెందుతుంది. రెండ గంతులు ముండకునేస్తే ఒకగంతు (ఒక్కొక్కప్పుడు రెండుగంతులుకూడా) వెళ్ళుకొనేస్తూ పోతూవుంటుంది. కాపిటలిజంలో వరుగుతూ పుకృతి అవుతున్న వంటే అవి అమ్మకానికి, బజారు బే రా వి కీ పుకృతి కాబడుచున్నవి. పుకృతి ఒక్కొక్క కాపిటలిస్తుచే విడివిడిగా పాగించబడుతుంది. ఎవడు ఎంత పుకృతి జేమాలో ఏమి పుకృతి జేమాలో, దేవి బజారులో దిమాండు పున్నదో ఏకాపిట లిస్తుకూ తెలియదు. పుకృతి అంతా అర్థగోళంగా జరుగుతూవుంటుంది. ప్రతివాడి దృష్టి ఒక్కదానిమీదనే ఎక్కువ లాభం తీయాలనే వుంటుంది. ప్రతివాడూ రెండో వానిని మించాలనే చూస్తాడు. కాబట్టి సహజంగా బజారులోవుండే దిమాండుకూ, వీరు ఉత్పత్తిగావించే వరుగుల మొత్తానికి లంగరు అందదు. ఎక్కడైనా, ఏ దేశ మైనా కొత్త అమ్మకానికి అనువైనచోటుగా, పెద్దమార్కెటుగా కన్పించిందంటే, వరుగుల అడికోత్పత్తి వరీ పరీకంగా బజారుదీమాండుకు సంబంధం లేకుండా ఉత్పత్తిగావడం వరీ ఎక్కువగా జరుగుతున్నది.

ప్రతి కాపిటలిస్టు అధిక లాభాపేక్షతో ఆనేకరకాల వరుగులను అతి పేగంతో వృష్టిస్తూ పుటాకు బజారులో విడి ఎంత కావాంపడానికి అక్కరపడేదో, ఏ వరుగు పుకృతిచేస్తే ఏమి అన్నీ వరుగులే. అన్నీ అమ్ముకోబడేనే లాభం వస్తే సరి. కాబట్టి ప్రతి కాపిటలిస్టు ఉత్పత్తి అత్యధికం గావిస్తాడు. ఈ విధంగా లాభాపేక్షతో ఏసరికపేగంతో సమతుల్య ఉత్పత్తిగావింపబడటంతో వివిధ సరిశ్రమల మధ్య ఉండవలసిన బాలెన్సు ఏగిరిపోతుంది.

“బ్రహ్మ ధమైస పామాణిక ఉత్పత్తి శక్తులను స్వాధీనం చేసుకొని లాభాపేక్షతో కొందిమూడి ధర్మం గ్యాంగు ఉత్పత్తిని వివ్వరివిడిగా గావిస్తూ వుండటంవల్లనే బ్రహ్మధమగు అర్థిక వశవములు వంభించుచున్నవి.”

కాపిటలిజంలో పుకృతి “దానఃతఃదే” జరుగుతూ వుంటుంది ఒకస్థానం ఒక క్రమములేక పుకృతి అరాజకంగా జరుగుతూ వుంటుంది. అధిక లాభాపేక్ష వల్ల అమితంగా వరుగుల పుకృతి జరుగుతూ వుంటుంది. కాని యీ అత్యధి కోత్పత్తి కాపిటలిస్తు సంబంధాలవల్ల ఏర్పడిన అడ్డంకులను ఎదుర్కొంటుంది. కాపిట లిజంవల్ల రోచుకోబడిన ప్రజాసామాన్యం యొక్క కొమగోళకత్తి పూర్తిగా వుడిగి వుండటమే ఈ అభేద్యమగు అడ్డంకి

“పుకృతి తయిన వరుగులు సొమ్ముజేసుకో బడాలంటే, వాటిని కొనే మనిషి ఒకడు కావాలి. ప్రజాసామాన్యమేగనా ఈనరుగులను కొనేది? ఎక్కువ వరుగులు పుకృతి అనువర్తనం కాబట్టి ఎక్కువమంది ప్రజలు వాటిని కొనాలి. కాని కాపిటలిస్తు దేశంలోని ప్రజావీర్యంలో $\frac{1}{10}$ వంతులు బయపేరలు. వీరందరూ పూటకు గతిలేని కార్మికులు; ఇంతకన్న వికృష్ట స్థితిలోవుండే రైతులు. వర్తక వ్యాపారాలు జోరుగా పొగుతూవుండే కారంలో రకరకాల వరుగులు కుప్పతిప్పలుగా

పుకృతి చేయబడతాయి : కాని అత్యధిక సంఖ్యకుండు ప్రజాసామాన్యం వీరవారగుటచే ఇవిన్న అమ్మడుగావు. యంత్రాలు, ప్యాక్టరీలు, గోదాములు, రైల్వేలు మున్నగునవి వృద్ధియౌతూ వుంటాయి. కాని అప్పుడప్పుడూ ఈ వృద్ధిప్రమానికి అంతరాయం కలుతూ వుంటుంది. ప్రజలలో ఎక్కువ వరుకుల నమ్మకం వారి పుకృతికై కొత్త కొత్త యంత్రాల అమర్చి పుకృతి వదిలం జేస్తామి కాని ప్రజలు వీరవారగుటచే వాటిని కొనలేరు : అందువల్ల ప్రజలకొరకే ఉద్దేశపరిష్కారం యంత్రసాధనలు మూలబడవలసి వస్తుంది."

ఈ విధంగా ఉత్పత్తి కక్షల వివరీకరింపవచ్చు ఒక మూల పెరుగుతూవుంటే కార్మికవర్గపు కొనుగోలుకత్తి క్షీణిస్తూ వుండటాన్ని చూస్తాము. ఉత్పత్తి కక్షలు అంతటేకుండా పెరుగుతూ వుంటాయి. మరింత ఎక్కువలాగా సంపాదించానే ఉద్దేశ్యంతో కాపిటల్ ముద్ర యంత్రాల నెక్కువ జేస్తారు పెక్కు వదివచ్చు జేస్తారు. ఉత్పత్తి కక్షలను బాగా పెంచెదరు. కార్మికులను మరింత ఎక్కువగా దోచుకుంటారు. ఈ విధంగా వర్తకమలను వృద్ధిజేస్తానికి బ్యాంకులు ఇచ్చే అరుపులాగా విషయోగ పడుతుంది. కాబట్టి వారిక క్రిమిండినట్లుగా కూడా వారు వర్తకమలను వృద్ధి జేస్తారు. కాని వర్తకమలో స్థిరమైన కాపిటల్ పెరిగినకొద్దీ లాభం రేటు తగ్గుతూవు టుంది. లాభం రేటు తగ్గినకొద్దీ వర్తకమను పెంచటం వరుకుల నెక్కువ ఉత్పత్తి గావించటం జరుగుతుంది. ఈ విధంగా "మిక్త గా వర్తకమలను పెంచటానికి, వివరీకరణ ప్రజాసామాన్యపు కొనుగోలుకత్తి వదివోవటానికి" మధ్య వైరుధ్యం తీవ్రమౌతుంది. కాబట్టి మితిమీరిన ఉత్పత్తివల్ల అర్థిక సంక్షోభం రావటాన్ని కాపిటలిస్టు వ్యవస్థలోనే చూడగలము.

అర్థిక సంక్షోభం క్రమానుగతంగా వస్తుంది

కాపిటలిజం ఉచ్ఛించిన వాటినుండి అర్థిక సంక్షోభం దాని వెళ్ళుంటియే వున్నది. ఒక నిర్దిష్టమైన విరామకాలంలో యీ సంక్షోభం వస్తూవుండటం కాపిటలిజం అరంభదినాలనుండే వున్నది, గత 100 సంవత్సరాలలో మాత్రం 8, 10 ఏళ్లుకొక పర్యాయం కాపిటలిస్టు ప్రపంచం ఈ అర్థిక సంక్షోభంచే ఉపవేయబడటాన్ని చూడగలము.

అర్థిక సంక్షోభం మొట్ట మొదటిసారిగా 1825 లో వచ్చింది : ఏళ్ళు 1836 1847. 1857 1872 యూరపులో మాత్రం 1890 1900, 1907 1921, 1920-21 లలో వచ్చింది. 1875 లో ప్రారంభమై కాపిటలిజం ప్రచురిత ప్రతిదేశాన్ని ఈ అర్థిక సంక్షోభం చుట్టుముట్టింది.

ఈ కాలమునకటా, నిర్దిష్టమైన విరామకాలంలో ఈ సంక్షోభం పరువగా రావటాన్ని మనం చూడగలం, అవి క్రమానుగతంగా రావటమనేది ఒక ప్రత్యేక లక్షణం. ఒక సంక్షోభానికి, మరొక సంక్షోభానికి మధ్యకాలంలో కాపిటలిస్టు పుకృతి.

ప్రదక్షిణపూర్వకంగా వరుస్తుంది. దేనినే వైకిర్ అంటారు. ప్రథమ ప్రమాచ యద్ధానికి పూర్వం ఈ వైకిర్ ఇట్లావుండేది. అర్థిక సంక్షోభం కొంతకాలం గడచిన పిమ్మట అర్థిక మాంద్యము ప్రవేశిస్తుంది. అంటే, ఆడగ.టిన వ్యాపారం, పరిశ్రమలు అలాగే, ఎదుగు బొడుగులు లేకవుంటాయి. క్రమంగా కొంత తేన్న రిల్లుతాయి. ఈ విధంగా పరిశ్రమలు కోల్పోవటం ప్రారంభించిన పిమ్మట పుకృతి తోడు అవుతుంది. వ్యాపారం, పరిశ్రమల క్రమ వెలుగుతుంది. దీనినే బామ్ (Boom) అంటారు. లాభాకొరకై వేట, పారిశ్రామికాభివృద్ధి, అధికోత్పత్తి తిరిగి అర్థిక సంక్షోభం, మరల వైకిర్ ప్రారంభమౌతుంది.

కాపిటలిజం ఈ విధంగా ఒక సంక్షోభమంది మరొక సంక్షోభానికి పోవటాన్ని ఎంగెల్స్ ఈ విధంగా వర్ణించారు :

"1825 లో మొట్టమొదటిసారిగా అర్థిక సంక్షోభం వచ్చివన్నటిమీద, నాగరిక దేశాలు, వారిపై ఆధారపడి వుండే అనాగరిక దేశాలు కూడా ప్రతి 10 ఏండ్ల కొక వ్యాయం అర్థిక సంక్షోభాన్ని చూచుస్తూనే వున్నవి. వ్యాపారం స్తబ్ధించి పోతుంది. బజార్లలో కొట్లన్నీ వరుజంతో కిక్కిరింపొని వుంటాయి. అవి బద్ధు కావు. ఉన్న టాకరిల్లించే వుంటాయి గాన బద్ధుల దబ్బు చెల్లించడం వుండదు. అరువు యవ్వకదవు. పాక్షరీలు మూతపడుతాయి. అమితంగా అహరవనారాం నుకృతి గాపొకట తొబట్టే శ్రామిక ప్రజలు తిండిలేకుండా పోతారు. దివాళామీద దివాళా, బలవంతంపై బలవంతంగా అమ్మకాలు పొగుతాయి. ఈ విధమైన దుస్థితి కొన్నిసంవత్సరాలు వుంటుంది. అమిత వస్తురాసులు నాశనం చేయబడుతాయి. చివరకు చాలా తక్కువ వెంటు, అవలు విజవకు చాలా తక్కువగానే వరుకు అమ్మివేయబడి, గోదాములు ఖాళీ చేయబడుతాయి. తిరిగి పుకృతి, మారకం కొద్దిగా కడలు ప్రారంభమవుతోంది. ఈ చలనం వడ (లోనికి, వడక పంటాహుటి : వడక లోనికి, ఇది వరుగులోనికి, వరుగుచివరకు వాయువేగ పవోవేగముతో పోయి పోయి, చివరకు పరిశ్రమలు, వర్తక వాణిజ్యములు అమాంతంగా కూలిపోతాయి. అర్థిక సంక్షోభం వస్తుంది. తిరిగితిరిగి ఇదే నాటకం—

ఈ సంక్షోభములలో సామాజికోత్పత్తికి, ఉత్పత్తి కాపిటలిస్టులచే ప్యాదీనం చేసుకోబడటానికి మధ్య వైరుధ్యం మరింత తీవ్రమౌతుంది. వరుజల చలావణి ఎదుకూ కొరగాకుండా పోతుంది. చలావణి సాధ్యమైన ధనం చలావణికి అంతరాయంగా పరిణమిస్తుంది. (దబ్బువుంచేనేగాని వరుకులచలావణి కావాయెను: దబ్బు ఎవరి దగ్గర వుంది?) వరుకుల ఉత్పత్తికి చలావణి సంబంధించిన మాత్రా లన్నీ తల్లక్రిందలోతాయి. అర్థిక సంక్షోభం మిన్నముట్టుతుంది. ఉత్పత్తి విధానం మారకవిధానంపై తిరుగుబాటు జేస్తుంది.... *

* "కూప్రాంగు నిర్ధారణ అందన" అనే గ్రంథం నుండి.

కాపిటలిజ లో సామాజికోత్పత్తి, పరిణాన్ని కాపిటలిస్టులు స్వాధీనం చేసుకోవటానికి వుండే వైకల్యంవల్లనే తరచు అర్థిక సంక్షోభములు వస్తున్నవని చూశాము. ఒకసారి సంక్షోభంవచ్చి, దేశాన్నంతటినీ క్రిందుమీదుగా పెట్టివేసివేయటం వరిశ్రమలు కోల్పోవటానికి కొంత ఊపు వుండాలి. అటువంటిది కొంత కల్గి తుంది. వరిశ్రమలు, కొత్త యంత్రాల వదుర్చి, ఎక్కువ ఉత్పత్తి గావించాలని చూస్తాయి. ఈ యంత్రాల ఉత్పత్తి గావించుటకై మూల వరిశ్రమలు కదలి, పని ప్రాసారంబిస్తాయి. ఒక వరిశ్రమ ఉదలిపిసివేయటం దీని పూను చాలాదూరం వెళ్ళు తుంది. మామూలుగా ఒక పర్యాయం అమర్చిన యంత్ర సామాగ్రి 10 ఏండ్లు వుండు వని అంచనా వేయవచ్చును. కాబట్టి ప్రతి 10 ఏండ్లకూ వరిశ్రమలకూ ఊపు వస్తూ వుంటుంది. అందుచే ప్రతి 10 ఏండ్లకూ వరిశ్రమల వికృతమైన (పిక్చర్) కాపి టలిజం మారుస్తూ వుండాలి. కాబట్టి దాదాపు ప్రతి 10 ఏండ్లకూ ఒకసారి వరిశ్రమ లకు ఊపు వస్తూ వుంటుంది.

ప్రథమ ప్రపంచ యుద్ధానంతరం ఈ స్థితి మారింది. కాపిటలిజం జీవ చక్రమైంది, అది జీర్ణస్థితిలో వుంది. ఇప్పుడు అర్థిక సంక్షోభం వచ్చిందంటే పూర్వోక్తం ఎన్నో రెట్లుగా సమాజాన్ని కదిలించివేస్తుంది, వ్యాపారం, వరిశ్రమల ఆభివృద్ధి క్షీణతలలో పూర్వం వుండే ప్రదక్షణలు ఇకముందు వుండవు. చాలా దేశాలలో వరిశ్రమల ఆభివృద్ధి పూర్తిగా నిలిచిపోయింది. కొన్నిటిలో వున్నా అది చెప్పుకోదగ్గది మాత్రం కాదు.

సంక్షోభం యొక్క ప్రాముఖ్యత

మొత్తం కాపిటలిజ్టు విధానంయొక్క ఆభివృద్ధిపై ఈ అర్థిక సంక్షోభం ప్రభావం చాలా వుంది. కాపిటలిజం వల్లనే ఉత్పన్నమై, ఆభివృద్ధిచెందిన ఉత్పత్తి శక్తులను సంక్షోభ దినాల్లో కాపిటలిజం కాపింపలేదు. కాపిటలిజ్టు ఉత్పత్తి, పున ర్ఘత్పత్తి క్రమములో వుండే గంభీరత అంతా బయటపడుతుంది. విపరీతంగా పరుకులు ఉత్పత్తి అవుతూవుంటాయి కాని అతేష ప్రణాళికానికి అని అదక నారు యమయాతనలకు గురియౌతూ వుంటారు. ఈ విధంగా కాపిటలిజంలోని కర్కశత్వం, రోపిదీ స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది.

“ప్రజల దీనరీతికం వుండే కోట్లు సంపాదించే కొరిదీనుంది కాపిటలిజ్టుల చేతులలోనే ప్యాక్టరీలు, యంత్రాలు, గమలు, భూమి వగైరా ఉత్పత్తిసాధనములన్నీ వుండిపోబట్టిగాని లేకపోయిపో ఇప్పుడు ఉత్పత్తిలయ్యే పరుకులకన్న యంత్రాల ఎక్కువ ఉత్పత్తి చేయవచ్చునీ, ప్రజలందరికూ కావలసినవన్నీ సమకూర్చ వచ్చునీ నునక చూడగలం. ఈ వైరుధ్యాన్నే సోషలిజం బయట పెట్టుచున్నది” అని లెన్న్ వ్రాశాడు.

అర్థిక సంక్షోభంవల్ల “వర్గఃభేదాః” మరింత తీవ్రమౌతాయి. కార్మికుల స్థితిగతులు విషమిస్తాయి. విరుద్ధోగం విపరీతంగా పెరుగుతుంది. మరెందుకు పచ్చిందిలే అని ఉపేక్ష వహించి కూర్చునే కార్మికులను కూడా కాపిటలిజానికి వ్యతిరేకంగా పోరాడునట్లు కార్యరంగంలోనికి దింపతుంది. సంక్షోభంవల్ల కాపిటలిజంలో వుండే “వైరుధ్యాలన్నీ బయటికి, దాని వినాశనం తనవనిపడియని రజా పవుతుంది.

అర్థిక సంక్షోభంయొక్క పాత్రనుగూర్చి ఎంగెల్స్ ఈ క్రింది విధంగా వ్రాశాడు :

సామాజికోత్పత్తి, దానికో బాటగా దానిని కాపిస్తూవుండే వత్పత్తి సంబంధాలతో, అందరి ఆరాజిక శక్తులతో తీవ్ర కర్షణకు వస్తుంది. అనేకమంది పెద్ద, చిన్న కాపిటలిస్టు లందరూ దిశకాతని, కాపిటల్ కొలదిమంది చేతులతో కేంద్రీకరింపబడటంవల్ల సంక్షోభం యొక్క వివాదకర పాత్రను కాపిటలిస్టులు కూడా చూచుస్తారు. కానీ వ్యష్టిచివ వత్పత్తి శక్తుల మూలకంగా కాపిటలిస్టు వత్పత్తిక్రమం, విఠ్ఠాళం అలాకూ కులిపోతుంది. ఈ బ్రహ్మాండమైన వత్పత్తి సాధనాల మొత్తమంతా కాపిటల్ క్రింద మారటాక పాద్యపడదు ఇంట్లో మూల బద్ధవంటే, కార్మికుల రిజర్వకూడా మూలబద్ధదమ్మేమాట. ఉత్పత్తి సాధనాలు, అనార సాధనాలు, వనిచేయ విచ్చగించే కార్మిక నైస్యం, వత్పత్తికి, సువచలకు అవసరమైన వకల సాధనాలు అమితంగా వున్నవి. కాని ఈ ‘అమితం’ వల్లనే అనుభూతిక ప్రజావీకః యొక్క దరిద్రం, రోగాలు, కడవు, ఉత్పన్నమౌతున్నాయి. (పౌరియర్), ఎందుచేతననగా, వడతులు అమితంగా వుండటంవల్లనే అని ఖర్చు కావటంలేదు. కాపిటల్ గా మారటంలేదు. కాపిటల్ గా మారితేనేగాని, కార్మిక శ్రమశక్తిని దోచుకొనే సాధనలుగా మారితేనేగాని, ఉత్పత్తి సాధనాలు ముందుకు వడవవు. వత్పత్తి సాధనాలు, అనారసాధనాలు మారి కాపిటల్ గా తయారకావాలనే అవుననిమే ఒక విశాచంగా కయారై, వాటికి, కార్మికులకు మధ్య విలస్తుంది. వత్పత్తి భౌతికశక్తులకూ, వ్యంకయజమానుల రాధాపేక్షలకూ క్రుశికలవకుండా జేస్తుంది ఈవిశాచమే ఇదేవత్పత్తి సాధనాలను వనిజేయకుండునట్లునూ, కార్మికులు విరుద్ధోగులుగా వుండేట్లునూ చేస్తుంది. ఈ విధంగా కాపిటలిస్టు వత్పత్తి క్రమం ఒకమూల తనవత్పత్తి శక్తులను కానీ కంట్లోలు చేసులేక పోతుంది. రెండోమూల ఈ వత్పత్తి శక్తులే తమకు అడ్డంకులుగా విల్పివ వైరుధ్యాలవన్నిటిని వశనం జేస్తానీ, కాము కాపిటల్ గా అవకారం పొందవంపిన అవునరాన్ని రద్దుగానీస్తానీ, “కాము సామాజిక వత్పత్తి శక్తులుగా వృష్టగా, విజంగా గుర్తింపబడటానీ, ముందుకు తోనుకునస్తాయి. •

• “మూప్రీంగు నిర్దాంతాల ఉండన” అనే గ్రంథంనుండి

కానిదియు వుత్పత్తివల్ల వచ్చే అర్థి సంక్షోభాన్నిగూర్చి 'సమ్యావిష్టుమాని
 పెద్దో' లో ఈ క్రింది విధంగా వివరించిన వర్ణనవున్నది :

“ప్రత్యేకమైన వుత్పత్తి సంబంధాలను, మారకం సంబంధాలను, అస్తి
 సంబంధాలను కల్గివున్నా. ఈనాటి బూర్జువా నమాణం ఎంత బ్రహ్మాండమైన
 వుత్పత్తి, మారకం పోదనలను వృద్ధిస్తూ వున్నదంటే, తన మంత్రములచే ఒక
 రూకలోకాన్ని వృద్ధిచేసి అ రూకలను తన అడుపు అజ్ఞలలో వుంచుకోలేని ఒక
 మంత్రగాచివి తలపిస్తున్నది. గతకొందరి కళాజ్ఞాలో మంత్రముల, వ్యాపారం యొక్క
 చరిత్ర ఏమిటంటే, బూర్జువా నమాణం అస్తిత్వానికి, దాని పరిపాలనకూ కారణమైన
 వుత్పత్తి సంబంధాలు, అస్తి సంబంధాలకోటి ఈనాటి వుత్పత్తి కక్షల తిడుగుపాటు
 చరిత్రయే. ప్రతిపా, అతిశయిస్తున్న రీతరక్త్యంతో ప్రత్యక్షమవుతూవున్న అర్థిక
 సంక్షోభాన్ని పుడపాడివై చాలును. ఈ సత్యాన్ని తెలుసుకుంటావికి, ఈ సంక్షోభము
 లలో, వేరు వుత్పత్తి గావించినవేగాక, అంతకుపూర్వం వుత్పత్తి గావించిన సంపదలు
 కూడా విశేషంగా నాశనం చేయబడతాయి.

“ఈ సంక్షోభ దినాలలో - అంతకుపూర్వం అత్యంతమైన, అగోచరమైన
 ఒక వి కళాద్యం, అధికోత్పత్తికాద్యం వుట్టుకునస్తుంది. అకస్మాత్తుగా నమాణం
 అంతా మోటు ప్రపంచం అయిపోయిట్లూ, ఏ కడవో, ప్రళయమో వచ్చి అన్ని
 జీవితపువర పోదనములను మాయం చేసిట్లూ, మంత్రములు, వ్యాపారం నాశనం
 గావించిట్లూ అవుతుంది. ఎందువల్లనా : నాగరికత మరీ ఎక్కువ కావటంవల్ల,
 మరీయెక్కువ జీవితపువర పోదనలు పుడటంవల్ల, మంత్రములు వ్యాపారం మరీ
 వృద్ధిగావటంవల్ల, నమాణ స్వాధీనంలోవున్న వుత్పత్తి కక్షలు బూర్జువా అస్తిని
 ఇంకా పెంచటానికి ఇకముందు పునయుక్తంకావు. పైపెప్పు, వుత్పత్తికక్షలు మరీ
 ఒరిగిపోతాయి. తమను ఇందించే వుత్పత్తి సంబంధాల కట్టుబాట్లకు అతిశ
 యోతాయి : ఎప్పుడైతే ఈ కట్టుబాట్లను త్రొమతామో అప్పుడు బూర్జువానమాణంలో
 అర్థికల్లోలం ప్రారంభమౌతుంది. బూర్జువా అస్తిపునికికే ప్రమాదం వాటిల్లుతుంది.
 కామ సృష్టించిన సంపదలను అడుపురో వుంచటానికి, వినియోగించటానికి బూర్జువా
 నమాణం అకర్తమౌతుంది. అయితే బూర్జువా నమాణం యీ సంక్షోభమునుండి
 యెట్లా బయటపడుతుంది : ఒకమూల వుత్పత్తి కక్షలను వివరీకంగా నాశనం
 కావించటంద్వారా, మరొకమూల కొత్తదేశాల మార్కెట్లను జయించటంద్వారా, పాత
 మార్కెట్లను మరింత ఎక్కువగా దోచుకోటంద్వారా-అంటే మరింత పెద్ద స సంక్షోభా
 లకు దారితీయటంద్వారా, ఈ సంక్షోభాలను అంతట్లోలే కక్షలను మరింత వివహ
 వర్చటంద్వారా.”

అ ధ్యాయం 9

సామ్రాజ్యవాదం -

సోషలిస్టు విప్లవంయొక్క అద్యతన కాలవం

పారిశ్రామిక కాపిటలిజం నుండి సామ్రాజ్యవాదానికి బాట

19వ శతాబ్దంలో

కాపిటలిజం ఒక దేశాన్నిండి మరో దేశానికి ఎగతాళి, చివరకు ప్రపంచముతటా విస్తరించింది. ఈవిధంగా కాపిటలిజం వృద్ధియైపోయింది, అందుచే వరసవర వైరధ్యాలు కూడా తీవ్రమౌతూవచ్చినవి ఈ దశలో పారిశ్రామిక కాపిటల్ ప్రాధాన్యత వహిస్తూవచ్చింది అందుచే కాపిటలిజం యొక్క ఈ దశను పారిశ్రామిక కాపిటలిజం అని అంటాము.

పారిశ్రామిక కాపిటలిజంలో అంతర్భూకమై వుండే వరసవర వైరధ్యాలు పెరిగి తీవ్ర సంఘర్షణకు అంవాంశగుననికి మరొక నూతనమైన దశ - సామ్రాజ్యవాద దశ - ఏర్పడింది. 20వ శతాబ్దంలో ఈ దశ ప్రారంభమైంది. కాపిటలిజం యొక్క ఉచ్చ శయే సామ్రాజ్యవాదం. ఈ సామ్రాజ్యవాద దశలో కాపిటలిజంలో అంతర్భూకమై వున్న వైరధ్యాలన్నీ ఉచ్చదశకు పోయినవి. కాపిటలిజం యొక్క అఖిరిదశ సామ్రాజ్యవాదం. సామ్రాజ్యవాదమును "మరణావస్థలో వున్న కాపిటలిజం" అంటాము. సామ్రాజ్యవాద దశలో కాపిటలిజం సమాజ పురోభివృద్ధికి అట్లాక కరంగా పరిణమిస్తుంది.

సామ్రాజ్యవాదాన్ని గూర్చి లెవిన్ ఉపదేశాలు

సోషలిజం గూర్తే పోయే దే శ్రామికవర్గం చేతులలో, సామ్రాజ్యవాదాన్ని గూర్చిన లెవిన్ ఉపదేశాలు పెద్ద అయిదుగా విభజింపగలము. సామ్రాజ్యవాద మంటే మరణావస్థలో వున్న కాపిటలిజమని "శ్రామికవర్గం యొక్క సోషలిస్టు విప్లవముకు అడ్డంకు అవుతున్న కాలమని" లెవిన్ తెలియజేశాడు.

లెవిన్ కాపిటలిజం యొక్క పునాదులేమిటో స్టాలిన్ గ్రంథమునంలో వ్రాశాడు. మార్క్సు ఏ గెబ్బ సామ్రాజ్యవాద ప్రారంభమౌతూ దినాంతలోవుండి పోరాడారనీ, వారు ఉన్న దశలో శ్రామికవర్గ విప్లవానికి నాంది ప్రస్తావన మాత్రమే జరిగిందనీ, లెవిన్ యొక్క కార్యాచరణ అంతా సామ్రాజ్యవాదం దాగా కలిసివృద్ధియైన కాలంలో

వున్నదనీ, ఈదశ క్రామికవర్గవిప్లవం విజృంభించే దశయనీ స్థానిక తెలియజేశాడు. కాబట్టి మాతవదశ సామ్రాజ్యవాదం, క్రామికవర్గ విప్లవం ఈ ముగ్గురు వదిలివదిలి వట్లుగా “అభివృద్ధికాదీన మార్క్సిజమే” లెనిన్ జం. కాబట్టి ఈకారంలో మార్క్సిజ్టు కవాంఠే లెనిన్ కుడా అయితేరాలి. సామ్రాజ్యవాదాన్ని గూర్చిన లెనిన్ సిద్ధాంతం గుర్తించవలసియితే మార్క్సిజమనే గుర్తించకపోవడం అవుతుంది. కాబట్టి సామ్రాజ్యవాద సిద్ధాంతాన్ని తాడుతూ చేయడంగాని గుర్తించక విప్లవ సిద్ధాంతమగు మార్క్సిజం-లెనిన్ జం నుండి తొలగిపోవడమే అవుతుంది.

సామ్రాజ్యవాదమంటే కాపిటలిజం అభివృద్ధిలో ఒక ప్రత్యేకమైన దశ యనీ, ఉచ్చదశయనీ ఈ చరిత్రక వ్రాతాదశలో అర్థిక సూత్రాల్లో కూడా మార్పులు వచ్చింది. లెన్ తెలియజేశాడు. కాపిటలిజ్టు ఉత్పత్తిక్రమంలో చాలా తీవ్రమైన మార్పులు జరిగినవి. కాబట్టి సామ్రాజ్యవాద దశ అంశపూర్వ దశయగు పారిశ్రామిక కాపిటలిజం నుండి భిన్నమగుచిన్నది. ఈ విషయాలను రూపొందించేటట్లు కాపిటలిజం అభివృద్ధికి వదిలివదిలిన మార్క్సి సిద్ధాంతాలనే అనుసరించి, మాతవ పరిణామదశలో ఈ సూత్రాలు ఎట్లాన రిప్రొడ్యూస్ లెన్ స్పష్టం జేశాడు.

కాపిటలిజం శిశులమై, అతడయ్యే ఈ దశయొక్క పోవలిష్టు విప్లవం యొక్క ఉపబిశాలమైన ఈ సామ్రాజ్యవాదానికి భిన్నమైన “ప్రత్యేక లక్షణాలన్నీ టిపీ” లెన్ చూపించాడు. సామ్రాజ్యవాదం, “విదేశీకరణ గు యద్ధాలను తెచ్చి పెట్టటం,” మొత్తం కాపిటలిజ్టు వ్యవస్థలో “సర్వసాధారణ అర్థిక సంక్షోభాన్ని తెచ్చి పెట్టటం” ఈ ప్రత్యేక లక్షణాలని లెన్ చూపించాడు.

“సర్వ సాధారణంగా కాపిటలిజానికి వుండే ప్రధాన గుణాల అభివృద్ధి పరిణామంగా వచ్చిన మాతవ దశయే సామ్రాజ్యవాదం.” • సామ్రాజ్యవాదం కాపిటలిజం లో మాతవదశ. కాపి యీ మాతవదశ ఇంతకు పూర్వమున్న పారిశ్రామిక కాపిటలిజం కొనసాగటం వల్లనే వచ్చింది పారిశ్రామిక కాపిటలిజంలో వున్న ప్రధాన వైరుధ్యాలన్నీ- బూర్జువా, క్రామిక వర్గాలమధ్య వైరుధ్యం కాపిటలిజ్టులో కాపిటలిజ్టులకుండే పోరాటం ఉత్పత్తిలో అణగారం, అర్థిక సంక్షోభాలు-అంతరించవు పరిగడా, వాటి వ్యవస్థాపానికి జే కుంటాయి.

సామ్రాజ్యవాదానికి, ఇంతకుపూర్వం వుండే పారిశ్రామిక కాపిటలిజానికి ఏమీ సంబంధ లేదని చెప్పేదానికంటే వేరు బుద్ధిహీనత వుండటోడు. బుఖారీన్ మొదలై కవారు ఇట్టి సిద్ధాంతాన్నే ప్రధాన సామ్రాజ్యవాద యద్ధకాలంలో లేవదీశారు. సామ్రాజ్యవాదయొక్క ప్రత్యేక వ్యవస్థాన్ని గూర్చి వీరు మరీషాన్ వాక్కిచెప్పారు. వీరి సిద్ధాంతాలు చాలా ‘అతివాదం’గా కన్పించినా, వాస్తవంలో అచరంలో నేటి

* “సామ్రాజ్యవాదం, కాపిటలిజం యొక్క ఉచ్చదశ” అన్న లెనిన్ గ్రంథంనుండి

కాపిటలితాన్నిగూర్చి పోషలిస్తు వమాజస్థానమునకై జేయు ప్రయత్నములలోనూ పూర్తి అవకాశవాదానికి తావునియ్యగలవు.

ఈ ప్రశ్నపై లేచిన బాక్షవా, పెజ్బాక్షవా సిద్ధాంతాంశోటి, మార్క్సి తాన్ని తాడమారుచేస్తూ ఈ ప్రశ్నపై లేచిన అవకాశవాద పూరితమగు సిద్ధాంతాం శోటి “ఎడతెగని పోరాటాన్ని” జరుపుట ద్వారా లెనిన్ తన సామ్రాజ్యవాద సిద్ధాం తాన్ని స్థాపించాడు. సామ్రాజ్యవాద సిద్ధాంతానికి, క్రామికవర్గ విప్లవ సిద్ధాంతానికి అనివార్య సంబంధం వున్నది కాబట్టి సామ్రాజ్య వాద సిద్ధాంతాన్ని సరిగా గుర్తించక పోవటం విప్లవ ప్రతిఘటన రాజకీయ సందానకు దాటితీస్తుంది.

“మొనాపలి సంస్థః” వ్యూహికాన్ని ప్రతిష్ఠించే “ఉత్పత్తి కేంద్రీకరణము” పూర్తిగా వశోపని చేయటం ద్వారా లెనిన్ సామ్రాజ్యవాదమును పతీక్ష గావించాడు. సామ్రాజ్యవాద దశలో, అంతకుపూర్వం వందే ప్లేచ్చా వజీక్షము, పోటీలో ప్లేచ్చుపోయి, మొనాపలి కాపిటలిజ యొక్క రాజ్యం వచ్చిందని ఇంను వల్ల కాపిటలిజనుందని వరస్పర వైరుధ్యాన్ని ఉచ్చస్థాయికి పోయినననీ గుర్తించి లెనిన్ సామ్రాజ్యవాదాన్ని గూర్చిన విర్ణయాంకు వచ్చాడు.

సామ్రాజ్యవాదయొక్క ఐదు లక్షణాలు

వమాజు మొత్తయొక్క రాజకీయార్థిక జీవితాన్ని కాపిస్తూ వ్యూహిక కారాన్ని చలాయించి మొనాపలియందే దశయే సామ్రాజ్యవాదం. జీవితంలోని ప్రతి భాగంపైన మొనాపలి అధికార చిహ్నాన్ని మనం చూడగలం. సామ్రాజ్యవాదము లోని ప్రధానమైన ఐదు లక్షణాలనుగూర్చి లెనిన్ ఈ క్రిందివాటిని చూపాడు.

1. అర్థిక జీవితంలో విపరీత ప్రధానాన్ని ప్రసరింపజేసే మొనాపలిసంస్థ లను నిర్మించి వాటి చేతులలో ఉత్పత్తి, కాపిటల్ కేంద్రీకరింప జేయుట.

2. బ్యాంకు కాపిటల్, పారిశ్రామిక కాపిటల్ లీనమై ‘పైనాన్ను కాపిటల్’ గా మారుట: దీని ఐలంకో కొలది ముది జడేషం చేతులలో నువదంతా కేంద్రీక రింపజరుగుట.

3. వరుకులు ఎగుమతి అయ్యేదానికి ఐదులు, కాపిటలే ప్రధానంగా ఎగు మతి కావటం.

4. ప్రపంచాన్నంతటినీ తడలో తాము నడుచుకొన్నట్టి అంతర్జాతీయ మొనాపలి సంస్థలు ఏర్పడటం.

5. ప్రధాన కాపిటలిస్టు దేశాల మధ్య ప్రపంచం విభాగింపబడటం పూర్తి యగుట.

“సామ్రాజ్యవాదం, సోషలిజంలో చీలికలు” అన్న మరో గ్రంథంలో తెలివ్ సామ్రాజ్యవాదాన్నిగూర్చి సూక్ష్మంగా ఈక్రింది విధంగా తెలియజేశాడు.

“కాపిటలిజం అభివృద్ధిలో సామ్రాజ్యవాదం ఒక చారిత్రక దశ. దాని ప్రత్యేకస్వభావం మూడు విధాల గా వుంటుంది. సామ్రాజ్యవాదం అంటే (1) మొనావలీ కాపిటలిజం (2) కడిలావస్తలో వున్న కాపిటలిజం (3) మడతావస్తలో వున్న కాపిటలిజం. వేచ్యగా పోడిచేసుకొనే వద్దకిపోయి, మొనావలీ వద్దకి రావటమే సామ్రాజ్యవాదము యొక్క “సారము”. ప్రధాన ఆర్థిక రక్షణం మొనావలీ వద్దకి ఆయిదు రూపాలలో ప్రత్యక్షమవుతుంది. (1) కార్టెల్స్, సిండికేట్స్, ట్రస్టు : ఉత్పత్తి విషరీకంగా కొరిదిమంది కాపిటలిస్టుల చేతులలో కేంద్రీకరింపబడుట వల్ల ఈ సంస్థలు స్థాపించబడటానికి కారణం. (2) పెద్ద బ్యాంకుల మొనావలీ అధికార స్థానం : ఆమెరికా, ప్రాన్సు, జర్మనీల ఆర్థిక జీవితాన్ని అంతటినీ 3, 4 మొనావలీ బ్యాంకులు కాపిస్తున్నవి. (3) ట్రస్టులవల్ల, కోడిక్వరుల ముతాలవల్ల ముగినరుకుల మూఁస్థానాన్ని కదింపబడటం (ఫైనాన్స్ కాపిటల్ అంటే బ్యాంకు కాపిటల్తో బిక్కుబొందిన మొనావలీ పారిశ్రామిక కాపిటల్). (4) అంతర్జాతీయ కార్టెల్స్ మధ్య ప్రవంచం (ఆర్థికంగా) వంచుకోబడటం ప్రారంభమైనది. ప్రవంచ మార్కెటునంతా స్వాధీనం చేసుకొని ‘సమాధాన పూర్వకంగా’ తమలోతాము వంచుకొనే యుద్ధాలు జరిగి పువర్విభజన జరిగేదాకా- “కార్టెల్స్ దాదాపు 100 వరకూ ఇప్పుడే వున్నవి. ఈ విధంగా ప్రవంచం ఆర్థికంగానూ, రాజకీయంగానూ వంచుకోబడటంతో బాటుగా వరుకుల బదులు కాపిటల్ ఎగుమతి కావటాకూడా ప్రత్యేక రక్షణమౌతుంది. (5) ప్రవంచం (వలస దేశాలుగా) వంచుకోబడటం పూర్తియౌతుంది.”

మొనావలీ సంస్థలప్రాబల్యం

కాపిటలిజం సూత్రాలలో ప్రధానమైనది. కాపిటల్ కేంద్రీకరణ, సమీకరణయని మనం చూశాము. కాపిటలిజం వృద్ధియైతేకొందీ చిన్న ఎత్తున జరిగే వరి శ్రమలన్నీ నశనమై పెద్ద పెద్ద సంస్థలుత్పన్నమౌతాయి. పోడిలో చిన్నసంస్థలు నశనమై పెద్దసంస్థలే నిలుస్తాయి. పెక్కికర్ వైపు అభివృద్ధిని పూర్తిగా వినియోగించుకొనుటవ్వరా పెద్ద సంస్థల స్థితికి రాగలుచున్నవి.

ఈ విధంగా పెద్దసంస్థలు మాత్రమేవిర్చి, కాపిటల్ చాలా ఎక్కువగా కొందిమంది చేతులలోనే కేంద్రీకరింపబడి, సమీకరింపబడి వున్నప్పుడు క్రమంగా మొనావలీ వద్దకి వస్తుంది. మొనావలీ అంటే కొన్ని వస్తువుల ఉత్పత్తిలో అత్యధిక భాగం హస్తగత చేసుకొన్న కొద్దిమంది కాపిటలిస్టులు ఏకం కావటం లేక ఒక అంగీకారానికి రావటం. ఆ విధంగా కాపిటలిస్టుల మధ్య బిక్కుక కుదురుటవల్ల చాలా ప్రయోజనాలువున్నవి. ఉత్పత్తి యంత్రంగాః అత్యధిక భాగంగాని తమ చేతులలో కేంద్రీకరింపబడి వుండటచే, ధరలను పెంచటం ద్వారా లాభాలను విషరీకంగా

వంపాదించగలుగారు. ఈవిధమైన మొనావరీలు ఉత్పత్తి అత్యధికభాగం కొంది
మంది చేతులలో కేంద్రీకరించబడి వున్నప్పుడే సాధ్యమౌతుంది.

ఒక దశాబ్దం ఆరంభంనాటికే ఉత్పత్తి బ్రహ్మాండమైన కొంది సంస్థల
చేతులలో కేంద్రీకరించబడి వుండటం చాలా కాపిటలిస్టు దేశాలలో వచ్చింది.
అక్కడక్కడా చిన్నచిన్న సంస్థలు వ్యర్థంగా ఉత్పత్తిగావిస్తూ వుండటం లేకపో-
లేదు. కాని ఉత్పత్తివక్రాన్ని తిప్పేదిమాత్రం బ్రహ్మాండమైన ప్యాక్టరీలు, సంస్థలు
మాత్రమే. ఇట్టివే వేలకొంది కార్మికలను వినియోగిస్తూ, ఉత్తమ యంత్రముల
నుపయోగిస్తూ విద్యుచ్ఛక్తితో హెచ్చుభాగాన్ని ఉపయోగిస్తూ వుండేవి. వివరీకమైన
సరుకుల మొత్తాన్ని ఉత్పత్తిచేస్తూ ఈ సంస్థలు ఎంతో వలుకుబడివి, ప్రభావాన్ని
కలిగివుండేవి. ఉదాహరణకు అమెరికా నాయుక్త రాష్ట్రాలలో మొత్తం ఉత్పత్తిలో
వగభాగం చాచావు మూడువేల సంస్థల చేతుల్లో కేంద్రీకరించబడి వున్నవి ఈ 1910
సంస్థలు మొత్తం సంస్థల సంఖ్యలో 1% మాత్రమే, అవగా 1% సంస్థల చేతులలో
మొత్తం ఉత్పత్తిలో 60%ను ఉత్పత్తిచేసే యితర 99% సంస్థలు, అక్కడక్కడా
చెడురుగా పడివుండే చిన్నసంస్థలు, ప్యాక్టరీలు.

క్రమంగా జాయింటుస్థాకు కంపెనీలు ఏర్పడసాగినవి. ఇంతకు పూర్వం
ప్యాక్టరీలు, సంస్థలు విడివిడిగా కాపిటలిస్టులవి. వాటిని వారు నడుపుతూవచ్చిన
లాభాన్ని వ్యంతజేతుల్లో వేసుకొనేవారు. కాని కొన్ని కొన్ని పరిశ్రమలు-రైల్వే
విశ్మాణం వగయిరా-ఒకరిద్దరు కాపిటలిస్టులవల్ల సాధ్యమయ్యేవిగావు. కీటింగను
జాయింటుస్థాకు కంపెనీలు వచ్చినవి. జాయింటుస్థాకు కంపెనీలడగా, చాలావంది
కాపిటలిస్టుల కాపిటల్ ఒకేమొత్తంగా చేర్చుకుంటుంది. కాపిటలిస్టులు ఎవరెంత
స్థాకును (కటారను) కలియున్నారో ఆ క్రమాన్నిబట్టి లాభాలు వంచిపెట్టుకుంటారు.
పేరుకు వాటావార్ల జనరల్ బాడీ నమూనేకం అన్ని ప్రవాస విషయాలపై విర్ణ
యిస్తుంది. కాని వాస్తవానికి పెద్దవాటావార్లే అన్ని విషయాలను విర్ణయించుతూ
వుంటారు. ఎవరికెంత స్థాకువున్నది. (వాటాటువున్నది) అన్న విషయాలనుబట్టి వారి
ఉట్లసంఖ్య వుంటుంది. కాబట్టి చిన్నవాటావార్లు ఏ విషయాలలోనూ అధికారాన్ని
కలిగియుండలేరు. వాటాలలో 30%, 40% వాటాలను గమక కొండిమంచి హస్తగతం
చేసుకుంటేదాని, వారే మొత్తం స్థాకు కంపెనీనంతటినీ పరిపాలించగలరు. కాబట్టి
చిన్నచిన్న కాపిటలిస్టుల కాపిటల్ కొంతవరకూ అపేను గుమాస్తాలు మున్నగు
మధ్యతరగతి ప్రజల, కార్మికుల ఆదాయసాము. దానంతట అదే పెద్ద కాపిటలిస్టు
లచే పరిపాలించబడటం ఈ స్థాకు కంపెనీలద్వారా జరుగుతుంది.

ఈనాటి కాపిటలిస్టు దేశాలలో పెద్ద పరిశ్రమలలో అత్యధిక భాగం
జాయింటు స్థాకు కంపెనీలుగానే వుంటున్నాయి. ఇంకొకవల్ల వివరీకమైన పెట్టుబడి
పెట్టుటకూ, భారీమత్తున ఉత్పత్తి సాధించుటకూ వీలగుచున్నది. ఒకరిద్దరు కాపిట

లిస్తులు సాగించలేని భారీ పరిశ్రమలు, రైల్వేలు, గడలు, ఉక్కు పరిశ్రమ, మోటారుకార్ల పరిశ్రమ, స్టీలురు, కంపెనీలు మున్నగునవి. జాయింటు స్టాకు కంపెనీలద్వారానే నిర్వహించడం సాధ్యమగుచున్నవి.

పరిశ్రమలను పెద్దవిజే నటా ద్వారా జాయింటు స్టాకు కంపెనీలు మొనా పరి కార్పొరేషన్లుకు దారి వేస్తున్నవి. మొట్టమొదటగా దిశవు పరిశ్రమలై వ మూలపరిశ్రమలు మొనాపరి సంస్థలుగా పరిణమిస్తాయి. ఈ మూలపరిశ్రమలలోనే భారీఎత్తున ఉత్పత్తి వేగంగా అభివృద్ధి బొందుతుంది. కాపిటల్ కేంద్రీకరణ కూడా వీటిలోనే ఎక్కువగా జరుగుతుంది. మానె గనుగలు, రాక్షాబొగ్గు గడలు, ఇనుము, గడలు, ఇనుము, ఉక్కు పరిశ్రమలు, ప్రతిదేశంలోనూ కొంది సంస్థల చేతులలో వసుకరించబడి వుంటాయి. ఈ బ్రహ్మాండమైన సంస్థలమధ్య బోటీ అతి తీవ్రంగా వుంటుంది. ఈ పరిశ్రమల మంది త్వరగా కాపిటల్ మ పరొక పరిశ్రమకు నెక్కిం టుటకు వీలుందదు, పెద్ద పెద్ద మంది మార్గంములమీద చలా కాపిటల్ వెచ్చించబడి వుంటుంది : గాన కాపిటల్ స్వేచ్ఛగా మారటకు వీలుపడదు. అందుచే అర్థిక వక్షోభం వస్తే దిశవు పరిశ్రమలే పెద్ద దెబ్బ తినగలవు. ఎందుచేతననగా సంక్షోభ కాలంలో, యంత్రాలకు, యనుముకు, బొగ్గు నగై రాలకు దీమాందు పూర్తిగా పడి బోతుంది. ఏ పరిశ్రమలో ఉత్పత్తి దెబ్బ తగిలినా అదెల్పు దిశవు పరిశ్రమలకుకూడా తగులుతుంది : కోట్ల కాపిటల్ గలపరిశ్రమలు మూలబడతాయి. కాపిటల్ ఎక్కువగా కేంద్రీకరించబడటచే దిశవు పరిశ్రమలే మొట్టమొకగా మొనాపరి సంస్థలుగా తయారౌతాయి. క్రమంగా చిన్న పరిశ్రమలు, అహార వస్తువులను ఉత్పత్తిజేసే సంస్థలకూడా మొనాపరించే అక్రమించబడతాయి.

కార్టెల్లు, సిండికేట్లు, ట్రస్టులు

కాపిటలిస్టు సంఘాలు అనేక రూపాలలో వుంటాయి. మొదట్లో లాభాలను వంచుకుంటావితై ధరలనుగూర్చి తాత్కాలిక ఒడంబడికలను గావించుకుంటాయి. ఇవే క్రమంగా దీర్ఘకాలపు ఒడంబడికలకు దారితీస్తాయి.

ఒకే పరిశ్రమకు సంబంధించిన వివిధసంస్థలు ధరలను ఒక ప్రమాణానికి తగ్గించుకూడవని తమలో తాము ఒడంబడికకు వస్తాయి. సంస్థలు విడివిడిగానే వుంటాయి. వేటి లాభాలు వాటివే, కాని బోటీవది ధరల మట్టమును తగ్గించకుండా మాత్రం ఇవి ఒడంబడికలను కుదుర్చుకుంటాయి. ఇట్టివాటిని కార్టెల్లు అని అంటాము.

కొన్ని సంస్థలు ఇంకా ఎక్కువ తో స్థిని ఏర్పర్చుకుంటాయి. అవి కొనే ముడి సరుకులలోను, తయారుచేసి అమ్మే సరుకులలోను జాయింటుగా వ్యాపారం జేస్తాయి. వుత్పత్తివేచిది దానిదే. కాని ముడిసరుకులు, అమ్మకంవిషయంలో మాత్రం జాయింటు సంస్థద్వారా వ్యాపారం జరుగుతుంది. ఇట్టివాటిని సిండికేట్లు అని అంటాము.

సిండికేటులోని సభ్యత్వం వున్న ప్రతి సంస్థా స్వయంగా ఉత్పత్తిగావించినా, ఎంత ఉత్పత్తి గావించాలో ప్రతి సంస్థకూ కోటా సిండికేటుచే విర్ణయింపబడుతుంది.

బ్రష్టులో ఈ జోస్తి ఇంకా అధికమౌతుంది. విడివిడిగా వుండే వివిధ సంస్థలూ “పూర్తిగా కలిసిపోతాయి” సంస్థల యజమానులు బ్రష్టులో వాటాదార్లు అవుతారు. బ్రష్టులో భాగస్వాములయిన వివిధ సంస్థల వ్యవహారాలన్నీ జనరల్ మేనేజిమెంటుద్వారా జరుగుతూ వుంటాయి.

వివిధ పరిశ్రమల కలయిక : సూటిగా పెరుగుట

వివిధ పరిశ్రమలు ఉత్పత్తి క్రమంలో ఏదో విధంగా లీనమైపోవటం అంతకంతకూ వృద్ధియౌతుంది. ఉదాహరణకు : లోహ పరిశోధన పరిశ్రమ, దానికి రాక్షసబొగ్గునూ, వంటబొగ్గునూ సప్లయిచేసే బొగ్గుగనుల పరిశ్రమలో లీనమైపోవచ్చు. ఈ రెండింటితోనూ, మోటార్లు మున్నగు అవిరి యంత్రములు ఉత్పత్తి కాబడే యంత్ర పరిశ్రమతో కలిసిపోవచ్చు. ఈ విధంగా వివిధ పరిశ్రమలు కలవటాన్ని “నిలువు కలయిక” (Vertical combination) అని అంటాము.

గుత్త సంస్థల ఏర్పాటుతో అనేకమంది కాపిటిస్తులు ఐక్య సంస్థలలో జేరుటకు పురికొల్పబడతారు. ఉదాహరణకు : బొగ్గుగనుల పరిశ్రమల సిండికేటు ఏర్పడి రాక్షసిబొగ్గు, వంటబొగ్గు ధరలు పెంచబడ్డవనుకుందాము. లోహపరిశోధన పరిశ్రమకు ఈ రెండు నరకులు అమితంగా కావాలి. కాబట్టి లోహ పరిశోధన పరిశ్రమల యజమానులలో చాలామంది తమ స్వంత బొగ్గుగనులుండాలని కోరుతారు. స్వంత గనులుగనుక వుంటే బొగ్గు సిండికేటుకు హెచ్చుధర ఇచ్చుకోనక్కరలేదు. తామూ విపరీత లాభాలను సంపాదించవచ్చును.

కార్పొరేషన్లు

సంస్థలలో జాయింటు స్టాకు కంపెనీల రూపంవచ్చిన విమృట వివిధ పరిశ్రమల మధ్య దోస్తి, కలయిక ఏదోవిధంగా వృద్ధియౌతుంది. ఒక పరిశ్రమ మరో పరిశ్రమతో, ఆ పరిశ్రమ మరోదానితో ఈ విధంగా చాలా పరిశ్రమలకు లంకె ఏర్పడుతుంది. బ్యాంకుల సంబంధం, జోక్యం ఎక్కువ కావడంతో పరిశ్రమల ముఠాల మధ్యనే లంకె ఎక్కువౌతుంది.

కొంతమంది బలవంతులైన కాపిటలిస్టుల ముఠా ఇతర పరిశ్రమలలో చాలా వాటాలను కొనివేసే సందర్భాలను చూడవలసి యుంటుంది. మొత్తం వాటాలలో 30% 40% వాటాలుంటే చాలు. ఆ పరిశ్రమను తన అదుపు ఆజ్ఞలలో వుంచుకోవచ్చునని చూస్తాము. ఈ విధంగా ఒక పరిశ్రమను తన అదుపులో వుంచుకొనడానికై వాటాలను వుంచుకొనటాన్ని “కంట్రోలింగు ఇంటరెస్టు” అని అంటాము. ఈ విధమైన కంట్రోలింగు ఇంటరెస్టును కలిగి వుండటంద్వారా కాపిటలిస్టు ముఠా ఒక కంపెనీ స్టాకు తర్వాత మరొక కంపెనీ స్టాకును తన పలుకుబడిలోకి తెచ్చు

కుంటూ వుంటుంది. ఈ విధంగా అనేక పరిశ్రమలపై అధికారాన్ని కలిగివుండే కాపిటలిస్టులను “పారిశ్రామిక రాజులు” అంటాము. ఇట్టి పారిశ్రామిక రాజులు పలుకుబడిలోనికి విడివిడిగావుండే పరిశ్రమలన్నీ రావటం అనేక విధాలుగా జరుగుతూ వుంటుంది. ఈ విధంగా ఆర్థికరీత్యా వివిధ పరిశ్రమలు ఒకదానిపై ఒకటి ఆధారపడి లంకెగా ఏర్పడటాన్ని “ఏక సంఘీకృతం” కావటం అని అంటాము. ఇట్టి గ్రూపులను “కార్పొరేషన్లు” అని అంటాము.

గుత్త వ్యాపారము మొదటి; పోటీ

స్వేచ్ఛగా పోటీపడటం పోయి, కాపిటలిస్టులు గుత్తసంస్థలు ఏర్పడటం సామ్రాజ్యవాద శకంలోని ప్రవచన గుణము. మార్క్సుకూడా స్వేచ్ఛ పోటీపద్ధతి పోయి గుత్త వ్యాపార పద్ధతి వస్తుందని తెలియజేశాడు. కాని గుత్త వ్యాపారం స్వేచ్ఛా వ్యాపారాన్ని, స్వేచ్ఛాపోటీని నాశనంగావిస్తుంది. ఒక సరుకుయొక్క మొత్తం ఉత్పత్తిపై కంట్రోలును సంపాదించ గుత్తసంస్థ ప్రయత్నిస్తుంది. ఈ విధంగా గుత్తాధికారులు ఏర్పడటంవల్ల అశేష శ్రామిక జనసామాన్యమును మరింత దోచుకోవటంద్వారా కాపిటలిస్టుకు తమలాభాలను పెంచుకొనుటకు లెక్కలేనన్ని అవకాశాలు ఏర్పడగలవు.

గుత్త సంస్థలు ఏర్పడటం మూలకంగా కాపిటలిస్టుల మధ్య పోటీ తగ్గదు సరికదా మరింత తీవ్రమవుతుంది. స్వేచ్ఛ పోటీ పద్ధతిలో ప్రత్యేక కాపిటలిస్టులు పోటీపడటం పోయి కాపిటలిస్టు సంఘాలకు సంఘాలే, ముఠాలకు ముఠాలే పోరాటం లోకి ప్రవేశించుతాయి. తమతోజేరక తిరుగుబాటు చేసిన సంస్థలను (వీటినే బొగరు బోతు సంస్థ అంటారు) నాశనంజేయ గుత్త సంస్థలు తీవ్రంగా ప్రయత్నించుతాయి. ఈ పోరాటాలలో అన్నిరకాల కుచ్చికాలూ ఉపయోగించబడుతాయి. అఖరుకు ఎదిరి సంస్థకు క్రింద గోతులు త్రవ్వి దానిని కూల్చివేస్తానికికూడా గుత్తసంస్థలు వెరవవు. ఇంతేగాక, ఒక గుత్తసంస్థ తన సరుకు ధరను పెంచినదంటే దాని సరుకును ఉపయోగించే లేక కొనే ఇతర పరిశ్రమలన్నీ దానిపైకి తగువుకు వస్తాయి. లేదా ఈ సరుకుకు బదులు మరొకసరుకును వాడటం మొదలుపెట్టుతాయి. ఉదాహరణకు: బొగ్గుగనుల గుత్తసంస్థ బొగ్గుధర పెంచినదనుకొందాము. వెంటనే రాక్షసబొగ్గును, వంటబొగ్గును ఉపయోగించే పరిశ్రమలు తమ సొంతానికి గనులను సంపాదించు కొనుటకు ప్రయత్నిస్తాయి. లేదా బొగ్గుబదులు నూనె, ఊక, వంటచెరకు మున్నగు వాటి నువయోగిస్తాయి. లేదా ఎలక్ట్రిసిటీని ఉపయోగించ మొదలిడుతాయి. ఈ విధంగా వివిధ పరిశ్రమల మధ్య చావు బ్రతుకుల పోరాటం ప్రారంభమవుతుంది. పరిశ్రమలు కేంద్రీకరింపబడినకొలదీ గుత్తవ్యాపారబలం వృద్ధియౌతుంది. కాపిటలిస్టుల అంతర్యుద్ధం విజృంభించుతుంది.

గుత్తసంస్థల మధ్యనేకాదు, గుత్త సంస్థలలోకూడా తీవ్ర పోరాటం ప్రారంభమౌతుంది నిన్న మొన్నటివరకూ పోటీయపడి ఈ రోజున కార్డెల్లు, సిండికేట్లు, ట్రస్టులు మున్నగువాటిలో భాగస్వాములుగా జేరినా, ఎవరికివారే లాభాలెక్కువ

సంపాదించాలని చూస్తారు. ఇందుకై చాటుమాటు పద్ధతులెన్నో అవలంబించబడతాయి; ఎప్పుడోగాని ఈ రహస్య పోరాటం బయటపడదు.

కాబట్టి పోటీనుండి గుత్తవ్యాపార పద్ధతులు ఉత్పన్నమగుటయేగాక, “గుత్తవ్యాపార పద్ధతులలోగూడా బహు తీవ్రమైనట్టి, దీర్ఘమైనట్టి పోటీ ఏర్పడటం చూడగలము.”

“కాపిటలిజంయొక్క, సామాన్యంగా నరుకుల ఉత్పత్తి విధానంయొక్క మూలగుణం పోటీ. గుత్తవ్యాపారం స్వేచ్ఛ పోటీ; పూర్తిగా వ్యతిరేకం. కాని మన కళ్ళెదుటే స్వేచ్ఛ పోటీ గుత్తవ్యాపారం పద్ధతిలోకి మారటంజరిగింది. చిన్న చిన్న పరిశ్రమలు పోయి భారీపరిశ్రమలు రావటం, ఇవిపోయి బ్రహ్మాండమైన పారిశ్రామిక సంస్థలురావటం; ఇందుమూలంగా కాపిటల్, ఉత్పత్తి కేంద్రీకరింపబడటం జరిగింది. కార్టెల్లు, సిండికేట్లు, ట్రస్టులు వీటిలో కోట్లకొలది వ్యాపారం గావించే ఏ పది, పన్నెండు బ్యాంకులో ఏకంకావటం, వీటి అన్నిటి మూలకంగా గుత్త వ్యాపారం ఏర్పడుతుంది. స్వేచ్ఛ పోటీ పద్ధతినుండి గుత్తవ్యాపారం పద్ధతి వచ్చినా, మొదటిదానిని రెండవది పూర్తిగా రద్దుగావించదు. రెండూ తోడుగా జరుగుతూ వుంటాయి. ఇందువల్ల ఎన్నో తగాదాలకు, ఘర్షణలకు, విరోధాలకు దారి ఏర్పడుతుంది.” *

గుత్త వ్యాపారపు కాపిటలిజమే సామ్రాజ్యవాదం

స్వేచ్ఛ పోటీ పద్ధతినుండి ఉత్పన్నమై, దానిని రద్దుగావించకుండా, దానిని మరింత తీవ్రంజేసే గుత్తవ్యాపారం సామ్రాజ్యవాదం యొక్క ప్రప్రధాన గుణం అని లెనిన్ నొక్కినొక్కి తెలియజేశాడు. సామ్రాజ్యవాదమంటేనే గుత్త వ్యాపారపు కాపిటలిజం. కాపిటల్ యొక్క ఆఖరు దశయే సామ్రాజ్యవాదమని లెనిన్ తెలియజేశాడు ఈ విధంగా స్వేచ్ఛపోటీ పద్ధతిబదులు గుత్తవ్యాపార పద్ధతి రావటమే సామ్రాజ్యవాదం. సామ్రాజ్యవాదం కాపిటలిజంలో ఒక ప్రత్యేక దశయని తెలియజేస్తూ లెనిన్ ఈ క్రిందివిధంగా వ్రాశాడు:

సామ్రాజ్యవాదాన్ని సూక్ష్మరూపంలో వివరించాలంటే, కాపిటలిజం యొక్క గుత్తవ్యాపార పద్ధతి దశ అని చెప్పవచ్చును. అంటే, ఈసరికి పారిశ్రామిక కుల ఐక్య గుత్తసంస్థలతో బ్యాంకు గుత్తసంస్థలు లీనంగావటం ఒకవైపు, ఖాళీగా వున్న వలస దేశాలను ఆక్రమించుకోవటం పూర్తిఅయి, ప్రపంచ కాపిటలిస్టు దేశాల మధ్య పంచుకోవటం పూర్తిఅయి, ఆ వలసదేశాలపై గుత్త అధికారాన్ని చలాయించటం మరోవైపున జరుగుతుంది.

మరోచోట లెనిన్ ఇట్లా వ్రాశాడు :

“సామ్రాజ్యవాదమంటే (ఫైనాన్సు కాపిటల్ శక్తం అనవచ్చు. మాటల

* “సామ్రాజ్యవాదం కాపిటలిజం” లెనిన్ గ్రంథంనుండి.

కొరకై దెబ్బలాడ నక్కరలేదు.) అర్థిక శాస్త్రరీత్యా, కాపిటలిజంయొక్క ఉచ్ఛదశ ఈ దశలో ఉత్పత్తి ఎంత భారీగా జరుగుతుందంటే “వ్వేచ్చా పోటీపద్ధతికి బదులుగా గుత్త వ్యాపారపద్ధతి వస్తుంది.” సామ్రాజ్యవాదంయొక్క అర్థికసారం ఇదే. బ్రిష్టులు, సిండికేట్లు వగైరాలద్వారాను, బ్రిహ్మాండమైన బ్యాంకుల సర్వశక్తిత్వము ద్వారాను, ముడిసరుకుల మూలస్థానములను కాజేయటంద్వారాను, బ్యాంకు కాపిటల్ సమీకరణ వగైరాల ద్వారాను గుత్తవ్యాపారం దోతక్యమౌతోంది. అసలు విషయమేమిటంటే అర్థికరీత్యా గుత్తవ్యాపారం పద్ధతిప్రబలుతుంది ” *

సామ్రాజ్యవాదమును గూర్చిన విమర్శనలో లెవిన్ సిద్ధాంతములకు సోషల్ డెమోక్రాటు సిద్ధాంత కర్తయైన హెల్ఫర్డింగు సిద్ధాంతములెలకు ఇక్కడనే ప్రధానమైన భేదం కన్పిస్తుంది. కాపిటలిజంలో అంతకంతకూవచ్చే మార్పులను హెల్ఫర్డింగు గుర్తించాడు. అతడు చూచేదల్లా, మారకంలో అందులోనూ ముఖ్యంగా ఆరువు పద్ధతిలోనూ, బాంకింగు రంగంలోనూవచ్చే మార్పులను మాత్రమే. ఈ విధంగా మార్క్సు సిద్ధాంతాలను తారుమారు చేస్తాడు. పుత్పత్తి పద్ధతియే ప్రప్రధానమైనదనీ, బాధ్యవిధిీతయనీ గుర్తించక, చలామణీయే అన్నిటికన్న ముఖ్యంఅని వాదిస్తాడు. ఈజబ్బు సోషల్ డెమోక్రట్ల కందరకూపున్నదే. ఈవిధంగా మారకాన్నిగూర్చిన దృక్పథంవల్లనే దీవితోబాటుగా ధనాన్నిగూర్చి, విలువనుగూర్చి, అర్థికసంక్షోభములగూర్చిపున్న తప్పుడు అభిప్రాయములవల్లనే హెల్ఫర్డింగుప్రథమ ప్రపంచయుద్ధానికి పూర్వమే పప్పులోకాయవేసి, అవకాశవాదంలో పూర్తిగా దిగబడి పోయాడు. దేశంలోని ప్రధానమైన 5, 6 బెల్లెన్ బ్యాంకులనుగనుక స్వాధీనం జేసుకొన్నట్లయితే దేశాన్నంతటినీ స్వాధీనం జేసుకోవచ్చునన్నంత చురుకైనగా విప్లవాన్నిగూర్చి హెల్ఫర్డింగ్ యుద్ధానికి పూర్వం చెపుతూ వుండేవాడు. ఈవిధంగా సమస్యను చూపటమంటే, శ్రామికవర్గ విప్లవప్రాధాన్యతను కాపిటలిస్టులతో ఎంత తీవ్రంగా పోరాడలో, పరిపాలనాయంత్రాన్ని స్వాధీనం చేసుకొని శ్రామికవర్గ నియంతృత్వాన్ని ఎట్లా ఏర్పర్చాలో పుత్పత్తివి ఎట్లు అదుపులో వుంచుకోవలో ఈ విషయాలనన్నిటినీ హెల్ఫర్డింగు నిరసిస్తున్నాడన్నమాట. విప్లవానంతరం అడుగడుగుకూ శ్రామికవర్గం కాపిటలిస్టుల తీవ్రప్రతిఘటన నెదుర్కోవలసి వుంటుందనే విషయాన్నికూడా హెల్ఫర్డింగు సిద్ధాంతాలు గుర్తించుటలేదు. ప్రథమ ప్రపంచయుద్ధానంతరం హెల్ఫర్డింగు పూర్తిగా ద్రోహియైపోయి, ‘సంఘటిత కాపిటలిజం’ అనేసిద్ధాంతాన్ని లేవదీశాడు. మారకాన్నిగూర్చిన దృక్పథం పర్యవసానంగానే ఈ ‘సంఘటిత కాపిటలిజం’ సిద్ధాంతం బయలుదేరింది. ఈ సిద్ధాంతాన్నిగూర్చి ముందు ముందు వివరంగా విమర్శన చేయగలము.

* “సామ్రాజ్యవాద అర్థికవాదము” అనే లెవిన్ గ్రంథం నుండి.

ప్రధాన కాపిటలిస్టు దేశాలలో గుత్తసంస్థలు

అమెరికాలో గుత్తసంస్థలు విపరీత వేగంతో విస్తరించినవి. అందుచేతనే అమెరికాను “బ్రష్టులదేశం” అని అంటారు. వుత్పత్తిలో అత్యధికభాగం ఈ గుత్త సంస్థల చేతులలోనే వున్నది. మొత్తం నూనెవుత్పత్తిలో 95% ఈ నూనె గుత్త సంస్థల చేతులలోనేవున్నది. 1882లో 5% లాభంవచ్చేది. 1900 నాటికి ఈబ్రష్టులకు 42% లాభం వస్తున్నది. కెమికల్ బ్రష్టుల చేతులలో 81%, సీసంబ్రష్టుల చేతులలో 85% ఈవిధంగా బ్రష్టుల చేతులలో వుత్పత్తిలో అత్యధికభాగం సమీకరించబడి వుంది. ప్రపంచంలో గొప్ప కాపిటలిస్టు సంస్థలలో యునైటెడ్ స్టేట్స్ కార్పొరేషన్ ఒకటి. 1902లో దీని క్రిందవుండే కాపిటల్ 150 కోట్లదారల్లు. ఈకాపిటల్ 1929 నాటికి 250 కోట్ల దారల్లకు పెరిగింది; మొత్తం 147 పరిశ్రమాగారాలు దీనిక్రిందవున్నవి. అర్థిక సంక్షోభ కాలంవరకూ ఈకార్పొరేషన్ యేడాదికి 1 కోటి 60 లక్షల టన్నుల ముడియినుమును 2 కోట్లటన్నుల ఉక్కును, అనగా ఈరోహాల మొత్తం వుత్పత్తిలో 40%ను వుత్పత్తి జేస్తూవుంది. 2,76,000 మంది దీనిలో వియోగింపబడివున్నారు. అమెరికన్ టెలిగ్రాఫ్, టెలిఫోన్ కంపెనీలోకూడా ఇంత సంఖ్యయే వియోగింపబడివున్నది. దేశం మొత్తముమీదవున్న టెలిగ్రాఫ్, టెలిఫోను సంబంధాలలో 80%-85% వరకూ ఈ కార్పొరేషను చేతులలో వున్నవి. బ్రహ్మాండమైన ఫిబ్రష్టుల చేతులలో దేశంమొత్తం ఉక్కువుత్పత్తిలో 3/4వంతులు వుత్పత్తి కేంద్రీకరింపబడివున్నది. ఎలక్ట్రికల్ పరిశ్రమలో జనరల్ ఎలక్ట్రికల్ కంపెనీ అనే ఒక్క బ్రష్టు ఎంతో ప్రాధాన్యతను వహిస్తున్నది. వంశదార, పొగాకు పరిశ్రమలలో 80% ఆయా పరిశ్రమల బ్రష్టుల చేతులలో వున్నది.

అమెరికన్ నూనె బ్రష్టుకు 100 కోట్ల దారల్లకుపైగా కాపిటల్ వున్నది. ఆటోమోటైల్ (చలన యంత్రాలు) పరిశ్రమలో దాదాపు 20 కంపెనీలున్నవి. వీటిలో 5 పెద్ద కంపెనీల చేతులలో మొత్తం పరిశ్రమలో 3/4 వంతులు వున్నవి. ఈ 5 పెద్ద కంపెనీలలోనూ రెండు మరీపెద్దవి. వీరిమధ్య చాలా దారుణమైన పోరాటం జరుగుతూ వున్నది. ఒకటి ఫోర్డ్ కంపెనీ, రెండవది జనరల్ మోటార్స్ కంపెనీ. ఫోర్డ్ కంపెనీ కాపిటల్ 100 కోట్ల దారల్లు; జనరల్ మోటార్స్ 150 కోట్ల దారల్లు. 1928 లో ఆటోమోటైల్ యంత్రాల నమ్మటం ద్వారా జనరల్ మోటార్స్ ఆదాయం 100 కోట్ల దారల్లు; ఫోర్డ్ ఆదాయం 75 కోట్ల దారల్లు. వీరి వికర లాభం జనరల్ మోటార్స్ కు 18 కోట్లు, ఫోర్డ్ కు 10 కోట్లు.

అమెరికాలో అల్లదిల్లిగా అల్లకొనివున్న రైల్వేరోడ్లన్నీ కొలదిమంది కుబేరులవి. 1927లో మార్గన్ బ్యాంకింగుముతా చేతులలో 22,000 మైళ్ళ రైల్వే రైలువుంది. దీని విలువ 300 కోట్ల దారల్లు.

అమెరికన్ బ్యాంకులకు పరిశ్రమలలో చాలా ఎక్కువ సన్నిహితత్వం

వుంది. బ్యాంకులకంట్రోలులో చాలా పరిశ్రమలువున్నవి. ఒక్కమోర్గన్ బాంకింగు ముఠా కంట్రోలులోనే 7,400 కోట్లదాంట్ల కాపిటల్ గలిగిన పరిశ్రమలున్నవి.

ఆర్థిక సంక్షోభం దెబ్బతో బ్రహ్మాండమైన బ్రష్టులుకూడా బీటలువారి పగిలిపోగలవు. ఫోర్డు కంపెనీ ఉదాహరణయే చాలును. 1929 ఆర్థిక సంక్షోభానికి ముందు 1,20,000మంది ఫోర్డు పరిశ్రమాగారాలలో వియోగింపబడితే, 1932లో 15,000 మంది మాత్రమే వియోగింపబడ్డారు. ఇకర గుత్త సంస్థలుకూడా ఇట్టిపరిస్థితిలోనే వున్నవి. క్రూగర్ అగ్నిపెట్టెలబ్రష్టువంటి బ్రహ్మాండమైన సంస్థలెన్నో దివాళా తీసినవి. సోవియటు యూనియన్ వ్యవహారాలలో జోక్యంకల్గించుకోవాలని వదరే డెటర్మింగువంటి బ్రిటిషు నూనె పారిశ్రామికరాజు ఎప్పుడూ చిక్కులలో పడుతూనే వుంటాడు.

జర్మనీలో ప్రథమయుద్ధానికి పూర్వం స్టీర్ (ఉక్కు) యూనియన్ చేతులలో మొత్తం ఉక్కు ఉత్పత్తిలో 8/10 వంతులు వుండేది. జర్మనీలోకెల్ల భాగ్యవంతమైన రైన్ లాండు ప్రాంతం బొగ్గుగనులలో 87% (తర్వాత 95%) వరకూ బొగ్గు పరిశ్రమ రైనిష్, వెస్టు ఫాలియన్ కోల్ సిండికేటు కంట్రోలులో వుండేది. ప్రథమ ప్రపంచ యుద్ధానంతరం జర్మనీలో స్టిన్నిస్ కార్పొరేషన్ చాలా ప్రాముఖ్యత వహించినది. యుద్ధపుసరాలకు నష్టయిగావించటంమూలకంగా స్టిన్నిస్ విశేషలాభాలు గడించాడు. యుద్ధానంతరం మార్కు * లో ఇన్ ఫ్లేషన్ (నోట్లముమ్మరం) వచ్చింది. దీనితో దాదాపు ఊరికేనన్నట్లుగా స్టిన్నిస్ అనేక పారిశ్రామిక సంస్థలను కొనివేళాడు. బొగ్గుగనులు, ఎలక్ట్రిక్ నష్టయి పాక్షరీలు, టెలిగ్రాఫ్ ఏజన్సీలు, బ్యాంకులు, కాగితం మిల్లులు, ఓడలరైనులు, రోహ వరిశోధన పరిశ్రమలు, వార్తాపత్రికలు ఇవి అవి యననేల: అనేక ప్రధాన పరిశ్రమలను కొనివేళాడు. మార్కు విలువ ఎప్పుడైతే విలకడ జేయబడిందో ఈ బ్రహ్మాండమైన సంస్థ లక్షలకొలది కాపిటలను వియోగించే సంస్థ కాస్తా దివాళాతీసింది.

ప్రథమ ప్రపంచ యుద్ధానంతరం జర్మనీలో గుత్తనంస్థలు కేంద్రీకరణమరీ వేగంగా జరిగింది. 1928 నాటికి స్టాక్ కంపెనీలలో 2/3 వంతులు కార్పొరేషన్లుగా ఐక్యమైనవి. దాదాపు అదే సమయానికి రెండు బ్రహ్మాండమైన బ్రష్టులు - కెమికల్ బ్రష్టు, ఉక్కు బ్రష్టు - ఏర్పడినవి. కెమికల్ బ్రష్టు కంట్రోలులో 120 కోట్లమార్కులు ఉన్నవి. మొత్తందేశంలోవున్న రంగుల పరిశ్రమలో 80% నత్రజని ఉత్పత్తిలో 72% ఈ బ్రష్టు చేతులలో వున్నవి. ఉక్కు బ్రష్టు కాపిటలు 80 కోట్ల మార్కులు. ఆర్థిక సంక్షోభంవరకూ దీనిక్రింద 1,50,000 మంది పని

* మార్కు జర్మనునాణేం. ప్రథమ ప్రపంచ యుద్ధానంతరం ఇన్ ఫ్లేషన్ రోజులలో మార్కుల విలువ విపరీతంగా పడిపోయింది. మార్కునోటు, అనోటు అచ్చువేయబడ్డ కాగితం విలువకన్న చవుకయై పోయింది. (అనువాదకుడు)

జేస్తూ వుండేవారు. జర్మనీ మొత్తంలో వుత్పత్తి ఆయ్యే ముడిఇనుము; ఉక్కులో నగం ఈ బ్రష్టు యే వుత్పత్తి గావిస్తున్నది.

ఇదేపరిణామాన్ని సరిగ్గా ఇతర కాపిటలిస్టు దేశాలలోకూడా చూడగలం. ఇంగ్లాండు, జపాను, ప్రాన్సు, ఇటలీ, ఆరుకు స్వీడన్, బెల్జియం మున్నగు చిన్న కాపిటలిస్టు దేశాలలోకూడా కొందిమంది దైరక్టర్లే నడపబడే కొద్ది సంఖ్యగల బ్రహ్మాండమైన బ్రష్టుల చేతులలో ఆర్థికంపై కంట్రోలు కేంద్రీకరింపబడి వున్నది.

జారుకాలంనాటి రష్యాలోకూడా గుత్తసంస్థల ప్రాబల్యం చాలా హెచ్చుగా వుండేది. దోనెట్సు బేసిన్లో వుత్పత్తి ఆయ్యే రాక్షసి బాగులో నగావికిపైగా ప్రాడుగల్ సిండికేటు చేతులలో వుండేది. దేశం మొత్తంమీద జరిగే ఇనుము వ్యాపారంలో 90% కుపైగా ప్రోడామెట్ సిండికేటు చేతులలోవుండేది. మొట్ట మొదటగా స్థాపింపబడిన సిండికేట్లలో పంచదార సిండికేటు ఒకటి.

ఫై నా న్సు కా పి ట ల్

సామ్రాజ్యవాద కాలంలో బ్యాంకులు వహించే నూతన పాత్రతో గుత్త సంస్థల పలుకుబడి, ప్రాముఖ్యత చాలా ఎక్కువ విస్తరించుతుంది. బ్యాంకులు మొట్ట మొదటగా ఒకరినుండి ఒకరు ఇచ్చిపుచ్చుకునేదానికి సాధనంగా వుండేవి క్రమంగా ఇవి ఋణములీయటం ప్రారంభించినవి. తత్కాలికంగా తాము ఉపయోగించని కాపి టల్ ను కొందరు కాపిటలిస్టులు బ్యాంకులలో దాచుకొంటారు. ఈ కాపిటల్ ను ఆ సమయంలో ఆవుసరంగా కోరుచున్న మరొకొందరు కాపిటలిస్టులకు బ్యాంకు ఋణమిస్తుంది. ఇంతేగాక, ఇతరుల ఆదాయాలనుకూడా వసూలు చేసుకొనివచ్చి కాపిటలిస్టులకు అప్పులవిస్తుంది.

కాపిటలిజం వృద్ధియైనకొలది, పరిశ్రమలవలెనే కూడా ఐక్యమై వాటి వ్యాపారాన్ని ఎక్కువగా వృద్ధిబొందించగలవు. వాటి కాపిటల్ బ్రహ్మాండంగా పెరుగుతుంది. ఇందులో అత్యధికభాగం ఇతరులదే కాని బ్యాంకు సొంత కాపిటల్, కూడా త్వరత్వరగా పెరుగుతుంది చిన్నచిన్న బ్యాంకులు పెద్ద బ్యాంకులచే మ్రింగి వేయబడును. ఈవిధంగా బ్యాంకులసంఖ్య తగ్గుతుంది. సంఖ్య తగ్గటమేగాక సైజుగావి, కాపిటల్ పరిమాణంగావి అమితంగా పెరుగుతుంది ఒక్కచిన్న ఉదాహరణనుబట్టి దీనిని తెలుసుకొనవచ్చును 1890 నుండి 1912 నాటికి ఇంగ్లాండులోవున్న బ్యాంకులు 104 నుండి 44 కు తగ్గినవి కాని ఇదేసమయంలో బ్యాంకు కాపిటల్ £ 43 కోట్లనుండి £ 83 కోట్లకు పెరిగింది * ఇంత పెద్ద మొత్తాన్ని కాపిటల్ గా కలిగిన తర్వాత చిన్న చిన్న పరిశ్రమదారులకు స్వల్పకాల వాయిదాలపై అప్పులివ్వటంతో సరిపోదు. కాపిటలు పూర్తిగావినియోగింపబడాలంటే,

* £ అనగా పౌను స్టెర్లింగుకు గుర్తు. పౌను స్టెర్లింగు ఇంగ్లీషు నాణెము, ప్రస్తుతం రు. 13-6-4 లు ఒక పౌను స్టెర్లింగు. (అనువాదము)

“బాంకులు పరిశ్రమలతో ఇంకా సన్నిహితత్వాన్ని ఏర్పర్చుకోవాలి” కాబట్టి వుత్పత్తిని పెంచుకుంటానికి దీర్ఘకాల వాయిదాలపై అప్పుల నివ్వటంద్వారా బాంకులు పరిశ్రమలలో కొంత పెట్టుబడిపెట్టి ప్రారంభించును

పరిశ్రమలలో బ్యాంకులు పెట్టుబడి పెట్టుటకు జాయింటు స్టాకుకంపెనీల విర్మాణం వీలు కలుగజేస్తుంది. బ్యాంకులు చేయవలసిందల్లా స్టాకుకంపెనీ వాటాల్లో కొన్ని వాటాలను కొనటమే. మొత్తం స్టాకులో 1/3 వంతు గనుక కంట్లోలులోనికి తెచ్చుకున్నట్లయితే మొత్తం కంపెనీలపై పెత్తనాన్ని చలాయించవచ్చును. ఈ విధంగా బ్యాంకులు, పరిశ్రమల మధ్య లంకెనేర్పరచడానికి జాయింటు స్టాకు కంపెనీలు బాగా ఉపయోగపడగలవు. అదేవిధంగా జాయింటు స్టాకు కంపెనీలు అభివృద్ధి ఆగుటకూ, ప్రయివేటు యజమానుల స్వంతంగావుండే పరిశ్రమలు (కొత్త సూత్రాలపై) పునర్నిర్మింపబడుటకూ, కొత్త స్టాకు కంపెనీలు ఏర్పడుటకూ బ్యాంకులు సహాయపడగలవు. వాటాలను కొనడం, అమ్మటం బ్యాంకులద్వారానే జరగటం అంతకంతకూ ఎక్కువౌతుంది.

బ్యాంకింగులో కేంద్రీకరణ, సమీకరణాల సూత్రం మరింత స్పృహంగం కన్పిస్తుంది. పెద్ద కాపిటలిస్టు దేశాలలో బ్యాంకుల వరుసనంతటినీ ఏ నాల్గు, ఐదు పెద్ద బ్యాంకులో కంట్లోలు చేస్తాయి తక్కిన చిన్నచిన్న బ్యాంకుల స్వాతంత్ర్యం నామమాత్రమైనదే అవన్నీ ఈ పెద్ద బ్యాంకులకు తైనాతీలుగా వుండేవే; లేదా అవి చాలా స్వల్ప వ్యాపారాన్నే జేస్తూ అల్పమైన పాత్రనువహించుతూ వుంటాయి. ఈ బ్రహ్మాండమైన బ్యాంకులు గుత్త పారిశ్రామిక సంస్థలతో దగ్గర సంబంధాలను కలిగి వుంటవి. క్రమంగా బ్యాంకు కాపిటలు పారిశ్రామిక కాపిటలుతో లీనమైపోతుంది. ఈ విధంగా లీనమైనపుడు ఫైనాన్సు కాపిటలు అవి అంటాము. ఇది సామ్రాజ్యవాదం యొక్క ఒక విశిష్టమైన లక్షణం. అంచేతనే సామ్రాజ్యవాద దళను ఫైనాన్సు కాపిటలు శక్తం అంటాము

ఈ విధంగా గుత్త వ్యాపారం, ఫైనాన్సు కాపిటలు అభివృద్ధి కావటం ద్వారా మొత్తం కాపిటలిస్టు ప్రపంచముయొక్క అదృష్టమంతా కొరిదిమంది కుడేరుల చేతులలో వుంటుంది. బ్యాంకు కాపిటలు పారిశ్రామిక కాపిటలుతో లీనం కావటంవల్ల పెద్దపెద్ద బ్యాంకర్లు పరిశ్రమలపై పెత్తనాన్ని చలాయించుటకు, పారిశ్రామికాధిపతులు దైరెక్టర్లు అగుటకు అనువేర్పడుతుంది. ప్రతి కాపిటలిస్టు దేశం యొక్క ఆర్థిక జీవితం, భవిష్యత్తు అంతా కొరిదిమంది బ్యాంకర్లు, గుత్త వ్యాపారుల చేతులలో ఇమిడివుంటుంది. ఆర్థిక జీవితాన్ని నిర్ణయించేదే దేశ జీవితము నంతటినీ నిర్ణయించుతుందిగదా, కాబట్టి కాపిటలిస్టు దేశాలలో సామ్రాజ్యవాద కాలంలో, ప్రభుత్వం ఏ రూపంలోనైనా వుండనీయండి, అది నియంతృత్వం కానీయండి, ప్రజాస్వామ్యం కానీయండి, రాజరికం గానీయండి—“అధికారమంతా” కొరిదిమంది యైన కుడేరుల చేతులలో వుంటుంది; అధికారయుతమగు ప్రభుత్వం ఈ కాపిటలిస్టు

ప్రభువుల చేతులలో కీలబొమ్మగా వుంటుంది. ఆ దేశాలలో బహు ముఖ్యమైన సమస్యలు కూడా ఈ కాపిటలిస్టు ప్రభువుల ఇష్టావిష్టాల ప్రకారం పరిష్కరింపబడుతూ వుంటాయి. తమ స్వలాభములకై ఈ ధనాధ్యులు దేశాలకు దేశాలకూ మధ్య తగవులను పెట్టుటకు, యుద్ధాలను ప్రేరేపించుటకు, కార్మికోద్యమము నణగ ద్రొక్కుటకు వలనదేశ ప్రజల తిరుగుబాటును అణచివేయుటకు సమర్థులవుతారు.

గుత్త సంస్థ లేర్పడడంవల్ల కోట్లకొలది ప్రజల జీవితాన్ని కొద్దిమంది ధనాధ్యులు శాపిస్తున్నారు. జర్మనీలో బ్రహ్మాండమైన బ్రష్టులగు జనరల్ ఎలక్ట్రిక్ కంపెనీ దై రెక్టరగు రథెన ఒక పర్యాయం ఈ విధంగా బహిరంగంగా తెలియజేశాడు.

“ఒకరితో మరొకరికి బాగా పరిచయం వున్న 300 మంది మనుష్యులు మొత్తం ప్రపంచాన్నంతటినీ పరిపాలిస్తున్నారు. వారి వారసులను కూడా వీరే తమ వర్గంనుండి నిర్ణయిస్తూ కూడా వుంటారు.”

ఉదాహరణకు : ప్రాన్సులో 60, 60 పెద్ద ధనాధిపతులు 108 బాంకులకు, 105 బ్రహ్మాండమైన భారీ పరిశ్రమలకు (అంటే ఇనుము, బొగ్గు వగైరా పరిశ్రమలు) 101 రైల్వే కంపెనీలకు, 107 యితర ప్రధాన పరిశ్రమలకు మొత్తం 421 పరిశ్రమలకు అధిపతులై యున్నారు. ఈ పరిశ్రమ లన్నింటిలోనూ కలిసి వంద కోట్ల ప్రాంకుల కాపిటలు వున్నది. సంపదంతా కొలదిమంది చేతులలో కేంద్రీకరింపబడుట కూడా చాలా త్వరగా జరుగుచున్నది. ఇంగ్లండులో మొత్తం జనాభాలో 0.12% అయిన యజమానుల చేతులలో మొత్తం సంపదలో 38% వున్నది. 2% మంది చేతులలో 64% సంపద కేంద్రీకరింపబడి వున్నది. అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రాలలో జనాభాలో 1% అయిన వారి చేతులలో దేశం మొత్తం సంపదలో 59% సంపద కేంద్రీకరింపబడి వున్నది.

కాపిటల్ ఎగుమతి

ప్వేచ్ఛా వాణిజ్యం, పోటీల కాలంలో అంతర్జాతీయ వాణిజ్యం వృద్ధి యౌతుంది. సరుకుల ప్రవాహం విపరీతంగా ఒక దేశాన్నుండి మరొక దేశానికి ప్రవహించుతుంది. గుత్తవ్యాపార కాలములో “కాపిటలే ఎగుమతి కావటం” బహువేగంగా పెరుగుతుంది.

కాపిటలు నెగుమతి చేయటం సామ్రాజ్యవాదంలోని ఒక ప్రధాన గుణం. గుత్త వ్యాపారం పెరిగినకొలది కాపిటలు ఎగుమతి వృద్ధియౌతూ వుంటుంది. గుత్త వ్యాపారంలో విశేష లాభాలు వస్తాయి. కాపిటల్ “అదనంగా” మిగులుతుంది. ఇంతే గాక, స్వదేశాలలో గుత్త సంస్థ లేర్పడినవి గనుక ఇంక పెట్టుబడి పెట్టుటకు ఆ కాపిటలిస్టు దేశాలలో వీలుగాదు. కాబట్టి ఇతర ప్రదేశాలను వెతుక్కుంటూ బయలు

* ప్రాంకు ఫ్రెంచి నాణెము.

దేరుతారు. ఇందుకు చక్కటి అవకాశాన్ని ఇచ్చే ప్రదేశాలు వెనుకబడ్డ దేశాలు. అక్కడ కూలిరేట్లు తక్కువ. ఎక్కువ గంటలు పనిచేయించుకోవచ్చు. పెట్టుబడిదారులు అక్కడి ముడి సరుకులను పూర్తిగా కొల్లగొట్టని కారణాన అవి యింకా లభ్యమవుతూనే వుంటాయి. మార్కెటు అవకాశముకూడా చాలా హెచ్చు. లక్షల కొలదిగా వుండే స్వల్ప వత్సత్తి దారులు ఏమైతేనేమి గృహ పరిశ్రమలను నాశనం గావించి యంత్రోత్పత్తి వస్తువులను విరివిగా అమ్ముకోవచ్చును. ఈ దేశాలలో కూడా గుత్త వంస్థలు సర్వాధికారాలను కలిగివుండి, ఇతర దేశాల కాపిటలిస్టులను చొరవివ్వరు. ఇతర సరుకుల దిగుమతికి అభ్యంతరకరంగా హెచ్చు సుంకాలను విధిస్తారు. ఇదే సమయంలో ఈ విధంగా ఇతర దేశాల మార్కెట్లను కొల్లగొట్టుచున్న సమయంలోనే కాపిటలిస్టుల స్వదేశాలలోని మార్కెటు, ఆ దేశాలలో బ్రహ్మాండంగా వత్సత్తి అయ్యే సరుకులకు చాలకపోతుంది. పైగా, గుత్త వంస్థలు ధరలను పెంచటం మూలకంగా స్వదేశంలోని మార్కెటు మరింత సంకుచితమౌతుంది. అందుచే సరుకుల బైట మార్కెట్లకు మరింత ఎక్కువగా పంపాలి, కాని ఈ ఇతర దేశాలచుట్టూ దిగుమతి సుంకాల గోడలు అభేద్యంగా వుంటే, ఈ సరుకులనెట్లా ఆ దేశాలలో అమ్ముట సాధ్యమౌతుంది? ఇట్టి పరిస్థితులలో కాపిటలును ఎగుమతి చేయటం సహాయపడుతుంది. పెద్ద కాపిటలిస్టులు తమ కాపిటలులో కొంత భాగాన్ని ఈ కొత్త దేశంలో పెట్టుబడి పెట్టి పరిశ్రమలను స్థాపించుతారు. ఈ విధంగా ఆదేశంలోని మార్కెటులోనికి తమ సరుకులను పంపగలుగుతారు. దిగుమతి సుంకాలను తప్పించుకో గలుగుతారు.

పరిశ్రమలను స్థాపించుటకే కాపిటల్ ఎగుమతి కాబడనక్కరలేదు. భాగ్య వంతులైన కాపిటలిస్టు దేశాలు, ఇతర దేశాలకు, ఋణాలివ్వటం మూలకంగా కాపిటలు ఎగుమతి కాబడుతుంది. చిన్న దేశాలను పెద్దదేశాల బానిసలుగా తొత్తులుగా జేసుకొంటానికి యిదొక మార్గం.

ప్రథమ ప్రపంచ యుద్ధానికి పూర్వంనాటికి ఇంగ్లండు, ఫ్రాన్సు, జర్మనీ దేశాలు ఇతర దేశాలలో పెట్టిన పెట్టుబడి బ్రహ్మాండంగా పెరిగింది. అది దాదాపు పదివేల కోట్ల ఫ్రాంకులు, ఈ కాపిటలుమీద సాలీనా వచ్చే ఆదాయం 800 లేక 1000 కోట్ల ఫ్రాంకులు.

కాపిటలు ఎగుమతివల్ల సామ్రాజ్య దేశాలకు ఎంత లాభం వుంటుందో ఈ క్రింది ఉదాహరణవల్ల తెలియగలదు. 1925 లో ఇంగ్లండు దేశం సరుకుల నెగుమతిచేసిన మొత్తం 70 కోట్లు. దీనిపై లాభం 10 కోట్లు. కాని అదే సంవత్సరంలో ఏదేశాలలోని పెట్టుబడులపై వడ్డీ రూపంగావచ్చిన ఆదాయం 42 కోట్లు, అంటే సరుకుల ఎగుమతికన్న కాపిటలు ఎగుమతివల్ల 4 రెట్లు ఎక్కువ ఆదాయం వచ్చింది.

సామాన్యంగా వెనుకబడ్డ దేశాలకే కాపిటలు ఎగుమతి చేయబడుతుంది.

ఆ దేశాలలో కూలి చవుక, పరిశ్రమలు తక్కువ కాబట్టి మార్కెటు అవసరాలు హెచ్చు. ప్రథమ ప్రపంచ యుద్ధ ప్రారంభం నాటికి రష్యాలో ఇతర దేశాల పెట్టుబడి మొత్తం 200 కోట్ల రూబుళ్ళు, * బొగుగనులలో ప్రెంచి, బెర్లియం కాపిటలు ఎంత ఎక్కువగా వున్నదంటే, రష్యాలోని మొత్తం బొగులో 65%ను తన కంట్రోలులో వుంచుకొన్న ప్రాడుగల్ సంస్థయొక్క శాశ్వత కేంద్ర కార్యాలయం పారిస్ లో వుంచబడింది. రష్యాలో ఎలక్ట్రిక్ పరిశ్రమ అంతా దాదాపు జర్మను జనరల్ ఎలక్ట్రిక్ కంపెనీ స్వాధీనం. నూనెగనులలో అమెరికా, ఇంగ్లాండు, రష్య దేశాల కాపిటలు ఆత్యధికంగా ఉంది.

కాపిటలు ఎగుమతిద్వారా ఎగుమతి దేశాల, దిగుమతి దేశాల మధ్య దగ్గర సంబంధాలు ఏర్పడుతాయి. ఎగుమతి దేశం తాను పెట్టుబడి పెట్టిన దేశాలలోని స్థితిగతులు మారకుండా ఉండాలని కోరుతుంది. అందుకనే, రష్యాలో జారుప్రభుత్వం పడిపోకుండా నిలబెట్టటానికై ప్రెంచి ప్రభుత్వం 1808 లో జారుచక్రవర్తికి పెద్ద మొత్తాన్ని ఋణంగా ఇచ్చి, ప్రథమ రష్యన్ విప్లవాన్ని అణచుటకై ప్రత్యక్షంగా సహాయం చేసింది.

గుత్త వ్యాపారం ఏర్పడినకొలదీ, కాపిటల్ ఎగుమతి వృద్ధియౌతుంది. దీని ప్రాముఖ్యతకూడా చాలా వృద్ధియౌతుంది.

“వ్వేచ్ఛా పోటీవున్న కాపిటలిజంయొక్క పాతరూపంలో నరుకులు ఎగుమతి ఆయ్యేవి. గుత్త వ్యాపారంవున్న నవీన కాపిటలిజం రూపంలో కాపిటలు ఎగుమతి కావడం ప్రధానగుణంగా కన్పించుతుంది” అని లెనిన్ వ్రాశాడు.

సామ్రాజ్యవాదంలో కాపిటలు ఎగుమతి ప్రాధాన్యత వహిస్తుంది. కాని ఇంత మాత్రంచేత నరుకుల ఎగుమతి తగ్గిపోయిందనికాదు. నరుకుల ఎగుమతి మరింత వృద్ధియౌతుంది. ఉదాహరణకు ఇంగ్లాండు, అర్జెంటైనాకు కాపిటలును ఎగుమతి చేసిందనుకొందాము. అంటే అర్జెంటైనాలోని పరిశ్రమల స్థాకును ఇంగ్లాండు కొన్నదన్నమాట. ఆ స్థాకు కంపెనీలలో వుత్పత్తి అయిన నరుకులను, అమ్ముచున్నదన్నమాట. ఇంకొక రూపంలోకూడా కాపిటలు ఎగుమతి కావచ్చును ఇంగ్లాండు గ్రీసుకు అప్పుయిచ్చినదనుకుందాము. ఈ అప్పు మొత్తంతో గ్రీసు ఇంగ్లాండులో యంత్రములు, రైల్వే సామాన్లు యుద్ధ సామాగ్రి వగైరాలను కొంటుంది. ఈ విధంగా కాపిటలు ఎగుమతి కావటంద్వారా నరుకుల ఎగుమతి వృద్ధియౌతుంది. ఇంతేగాక ఈ విధంగా నరుకుల ఎగుమతికై పోటీవచ్చి తీవ్ర పోరాటాలకు దారీ తీస్తుంది.

కాపిటలిస్టు సంఘాలమధ్య ప్రపంచ విభజన

సిండికేట్లు, ట్రస్టులు ధరలను పెంచి అమిత లాభాలను సంపాదించును. ఈ లాభాలను రక్షించుకొనుటకై తమ దేశాల చుట్టూ మంకమనే కోటగోడలను

* రూబుల్ రిమ్యను నాణెం, పుమారు 1-10-0 ఉంటుంది. [అనువాదకుడు]

విర్మించును. ఈ విధంగా ఇతర దేశాల పోటీనుండి రక్షించుకొనుటకు చూస్తాయి. ఒక్కొక్కప్పుడు అసలు ధరకంటె ఈ సుంకముల మొత్తమే చాలా ఎక్కువగా కూడా వుంటుంది.

1927 నాటికే సగటున (సరుకుల విలువతో పోల్చినప్పుడు) సుంకముల ప్రమాణం యీ క్రిందివిధంగా వుండేది. అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రాలు 37%, జర్మనీ 20%, ప్రాన్సు 21%, బెల్జియం 15% అర్జెంటైనా 28%, స్పెయిన్ 41%, ఆస్ట్రీయా 16%, జెకోస్లావేకియా 27%, యుగోస్లేవియా 23%, హంగరీ 27%, పోలెండు 33%, ఇటలీ 22%, స్వీడను 16%, ఇది సగటు శాతమేనని మాత్రం గుర్తుంచుకోవాలి. స్వదేశంలో దొరకని సరుకుల వితర దేశాలనుండి తెప్పించు కోవాలి కాబట్టి, అట్టిసరుకులపై దిగుమతుల సుంకం స్వల్పంగా వుంటుంది, కాబట్టి ఇతర సరుకులపై ఇంకా ఎక్కువ సుంకాలు వుంటాయి. ముఖ్యంగా స్వదేశాలలో వుత్పత్తి అయ్యే సరుకులు, భోజన దినుసులు మున్నగు వాటిపై ఎక్కువ సుంకాలుంటాయి. గత కొలది ఏండ్లలోనూ ఈ సుంకాలింకా పెరిగినవి 1930 లో అమెరికాలో దాదాపు అనేక సరుకుల దిగుమతిని నిషేధించునంతగా హెచ్చు సుంకములు విధింపబడినవి. అదే సమయంలో జర్మనీలో వ్యవసాయక దినుసులపై చాలా హెచ్చు సుంకములు విధింపబడినవి. ఈ విధంగా తూర్పు ప్రష్యాలోని జెంకర్లు (పెద్ద భూస్వాములు) తమ పంటల ధరలను పెంచుకుంటానికి వీలు కలుగ జేసికొన్నారు. ఈ సుంకాలన్నింటివల్లా బాధపడేది కొనుగోలుదారులైన ప్రజానీకం, కార్మిక వర్గం.

ఈ విధంగా దేశాంతర్గత మార్కెటు పూర్తిగా గుత్త సంస్థలపై ఆధార పడివుంటుంది. కాని, ఈ మార్కెటుకుకూడా హద్దున్నది. సామ్రాజ్యవాద కాలంలో సరుకుల వుత్పత్తి పెరిగేకొలదీ కార్మికుల దరిద్రంకూడా వృద్ధియౌతుంది కాబట్టి దేశంలో బ్రహ్మాండమైన పారిశ్రామిక సంస్థలలో వుత్పత్తి అయ్యే సరుకుల నన్నింటినీ ఖర్చు చేయలేవు. అందుచే ఇతరదేశాల మార్కెట్లకై ఎగబ్రాకటం సంభవిస్తుంది. గుత్త సంస్థల చెప్పుచేతలలో వుండే ప్రభుత్వాలమధ్య ఆయుధ సహితమైన యుద్ధాలు ప్రారంభమౌతాయి. ఈ యుద్ధాలలో బ్రహ్మాండమైన ట్రిస్టులు మున్నగు గుత్త సంస్థలు పాల్గొంటాయి. ఇవి అంతకంతకూ తీవ్రమౌతాయి. కాబట్టి సామ్రాజ్యవాద దశలో ముడిసరుకుల కొరకు, కాపిటలు ఎగుమతికి అనువైన ప్రదేశాలకొరకు, ప్రపంచాన్ని పంచుకొనుటకొరకు చాటుగా మార్కెట్లకొరకు కూడా పోటీ హెచ్చి, వినాశనకరమగు యుద్ధాలకు దారి ఏర్పడుతుంది.

గుత్తసంస్థలు కొన్నిదేశాలలో ఏర్పడిన పిమ్మట ప్రపంచ మార్కెటును పంతుకోటానికై వాటిలో వాటికి అంగీకారం కుదురుటకై ప్రయత్నాలు జరుగుతాయి. ఏదో ఒక పరిశ్రమలో, మొత్తం ప్రపంచంలో ఏ రెండు, మూడు గుత్త సంస్థలలో పూర్తిపెత్తనాన్ని సంపాదించినప్పుడు వాటిమధ్య అతితీవ్రమైన పోరాటం ప్రారంభ

మౌతుంది. అట్టసమయంలో వాటిమధ్య అంగీకారం కుదుర్చుకొనుటకై ప్రయత్నాలు జరుగుతాయి. ఫలానాదేశం మార్కెటులో ఫలానాసంస్థ అమ్ముకోవాలనీ, మరో సంస్థ అక్కడ పోటీకి రాకూడదనీ అంగీకారం కుదురుతుంది. ప్రథమ ప్రపంచ యుద్ధానికి పూర్వమే ఇటువంటి అంతర్జాతీయ కార్టెల్సు ఏర్పడినవి. ఆ కాలంలో ప్రపంచమంతటికీ ఎలక్ట్రిక్ సామాన్లను వుత్పత్తి గావించే బ్రెస్టులలో అమెరికన్, జర్మను బ్రెస్టులు పెద్దవిగా వుండేవి. వీటికి బ్యాంకులతో సన్నిహిత సంబంధం వుండేది. 1907లో ఈ రెండు బ్రెస్టులమధ్య ఒడంబడిక కుదిరి, ఒక్కొక్క బ్రెస్టు కొన్ని దేశాలను తనపరం జేసుకొన్నది. ఇదేవిధంగా అమెరికన్, జర్మన్ ఒడంబడికంపెనీల మధ్య ఒడంబడిక వుండేది. ఇదేవిధంగా రైల్వే, రోడ్లు, టింకు (తుత్తు నాగం) సిండికేట్లు వుండేవి. నూనె బ్రెస్టులమధ్యకూడా ఒడంబడికకై సంప్రదింపులు జరుగుతూ వచ్చినవి.

ప్రథమ ప్రపంచ యుద్ధానంతరం - యూరపులోని అనేక దేశాలకు సంబంధించిన కార్టెల్సు ఏర్పడినవి. డిక్కు కార్టెల్ రాళ్ళ పరిశ్రమ కార్టెల్, కెమికల్ వుత్పత్తికార్టెల్, రాగి, అల్యూమినియం, రేడియోలు, వైర్, కృత్రిమ సిల్క, టింకు, బట్టలు, ఎనామిల్ వస్తువులు మున్నగువాటి వుత్పత్తిలో కార్టెల్సు ఏర్పడినవి. ఈ కార్టెల్సులో చాలా వాటిలో ప్రాన్సు, జర్మనీ, బెల్జియం, జకొస్తో వేకియా, అస్త్రియాలుకూడ వుండేవి. కొన్నిటిలో స్విట్జర్లండు, హంగరీ, స్పెయిన్, స్కాండినేవియన్ దేశాలైన నార్వే, స్వీడనులు కూడా కలిసివుండేవి. 1929 లో ప్రారంభమైన ఆర్థిక సంక్షోభం ఈ కార్టెల్సులో చెప్పనలవికానంత విచ్చిన్నతను తెచ్చింది. అంతర్విభేదాలు వృద్ధియైనవి. చాలా కార్టెల్సు భగ్నం అయినవి. రేడా, భగ్నమగుటకు సిద్ధంగా వున్నవి.

ఈ అంతర్జాతీయ గుత్తసంస్థల మధ్య ఒడంబడిక కుదరటమంటే శాంతి యుతంగా తగాదాలు పరిష్కారమౌతవని అనుకోవటం వెర్రి. వాస్తవానికి ఇందుకు పూర్తిగా విరుద్ధంగా జరుగుతుంది.

“కాపిటలిస్టు గుత్త సంస్థ లెట్టిస్తాయికి పోయినవో వివిధ కాపిటలిస్టు సంఘాలమధ్య వైరుధ్యాలు ఎంత తీవ్రదశకు పోయినవో అంతర్జాతీయ కార్టెల్సు తెలియజేస్తాయి” అవి లెనిన్ వ్రాశాడు.

అంతర్జాతీయ ఒడంబడికలకు స్థిరత్వంవుండదు. వాటిమధ్య పోరాటాలకు బీజాలు వాటిలోనే యిమిడి వుంటాయి. మార్కెట్లను పంచుకోవటంలో వివిధ గ్రూపులకు వాటి బలాన్ని బట్టి, పలుకుబడినిబట్టి, వాటాలు వస్తాయి. కాని బ్రెస్టుల బలాబలాలు మారుతూ వుంటాయి. స్రతి బ్రెస్టు తన వాటాను పెంచుకోవాలనీ, బలాన్నివృద్ధి గావించుకోవాలనీ చాటుమాటుగా ప్రయత్నిస్తూనే వుంటుంది. ఈ బలా బలాల మార్పుతో మార్కెట్ల పునర్విభజనకై ఆందోళన బయలుదేరుతుంది. దీనితో

తీవ్రపోరాటాలు ప్రారంభమౌతాయి. కాబట్టి అంతర్జాతీయ బ్రహ్మలు పోరాటాలను తగ్గించడానికి బదులుగా వీటినింకా తీవ్రం చేస్తాననికే ఉపయోగ పడగలవు.

గుత్త సంస్థ, ఫైనాన్సు, కాపిటల్ యొక్క శకంలో కాపిటలిస్టు దేశాలచే వలస దేశాలు ఆక్రమించుకోబడటం వృద్ధియౌతుంది.

వలసదేశాల ఆక్రమణ : ప్రపంచ విభజన

పురాతన కాలమునుండి ఐరోపాదేశాలు ఇతర దేశాలకు తీసుకొనివెళ్ళే, తుక్కు సరుకులుకూడా నూడు, నల్లరెట్ల ధరలకు అమ్ముకొని విపరీతలాభాలు సంపాదించేవి. ఆ దేశాలనుండి చాలా విలువగల వస్తువులను దోచుకొని పోయేవి. క్రమంగా బలవంతమైన రాజ్యాలు ఇతర దేశాలను జయించి స్వాధీన పర్చుకొన్నవి బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యవాదులు 'బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యంలో రవి అస్తమింప'దని దంభాలు పట్టుకారు. విజయేకూడా, బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యం ప్రపంచమందలి అన్ని ప్రాంతాల లోనూ విస్తరించి యుండుటచే ఏదో ఒకమూల సూర్యుడు ఉదయిస్తూనే వుంటాడు. ఆర్థిక నీతిలోవున్న సదవకాశాలవల్ల కొన్ని సరుకులను సోవియటు యూనియన్ కాపిటలిస్టులకన్న చవుకగా వుత్పత్తి గావించగలదు. అక్టోబరు విప్లవంతో అనేక రకాల పరాశ్రయ జీవులు-భూస్వాములు కాపిటలిస్టులు పోయారు. దీనితో కాలు పన్ను, లాభాలు మున్నగునవి పోవుటద్వారా వుత్పత్తి ఖర్చులు తగ్గినవి. కాబట్టి సోవియటు 'దంపింగు' వినాదం బూటకం. ఏనాడైతే కాపిటలిస్టు మార్గాన్ని వదలి సోవియటు యూనియన్ సోషలిస్టు ఆర్థిక నీతిని అవలంబించినదో, అప్పుడే కాపిటలిజంలో వుండే విదేశాల దోపిడీవికూడా వినర్జించింది.

సామ్రాజ్యవాద కాలంలో దేశాల అసమానాభివృద్ధి :

అందుకు సంబంధించిన సూత్రాలు

కాపిటలిజంలో ప్రత్యేక పరిశ్రమలు, రేదా పరిశ్రమలలోని ప్రత్యేక లాభాలు, శాఖలు "అసమానంగా ఉవ్వెత్తుగా" పెరుగుతాయి. లాభాలకొరకుపెనుగు లాట, వుత్పత్తిలో ఆరాచకమువల్ల పరిశ్రమాభివృద్ధి ఈ విధంగా కాక వేరు విధముగా ఎందుకుంటుంది? సామ్రాజ్యవాద కాలములో ఈ విధమైన "అసమానాభి వృద్ధి బహు స్పష్టంగా ప్రధానంగా వుంటూదాని ప్రధాన సూత్రంగా వుంటుంది "

"ప్రపంచ ఆర్థిక వ్యవస్థలో, వివిధ భాగాలలో అభివృద్ధిక్రమం సమానంగా వుండుటకు బదులు బ్రహ్మలు, ఫైనాన్సు కాపిటలు మూలకంగా అభివృద్ధి క్రమంలో భేదాభిప్రాయాలు హెచ్చుచున్నవి, తీవ్రమౌతున్నవి" అని లెనిన్ వ్రాశాడు.

సామ్రాజ్యవాదంలో గుత్త వ్యాపారం సర్వాధికారాలు గలది. గుత్త వ్యాపారం మూలకంగా వివిధ దేశాల అభివృద్ధిలో చాలా హెచ్చుతగ్గులు వుంటాయి,

గుత్త నంస్త రేర్పడటం మూలకంగా పారిశ్రామికంగా కొత్తగా అభివృద్ధి జేందే దేశాలు - వీటినే యువదేశాలంటాము - పెద్ద దేశాలయందు కాని వాటిని మించుటకు కూడా అవకాశాన్ని కల్గజేస్తాయి మరోమూల ఈ నంస్తల మూల కంగానే పరాశ్రమ జీవనం పెరుగుతుంది. టెక్నికల్ అభివృద్ధి అరికట్టబడుతుంది. కొన్నికొన్ని దేశాలు ముందుకు చొరుచుకు పోతూవుంటే కొన్నికొన్ని ముందుకు రావటానికి, అభివృద్ధి కాపటానికి, అవరోధాల నేర్పరుస్తాయి.

“....కాపిటలిజంలో, వివిధ పరిశ్రమల, బ్రష్టుల, పరిశ్రమ శాలల, లేక దేశాల అభివృద్ధి సమానంగా వుండదు. 50 ఏండ్ల క్రితం ఆ కాలంనాటి ఇంగ్లాండు బలంతో పోలిస్తే జర్మనీ బలం లెక్కలోకి రాదు. అదేవిధంగా రష్యాతో పోలిస్తే జపాను ఎక్కడుండేది? కాని ఈనాడు అవి మహారాజ్యాలు అయినవి. కాబట్టి 10, 20 ఏండ్లలోగూడా సామ్రాజ్యములమధ్య బలాబలాలు తారతమ్యం మారకుండా వుంటుందని ఎవరైనా చెప్పగలరా? అనూహ్యమైన విషయం అది....” అని లెనిన్ యీ అసమానాభివృద్ధిని గూర్చి తెలియజేశాడు.

కాపిటలు ఎగుమతి మూలకంగా కొన్ని దేశాల అభివృద్ధి మందగించు టకూ, కొన్ని దేశాల అభివృద్ధి అతిశయించుటకూ, వీలు ఏర్పడుతుంది. అధునాతన టెక్నిక్ ఉత్పత్తి శక్తుల విపరీతాభివృద్ధి వల్ల యువదేశాలకు చక్కటి అవకాశాలు కలుగుతాయి. ఒక్క చిన్న కంటు వేయటంలో అవి పెద్ద దేశాలను అధిగమించి పోవుటకు అనువేర్పడుతుంది.

సామ్రాజ్యవాద కాలంలో ప్రపంచ పంపకం పూర్తి అవుతుంది, పునర్విభజనకురకు పోరాటం ప్రారంభమవుతుంది. తన ప్రత్యర్థిని మించాలనే ఉద్దేశంతో ఏ దేశాని కాదేశమే అతివేగంగా బలాన్ని సమకూర్చుకొన ప్రయత్నిస్తుంది.

వివిధ దేశాల అభివృద్ధిలో వుండే అసమానత్వం సామ్రాజ్యవాద దశలో మరింత అతిశయించి, దేశాలమధ్య తగాదాలను తీవ్రం జేస్తుంది. ఇందువల్లనే సామ్రాజ్య దేశాలమధ్య ఐక్యత అసాధ్యమవుతుంది. కుదిరినా అది బహు చంచలంగా వుంటుంది. వివిధ దేశాల బలాబలాలు ఎప్పుడూ మారుతూ వుంటాయి. ఇందువల్ల వీటిమధ్య ఘర్షణ వృద్ధియవుతూ వుంటుంది.

సామ్రాజ్యవాద దశలో వుండే యీ దేశాలమధ్య అసమానాభివృద్ధిని గూర్చిన లెనిన్ సిద్ధాంతాలను అభివృద్ధి జేసింది స్టాలిన్. ఈ సిద్ధాంతాన్ని ఆంగీకరించని ట్రాట్స్కీయిజంతో పోరాటంలో దీనిని అభివృద్ధి పర్చాడు. ఈ విషయాన్ని గూర్చి సూక్ష్మంగా స్టాలిన్ ఇట్లా చెప్పాడు :

“సామ్రాజ్యవాద దేశాల అభివృద్ధిలో అసమానత్వం వున్నదంటే, కొన్ని దేశాలు ఉవ్వెత్తుగా పెరుగుతూంటే కొన్ని వెనకబడ్డవన్నమాట. ప్రపంచ మార్కెటులో కొన్నిదేశాలు కిక్కిరిసిపోయే ఇతరములకు స్థానంలేకుండా చేయటం,

ఇదివరకే ఓక పర్యాయం అంతా విభజింపబడివున్న ప్రపంచాన్ని మరల పంచుకొనుటకై యుద్ధాలు జరగడం, సామ్రాజ్యవాద కుటుంబాలలో వైరుధ్యాలు పెచ్చుమీరిపోవటం, ప్రపంచ కాపిటలిస్టువ్యూహం బలహీనపడటం, విడి విడి దేశాలలో కార్మికులు జయించి ఈ వ్యూహాన్ని కొన్ని దేశాలలో భేదించుటకు అవకాశాలు ఏర్పడటం, విడివిడి దేశాలలో సోషలిజం విజయం పొందుటకు అవకాశాలు కల్గటం అన్నమాట.

సామ్రాజ్యవాదంలో వివిధదేశాల ఆభివృద్ధిలో అసమానత్వం వున్నదంటే అందరి ప్రధాన ధర్మాలేవి :

ఒకటి : ప్రపంచమంతా సామ్రాజ్య ముఠాల మధ్య పంచుకోబడటం పూర్తిఅయింది. పంచుకుంటానికి ఇక 'వ్యతంత్ర' దేశాలేమీలేవు. కొత్త మార్కెట్లను సంపాదించాలంటే ముడి సరుకులు లభ్యమయ్యే ప్రదేశాలను సంపాదించాలంటే ఇతరులనుండి బలాత్కారంగా లాక్కొనవలసినదే.

రెండు : బెక్సిక్ విపరీతంగా ఆభివృద్ధికావటంలో కాపిటలిస్టు దేశాలన్నీ ఈ బెక్సికల్ ఆభివృద్ధిని లంకించుకొనుటవల్ల, కొన్నిదేశాలు ఉవ్వెత్తుగా ఆభివృద్ధియై ఇతరదేశాలను ఆధిగమించుటకు బలహీనమైనప్పటికీ అతిత్వరగా ఆభివృద్ధిజేసింది ప్రపంచములో విస్తరించి బలవంతమైన ఇతర దేశాలకు స్థానం లేకుండా చేయటం జరుగుతుంది.

మూడు : సామ్రాజ్యముఠాల పలుకుబడి విస్తరణలో తరచు పురణ వస్తూవుండటం; ముందుగా కొంత వెనుకబడ్డ దేశాలు వువ్వెత్తుగా పెరగటంవల్ల ఉన్నస్థితిలో మార్పులు జరగవలసి రావటం; బలాబలాలమధ్య పలుకుబడిలోనూ మార్పులు జరగరావలసి రావటంవల్ల ప్రపంచపు వునర్విభవన తప్పవినయోతుంది. ఈవిధంగా సామ్రాజ్యవాద యుద్ధాలు తప్పవినయోతాయి.*"

సామ్రాజ్యవాదంలో తప్పవినయోగు జైత్రయాత్రలవల్ల వివిధదేశాల బలాబలాల సంబంధాలలో తీవ్రమార్పులు రాగలవు 1914-18 సామ్రాజ్యవాద యుద్ధంలో జర్మనీ సర్వనాశనమైంది. ఆస్ట్రీయా-హంగరీ సామ్రాజ్యం వికావికలై పోయి ఆ శిథిలాలపై అనేక నూతన రాజ్యాలు వెలిసినవి. ఈవిధంగా వివిధ దేశాల ఆభివృద్ధిక్రమంలోకల్గే అసమానత్వం యుద్ధానంతరదశలో మరి స్పష్టంగా గోచరిస్తుంది, అమెరికా విపరీత లాభాన్ని పొందింది. ఇతరుల యుద్ధం మూలముగా ఇది బాగుపడ్డది. పూర్వం ఇతర దేశాలకు ముఖ్యంగా ఇంగ్లాండుకు బుణపడివుండే దేశం నేడు ప్రతిదేశానికి, ఇంగ్లాండుకుకూడా బుణదాతయైనది. అమెరికాలో అనేక పరిశ్రమలు యుద్ధానికి పూర్వంకన్న అనంతరం వుత్పత్తిని రెటింపు గావించినవి.

* 'సోషల్ డెమోక్రటిక్ డివియేషన్స్' గూర్చి

అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రాలు ఎంత వేగంగా అభివృద్ధిపెంది ఇతర దేశాలన్నింటిని వెనకబెడినదీ వనం ఈ క్రింది లెక్కలబట్టి చూడవచ్చును (1929 అర్థిక సంవత్సరానికి పూర్వం లెక్కలు)

వరుకు	ప్రపంచం ఉత్పత్తిలో అమెరికా భాగం % లో
భూమి విస్తీర్ణం	8
జనాభా	7
బొగ్గు	40
హైడ్రో ఎలక్ట్రిక్ శక్తి (జంవిద్యుత్తు)	35
చమురు	70
గోధుమ వత్తి	80
కట్టకములకు పయోగించే కంప	55
ఇనుము, రాగి	50
సీసం, పొవ్వేళ్లు	40
వరుకు	ప్రపంచంలోని వరుకు ఉత్పత్తిలో అమెరికా వంతు % లో
ఇనుము	42
రాగి	47
మానె	69
రబ్బరు	58
టిన్	68
కాపి	48
మాడదార	21
పిల్లము	72
మోటారు యంత్రాలు	80

ఇంగ్లాండు ఇందుకు విరుద్ధము. 1914 యుద్ధంవరకూ ఇంగ్లాండు ప్రపంచంలో ప్రథమస్థాన మాత్రమిందివుండేది. కాని యుద్ధానంతరం అది కేవలం ఐజదాత్వ దేశంగానే వుండిపోయింది. దాదాపు అంతమైన పరిశ్రమలలో ముఖ్యంగా బొగ్గుగమంలో ఎదుగు బొదుగు ఏ మాత్రం లేక యధాతథంగానే వుండిపోయింది. ఇదే సమయంలో దీని ప్రత్యర్థి దేశాలు ఎంతో ముందుకు పోయినవి.

1929 అర్థిక సంవత్సరంలో ప్రపంచమందలి వివిధ కాపిటలిస్టు దేశాల మధ్య బలాబలాం సమీక్షలలో పెద్ద మార్పులు వచ్చినవి. ఈ విధంగా వీటిలో పూడే అసమానత్వం వేరీ హెచ్చింది. సంవత్సరమునకు పూర్వం ప్రపంచంలో

అతి చిరుముగా వుండే ఆమెకా, బరోపాలోని బూర్జువా వర్గానికి పోషక దేమో
క్రొత్తకు ఉపదేశగావుండే ఆమెకా వంక్షావాసంతరం తప్పవశిష్యుడు కోల్పోయింది,
ఓరియంటల్ ముఖాన్ని చాచి బలంలో అవిశ్వాసమేర్పడింది. ఆమెకాన్ కాపిటలిజంలో
వుండే వైరద్యాలన్నీ బైటపడినవి. వివేకమగుబొగడలండిన ఆమెకాన్ 'భాగ్యం'
అదృశ్యమైనది వంక్షావాసంతరం కూడా ఆమెకా వంశ క్రాస్త్రాస్త్రే కాపిటలిజ్టు
దేకంలోకెల్లా ప్రథమ స్థానంలో వున్నది. కాని అని బంహీనవదుల మూలకంగా
కాపిటలిజ్టు ప్రపంచంలో వుండే వరసరవైరుద్యాలు మతీలంపనిననని తెలుస్తున్నది.

అసమావాభివృద్ధి సూత్రం: క్రామికవర్గ విప్లవం

కాపిటలిజం ఆభివృద్ధి క్రమంలోనే అసమావశ్యం వుంది. సామ్రాజ్య
వాద దశలో ఇది మరి తీవ్ర పరిణామాలకు తెలుతుంది దీనివల్ల సామ్రాజ్యాల వర్తక
కాళ్ళక కాంతి ఏర్పడుతుందమకొనే ప్రయత్నం కొంగిలొగలను. సామ్రాజ్యవాద
దౌగలవర్తక వైరుద్యాలు పెరిగిన కొండీ, యద్ధాబ పెరిగినకొండీ కాపిటలిజ్టు
ప్రపంచము బంహీనవదులూ వుంటుంది. సామ్రాజ్యవాద గొలుసు బంహీనవదు
తుంది. క్రామికవర్గ విప్లవం యొక్క దెబ్బలకు తగుకోవలసి వచ్చే వరిస్థితులు
తలుగుతాయి ఎక్కడయితే ఈ గొలుసు బంహీనముగా వుంటుందో, ఎక్కడయితే
క్రామికవర్గ విప్లవానికి అనుకూల వరిస్థితులు ఒనగూడగలవో అక్కడ "ఈ
గొలుసు పుటుక్కున తెగిపోగలదు. కాపిటలిజ్టు వ్యూహంలో గుడికొట్టబడగలదు."
సామ్రాజ్యవాద దశలో అహం తీవ్రస్థాయికి పోయే యీ కాపిటలిజ్టు అసమావాభి
వృద్ధి సూత్రమునకు అనుబంధించియే రెవిన్ యొక్క క్రామికవర్గ విప్లవ సిద్ధాం
తమూ వున్నది. రెవిన్ యొక్క యీ సిద్ధాంతాన్ని బ్రాహ్మిజ్మములు అహం తీవ్ర
ముగా ఎదిరించారు. ఈ సిద్ధాంతాన్ని గూర్చి రెవిన్ ఈ క్రింది విధంగా వ్రాశాడు :

"సాక్షికు అర్థిక అసమావాభివృద్ధికి కాపిటలిజం యొక్క తప్పనిసరి
సూత్రం. ఇందువల్ల, మొట్టమొదటగా కొన్ని దేశాలలోగాని, లేదా ఒక్క దేశంలో
కయినా, పోషకత, విజయం పొందుటకు అవకాశములున్నవి. ఆ దేశంలోని క్రామిక
వర్గం, తమ దేశంలోని కాపిటలిజ్టు వర్గాన్ని వరిహరించి, పోషకత ఉత్పత్తి
క్రమాన్ని విగ్నించుటద్వారా, కాపిటలిజ్టు ప్రపంచాన్ని ఎడర్కొంటుంది. ఆ ప్రపంచం
లో వున్న పీడిత ప్రజలందరినీ అకర్షించుతుంది. కాపిటలిజ్టులకు వ్యతిరేకంగా
వారిలో తరుగుబాట్లను ప్రోత్సహించుతుంది. అసహనమైతే దోపిడీ వర్గాలకు వాటి
ప్రభుత్వాలకు వ్యతిరేకంగా ఆయుధాలు ధరిస్తావికకూడా ముందుకువస్తుంది.

ఈ విధంగా "క్రామికవర్గ విప్లవాదరణకు అసమావాభివృద్ధిని గూర్చిన
రెవిన్ విప్లవ సిద్ధాంతం అత్యంత ప్రాముఖ్యతగలది. ప్రథమ ప్రపంచ యద్ధకాలంలోనే
అవకాశ వాయిల సిద్ధాంతాలకు వ్యతిరేకంగా రెవిన్ క్రామికవర్గ విప్లవాన్ని గూర్చి
"కాపిటలిజ్టు తీర్మానాన్ని అభివృద్ధి గాకపోయినా" ఒక్క దేశంలోనైనా పోష

లిజం విజయము పొందకుండానే కన సిద్ధాంతాన్ని విశదీకరించారని స్టారిన్ తెలియ జేశాడు.

సిప్లవానికి కాము చేసిన ద్రోహాన్ని కప్పివచ్చుకొనేందుకై ఏ యెడకా గొడుగువచ్చే అవకాశ వాడలు ప్రపంచమంతటా ఒకేసారి విప్లవం ప్రారంభం కావాలనే సిద్ధాంతాన్ని విజయదేదీకారు. ఈ విధంగా ఈ ద్రోహులు తమలో తమకు 'మంస్సర తావ్యత'ను వృద్ధిచుకొన్నారు కానిరిస్తు ఆనమానాభివృద్ధిని గూర్చిన మాత్రం సోషల్ డెమోక్రటు సిద్ధాంత కర్తయొక్క, ముఖ్యంగా విప్లవ ప్రతిఘటనకు దూర్జనా వర్గం యొక్క పురోగామి వక్షమగు బ్రాట్స్కీయిష్టుల యొక్క తీవ్ర విమర్శవలకు గురియైనది. సామ్రాజ్యవాద దళతో ఈ ఆనమానాభి వృద్ధి పెరుగుదలనరిగదా తరుగుతుందని బ్రాట్స్కీ అతని అనుయాయులు వాదిస్తారు. కాని సామ్రాజ్యవాదదళతో అనుమానాభివృద్ధి ఇంకా పెరగటమనేది అంతకపూర్వపు మంతులనవల్లనే విరిగి పరిగితిడ తుందనే సత్యాన్ని ఏరు గుర్తించలేకపోయినారు. కాబట్టి బ్రాట్స్కీయిష్టులు, సోషల్ డెమోక్రట్ పెద్దలు ఏ విర్లమునికి వచ్చారంటే, ఏ ఒక్క దేశంలో నైనా విరిగి పోవరిజం విజయం పొందటం అసాధ్యం. సోవియట్ యూనియన్ లో సోషలిజం విజయం పొందడమే ఏ సిద్ధాంతకర్తాని 'ప్రపంచ విప్లవ సిద్ధాంతము' క్రామికవర్గం రైతాంగమందరి అత్యధిక సంఖ్యాకముతో ఏకం కాదనే సిద్ధాంతం సోషలిజాన్ని స్థాపించుటకై క్రామికవర్గమునకు గంకత్తి సోషలిస్టులను శంకించటమూ అంతే చేయబడి వున్నవి.

సోవియటు యూనియన్ లో సోషలిజమును నిర్మించుటకై కృషిజేస్తున్న సోవియటు యూనియన్ కమ్యూనిస్టు పార్టీ కోమ, అది అనుసరించే రెవల్యూషన్ వందామే బ్రాట్స్కీయిష్టులు తీవ్రంగా ఎదుర్కొంటున్నాడు. ఇట్టి బ్రాట్స్కీయిజం యొక్క విప్లవ ప్రతిఘటన వ్యభావాన్ని దిహిరంగవర్చి దానిని నికవం జేయటాని స్టారిన్ విశేషమగు కృషిజేశాడు. "అతినాద" కనాదాలను, సమాపాలను పునయోగించటం వెనుక బ్రాట్స్కీయిజంలో ఇట్టి ప్లవ ప్రతిఘటన, క్రామికవర్గం యొక ద్రోహం దాగివుందో స్టాన్ వృష్టం జేశాడు.

సోవియటు యూనియన్ లో ప్రథమ పంచవర్ష ప్రణాళిక అనుప్రదం కావటంతో బ్రాట్స్కీయిష్టుల వాదనలన్నీ వేరూరిపోయిపోయి. ప్రథమ పంచవర్ష ప్రణాళిక విజయాలకు గూర్చి సామాన్యలోకవంగావిస్తూ స్టారిన్ క్రింది విధంగా చెప్పాడు:

"ఒకే ఒక దేశంలో, అదేకానికొక్కటా అ దేశంలో, సోషలిజం అయి చటం అనే సోషల్ డెమోక్రటు థీజన్ ప్రథమ ప్రపంచవర్ష ప్రణాళిక దిగ్విజయం కావటంతో ఎగిరిపోయింది. ఇప్పటికే సోవియటు యూనియన్ ముస్లిరమగు పునాదులు

, "దిరోసా నయం క రాష్ట్రాలు అన్న వినాదం" గూర్చిన రెవిన్ వ్యాసంనుండి

వేయబడట మూలకంగా, ఏ ఒక్కదేకులో నైవన్యదీకి సోషలిజం అయింది తమ
తుందన్న విషయం వ్యవస్థని రుజువు చేసింది .

అ తీ త సా మ్రా జ్య వా దం

సామ్రాజ్యవాదాన్ని గూర్చిన లెనిన్ సిద్ధాంతాలకు వ్యతిరేకంగా సోషల్
డెమోక్రాటులు కొత్త సిద్ధాంతాలను లేపడీకారు. వీరిలో మొదటగాడు కాట్స్కి.
ఈ కాట్స్కి మార్క్సిజాన్ని తరువాత చేయటంలో అనేకేరిన వుటం. సోవియటు
యానియన్ ను గూర్చి దుష్ప్రచారాన్ని నివారించటం, దానిపై కుట్రలు వస్తుటకును
తయారైన వుటం.

సూక్ష్మంగా చెప్పాలంటే కాట్స్కి అరిస్టాక్రాటి : కానిటలిజంలో ఒక
ఓర్వమైన, ప్రత్యేకమైనదళమే సామ్రాజ్యవాదమని ఒప్పుకోడు. సామ్రాజ్యవాదంలో
తీరని అంతర్నితనాలున్నవన్న వంగతి గుర్తించడు. కాట్స్కి ఉద్దేశ్యం ప్రకారం
సామ్రాజ్యవాదం ఒక అర్థిక వీతికాదు. కొన్నిదేశాలు అవలంబించే పరిమాత్రమే
కాట్స్కి ప్రధాన సిద్ధాంతం ఇది (దీనినే లెనిన్ తీవ్రంగా విమర్శిస్తాడు.)

“దాగా అవివృద్ధియైన పారిశ్రామిక కానిటలిజం పరికమే సామ్రాజ్య
వాదము. ఇతర పారిశ్రామిక దేశాలను తన కంట్రోలు క్రిందకు తెచ్చుకొనుటకు
ఏ జాతున వివసిస్తున్నప్పటికీ వ్యవసాయక దేశాలను మ్రింగివేస్తానికి ప్రయత్నిం
చటమే సామ్రాజ్యవాదం.”

“ఈవివరణ : దానికరీత్యా పూర్తిగాతప్పు” అని లెనిన్ అన్నాడు. ఇందులో
వున్న తప్పు ఏమిటి : లె.న్ ఈ క్రింది విధంగా అందిస్తాడు :

“సామ్రాజ్యవాదం యొక్క ప్రధాన లక్షణం ఏమిటంటే పారిశ్రామిక
కానిటల్ వలుతుడికాదు, ప్రైవేట్ కానిటల్ వలుతుంది. వ్యవసాయక దేశాలను
కణింపటమేకాదు, అన్నిరకాల దేశాలనూ కణింపటం. సామ్రాజ్యవాద రాజకీయా
లను సామ్రాజ్యవాద అర్థిక వీతిమంది కాట్స్కి విడదీస్తున్నాడు. రాజకీయాలలో
సర్వాధికారంమంది అర్థిక వ్యవహారాలలో గుత్తాధికారాన్ని వేరు చేస్తున్నాడు. ఇందు
మూలకంగా ‘ఆయుధ వివర్ణన,’ ‘ఓర్వ సామ్రాజ్యవాదం’ అనే తుక్కురకం నిరదా
లకు, తుక్కురకం బూర్జువా సంస్కరణ వాదానికి దిగజారాడు. ఈ విధంగా వచ్చి
అడ్డంకు, తప్పుడు సిద్ధాంతాలను వల్ల వేయటంలో వున్న వృద్ధేకం ఒకటే : అర్థం
ఒకటే. దానివల్ల సామ్రాజ్యవాదులలో వున్న అతి తీవ్రవైరుధ్యాలు మరుగు పర్చ
బడుచున్నవి. సామ్రాజ్యవాదం యొక్క తైవాతీలు, జాతీయ దురహంకారము గం

“ప్రథమ పంతువర్ష ప్రణాళికా పరికాల” — స్టాలిన్.

సోపరిస్తు నామదామలు, ఏ యెడకా గొడుగువచ్చే అవకాశవాదులు మున్నగువారిలో 'వికృత' కావాలనే నివాదాన్ని వక్షర్పించుట. కాట్కి సిద్ధాంతాల వర్ణనసాక్షం." *

కాట్కి యొక్క యీ వాదనలన్నీ పూర్తిగా తప్పు. మార్క్సిస్టు సిద్ధాంతాలకు వ్యతిరేకం. ఈనాడు రాజకీయాల నుండి అర్థిక వీతిని వేరుచేస్తున్నారు. కాబట్టి సామ్రాజ్యవాదం యొక్క అర్థికవీతిని ఏమాత్రం ముట్టుకోకుండానే 'కాంతి యుగమగు' వందల సంవత్సరాలకు వీలున్నదని బూర్జువా సంస్కరణ వాదుల దృఢావేషే కాట్కి కూడా కనిగొన్నాడు. అందుచేతనే లెన్ చెప్పినట్లుగా, కాట్కి కాపిటలిజం యొక్క ఉద్దేశగా సామ్రాజ్యవాదాన్ని చూడటంలేదు. కాపిటలిజంలో వుండే అంతర్విభేదాలు తీవ్రతర మవుచున్నవని గమనించటలేదు. ఇది బూర్జువా సంస్కరణ వాదానికి దారితీస్తుందిగాని మార్క్సిజం మాత్రం కాదు.

సామ్రాజ్యవాదాన్ని గూర్చిన పూర్తి తప్పుడు సిద్ధాంతాలన్నీ కాట్కి యొక్క 'తీవ్ర సామ్రాజ్యవాదం' అనే నివాదంలో ఇమిడియున్నది. ఈ సిద్ధాంతాలు ఏమిటంటే: వివిధ దేశాలలో గుత్త సంస్థ లేళ్ళదటా మూలకంగా, ఈ దేశాలమధ్య వుండే వైరుధ్యాలు, పోరాటాలు అంతరిస్తాయి. ఈ దేశాలలోని కాపిటలిస్టులు వారిలో వారు ఒకరినొకరిని చేసుకొని ఏకమవుతారు. సామ్రాజ్యవాద యుద్ధాలు అంతరించిపోతాయి. ఏక ప్రపంచ అర్థికవీతి అవలంబించబడుతుంది. ఇది "కాంతియుగమైన" "తీవ్ర సామ్రాజ్యవాదం" నివాదం. ఇది మాట్కూ సిద్ధాంతాలే పూర్తిగా వ్యతిరేకం. సామ్రాజ్యవాద విజయవాదాన్ని మరుగుపడజేస్తున్నది. కాట్కి యొక్క యీ తట్టుకదలను అందిస్తూ లెన్ ఇట్లా వ్రాశాడు :

"ఒకమూల అర్థిక రాజకీయ వాస్తవాలలో వివేక భేదాలున్నవి. వివిధ దేశాల అభివృద్ధి క్రమంలో వివేక భేదాలున్నవి. సామ్రాజ్య దేశాలమధ్య తీవ్ర యుద్ధాలు చెలరేగుచున్నవి. కాని మరోమూల "కాంతియుగమగు" బరిష్ట సామ్రాజ్య వాదం అనే తట్టుకను కాట్కి చెప్పుతున్నారు. వస్తవమైన వాదాన్ని మరుగు పర్చుటకై చేసే అభివృద్ధి నిరోధక ప్రయత్నం కాదా ఇది? బరిష్ట సామ్రాజ్య వాదానికి వీలైనది ఏ అంశరూపీయ కార్టెల్లను కాట్కి చూపుతున్నాడో ఆ కార్టెల్లయే ప్రపంచం విలసిల్లవలసినదటాన్ని, పునర్విలసిల్లవలసినదటాన్ని చూపించడం కాదా? కాంతియుగమైన విలసిల్లవలసినది దౌర్జన్యయుగమగు విలసిల్లవలసినది తిరిగి ఇటు నుండి అటుకు మారటాన్ని సూచించటం లేదా? అంశరూపీయ రైల్వే సిండికేటు లోనూ, వర్తక నౌకాయానపు కార్టెల్లలోనూ భాగస్వాములయిన ఆమెరికన్, జర్మన్ ప్రైవేటు కంపెనీలు ప్రధమంలో కాంతియుగంగా ప్రపంచాన్ని వండకొన్నా, తమ బలాబలాల్లో మార్పులు రాగానే కాంతి వద్దకుండు వ్యస్థించెప్పి ఏమాత్రం కాంతియుగంగా కాని వద్దకుండువా ప్రపంచ పునర్విలసిల్లవలసినది పూనుకొనలేదా?"

* "సామ్రాజ్యవాదము - సోపరిస్తు ఉద్యమంలో చీలిక" అన్న వ్యాసం నుండి.

సామ్రాజ్యవాద దళలో షరీ తీక్షణవయ్యే వివిధ దేశాల అనమావాది వృద్ధిపల్ల కాట్కియొక్క 'అతీత సామ్రాజ్యవాద' సిద్ధాంతం వమ్మిపోతోంది. దీనిని గూర్చి లెవిన్ ఈ విధంగా వ్రాశాడు :

"అతీత సామ్రాజ్యవాదమని కాట్కి చేసే వివరణం వల్ల ప్రైవేటు కాపీలకు వలుకుంది ప్రధానమువల్ల కాపీలెరికంలో వుండే ప్రైవేటులు తగ్గిపోతున్నాయి చెప్పే బూర్జువా తైవాతీం వాదనలకు బలం చేకూరుతుంది."

కాట్కి బూర్జువా సంస్కరణవాది, సామ్రాజ్యవాద తైవాతీ కాంట్రీ సామ్రాజ్యవాదంలో వుండే తీవ్ర వైరుధ్యాలను చూచి మాత్రంగా దాటవేస్తున్నాడు. సామ్రాజ్యవాదం కాపీలెరికం అభివృద్ధి క్రమంలో ఒక దశయనే విషయాన్నే ఇతడంగీకరించాడు. ఇతనికిది అవసరంకూడా. ఎందుకంటే సామ్రాజ్యవాద దళయే సోషలిస్టు నిష్ఠవముల అదృశ్యత కారమని గుర్తించకుండా వుండాలంటే సామ్రాజ్యవాదము కాపీలెరికం ఉచ్ఛవశయని గుర్తించకుండా వుండాలి. అతీత సామ్రాజ్యవాద సిద్ధాంతంబ్వారా సామ్రాజ్యవాద దళలో కాపీలెరికంలోని వరస్పర వైరుధ్యాల తీక్షణతను కాపీలెరికం అనమావాదివృద్ధిని కాట్కి మునుగువలెస్తున్నాడు. కాపీలెరికంలో మాత్రంగా వచ్చిన వరిణతని, గుత్త సంస్థాన వ్యూహాలని, కాట్కి గుర్తించడు : గుత్త సంస్థాన దళలోనే కాపీలెరికం తిరిమైపోయింది ప్రారంభమవుతుందనికూడా గుర్తించడు : సామ్రాజ్యవాదం కేవలం వ్యక్తత తీవ్రతని గడుపుతుందనే విషయాన్నిగాని, ఇది మరణావస్థలోవున్న కాపీలెరికం విషయాన్నిగాని గుర్తించడు. పైగా, సామ్రాజ్యవాదం కాపీలెరికం యొక్క చరమావస్థ కాదంటాడు. కాపీలెరికం ఇంకా తన శక్తిని కోల్పోలేకంటాడు ఈవిధంగా, కాపీలెరికానికికా దీర్ఘాయువు ఉన్నదని, అది ఇప్పుడిప్పుడే యవ్వము పొందుతున్నదని, చెప్పే బూర్జువా అగ్రశ్రేణిలో కాట్కికూడా వేరొడు.

కాట్కియెరికంలో కాంచెం రూపాంతరం పొంది వదే బ్రాట్స్కియెరికం ప్రదమ ప్రపంచయుద్ధం కోణాలలోనే బ్రాట్స్కి సిద్ధాంతాను తేడా యేమిలేకది లెవిన్ వృష్టపర్చాడు. బ్రాట్స్కి కాపీలెరికంలోని అనమావాదివృద్ధిని గుర్తించడు. ఈ ప్రధానమాత్రాన్ని గుర్తించకపోవడంవల్లనే ఏలక్క కేటలోనైనా సోషలిజమును స్థాపించుట కవకాశము గలదనే వత్తాన్నికూడా బ్రాట్స్కి గుర్తించడు, కాచి లెవిన్ "అతీత సామ్రాజ్యవాదాన్ని" తుక్కు తుక్కు చేసిపెట్టే బ్రాట్స్కియెరికమును స్టాలిన్ పూర్తిగా నాశనం గావించాడు.

పంఘటిత కాపీలెరికం సిద్ధాంతం

గుత్త సంస్థలు ప్రాణియంలోకి రావటంతోనే సోషల్ డెమోక్రాటు యకులు, కాపీలెరికంలోని అరాజకం పోయిందని, అవి మనుషుటితమైపోయి,

సిద్ధాంతాలు లేనదీకరు. ఆరాజకపు కాపిటలిజం బదులు సుసంఘటిత కాపిటలిజం అనే సిద్ధాంతమే ఇది. ప్రథమ ప్రపంచ యుద్ధానంతరం పారిశ్రామిక వ్యవస్థ కొంత నిలకడ పొందే రోజులలో ఈ సిద్ధాంతం బయలుదేరింది. ఈ సిగ్గుమాలిన సిద్ధాంతాన్ని బయలుదేరదీసిన సోషలు డెమోక్రాటులలో ప్రధానవ్యక్తి హెల్సర్టింగు. వీరి నాదన ఏమిటంటే - గుర్తనం లేర్పడటం మూలకంగా, కాపిటలిజం మార్క్సిజం లోని గొడ్డి కత్తులన్నీ అంతరించగలవు. కాపిటలిజం సుసంఘటిత మౌతుంది, పోటీ పోతుంది; ఆరాజకం పోతుంది. ఆర్థిక సంక్షోభాలు పాతకడలై పోతాయి. స్థాన ప్రకారం, చైతన్యముకమైన విద్యాణం ప్రాధాన్యత వహిస్తుంది. కొట్టి బ్రష్టులు, సిండికేట్లు క్రమ పడినామంటేది సోషలిజం ఆర్థిక విధానంగా తయారౌతాయి. కొట్టి ఎవరైనా చేయవలసిన కర్తవ్యమేమిటంటే బ్యాంకర్లు, పారిశ్రామికాధిపతులను వున్న దిక్కులు తొంగిపోవుటకు వనాయం మాత్రమే; అప్పుడు కాపిటలిజం, దాదాంకటదే ఎస్వరితో చెప్పడం, ఎవ్వరికి తెలియకుండా క్రమంగా, ఏ పోరాటం అనవరం లేకుండా, సోషలిజముగా మారి కూర్చుంటుంది.

ఈ సుసంఘటిత కాపిటలిజం విధానంకూడా కొట్టి ప్రభుత్వం 'అతిత సామ్రాజ్యవాద' విధానం యొక్క రూపమేగాని వేరుగాదు. ఇర్వురూకూడా సామ్రాజ్యవాదంలో వ్యవస్థగా కచ్చింటే వరప్పర వైరుధ్యాలను గుర్తించుకొంటే, హెల్సర్టింగు, సామ్రాజ్యవాదంలోని శిశిరావస్థను, వరప్పర వైరుధ్యాలను గుర్తించకపోవడంవల్ల కొందరు బాధ్యులు ఆర్థిక కాపునేత్రకం చేకూడా ఎక్కవగా దిగజారిపోయాడని ప్రథమ ప్రపంచయుద్ధానికి పూర్వమే లెనిన్ తెలియజేసాడు. బాధ్యులు ఆర్థిక కాపునేత్రాలు సామ్రాజ్యవాదంలో పెక్కిసహజంగా కచ్చింటే వైరుధ్యాలనైనా గుర్తించారు. కాని హెల్సర్టింగు వీటికూడా మరగనవరుస్తూ వారికన్న హీనమైనాడు.

'సుసంఘటిత కాపిటలిజం' విధానం, పోరాటం అనవరం లేకుండానే సోషలిజం వస్తుందని చెప్పటం, అజ్ఞాపరగు కొందరు కార్మికులను మోసగిస్తుంది వారిని విప్లవపోరాటంకుంటే దూరంగా వుంచుతుంది.

కాని ఈ సుసంఘటిత కాపిటలిజం 'సిద్ధాంతం పూర్తిగా తప్పుల తడకయినీ వర్తమాన చరిత్రయే వ్యవస్థ జేసింది. లెనిన్ వ్యవస్థవచ్చిన సామ్రాజ్యవాద సిద్ధాంతం మూలకంగా ఈ సోషలు డెమోక్రాటు సిద్ధాంతం వటానుచలైపోయింది. సామ్రాజ్యవాదకలో కాపిటలిజంలో అంతర్వ్యధాట వరుసిపోవు నరిగడా మరింత తీవ్రమౌతాయనిమనంచూకము. వ్యవస్థలో ఆరాజకం పెరుగుతుంది. ఆర్థిక సంక్షోభాలు తడచువస్తాయి. విడి విడి కాపిటలిజంల మధ్యకన్న గుర్తనం వద్ద పోటీ మన భయంకరతగా బలగుతుంది దీని ఫలితం కార్మికులమీద మరింత విధాకరంగా వరుతుంది. గుర్త వ్యాపారవద్దతి బాగా పెరిగి అమెరికా సాయుక్త రాష్ట్రాల్లో 1907లో వచ్చిన ఆర్థిక సంక్షోభంవల్ల యీ పైవిషయాలు వ్యక్తమని తేలగలవు 1929 లో

వచ్చిన సంవత్సరం ఈ సునాహటిక కాపిటలిజం 'సిద్ధాంతం ఎంత తప్పును సిద్ధాంతమో' ఇది బుద్ధువా తొత్తుం సిద్ధాంతమేట్లో, రుజువు అయింది.

"సోవియట్లు యూనియన్ కమ్యూనిష్టుపార్టీలోని దక్షిణవర్గ నాయకులు కూడా ఇట్టి సిద్ధాంతాన్నే లేవదీశారు. మార్క్స్, లెన్, స్టాలిన్, థరణ, పోటి, అర్థిక సంక్షోభం మున్నగు నమన్యలు ప్రపంచ అర్థిక విధానంలో మాత్రమే కస్తాయి. కాపిటలిజం దేశంలో మాత్రం వీటిబదులు నిర్మాణ నమన్యలు ఏర్పడతాయి. అది బుధిన్ ఒక సిద్ధాంతాన్ని బయలుదేర దీశారు, దీనివల్ల బుధిన్ తేల్చిన నిర్ణయమేమిటంటే కాపిటలిజంలోని అంతరుద్ధాత క్రమంగా నష్టగిల్లుచున్నవి కాపిటలిజం క్రమంగా బలపడుచున్నది. విప్లవ వెల్లువ వస్తే ఏదైనా సామ్రాజ్యవాద యుద్ధానంతరమే వస్తుంది అని.

బుధిన్ ఈ తప్పుడు సిద్ధాంతాన్ని పొకబాటుగా లేవదీసిందికదు, యుద్ధం ప్రారంభమైకప్పుటి ఊడి ఈతడు సామ్రాజ్యవాదాన్ని గూర్చి తప్పుడు అభిప్రాయాలనే వెల్లడించుతూ వచ్చాడు. 1915-20ల మధ్య ఈ బుధిన్ తప్పుడు సిద్ధాంతాలను రెనిన్ బందిస్తూవచ్చాడు. రెనిన్ సిద్ధాంతానికి వ్యతిరేకంగా, బుధిన్ 'స్వచ్ఛ సామ్రాజ్యవాదం' అనేసిద్ధాంతాన్ని లేవదీశాడు. పెద్ద పెద్ద కలుషితస్వభావా అతివాద నినాదాలను విసడుతూ ఈ సిద్ధాంత అవయాయాలు సోషల్ డెమోక్రాటులతో కలిసిపోయాడు.

బుధిన్ లేవదీసిన "స్వచ్ఛ సామ్రాజ్యవాదం" సిద్ధాంతంలో వున్న ప్రధాన తప్పు ఏమిటంటే, అది వాస్తవిక సామ్రాజ్యవాదమును అతితేలిక చేసి వేస్తుంది: సామ్రాజ్యవాదాలలోవుండే అతిగడమగు అంతర్విధేవాలను గుర్తించదు. కాపిటలిజంనుండే సామ్రాజ్యవాదం వృద్ధియైనదనీ, కాబట్టి కాపిటలిజంలో వుండే వైరద్యాలన్నీ సామ్రాజ్యవాదంలో ఇమిడిందివివుండుననీ బుధిన్ గుర్తించలేదు.

1919 లో జరిగిన కెన పార్టీ కాంగ్రెసుకు పార్టీ కార్యక్రమముపై రిపోర్టు విస్తూ బుధిన్ తో గంభీరంగా గూర్చి రెనిన్ ఇట్లా వ్రాశాడు :

"కాపిటలిజం అనే వుదాది లేకుండా స్వచ్ఛ సామ్రాజ్యవాదం అనేది ఎన్నడూలేదు: ఇప్పుడులేదు; ఇదిముందు వుండబోదు."

ఇంకా ఇట్లా చెప్పాడు.

"బుధిన్ తానుమాటిగా, వృష్టగా చెప్పుతున్నావనుకుంటాడు. కాని అదంతా అనుభవభూతమైన విచిత్రతలు కాకనలేమికాదు. అనేకరంగాలలో స్వచ్ఛ పోటిలేకుండా గుత్త వ్యాపారవద్ధి ప్రపంచంలో వుండనేవుండదు : ఇక ముందుకట్లు వుండనూ వుండదు."

ఇంకా ఇట్లా చెప్పాడు :

“కాపిటలిజమును పూర్తిగాచూర్చి తయారైన న్యకఃసిద్ధులగు సామ్రాజ్యవాదంగమకవులచే మననమనన్యలు చాలా సులభమయ్యెను. అప్పుడు ప్రైవేట్ కాపిటలిజం అన్నీలోనిదివందేని, ప్రైవేటు కాపిటలిజం కొంగిలించలేవాలి. ప్రామిక కర్షణము మిగతావనిని చేపేస్తుంది. ఇదిచాలా మంచిదే : కాని దురదృష్టవశాత్తు పోస్తవిక జీవనం ఇదికాదు. వాననంలో ఈ కాపిటలిజం అభివృద్ధి ఎట్లావుట్పడందేమనం ఇతర తేలికగాక వేరువిధంగా వర్తించవలసియుంది. కాపిటలిజం యొక్క ప్రై అంతస్తుయే సామ్రాజ్యవాదం.... సాత కాపిటలిజమేవుంది. కాని అనేక రంగాలలో ఇది సామ్రాజ్యవాదంగా పెరిగింది.”

1929 ఆర్థిక సంక్షోభములలో బుఖారీన్ యొక్క ‘స్వచ్ఛ సామ్రాజ్యవాద’ సిద్ధాంతంకూడా దూషింపబడవలె యిరిపొయింది. ఈ సిద్ధాంతానికి, మార్క్సిజానికి వ్యతిరేకమేలేకది తేలిపొయింది. గుత్తనంస్థలు పోటీని డ్లువేయపు సరిగడా దాన్ని మరింత తీక్షణం గావిస్తాయి. పోటీవుంటూనే గుత్తనంస్థలు వ్యాపారాన్ని పోస్తూవుంటాయి. ఈ విధంగా కగానాలు, వైరద్యాలు ప్రత్యేకంగా తీవ్రరూపందాల్చగలవు.

“కాపిటలిజంలోని వైరద్యాలను సామ్రాజ్యవాదం తీక్షణంచేస్తూది: గుత్తనంస్థలు, పోటీ వ్యాపారం పెనవేసుకుని వుంటాయి. కాని సామ్రాజ్యవాదం, మారకమును, మార్కెట్టును, పోటీని, ఆర్థిక సంక్షోభములను డ్లుగావించదు.” “సామ్రాజ్యవాదమంటే వలించిపోతూవున్న కాపిటలిజం. అంతేగాని కాపిటలిజం పూర్తిగా వలించలేదు.... మరణావస్థలో వున్నదిగాని పూర్తిగా మరణించలేదు. స్వచ్ఛమైన గుత్తనంస్థలే వుండవు: వీటికోడాలుగానే మారకం, మార్కెట్టు, పోటీలు ఆర్థిక సంక్షోభాలు వగైరా - ఇవన్నీ సామ్రాజ్యవాద ప్రధానంక్షణాలుగా వుంటూనే వుంటాయి.”

అందుచేతనే రెనిన్

“పోటీ వ్యాపారం, గుత్తనంస్థలు అనే వరన్వర విరద్ధమైన మూతముల కలయికే సామ్రాజ్యవాద ప్రధానగుణం. “ఇందువల్లనే దాని అంత్యదశ వస్తుంది. పోవలిజం వస్తుంది.”

కాపిటలిజం యొక్క వరాశ్రయ జీవనం, శిధిలత

వరాశ్రయ జీవితయోగ, శిధిలమౌతున్న కాపిటలిజమే సామ్రాజ్యవాదము. గుత్తనంస్థలు ప్రబలమైనకొందరి సమాజవ్యవస్థ ఎదుగుదలలు లేకుండావుంటుంది: శిధిలమౌతూ వుంటుంది. స్వచ్ఛ పోటీవున్న రోజులలో ప్రతికాపిటలిజ్టు వత్సరినైతర పెట్టుబడికగ్గించి లాభాలెక్కువ లాగాంచి చూపేవారు. అందుచే వత్సరిలో పెక్కికర్ అభివృద్ధి తేవాలని చూచేవారు. కాని గుత్తనంస్థల వ్యాపారం ఏర్పడ్డ ఏమొట. అసహజంకా హెచ్చుధరలు విలువవిడుచున్నవి గాబట్టి ఈ గుత్తనంస్థలు పెక్కికర్

అభివృద్ధియం దానక్తి చూపవు. అంతేగాదు. వుత్పత్తిపై తమ వ్యూహికారాంతు దెబ్బకగుజతుదనే ధయంవల్లగావి, లేక తాము వివరీకంగా పెట్టిన పెట్టుబడి అంతా నిరర్థకమై పోతుందనే ధయంవల్లగావీ ఈ గుత్తనంస్థలు పెక్కికర్ అభివృద్ధిని అరికట్టబాదగలవు కూడా. ఈ విధంగా కృత్రిమంగా గుత్తనంస్థలు పెక్కికర్ అభివృద్ధికి అడ్డుకులు కల్గిస్తవి. పాత్రాజ్యవాద కళంలో ఇండుకు వుదాహరణలు ఎన్నోవి వున్నవి.

రెనిన్ ఒక ఉదాహరణమ చూపాడు. అమెరికా నయత్త రాష్ట్రాల్లో ఓవెన్ అనువాడు ఒకకొత్త బట్టింగు మెషినును వృష్టించాడు. ఒక తర్జన్ కార్టర్ ఈబడి పేటెంటులను కొనివేసి, మెషినును ప్రచారంలోకి తేకండా దాచివేసింది. 1914-17 యుద్ధానంకరం ఇటువంటి ఉదాహరణలు రెక్కలేవన్ని. కొద్ది ఏండ్ల క్రితమే ఎన్నడూ కాలిపోవి ఎక్క్రిక్ దీనం, 'కాక్వత దీనం' ఒకటి వృష్టించబడింది. కావి ఎక్క్రికర్స్ పామాన్ల క్రస్తుల వ్యాపారం దెబ్బతింటుందనే ధయంకొద్దీ ఈ మాతన వృష్టించి బయటకు రావీయలేదు. కూగరు ఆగ్గిపెట్టెల క్రస్తు ప్రవచ మందలి ఆగ్గిపెట్టెల పరిశ్రమంద్విటివీ తన కంంద హస్తములో ఇరికించు కొన్నది. అ ననుయంలో వియన్నా కెమిస్తు ఒకకాక్వతమైనఆగ్గిపెట్టెను వృష్టించాడు. కావి కూగరు అమెరికన్ బ్యాంకుల వహయంకో ఈ మాతన వృష్టించి అంత మొందించాడు. తర్జునీకో బ్రొఫెసర్ బెర్గియన్ రాక్షసిబొగ్గునుండి ధమురు తీయటా కనిపెట్టాడు. కావి అమెరికన్ అయిర్క్రస్తు ఈ వరకోధనముకొనివేసి ఆచరణలోనికి రాకుండా అచివేసింది. అమెరికన్ రైల్వేలను ఎక్క్రిసిటికో వదున్నటలేదు. కారణం అమెరికన్ గుత్తనంస్థంకది దెబ్బ.

ఈ విధంగా పాత్రాజ్యవాద కాలంలో పెక్కికర్ అభివృద్ధికి కాపిటలిజం వ్యతిరేకమైగా, కొంతవరకు పెక్కికర్ అభివృద్ధి అడగుతూ వేవుంటుంది. పెక్కికర్ అభివృద్ధివ్వారా లాభాలెక్కువగా సంపాదించవచ్చుననే ఆశయే ఈ మాత్రం పెక్కికర్ అభివృద్ధికై వా కారణం. ఇందునల్లవే బ్రహ్మాండమగు క్రస్తుకంపెవీలు చక్కటి లేవరేటకీలను వైంటిపిక రివెర్సి ఇన్విట్యూటంను వెంకొర్చి వేంకొంది ఇంజనీర్లను కెమిస్తులను, పిజిస్తులను పోషిస్తువుంటాయి. కావి వ్యాపారంలో గుత్తాధికారముబందుటనే అరిగే వరకోధనంపన్నిటివి ఈ గుత్తనంస్థలు వివియోగం లోనికితేవు. కాట్టి పరిస్థితులనుబట్టి ఒకప్పుడు పెక్కికర్ అభివృద్ధి మరొకప్పుడు ఎడగబొదుగు లేవ్వీ వుంటా వుంటాయి.

పాత్రాజ్యవాదం పరాక్రయ జీవితయోగ కథింమాతూవుదేవ్యవస్థగామా, దానిలోవుందే పరస్పర వైరుధ్యం విజన్యభావాన్ని బ్రాట్క్వియణం ఏమాత్రం గ్రహించలేదు. పాత్రాజ్యవాదంలో వుందే రెండు ప్రకృతుఃమధ్య సంతుర్నం, ఒకవైపున, ఉత్పత్తికక్షుల వభివృద్ధిజేయాలనే ప్రకృతి మరోవైపున పెక్కికర్

అభివృద్ధి అరికట్టలే ప్రకృతిమధ్య సంతులన - ఏమాత్రం గుర్తించకు. ఈ పోరాటమే, రెండు ప్రకృతుల మధ్యవుండే ఈ పురుషుల సామ్రాజ్యవాదానికి విరుద్ధమైన వైరద్యాలను మరింత తీక్షణం చేస్తోంది. కావి బ్రాహ్మియిష్టుల ఉద్దేశంలో, ఇక్కడికి కుంభివృద్ధి కావీయకుండా 'మేకబాదీ' చేసి వేయకుండా సామ్రాజ్యవాద దళలో 'బెస్కర్' అభివృద్ధి ఏమాత్రం ఎదుగు బొతుకులు లేకుండా వుంటుందని బ్రాహ్మియిష్టుల పూహ. కట్టి పూహ కావీయబిటా దానంతటదే కూరి పోతుంది అనే ద్రోహ సిద్ధాంతానికి దోహదించింది. ఈ విధమైన సిద్ధాంత భేదము సామ్రాజ్యవాద దళలోవుండే అవసర అభివృద్ధి మూలాన్ని నిరాకరించడంతో కూడా పెసవేసుకొని వున్నది.

బూర్జువా వర్గం యొక్క పరాక్రమ తీవ్రత వ్యతానం వరీ వృద్ధంగా సామ్రాజ్యవాద దళలో కనిపిస్తోంది. బూర్జువా వర్గంలో అత్యధిక సంఖ్యాబలం ఉన్న త్రి క్రవంతో ఎలాంటి సంబంధం వుండదు. వారిలో ఎక్కువమంది 'కువనమ చించటం'తోనే బ్రతుకుతూ వుంటారు. వీరి అన్నింటా వాటాలు, బండ్లు, ప్రభుత్వ రుణ హమీషత్రాలు, ఇతర హమీషత్రాలు మున్నగునవి రూపంలో వుంటుంది. వీరి ద్వారానే వారిజాతీయం వస్తూవుంటుంది. సరిక్రమన్నీ బెస్కర్ ఉద్యోగబృందంతో నడుస్తూవుంటాయి. కావీకర్మ కావీనలైన లక్షకొంది ప్రజల క్రమ బలమైన సంపదలన్నింటినీ బూర్జువా వర్గమూ దాని అనుసర బృందమైన రాజకీయ జ్ఞాన, బూర్జువా పేరావులు ఎ.కాదివకులా, అవహరించి బ్రతుకుతూవుంటారు. ప్రపంచంలో అన్నిమూలం నుండి వచ్చి తమ తోగలంసలో ఒకరుమరచి క్రుశ్శింత లాడుతూ దేశాలకు దేశాలకు (సిక్కిల్లా దు లాంటివి) రాష్ట్రాలకు రాష్ట్రాలకు (ప్రాన్సు, ఇటలీ, ఇంగ్లాండులో ప్రాంతాల) విహరస్థలాలుగా ప్రత్యేకించి వుండుకుంటారు.

సామ్రాజ్యవాదంకోసాటు కావీయిస్తు వాగవికత పతనం ప్రారంభ మౌతుంది. వీరత్వం, లబ్ధి కృత్తి ప్రజలమై రాజకీయాలు, లక్షలు, ప్రజాపిత తీవ్రతం మున్నగు అన్ని కాలంకు విస్తరించుకుంది. పార్లమెంటులలోను, పెద్ద ప్రభుత్వోద్యోగులలోను తమ ప్రతినిధులుగా వుంచుకొనుటకై పెద్ద కావీయిస్తులు కొన్ని ముతాలకు లంబాలు పేవుకారు. ప్రభుత్వాధిపతీలుకూడా సామాన్యంగా పెద్ద బ్యాంకులలోను, బ్రష్టులు, కార్పొరేషన్లతోనూ లగ్గర నుంబండా లగ్గివుంటారు. ఉన్నత ప్రభుత్వోద్యోగులకు లక్షల రూపాన్ని "విహరతులుగా" దదినించకుండా రాజ్యాంగం బ్రష్టుల అధిపతులు దేశంలో తమ ఇప్పవచ్చిన పనులకు నెరవేర్చుకుంటూ వుంటారు. వ్యతిరేకకూడా కోడికృతుల కీజబొమ్మలుగానే వుంటాయి బూర్జువా వ్యతిరేకలో పురాతనమైనవీ, ముగ్ధమైనవీ అగు వ్యతిరేకకూడా వాటికి యజమానులు మారగానే, తమ రాజకీయ పు రంగమకూడా ఏకాయస్తాయి. ఇటువంటి వక్షసాత వ్యతిరేకలు ఎన్నో కలిసి ఒకే కావీయిస్తు స్వార్థిసంలో వుంటూవుంటాయి. 1914-18 యుద్ధానంతరం అక్కడిలో ఇటువంటి "వక్షసాత వ్యతిరేక" వక్షసాత వ్యతిరేకలుగా

కవికవికూడా కోడళ్ళకడకు వెన్నిను న్యంజనులుగా వుండేవి ఈతడు యద్ధా
వఃతః పెత్తులేషన్ వ్యాపారంలో విజరీతంగా నంవనంను జర్జించాడు. ఈతని
స్వారీశంలో బొగ్గుగనులు, స్టీలింగు కంపెనీలు, లోహపుగనులు, సివిమాలు,
వత్రికలు వగైరాలు. దేవి. ఈతని సంస్థకాస్తా కూలిపోయిన విమ్మట వత్రికంలో
అత్యధికంగా, కారీవత్రికలు కోడళ్ళకడకు హ్యూగెన్బర్గ్ చేతులలో పడినది.
(ఈ హ్యూగెన్బర్గు జర్మను బుద్ధువా వర్గ వాయకులలో ఒకడు. పాసిస్తు పొల్లరు
అధికారంలోనికి వస్తానికి ఎక్కువగా నహాయదీనబడిలో ఒకడు.)

పెద్ద కాపిటలిస్టులు, బుద్ధువా రాజకీయ వేత్తలు పైకిరావటానికై దగా,
ఫోర్టరీ, మోనం, వంపన అన్ని దుర్మార్గాలను అవలంబిస్తారు. వీరి దుర్మార్గాలు చాలా
అరుదుగా - విరివికారమై, వీరి బాహ్యంగా బైటపడిన విమ్మట - కవిపెట్టంజుతాయి.
స్వీడిషు అగ్నిపెట్టె బ్రష్టు యజమాని, పోలిషులు వ్రతికూల వ్రవారంలో మునుడు.
అయినా బెనర్ క్రూగర్ 1882 లో దివళా తీసినప్పుడు పెద్ద కగడ బయలుదేరింది.
వ్రవవచమంతా ఈ బుడారం తెలిసిపోయింది. కాను దివళాతీసే స్థిలో వుండగా
ఈతడు అత్యహత్య జేసుకొన్నాడు. ఈతని అత్యహత్య విమ్మట, ఈతడు ఎన్ని
ఫోర్టరీలు చేశాడో, ఎన్ని దొంగ రికార్డులు న్యషించాడో, ఒకడానికి తెలియదేదా
మరోక బ్యాంకువద్ద మోనపు మార్గాద్యారా బువాయతెచ్చాడో అన్న బయటబడ్డవి.
ఇదే 1882 లోనే ప్రాన్స్ లో బ్యాంక్ స్టాక్ కంపెనీ దివళా తీసినప్పుడు అకంపెనీ
వివిధంగా దగాకోర్ల కంపెనీయో ఈ దగాకోర్లకు ఉన్నకవ్రదుక్వ వర్గాయొక్క,
బ్యాంకోర్లయొక్క నహాయం ఎట్లా వుండేదో బయటపడింది. ఈ దగాకోర్ల మతా
ఎన్నోరకాల దొంగమాటలద్యారా, మోనపుటాకలు చూపెట్టి అమాయకులగు మర్య
కరిగతి వ్రవలనుండి కోట్లకొంది దణవిన్ని గుడినది. ఇదే విధంగా 1883 లో
అమెరికాలో తెల్ల గొప్ప కాపిటలిస్టు అగు మోర్గెను గుర్పిచూడ అనేక అనవాదులు
బయలుదేరినవి. అతడు అనేక అవివీతి నంబుదారను గర్జిపున్నాడని అనుమానింప
బడింది.

అమెరికాలో మనంతుటికమైన బండిపోటు దొంగల ముతాలు ఎన్నో
వున్నవి. వీటికి చాలా గరవంకూడా యివ్వబడుతూవుంటుంది. వీరికికూడా బ్రష్టులు
మున్నగు న స్థలున్నవి. ఈనాస్థరెల్లప్పుడూ పోలీసులకోను, వ్రతుత్వంలోమా మంచి
నంబుదారను వుంచుకుంటున్నవి.

వ్రదాన కాపిటలిస్టు దేశాలలో సామ్రాజ్యవాదులు కార్మిక వర్గంలో
“వున్నతశ్రేణిని లంబాద్యారా స్వారీశం జేసుకొంటారు. వలన దేశాను దోచు
కోకటం ద్యారాను, వెనుకబడ్డ దేశానుండి విజరీత లాభాలను గుంజుటంద్యారాను,
కార్మికవర్గ లో అత్యధిక భాగాన్ని విజరీతంగా దోచుకొనటం ద్యారాను అమిత సంపద
లను చేబార్చుకొని, బ్రష్టు కంపెనీలు కార్మికులలో ఒక డిన్న భాగానికి హెచ్చు
జీతాచ్చి, ఉక్కుటి సొకర్యాల వేర్పర్చి, దాని లోబర్చుకొంటాయి. లంబాలుమేసే

ఈ కార్మికవర్గ భాగం బూర్జువా వర్గ యొక్క కోట బుర్రజాగా వుంటుంది. కాని సామ్రాజ్యవాదులు కార్మిక వర్గంలో చాలా చిన్న భాగాన్ని మాత్రమే సంఘానిచ్చి ప్రాధీనవర్తకోగలుకారు. అత్యధిక వ. బృతులైన కార్మికులను అత్యధికంగా దోచు కొనటం ద్వారానే వ్యర్థభాగాన్ని, అంచానిచ్చి పోషించటం సాధ్యమౌతుంది. ఈవిధంగా వర్గనైషఘాతం హెచ్చుతాయి; వర్గముల మధ్య అభావం పెరగుతుంది.

సామ్రాజ్యవాదం కాపిటలిజం యొక్క వతవడక

కాపిటలిజం యొక్క ఒక చారిత్రక దశయే సామ్రాజ్యవాదం. ఈ దశ యొక్క వ్యవస్థకు లక్షణాలు మూడు : ఒకటి గుత్తసంస్థం ప్రాబల్యం, రెండు : శిలీకావస్త్రోవున్న పరాక్రమ శీవీకయైన కాపిటలిజం; మూడు మః జానన్తయందున్న కాపిటలిజం. మార్క్సిజం, లెనినిజమునకు యితర సిద్ధాంతములకు మధ్యగల ప్రధానభేదములను ఈ వివరణబట్టియే తెలుసుకొవడగును. సామ్రాజ్యవాదమంటే గుత్త సంస్థం ప్రాబల్యమనీ : పరాక్రమ శీవీకయైన, శిలీకావస్త్రోవున్న మః జానన్తలోనున్న కాపిటలిజ్టు వ్యవస్థయనీ లెనిన్ స్పష్టంజేకాడు ఇతరుల సిద్ధాంతములన్నీ మార్క్సిజాన్ని తారుమారు చేయటమే. సామ్రాజ్యవాద దశలో కాపిటలిజంలోవుండే పరస్పర నైరుద్యములన్నీ అతి తీవ్రరూపాన్ని దరిస్తాయి. ఇందులో మూడు మరీ మరీ ముఖ్యమైనవని స్టాలిన్ "లెనినిజం వునాడు" అనే గ్రంథంలో తెలియజేకాడు.

ఇవి, ఒకటి : కాపిటలిజ్టులకు, కార్మికులకు మధ్య నైరుద్యం, సామ్రాజ్య వాదులలో కొందిమంది కబేరులు వర్తక క్రిమంతులై గుత్తసంస్థలను, బ్యాంకులను ఏలుతూ వుంటారు. వీరి దోషిది, వీరవ అత్యధికంగా, దుస్సహంగా వుంటుంది. కాబట్టి, వీరికోటి పోరాటంలో కార్మికులకు పూర్వపు పార్లమెంటరీ పద్ధతులు, పాత పద్ధతి కార్మిక సంఘాలు ఉపకరించవు కాబట్టి విప్లవ మార్గమే కరణ్యం. సామ్రాజ్య వాదమే, కార్మికుల దుస్థితిని ఇమెమడింప జేయుటస్వారా తప్పనిసరియగు యట్టి విప్లవపోరాటములకు కారణభూతమౌచున్నది.

రెండు; దిశానురులవంటి కొందిమంది కబేరుల ముతారమధ్య, సామ్రాజ్య దేశాలమధ్య అంతర్గతంగా యుండే నైరుద్యం. వీరి కొత్త ప్రదేశాలను, ముడి వరుకులు దొంగే ప్రదేశాలకు మార్కెట్లను, కాపిటల్ ఎగుమతికి అనువగు ప్రదేశాలను సంపాదించుటకై ఎప్పుడూ తగవులు వరుతూ భీరయుద్ధాలకు దారితీస్తారు. ఇదివరకే వంచుకోబడిన ప్రపంచాన్ని తిరిగి వంచుకొనుటకై పోరాడుతారు. ఈభీకర సామ్రాజ్యవాద యుద్ధంలో రక్తపుచేదులు ప్రవహించినవి; పీనుగు గుట్టలు పేడకు పోయినవి, ఇదంతా కొందిమంది కబేరుల స్వార్థంవల్లనే, ఈ విధంగా సామ్రాజ్య వాదులు తమతో తమ కీచలాడుకోవటంద్వారా మొత్తం అంతరూ బలహీనపడతారు, మొత్తంమీద కాపిటలిజమే బలహీనపడుతుంది. ఈ విధంగా క్రామికవర్గ విప్లవాన్ని

వన్నిపాతం చేస్తుంది. సమాజం పూర్తిగా నశించకుండా వుండాలంటే క్రామి వర్గ విప్లవం తప్పనిసరిగా ఉంటుంది.

మూడు: కొద్దిసంఖ్య గల 'వాగదీన దేవాలయస్థ, కోటానుకోట్ల ప్రజలు' వివరించే వంశదేవాలయ, పరాధీన దేవాలయస్థ వైరుధ్యం, ఈ వంశ, పరాధీన దేవాలయాల వివరించే కోటానుకోట్ల ప్రజలు సామ్రాజ్యవాద దోంగలచే దోచుకోబడి కల్యాణశాస్త్రంగా వివరిస్తూ జీవనయాత్రను పోగిస్తూ వుంటారు.

వివరీత లాభాలను అజిస్తూ సామ్రాజ్యవాదులు వంశ దేవాలయాలను, పరాధీన దేవాలయాలను స్వాక్ష్మీకరిస్తారు. పరిశ్రమలను, నైర్వేయాలను, ఇకరమాలను నిర్మిస్తారు. పూజన పాఠశాల వ్యవస్థలను నిర్మిస్తారు, దౌర్జన్యాలతో కాపిటలిస్టు వంశాల ప్రవేశమునకు దారివక్కులు వేస్తారు. సామ్రాజ్యవాద దోంగల చేతులకున్న కొంది వంశదేశ ప్రజల స్వాతంత్ర్య వాచ ఇవ్వబడినట్లుంది. ఇందునల్ల సామ్రాజ్యవాదుల స్థానం ప్రపంచంలో బలహీనపడుతుంది. వారి పునాదులే పెల్లగించబడతాయి. ఈ వంశ పరాధీనదేవాలయ ఇంతవరకు సామ్రాజ్యవాదం యొక్క ఔన్నత్యం వందే దళితుల క్రామిక విప్లవం యొక్క ఔన్నత్యం కారణంగా తయారౌతాయి. ఈ విధంగా వంశ దేవాలయ స్వాతంత్ర్యోద్యమాలు సామ్రాజ్యవాదానికి దెబ్బగాను, విప్లవ క్రామికవర్గానికి పెద్ద అండగాను వుంటాయి.

సామ్రాజ్యవాద దళాలతో కాపిటలిజంలో వుండే వశస్వర వైరుధ్యాలన్నీ ఆతి తీవ్రదళకు రావటం మూలకంగా "సోషలిస్టు విప్లవం అనవసరం" అని వైరుధ్యాలతో తీవ్రదళకు దోతాయించే ఇక కాపిటలిజం వుండటం సమాజ శూన్యత అపాయకకరం. సమాజాభివృద్ధితే అటాకకరం. ఉత్పత్తి శక్తుల అభివృద్ధి అవసరం వుంటుంది. ఫలితంగా కాపిటలిజం ప్రాచీనముందగానే కదిలిపోయింది. ప్రాచీనముందగానే కదిలిపోయింది. ఈ విధంగా కదిలిపోయింది ప్రాచీనముందగానే కదిలిపోయింది. కాపిటలిజం అభివృద్ధి పునాదవదిగాను. కాపిటలిజం మొత్తమీద కాపిటలిజం అభివృద్ధి నిరోధకమై కదిలావస్తూ వుంటుంది. కాపిటలిజం వర్గమూ, దాని తైలూనీ, రావపుండునలె సమాజాన్ని ఏర్పరుస్తూ వుంటుంది. వీరి దోంగల క్రామిక ప్రజాసామాన్యానికి అంతకంతకూ దున్నహనం చేస్తుంది. ఇదే వయంలో గుత్త పెట్టుబడిదారీ విధానంవల్లనే సోషలిజమును స్థాపించటం తప్పనిసరిగా వుంటుంది.

"ప్రపంచ కాపిటలిజం అత్యున్నత దశకు వచ్చింది. వేద్యా పోటీ వ్యాపారం పోయి ప్రభుత్వం గుత్తవ్యాపారం వచ్చింది. వరుకుల ఉత్పత్తి వంశీకం సామాజిక నిబంధనలు బాంకులు, కర్పొరేషన్లవ్వగా ఇరుగుట కనువగు రూపాలేర్పడినవి. గుత్తనంస్థం ప్రాచీనముందగానే కదిలిపోయింది, కార్మికవర్గ దాతృత్వం వర్ధిల్ల వచ్చింది. సామ్రాజ్యవాద ప్రభుత్వానికి కార్మికవర్గం దాసులుగా నిలిచిన

బద్దాను. కార్మికుల రాజకీయార్థిక పోరాటంపై అనేక విర్యుతాలు విర్యరచబడినవి. పాత్రాజ్యవాద యుద్ధాంశలికంగా విపరీతమగు నాశనం, దౌర్జగ్యం, విపత్తులు సంభవించినవి. వీటిన్నిటి ఫలితంగా కాపిటలిజం నాశనం, దానిస్థానే అధ్యుడను వ్యవస్థ అగు సామాజిక వ్యవస్థ రావటం తప్పనిసరి అవుతుంది.” *

పాత్రాజ్యవాదం తప్పనిసరిగా యుద్ధాంశు దారికి ముంది. 1914-18 లో వచ్చిన యుద్ధం మొత్తం కాపిటలిజ్టు ప్రపంచాన్నంతటినీ సంక్షోభంలో ముంచెత్తింది. పాత్రాజ్యవాదంలో వుండే వరస్పరమైన రుద్ధాంశు అన్నది బాహుళ్యంగా కచ్చించినవి కాపిటలిజంలో వచ్చిన అకరల్ ముఖ్యము, అసగా కాపిటలిజం కిరింమై వతవమై పోతుంది అన్న విషయాన్ని గూర్చి కొమింటర్ను, ప్రతిపాడింఁస సూత్రాలు మార్క్సిజ్టు-లెనిన్ జ్టు సిద్ధాంతం వసువరించియే ప్రతిపాడింఁసదగినవి. కొమింటర్ను ప్రతిపాడిందిన ఈ సూత్రాంశు బ్రాట్స్కియజ్టులు అంగీకరించరు సరిగదా అందిస్తారు. ఈ విధంగా వారు మార్క్సిజానికి ద్రోహంచేస్తూ పూర్తిగా విప్లవ వ్యతిరేక మందాలోకి జారిపోయారు.

కాపిటలిజం యొక్క వతవ కాలమే, వివాళకాలమే పాత్రాజ్యవాదం. క్రామికవర్గ విప్లవ కాలమే పాత్రాజ్యవాదం. లెనిన్ ఒక వక్కాయే ఈ విధంగా చెప్పారు:

“కాపిటలిజం యొక్క ఉన్నతకయే పాత్రాజ్యవాదం. పురోగమించిన దేశాలలోని పెట్టుబడి తన వ్యదేశం, జాతిమదేశం హద్దులనుంచి పెరిగిపోయింది. వ్యేక్తా పోటీ బదులు గుర్తవ్యాపారం వచ్చింది. ఈ విధంగా సోషలిజం స్థానవ తనవరమగు పామగ్రినంతా వేకరించి వున్నది.”

షరాకచోట, మరీ, వతవమైపోవుటకు విధంగావున్న కాపిటలిజమే, సోషలిజమువకు స్థానమిచ్చి కొంగిపో విధంగా వున్న కాపిటలిజమే పాత్రాజ్యవాద మవి లెనిన్ తెలియజేశారు. కాబట్టి పాత్రాజ్యవాదం కాపిటలిజం యొక్క వతవకాలం. సోషలిజ్టు విప్లవం యొక్క అవ్యతర కాలం.

* “సోవిటులు యూనియన్ కమ్యూనిస్టుపార్టీ (బొర్ని విక్) ప్రోగ్రాము విబంధనలు” ముంది

, అంతర్జాతీయ కమ్యూనిస్టుపార్టీ, 1944 లో ఇది రద్దుగావించబడింది, (అనువాదకుడు.)

అధ్యాయం 10

యఃసద్ధమః : కాపిటలిజంలో జనరల్ పంక్తోభవః

సామ్రాజ్యవాదము : కాపిటలిజం వరసము

క్రాపిటలిజంలోవుండే మూలవైరుధ్యాన్ని సామ్రాజ్యవాద దళలో అతి తీవ్ర పరిణామాన్ని తెలుపుతాయి. ఒకవైపున కొందిమంది ప్రస్తుతైన కుట్రలు, మరొకవైపున పూర్తిగా అభాగ్యులైన కోటానుకోట్ల దీనవ్రణలు, - సామ్రాజ్యవాద కాలంలో, వచ్చినకపోయిన కాపిటలిజం పరిణామమిది.

సామ్రాజ్యవాద దళలోనే కాపిటలిజం కిరియై, వరసమై పోతుంది. వర్తమాన వ్యవస్థ పూజావివృద్ధికి అటాకంగావిజస్తుంది, మానవమేధస్సు, విజ్ఞాన కావ్యము, ఇంటివిరింగు మున్నగునవన్నీ ప్రకృతిని జయించి స్వాధీనంలోకి తెచ్చు కుంటాయి. ఒకదాని పిమ్మట మరొక కత్తిని మానవుడు స్వాధీనంలోకి తెచ్చు కుంటాడు. కానీ దీని పరిణామాన్ని కొందిమంది అద్భుతవంతుల చేదిట్కుతాయి. ఇంతేకాదు: మాతన వరకోదనం మహా విజయము మానవ కాల్యాణానికై ఉపయోగించే అవకాశముకూడా కాపిటలిజం వన్నగిల జేస్తుంది.

ప్రతివాడు సుఖంగా జీవిస్తూనే అవసరమగు సంపదలు వృద్ధిచెందుతాయి. కాని అత్యధిక సంపాదకులు అతిదరిద్రస్థితిలో జీవయాత్ర గడుపుతూవుంటారు, ఇంకాకు కాపిటలిజంవలన:దాతే కారణం. ఈ అమితసంపదలన్నీ మానవకళ్యాణానికి కాక దానివద్దగించుటకే వినియోగపర్చబడుచున్నవి. వివాళకరమగు యుద్ధాలు సంఘ విఘ్న క్షణ, కోట్ల ప్రజలు ఆహారీయాతులైనారు. తరతరాలగా వృద్ధిచెందిన సంపదలన్నీ ఒక్కసారిగా ద్వంసం గావించబడుచున్నవి.

పోషణమా, వివాళమా : పోషణమా, తప్పనిసరిగా ప్రస్తుతమే పోషణమా; ఇదే నేడు సామ్రాజ్యవాదం మనకిచ్చే ప్రశ్న. ప్రపంచ క్రామికవర్గ మానవ జాతిని సామ్రాజ్యవాదయొక్క పట్టునుండి తప్పించాలి, ఇదే దాని దారితరకర్తవ్యం. సామ్రాజ్యవాద పరిపాలనను కూలద్రోయు పోరాటంలో క్రామిక వర్గానికి వహాయులుగా, మిత్రులుగా సామ్రాజ్యవాద 'సామ్యము' అనుభవించే వంపదేక

ప్రజలు, రాజనీమైన రైతులు, మధ్యతరగతి వ్యవస్థలు విలంబితము. ఒక దేశంలో
తేక మరో దేశంలో కాశ్మీరిక క్రామికవర్గ పోరాటం దెబ్బతినడం. కాని
అందుకు క్రామికవర్గ విజయం తప్పదు.

ఈ విధంగా వర్గ విభేదాలను, వర్గ పోరాటాలను సామ్రాజ్యవాదం అది
తీక్షణం గావిస్తుంది. ఈ పోరాటాలలో కాసిటలిజం మొక్కరాక తేలిపోతుంది. అందుచే
అది తీవ్రంగా ఎదురుతిరిగి పోరాడుతుంది.

కాసిటలిజంలోని అసమానాభివృద్ధి పల్ల వివిధ దేశాలలో వివిధ వస్థలలో
క్రామికవర్గ పోరాటం విజయం పొందకుండా. ఏ దేశంలో వస్థలను అనుకూలంగా
వుంటాయో ఆ దేశంలో విజయం పొంది, పోవరిష్టు దిక్పాదానికి కృషి పోగుతుంది.

“బ్రిటన్ అభివృద్ధి వివరీకంగా జరుగుట మూలకంగా, ముఖ్యంగా
రహదార్లు వివరీకంగా వృద్ధి పొందటం ద్వారా, బ్యాంకుల పెట్టుబడి మొక్క అభి
వృద్ధి వివరీకంగా జరుగుతుంది. ఈ విధంగా కాసిటలిజం వంటి, మిగలనందీ వతన
మౌటకు సిద్ధమౌతుంది. దీనికారణం చెల్లి పోయింది. ఇక అది సమాజాభివృద్ధి అడ్డుకా
నిలిచింది. కొండెడుంటి క్షవేదం, కోటికృడం సవ్యాధికారంగా ఇది పరిణమించింది.
దీనిలో జర్మను దొంగల మరాయా, బ్రిటీషు, ఫ్రెంచి మరాయా ప్రపంచాన్ని
దోచుకోవలసివడి; వలసదేశాల మీద ‘ఏజెంసీలో’ వుండే దేశాల మీద ‘మాండేటరీ’
మీద పెత్తనం వహించవలసివడి అని నిర్ణయించుటకై ఘోరమారణ యుద్ధాలు
జరుగుతాయి.

ఇందుకొరకే, ఇందుకొరకమాత్రమే 1914-18 యుద్ధంలో కోటకొండి
ప్రజలు అహుతి అయినారు. వికలాంగులైనారు. ఈ సత్వాన్ని క్రమంగా దేశదేశాల
ప్రజలు, కష్టతీవులు గుర్తిస్తున్నారు. మరీ ముఖ్యంగా 1914-18 యుద్ధంలో కలిగిన
వివరీక వస్త్రాంతు, జయించిన దేశాలు సహితం దివాళాస్థితికి రాకటాన్ని చూసిన
విమ్మట ఈ వర్త్యం మరింత తేలికగా అవగాహన అవుచున్నది.

కాసిటలిజం వతనం కథ్యం. ప్రజల విప్లవ చైతన్యం వృద్ధి నొడు
చున్నది; వేలకొండి మాచనలు దీనిని ధృవపరుచున్నవి.

“మరికొన్ని లక్షలమంది కాక్సికలను రైతులను దరియవ్వటా ద్వారా
కాసిటలిజం ఈ దేశంలోనో, ఆ దేశంలోనో, మరికొంతకాలం పోషిలికం విజ
యాన్ని అత్యంత పెట్టడం కాని కాసిటలిజం నాశనాన్ని మాత్రం అవలెడు.”*

సామ్రాజ్యవాద ప్రపంచ యుద్ధం

సామ్రాజ్యవాదులు ప్రపంచాన్ని పునర్విభజించుకొనడకై తుర్జనవడట
వల్లనే, 1914-18 యుద్ధం వచ్చింది. ఈ యుద్ధం కాసిటలిజాన్ని మొదలంటా దీని

* “అమెరికన్ సత్రికా రచయిత ప్రశ్నలకు జవాబులు” రెనిన్.

వైదించి. ప్రతిఒక్క మితిలేని కథలను తెప్పిపెట్టింది. యుద్ధక దేశాలన్నింటిలోనూ మొత్తం 8 కోట్ల 20 లక్షలమంది ఆయుధపాణులైనారు. కోటిమందిపైగా మరణించారు : జీవితాంతం వికలాంగులైనవారు, గాయపడ్డవాడు 3 కోట్ల 41 లక్షలమంది. అతిభాగ్యవంతుడుగు దేశాల్లో విస్తారమగు సంపదలు మట్టిపాలుగానించబడ్డాయి. యుద్ధానికి మొత్తం మున్నడివేకోట్ల వారల్లు నిర్భయించి 1. అలాడు యుద్ధక దేశాలన్నింటి సమదల మొత్తం అడవి వేకోట్ల వారల్లంటే ఈ వర్షం విక ఎక్కువో ఉపసాదించవచ్చును. అంటే, తరతరాలుగా కష్టతీవులు తమకందంను కర గించి సృష్టించిన సమవసరంలో వగూ వాకనంగావివరించిన దన్నుచూడు.

కాపిటర్లు ఆర్థిక విధానానికి యుద్ధం కావడంపై కొట్టింది. కొన్నిదేశాల వర్ష విమాత్రమైనా పండిరాజున్నవంటే అవికాస్తా తుడిచి పెట్టుకుపోయినవి. ఇర్మవీనంటి దేశాలకొన్ని పూర్తిగా ఒంటరి గావించబడినవి. ముదీనరకుం, అనార వదారాం దిగుమతులు చాలా తగ్గించబడినవి. వైద్యంలో సమీకరించబడుటకు గాను వివరీత నాల్గోలో కొన్నిగూలు, రైతులు ఉత్పత్తి మంది దూరం గావించబడ్డారు. కొన్నిదేశాల్లో మొత్తం కొన్నిగూలు, రైతులలో మూడవనాకు వైద్యంలో జేర్చబడ్డారు. యుద్ధంలోకి జేర్చబడ్డవారు మంచి చురుకైన యువకులన్న విషయాన్ని మరుసరారు. అంత జేర్చుకులుగావి, ముసలి, ముక్కి, ప్రిలు, బాబులు మాత్రమే ఉత్పత్తి పోగొడుటకై విగిరారు.

యుద్ధ తర్వాతలో పెద్దపెద్ద దేశాలు నయకాళనం గావించబడినవి. యుద్ధ రంగములు వ్యాపారాలు ప్రదేశములకేగాక వట్టకాలలోని పారిశ్రామిక ప్రదేశాలకు కూడా వ్యాపించినవి. ఏకంగాగూ పెద్ద పెద్ద ప్యాక్షలీంను, పరిశ్రమగారాంను తుడిచిపెట్టివేసినవి. గమలు వరదల మునుపైనవి. పెద్దపెద్ద వట్టకాలు పారిశ్రామిక ప్రదేశాలు నామరూపాలు లేకుండా పోయినవి. యుద్ధంలోకెల్లా ప్రవాతమైన రంగమగు ప్రాశ్న ఉత్తర ప్రాంతం ఈ విధంగా వివరీత వస్తానికి గుఱియైనది.

చివరకు యుద్ధంవల్ల ఆర్థిక విధానంలో గల్గిన ప్రధాన వన్నమేదిటాటే: జాతీయార్థిక విధానమే పూర్తిగా కల్లకొండై యుద్ధాననరాల ప్రకారం పుకర్పి త్రమమంతా వడివసాగింది.

యుద్ధంనావటంతో ఉత్పత్తి స్వభావం పూర్తిగా మారిపోయింది. పూర్వం వూడే మూడురకాల వడతుంకా - ఉత్పత్తి పాథకాలు, అనారవస్తువులు, భోగ వస్తువులు-వల్లవది జేర్చబడినవి. ఈ వల్లవ వడతుంకా ఉత్పత్తియే ఆకళిత ప్రాధాన్యత వహించినది. ఇదే మూడవపాథకాల పుకర్పి. ఏకంగాగూ: మందుగూడు బాబులు విమానాలు, నమ్మిరెన్ను, రైపిళ్ళు, టాంకులు, వివనాయువులు వగైరాలు యుద్ధవన్నద్యమైన దేశాన్నిటి సమద మొత్తం 80,000 కోట్ల వారల్లయివుండగా కేవలం యుద్ధకావ్యాలకొరకై 80,000 కోట్లవారల్లు నిర్మితమైనవి. ఈ దేశాల

మొత్తం జాతీయదాయం సొంతం 8500 కోట్లదాకా. యుద్ధకాలంలో లక్షలకొద్దీ కార్మికులు, రైతులు యుద్ధానికి సమీకరించబడ్డారు. కాబట్టి జాతీయదాయంలో 1/3 వంతు కగిపోయింది. మిగిలిన దాని అంటే యుద్ధకాలంలో సొరస 5700 కోట్లదాకా జాతీయదాయం వచ్చేది. మిగిలిన యేకర మొత్తం ఖర్చులకు 66 శాతం ఏ యోగ వరుతుందనకుంటే మొత్తం సొరస 2500 కోట్లదాకా మాత్రమే జాతీయదాయం వుంది. యుద్ధానంతరం లక్షమౌతుంది. అంటే యుద్ధం జరిగిన 4 ఏ ద్దలోనూ 10000 కోట్లదాకా జాతీయదాయం వుండి వచ్చినది. కాబట్టి మిగిలిన 20 000 కోట్ల దాకా కాపిటలిస్టుల నిక్పర్ కాపిటలిస్టుల తీయబడిందన్నమాట కాబట్టి యుద్ధానంతరం దేశం జాతీయసంపద 80,000 కోట్లదాకా యుద్ధానంతరం 40,000 కోట్లదాకా వదిలిపోయినదన్నమాట.

మానవ శ్రమక క్రిగూడా యుద్ధానంతరం నివరీకవద్దా గల్గింది.

1918 లో ఐరోపా జననం 40,10,00,000 మామూలు జాతా లని వృద్ధి కనునరిచి, యుద్ధానంతరం లో 42 45,0,000 అయిపోయింది. అంటే ఐరోపాలో 3 55 00,000 ప్రజలు నాశనమైపోయారు. మొత్తం జనాభాలో ఇది 9%. ప్రధమంగా, యుద్ధరంగాలో మరణించిన మూం కంగాను, వెకరికట్టిన దేశాలలో వ్యాపించిన అంటుకోగాలకలూ; రెండు; పుక పు రంధరూ యుద్ధానికి సమీకరించబడుటచే జననం కగ్గుటకలూ; మూడు; అలి, లేమి మున్నగు తుదిదాదంవల్ల మరణనం పెకగటదేమూ; ఈ కష్టం కల్గింది.

ఈ కష్టంలకూడా మిక్కిలి వేర్వేరులు, మిక్కిలి వేర్వేరులు. కార్మికులే కన్నాకంటే ఇది ఎంత వీకరంగా పూదో తెలుసుకోవవచ్చును. ఇంత గాక, వరికలలో కన్నాకంటే కార్మికులస్తానే వేర్వేరులవారు కియోగింకాయుటచే దేశాలకు ఎంతో కష్టం వాటిల్లింది.

ప్రజాసామాన్యమనకు యుద్ధానంతరం నివరీక వరులు కల్గింది. కత్తుల రైత కార్మికులు, రైతులు యుద్ధరంగాలో పికంగిగ్గుట పికయ్యేవారు. కనక కట్టిన దేశంలో, పాక్తికీలో కార్మికులు కారిపోయేవారు శ్రమకేనేవారు. వీరి వచ్చే జీతాలు ఒకవూట కడుపు కింపుకోవటతై వా దాకట్టింది. నైతిక నియంతృత్వం క్రింద కార్మికులలో ఏమాత్రం అంజని కన్పించినా అతిక్రూరంగా అణచివేయబడింది. యుద్ధరంగాలోనికి తుడ్పబడి అమ దావకో, గాయాలో గిరిఅవుతామనే కయం కార్మికుల నెల్లప్పుమా పీస్తూవుండేది. యుద్ధానంతరం ప్రజాసామాన్యం కడుపు కాటకంలో కట్టుకుంటూ వుండేది.

కాపిటలిస్టు వ్యవస్థలోవున్న వరవ్వర నైరుత్తాం కన్పించి యుద్ధం అతి తీవ్రదకకు తీసుకొనిపోయింది. కాపిటలిస్టులకు కార్మికులకు మధ్య అభాతం మరీక

పెరిగింది. రైతాంగము వాతవమునకు గు'యైనది. అపీను ఉద్యోగులు పెట్టిబాధనా వర్గము దరిద్రులై వారి జీవన ప్రమాణం ఎంతో పడిపోయింది.

“ఇరుకజ్జల సామ్రాజ్యకాంక్షతోనే యద్దాన్ని గావిస్తున్నాడు.... విదే కాశము మ్రింగటానికి, చిన్నదేశాల గొంతుకంను మలుముటకూ, ప్రపంచంపై అర్థిక పెత్తనాన్ని సాధించుటకు, వంశ దేశాల పునర్విభజనకు, వివిధదేశాలలోని కార్మికులను మోసగించి చీడీయుటద్వారా జూలిపోతున్న కాపిటలిస్టు వ్యవస్థకు నిలకడ నొందించుటకూ, ఐర్లండు బార్లువాపర్లకూ, బ్రిటీషు ఫ్రెంచి బార్లువాపర్లకూ రెండూ, సామ్రాజ్య విస్తీర్ణం అనే ఒకే కాంక్షను గర్భియున్నవి.” *

ప్రథమ ప్రపంచయుద్ధ వర్యవసావములు :

కాపిటలిజంలో జనరల్ సంక్షోభం

సామ్రాజ్యవాదదళ ఆధివృద్ధిమూలకంగా వచ్చిందే యుద్ధం. మానవ సమాజాధివృద్ధికి కాపిటలిజం ఇక అటాకకరంగా పరిణమించినదని ఈ యుద్ధం రుజువుచేసింది. మానవజాతి భవిష్యత్తుకు కాపిటలిజం ఎట్టి ప్రమాదం తెచ్చిపెట్ట గలదో రుజువుచేసింది.

కాపిటలిజంయొక్క జనరల్ సంక్షోభానికి ప్రారంభమే ఈ సామ్రాజ్య వాద యుద్ధం. ప్రపంచ చరిత్రలో ఒక కొత్తపుట ప్రారంభమైనది. సామ్రాజ్యవాద గొలుసు రష్యాలో అక్టోబరు విప్లవంవల్ల తొలగిపోయింది. తరుడగట్టిన పాషండ కాజ్యమగు జాపిన్లు రష్యా బదులు సోవియటు ప్రభుత్వం అవతరించినది. కాపిటల్ యొక్క కోరికమీద ప్రపంచంలో 1/3 భాగం తప్పించుకొన్నది. అక్కడ సోషలిజం పాడుకొల్పబడినది. అక్టోబరు విప్లవం ప్రపంచ క్రామిక విప్లవానికి నాంది. ప్రపంచం ఇంతటితో రెండు శివరములక్రింద - కాపిటలిస్టు శివరమూ, సోషలిజం ప్రభుత్వం శివరం-చీలిపోయింది. కాపిటలిస్టు భవనంలో మొట్టమొదట వీట ఏర్పడింది. విశ్వవ్యాప్తమగు కాపిటలిజం బదులు ఇప్పుడు పరస్పర శత్రుత్వరైవ, కాపిటలిస్టు వ్యవస్థ, సోషలిస్టు వ్యవస్థ - రెండూకజ్జలు ఏర్పడినవి.

అక్టోబరు విప్లవానంతరం, ప్రపంచాన్ని ఏలుకట్టి కాపిటలిజం ఒక్కటే సామాజిక వ్యవస్థగా వుండటం అంతరించింది. ఇప్పుడు సోషలిజం కూడా ప్రపంచం లోని 1/3 వ భాగంలో ఒక మాత్రమే సామాజిక వ్యవస్థగా అధివృద్ధి చెందుతుంది., ప్రపంచ క్రామిక వర్గానికి సోవియట్ యూనియన్ విశ్వదేశం. ప్రస్తుత దళ కాపిటలిజం యొక్క పతనదళ: వివాళదళ: క్రామికవర్గ ప్రపంచ విప్లవకళం: సోషలిజం విజయకాలం.

యుద్ధం ప్రపంచ పటాన్నే మార్చివేసింది. కాపిటలిస్టు దేశాల బలాబలా

* (1) లెనిన్ గ్రంథావళి, 30 వ వాల్యూం 1 వ గ్రంథం.

లలో పెద్దమార్పును తెచ్చింది. ప్రపంచంలో 1/1వ భాగంలో పోషరితా ఏర్పడి కాపిటరిస్తు కోరం మండి తొంగిందనిపింది. ఇతరభాగం కాపిటరిస్తు కోరంలానే ఇరుక్కునివున్నా, అక్కడకూడా చాలా పెద్ద మార్పులు జరిగినవి.

యుద్ధంలో పాల్గొన్న అన్ని దేశాల జాతీయార్థికస్థితి కలక్రిందరై వది. గెల్చిన దేశాలు ఓడిన దేశాలపై యుద్ధభారాలను త్రోస్తూకి చూడటం వహించి. కాని ఓడినవర్షంలో ఇర్మవీ మిగతా యితర దేశాలు (అస్త్రియా, హంగరీ, టర్కీ, ఇల్లీయా) కాళ్ళు బారజానినపే. ఇర్మవీయే మిత్రరాజ్యాల ప్రరావ శక్తవూ. ఇర్మవీ పాత్రాజ్యవాదులతో అంగ్లో-ప్రెసిది పాత్రాజ్యవాదులు పుర్నణ పడుట వల్లనే ఈ యుద్ధం వచ్చింది. కాబట్టి మొట్టమొదటగా ఇర్మవీ వదిలి పట్టించటం, ఇర్మవీని ఇక పోటీలోనికి రాకుండా చేయటం మిత్రరాజ్యాల కర్తవ్యం, అంతేకై అర్థింగా ఇర్మవీని బంధనవర్పుటకు పూషకొన్నవి. ఇదే వమయంలో ఇర్మవీపై యుద్ధకష్టాలను రద్దపూషకున్నవి ఇర్మవీకుండి క జేయడయే 1919 వర్సరీసునంది ప్రరానోద్దేశం. ఇర్మవీనండి అనేక ప్రాంతాలు కాజేయబినవి. ఇవమూ బొగు విస్తారంగా దొరికే ప్రాంతాలను ప్రాన్స్ ప్యాహ చేసింది. వర్తక నాకలమ్మి మిత్ర రాజ్యాల పరమైకవి. ఇర్మవీ పాత్రాజ్యం, వలన దేశానికూడా ఇర్మవీ మండి లాక్కినబినవి. చివరకు - ఇదే వరీ ముఖ్యమైనది - యుద్ధంలో వాటిల్లిన కష్టాలను తత్తచేయడకై యుద్ధ వష్టనరిహారములను (Reparatlons) ఇర్మవీ నెత్తిపై రద్దాడు. వర్సరీసు నంది ప్రకాశం పదమూడుపేం రెండువందల కోట్లు (19,200,00 00,00 000) బంగాడు మార్జ్కలను ఇర్మవీ చెల్లిండాది. అయితే యీ మొత్తాన్ని వయదాలలో చెల్లిండాది. ఇక్కడ అస్త్రియా వివహ (అమెరికా అస్పరిచ్చి అస్త్రియాను కొంతవరకు రక్షించింది.) యుద్ధంలో పాల్గొన్న దేశాలలో ఇర్మవీయే వర్సరీసు పండివల్ల అత్యధికంగా దోచుకోడింది.

మిత్రరాజ్యాల కలాబలాలలోకూడా వ్యత్యాసం ఏర్పడింది. యుద్ధరంగా లలో పెద్దపాత్రను నహించకపోయినా, యుద్ధవరహం మూంకంగా వాగా లాభపడ్డ అమెరికా వంయుక్త రాష్ట్రాలు వాగా పైకివచ్చాయి, ద్రిడీసు కాపిటరిస్తు కామడు అనడండాడు. ప్రపంచ విషటివీడిలో ద్రిడీసు పెత్తనం తొంగింది. దీనిస్థానం అమెరికా వంయుక్త రాష్ట్రాలకు లిందింది. యుద్ధానంతరకాలంలో అమెరికా, ఇంగ్లాండుల మధ్యకన్న వైరద్యాలే పాత్రాజ్యవాద వైరద్యాలకు ఇరుమగావులూ వచ్చాయి.

ఇర్మవీ ఇంగ్లాండులు ఒకరిగొంతు లొకరు కోసుకుంపే, వీటి పోటీదాడు అమెరికా అత్యధిక లాభాలను పొందింది. యుద్ధానికి అంతకంతకు ఎక్కువ యువము, టిక్కు, బొగు రొద్దలు, మానె, టిక్కులు కాదంపినర్చినవి. కాని యుద్ధత దేశాలు వీటిని వ్యయంగా వష్టయి జేసుకొనలేక పోయినవి. కాబట్టి అమెరి కాకు గిరాకీ తగిలింది. ఇదే వమయంలో దక్షిణ అమెరికా, అసియా బాదాలలోవి

వ్యవసాయక దేశాల మార్కెట్లు కూడా పోటీలేకుండా స్పృహనీయమైనవి. యధానికి పూర్వం బ్రిటను, ఇర్లాండ్, ఇతర ఐరోపాదేశాలు ఈ మార్కెట్లకు వరుసగా వెనుకైపోయాయి. కాని యుద్ధకాలంలో ఈదేశాలు ఎగుమతులను ప్రోత్సహించుకున్నవి. ఇందున అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రాలలో (అ. సం. రా.) పరిశ్రమలు, వ్యవసాయం విపరీతంగా అభివృద్ధి చెందినది. ప్రపంచంలోకెల్లా అ. సం. రా. రాగ్యవంతమైన దేశం అయినది. కాపిటలిస్టు ప్రపంచయోక్త అకర్షణకరమైన ఐరోపానుండి అమెరికాకు మారింది.

ప్రథమ ప్రపంచయుద్ధానికి పూర్వం అ. సం. రా. లో పరిశ్రమల ప్రారాప్యత వుండేదికాదు. 1905 లో అ దేశం నుండి వ్యవసాయ దినుసుల ఎగుమతులు 100 కోట్ల డాలర్ల విలువవుంటే పారిశ్రామిక వస్తువుల ఎగుమతుల విలువ 48 కోట్ల డాలర్లు మాత్రమే. కాని యుద్ధ దినాలలో పరిశ్రమలు విపరీతాభివృద్ధి నొందినవి. పరిశ్రమల వృద్ధి విలువ 1914 లో 2424 కోట్ల 80 లక్షల డాలర్లు 1918 నాటికి 1258 కోట్ల డాలర్లు వుంది.

అ. సం. రా లో యుద్ధకాలంలో టెక్స్టైల్ వృద్ధి 40% చొ॥ ఉక్కు వృద్ధి 40% చొ॥ రాబ్బరి 20% చొ॥ టింబరు (తత్తునాగం) 80% చొ॥ చమురు 41% చొ॥ పెరిగింది. 1913-18 ల మధ్య సముద్రయానం చేసే పొగడడం దిర్ఘకాలం 10 రెట్లు పెరిగింది. మోటార్ల దిర్ఘకాలం రెట్టి పు పెరిగింది. యుద్ధకాలమునకు ప్రధానంగా పారిశ్రామిక వస్తువుల ఎగుమతి విశేషంగా పెరిగింది. 1919 లో అ. సం. రా ల నుండి ఎగుమతి కాంచిన పారిశ్రామిక వస్తువుల విలువ 207 కోట్ల డాలర్లు, అనారవస్తువుల ముదినకుల విలువ 140 కోట్ల 80 లక్షల డాలర్లు. అనారవస్తువుల ఎగుమతి తక్కువయే అయినా వ్యవసాయంకూడా చాలా అభివృద్ధి చెందినది. 1913-18 ల మధ్య వంటలు 11% అభివృద్ధి అయినవి. వరుసగా అంకా ఎక్కువ అభివృద్ధి అయింది.

ప్రథమ ప్రపంచయుద్ధంవల్ల అ. సం. రా.లు ప్రపంచములోకెల్లా అతి రాగ్యవంతమైన దేశమైతే, ఇంకా పూర్వం బ్రిటను అ స్థానంలో వుండేది. దానికి ప్రపంచమునకు అమెరికాలో కూడా కాపిటల్ వుండేది. ప్రపంచ రాజకీయాలలో అదే అతిప్రధానమైన పాత్రను వహిస్తూవుండేది. అన్నిదేశాలు బ్రిటనుకు యుద్ధం వుండేవి బ్రిటను కరెన్సీలయిన పౌండుస్టెర్లింగు ప్రపంచంలోకెల్లా తీర్మానమైన కరెన్సీగా వర్తింపజేసేది. కాని యుద్ధంలో ఇదంతా మారిపోయింది. యుద్ధంలో సంవదలో ఎక్కువరాగం కోల్పోయింది. ద్వితీయ స్థానానికి వచ్చింది. అ. సం. రా.లు ప్రథమ స్థానానికి వచ్చింది.

1915-20 ల మధ్య అ. సం. రా. దిగుమతులకన్న ఎగుమతులను ఎక్కువజేయుట ద్వారా 1800 కోట్ల డాలర్లను సంపాదించింది. అంటే యుద్ధకాలంలోనుండి కానకొన్న దానికంటే కాను అ దేశంకు అమ్మిన వరుసగా విలువ

1800 కోట్ల డాలర్లు హెచ్చుగా వున్నదని తెలుస్తోంది. ఈ మేడవర్వతం అంతా ఎట్లా వచ్చింది : ఎట్లా చెల్లించబడింది.

మొట్టమొదటగా బరోపా ఖాతానిష్ఠులకు ఆమెరికాలోవున్న వర్తకమున్నీ అ. నం. రా. కానికనిష్ఠులకు దళలుకొందినవి. ఈ విధంగా 800-500 కోట్ల డాలర్లు చెల్లినవి. పైగా ప్రపంచమున్ను బంగారముతదీరో నగంపైగా అ. నం. రా.కు జేరుకొన్నది. అంతే యుద్ధకదేశాలు తమ బంగారు నిర్వలను తరలిచి వేసినవన్న మాట. ఇవ్వనీగాక మిత్రరాజ్యాలు అ. నం. రా. కు 1000 కోట్ల డాలర్లు ఋణవది వున్నవి. ద్రివిషతు తన ఋణస్థలముండి 180 కోట్ల పానులు రావలసివుండగా, కాను అ.నం.రా. కు 90 కోట్ల పానులు ఋణవడింది. తనకు ఋణవదిన దేశాలలో, మిత్ర రాజ్యాలలో అ. నం. రా. ఒడంబడికకు వచ్చిఉండవల్ల, 1927 నాటికి అవలపానుదా లకోకల్పి ఈదేశాన్ని అనురా.కు 240 కోట్ల పానులను ఋణవదినవి. ద్రివిషతు రావలసిన దాకీలు తగ్గించబడి, అది కాను అ. నం. రా. కు చెల్లించవలసిన మొత్తము నకు దాదాపు సరిసమానం చేసిబడింది.

ఇర్మనీ చెల్లించవలసిన యుద్ధకష్ట సరిహారం మొత్తం 18200 కోట్ల బంగారు మాడ్కూలుగా నిర్ణయించబడినది. దీనిని సరిష్కరించుటకై దాన్ కమిషన్ ఏర్పాటుకొనింది. ఈ దాన్ ప్లాన్ ప్రకారం మొత్తం ఎంత చెల్లించాలి అనేది నిర్ణయంకొకరొయినా 1928 వరకూ పాడినా 280 కోట్ల మాడ్కూలు చెల్లించాలని నిర్ణయించబడింది. 1929 లో ఈ ప్లాను రద్దుగావింపబడి యుగస్లాను ఏర్పర్ప బడింది. ఈ ప్లాను ప్రకారం ఇర్మనీ పాజకు 180 కోట్ల మాడ్కూలను 59 సం॥ కాలిపాటు యుద్ధకష్ట సరిహారములకుగాను చెల్లించాలి. కాని ఈ ప్లాను 22 నెలలు మాత్రమే అమలులోవుంది. ఈరోగా అర్థిక సాక్షాతం వచ్చింది. 1931 జూలై 1 న హూవర్, ఋణముల చెల్లింపుకు ఒక్క సంవత్సరం వాయిదావేస్తూ మారు దోరియం ప్రకటించాడు. దీనికోదాటుగా యుద్ధ ఋణాలకు కూడా మార్దోరియం వచ్చింది.

ఈ వర్తకాలంలో ఇర్మనీ చెల్లించిన నగదు మొత్తం 64 కోట్ల 50 లక్షల పొడ్డు.

ఇర్మను యుద్ధ కష్టసరిహారాలు, యుద్ధఋణాలు యుద్ధసంకర సమస్య లలో ప్రధానమైన వాటిలో ఒకటి. వీటి మూలకంగా కానికనిష్ఠు దేశాలమధ్య ఎంతో మర్షణ, కీడులాట ప్రారంభమైంది. యుద్ధ కష్టసరిహారాల సందర్భంలో అ. నం. రా. జోక్యం కలుగజేసికొనకుండా వుండేది. బరోపా సమస్యలలో తనకు జోక్యం లేదన్నట్లుగా వ్యవహరించేది. కాని ఇదే సమయంలో, తనకు ఋణవదినవన్న దేశాలమాత్రం తనకు ఋణాలు చెల్లించి తీరసలసిందేనని కీషించేది.

కాని 1829 అర్థిక సంక్షోభం ఆర్మీ ఎగరగొట్టబడినది. కాని ఈ విధంగా దాకీలు, యుద్ధ విస్తరణకారాలు ఎగగొట్టబడడం మూలంగా కాపిటలిస్టు దేశాలమధ్య తగవులు మరింత తీవ్రమైనవి.

కాపిటలిజంలో వచ్చిన జనరల్ సంక్షోభంలో మూడు దశలు

కాపిటలిజం వకటం ఒక్కరోజులో వలెపొందదు అది ఒక దారిక్రమక శతకుంభలా జరుగుతుంది. ఈ శతమే క్రామికవర్గ వియంభృత్వం కొరతై జిగే విప్లవ పోరాటం కాలం. పోషలిజంకొరతై జిగే విప్లవోద్యమమూ కాలం.

ప్రథమ ప్రశంవ యుద్ధానంతరకాలం మూడు దశలుగా విభజించబడి వున్నది. 1818-21 నాటికాలం ఒకదశ. ఈ దశలో మొత్తం కాపిటలిస్టు వ్యవస్థయే చిన్నాబిన్నమై పోయింది. అనేక దేశాలలో కాపిటలిస్టులు, కార్మికవర్గానికి అతి తీవ్ర పోరాటాలు ఉద్యమించి అంకఃకలహాలు ప్రజ్వలిల్లినవి. యుద్ధంలో వకల సంవదలకు నశించిందిన విస్తార కష్టం మూలకంగా ప్రజల కడగండ్లు పున్ను ముట్టినవి. కాపిటలిజంలోని నైరద్యాన్ని ఒకకొసకు చేరుకున్నాయి. దారిద్ర్యంలో ముంచబడ్డ ప్రజాసామాన్య యొక్క క్రోధానికి మితిలేదు. మధ్య జరోసా దేశాన్ని అంకఃకలహంలో మునిగిపోయినవి. 1819 లో హంగరీలో పోలియటు ప్రభుత్వం ఏర్పడి కొన్ని నెలలపాటు నిలబడింది. ఐటలీయాలో మరొక పోలియటు ప్రజా స్వామ్యం పిలిసి కొన్ని వారాలపాటు జీవించింది. 1821లో గతమైన అర్థికసంక్షోభం అన్ని కాపిటలిస్టు దేశాలను చుట్టుముట్టి అంతర్విభేదాలను మరింత తీవ్రంజేసింది.

ఈ కాలంలోనే తననైకి దండెత్తి వచ్చిన నైట్ గార్డులను, * అంత ర్జాతీయ కాపిటలిస్టు మూలాను పోలియట్ యూనియన్ జెనక్కి త్రిప్పికొట్టచున్నది. అంకఃకలహాలలో పోలియటు శక్తి జయించి, దృఢపడింది. దీనిని కూలద్రోయాలనే తుట్రలు, ప్రయత్నములు అన్ని క్రామికవర్గ యొక్క అనురీత శక్తిని చేపించలేక పోయినవి. ప్రమాద విప్లవ యొక్క మిలిటరీస్టాన్ (నైట్ కోద్యోగుల కూటమి)యగు కమ్యూనిస్టు ఇంటర్నేషనల్ స్థాపించబడింది. మొట్టమొదటపారిగా, అనేక కాపిటలిస్టు దేశాలలో కమ్యూనిస్టుపార్టీలు ఏర్పడి పోషలిస్టు ద్రోహులగు రెండవ ఇంటర్నేషనల్ అనుయాయులచే మరలమొర్రబడి, తత్త స్థాపితం గావించబడిన విప్లవ పోషలిస్టు మూలాను నైట్ గురిపేకాట.

ద్రోహులగు పోషల్ రెమోక్రాలు వాయకుల వహయంకో కాపిటలిస్టులు అనేక దేశాలలో విప్లవ క్రామికవర్గాన్ని నిర్మించగల్గారు. 1929 లో జర్మనీలో కూడా మార్క్సవాదవర్గం ఆదేశములు విప్లవ క్రామికవర్గాన్ని ఓడించగల్గింది. ఈ విధంగా ఒకనైపు క్రామికవర్గానికి పోలియట్ యూనియన్ లో సంపూర్ణ విజయము, మరో

* పోలియటు ప్రభుత్వాన్ని కూలద్రోయాలని కొందరు రష్యను సేనాధిపతులు లేవదీసిన నైన్యం. (అనువాదకుడు)

నై నైవ వక్రమ బరోహితోనిక్రామికవర్గానికి తాత్కాలిక అవకాశము సంభవించుటతో
 "ఈ దళ అంతమొందినది."

కార్మికవర్గాన్ని దెబ్బతీయటా ద్వారా వక్రమ బరోహి బూద్ధవా వర్గం
 దాడిని ప్రారంభించింది. ఈ విధంగా రెండవ దళ ప్రారంభమైంది. ఈ దళతో
 కాపిటలిస్టు దేశాలు కొంతవరకు విడిదొడ్డుతున్నవి. ప్రపంచ యుద్ధంలో తిరిగి
 వాతవతందను తర్తీ చేయుటకై 'పునర్నిర్మాణము' కవులరమైనది. రేదో వైపుక
 సోషలిస్టు ప్రపంచంలో తాకియార్థిక విధానమును విర్మించటాలోను సోషలిస్టు విత్తా
 లంలో ఎన్నవగిన విజయములను సాధించుటలోను ఈదళ ప్రారంభమైనది.

కార్మికవర్గం ముట్టడిని త్రిప్పికొట్టిన ఏక్కుట బూద్ధవావర్గం, తనకు గర్గిత
 గాయాంకు కట్టుకట్టుకొవట ప్రారంభించింది. అంతే తమ బహువులన్నిటిని
 కార్మికవర్గం నైతికై త్రోయటమే ఈ చికిత్స. కార్మికవర్గం యొక్క తీవ్ర ప్రమా
 తాన్ని అతిమోహంగా కగ్గించటాద్వారా కాపిటలిస్టులు తాత్కాలికంగా కొంతవరకు
 స్థిరత్వమును సంపాదించుకొన్నారు. యుద్ధ కాలంలోనూ, యుద్ధానంతర గంధ
 గోళంలోనూ క్రిందుమీదులైన ధనం చలాపతీని తిరిగి స్థిరం చేశారు. కాపిటలిజంలో
 రేషన్లై జేషన్ * వద్దకును అనుజలో పెట్టారు. కాపిటలిజంలో రేషన్లై జేషన్
 లంటే కార్మికులను మరింత దోచకోవటమన్నమాట. మానవ బిల్డింగ్ పరిశోధన
 లను ఉత్పత్తి వియోగించుకాద్వారా ఇది పొద్యమొడుండ్; రేషన్లై జేషన్వల్ల
 కార్మికులంతా కగుతుంది. కాపిటలిజం ఉత్పత్తికి అధికమోతాంబి. తిరిగి ఉద్యోగం
 దారితే ఆకలేడందా పేకొంది, క్షలకొంది కార్మికులు పీడిలోకి గొటబడతారు.
 ఇక ప్యాక్లకేలో మిగిలిన కార్మికులు ఇవివరకు తమచేనే వదిలి రెండుమూడు రెట్లు
 ఎక్కువ జేస్తూ, కాపిటలిస్టుల లాభాకై తమ అంతరి నైపుడబొట్టునుకూడా ఓర్పుకట్లు
 విర్రూదించబడతారు.

కాపిటలిజం కొంతవరకు పొందిన ఈ స్థిరత్వం తాత్కాలికమైనది, కంటి
 పోనూ వుక్కట్టి. కాపిటలిజంలోని నైపుడ్యాంకు ఇది ఏమాత్రం సరిష్కరించ
 లేదు: తాకపోగా, తాత్కాలికంగా, కొద్దికాల మాత్రం వాటిని అనిపూచగలదు.
 కాపి ఏ యేదాదికా ఏదాది ఈ నైపుడ్యాంకు తీవ్రదానం దాట్టుకూ ఒక్కపోరి
 విరుచుక వడతాణా.

ఈ అర్థిక స్థిరత్వంకూడా అన్ని దేశాలలోనూ ఒకేమాటాడగాని, ఒకే
 విధంగాగాని జరగలేదు. అందువల్ల ఈ దేశాలమధ్యనందే అసమానాభివృద్ధి మరింత
 తారుకూరైవది. కొన్ని దేశాలు త్వరగా కల్పోన్నవి, కొన్ని చాలా నేపికడదవి.
 కరెన్సి స్థిరత్వంకూడా వివిధ దేశాలలో వివిధ వేయూంలో జరిగింది. ఇదేవిధంగా

* కార్మిక శక్తిని ఏమాత్రం వృధాగానీజుక పూర్తిగా పిండటాన్ని కాపిటలిస్టు
 రేషన్లై జేషన్ అంటాము, మంచి యంత్రములద్వారా, తక్కువప్రమతో ఎక్కువ ఉత్పత్తిని
 గావించటం సరియగు రేషన్లై జేషన్. (అనువాదకుడు)

ఉత్పత్తికూడా వివిధదేశాలలో వివిధసమయాలలో తిరిగి ప్రారంభమైనది. ఈవిధంగా అర్థిక స్థిరత్వముదే కాలంలో హెచ్చుతగ్గులు అందటా మూలకంగా వివిధ దేశాల మధ్య వైరద్యాలు మరింత పెరిగి వస్తున్నాగా కన్పించినవి.

కాపిటలిజం కాత్కారికంగా కొంత స్థిరత్వాన్ని పొందటాలో కాటాగా రోవియలు యూనియనులో వున్నట్టిర్కాణం పెద్ద పెద్ద అంగణ వేసుకుంటూ ఉరకలు దీపింది. సామ్రాజ్యవాద యుద్ధంవల్ల, కడునరి వచ్చిన అంతరుద్ధావల్ల దేశానికి కల్గిన గాయాలు అతిక్యరగా మాసిపోయినవి. ఐయటి సహాయం ఏమీ లేకుండానే వ్యవసాయంగానే ఇది తిరిగింది. ఈవిధంగా రోవియలు యూనియన్ లంసది అభివృద్ధి కావటంవల్ల కాపిటలిజం వంక్షోభం మరింత గతమై తీవ్రమైనది.

వలస దేశాల ప్రజలు తమ్ము దోచుకునే సామ్రాజ్యవాద దొంగలకు వ్యతిరేకంగా తిరుగుబాట్లు గావించుతాడ. కాత్కారికంగా కొంత వెళ్ళుకు తగ్గినా, చైనాలో తిరిగే విప్లవం సామ్రాజ్యవాదులను విద్రవోవీయడం * ఇండియా ముస్లింల వలస దేశాలలో ద్రిటిపు ప్రెంచి సామ్రాజ్యవాదులకు వ్యతిరేకంగా తిరిగే రోలాటం మిమ్మమ్మట్టుకూ వుంటుంది. సామ్రాజ్యదేశాల మధ్యనేవున్న వైరుద్యాలు ఇంకా తీవ్రమౌతాయి. ప్రపంచ అర్థిక కేంద్రంగాను, ప్రపంచాన్నంతటినీ దోచుకోవేడిగాను అ. న. రా లు తయారౌటచే అమెరికన్ యూనియన్ సామ్రాజ్యవాదులకు, ముఖ్యంగా అమెరికన్, ద్రిటిపు సామ్రాజ్యవాదులకు మధ్య వ్యవహారాలు మరింత తెరుస్తవి. ఈ రెండు సామ్రాజ్యాల మధ్య పుర్వజయే ప్రపంచ సామ్రాజ్యవాద రాజకీయాల వర్తితవలకు ఇరుమగా వుంటుంది. కొన్నిదేశాలలో సారిక్రావికోత్పత్తి 1914 పూర్వపు ప్రమాదానికి జేరిన ఏమ్మట మార్కెట్లకై పుర్వం తీవ్రమౌతుంది.

మూ ద వ ద క

కాపిటలిజంలో తీవ్రత వంక్షోభము ప్రారంభము కావటాలో మొవలిరు తుంది. ఈ దశలో వమకారిన కాపిటలిజంలోవుండే మూవైరద్యాల్ని అతి క్షిరూపాన్ని పొందుతాయి. 1913 లో పోలిస్తే 1927 లో ప్రపంచంలో ఈ క్రింది విధంగా ఉత్పత్తి తిరిగింది.

చమురు 300%, ఇనుము 102%, ఉక్కు 127%, వత్తి 125% గోధుమ 110% రైరావ్యం 95%, 1928 లో కొన్ని వరుణం ఉత్పత్తి ఇంకా పెరిగింది. ఈ విధంగా యుద్ధం పూర్తితయిన 10 ఏర్లకు కాపిటలిజం యుద్ధానికి పూర్వమున్న స్థాయిని మించినది. ఇదే సమయంలో కాపిటలిజం దేశాలలో, దేశం తర్లతంగాను, వివిధ దేశాల మధ్య వైరద్యాలు పెరిగినవి. ఈ దశలో, కాపిటలిజం పొందిన కాత్కారిక స్థిరత్వం వటావంచలైనది. 1924 లో ప్రారంభమైన ప్రపంచ

* 1924 నటి చైనావిప్లవం (అనువాదకుడు)

కార్మిక వ్యవస్థాపకత్వానికి అర్హుడని వచ్చింది. ఈ విషయం 1932 లో జరిగిన 12 వ ప్రివీయోక్స్ తీర్మానంలో వ్యవస్థీకరించబడింది.

కాపిలరిష్టు వ్యవస్థలో ప్రవేశపెట్టిన రేషనరైజేషన్ కార్మికులను దోచుకోవటం మరియు ఎక్కువ వాటం. వర్గవైరుధ్యాలు మరియు శ్రమచాలాయి. కాపిలరిష్టులో రేషనరైజేషన్ అంటే పాత పరిశ్రమలన్నింటినీ మూసివేయటం, సాగే పరిశ్రమలలో కార్మికుల సంఖ్య క్లిష్టపరిచటం అని అర్థం. విరుద్ధ విరుద్ధోగం ప్రబలమైంది. మిక్కిలి ఆవిష్కరించిన కాపిలరిష్టు దేశంలో కూడా కార్మికుల స్థితి మరియు హాజరైంది.

ఉదాహరణ : సంస్కరణవాదులచే "భూలోకవ్యర్థము" అని పేరొందినది అ. నం. కా. లను చూడండి. 1919-1925 ల మధ్య ఈ క్రింది మార్పులు జరిగినవి. పరిశ్రమలలోను, రైల్వేలలోను, వ్యవసాయంలోను నియోగించబడిన కార్మికుల సంఖ్యలో 7% తగ్గింది. వృత్తి 20% పెరిగింది. వృత్తికర్త 27% పెరిగింది. మొత్తం కార్మికుల సంఖ్య 20 లక్షలకు పైగా తగ్గింది. వీలొకొందరు వ్యాపారము లోనూ నౌకరిలోనూ జీవించుకున్న అత్యధిక సంఖ్యకులు విరుద్ధోగంగానే వుండిపోయారు.

1928 ప్రారంభం వాటికి జర్మనీలో 30 లక్షలమంది విరుద్ధోగులైన కార్మికులున్నారు. కాపిలరిష్టు-రేషన్ రైజేషన్ ఎక్కువయినకొలది విరుద్ధోగుల సంఖ్య (కార్మిక రిజర్వు) కూడా క్రమంగా పెరుగుతూవచ్చింది. దాని ఎక్కువగా పారిశ్రామికీకృతి జీవించుకున్న కాలంలో కూడా ఈ విరుద్ధోగుల సంఖ్య 10, 15 లక్షలకు ఎప్పుడూ తగ్గలేదు. ఇందులో 5, 10 లక్షలమంది కార్మికులు కార్యకంగా విరుద్ధోగులైపోయారు. వాటికి గతిమోక్షం లేదు. కాపిలరిష్టు రేషనరైజేషన్ మూలంగా వీర్చివిప్పివేయబడి కత్తియంతా వదిలిపోయిన విమ్మల వీటిలోకి గెలవబడినది అని అంటువులే వీరు.

రేషనరైజేషన్ మూలకంగా ప్రధాన కాపిలరిష్టు దేశంలోని విరుద్ధోగులైన కార్మికుల సంఖ్య ఒక కోటికి పెరిగింది. వేగ్గా యుద్ధ హతుల సంఖ్య ఏక : యుద్ధ హతులవలెనే వీరికూడా కాపిలరిజానికి బలైపోయినవారే. ఉన్న తేడా అంతా కాలికాలంలో క్రమంగా రాలిపోయేవారు వీరు.

రెస్ట్రీకర్డ్ ఆవిష్కరించిన కొలది కార్మికుల దుస్థితి, వీరరికం పెద్దవుతుంది. లక్షల కొలది కార్మికులు విరుద్ధోగులైతూంటే, అమిత వస్తుకానులు వృత్తి ఆవునూ వుంటాయి. నడకుల మొత్తం అధికమైకొలది దేశాంతగ్గత అంగడి తుడిచుకుపోతుంది ఈ విధంగా వరుకుల వృత్తిరోగ్యవృద్ధి ప్రజాసామాన్య వీరరికంకో తర్జనపడుతుంది. అమ్మకం యిచ్చుండులు పెరిగి వివిధదేశాల కాపిలరిష్టులమధ్య "దాహ్య అంగళ్ళ" కొరతై తీవ్రపోకటం ప్రారంభమైతుంది.

ఈ మూడవ దశలో పుత్పత్తి శక్తులు అధికమాతావుంటే అంగళ్ళు జడిచుకు పొవడం వరీ అధికమాతావుంటుంది. అంతర్విభేదాలు, బాహ్యభేదాలు వరీ పెరిగి తనరలో సంక్షోభంలో కాపిటలిస్టు వ్యవస్థ ప్రేరి దీటలువారిపోతుంది. ఈ విధంగా మూడవదశలో అతి వివేకకరమైన సంక్షోభం వంభించి వరీ తీవ్ర సామ్రాజ్యవాద యుద్ధంకు దారినేర్పడస్తుంది.

ఇదే సమయంలో సోవియటు యూనియనుతో అర్థివ్యవస్థ పుకస్థాపికం కాకటము వేండి పుకర్నిర్మాణానికి పోగిపోతుంది. ప్రధమ సంవత్సర ప్రజాశక్తి అయ్యవదంగా పొగుతూ వుంటుంది. జాతీయార్థిక వ్యవస్థయంతా పుకర్నిమింప బడటము, సోషలిస్టు పరిశ్రమలన్ని వికీకాభివృద్ధి నొందటము, వ్యవసాయం సవిష్టి వద్దతుంపై అకుగుటకు పునాదులు వేయటము - ప్రమాచంలోది 1/3 భాగంలో ఇవన్ని అయ్యవదంగా అకుగతూ వుండగలవు. ఈ మూడవదశలో, రెండవ్యవస్థం వద్ద - మరణవేదన వడచున్న కాపిటలిస్టు వ్యవస్థ దివడిప ప్రవర్తమావమగు సోషలిస్టు వ్యవస్థం మద్య - పోరాటం మరింత తీవ్రమాతుంది. ఒకవైపున ప్రకయాంతకమగు అర్థిక సంక్షోభం వచ్చి కాపిటలిస్టు దేశాలన్నిటిని మొదలంట పూపివేస్తూ వుంటే కాపిటలిజం యొక్క విరర్థకత, సోషలిజం యొక్క అత్యంతవయోగం ఈ దశలో బహు స్పష్టంగా కన్పించ గలవు.

కాపిటలిజం కొంతవరకు విదొడ్కుతున్న కాలంలో, యుద్ధంలో గల్గిన గయోలన్నింటిని పూర్తిగామాన్వతున్నదనీ, యుద్ధానంతరం సంక్షోభాన్ని గడిందిందనీ, బూర్జువా వండితవ్యవస్థలు, సోషల్ డెమోక్రటు ప్రజాద్దుల చెప్పపొగారు. వారి వాదన ప్రకారం కాపిటలిజంలో ఇంకా పూర్తిగా జీవం, శక్తి, హుషారు వన్నవి. దీని భవిష్యత్తు బహు ఉబ్వలంగా వుంటుంది. వీరి దృష్టిలో పాదీవంటలు పొంపొల్లే కాలం వచ్చింది. ఏమీ ఉత్పాతములు, సంక్షోభములు, యుద్ధాలు ఎకుగవి రామరాజ్యం ప్రారంభమైవది.

ఈ బూర్జువా దానివంవాదనలనే దాటుమాటు కమ్యూనిస్టు పార్టీలలోది ఏ ఎండకా గొడుగువద్దే అవకాశవాదులుతుడా వల్ల వేయ ప్రారంభించారు. ఈ అవకాశవాదులలో మికవాదులు సోషల్ డెమోక్రటు వాదనలనే పుకళ్ళకంటేయ వారం భించారు. రెండవదశమూడి మూడవదశకు మారుకాలం కాపిటలిజం యొక్క స్థిరకర్మ అత్యధికకాదనీ, పై పెచ్చు అది మరింత జడటవదు దశయని వీరి వాదించపొగారు. వీరు అమెరికన్ 'సోషియాల్స్' పొగడజొచ్చారు అమెరికా, ఇతరదేశాలవలె అర్థిక సంక్షోభంవలె దెప్పివేడికాదట. ఈవిధంగా అమెరికాకు 'కీతత్వము'ను అరోపించ పొగారు. కాపిటలిజం స్థిరకర్మ కాళ్ళకడనీ, అపంచలమనీ వీరిదానం. బ్రాడ్కిన్-యన్లులు ప్రధమంలో కొంత తీవ్రపదజాలాన్ని ఉపయోగించి, అనలు 'స్థిరకర్మ' పొందలేదు పొమ్మన్నారు. కాని త్వరలోనే రంగు పిరాయింది, కాపిటలిస్టు స్థిరకర్మాన్ని గూర్చి పొగడజారంభించారు. ఆవేళనుడి బూర్జువా అర్థిక కాత్తనేత్రలే కాపిటలిజంలో

ప్రవేశించిన తీవ్రసంక్షోభాన్ని గుర్తించి అకాటనకుమాపుంటే, ఈ విశవద అవకశ
వాడయ్యా: బ్రాట్స్కీ-జిన్దా ఆర్థికసంక్షోభం వచ్చిందనే విషయానే అంగీకరించరు

మరొక తీవ్ర ఆర్థిక సంక్షోభం జరిగిపోతుందనే విషయాన్ని కాపిటలిజం
కొంతవరకు విలదొక్కుకుంటూ వుండే సమయంలోనే సోవియటు యూనియన్
కమ్యూనిస్టుపార్టీ, కొమింటర్ను గుర్తించి కాపిటలిజంలోని అంతర్విభేదాలను
మార్క్సిస్టు-లెనినిస్టు సిద్ధాంతప్రకారం అక్షకింశం గావించడంద్వారానే ఈ వరమ
సత్యాన్ని ఈ జంతులు ముందుగానే గుర్తించ గల్గినవి. 1927 డిసెంబరులో జరిగిన
సోవియటు యూనియన్ కమ్యూనిస్టుపార్టీ 15వ కాంగ్రెసుకు వచ్చింది. రిపోర్టులో
"కాపిట" జ: యొక్క స్థిరత్వం ముందే దాని రక్షణలో ఉన్నట్లున్నది" అని స్టాలిన్
తెలియజేశాడు. అతడి క్రింది విధంగా వివరించాడు:

"కాపిటలిజం యద్ధానికి పూర్వపు స్థాయిని అందుకోగలదు. దానిని
మించగలదు కూడా. ఉత్పత్తిని రేపనలై జేషన్ వద్దకు ప్రకారం వదునగలదు. కాని
ఇంతమాత్రంచేత కాపిటలిజం స్థిరత్వం కాళ్ళకమచి, తన పూర్వాన్నత్యాన్ని తిరిగి
పొందగలదనీ చెప్పటం పూర్తిగా తప్పు. ఈ విషయం 14వ కాంగ్రెసు రిపోర్టులోనే
వ్యవస్థ చేయబడింది. కాపిటలిజం స్థిరత్వం నిర్వదు నరిగదా, పైపెచ్చు, దాని స్థిర
స్థితి ముందే, పుత్పత్తి పెరుగుదల ముందే, వ్యాపార విస్తరణ ముందే, పెక్కిరి
అతిస్పర్ధి, పుత్పత్తి కత్తి అభివృద్ధి ముందే ప్రపంచ కాపిటలిజంలో సంక్షోభం
వస్తున్నది. ఇవన్నీ పెరుగుచున్నవి. కాని ప్రపంచ మార్క్సిటు, దాని హద్దులు,
జేర్వరు సామ్రాజ్యవాద దేశాల వలుకులనీ ప్రదేశాలు దాదాపు ఎదుగు బొదుగులు
లేకుండా వుంటాయి. ఈ వైరుధ్యం నుండే మనచీకరమగు యద్ధాడు కారణ
భూతమై, కాపిటలిజం స్థిరస్థితివే కూల దోనే మహాప్రవైవ సంక్షోభం ముందేతుకు
వస్తున్నది. ఈ కొంచెపు స్థిరస్థితిముందే సంక్షోభం తీవ్రమౌతుంది. సంక్షోభం తీవ్ర
మైనకొందీ స్థిరస్థితి కల్గిండులోకుంది. ఈ దార్శితక లోకలో కాపిటలిజం యొక్క
వరితామగతి మూత్రానినే."

స్టాలిన్ యొక్క అంచనా నడియైనదని తర్వాత ఘటనలు రుజువుచేశాయి.
1929 అక్టోబరులో కాపిటలిజంలో తనివిని యెడగవి ప్రళయసన్నిధిమైన సంక్షోభం
ప్రకాశించిమైనది. బూర్జువా ఆర్థిక శాస్త్రవీతలు, సోషల్ డెమోక్రాటు, అవకశ
వాదులు ఆర్జిన కట్టుతడంన్నీ తీర్చికో ఎగిరిపోయినవి. కాపిటలిజంలో ప్రవేశించిన
జనరల్ సంక్షోభం యొక్క మూడవశతమ గూర్చి కొమింటర్ను, సోవియటు
యూనియన్ కమ్యూనిస్టుపార్టీ చేసిన అంచనా నడియైనదని రుజువుచేసినది. 1932
సెప్టెంబరులో జరిగిన కొమింటర్ను కార్యవర్గం యొక్క 12 వ స్లీవంగవిచిన
తీర్మానంలో సూచించబడినట్లుగా ఈ ప్రస్తుత సంక్షోభావల్ల కాపిటలిజంలో కాత్కా
రికంగా కల్గిన స్థిరస్థితికొస్తా అంత్యదశకువచ్చింది.

కాపిటలిజం ప్రవేశించిన ఈ జనరల్ సెక్షన్ల శక్తి వర్గవైశిష్ట్యాలు మరీ తీవ్రపడతాయి. తన అంత్యక్షణ వహిస్తున్నదని గ్రహించి తన అధికారాన్ని వ్యస్థితం చేసుకొనుటకై బూర్జువావర్గం కార్మికవర్గాన్ని అతిక్రూరంగా అణచివేయటం ప్రయత్నించుతుంది. యుద్ధాంతరము మొదటి సంవత్సరంలో కార్మికవర్గ విప్లవజను అణచివేసిన విఘ్నం ఇటలీ, హంగరీ మున్నగు దేశాలలో బూర్జువావర్గం పాసిష్టు నియంతృత్వాలను స్థాపించింది. జర్మనీలో అనేక మణిరీతి గడచి చివరకు 1933లో హిట్లరు అధికార స్వీకరణతో పాసిష్టు పరిపాలన ప్రారంభమైంది.

నియంతృత్వాన్ని మడగునర్చి ఇతర రూపాల్వారా పరిపాలనను సాగించటం బూర్జువా వర్గానికి కష్టపాథ్యమైపోతోంది. ఇంతచేతనే దహరంగమైన పాసిష్టు నియంతృత్వాన్ని పాదిస్తుంది. అతిదాక్షణ వద్దతులద్వారా కార్మికోద్యమాన్ని అణచివేస్తుంది. ఇదంతా కాపిటలిజం యొక్క బలహీనతను అకాన్యశక్త్యమును రేపు ముఖగతి ఏమిటామనే కాపిటలిజం తయార్చి వెల్లడిచేస్తుంది.

కాపిటలిజం యొక్క శిథిలావస్థలో, వతవడకలో పాసిష్టు నియంతృత్వం రావటం దాని ప్రత్యేక లక్షణం. కార్మికవర్గంనుండి రక్షించుకొనుటకై బూర్జువావర్గానికి కోట బురుజును నిర్మించుకొనుటకుండుంది పాసిజం. పెటే బూర్జువావర్గం, రైతాంగం, ఉద్యోగిబృందం చిన్న వ్యాపారులు, పేదావులు మున్నగువారిని కూడగట్టుతుంది. కార్మికవర్గంలో వెనకబడ్డ తరగతులలోనికి కూడా ఇది తొరచుతుంది. గారికి బ్రతికేవారివందరినీ ఇది తేరదీస్తుంది. మొట్టమొదటగా కాపిటలిజం వ్యతిరేక నివాదాలతో వీరినడచివేసి కూడగట్టుతుంది. ఈ విధంగా నివాదాలరైవ, చైతన్యం పొందనీ ప్రజలవందరినీ కూడగట్టుటకు ఈ అల్పబాలు మునుగుగా పునయోగిస్తాయి.

కొడుంబట్టు ప్రోగ్రాములో ఈ విధంగా చెప్పబడింది.

“విప్లవ కార్మికం పురోగమి వజ్రాన్ని అనగా కమ్యూనిస్టు కక్షలను, క్రామికవర్గ ప్రధానకక్షలను వాకనం గావించటమే పాసిజం యొక్క ప్రధానాశయం. పాసిజం గా అవీ ఇవీ చేస్తామని అల్పబాలు వర్కటం, మోనం, దాక్షణా, వీటికికోడు విదేశాంగవీతిలో ఇతర దేశాలను కదిలించుటకై తీవ్రమగు దాడులను పోగించటం; ఇవే పాసిజం యొక్క ప్రధాన లక్షణాలు. సంక్షోభం మరీ తీవ్రరూపంలో వున్నప్పుడు పాసిజం కాపిటలిజం వ్యతిరేక నివాదాలను బయటపెడతీస్తుంది. కాని అది ప్రభుత్వాధికారాన్ని చేజిట్టిన విఘ్నం కాపిటలిజం వ్యతిరేక దోరణి పూర్తిగా వివర్ణించి కోటికృషుల వగ్గునియంతృత్వంగా బైటపడుతుంది.”

అ ధ్యాయం 11

కాపిటలిజంలో వచ్చిన పమకాలీన ప్రపంచ సంక్షోభము

జనరల్ సంక్షోభం అర్థిక సంక్షోభం

ప్రస్తుతం దాదాపుగా కాపిటలిజం ప్రపంచమునంతటినీ క్రైస్తవమతం పెట్టుచున్న సంక్షోభం * అపూర్వమైనది. పోత్రాజ్యవాద యుద్ధంకోసం ప్రారంభమైన జనరల్ సంక్షోభంతోనే ఈ అర్థిక సంక్షోభం ప్రారంభమైనది. కాపిటలిజం పతనకాలం, క్రామికవర్గ విప్లవములకాలంలో ఈ సంక్షోభం ప్రారంభమైనది.

ఇతర సంక్షోభములకన్న ఈ సంక్షోభం ప్రమాదముగా ఒక ప్రత్యేక పరిణామాన్ని గల్గివున్నది. కాపిటలిజం ప్రపంచంతోకాదు నేడు సోషలిజం ఇటు ప్రపంగా దీర్చిందిదే సోషలిజం యూనియన్ ఉన్నది. ఈ రెండు వ్యవస్థలమధ్య కడింపు మరణజీవితంతో మున్న కాపిటలిజం, దీనిన ప్రవర్తనాన ముగించుచు సోషలిజం మధ్య-ప్రళయం ముగిసే దిశగా వెళ్తున్నది. సంక్షోభం కాపిటలిజం ప్రపంచాన్ని రాక్షసశక్తితో ఉర్రూతలూచివేస్తుంటే సోషలిజం యూనియన్లో సోషలిజం అర్థికవ్యవస్థ నానాటికీ దింపడుతూ వృద్ధిపొందుచున్నది. ఈ రెండు వ్యవస్థల మధ్య అసగే పోరాటంవల్ల కాపిటలిజం సంక్షోభం మరీ క్లిష్టమౌతుంది. సోషలిజం యూనియన్ అస్థిత్వం కాపిటలిజం యొక్క జీవనాన్ని రూఢిజేస్తుంది. కాపిటలిజం ప్రపంచంతోపున్న అధిగ్రహణదరికీ, అదుదరిత్రం, దౌర్భాగ్యం, దుస్థితులనొంది తొలగి పోత్రాజ్యప్రపంచం జీవనాన్ని గడుపుటకు మార్గంగరదని సోషలిజం అర్థిస్తుంది. హెచ్చరిక చేస్తూవుంటుంది.

పోత్రాజ్యవాద యుద్ధం, దాని పరిణామ, కాపిటలిజం యొక్క పతనాన్ని మరింత దగ్గరకు తెచ్చింది. దాని పతనాన్ని తల్లకించుట గావించింది. నేడు మనం యుద్ధము, విప్లవముల కాలంలో వున్నాము. కాపిటలిజం నేడు ప్రపంచాన్ని అంతంగా ఏలటంలేదు : కాపిటలిజం వ్యవస్థకోసం నేడు సోషలిజం

* 1929-34 అర్థిక సంక్షోభం (అనువాదము)

వ్యవస్థకూడా వున్నది : ఇది వాణిజ్య పరిగణనకు వున్నది. విస్తరించుకున్నది. తన మునుపటి ద్వారా కాపిటలిజంలోని కీలకమైన బలపెట్టుచూ, దాని పునాదులనే పెరిగించి వైచుచున్నది. *

1929 శరదృతువులో రెండు దూరప్రాంతాలలో, రెండు పరస్పర వ్యతిరేకమగు దేశాలలో ఆర్థిక వంక్షాభం విడుదల చేయబడింది. ఒకవైపున వెనుకబడిన పోలెండు, రుమేనియాలో, మరొకవైపున పశుకరిన కాపిటలిజ్టు ప్రపంచంలో తెల్ల భాగ్యవంతులగు అ. సు. రా లో ఒకేసారిగా ఈ వంక్షాభం ప్రారంభమైనది. ఈ కేంద్రాంశం కాపిటలిజ్టు ప్రపంచమున కంతటికీ వంక్షాభం ప్రసరించింది.

కాపిటలిజ్టు ప్రపంచంలో తెల్ల విలవ తరమగు అ. సు. రా. లనే ఈ వంక్షాభం ఎక్కువ తీవ్రతతో కొట్టింది. చాలా ఏండ్లుగా, అమెరికన్ "పౌరాగ్యాన్ని" గూర్చి చూస్తున్న వారు, వారి చెప్పుకొనిన పోషక దేహాన్ని వారికి ప్రకారం ఉలు ఎన్నోకీతుల పొగడ్తలు గావించారు. ఈ ద్రోహసిద్ధాంతమున నన్నింటిని వంక్షాభం కిర్రోగమాటగా వివరించగవచ్చినది.

యుద్ధానంతర కాలంలో మొట్టమొదటగా ప్రపంచవ్యాపకంగా వచ్చిన వంక్షాభం ఇది. వేర్వేరు దేశాలలో ఇది వేర్వేరుగా వచ్చింది : కొన్ని దేశాలలో క్వరగా, కొన్ని దేశాలలో అంశంగా వచ్చింది. వేర్వేరు దేశాలకు వేర్వేరు దిగ్గి లలో దీనితీరి తగిలింది. కాని మొత్తంమీద కాపిటలిజ్టు ప్రపంచమున దుష్టుముట్ట బడింది : ఏ దేశమూ తప్పించుకోలేక పోయింది.

కాపిటలిజం వలన ప్రారంభం కాకపూర్వం, సంవత్సరాలలో చాలా ఏండ్లు వున్నవిదన, కాపిటలిజ్టు దేశాల జాతీయార్థికస్థితి పెరిగిన నిమ్మట వస్తువులదేవి. కాని ఈ 'మామూలు' వంక్షాభంజుండి ప్రస్తుత వంక్షాభం తిన్నమైనది. ఈ వంక్షా భావిపూర్వం ఏనో కొన్ని కాపిటలిజ్టు దేశాలలో గుర్తుగుర్తుమని సంవత్సర వేరిగి అడతూ వుండేది.

వివిధ దేశాలలో 'వ్యాపార వెల్లువలు' (Booms) వివిధ కాలాలలోవచ్చి, వ్యర్థకాలం మాత్రమే వుండేవి. అర్మీనీలో 1927 - 28 లోనే క్షీణత కచ్చించింది. పోలెండులో 1927 - 28 లో వ్యాపారం కోల్పోవటం కచ్చించింది. జపానులో 1927 లోను, 1929 ప్రారంభంలోను, కాని ఇ గ్లండు, ఆస్ట్రేలియా, బ్రేజిలు మున్నగు దేశాలలో కోల్పోవటమనేదే లేదు. వంక్షాభానికి పూర్వమే చాలా ఏండ్లుగా వ్యాపారం ఎదుగుబోడగు లేకుండా వున్నది.

* స్టాలిన్ యొక్క "18 వ కాంగ్రెసు రాజకీయ వివేదిక" నుండి. ఇది ప్రథమంలో రెవెనిజం 2 వ వాయిద్యంలో ప్రకటించబడిందిగాని, తర్వాత ప్రకటించబడిన ఒకే వాయిద్యంలో ఇదిలేదు.

ఈ కాలంలో కాపిటలిస్టు ప్రపంచంలోని సరిస్థితులను సోవియటునియన్ కమ్యూనిస్టు పార్టీ 17 వ కాంగ్రెసుకు వచ్చింది. రిపోర్టులో కామ్రేడ్ స్టాలిన్ ఈ విధంగా వర్ణించాడు :

“జర్మినికరంగంలో, ఈ సంవత్సరాలలో, ప్రపంచ అర్థిక సంక్షోభం కొనసాగుతూ వున్నది. ఉక్కు పరిశ్రమలలో జేగాక, ఈ సంక్షోభం వ్యవసాయంలో గూడా వచ్చింది. ఉక్కు ఉత్పత్తి వాణిజ్యంలో జేగాక, అదవు వ్యాపారం ధనం చలాకా చేలలో గూడా వ్యాపించి దేశాల మధ్య వుండే ఆరువు, క్రెస్పియేషన్ తరహా రుజేసింది.

“అవని ప్రపంచ సంక్షోభం వున్నదా లేదా అనే తగాదా పూర్వం ఎక్కడో అక్కడక్కడా వుండే. కాని ఈవారు ఆ తగాదా పీమిలేను, ప్రతివాడికి కండ్ల ఎడట వున్నగా అది కళ్ళు మూసే వున్నది. ఇప్పుడు తగాదా అంతా ఇంకొక దానిని గూర్చి : సంక్షోభం జేంచి బైట వదే మార్గం వున్నదా, లేదా : ఉంటే, ఏది అమార్గం : అన్నదే ఆ తగాదా.”

“నడకులను కొనేది అక్కడికంగా ప్రజాసామాన్యం. కాని వీరి కొన గోలు కత్తి చలాపీనంగా వుంటుంది. కాబట్టి ద్వర్చి వీరు కొన గల్గిన కత్తికి ఎంతో మించి, బట్టలు, వంటచెరకు, యంత్రోత్పత్తి నడకులు, తోటకపదార్థాలు కగ్రెరాలు ఉత్పత్తి యి వుంటాయి. కాపిటలిస్టు వ్యవస్థలో ప్రజల కొన గోలు కత్తి అతిపీనంగా వుంటుందే “అడదపు” నరుకులను కాపిటలిస్టులు నిర్వహణ నైదా చేస్తారు : లేదా నశనంగా విస్తారు. బట్టలు, దావ్యం మున్నగు వస్తువులకు ట్రేడుర్గతి ఇదే. ఈ విధంగా ధరలను పెంచాలని వీరచూస్తారు. ఉత్పత్తి తగ్గిస్తారు : కార్మికులను వదిలో నుండి బర్తరపు చేస్తారు. అమిరంగా నడకులు ఉత్పత్తి అయినందువల్లనే ప్రజలు అధికంగా ఈతికడకు లో నాతాడు.”

అమికోత్పత్తి అంటే అమ్మకం బుద్దె పోతుంది. మార్కెట్టులో బేర పోరాలు తగ్గిపోతాయి. ప్యాక్టరీలు పరిశ్రమలు మూతబడుతాయి. ఉత్పత్తి తగ్గి పోయింది అన్నమాట. నరకుల రాసులు అమ్ముడుకాక నిర్వహణ పోతాయి. ముడి నరుకులు, పారిశ్రామిక నడకులు, వ్యావసాయక నడకులు విసరీకంగా ప్రోగుపడి వుంటాయి. ఈ నిర్వహణ మార్కెట్టుపై ఒత్తిడి చేస్తాయి. ధరలు వదివుండాలని కాపిటలిస్టులు ఉత్పత్తి తగ్గిస్తారు : లేదా నిర్వహణకు లో కొతకాగాన్ని నశనంగా విస్తారు. ఈ విధంగా కొద్దిరోజులు ధరలను నిలబెట్టవండవచ్చును, కాని వీరి ప్రయత్నాలకు సంక్షోభకత్తి అతరమైనది. అమ్మకాలు కగుటవల్ల, బేరసారాలు తగ్గుటవల్ల, నరకుల నిర్వహణ పెరిగిపోవటవల్ల తన్నునివరిగా “ధరల నశనం” వస్తుంది. నడకారీన గుత్తనం న్నత ప్రయత్నించిన కొందరి తద్వ్యతిరేకమే జరుగే చూపుంటుంది. కొన్ని గుత్తనం న్నత హెచ్చుధరలను నిలబెట్టుటకు కాయక క్తులా తంటాలుపడి కొంతకాలం

* స్టాలిన్ వ్రాసిన ‘లెనినిజం’ నుండి

17 వ కాంగ్రెసుకు స్టాలిన్ ఇచ్చిన రిపోర్టునుండి.

జనుప్రదమౌతాయి. ఇందువల్ల ధరలలో విపరీత వ్యత్యాసాలు ఏర్పడుతాయి. కాని ఈ ధరలు హెచ్చువున్నా, ఇతర అన్ని వజ్రాల ధరలు విపరీతంగా పడిపోతాయి.

అమ్మకాలు పడిపోవటా, పరుకులు నిల్వవుండిపోవటా, ధరలుపడిపోవడం మూలకంగా “ఉత్పత్తి తగ్గివబడుతుంది.” ఈ పున్నతి తగ్గివు అనేక దుష్పరితాలకు దారితీస్తుంది. “నిరుద్యోగుల” పై వ్యం పెరుగుతుంది. పరిశ్రమలను పనిచేయించటం అంతకంతకు కష్టమవుతుంది. పరిశ్రమలు పూర్తి క్రిత వజ్రేయవు. ఇందువల్ల ఉత్పత్తి లభ్యులు పెరుగుతాయి. ఇదేనడుమలో వజ్రకులు అమ్మకం ధరలు పడిపోయాయి. కాపిటలిస్టు ఆర్థిక విస్తారంలో నిలపిన పరిశ్రమలు కూలిపోతాయి. దివాలాలు హెచ్చుతాయి. అయితే, పెట్టుబడివ్యాపారులలో సంక్షోభంబయలుదేరుతుంది.

లక్షకొంది కార్మికులు నిరుద్యోగులుగా వీధులోనికి వెళ్ళబడుతారు. ఈ నిరుద్యోగులకు జీవనాధారం ఏమిటాడదు. నిరుద్యోగతృతి దొరికినా అది గంట వీళ్ళకే పరిపొదు. పనిలోవున్న కార్మికుల కూలికూడా అంతకంతకూ క్రమంగాతగ్గివబడుతుంది. ఇందువల్ల వారి కొనుగోలుకత్తి మరింత తగ్గిపోతుంది. ఇదేకాలంలో వ్యావసాయక సంక్షోభకూడా బయలుదేరుతుంది. వ్యవసాయదారుల ఆదాయం పడిపోతాయి. రైతులు దివాలాడిస్తాడు.

దేశంలో మార్కెటు మూలబడుటచే విదేశమార్కెట్లను సంపాదించుటకై కాపిటలిస్టులలో తీవ్రపోరాటం ప్రారంభమౌతుంది. కాని, విదేశమార్కెట్లను సంపాదించాలంటే ఇతర కాపిటలిస్టు దేశాలనైనా ఆక్రమించుకోవాలి. లేనా వలస దేశాలు, వలసదేశ సమాజములైన దేశాలగు వ్యావసాయక దేశాల నాక్రమించు కోవాలి. ఇది సామ్రాజ్యవాద యద్ధాలకు దారితీస్తున్నది. ప్రతి కాపిటలిస్టు దేశమూ ఇతర కాపిటలిస్టు దేశం దురాక్రమణినుండి రక్షించుకొనుటకై తనచట్టా మంకాల కోటలను నిర్మించుకుంటుంది, దిగుమతి సుంకాలు చాలా అధికంగా విధింపబడుతాయి. కొన్ని రకాల వరకుల కిగుమతియే పూర్తిగా నిషేధింపబడుతుంది. వ్యావసాయక సంక్షోభం దెబ్బవలన, సామ్రాజ్యవాద దోషిదీపంప వలసదేశాలన్నీ భావన పరిస్థితులకు వస్తాయి: వీరియన్నిటి మూలకంగా విదేశవర్తకం క్షీణించుతుంది. మార్కెట్లకొరకై పోరాటం తీవ్రమౌతుంది: కాపిటలిస్టు ప్రపంచంలో “అంతర్విభేదాలు మిమ్ము ముట్టుతాయి.

పంక్షోభములన్నింటిలోనికి

ఈవాటిదిగాధమైనది: దీర్ఘమైనది

కాపిటలిస్టు చరిత్రలో చాలా సంక్షోభములు వచ్చివున్నవి. కాని ఇన్నటి సంక్షోభం అంతటి తీవ్రమైనది, అగాధమైనది మూలదెప్పుడూ సంభవించియుండలేదు. వ్యాపిలో, కత్తిలో, దైర్ఘ్యంలో, కాపిటలిస్టు ఆర్థికవిధానంలోని ప్రతిఒక్క అంగమును దెబ్బకొట్టడంలో, దీనికి సాటియైన సంక్షోభములేదు.

“ముఖ్యంగా ఒక్కవిషయంలో, ఇతర నక్షత్రాలనుండి ప్రస్తుతనక్షత్రం ఖిన్నమైనది. అన్నిటిలో కి ఇన్నటి నక్షత్రం అతి దీర్ఘమైనది : సాగదీయబడుతూ వున్నది ఇదివరకో నక్షత్రం రెండు, మూడు సావత్సరాలపాటు వుండేది: ఇప్పుడో అప్పుడే సావత్సరాలు నక్షత్రకాలం గడిచిపోయింది. ఈ విషయం విచారించి ఆర్థికవివరాలను వృద్ధిపరుచుంది. గతకాలంలో కాపిటలిజం పెరుగుతున్న కొద్దీ అంతా ఈ విషయంలోనూ పరిగిపోయింది. అన్ని నక్షత్రములలోకి ఇది అతితీవ్రమైనదని చెప్పుటకేమీ సందేహంలేదు” ,

ప్రధానముగా ఇందెక్సు నాణ్యులు (వివిధ దేశములకు, లేక వివిధములగు విషయములకు సంబంధించిన తారతమ్యములను చూపు అంకెలు) చూపే ఈ విషయం తెలిపేటూది. ఉత్పత్తి ప్రికాకు, విద్యద్యోగాభివృద్ధికి, జీతముల కగ్నిపుకు, నరుకుల ధరల పతనమునకు, విదేశవ్యాపారం ప్రికాకు, స్థానుమాస్కెలు ధరల పతనానికి సంబంధించిన ఇందెక్సు నాణ్యులను చూపే ఈనక్షత్రం పూర్వపు అన్నినక్షత్రముల కన్న దహాశ్రవమైనదని తెలియగలదు.

ఈ క్రింది ఇందెక్సు నాణ్యులు పూర్వపు నక్షత్రమునకూ, ఈ నక్షత్రం నకూ గల తారతమ్యములను స్పష్టంగా తెలియజేయగలవు.

% లో క్షీణత

నక్షత్ర సం॥ాలు	ముడి ఇనుము ప్రపంచ ఉత్పత్తి	అ.సం.రా. లో ఇంద్ర విర్మాణం	ప్రపంచ విదేశ వ్యాపారం	స్థా క థ ర ల		ప్రపంచంలో నరుకుల ధరల క్షీణత
				అ.సం.రా.	ప్రస్తు	
1873-74	8.9	—	5	30	—	20.2
1883-85	10.0	—	4	28	—	20.4
1890-92	6.5	—	1	—	21	—
1907-18	23.0	20.0	7	57	5	0.8
1920-21	43.5	11.0	—	41	25	21.0
1929-32	66.8	85.2	80	75	50	47.0

కాపిటలిజం యొక్క జీవిత చరిత్రలో కని విని ఎదిగవలసినది హీనంగా ఉత్పత్తి ఈ నక్షత్రంలో వదిలిపోయింది. పూర్వం ఉత్పత్తి 10% 15% వదిలిపోతే, అదంత ఉత్పాదనుషుకొనేవాడు. కాని యిప్పుటి ఉత్పత్తి ప్రికాకుతో జూపే పూర్వపు ప్రికాకు ఒక రెక్కలోవిదే కాదు. ఇప్పుడో 1/3 నుండి 2/5 వరకూ ఉత్పత్తి వదిలిపోయింది. మతీ ముఖ్యమైన దేశాలలో నగానికి వదిలిపోయింది.

ఈ ఆపూర్వమగు వుత్పత్తి పతనంవల్ల కాపిటలిస్టు దేశాలు ఎంతో వెనక్కు వెళ్ళినవి.

కాపిటలిస్టు దేశాలలో వేర్వేరు పరిశ్రమల లెక్కలనుబట్టి ఈ విషయం మతీ స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది. 1932 వాటికి వుత్పత్తి ఎంత క్షీణించి ఉన్నదో దానివల్ల అర్థంకాగిండు. పూర్వం ఏ సంవత్సరం వుత్పత్తి ప్రమాణానికి ఇది తగ్గిందో కూడా తెలియగలదు.

దేశం	రాక్షసి బొగ్గు	ముడి ఇనుము	ఉత్పత్తి	వత్తి లక్షలు
అమెరికా				
సాయత్త రాష్ట్రాలు	1908	1898	1905	1893
ఇంగ్లాండు	1900	1880	1897	1872
జర్మనీ	1899	1891	1885	1889

ఈ విధంగా కాపిటలిస్టు దేశాలలోని మూల పరిశ్రమలు 25, 40 ఏండ్లు వెనక్కు పోయినవన్నమాట.

ఉత్పత్తి క్షీణతకు తోడుగానే నిరుద్యోగసమస్య వూది. నిరుద్యోగం కూడా ఇదివరకు ఏ సంక్షోభకాలంలోనూ లేనంత ఎక్కువగా పెరిగిపోయింది. 1921లో నిరుద్యోగం విపరీతంగా పెరిగినదటకున్నాడు, అప్పుడు నిరుద్యోగుల సంఖ్య 1,00,00,000. కాని ఇప్పుడో మతీముఖ్యమైన కాపిటలిస్టు దేశాలలోని నిరుద్యోగుల సంఖ్యయే 4, 5 కోట్లకుపైగా ఉంది.

ఈవాటి సంక్షోభం ఇంత తీవ్రంగాను, గతంగాను, దీర్ఘకాలం వుంటానికి భారణమేమిటి? పోలియలు యూనియన్ కమ్యూనిస్టు పార్టీ 17వ కంగ్రెసుకు ఇచ్చిన రిపోర్టులో ప్లానిన్ ఈ భారణముల ఏ విధంగా అక్షీకరించారు :

“ఒకటి : సంక్షోభం ఏ ఒక్క కాపిటలిస్టు దేశమును వదలక ప్రతిఒక్క దేశమును దెబ్బకొట్టింది. అందుచే కొన్ని దేశాలు నష్టపడి, కొన్ని దేశాలు దాగునడుచుకు ఆవశ్యకం లేకపోయింది.

రెండు : వ్యావసాయిక దేశాలు, అర్థ వ్యావసాయిక దేశాలు కూడా సంక్షోభంలో ఇరుక్కొన్నవి. ఈవిధంగా పారిశ్రామిక, వ్యావసాయిక సంక్షోభములు పెన్సివేనియానుండి, మరింత జరిగిపోయినవి.

మూడు : వ్యావసాయిక సంక్షోభం మరింత తీవ్రపరచుచున్నది ప్రతిఒక్క కాలనూ తలక్రిందులు చేసింది. పశుశాసన కూడా దెబ్బతిన్నది : యంత్రకత్తి వేవయోగం క్షీణించి తిరిగి మానవుని బండనని ప్రారంభం జేయబడింది. ప్రాక్షర్ణ బదులు గుర్రాల వుపయోగం తిరిగి వచ్చింది. కృత్రిమమైన పెరుగుతల వుపయోగం

తగ్గనైవా తగ్గింః లేదా పూర్తిగా మూనివేయబడింది. వీటి పరికంగా పారిశ్రామిక మంత్రిత్వ శాఖ తీవ్రమైనది.

కాల్ : గుత్తకార్తెలు దళితుల తగ్గరియకుడా వుండ చూస్తాయి. ఇందువల్ల సరుకుల విలువలు అనగా తక్కువగా వైగా వాద లెక్క వాతయి.

అందుకు : ముఖ్యమైన కారణం : కాపిటలిజంలో ప్రవేశించిన తనరనల్ మంత్రి శాఖలో, వ్యవసాయలోగాని, పరిశ్రమలోగాని, వనదేశాలలోగాని యుద్ధానికి, అకొదిత విప్లవానికి పూర్వంపున్న తనవత్వాలు కాపిటలిజం పోగొట్టుకున్న కాలంలో, యుద్ధం మూలకంగా పరిశ్రమలన్నీ క్షీణకర్తతో వణిజీయటం దీర్ఘవ్యాధిగా తయారైన కాలంలో, పరిశ్రమలు జీర్ణించుకోలేకంత హెచ్చుగా నిడుదొడ్డుల సామ్య పెరిగిపోయినకాలంలో, ఈ మంత్రిత్వం వచ్చింది.

ఈనాటి పారిశ్రామిక మంత్రిత్వం ఇంతగతమూ, దీర్ఘమూ అగుటకు కారణములు వైన చూపబడినవి .

ఉత్పత్తి క్షీణత

ఆమికోత్పత్తిలో వచ్చిన మంత్రిత్వం మూలకంగా ఆర్థికరంగంలో అన్ని కాలంలోనూ ఉత్పత్తి అతిక్రమంగా వణిపోయింది. అనవశ్యకమగు ఉత్పత్తి క్షీణత 1929 కరద్యుతున్నతో ప్రారంభమై, కొడిసాతూ వచ్చింది.

ప్రతి సంవత్సరం సోవియటు యూనియన్లో ఉత్పత్తి పెరగుతూవుంటే మంత్రిత్వ శాఖలో చిక్కిన కాపిటలిస్టు దేశాలన్నింటిలోనూ ఉత్పత్తి అతి క్షీణ గతిలో తగ్గిపోయింది.

అధికార పూర్వకంగా ప్రకటించబడిన ఈ క్రింది లెక్కల మొత్తం సోవియటు యూనియన్లో ఉత్పత్తి ఏవిధంగా క్రమాధిపత్యద్ధి వండుచున్నదో, కాపిటలిస్టు దేశాలలో ఎలాక్షీణిస్తున్నదో తెలియజేయగలదు.

పారిశ్రామికోత్పత్తి పరిణామం

దేశం	1929	1930	1931	1932	1933
సోవియట్ యూనియన్	100	129.7	161.9	184.7	201.8
అ. నం. రాష్ట్రాలు	100	80.7	85.1	88.8	84.9
ఇ. గాంధీ	100	92.4	87.8	89.8	88.1
జర్మనీ	100	88.8	71.7	6.8	88.8
ప్రాన్సు	100	100.7	89.2	89.1	77.4

* 'లెనినిజం' నుండి.

. 17 వ కాంగ్రెసుకు స్టాలిన్ ఇచ్చిన రిపోర్టునుండ.

ఈ పట్టి పోలిపాఠకమైనది. దీనివల్ల తేలేది:

ఓకటి: ప్రతిపెద్ద కాపిటర్లు దేశంలోనూ పారిశ్రామికోత్పత్తి అతి దారుణంగా తగ్గిపోయావుంటే, సోవియటు యూనియన్ తో అతినేగంగా వృద్ధియాతూ వున్నది.

రెండు: వుత్పత్తిక్షీణక ప్రారంభించింది 1932 లో. 1929 లో పోలిక ఈనాటికి వుత్పత్తి 1/3 వంతు తగ్గింది. 1933 లో కాంటెం తెప్పిల్లినా: ఇంకా 1/4 వంతు తగ్గిమేవున్నది.

మూడు: అన్ని దేశాలు ఒకేవిధంగా దెబ్బతిందేదు. వేర్వేరు దేశాలు వేర్వేరు విధంగా దెబ్బతిన్నవి.

వంక్షారానికి పూర్వం కూడా ఈ వేర్వేరు దేశాలలోని వరిపీకులు కూడా వివిధములుగా వుండేవని గుర్తించాలి. పై పట్టి పట్టి దిటను ప్తి కాన్తమెరుగుగా వూదేవని తోచవచ్చును. కాని వాస్తవానికి ఇది విరుద్ధం. యుద్ధానికి పూర్వపు లెవెల్ తో పోలిస్తే ఈ దేశం ప్రస్తుత ప్తిలో వూదే తాతమూలు వృష్టంగా గోచరిస్తాయి. యుద్ధానికి పూర్వపు లెవెల్, వంక్షాశంనాటి లెవెల్, ఈ క్రింది పట్టిక యివ్వబడుచున్నవి.

దేశం పేరు	1913	1929	1930	1931	1932	1933
సోవియట్ యూనియన్	100	194.3	252.1	314.7	359.0	391.9
అ. నం. రాష్ట్రాలు	100	170.2	187.1	115.9	91.4	110.2
ఇంగ్లాండు	100	89.1	91.5	83.0	82.5	85.2
జర్మనీ	100	113.0	99.8	81.0	87.0	75.4
ప్రంషు	100	139.0	140.0	124.0	98.0	107.8

ఈ పట్టివల్ల ఇ. గ్లా దు, జర్మనీ దేశంలో వుత్పత్తి యుద్ధానికి పూర్వం కన్నా తగ్గిపోయిందని తెలియగలదు. అ. నం. రా. లో వుత్పత్తి యుద్ధానికి పూర్వం కంటే 1929 నాటికి 170% పెరిగింది. కాని 1933 నాటికి 10% మాత్రమే పెరుగుదల వున్నది. ఇదేసమయంలో, జాడుకారంనాటి రష్యా వుత్పత్తికంటే 1933 నాటి సోవియటు వుత్పత్తి మూడు నాలుగురెట్లు వృద్ధియైనది.

ప్రళయదీకరమగు ఈ ఉత్పత్తి క్షీణక వుత్పత్తికక్షుల వివరణమునకు తారణమౌతుంది.

కార్మికుల రక్షణాసారితో వృద్ధింపబడిన వుత్పత్తి పరికరాలు చాలా స్వల్పంగా మాత్రమే వుపయోగింపబడుతాయి. పెద్దపట్టిక, కొలుములు, గమలు,

యంత్రసామాగ్రి పరిశ్రమలు, బట్టలమిల్లులు, మున్నగువాటిలో అత్యధికభాగం మూతబడిపోయాయి. వీటి యంత్రాలే తగు సంరక్షణలే కలిగివున్నాయి. వజ్రపే పరిశ్రమలోని యంత్రాలకుదా చాలా తక్కువ పాపర్థ్యంతోనే పనిచేస్తాయి. ఈవిధంగా యంత్రాలు పూర్తి పాపర్థ్యంతో పనిచేయకపోవటమనేది కాసిబరిష్టలో ప్రవేశించిన జీవరత్ నక్షాభాగకాక చక్కని వివర్యవము.

ఉదాహరణకు : అ. నం. రా. నే చూడవచ్చును. ఇచ్చట యంత్రాలు చాలాకాలం మండి తక్కువ పాపర్థ్యంతోనే పనిచేయించబడుచున్నవి. 1920 నాటికి గమల పూర్తిపాపర్థ్యంలో 88% మాత్రమే వినియోగించబడుచున్నవి. మానెగమలు 81%; మానెళుతపడచు పరిశ్రమలు 76%; ఇనుముతరుగుయంత్రాలు 81%-88% మోటారు 81% వు ఉత్పత్తి యంత్రములు యంత్రనిర్మాణ యంత్రములు 85%; బట్టలమిల్లులు 72%, కొన్ని పరిశ్రమలలో ఇంకా తక్కువగానూ - ఉదాహరణకు పింగాణిపరిశ్రమ 60%; పిండిమరలు 40%; ఉన్ని మిల్లులు 31% వరకే పనిచేస్తూ వుండేవి. అంతే, ఈ దేశంలో మూలపరిశ్రమలకై అమితమైనా అవి తమకకై కొందీ పనిచేయక కొంతవరకు పోమరిపోతులుగా వుంటున్నవి తెలియగలదు. ఇది నక్షాభమునకు పూర్వమే వున్నది. ఇక నక్షాభపద్ధి పడుతుంది వివరీకంగా విల్యవుండిపోయి, పుత్పత్తి చాలా ఎక్కువగా పండ్లపంపిణీపప్పుడు ఈ యంత్రముల పాపర్థ్యం ఎంత విరర్థకమొనర్పబడిందో పూసొనవచ్చును.

1932 ఆక్టోబరు నాటికి అ. నం. రా. లో మొత్తం ఉక్కు ప్యాక్టరీలో 18%, మోటారు ఉత్పత్తి కర్మాగారములలో 11% మాత్రమే పనిచేస్తూ వున్నవి. అదేకాలంలో జర్మనీ మొత్తం పరిశ్రమల పాపర్థ్యంలో 88% మాత్రమే వినియోగంలో వున్నది. తక్కినది మూలబడినది భారీపరిశ్రమలలో ఇది ఇంకా తక్కువ.

అ. నం. రా. లో 80 పెద్ద జట్టీలు 4 ఏర్లలో కలిగివున్నవి 1931 నాటికి 7,10,000 బిళ్లుల ఉక్కును తరిగించగల 12 జట్టీలు, 13 రోలింగు మిల్లులు పీకివేయబడ్డవి. జర్మనీలో 23 పెద్దజట్టీలు, 38 కొలుములు నాకనం జేయబడ్డవి.

కాసిబరిష్టు దేశంలో చాలాచోట్ల వెలిసిన పరిశ్రమ 'శ్మశానాల' గూర్చిన వర్ణనలను అనేక బూర్జువా పత్రికలలోనే చదువవచ్చును. తలుపులు వికాయించబడిన యంత్రాగారాలు, గిడ్డంగులు, దుమ్ముకొట్టుకపోయిన 'త్రేసులు,' (బరువుల నెత్తు యంత్రములు) తుమ్ములు మొలిచిన రైల్వేకోడ్లు మూలపడిన ఓడలగుంపులు, పంగి విరిగిపోయిన ప్యాక్టరీ చిమ్నీలు, అతి భాగ్యవంతులైన కాసిబరిష్టు దేశంలో కూడా మెళుపర్థ్యంతం వ్యాపించివుంటాయి.

జాతీయదాయంలో క్షీణత, జాతీయ సంపద తగ్గుదల

పారిశ్రామిక, వ్యాపసాయకోత్పత్తి క్షీణించటం కల్గినూ, రవాణా తగ్గుదలనూ కాసిబరిష్టు దేశంలో ప్రతి ఏటా పుత్పత్తి కయ్యే విలువల మొత్తం తగ్గుతుంది. అంతే ఆ కాసిబరిష్టు దేశం "జాతీయదాయం" తగ్గుతుంది.

వంక్షరం వల్ల ఒక్క జాతీయదాయమే కాదు కేగ్గేరి; వనికాకుండా బూజువట్టివుండే పాక్షరీలు కిరింమైపోతాయి. సాగుకాని ఊరూరు దీర్ఘంగా తయారౌతాయి పోషకశీలక యంత్రాలు వగైరా తుప్పుపట్టి వదిలిపెట్టబడతాయి. అమ్మడు కాని అనేకరకాల వస్తువులు అనేకవిధాల నాశనం గావించబడతాయి. అనేక సంవత్సరాల క్రమ ఫలితంగా నిర్మించబడ్డ వనదలు, అనేక విధాలుగా “నిరుపయోగం, నాశనం” గావించబడుతాయి. అనేక రకాల కద్దవరికమైన “ఉత్పత్తి కత్తున్నీ” దుబాబు చేయబడుతాయి.

ఒకదేశంలోవుండే యంత్రాలయలు, పాక్షరీలు, భవనాలు, యంత్రాలు, సామగ్రి, తయారయిన వస్తువులు, ముడివస్తువులు, ఇవన్నీ కలిపి “జాతీయ సంపదగా” వ్యవహరించబడుతుంది. కాపిటలిస్టు దేశాలలో ఈ జాతీయ సంపద జాతి చేతులలో లేదు. పోషకపోషకంను, వాతవ్యవస్థలుకను కొండీమంది కాపిటలిస్టుల చేతులలో ఇదంతా కేంద్రీకరించబడివున్నది. ఇదే విధంగా జాతీయ దాయంకూడా ఆ జాతిలోని ప్రజాస్వామ్యాధిపతిగాక పోషకదీగలవంటి కొండీమంది పోషకులకు పోతుంది.

వంక్షరంయొక్క మొదటి రెండు సంవత్సరాలలోనూ, ముఖ్యముగా కాపిటలిస్టు దేశాల జాతీయసంపద, జాతీయదాయం, ఏ విధముగా వదిలిపోయినవో ఈ క్రింది వట్టివల్ల తెలుసుకోవచ్చును :

(కోట్ల డాలర్లలో)

దేశం	జాతీయ సంపద		జాతీయదాయము	
	1929	1931	1929	1931
అ. సంయుక్త రాష్ట్రాలు	40,000	24,000	9,000	6,400
ఇంగ్లాండు	11,000	8,900	1,900	1,140
జర్మనీ	8,000	4,800	1,550	930
ప్రాన్సు	6,800	5,100	900	870
ఇటలీ	3,000	1,800	500	300

పైరెక్కలేని చూపుచున్నవి : వంక్షరం యొక్క మొదటి రెండు సంవత్సరాలలోను ప్రధానముగా కి కాపిటలిస్టు దేశాలలోనూ, జాతీయ సంపదలో 40% క్షయం (11,900 కోట్ల డాలర్లనుండి 28,700 కోట్ల డాలర్లకు క్షయం) కనిపించింది. జాతీయదాయంలో కూడా 40% క్షయం. అంటే పోలిక అదాయం 19,750 కోట్ల డాలర్లనుండి 8,440 కోట్ల డాలర్లకు క్షయం కనిపించింది.

కాపిటలిస్టు ప్రపంచంలో వంక్షరం కల్గిపోయిన వివరీకరణలన్నీ, బాకలన్నీ ఈ అంకెలు తెలియజేస్తున్నవి. కోట్లకొలది ప్రజలు దరిద్రము, అకలివల్ల మరణం

మూడి చస్తుంటే ఏవిధంగా అగణిత సంవదలు బుద్ధిలేకుండా, అతిదారుణంగా దాళనం గావింపబడుతాయో ఈ రెక్కలు దీక్షాను చేస్తున్నవి.

కాపిటలిజంలో వచ్చిన వంక్షరం బడవులన్నీ కార్మికవర్గంపై విడచుకు వడ్డవి. వంక్షరం మూలకంగా కార్మికవర్గ వసస్థితులు మరింత హీనమైనవి. విరుద్యోగం మరింత ప్రబలింది. కార్మికులను దోచుకోవటం మరి తీవ్రమైనది.

విరుద్యోగము : కార్మికుల వసస్థితులు

1914 యుద్ధానంతర ప్రారంభమైన ఐర్లాండ్ వంక్షరంతో విరుద్యోగం వృద్ధి యెత్తది. యుద్ధానంతరం ప్రపంచ కాపిటలిస్టు దేశాలలో ఇది షతీ వృద్ధినింది. ఇంగ్లండు పౌరాగ్యదిశలలో అంతర్జాతీయ విరుద్యోగం సంఖ్య (కార్మిక(జన్మ) యుద్ధానంతరం కాళ్ళత పెరిచు పేర్చుకొన్నది. ప్రస్తుత వంక్షరంతో పూర్వమే కాళ్ళత విరుద్యోగం వైవ్యం ఇలా పెరిగిపోయింది. ఉదాహరణకు : 1920 నుండి ఇంగ్లండులో కాళ్ళతగా విరుద్యోగులైనవారి సంఖ్య 20 లక్షలకెక్కుతూ కగ్గలేదు. 1925-27 ల మధ్య కాపిటలిస్టులు ప్రవేశపెట్టిన రేషనలైజేషన్ పర్ల విరుద్యోగుల సంఖ్య మరిపెరిగింది. శ్రమపత్తిని కీవ్రం పేక్షబుద్ధిగా కాపిటలిస్టులు కార్మికుల సంఖ్యను కగ్గిది శ్రమకత్తిని 'పొదుపు' గాకస్తాకు. ఇండమూలకముగా లక్షలకొంది కార్మికులు 'పెద్దు'గా కచ్చిస్తాడు.

ఇంగ్లండులో 1927 జూన్ లో విరుద్యోగులసంఖ్య 8.8%. 1929 ఏప్రిల్ వరకే ఈ సంఖ్య 12.2% కు పెరిగింది. ఇదేకాలములో జర్మనీలో 8.8% నుండి 22.8% కు అవగా 2,62,21,000 కు ఈ సంఖ్య పెరిగింది. అ. నం. రా. లో 1927 లో 21,00,000 నుండి విరుద్యోగులున్నారు. 1928 అయిదు, 1929 ప్రారంభానికి ఈ సంఖ్య 31,00,000 లకు పెరిగింది.

1929 లో ప్రారంభమైన వంక్షరంతో విరుద్యోగుల సంఖ్య మరి విపరీతంగా పెరిగింది. ఉత్పత్తి కగ్గిపోవడంతో లక్షలకొంది కార్మికులు విరుద్యోగులైనారు ఇక వస్తుంలో మిగిలివారి శ్రమ వతీ హెచ్చుగావించ బడింది.

మొత్తం కాపిటలిస్టు చరిత్రలో మునుపెన్నడూ లేనంత హెచ్చుగా విరుద్యోగుల సంఖ్య ఈ వంక్షరకాలంలో పెరిగింది. ఎంతో తక్కువ అంచనా వేస్తేనే, ప్రధాన కాపిటలిస్టు దేశాలలో 4,50,00,000 నుండి విరుద్యోగులు అన్నట్లు తెలుస్తున్నది. వీరి కుటుంబాలనుకూడా కలుపుకుంటే అ. నం. రా. ల. అగణితంతో పెద్దసంఖ్య ఉంటుంది. వీరికోడు వారంలో 2.8 రోజులే పని దొరికే కార్మికులను కూడా కలుపుకుంటే యిక చెప్పనక్కరలేదు. అయితే, ఒకపూటకు గణించుకుంటే కూడా లేనటువంటి వలసవేక అభాగ్య ప్రజలసంఖ్య ఈసంఖ్యలకు జేర్చబడలేదు. మొత్తం ప్రపంచమీద ఈ వంక్షర దినంలో విరుద్యోగుల సంఖ్య 4.5 లక్షలు పెరిగింది. కొన్ని దేశాలలో ఇంకా హెచ్చుగాకూడా పెరిగింది.

ఈ సందర్భంలో చాలా కాపిటలిస్టు దేశాలలో నరియగు లోకస్థితిగణనము (Statisties) వుంచబడిలేనే విషయాన్ని గుర్తుంచుకోవాలి. ఏలెక్కలైనా పేకరించబడినా అవి యధార్థ విషయాలను చూపక, తక్కువ అంచనాలనే చూపుతాయి.

అ. నం. రా. ల వంటి ప్రధాన దేశాలలోనే నిరుద్యోగుల లెక్కల వివరములు వుంచబడుటలేదు. అయినా, ఆ దేశాలలో వాక్షాతరం చాలా తీవ్రతతో వున్నప్పుడు, దాదాపు 1,70,00,000 మంది నిరుద్యోగులున్నారన్న విషయాన్ని బూర్జువా వ్యతిరేకతకూడ దాచలేకపోయినవి. ప్రపంచంలోకెల్లా భగ్యవంతులైన పారిశ్రామికదేశాల అ. నం. రా. ఇట్టిదేశాలలోనే మొత్తం కార్మిక సంఖ్యలో సగం ఈ విధంగా నిరుద్యోగులై వున్నాడు. ఇ. గ్లాడులో నిరుద్యోగులకు భృతీయిచ్చు సాఁమిక భీమావద్దతి (Social Insurance) వున్నది. కాబట్టి నిరుద్యోగులలెక్కలు తెలియుట కవకశమున్నది. ఈ సాఁమిక భీమాలిస్తుల ప్రకారం ఇంగ్లాండులో 80,00,000 మంది నిరుద్యోగులున్నారు. కాని వాక్షాతర దివాలలో లక్షలకొంది నిరుద్యోగులు సాఁమిక భీమాలిస్తులమంది తొలగించబడ్డారని గుర్తుంచుకోవాలి. లక్షలకొంది కార్మికులకు ఈ నిరుద్యోగభృతి అందనేలేదు. జర్మనీలో నిరుద్యోగుల సంఖ్య ఎన్నడూ చాలా తక్కువగానే చూపబడుతుంది. ముఖ్యంగా పొట్లరు పది పాఁన వచ్చిన పిమ్మట ఈ దొంగలెక్కల తయారు పరీ జోరైంది. అయినా ఆ దేశంలో ప్రభుత్వ అంచనాల ప్రకారమే 50,00,000 మంది నిరుద్యోగులున్నారు.

ప్రస్తుత వాక్షాతరంలో కటుంగ యజమానియో, భార్యయో, కుమారుడో, ఎవరో ఒకరు నిరుద్యోగిగా లేనటువంటి కటుంగం గారిండినా కప్పించడు. అంటే, ఎవరో ఒకరు సంపాదించే ముష్టి మూడు డబ్బులకో కటుంగమంతా కాలక్షేపం జేయాలన్నమాట. ఈ పనిలోవున్న అకర్తైనా లేవు మనసవి వుంటుందా ఊరు తుందా అనే భయంకోనే సర్వదా కాలం గడపాలి. ఏ సమయంలోనైనా అకలి ఉద్యోగం పోవచ్చును.

కొన్ని కాపిటలిస్టు దేశాలలో కార్మిక నిరుద్యోగభృతి యివ్వబడుతున్నది. అదికూడా క్రమక్రమంగా కగ్గించబడుతునే యున్నది. ప్రాము, అ. నం. రా. మున్నగు దేశాలలో అసలు యెట్టి సాఁమిక భీమావద్దతులూ లేవు. అక్కడ యెవరైనా నిరుద్యోగులైనారంటే, అడక్కురినారి, లేదా, మరణమూడి దానారి. కాని ఇంగ్లాండు, జర్మనీ, మున్నగుదేశాలలో నిరుద్యోగభృతి యివ్వబడుచున్నా 'పొడుపు' పేరతో ఈ భృతికూడా కగ్గించబడింది. కార్మికులలో కొంతమందికి పూర్తిగా ఎగగొట్టబడిందికూడా.

ఈ వాక్షాతరకాలంలోనే కార్మికుల జీవన ప్రమాణాలపై బూర్జువావర్గం దెబ్బతిస్తుంది. పనిలోవున్న కార్మికలను దోచుకోవడం పరీ వృద్ధియౌతుంది. చాలా సందర్భాలలో పనిగంటలు పెద్దించబడతాయి. క్రమ ఒత్తిడి ఎక్కువ

జేరుబడుతుంది. అర్థదీక్షంపదిమాత్రమే చేయవలసిన జీతాలు వసీకగ్గించబడుతాయి. తదితరము వర్జితులు చాలా హామీలుతాయి. ముఖ్యకారణం లో కార్మికులందరి జీతాలూ చాలా తక్కువగావింపబడినవి.

అ. నం. రా. లో. లోగడ చెల్లించిన మొత్తం జీతం ఏప్రిల్ 1932 నాటి 83% మాత్రమే చెల్లించబడింది. అంటే 87% గ్గించబడింది. ఇక్కడిలో మూడు ఏర్లలోను 1800 కోట్ల మార్కల జీతాలు కగ్గించబడివి. కాని ఇదే కాలంలో సోవియటు యూనియన్ లో జీతాలిది 800 కోట్ల రూబులునుండి 3000 కోట్ల రూబులకు పెరిగింది.

ప్రధానమగు కాపిలర్లు దేశంలో గత 10 ఏర్లలోనూ నిజవేతనంలో ఎంత వరకు ఉన్నదో ఒక ఇర్మన్ అర్థిక కాత్రనేత్ర ప్రకటించి ఈ క్రింది నిర్ణయాంకు వచ్చారు :

“గత దశాబ్దంలో గమక పోర్చితే ప్రస్తుతం నిజవేతనముం ప్రమాణం ఈ విధంగా ఉంది : అ. నం. రా. లో గత 50 ఏర్లలోనూ పున్ననాటి కంటె ఇప్పుడున్న నిజవేతనం ప్రమాణం తక్కువగా ఉన్నది. ఇంగ్లాండులో 18 వ శతాబ్దానమునపున్న నిజవేతనముం ప్రమాణమెంతో ఇప్పుడూ అంతే ఉన్నది.”

ఇతర దేశాల ఉదాహరణలు కూడా దీనినే రుజువుజేస్తాయి.

ఇర్మన్ : ఇటీవల నిజవేతనం లెవర్ వర్జిగ్గిపోయింది. 1913-14 లో ఈ లెవర్ 100 గా తిసుకుంటే ఈ క్రింది ఇందెన్సు అంతెలు వస్తాయి.

1913-14	100
1925	98
1928	100
1930	89
1931	78
1932	64

1933 లో కార్మికుల జీవనప్రమాణం ఇంకా తగ్గించబడింది నిరుద్యోగుల స్థితి మరి ఆధాన్నం. రాజకీయ కారణాలవల్ల కొంతమందికి నిరుద్యోగభృతి ఏమీ ఉన్నదిదకపోయినా. ఇవ్వబడే సరికైనా అది కగ్గించబడింది.

ఇంగ్లాండు : 1895 - 1909 లో 120 గా తిసుకుంటే 1927లో 98, 1929 లో 97, 1932 లో 94 గా వగలుపూరివుంది. అ. నం. రా: 1922 నుండి పెరుగుతూ 1929 లో ఉచ్చరకు పోయింది 1898-1908 లో వగలు జీతం 100 వుంటే 1929 కి 125 వున్నది. కాని యిక ఒక్కసారిగా క్రిందికి దిగిపోయింది. 1930 లో 105, 1934 లో 91, 1932 లో 71 కి ఈ వగలు జీతం వదిపోయింది.

10

“సంక్షోభం సాగుచున్నకొండ పారిశ్రామిక వ్యవసాయక సంక్షోభం ఏకకాలముందే సంభవించటమేగాక, పెరివేసుకొనిపోయినది. ఇందున పారిశ్రామికోత్పత్తి వరీ దృశ్య, సంక్షోభం మరిక క్లిష్టమైనది” అని స్టాలిన్ 18 వ కాంగ్రెసు కిప్పవ రిపోర్టులో తెలియజేశాడు.

పారిశ్రామిక సంక్షోభంనల్ల అసంఖ్యాకులగు కార్మికులు నిశుద్ధోగులవుతారు. వారి జీవనప్రమాణం పడిపోతుంది. వీరి దక్షిణం హెచ్చు అయిందంటే “వ్యవసాయక దినుసుల అమ్మకం తగ్గి”పోతుందన్నమాట. ఇంతేగాక ఉత్పత్తి తగ్గవరకు వత్తి, ఉన్ని, ఇనుము మున్నగు ముఖ్యమగు దినుసులు కూడా తగ్గిపోతుంది. ఇదేవిధంగా వ్యవసాయక సంక్షోభంనల్ల దెప్పిరిప్పరైతు జనసామాన్యం పారిశ్రామిక వస్తువులను కొనలేక పోవటమే వారి అమ్మకం బాగా తగ్గిపోయి, పరిశ్రమలు దెప్పిరిప్పరై.

కవీశ ఉత్పత్తి శక్తులన్నిటిని కాపిటలిజం ఉపయోగించుకో లేదనుటకు వ్యవసాయక సంక్షోభం ఒక చక్కటి ఉదాహరణ. ఇంజనీరింగు ఎంతో అభివృద్ధి అవుతుంది. ఇందునల్ల వ్యవసాయంలో ఎక్కువగా యంత్రాల ఉపయోగించటం, వనిపాటును మారకవద్దకులలో, మరళకద్దకులలో ఏర్పాటుచేయుటను విలవిలుతుంది. కాని గ్రామాలకు నట్టచాచకు మధ్యవుండే వ్యత్యాసంనల్ల, గ్రామ ప్రజలంతకంతకూ దరిదులుకొనటానల్ల వ్యవసాయం ఈ పెక్కికల్ అభివృద్ధిని వియోగించుకోలేదు. నట్టచాలు ముందుకపోతూవుంటే గ్రామాలు కదలికలేక, పడినసులై కదిలమైపోతూవుంటాయి. ఈ విధంగా కాపిటలిస్టు సంబంధాలనల్లనే వ్యవసాయం అభివృద్ధిచెందక ప్షిణి చిపోతూ వుంటుంది.

పోలియటు యూనియన్ లో వ్యవసాయాభివృద్ధికో గణక పోర్పిచూస్తే కాపిటలిస్టు దేశాలలోని వ్యవసాయ ప్షితక వరీ స్పష్టంగా కన్పిస్తుంది. ఒక్క 1931 సంవత్సరంతోనే పోలియటు యూనియన్ లో 1 కోటి హెక్టారుల * సాగులోనికి తీరికితే 20 సంవత్సరాలలో కాపిటలిస్టు దేశాలన్నిటిలో కర్పి 9 కోట్ల ఎకరాలే సాగులోనికి తీరికినవి. కాపిటలిస్టు దేశాలలో యద్ధంనల్ల వ్యవసాయంలోకూడా మహా సంక్షోభం ఏర్పడింది. రైతులు దివళాతీయదం వ్యవసాయోత్పత్తి బాగా పడి పోవడం దీని ఫలితం. ఈనాడు సంభవించిన (1929-31) సంక్షోభంలో పారిశ్రామిక సంక్షోభం, వ్యవసాయక సంక్షోభం పెరివేసుకొనిపోయి, రక్షలు, కోట్లకొండ రైతులకు వివరీత వస్తాన్ని చేకూర్చినవి.

శ్రామికవర్గం, ఇతర కష్టజీవులు అందరూ తలా వీరవారై పోవటానల్లా వారి కొనగోయకత్తి వివరీతంగా పడిపోవటానల్లా వ్యవసాయక మాటలకు దినుసులు బాగా తగ్గిపోయింది. అమ్మకాలు అగిపోయినవి. వంటలు వివరీతంగా నిర్వృతుంది

* హెక్టారు అనగా 2.5 ఎకరాలు. (అనువాదకుడు)

పోయి, వాటి ధరలు విపరీతంగా పడిపోయినవి. దీని ఫలితంగా వ్యవసాయోత్పత్తి కూడా బాగా తగ్గిపోయింది.

కాపిటరిస్తు దేశాల్నిండిలోనూ రాష్ట్రపు కొట్లన్నీ పూర్తిగా నిండిపోయి స్థాకులు నిర్భయమైపోయినవి. ఈ అమిత రాష్ట్రరామలను క్రిందలాంటి యాద్యవా వర్గానికి ఒక్కటేమార్గం వుంది. వాటిని తగులబెట్టారి లేదా పాడుచేయారి. ఇందువల్ల పొగుడిని తగ్గించాలని చూస్తారు. అనేక దేశాల్లో లక్షల ఎకరాలలోని గోధును, ప్రత్తి, మొక్కజొన్న మున్నగు పైర్లు కార్చివేయబడినవి పాడవులు నముద్రం పాలు జేయబడినవి. జర్మనీలో రాష్ట్రానికి నుండుపూసి, పశువులు తప్పితే మషమ్యలు తింటానికి వీలులేకుండా చేశారు.

వంక్షాభకాలంలో వంటధరలు విపరీతంగా పడిపోయినవి. ఉదాహరణకు :- గోధునుధర 70% తగ్గిపోయింది. ప్రత్తి, వరివదార కాఫీ, ఉన్ని మున్నగు నదులందర 60% పడిపోయింది. ఈ విధంగా ధరలు పడిపోవడంవల్ల వక్తాకాంలో వుండే కొనగోడదారులు లాభం పొందగలరనుకోవచ్చు. కాని ఇది పొరపాటు. రైతునుండి కొనగోడదారుకు చేతులోగా వంటలు అనేకమంది దళారు, సాహు కార్ల చేతులద్వారా మారుతుంది. వీరందరు పెద్ద గుత్తనాంతంలో ఏకమై కామ రైతులనుండి చొరగాకొన్నా, చిల్లరధరలను పడిపోవీయకుండా చూస్తారు. వాస్తవానికి అనేక కాపిటరిస్తు దేశాల్లో చిల్లరధర లెక్కువగా పడిపోలేదు. జర్మనీవంటి దేశాల్లో పెరిగిపోయినా, కాబట్టి రైతులకు వ్యవసాయపు అప్పుల కూడా గిట్టుకాటు కాని ధరలయిందీ, కొనగోడదారులు మాత్రం మామూలుగా హెచ్చుధర రిచ్చుకో వలసియే వుంటున్నట్లుంది.

రైతుని ప్రభుత్వానికి చెల్లించవలసిన వస్తులు. భూస్వామికి చెల్లించ వలసిన కొడికిస్తులు అప్పుమీద చెల్లించవలసిన కడ్డీ, ఇవన్నీ మామూలుగానే వుంటాయి. కొన్నిచోట్ల పెరుగుతాయికూడా. ముఖ్యంగా అప్పుమీద కడ్డీ, వస్తులు మొత్తం వంటలో ఎక్కువ భాగాన్ని ఎగురకొట్టేనుకు పోతుంటాయి ఈ విధంగా ఐరోపాలోనేగాక, కాపిటరిస్తులందరూ దామరపల్కే అ సం. రా. లో కూడా అనేక లక్షలమంది వీరరైతులు, మధ్యతరగతి రైతులకూడా దివాలా తీశారు. ఈ విధంగా దుస్థితి పెరుగుతున్న కొందీ బాగులను కాపిటరిస్తులకు వ్యతిరేకంగా రైతుల ప్రతిఘటన పెరుగుతుంది. రైతులు ఏకమై సంఘాలను ఏర్పాటుజేసుకొని తమ భూములు వేరం కాకుండా, తమ చేతులనుండి జారిపోకుండా చూస్తారు. అమెరికాలో ఇట్లా జరిగిన శతదశననేకమున్నవి. బాంకులు భూములను వేలానికి

* 1930-34 లలో మనదేశంలోకూడా ఈ అర్థిక సంక్షోభం వచ్చింది. అకాలంలో అనేక లక్షలమందిరైతులు దివాలాతీశారు. ఒక్క మద్రాసు రాష్ట్రంలోనే 4 ఏండ్లలో 20 లక్షల ఎకరాలకు పైగా రైతులభూమి వడ్డీవ్యాపారులకు పోయింది. (అనువాదకుడు)

తెచ్చినప్పుడు రైతులందరూ ఏకమై, బజారిని బోటికొనియేకుండా ఒక్క దాండనే పొటను కొట్టినియించడం ఇందునల్ల బాంకులు వేలాన్ని రద్దుకావించకుని దాకీ వరిష్కారానికి వాయిదాలెక్కువజేయబడరిగింది.

వ్యవసాయక వంక్షోభం వల్లనూ, రైతులు అవసర్యాకంగా దివాలా తీయటంవల్లనూ, వ్యవసాయక్షీణిస్తుంది. వ్యవసాయంలో ట్రాక్టర్లను రసాయనిక ఎరువులను వుపయోగించటం తగ్గుతుంది. ఈ విధంగా చెక్కికల్ అభివృద్ధి, మాతవ వశోధనలు దీరర్థకం జేయబడతాయి.

పంక్షోభము, గుత్తవ్యాపార సంస్థలు

"పూర్వంపు: దేవిధంగా గాక శాపిటలిజం ఇప్పుడు గుత్తవ్యాపార రూపాన్ని ధరించింది. ఇందుమూలకంగా, ఒకమూల అమికోత్పత్తి అరుగుతూవేన్నా, ధరలు హెచ్చుగానేవుండుటతై ప్రయత్నించటంలో కాపిటలిస్టు గుత్తసంస్థలమనక వంతుర్న అ హెచ్చుతుంది. ఇందుమూలకంగా, కొవగోడదారులైన ప్రజా సామాన్యం పరి కాదనడి వంక్షోభం దున్నహమౌతుంది. వంక్షోభం దీర్చమౌతుంది; త్వరగా అంతరించే వస్థితులకు అంతరాయం కలుగుతుంది." అవి స్టాలిన్ 18 వ కాంగ్రెసులో యచ్చిన రిపోర్టులో తెలియజేగడు.

ఒకమూల అమికోత్పత్తి వున్నా: ధరలను హెచ్చుగానే వుంచటం మూలకంగా వంక్షోభంవల్ల కల్లే దున్నరికాంపెద్దికీనీ ప్రజాసామాన్యం నెత్తిపై డద్దాది గుత్తవ్యాపారులచూస్తారు. ఇంజిమూలకంగా, మూమూజగా అమికోత్పత్తి వల్ల ధరలు వజిబోవంపివున్నా, కొద్దివకుసుం ధరలుకగ్గనేలేదు. గుత్తవ్యాపారం అరుగుతూవున్న వరువలధరలు ఇకరవరుకుం ధరలకన్న హెచ్చుగానే వుంటున్నవి. ఈ క్రిందివట్టివల్ల ఈ విషయం వ్లస్నమౌతుంది.

సంవత్సరం	జర్మనీ (1928-100)		స్వీడెన్ (1928-31-100)		పోలెండు (1928-100)	
	కార్టర్ ధరలు	ప్రైవేట్ వ్యాపారం ధరలు	కార్టర్ ధరలు	ప్రైవేట్ వ్యాపారం ధరలు	కార్టర్ ధరలు	ప్రైవేట్ వ్యాపారం ధరలు
1918	102 1	108 8	—	—	—	—
1929	105 0	97 4	89	100	107.7	98 6
1930	103 1	79 9	98	87	108.9	80.9
1931	98.6	60 8	91	78	107 8	63 8
1932	83 9	47.5	93	73	108.1	52 5
1933	83.9	48 8	94	73	84 8	48 8

కాని అనేక వందలలో ఈ గుత్తసంస్థల కట్టుబాటుకన్న వంక్షాభం యొక్క బలంవృద్ధి కావుటయిది. ఒక్కసారిగా ధరలు పతనమవటం, గుత్తసంస్థలు కాస్తా విచ్ఛిన్నమైపోవటం జరగుతుంది. ముఖ్యంగా ముడిపరుగుల పుకర్పిలో ఈ వ్యవస్థి ఏర్పడుతుంది. అంకర్లతయ టిక్ కార్డర్, ఐరోపియ ముడిఇనుము కార్డర్, అంకర్లతయ టిన్ కార్డర్, ఐరోపియ ఉక్కు కార్డర్, మున్నగువన్నీ తమ పట్టులు వేచుగా వాణిజ్యం చేసుకొనుటకు అనుచుతి ఇవ్వవలసినదైంది. ఇప్పుడిలో కృత్రిమ వట్టువరిశ్రవల్లోని గుత్తసంస్థ, టిక్ కార్డర్ పతనమైనది. ప్రాంసులో ముడిఇనుము సిండికేటు రద్దుకావించబడినది. ఇట్టి ఉదాహరణలు ఎన్నోని వున్నవి.

వదిన కాపిటలిస్టు విధానంలో గుత్తవ్యాపార వద్దతి రావటం మూలకంగా వంక్షాభం జరిగిత దీర్ఘకాలం వుంటుంది. వ్యవ్యాపార కాలంలోనైతే, ధరలు పడిపోవటం, చిన్న సంస్థన్నీ దివళా తీసుటం, పుకర్పి తగ్గటం మూలకంగా ప్రమంగా వంక్షాభం తీరిపోయి మరల వ్యాపారాభివృద్ధి, పుకర్పి ఆభివృద్ధి జరుగెతూ వుండేది: కాని గుత్తసంస్థల ఏర్పాటుతో, వంక్షాభం దానంతట అదే తీరిపోయే వద్దకి అంతరాయం కల్గి, చాలా మెల్లిగాగాని అంతకాదు. ఈవిధంగా వంక్షాభం మరంత క్లిష్టమౌతుంది.

విదేశ వ్యాపారం క్షీణత

అమెరికన్ పుకర్పి జరగటం, బేరసారాలు నష్టగిల్లటం మూలకంగా విదేశ వ్యాపారం బాగా పడిపోతుంది. లోగడ మంథించిన వంక్షాభంతో, ప్రస్తుత వంక్షా భాటిగల తారతమ్యాన్ని ఈక్రిందినట్టిక తెలియజేయగలదు.

విదేశ వ్యాపారంలో క్షీణత

వంక్షాభాలు	కాతము (%)
1873-74	5
1883-84	4
1900-01	1
1907-08	7
1929-32	85

వ్యాపారం జోరుగా పొగిలేనేగాని కాపిటలిస్టు అధికవ్యవస్థ పొగడు. వంక్షాభకాలంలో వ్యాపారం, ఉత్పత్తి చాలా ఎక్కువగా క్షీణిస్తాయి. అందుచే ముడి పరుగుల దిగుమతిని పారిశ్రామిక దేశాలు కట్టిని వేస్తాయి. ఇందువల్ల వరిశ్రమలు వ్యవసాయం, తేదూమదా దెప్పిరింటాయి.

ముఖ్యంగా పశు పెద్ద కాపిటర్లు దేశాల్లో ఈ దెబ్బకొన్నవి. ఈ ప్రాంత
పట్టణాల పెద్ద కాపిటర్లు దేశాల ఎగుమతులు, దిగుమతులు ఎట్లా క్షీణించినవో
అర్థమౌతుంది. (1918 లో ఎగుమతులు, దిగుమతుల ఇందెక్సు నెంబరు 100 గా
తీసుకుందాము)

దేశం పేరు	1910		1931		1932	
	ఎగుమతి	దిగుమతి	ఎగుమతి	దిగుమతి	ఎగుమతి	దిగుమతి
అ. ఎం. రా.	70	13	48	10	30.1	30.8
ఇంగ్లాండు	88	78	73	53	57.8	50.1
అర్జెంటీ	77	91	10	73	34.7	42.8
ప్రాన్స్	90	85	72	81	51.2	39.8
ఇటలీ	80	79	51	88	38.7	45.6

ఈ విధంగా వాణిజ్యం పడిపోవటంవల్ల "మార్కెట్లకొరతై పోయి
పశు తీవ్రమౌతుంది." మొట్టమొదటగా వ్యవసాయంలో మార్కెట్లను స్వీకరించే
వర్తమానం కాపిటర్లులో పోటీ తీవ్రమౌతుంది. ఇందుకై విదేశ వర్తకులకు
ప్రవేశమయ్యేటట్లు నిరోధిస్తారు. రక్షణమంకం కోటలు నిర్మించడంవల్ల,
ఈవిధంగా వాణిజ్య రక్షణలు ఏర్పర్చుకోవటం మూలకంగా ఇతరదేశాలు తమ
వరుకులను తక్కినవలెగా గుర్తుబట్ట (దావుచేయుటక) పశు హెచ్చుప్రయత్నా
లను గావిస్తాయి.

వర్డివ్యాపారంలో (క్రెడిట్) సంక్షోభం :

నోట్ల ముమ్మరం: మార్కెట్లకై పోరాటం

గుర్త వ్యాపార ప్రభావం కాపిటర్లలోని అన్నభాగాలమీద పడుతుంది.
ఒకమూలమైన ఫలితం ఏమిటంటే వర్డి వ్యాపారంలో కూడా సంక్షోభం బయలు
దేరుతుంది. లోగడ సంక్షోభంలో మొట్టమొదటగా దెబ్బతినేవాటిలో వర్డి వ్యాపారం
ఒకటిగా వుండేది. అమ్మకం బరగక వ్యాపారం దెబ్బతిగగానే, ఆ పరిశ్రమలు మూం
బడేవి. అవి త్యాగంబులు ఋణాలను చెల్లించలేకపోయేవి. అట్టి పరిశ్రమలను
దివాలాకీసిన పరిశ్రమలంటాము. పరిశ్రమలు దివాలాకీయటం వెనుకొంటే వా.కులు
కూడా దివాలాకీసేవి. ఇదేసమయంలో చిన్న సంస్థలు దివాలాకీసినా, పెద్ద సంస్థలు
ఈ దివాలాసంస్థలను కొనివేసి సంక్షోభం అంతమగుసరికి ప్రహ్లాదమగు సంస్థలుగా
తయరయ్యేవి. 1931 సంక్షోభంలో ఈ విషయము స్పష్టంగా గోచరిస్తుంది. గుర్త
సంస్థలు సంక్షోభం బయటయ్యే చిన్న సంస్థల కంటపైకి తోయపొగినవి.

వంక్షోకం ప్రారంభం కాగానే పెద్దగుత్తనూనూ, వంక్షోకంవల్ల కల్గే కష్టాలన్నటినీ, దిన్న సంస్థలపై శ్రోయసాగినవి: ఇదే వమయంలో ధరలను హెచ్చుగానే ప్రచారం చేస్తూ ఉత్పత్తి అత్యధికంగా కలిగి వేసినవి. ఉత్పత్తి క్లుప్తంగా తాళలేదు క్లుప్తమవుతుంది. ఇందువల్ల కాపిటలిస్టులలో వివిధ గ్రూపులమధ్య తాళం, వాటిలో పెద్దమార్పులు వచ్చినవి.

అనేక రకాల పారిశ్రామిక సంస్థలు ఈ వంక్షోకంలో దివంగు అయ్యాయి.

ది వా కా ల పరి ఖ్య

దేశం	1929	1930	1931	1932	1933
అ. సం. రా.	22909	29355	19288	31882	17732
ఇంగ్లాండు	5900	8287	6818	7321	4127
జర్మనీ	9848	15488	11254	19188	3718
ప్రెస్వి	8092	8249	7220	1014	8382
పోలాండు	518	816	738	545	251

క్రెడిట్ వ్యాపారంలో వంక్షోకం ప్రముఖమైనది. బ్యాంకులతో సంబంధమున్న వర్తకాల దివంగాలు, ప్రభుత్వ బడ్జెటులయ్యిండులు, తాళం పీఠిక కష్టాల పెరుగుదల, స్థానం ధరల పతనం-ఇవన్నీ క్రెడిటు వ్యాపార పతనానికి కారణాలను ఏర్పర్చుతున్నవి. 1931 లో ఒక్కసారిగా బ్రహ్మాండమగు పతనం సంభవించినది. మొట్టమొదటిగా క్రెడిటు వంక్షోకం జర్మనీ, ఆస్ట్రీయాలో ప్రారంభమైనది. ఆస్ట్రీయాలో క్లుప్త బ్యాంకు 1931 వసంతకాలంలో దివంగు అయ్యింది. (ఈ దేశంలో ఉన్న వర్తకాలలో 75%, 80% వంక్షోకం ఈ బ్యాంకు కంట్రోలులో ఉన్నది.) దానివెనుకటినే, జర్మనీలో మొదటి బ్రహ్మాండమగు పారిశ్రామిక సంస్థలు దివంగు అయ్యాయి. 1931 జూన్ లో జర్మనీలో పెద్ద బ్యాంకులలో మూడవది అగు "డామ్ స్టాట్ బేంక్ ఫర్ బాంకు" కూలిపోయింది మరొక పెద్ద బ్యాంకు అగు డ్రెస్డెన్ బాంకు కూడా దివంగు అయ్యింది. మధ్యతరగతివాదులు ఈ క్రెడిటు వ్యాపార దివంగు ఇంగ్లాండుకు అక్కడనుండి ప్రాముఖ్యం, అమెరికాకు, ఇతర కాపిటలిస్టు దేశాలకు వ్యాపించినది.

ప్రపంచ కాపిటలిస్టులందరికీ "క్లిర్లింగ్ మార్కెట్" బ్రహ్మాండమగు అనేక పారిశ్రామిక సంస్థలు 1931, 1932 లలో కూలిపోయాయి. అమెరికన్ కాపిటల్ వంక్షోకం కరువుపడి క్రూరం అగ్నిపెట్టెల ప్రస్తుతం (స్వీకర్ దేశం) ప్రపంచంలోని అగ్నిపెట్టెల వ్యాపారాన్ని పండిన స్వీడన్ సమృద్ధిగా ప్రయత్నించింది, పోలియం

యాదియన్ అగ్నిపైలెం ఎగువతి వ్యాపారాన్ని దృఢీకరిస్తూ, ఈ క్రూగర్ మహా కాయదు సోవియటు వ్యతిరేక ప్రచారాన్ని సాగించాడు. కాని ఇట్టి బ్రహ్మాండ మగు వంశస్థయే కూలిపోయింది. క్రూగర్ అశ్మహత్య గావించుకున్నాడు. ఈతడు చనిపోయినతర్వాత, ఈతని దగాలు, మోసాయి ఫోన్లతలు, బైటవరీనవి. ఇంతేగాదు. అనేక దేశాల ఉన్నత ప్రభుత్వోద్యోగులు ఈతని దుష్టుతలూ ఈతని స్పృహనీలలో వుండేవారనీ, అవేమంది సోషల్ దేమాక్రటిక్ నాయకులు అతని వహయాన్ని తీసుకుంటూ వుండేవారనీ తెలిసింది.

ఇదేవిధంగా, అమెరికాలో అమిక ధనవంశముదహరిన ఇవ్వలు కూడా ఇట్టి దగాకోరని రజజవైదది. ఈతని కంపెనీ 6) అమెరికన్ పట్టణాలలో వుండే ఎలక్ట్రిసిటీని, గ్యాస్ ప్లాంటులను, దీని నరవరాలను కంట్రోలు చేసేది. మొత్తం 500 కోట్ల డాలర్ల కాపిటల్ వుండేది. ఇట్టి బ్రహ్మాండమగు వంశ 1932 వసంత్ కాలంలో దివంగతయింది.

వంక్షాళన సాగినకొందీ 'నోట్ల ముమ్మరం' (ఇన్ ఫ్లేషన్) అనగా 'కరెన్సీ వలహీనత' (బంగారంతో పోల్చివేషు కరెన్సీ విలువ క్షయం) అవలంబించింది. ధరలు వదిపోవడవల్ల ఋణస్థదేశాలు చిక్కులలో పడినవి. ఇదివరకు ఋణ మొత్తాకే, పూర్వంకన్న ఇవ్వలు ఎక్కువ వడ్డీలు యివ్వవలసి పడున్నది. ఇంతేగాక, ఋణాలుచేసి వ్యాపారం సాగించిన కాపిటలిస్టుల వనికూడా కష్టపాధ్యమౌతుంది. ఇందువల్ల మొత్తం దేశమే చిక్కులలో పడుతుంది. దీనిమంది బైటవరీనం ఎట్లా : రెండు విధాలుగా కాపిటలిస్టులూ, ప్రభుత్వాలూ ఈ చిక్కునుండి బైటపడుతూస్తారు. ఒకటి, మారదోరియం (అప్పుల చెల్లిండుటకు వాయిదా రీతులు.) వంక్షాళన వ్యక్తియైన కొలదీ ఒక్కొక్క దేశమే ఋణాలను చెల్లించటం ముగిసేవి. కాని ఇంతటిలో పరిహారేదు. రెండో మార్గం అవలంబించబడినది. అదేనోట్ల ముమ్మరం. మొట్టమొదటగా చిన్నదేశాలు నోట్ల ముమ్మరాన్ని ప్రారంభించినవి. ఏమ్యట 1931 కరదృతున్నలో ఇంగ్లాడుకూడా అవలంబించినది. ప్రభుత్వం కాగితం నోట్లకు బంగారాన్ని యిచ్చేవద్దకిని మూసివేసింది. ఇందువల్ల పొడవైల్లింగు విలువ పడిపోయింది. ఈకరెన్సీ వలహీనతవల్ల ఋణస్థదేశాలు, దవుక దనంకోతను ఋణాలను తీర్చివేయగలవు. ఈ నోట్లముమ్మరంతో "మార్కెట్లకొకటై రోరాటం" మతీ తీవ్రమౌతుంది.

కరెన్సీ వలహీనతకు పూనుకొన్నదేకం ఇతర కాపిటలిస్టు దేశాలన్న ప్రపంచ మార్కెటును స్పృహనీం జేసుకొనిటకు ఎక్కువ అవకాశాలను కల్గి పూటుంది. దీని వడ్డీలు బంగారంలెక్కలో దవుకగా వుండటమే ఇందు కారణం. కాగితపు నోట్లధర ఎలకైనా కావచ్చును. కాని బంగారంతో పోల్చి చూచినప్పుడు, ఎక్కు కాగితంనోట్లకు వచ్చేవడ్డీలను, తక్కువ బంగారమే ఇవ్వవలసినస్తుంది.

కాట్టి ఇతరదేవాల, తక్కువ బంగారు యిచ్చి, కాగితపనోట్ల రెక్కలో ఎక్కువ విలువగల ఎక్కువ పత్రాలను ఈ దేశంలో కొనగలవు. ఇందున కరెన్సీ పరిహీనతకు పూనుకొన్న దేశపు వ్యాపారం వృద్ధి కాగలదు. ఇంకా బంగారు ప్రమాణాక్షరే పట్టుకునేకాదే దేవాల లొచ్చున పడగలవు. 1931 కరదృతువులో ఇ. గ్లాడు కరెన్సీ పరిహీనతకు పూనుకొన్నది. దీనివల్ల ప్రపంచంలోకెల్లా అమిత సంపన్నమగు అ. సం. రా. కూడా 1933 మార్చిలో కరెన్సీ పరిహీనతకు పూనుకొన్నది. ఇంతవరకు అమెరికన్ దేశం, ఇంగ్లీషు పౌండుస్టెర్లింగ్ ద్రవిశక్తి గలవిగాను, అనంతమైనవిగాను పరిగణింపబడుతూ వచ్చినవి. అనేక ఇతరదేశాల కరెన్సీలు ఈ దాదర్శ పౌండు స్టెర్లింగుల క్రిందకు మాడ్చుకోవడి నిర్బంధింపబడినవి, ఎప్పుడైతే ఈ రెండు ప్రమాణములకు దేశాల కరెన్సీలు దిగజారిపోయినవో, వీరి పై అనేక దేశాల కరెన్సీలు కూడా పతనమైనవి. యుద్ధంలో కాగా తాత్కాలిక మూడవ దేశము ఇంపాను తన కరెన్సీని దాని బంగారపు విలువలో 1/3 కు తగ్గి చిదిది. ఈ విధముగా కరెన్సీ పరిహీనతకో కాపిటలిస్టులమధ్య అంతరంగములు పెరిగినవి. ప్రపంచ మార్కెట్టును స్వాధీనపర్చుకొనుటకై బోరాటం వృద్ధియైనది. 'నోట్ల ముమ్మరం' అనే కొత్త ఆయుధం వుపయోగంలోనికి వచ్చినది. ఈ ఆయుధంకో "కరెన్సీయుద్ధం" ప్రారంభమైనది.

1933 ఆరుకు బంగారు ప్రమాణాన్ని విజృంభింప చేసిన కాపిటలిస్టు దేశాలు నాలుగే నాలుగు. ప్రాన్సు, బెల్జియం, స్విట్జర్లాండు, హాలెండు. ఇతర అన్ని దేశాలు, నోట్ల ముమ్మరమునకు పూనుకొన్నవి.

"క్రెడిట్ వద్దతి మూలమట్టానికి కదలిపోయే ఇట్ట పరిస్థితు లేర్పడటం వల్ల ఋణాల తీర్మానం అగిపోయే పరిస్థితులు ఏర్పడగలవు; ఏర్పడగలవూ. విదేశాలవ్యవహారాల ఋణాలను కూడా చెల్లించకపోవటం, యుద్ధ ఋణాలను చెల్లించకపోవటం, కాపిటల్ ఎగుమతి నిలుపునంకావటం, విదేశ వ్యాపారం పతనమగుట, పడతుల ఎగుమతి మరీగ్గిపోవటం, విదేశ మార్కెట్లకై బోరాటం మరీ తీవ్రం కావటం దేశాలమధ్య వ్యాపారయద్ధాలు జరుగుతూవుండటం, దంపింగు-ఇవన్నీ కూడా క్రెడిట్ వంక్షోధం విడుదలచేస్తాయి. దంపుచేయడం అంటే, బరోపా, అమెరికా పార్లమెంటులో కొంతమంది తునులు * 'సోషలిస్టు దంపింగు, సోషలిస్టు దంపింగు' అని గొంతులు బొంగుతున్నట్లు అంటే హాకర్ల దంపింగు"ను గూర్చికాదు నేనుచెప్పేది. వాస్తవంగా 'నాగరిక' దేశాలచే అధికమైన దంపింగును గూర్చియే. ఈ పార్లమెంటులోని వీరులు వత్తివకలవలె నోరు

* సో. యూ. కమ్యూనిస్టుపార్టీ కార్యవర్గం పనినిగూర్చి 17 వ కాంగ్రెస్కు అవ్వబడిన రిపోర్టునుండి.

మెదవజేందా ఊరుకొనగా ఇరుగుతూవుండే దంపిగురు గూర్చియే నేను మాట్లాడు తున్నాను."

మాతన విప్లవాలు, మాతన యుద్ధాలు తిరిగి

పంథ వించుటకు తొలికాలం

1929 నుండి కాపిటలిస్టు ప్రపంచంలో చెలరేగుతూవున్న వజ్రోదయ కాపిటలిజంలోవుండే దాహా, అకర్గళ పైకడ్యాల్నించి అతిశక్తి చేసింది. వజ్రోదయ దీర్ఘకాలం పొగలువల్ల శ్రమజీవుల దుస్థితి మిన్నుమట్టింది. ఆమితమగు శిరుద్యోగం, జీతాల వకనం, దోచిదీవ్యుద్ధి ఇదీ ఈ వజ్రోదయకాలంలో కార్మికుల పరిస్థితి. దీనికోసాలు అశేషరైతాంగం వివరీకమగు నాకాశమునకు లోనైనది. ఈ విధంగా మనదాస్థితి, దౌర్భాగ్యం వృద్ధియౌచున్న కొలదీ, కాపిటలిస్టువద్దకియేద ఈ శ్రమజీవుల క్రోధం వృద్ధిపొందుతూ వచ్చింది.

ప్రజల క్రోధం వృద్ధియౌతున్న కొలదీ బూర్జువావర్గం ఇంతవరకూ కార్మికులను అడుపులో వుండటంబూవున్న వద్దకులను విడనాడవలసివచ్చింది. పార్లమెంటు వద్దకులను, పేదతైవావుండే ప్రజాస్వామ్య వద్దకులను విడనాడి; బహిరంగంగా పాసిస్టు నియంతృత్వ వద్దకులను చేబట్టుతుంది. ఇర్మనీలో 1933 లో రక్తపిపాసియగు హిట్లరు నియంతృత్వం ఏర్పడింది. ఇతర దేశాల బూర్జువా ప్రభుత్వాలలో కూడా పాసిస్టు క్షణాలు వస్తున్నవి. ఇర్మనీలో పాసిస్టు నియంతృత్వం ఏర్పడినదంటే, పోషర్ దేమోత్రేట్లు కార్మికవర్గంలో చీలికలుతెచ్చి ద్రోహంచేకారు అనేది రజావు అనటమేగాక, బూర్జువావర్గంకూడా బలహీనపడినదని, అది యిక యెంతమాత్రం పాతప్రభుత్వ వద్దకులలో పొగలేదని రజావు అగుచున్నది. శ్రమ శ్రమంగా ప్రజాస్వామ్య రీతుల కన్నిటికీ వ్యతిరేకి బహిరంగమగు. ప్రభుత్వం దౌర్భాగ్య పరిపాలనకు పూనుకొనచున్నది. కాని ఈ పరిణామం బలగుచున్న కొలదీ వర్గ పోరాటం తీవ్రమౌచున్నదని, కాపిటలిజం మొత్తమే ప్రేరిపోయే పరిస్థితులు ఏర్పడుచున్నవని గ్రహించవచ్చును.

వజ్రోదయ దీర్ఘకాలం కొనసాగడం ద్వారా కాపిటలిస్టుల మధ్యవుండే పోరాటం మరింత తీవ్రమైనది. మార్కెట్లకొరతై పోరాటం వృద్ధియైంది. దంపిగు వృద్ధియైనది. దీనితో ఏ దేశానికాదేశం కనదుట్టా ముకాం గోడలను కట్టుకోవడం ప్రారంభమైనది. ఋణాలనువిగవేయటం మూలకంగా ఋణదాత్య దేశాలు-ఋణాస్థ దేశాలమధ్య తుర్జుల తీవ్రమౌచున్నది. దీనికోసాలు వివిధ దేశాల అభివృద్ధిలో అనూనత్వం పెరిగివృద్ధియౌతుంది. ఇందువల్ల వివిధ దేశాల బలా బలావత్వ మార్పువచ్చి, వంబాదాలలో కూడా మార్పువస్తుంది నీటియన్నిటి పరితంగా దేశాల మధ్యవంబంధాలు చాలా విషమ రూపాన్ని పొందినవి. ఇలా పాతప్రభుత్వవాద యుద్ధానికి బహిరంగంగానే వజ్రాహులు అడుగుచున్నవి. ప్రపంచ వునర్విభజనకొరతై

ప్రతిదేశం పూర్తిగా యుద్ధనన్నద్ధం అవుచున్నది. విపరీతంగా ఆయుధాల వక్రపరి
 అడుగుచున్నది. ఇతర పరిశ్రమలన్నీ క్షీణిస్తున్నాయి. ఒక్క ఆయుధ పరిశ్రమ
 మాత్రం విపరీతంగా వృద్ధిచెందుచున్నది. ఇసాను ముఛూరియను అక్రమించుకొని
 ఉత్తర చైనాలోకి తొరగి దాలాకాంమైతది. ఈచైనా-ఇసాను యుద్ధం మూలకంగా
 పసిఫిక్ మహాసముద్రంలో తీవ్రవర్షితు లేర్పడుతాయి. ఈ సముద్రం విషయంలో
 ఇసాను, అ. నం. రా. ఇంగ్లాండులకు సంబంధించుచున్నది, వీరి మధ్య తీవ్రభుర్షణ
 ప్రారంభమౌతుంది.

ప్రతి సామాన్యవాద దేశయొక్క వైశాధికారాలు, రాబోవు యుద్ధా
 లకు స్లానులు గీస్తున్నారు. ఇట్టి స్లానులలో ప్రధానమైనది పోలియన్ యూనియన్
 పైకి దాడినెడలుటకై వేయబడిన ఒకటి.

“కాపిటలిస్టు దేశాలలో అంతర్గతంగావుండే వైరధ్యాల తీవ్రవర్ణనా,
 అంతర్గత వైరధ్యాలవర్ణనా విస్తవ సంక్షోభమునకు అవసరమగు వర్షితులెంత
 వరసక్యదశకు వచ్చినవంటే, ప్రపంచంలో మరోవరుస విస్తవాద, యుద్ధాలు సంభ
 వించేదశ చాలా వన్నిహితంగా వచ్చింది.” *

ఈ అంచనా వ్యయోగదని అనేక విషయాలవల్ల రుజువైనది. పాసిఫిక్
 దేశాలలో గందరగోళం వృద్ధియైనది. జర్మనీలో పాసిఫిక్ కి వ్యతిరేకంగా కమ్యూనిస్టు
 పార్టీ అతిక్రిష్టంగా పోరాడుచున్నది. అంతర్గతంగావుండే పాసిఫిక్ వియోక్త్యాన్ని
 కూర్చోద్రోయుటకై శత్రుత్వంబిది కూడదీయుచున్నది. ప్రాన్సులో కార్మికుల తీవ్ర
 ప్రతిఘటన ఎంత దుర్నిరీక్ష్యంగా వున్నదంటే పాసిఫిక్ వరిపాలనను తేదండిన బార్డువా
 రాజకీయ వేత్తలందరూ వెరగునడిపింపబడ్డారు. 1934 ఏప్రిల్ లో, అస్ట్రీయాలోని
 కార్మికులు అవేకదినా, తమకన్నా మిక్కుటమగు శత్రుసంఖ్యకో, తమనాయకులు
 తమకు ద్రోహించేసి విడనాడినా, అసమానసాహసంతోపోరాడారు. 8 కోట్ల ప్రజలను
 గరిత పోలియన్లు చైనా ఒక ఐరియమగుక్తిగా ప్రభవించినది. విస్తవ ప్రతి
 కూలరగు వైశాధికారులు వదే వదే పొగించిన దాడులన్నిటిని తరగగొట్టి అతేయ
 మగు ఎట్టసైన్యాన్ని పోలియన్లు చైనా విర్మించుకొన్నది.

“కాపిటలిస్టుకోటను ఒక్కొక్కటి ముట్టగించి వట్టుకొనే స్థితికి ప్రజా
 సామాన్యం ఇంకారాలేదు. కాని ఈ విధంగా ముట్టగి చేయాలనే మార్క్స్ మాత్రం
 వారిలో నానాటికి దృఢపడుచున్నది. ఇందుకు సందేహమేమిలేదు.” *

* “కమ్యూనిస్టు ఇంటర్నేషనల్ కార్యవర్గంయొక్క 13వ ప్లీనంయొక్క థిన్స్
 నిర్ణయాలు” నుండి

* “సో. యూ. కమ్యూనిస్టుపార్టీ కార్యదర్శి 17 వ కాంగ్రెసుకిచ్చిన వివేదిక”
 నుండి.

కాసిటలికా దానంకట అదే నిష్క్రమించడః దానంకటఅదే కూలిపోడు
 వ్యవృందంగానే, లేక దానంకటఅదే కూలిపోతుందనే తప్పుడు ధృత్యంతో కార్మిక
 వర్గానికి ఎంతో ద్రోహం చేసింది. దోసిడిగాండ్రుకో ఎడతెగని దీర్ఘబోరాటం తరఫారి
 అనేవిషయాన్ని గుర్తించుకుంటూ అద్దనడిచింది. కాసిటలిస్టులు ఏదోవిధంగా తప్పిడుకు
 ఐయటడలేట్ట విషయ వరిస్థితులు ఏర్పడవు. కార్మికవర్గం తీవ్రంగా బోరాడటం
 వల్లనే ఇట్టివిషయ వస్థితులలో కాసిటలికా కూలిపోగలదు.

“విప్లవం దానంకట అదే ఐయటపొందదు. దానికొరకై వర్మవన్నాహాలు
 జేసుకొని, బోరాడి ఐయించాలి. ఐరీయమైన క్రామికవర్గసౌత్తీయే ఇట్లు విప్లవానికి
 వర్మవన్నాహాలనుచేసి, బోరాటంజరిపి ఐయించగలదు.” *

స మా స్త ము

* పై గ్రంథం నుండి.

250

251

252

Check List

Book Number	NPROIA135	Date	24/3/2023
Front Cover	yes	Back Cover	yes
Blank Pages			
	CI, 250, 251		
Missing Pages			
	NO		
Prepared By	Adilakshmi	Cutting By	Adilakshmi
Scanned By	Swathi	Pages	255